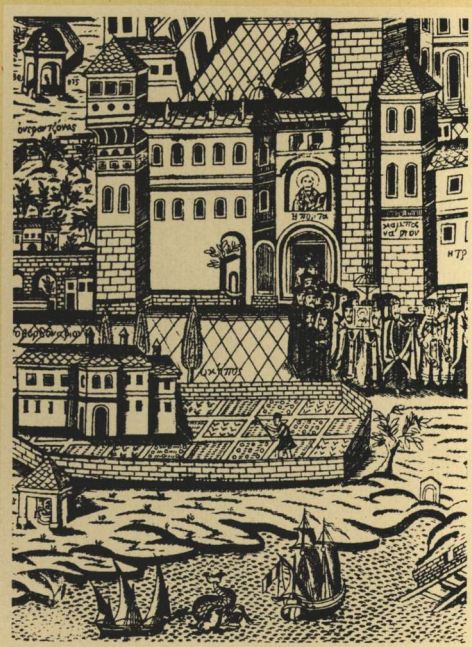

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΘΩΝΙΚΑ ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ 8

ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ Ι. Μ. ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ

Ἐπιτομὲς ἐγγράφων, 1533-1800

ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2001

Μονή Σταυρονικήτα. Χαλκογραφία, 1832.
Λεπτομέρεια.

Άρχείο Αγιορειτικής Φωτοθήκης.

ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ Ι. Μ. ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ

NATIONAL HELLENIC RESEARCH FOUNDATION
INSTITUTE FOR BYZANTINE RESEARCH

ATHONIKA SYMMEIKTA 8

**ARCHIVES OF THE MONASTERY OF
STAVRONIKITA**

Summaries of the Documents, 1533-1800

ANTONIS GIANNAKOPOULOS

ATHENS 2001

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΘΩΝΙΚΑ ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ 8

ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ Ι. Μ. ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ

Ἐπιτομὲς ἐγγράφων, 1533-1800

ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2001

© Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών,
Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών,
Βασιλέως Κωνσταντίνου 48, 116 35 Αθήνα

© The National Hellenic Research Foundation
Institute for Byzantine Research
Vassileos Constantinou 48, 116 35 Athens-GR

Διάθεση: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, ή
Βιβλιοπωλείο της ΕΣΤΙΑΣ Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑΣ Α.Ε.Ε.Ε.,
Σόλωνος 60, 106 72 Αθήνα. FAX: 36 06 759

Distribution: The National Hellenic Research Foundation; or
ESTIA, Solonos 60, GR-106 72 Athens. FAX: 36 06 759

ISSN 1105-1604
ISBN 960-371-016-4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9-10
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13-24
ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ	25
ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ	29-169
ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ	173-179
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	183-223

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

‘Ο παρών ὄγδοος τόμος τῆς σειρᾶς "Ἀθωνικά Σύμμεικτα" περιλαμβάνει τὶς ἐπιτομὲς τῶν 101 μεταβυζαντινῶν ἐγγράφων τοῦ ἀρχείου τῆς μονῆς Σταυρονικήτα πού χρονολογοῦνται ἀπὸ τὸ 1533 ὡς τὸ 1800.

Ἡ μονὴ Σταυρονικήτα, ἡ μοναδικὴ ἀθωνικὴ μονὴ πού ιδρύθηκε κατὰ τὴ μεταβυζαντινὴ ἐποχὴ, εἶναι φυσικὸ νὰ μὴν φυλάσσει ἐγγράφα τῆς βυζαντινῆς περιόδου. Ὡστόσο διασώζει τεκμήρια ἰδιαίτερης ἱστορικῆς βαρύτητας, τὰ ὁποῖα δὲν ἀπαντοῦν συχνὰ στὰ ἀθωνικά ἀρχεῖα, ὅπως εἶναι τὰ ἱδρυτικὰ ἐγγράφα τοῦ κτίτορος, πατριάρχου Ἱερεμίου Α', καὶ τοῦ Πρώτου καὶ τῆς Συνάξεως τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Σὲ αὐτὰ ἀποτυπώνονται μὲ ἰδιαίτερη σαφήνεια οἱ διαδικασίες ἱδρύσεως καὶ ἐνσωματώσεως ἐνὸς νέου μοναστηριοῦ στὴν ἱεραρχία, στὴν διοίκηση καὶ στὸν πνευματικὸ βίو τῆς ἀθωνικῆς πολιτείας. Τὰ λοιπὰ ἐγγράφα (δικαιοπρακτικά, ἀφιερωτικά, μετοχιακὰ κλπ.), σχετικὰ εὐάριθμα γιὰ διακόσια πενήντα χρόνια ἱστορικοῦ βίου, παραδίδουν πολὺτιμες μαρτυρίες γιὰ τὴν κατάστασι τῆς μονῆς ὡς τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰώνα.

Τὸ ἀρχεῖο εὐτύχησε στὶς πρῶτες δεκαετίες τοῦ 20οῦ αἰώνα νὰ γίνεи ἀντικείμενο ἔρευνας ἐνὸς ἱστοριοδίφῃ μοναχοῦ τῆς ἴδιας μονῆς, τοῦ Γαβριὴλ Σταυρονικητιανοῦ. Ἐκδόσεις ἐγγράφων, ἀνέκδοτες μεταγραφές ἄλλων, χειρόγραφοι κατάλογοι τῶν ἐλληνικῶν καὶ ὀθωμανικῶν ἐγγράφων, πού μὲ ζῆλο συνέταξε, ὑποδεικνύουν τὸ εὖρος τῆς ἐνασχολήσεως τοῦ ἀνδρὸς μὲ τὰ τεκμήρια τοῦ μοναστηριοῦ του. Ἐπιπλέον, ἡ "Ἱστορία τῆς μονῆς Σταυρονικήτα" τὴν ὁποῖα συνέθεσε γύρω στὸ 1930 καὶ ἀπόκειται ἀνέκδοτη στὸ ἀρχεῖο, παρὰ τὰ προφανῆ σφάλματα, παραμένει ἀκόμη πολὺτιμο βοήθημα γιὰ τοὺς ἐρευνητὲς τῆς ἱστορίας τῆς μονῆς, ἐφόσον διασώζει πληροφορίες πού ἄλλως θὰ εἶχαν ἀπωλεσθεῖ.

Πιὸ πρόσφατα, τὸ 1969, ἀκολούθησε ἡ ἔρευνα τοῦ ἀείμνηστου Ν. Οἰκονομίδη, πού ἀπέδωσε τὴν δημοσίευσή καταλόγου, μὲ σύντομη ἀναφορὰ στὸ περιεχόμενο, γιὰ 26 ἐγγράφα πού χρονολογοῦνται ἀπὸ τὸ 1533 ὡς τὸ 1699. Τὸ 1986 πραγματοποιήθηκαν οἱ ἐργασίες ταξινομήσεως τοῦ συνόλου τοῦ ἀρχεῖου ὕλικοῦ πού ἀπόκειται στὴ μονὴ καὶ ἡ λεπτομερὴς περιγραφή καὶ καταλογόγραφηση τῶν ἐγγράφων πού χρονολογοῦνται στὸν 18ο αἰώνα.

Μία πρώτη μορφή του βιβλίου ἀπετέλεσε τὴν μεταπτυχιακὴ ἐργασία τοῦ συγγραφέως κ. Ἀ. Παννακόπουλου ποὺ ἐγκρίθηκε ἀπὸ τὸ τμήμα Ἱστορίας καὶ Ἀρχαιολογίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ εἶναι προϊόν μᾶς γόνιμης συνεργασίας μεταξὺ ἐνὸς πανεπιστημιακοῦ καὶ ἐνὸς ἐρευνητικοῦ ἰδρύματος.

Οἱ ἐπιτόπιες ἐργασίες στὸ ἀρχεῖο ἐπιτελέσθηκαν κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἡγουμενείας στὴ μονὴ τοῦ ἀρχιμανδρίτου κυρίου Βασιλείου, νῦν ἡγουμένου τῆς μονῆς Ἰβήρων. Ἡ στήριξη καὶ ἡ συμπαράσταση τοῦ ἰδίου καθὼς καὶ ἡ δημοσυργικὴ ἀρωγὴ τοῦ τότε βιβλιοθηκαρίου καὶ νῦν βιβλιοθηκαρίου τῆς μονῆς Ἰβήρων μοναχοῦ Θεολόγου κατέστησαν τὴν ἐργασία μας εὐκόλη καὶ εὐχάριστη. Ὅμως, ἡ ὁλοκλήρωση τοῦ ἔργου δὲν θὰ ἦταν ἐφικτὴ χωρὶς τὴν ὀλόθυμη ἐπικουρία καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ νῦν καθηγουμένου τῆς μονῆς ἀρχιμανδρίτου κυρίου Τύχωνος, τὴν ὑπομονὴ τοῦ βιβλιοθηκαρίου μοναχοῦ Θεοφυλάκτου καὶ ὅλων τῶν πατέρων τῆς μονῆς. Μὲ πολλὴ νοσταλγία ἡ ἐρευνητικὴ ὁμάδα τοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν ἀναπολεῖ τὴ θερμὴ φιλοξενία καὶ τὸ φιλικὸ περιβάλλον τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. Ἄς δεχθοῦν ὅλοι τὶς θερμὲς μας εὐχαριστίες.

Δέον ἐπιπλέον νὰ ὑπογραμμισθεῖ τὸ ἀναμφισβήτητο γεγονός, ὅτι τὸ μακρόχρονο ἐρευνητικὸ πρόγραμμα τοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν γιὰ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ἁγίου Ὁρους δὲν θὰ μπορούσε σὲ καμμία περίπτωσι νὰ συνεχισθεῖ καὶ νὰ ἀποδώσει καρποὺς χωρὶς τὴν ἀποδοχὴ καὶ τὴ συναντίληψιν τῶν Ἀγιορειτῶν πατέρων τῶν συνασκουμένων σὲ ὅλες τὶς μονὲς τοῦ Ἁθω.

Ἡ ἔκδοσι τοῦ παρόντος τόμου πραγματοποιεῖται μὲ τὴν εὐγενὴ χορηγία τοῦ Δήμου Θεσσαλονίκης. Στὶς ἀρχὲς τῆς τόσο κοντινῆς στὸν Ἁθω, γεωγραφικὰ καὶ πνευματικὰ, πόλης ἐκφράζουμε τὶς θερμὲς μας εὐχαριστίες.

Κρίτων Χρυσοχοΐδης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ

‘Ο πυρήνας του αρχείου της μονής Σταυρονικήτα αποτελείται από τὰ ιδρυτικά ἔγγραφα (συνολικά 7) τῆς μονῆς τῆς περιόδου 1533 - 1545. ‘Ο πατριάρχης ‘Ιερεμίας Α’ ἰδρύει τὴ δική του πατριαρχικὴ μονὴ καὶ κατοχυρώνει τὴν ἀνεξαρτησία καὶ τὰ ἰδιοκτησιακὰ της δικαιώματα ἐφοδιάζοντάς την μὲ τὰ σχετικὰ ἐπικυρωτικά ἔγγραφα. Στὰ χρόνια ποὺ ἀκολούθησαν καὶ μέχρι τὸ 1640 τὸ σῶμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀρχείου συμπληρώνεται μὲ ἔγγραφα (συνολικά 22) ποὺ πιστοποιοῦν τὴν ἀπόκτηση κελιῶν, γαιῶν καὶ μετοχιῶν.

Καταστροφὲς ὑπέστη τὸ ἀρχεῖο τῆς μονῆς ἐξαιτίας τῆς πυρκαγιᾶς τοῦ 1607. Τὸ ἴδιο τὸ ἀρχεῖο εἶναι εὐγλωττο γιὰ τίς συνέπειες αὐτῆς τῆς καταστροφῆς σὲ μία περίπτωσι: αὐτὴ τοῦ μετοχίου στὸν Πίνακα τῆς Κασσάνδρας ποὺ εἶχε ἀγοραστῇ τὸ 1542 ἀπὸ τὸν πατριάρχη ‘Ιερεμία Α’ γιὰ λογαριασμὸ τῆς μονῆς. ‘Οπως μαρτυρεῖ πατριαρχικὸ σιγίλλιο τοῦ Κυρίλλου Α’ Λούκαρι τοῦ 1632 (βλ. ἔγγραφο ἀρ. 25), ἀπροοδίστατος ἀριθμὸς ἐγγράφων καταστράφηκε σ’ ἐκείνη τὴν πυρκαγιὰ. Τὸ 1632 οἱ Σταυρονικητιανοὶ ἀποφασίζουν νὰ προσφύγουν στὸν πατριάρχη ἔχοντας ἀνὰ χεῖρας τὰ “λείψανα” ἀπὸ τὰ ὀθωμανικὰ καὶ *ρωμαϊκὰ* (ἐκκλησιαστικά) *σενέτια* ποὺ διασώθηκαν ἀπὸ τὴν πυρκαγιὰ καὶ ζητοῦν ἐκ νέου ἐπικύρωση τῶν δικαιωμάτων τους στὴν περιοχὴ τοῦ Πίνακα. Τὸ νέο πατριαρχικὸ σιγίλλιο ἐπανεπιβεβαίωσε τὰ σύνορα τοῦ μετοχίου καὶ τὰ ἰδιοκτησιακὰ δικαιώματα τῆς μονῆς καὶ μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἀντικατέστησε καὶ ἀχρήστεψε τὰ παλαιότερα ἐκκλησιαστικά ἔγγραφα ποὺ εἶχαν ἐπιβιώσει μέχρι τότε. Ἀνάμεσα στὰ “λείψανα” ποὺ προσκομίστηκαν πιθανότατα συμπεριλαμβανόταν - ἂν βέβαια εἶχε περισωθεῖ - καὶ τὸ ἔγγραφο μὲ τὸ ὁποῖο ὁ ‘Ιερεμίας Α’ παραχωροῦσε τὸν τόπο στὴ μονή. Τὸ πρωτότυπο ὀθωμανικὸ χοτζέτι τῆς ἀγορᾶς τοῦ μετοχίου τοῦ ἔτους 948 [= 1543] διασώθηκε ὡστόσο στὸ ἀρχεῖο τῆς μονῆς, ἀφοῦ αὐτὸ δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ ὑποκατασταθεῖ ἀπὸ τὸ πατριαρχικὸ σιγίλλιο¹. Ἡ ἐπιβεβαίωσις τῶν ἰδιοκτησιακῶν της δικαιωμάτων προφανῶς τῇ

1 Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ πρωτότυπο ἓνα “ὅμοιο” ὀθωμανικὸ χοτζέτι, σύμφωνα μὲ τὸ Γαβριὺλ Σταυρονικητιανό, ποὺ φέρει καὶ τὴν ἴδια χρονολογία, διασώζεται ἐπίσης στὸ ἀρχεῖο τῆς μονῆς (Γαβριὺλ, *Περιγραφή*, 366 - 367, ἀρ. 28, 38). ‘Ο Γαβριὺλ Σταυρονικητιανὸς παραθέτει καὶ ἑλληνικὴ μετάφρασις τοῦ πρωτοτύπου(;) ὀθωμανικοῦ χοτζετίου, ἡ ὁποία καταχωρίζεται μὲ τὸν ἀρ. 29. Βλ. ὁ.π., 342 - 344. - Ἐκδοσις τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως, βλ. Γαβριὺλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμῆς*, 5 (1921), 510 - 511.

διευκόλυνε στην αγορά και νέων εκτάσεων στην ίδια περιοχή από τους κατοίκους του Πίνακα την επόμενη χρονιά (βλ. Έγγραφο άρ. 26). Είναι φανερό επομένως ότι μετά το 1607 οι Σταυρονικητιανοί για να διασφαλίσουν τα δίκαια της μονής τους από οποιαδήποτε αμφισβήτηση προσπαθούν να ανασυγκροτήσουν το αρχείο τους. Το ενδιαφέρον αυτό άλλωστε δεν τεκμηριώνεται μόνο στην περίπτωση του μετοχίου στον Πίνακα της Κασσάνδρας. Σε μία αντίστοιχη περίπτωση, μερικά χρόνια νωρίτερα, με πατριαρχικό σιγίλλιο του Τιμοθέου Α' το 1614 (βλ. Έγγραφο άρ. 21) επικυρώνονται τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα της μονής στα κτήματα της Έξοβας των Σερωών που είχε αγοράσει ο ιερομόναχος Μάρκος και αποτελούσαν πλέον ένα προσοδοφόρο μετόχι. Τα σιγίλλια των δύο πατριαρχών (άρ. 21 και 25) έχουν μάλιστα το ίδιο προοίμιο. Ίσως οι Σταυρονικητιανοί το 1632 να είχαν μαζί τους και το σιγίλλιο του Τιμοθέου που χρησιμοποιήθηκε ως πρότυπο για την κατάστρωση εκείνου του Κυρύλλου.

Δεν αποκλείεται, επομένως, η διαφαινόμενη αυτή προσπάθεια ανασύστασης του αρχείου να συμβαδίζει με κάποιες προσπάθειες οικονομικής ανασυγκρότησης της μονής κατά την αντίστοιχη περίοδο². Σε καμμία περίπτωση όμως η ανασύσταση του αρχείου δεν ήταν μία απρόσκοπτη διαδικασία: έμμεση μαρτυρία, όπως συνάγεται από το Έγγραφο άρ. 25 που προαναφέρθηκε, αποτελεί το γεγονός ότι οι Σταυρονικητιανοί το 1632 δεν προσκόμισαν προς επικύρωση τα σχετικά Έγγραφα που άφορούσαν στο βοσκοτόπο και τα άκίνητα της

2 Στο πατριαρχικό Έγγραφο του 1614 αναφέρεται ότι οι πρόσοδοι των κτημάτων της Έξοβας μπορούσαν να εξασφαλίσουν τη διαβίωση όλων των μοναχών, κι αυτό σέ μία εποχή που στη μονή εγκαταβύονταν 68 μοναχοί, αριθμός πραγματικά έντυπωσιακός για τις περιορισμένες δυνατότητες του συγκεκριμένου μοναστηριού (το 1666 ο αριθμός των μοναχών είχε περιοριστεί στους 30). Βλ. Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ο Παλαμάς*, 15 (1931), 270 - 271. - Χ. Πατρινέλης, "Η ιστορία της 'Ι. Μ. Σταυρονικήτα", *Μονή Σταυρονικήτα. Ιστορία - Εικόνες - Χρυσοκεντήματα*, Αθήνα 1974, 30. Πρέπει να σημειωθεί ότι την ίδια εποχή οι Σταυρονικητιανοί είχαν στη διάθεσή τους την ελαιοπαράγωγη που τους εξασφάλιζε το μετόχι της Θάσου, είχαν την οικονομική δυνατότητα να αγοράσουν και νέα κτήματα στην Κασσάνδρα, κατείχαν γύρω στα 200 στρέμματα αγρών και βοσκοτόπων στην περιοχή των Σιδηροκασίων της Χαλκιδικής και εξακολουθούσαν να κατέχουν στη Λήμνο την ακίνητη περιουσία που τους είχε κληροδοτήσει ο Ίερεμίας Α'. Βλ. δ. π., 23, 29. Παράλληλα, τα περιουσιακά στοιχεία της μονής ενισχύθηκαν και από τις αμερώσεις των πιστών: του *άρχοντος* Σηρβόπουλου το 1612 (βλ. Έγγραφο άρ. 19), των κατοίκων της Τζιάς το 1628 (βλ. Έγγραφο άρ. 23), της Κουρτέας στην Άδριανούπολη το 1630 (βλ. Έγγραφο άρ. 24). Μία επιπλέον ένδειξη οικονομικού δυναμισμού συνιστά και η οικοδομική δραστηριότητα που παρατηρείται την ίδια περίοδο: το καθολικό ανακαίνιστηκε το 1627/28 (ζ'ολς'), όπως πιστοποιείται από έντοχισημένη στην πρόσωση επιγραφή, και ό νάρθηκας επισκευάστηκε το 1630. Βλ. G. Millet - J. Pargoire - L. Petit, *Recueil des inscriptions chrétiennes de l'Athos*, Παρίσι 1904, άρ. 201. - Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ο Παλαμάς*, 5 (1921), 509 - 510.

Λήμνου, που επίσης είχε κληροδοτήσει ο Ίερεμίας στη μονή. Θά ήταν εύλογο ωστόσο να επιδιώξουν τη συνολική επανεπικύρωση με ένα νέο πατριαρχικό έγγραφο όλων των δωρεών του κτίτορα της μονής, πέρα από τη συγκεκριμένη στον Πίνακα της Κασσάνδρας. Ένδεχομένως λοιπόν τα συγκεκριμένα έγγραφα να είχαν καταστραφεί στην πυρκαγιά του 1607. Άν και δεν μπορεί να συνδεθεί ευθέως η απώλεια των εγγράφων με την απώλεια των πραγματικών ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων στο νησί, πολλῶ μάλλον που τα ὀθωμανικά έγγραφα διατηρήθηκαν στο ἀρχεῖο, ἡ μονή φαίνεται πὼς δὲν κατόρθωσε νὰ διασφαλίσει αὐτὰ τὰ ἰδιοκτησιακὰ δικαιώματα, ἀφοῦ ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 17ου αἰ. δὲν μνημονεύεται πιά στὶς πηγές τὸ μετόχι τῆς Λήμνου³.

Ἡ συνέχεια τοῦ ἑλληνικοῦ ἀρχείου διασπᾶται ἀπὸ ἓνα μεγάλο κενό. Στὴν περίοδο 1640 - 1710 κατανέμονται μόνο δύο έγγραφα. Τὸ ἐρώτημα ποὺ ἀνακύπτει εἶναι γιατί στὴ συγκεκριμένη χρονικὴ περίοδο δὲν διατηρήθηκαν ἢ, ἐνδεχομένως, δὲν παρήχθησαν ἑλληνικὰ έγγραφα. Καθὼς δὲν ὑπάρχουν ἐνδείξεις γιὰ κάποια ἐκτεταμένη καταστροφὴ τοῦ ἀρχείου κατὰ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ, ἡ ἐξήγηση τοῦ φαινομένου πρέπει ν' ἀναζητηθεῖ ἄλλου.

Ὅποιαδήποτε ἀπάντηση, γιὰ νὰ εἶναι ἀξιόπιστη, ὀφείλει νὰ συνεκτιμᾷ κατ' ἀρχὴν τὸ κατὰ πολὺ ὀγκωδέστερο ὀθωμανικὸ ἀρχεῖο τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. Βέβαια δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ γίνουν ἐκτιμήσεις γιὰ τὴν ποσοτικὴ ἀνάλογία ἑλληνικῶν καὶ ὀθωμανικῶν εγγράφων κατὰ περιόδους, ἀφοῦ τὸ ὀθωμανικὸ ἀρχεῖο τῆς μονῆς παραμένει ἀνέκδοτο⁴. Ἄν ὅμως αὐτὴ ἡ ἔλλειψη ἑλληνικῶν ἀρχειακῶν τεκμηρίων κατὰ τὴ συγκεκριμένη περίοδο ἐπιβεβαιωνόταν καὶ γιὰ

3 Πληροφορίες γιὰ τὴν προσωπικὴ περιουσία τοῦ Ίερεμιά Α' στὴ Λήμνο παρέχουν τρεῖς τουρκικά ἐγγραφα ποὺ διασώζονται στὸ ἀρχεῖο τῆς μονῆς. Ἐκδοσι τῶν ἑλληνικῶν μεταφράσεων, βλ. Γαβριὺλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 4 (1920), 598 - 601. - Πατρινέλης, δ. π., 23. Ὅθωμανικὸ χοτζέτι ποὺ ἀναφέρεται σὲ μιά οἰκία καὶ χωράφια στὴ Λήμνο μνημονεύει στὸ δεύτερο κατάλογό του ὁ Γαβριὺλ Σταυρονικητιανός (Γαβριὺλ, *Περιγραφή*, 385, ἀρ. 167).

4 Ὁ Ν. Οἰκονομίδης βασιζόμενος στὸ εὐρετήριο τῶν τουρκικῶν εγγράφων μέχρι τὸ ἔτος 1000 τῆς Ἑγίρας [= 1591/ 1592] ποὺ συνέταξε ἡ Ἐ. Ζαχαριάδου - Οἰκονομίδη σημειώνει: " τὰ ἑλληνικὰ ἐγγραφα τῶν Ιζ' - Ιζ' αἰῶνων εἶναι ὀλιγάριθμα καὶ σχετικῶς ἥσσοнос σημασίας, τὸ τουρκικὸν ἀρχεῖον εἶναι πλουσιώτατον καὶ ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ μοναστηριακὴν ἱστορίαν τοῦ Ιζ' αἰῶνος". Βλ. Οἰκονομίδης, Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, 439. Τὰ στοιχεῖα πάντως ποὺ μποροῦν νὰ ἀντληθοῦν ἀπὸ τοὺς ὑπάρχοντες καταλόγους εἶναι ἀμυβόλα. Στὸν κατάλογο τοῦ 1888 γίνονται γενικόλογες ἀναφορὲς σὲ ἐγγραφα γραμμένα " ὀθωμανιστί", χωρὶς νὰ μνημονεύεται συνήθως ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς τους, ἡ χρονολογία ἢ τὸ περιεχόμενό τους. Πιὸ συστηματικὸς εἶναι ὁ Γαβριὺλ Σταυρονικητιανός (βλ. σχετικὰ παρακάτω), ἀν καὶ δὲν δίνει πάντοτε τὴ χρονολογία τῶν εγγράφων. Ἐνδεικτικὰ μπορεῖ νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι στὴν ἐνότητα τῶν εγγράφων τοῦ μετοχίου τῆς Κασσάνδρας σὲ 80 ὀθωμανικά ἐγγραφα ἀντιστοιχοῦν μόλις 6 ἑλληνικά.

τό ὀθωμανικό ἀρχεῖο, θὰ νομιμοποιοῦσε τὴ σκέψη πὼς δὲν πρόκειται γιὰ κάποια συγκυριακὴ διακύμανση εἰδικὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀρχείου ἤ, ἔστω, γιὰ κάποια ἰδιομορφία τῆς διαχείρισής του, ἀλλὰ θὰ ἀντανakλοῦσε σὲ πραγματικὸ ἐπίπεδο μιὰ τεκμαιρόμενη οἰκονομικὴ δυσπραγία τῆς μονῆς. Μιὰ πρώτη σχετική - ἐπισφαλὴ σὲ κάθε περίπτωση - ἐνδειξὴ παρέχουν οἱ κατάλογοι τοῦ 1888 καὶ τοῦ Γαβριὴλ Σταυρονικητιανοῦ στοὺς ὁποίους ἐντοπίζονται μόνον ἑξὶ ὀθωμανικά ἔγγραφα χρονολογημένα σὲ αὐτὴν τὴν περίοδο, ἀριθμὸς ὁπωσδήποτε μικρὸς, ἀκόμα καὶ ἂν δεχθοῦμε ὅτι εἶναι μικρότερος ἀπὸ τὸν πραγματικὸ δεδομένου ὅτι διαλανθάνει ἕνας ἀριθμὸς ἐγγράφων στοὺς καταλόγους αὐτοῦς. Δὲν μπορεῖ ὥστόσο νὰ βεβαιώσῃ κανεὶς βασιζόμενος σὲ τόσο ἀσαφὴ δεδομένα, χωρὶς τὴ συστηματικὴ μελέτῃ τοῦ ὀθωμανικοῦ ἀρχείου, τὴν ὑπαρξὴ ἐνὸς “κενοῦ” ἀνάλογου εὗρους πρὸς αὐτὸ ποὺ παρατηρεῖται στὸ ἑλληνικὸ ἀρχεῖο στὸ β' μισὸ τοῦ 17ου αἰ. Συμπερασματικὰ λοιπὸν θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ λόγος γιὰ ἐνδεχόμενη μείωση τῆς παραγωγῆς ἐγγράφων, ἑλληνικῶν καὶ ὀθωμανικῶν, ποὺ ὑποδηλώνει περαιτέρω μιὰ ἐσωστρέφεια στὴν οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς μονῆς, ἀφοῦ ὅλοι οἱ διαθέσιμοι πόροι εἶχαν ἀπορροφηθεῖ στὴν οἰκοδομικὴ δραστηριότητα τῆς ἀμέσως προηγούμενης περιόδου καὶ δὲν ὑπῆρχαν περιθώρια πλέον γιὰ ἀγορὲς ἀκινήτων καὶ τὴν ἀντίστοιχὴ ἐξασφάλισή ἐγγράφων ἀπὸ τὴν κοσμικὴ ἀρχή⁵. Ἡ κατάστασις βελτιώνεται ἀργότερα, ὅταν ὁ ἡγεμόνας τῆς Βλαχίας Σερμπάν Καντακουζηνός (1678 - 1688) ἀναλαμβάνει τὰ ἔξοδα γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ ὕδραγωγείου τῆς μονῆς⁶. Ὁ ἴδιος ἡγεμόνας δώρισε στὴ μονὴ Σταυρονικήτα ὡς μετόχι τὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδριτοῦ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων στὸ Βουκουρέστι, ποὺ συνέβαλε ἰδιαίτερα στὴν οἰκονομικὴ ἀνάκαμψή τῆς μονῆς.

Παράλληλα, πρέπει νὰ ληφθεῖ ὑπόψη πὼς ἡ μονὴ ἀπὸ τὴν ἰδρυσή της συναλλάσσεται σταθερὰ μὲ τὶς ὀθωμανικὲς κρατικὲς καὶ ἱεροδικαστικὲς ἀρχές, ἀπὸ τὶς ὁποῖες κυρίως προσοδοκᾷ τὴν ἔκδοσιν ἐγγράφων ἀναμφισβήτητης νομικῆς ἰσχύος. Εἶναι ἀξιοπρόσεκτο ἀπὸ αὐτὴ τὴν πλευρὰ ὅτι σὲ ὀρισμένες

5 Βλ. ἔγγραφο ἀρ. 29, στὸ ὁποῖο διεκτραγωδεῖται ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς μονῆς. - Βλ. καὶ σημ. 2.

6 Τὴν πληροφορία δίνει στὸ *Προσκυνητάριον* τοῦ Ὁσίου Κοιμηνός, ποὺ ἐπισκέφθηκε τὴ μονὴ Σταυρονικήτα τὸ 1698: “τὸ δὲ νερὸν ὅπου πίνουσιν οἱ ἐν αὐτῇ ὁσῶς πολυενόμενοι ἅγιοι πατέρες, τὸ ἔφευρεν ὁ ἐκλαμπρότατος αὐθέντης Οὐγκροβλαχίας Σερβάνος βοιβόνδας ὁ Καντακουζηνός μὲ καμάραις, ἔργον κατὰ ἀλήθειαν πολυέξοδον”. Βλ. Ἱ. Κοιμηνός, *Προσκυνητάριον τοῦ Ἀγίου Ὁρους τοῦ Ἀθωνος*, Καρυές 1984⁸, 106. - Βλ. Ν. Χαρχολιάκης, *Παράδοσις καὶ ἐξέλιξις τὴν ἀρχιτεκτονικῇ τῆς Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα Ἀγίου Ὁρους*, Ἄγιον Ὅρος 1999, 71.

περιπτώσεις διασώζεται στο αρχείο εκτός από το ελληνικό έγγραφο και το αντίστοιχο ὀθωμανικό που επικυρώνει τὴν ἴδια πράξη. Ἐτσι διατηρήθηκε τόσο τὸ ελληνικό έγγραφο τοῦ 1633 (ἀρ. 26) που μνημονεύτηκε παραπάνω καὶ πιστοποιοῦσε τὴν πώληση κτημάτων στὴ μονὴ ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ Πίνακα, ὅσο καὶ τὸ ἀντίστοιχο ὀθωμανικό πωλητήριο έγγραφο, που φέρει τὴν ἴδια χρονολογία (ὀθωμανικό ἔτος 1042)⁷. Καθὼς ὅμως εἶχε διαμορφωθεῖ μὴ ἀντίληψη που εὐνοοῦσε τὴ διαφύλαξη τῶν ὀθωμανικῶν ἐγγράφων, τῶν μόνων που εἶχαν ἀποδεικτικὴ ἰσχὺ γιὰ τὶς δικαιοπραξίες τῆς μονῆς, εἶναι πιθανόν τὰ ἀντίστοιχα ἐλληνικά νὰ θεωρήθηκαν ἥσσονος σημασίας καὶ νὰ περιέπεσαν προοδευτικά σὲ ἀχρηστία μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ διατηρηθοῦν. Μέρμινά ἐπομένως ὑπῆρξε μόνο γιὰ τὴ διαφύλαξη τῶν σημαντικῶν ἐλληνικῶν ἐγγράφων. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι τὰ δύο ἐγγράφα που διασώζονται ἀπὸ τὴν περίοδο 1640 - 1710 συγκαταλέγονται στὰ ἐγγράφα βασικῆς σημασίας καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο διατηρήθηκαν. Τὸ πρῶτο (ἀρ. 30, Ἀπρίλιος 1661) εἶναι πωλητήριο τῶν πρωτατίνων κελλιῶν τῶν Ἀρχαγγέλων καὶ τοῦ Ἀγίου Ὀνουφρίου στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Ἀντίστοιχα ἐγγράφα πώλησης κελλιῶν τοῦ Πρωτάτου ὑπάρχουν στὰ ἀρχεῖα ὅλων τῶν ἀγιορειτικῶν μονῶν⁸. Τὸ δεύτερο (ἀρ. 31, χωρὶς χρονολογικὴ ἔνδειξη, τοποθετεῖται μεταξὺ 1683 καὶ 1688) ἀναφέρεται στὸ διορισμὸ ἡγουμένου στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων στὸ Βουκουρέστι, που ἀποτελεῖ ἀπὸ τὸ 1683 μετόχι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. Ὑπὸ αὐτὸ τὸ πρίσμα εἶναι εὐεξηγήτη καὶ ἀναμενόμενη μὴ «ἀραιώση» τοῦ ἐλληνικοῦ ἀρχεῖακοῦ ὕλικου, που γίνεται ἰδιαίτερα ἐμφανὴς ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 17ου αἰ., ὅταν ἐπιπλέον ὀλοκληρώθηκε καὶ ἡ προσπάθεια που εἶχε ἀναληφθεῖ μετὰ τὴν πυρκαγιὰ τοῦ 1607 νὰ ἀποκτήσει ἡ μονὴ ἐκκλησιαστικά ἐγγράφα, ἀλλὰ καὶ ἐγγράφα δωρεῶν που νὰ κατοχυρώνουν τὰ ἰδιοκτησιακά της δικαιώματα.

Ἀπὸ τὸ 1709 (ἐγγράφο ἀρ. 32) ἀποκαθίσταται ἡ συνέχεια τοῦ ἐλληνικοῦ ἀρχείου. Μέχρι τὸ 1800 ἀριθμοῦνται συνολικά 70 ἐγγράφα που ἀφοροῦν στὶς οἰκονομικὲς δοσοληψίες τῆς μονῆς (7 κατανέμονται στὸ διάστημα 1709 - 1750, 23 στὸ διάστημα 1750 - 1790 καὶ τὰ ὑπόλοιπα 40 στὸ διάστημα 1790 - 1800). Διακριτὴ ἐνότητα ἀποτελοῦν τὰ ἐγγράφα που ἀναφέρονται στὶς σχέσεις τῆς μονῆς Σταυρονικήτα μὲ τὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων

⁷ Γαβριήλ, *Περιγραφή*, 369, ἀρ. 50. Ἑλληνικὴ μετάφραση τοῦ ἐγγράφου παραθέτει ἐπίσης ὁ Γαβριήλ Σταυρονικητανός (βλ. ὁ. π., 344 - 346).

⁸ Ἐνδεικτικά βλ. Κρ. Χρυσοχοΐδης - Π. Γουναρίδης, *Ι. Μ. Καρακάλλου. Κατάλογος τοῦ ἀρχείου, Ἀθωνικά Σύμμεκτα*, 1 Ἀθήνα 1985, 29, ἀρ. 20. - Δ. Βαμβακάς, *Ι. Μ. Σίμωνος Πέτρας. Κατάλογος τοῦ ἀρχείου, Ἀθωνικά Σύμμεκτα*, 1 Ἀθήνα 1985, 128 - 129, ἀρ. 26. - Γουναρίδης, *Ι. Μ. Ξηροποτάμου*, 51, ἀρ. 41.

στο Βουκουρέστι και τόν τιτουλάριο μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγόριο, έπιστάτη και ήγούμενο τής ίδιας μονής (συνολικά 23 έγγραφα: άρ. 40, 41, 43, 54, 56, 69 - 71, 79, 81, 84, 86 - 88, 90 - 98). Η αύξηση του όγκου τών έγγραφων μετά τά μέσα του 18ου αι. συναρτάται πρὸς μιὰ βαθμιαία ἀλλαγὴ στὴν ἀρχεαικὴ τεκμηρίωση, πού ἐπιβάλλει πλέον τὴ διατήρηση περισσότερων έγγραφων ὑπὸ τὴν πίεση τών οἰκονομικῶν ἀναγκῶν πού γίνονται ὁλοένα καὶ πιὸ πολυσύνθετες. Ἀντίστοιχὴ αὐξηση τοῦ ὅγκου τών έγγραφων ἐντοπίζεται καὶ σὲ ἄλλα ἀθωνικά ἀρχεῖα⁹. Ἐτοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ γενικά έγγραφα, στὸ ἀρχεῖο τής μονής γιὰ τὴ χρονικὴ περίοδο ὡς τὸ 1800 διασώζονται 87 χρεωστικὲς ὁμολογίες καὶ ἐξοφλητικὰ γράμματα γιὰ τὰ ἔτη 1763 - 1800, 3 κατάστιχα πού περιλαμβάνουν 86 χρεωστικὲς ὁμολογίες, 105 ἐξοφλημένα *ταβήλια* γιὰ τὰ ἔτη 1745, 1763 - 1778, 1787 - 1800, 28 ὁμολογια κελλίων γιὰ τὴν περίοδο 1733 - 1800 καὶ διάφορα οἰκονομικά κατάστιχα καὶ ἀποδείξεις τῆς περιόδου 1784 - 1800.

Ἀπτὲς μαρτυρίες γιὰ συστηματικὴ ὁργάνωση τοῦ ἀρχείου διαθέτουμε μόνο γιὰ τὴν ὕστερὴ ἐποχὴ, καθὼς ὁ παλαιότερος κατάλογος πού ἔχει περιωθεῖ χρονολογεῖται τὸ 1888. Ὡστόσο μέσα ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ ἀρχεῖο παρέχονται ἐνδείξεις πού ὁδηγοῦν στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ὁργάνωσή του ὑπῆρξε μέλημα τών μοναχῶν ἀρκετὰ νωρίς. Σημειώματα στὸ νῶτο τών παλαιότερων ἐγγράφων πιστοποιοῦν πράγματι πρῶτες ἀτόπειρες γιὰ μιὰ ὑποτυπώδη ἀρχεαικὴ ὁργάνωση¹⁰. Ἄν καὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀνιχνευθεῖ στὰ ἴδια τὰ έγγραφα, εἶναι ἐξαιρετικά πιθανὸ μιὰ πιὸ μεθοδευμένη ἐπιχείρηση ὁργάνωσης τοῦ ἀρχείου νὰ ἀναλήφθηκε μετὰ τὸ 1607, ἀναγκαῖα ἀσφαλῶς μετὰ τὶς καταστροφές πού προκάλεσε στὸ ἀρχεῖο ἡ πυρκαγιὰ ἐκείνου τοῦ ἔτους.

Στὸν άρ. 104 τοῦ καταλόγου τοῦ 1888 καταχωρίζεται: *Βιβλίον παλαιῶς δεδεμένον περιέχον ἀντίγραφα διαφόρων ἐπισήμων ἐγγράφων ἅτινα κατεχωρίσθησαν εἰς τὸν κατάλογον ὑπὸ τὸν ἀριθ. 1 - 25 καὶ μετ'* αὐτὰ ἀλληλογραφία παλαιά. Μάλιστα τὸ βιβλίον αὐτὸ στὸν κατάλογο τοῦ 1888 καταχωρίζεται ἀμέσως μετὰ τὴ διαθήκη τοῦ Ἱερεμῖα Α'¹¹. Ὑπῆρχε ἐπομένως ἕνας κώδικας

9 Πάρδος, *Ι. Μ. Παντοκράτορος*, 16 - 18.

10 Στὸ verso τών ἐγγράφων 11, 12, 13, 18, 21 (ἀντίγραφο) καὶ 39 ὑπάρχει ἡ ἐνδειξὴ *εσεμειώθη, εσεμειώθη*, δεῖγμα κι αὐτὸ μᾶς καταλογογράφησης πού δὲν μπορεῖ νὰ προσδιοριστεῖ χρονικά.

11 Ὁ συγκεκριμένος κώδικας δὲν διασώζεται, ἀφοῦ δὲν ἔχει ἐντοπιστεῖ οὔτε στὸν κατάλογο τών χειρογράφων τῆς μονῆς Σταυρονικήτα οὔτε στὸ ἴδιο τὸ ἀρχεῖο τῆς μονῆς. Βλ. Οἰκονομίδης, *Ι. Μ. Σταυρονικήτα*, 439. - Σ. Λάμπρος, *Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἑλληνικῶν κωδίκων*, Cambridge 1900, τόμ. Α', 75 - 90. - Α. Πολίτης - Μ. Μανούσας, *Συμπληρωματικοὶ κατάλογοι χειρογράφων τοῦ Ἁγίου Ὁρους*, Θεσσαλονίκη 1976, 178 - 195.

στον όποιο καταχωρίζονταν αντίγραφα τών σημαντικῶν ἐγγράφων. Καθὼς τὰ ἔγγραφα πού προτάσσονται στὸν κώδικα ἔχουν ἀντίστοιχα προταχθεῖ ὡς ξεχωριστὴ ἐνότητα καὶ στὸν κατάλογο τοῦ 1888, συνάγεται πὼς τὸ παλαιότερο ἔγγραφο πού καταχωρίζεται εἶναι τοῦ 1533 καὶ τὸ νεότερο τοῦ 1808: τὸ *βιβλίον* αὐτὸ ἐπομένως πρέπει νὰ συντάχθηκε τὸ ἀργότερο στὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰ., ἂν ὄχι πολὺ νωρίτερα. Εἶναι πιθανὸ δηλαδὴ κάποια στιγμή οἱ Σταυρονικητιανοὶ νὰ θεώρησαν ἀπαραίτητο νὰ κρατοῦν μὲ συστηματικὸ τρόπο ἀντίγραφα ἔγγράφων πού εἶχαν ἰδιαίτερη σημασία καὶ φθειρόνταν ἀπὸ τὸ χρόνο καὶ νὰ συντάξαν τὸ συγκεκριμένο κώδικα, στὸν όποιο κατὰ καιροῦς, ὅποτε τὸ ἔκριναν σκόπιμο, ἀντέγραφαν τὰ ἔγγραφα.

Στὸ verso ὁρισμένων ἔγγράφων ἐντοπίζονται, ἐκτὸς ἀπὸ τίς ἀριθμητικὲς ἐνδείξεις τοῦ καταλόγου τοῦ 1888, καὶ οἱ ἐνδείξεις μᾶς διαφορετικῆς καταλογογράφησης, αὐτὴ τὴ φορὰ μὲ ἀλφαβητικὰ στοιχεῖα. Σὲ κάποιες περιπτώσεις οἱ ἀλφαβητικὲς αὐτὲς ἐνδείξεις - πού πάντως δὲν φαίνεται νὰ σχετίζονται μὲ τὸν κώδικα 104, γιὰ τὸν όποιο ἐγινε λόγος προηγουμένως - ἔχουν γραφεῖ ἀπὸ τὸ ἴδιο χέρι πού ἔχει γράψει τὰ ἐπινώτια σημειώματα πού ἀνάγονται στὰ τέλη τοῦ 18ου / ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰώνα. Ἐπομένως, πρέπει τὴν περίοδο ἐκείνη νὰ εἶχε γίνεῖ μὴ ἀπόπειρα ταξινόμησης τοῦ ἀρχείου καὶ κατὰ πᾶσα πιθανότητα νὰ εἶχε συγκροτηθεῖ ἓνας κατάλογος, ὃχι πρὶν τὴν ἐποχὴ αὐτὴ, πού ἀντικαταστάθηκε ἀργότερα ἀπὸ τὸν κατάλογο τοῦ 1888. Ὁ συντάκτης τοῦ τελευταίου εἶχε ὑπόψη του τὸν προγενέστερο κατάλογο, ἀφοῦ ἀναπαράγει συχνὰ αὐτοῦσια τὰ ἐπινώτια σημειώματα καὶ μάλιστα, κάποιες φορές, μὲ τὰ λάθη πού εἶχαν παρεισφρήσει σὲ αὐτὰ καὶ στὸν παλαιότερο κατάλογο¹². Ὁ κατάλογος τοῦ 1888

¹² Ἐνδεικτικὰ μπορεῖ νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀριθμητικὴ ἐνδειξη τοῦ καταλόγου τοῦ 1888 φέρονται καὶ μὴ δευτέρη ἐνδειξη τὰ ἀκόλουθα ἔγγραφα:

- Τὸ ἔγγραφο ἀρ. 4 (1541) φέρει στὸ verso καὶ τὴν ἐνδειξη (β), τουλάχιστον σύγχρονη μὲ τὸ ἐπινώτιο σημείωμα (τέλη 18ου / ἀρχὲς 19ου αἰ.).

- Τὸ ἀρ. 10 (1557/ 58) ἔχει στὸ verso τοῦ β' φύλλου σημείωμα πού ἀποδίδεται σὲ τρεῖς διαφορετικούς γραφεῖς. Βλ. ἀρ. 10, Σημ. β'. Ἐκεῖ ἀναγράφεται καὶ ἡ ἐνδειξη (γ), πού ἔχει συμπληρωθεῖ ἀπὸ τὸ τρίτο χέρι πού ἔγραψε τὴν ἡμερομηνία. Ὁ κατάλογος τοῦ 1888 ἀναπαράγει σχεδὸν αὐτοῦσιο τὸ σημείωμα πού ἔχει γραφεῖ ἀπὸ τὸ δεύτερο χέρι. Ἐπίσης μὲ τὸν ἀρ. 13 καταχωρίζει ὁμολογία τῆς Μεγάλης Μέσης γιὰ τὸ ἴδιο κελί. Πρόκειται προφανῶς περὶ λάθους. Τὸ ἴδιο ἔγγραφο ἔχει καταχωριστεῖ δυὸ φορές: μὲ τὸν ἀρ. 11 καὶ ἐν συνεχείᾳ, παρασυρμένος ἀπὸ τὴν ἐνδειξη (γ), καὶ μὲ τὸν ἀρ. 13.

- Τὸ ἀρ. 16 (1602) φέρει στὸ verso καὶ τὴν ἐνδειξη (η), πού ἔχει συμπληρωθεῖ ἀπὸ τὸ ἴδιο χέρι πού ἔγραψε τὸ ἐπινώτιο σημείωμα (τέλη 18ου αἰ.) στὸ verso τοῦ ἐγγράφου. Αὐτὸ τὸ σημείωμα ἀναπαράγεται αὐτοῦσιο στὸν κατάλογο τοῦ 1888.

ἐπιγράφεται *Τὰ ἔγγραφα καὶ λοιπὰ ἀρχεῖα* καὶ συντάχθηκε προφανῶς στὴ μονή, ἀλλὰ ἐπικυρώθηκε στὶς Καρυνές στὶς 30 Νοεμβρίου 1888. Ἡ μονὴ Σταυρονικήτα ἀπὸ τὸ 1887, ἐξαιτίας ὑπέρογκων χρεῶν, ἔπαιψε νὰ εἶναι αὐτοδέσποτη καὶ τελοῦσε ὑπὸ τὴν κηδεμονία τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος ποὺ ὄρισε ὡς ἰσόβιο ἐπίτροπο τὸ Βενιαμὶν Καρακαλλινό¹³. Στὸ πλαίσιο τῆς ἐπιχειρούμενης ἀνασυγκρότησης συντάχθηκε ὁ συγκεκριμένος κατάλογος, προκειμένου νὰ καταγραφοῦν τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα, ἢ “προῖκα” τῆς μονῆς. Τὸ ἐπικυρωμένο μὲ τὴν τετραμερῆ σφραγίδα τῆς Ἱ. Κοινότητος ἀντίγραφο τῆς καταγραφῆς (19 Δεκεμβρίου 1888) παρέλαβε ὁ ἐπίτροπος προηγούμενος Βενιαμὶν. Πέραν τοῦ ἀρχείου παρέλαβε ἐπιπλέον τὴ “νέα” σφραγίδα τῆς μονῆς¹⁴, ἕνα μικρὸ κιβώτιο διακοσμημένο μὲ σεντέφι, ποὺ εἶχε ἀποτεθεῖ στὸ σκευοφυλάκιο καὶ περιεῖχε ἅγια λείψανα καὶ ἕναν “ἀργυρόχρυσο” σταυρὸ μὲ τίμο ξύλο τοῦ προηγούμενου Διονυσίου, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ *γραφεῖον* τῆς μονῆς. Τὸ τελευταῖο δέθετε *πιεστήριον* γιὰ τὴν ἀντιγραφή τῆς ἀλληλογραφίας, πέντε βιβλία *τυπωτικά*, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ τέσσερα περιεῖχαν τυπωμένα ἀντίγραφα ἐγγράφων. Σημειώνεται μάλιστα ὅτι στὶς θῆκες τοῦ γραφείου ὑπῆρχαν διάφορα κατὰστιχα, γράμματα μοναστηριακὰ καὶ ἀτομικὰ καὶ ἕνα δέμα κελλιωτικῶν καὶ καλυβωτικῶν ὁμολόγων.

Ἀπὸ τὸν κατάλογο τοῦ 1888, οἱ ἀριθμητικὲς ἐνδείξεις τοῦ ὁποίου ἐντοπίζονται στὸ verso ἀρκετῶν ἐγγράφων, συνάγεται ὅτι τὰ ἔγγραφα κάθε μετοχί-

- Τὸ ἀρ. 22 (1614) φέρει στὸ verso καὶ τὴν ἐνδειξη (θ), ποὺ ἔχει συμπληρωθεῖ ἀπὸ τὸ ἴδιο χέρι ποὺ ἔγραψε τὸ ἐπινώπιο σημείωμα στὸ verso τοῦ ἐγγράφου (τέλη 18ου αἰ.). Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι κατὰ λάθος ἔχει ἀναγραφεῖ ὡς ἔτος τὸ 1664. Καθὼς αὐτὸ τὸ σημείωμα ἀναπαράγεται αὐτοῦσιο στὸν κατάλογο τοῦ 1888, ἀναπαράγεται καὶ ἡ λανθασμένη ἡμερομηνία.

- Τὸ ἀρ. 29 (1640) φέρει στὸ verso καὶ τὴν ἐνδειξη (ι), ποὺ ἔχει συμπληρωθεῖ ἀπὸ τὸ ἴδιο χέρι ποὺ ἔγραψε τὴν ἡμερομηνία. Εἶναι ἐνδεικτικὸ καὶ ἐδῶ ὅτι ἡ λανθασμένη ἀναγραφή τοῦ ἔτους (1641) ἀναπαράγεται καὶ στὸν κατάλογο τοῦ 1888.

- Τὸ ἀρ. 30 (1661) φέρει στὸ verso καὶ τὴν ἐνδειξη (ις), ποὺ ἔχει συμπληρωθεῖ ἀπὸ τὸ ἴδιο χέρι ποὺ ἔγραψε τὸ ἐπινώπιο σημείωμα στὸ verso τοῦ ἐγγράφου (τέλη 18ου αἰ.).

13 Χ. Κτενᾶς, *Ἀπαντα τὰ ἐν Ἀγίῳ Ὅρει Καθώρυματα εἰς 726 ἐν ὧν ἀνερχόμενα καὶ αἱ πρὸς τὸ δοῦλον ἔθνος ὑπηρεσίαι αὐτῶν*, Ἀθήνα 1935, 577 - 579.

14 Ἡ σφραγίδα τῆς μονῆς εἶχε καταργηθεῖ μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱ. Κοινότητος τὸ 1888 (Πρακτικὸ ΙΓ'). Π' αὐτὸ τυλίχθηκε σὲ ὕφασμα, δέθηκε μὲ σπάγγο καὶ σφραγίστηκε μὲ ἰσπανικὸ κερί. Πάνω στὸ ὕφασμα ἀναγράφεται: *Σφραγὶς / Μ. Σταυρο - / νικήτα / καταργη - / θεῖσα / Πρακτ(ικόν) ΙΓ'*. Πλαγίως ἀναγράφεται ἡ χρονολογικὴ ἐνδειξη: 1888. Βλ. Κρ. Χρυσοχοῖδης, “Σφραγίδες μονῶν”, *Θησαυροὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους*, Θεσσαλονίκη 1997, 578, ἀρ. 17. 9. Τὴν ἴδια χρονία χορηγήθηκε στὴ μονή καὶ στὸν ἐπίτροπο Βενιαμὶν ἡ νέα σφραγίδα (Πρακτικὸ ΙΗ' τοῦ οἰκείου κώδικα τῆς Ἱ. Κοινότητος).

ου, ελληνικά και ὀθωμανικά, εἶχαν τοποθετηθεῖ μαζί μὲ αὐτόνομη ἀρίθμηση ἀποτελώντας ἓνα δέμα στὸ ὁποῖο ὑπῆρχε καὶ ἡ σχετική ἐπιγραφή. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ ἔγγραφα ποὺ ἀφοροῦν στὴν ἴδια ὑπόθεση. Σὲ μιὰ περίπτωση (ἀρ. 48) ὑπάρχει καὶ ἀριθμητικός κατάλογος στὴν ἐλληνική γλώσσα τῶν ὀθωμανικῶν ἐγγράφων ποὺ περιέχονται στὸ δέμα. Ὁ συντάκτης τοῦ καταλόγου δὲν ἔχει ἀκολουθήσει χρονολογική σειρά. Ἐχει διατηρήσει ὅμως τὶς θεματικές ἐνότητες. Π.χ. μετὰ τὸ ἀρ. 163 ἀκολουθεῖ σημείωση: *Τὰ ἀπὸ τοῦ αὐξοντος ἀριθ. 105 - 161 ἀποβλέπουσιν εἰς τὸ ἐν Κασσάνδρᾳ μετόχιον. ὅρ[α] εἰς τὸ ξύλινον κουτίον, ὅπερ φέρει σημείωσιν ἀπλῆν.*

Δύο ἄλλοι κατάλογοι ἀνάγονται στὶς ἀρχές τοῦ 20ου αἰ. καὶ ἔχουν συνταχθεῖ καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὸ Γαβριήλ Σταυρονικητιανό. Ὁ πρῶτος, ποὺ ἐπιγράφεται *Ἐκ τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱερᾶς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα*, εἶναι ἓνα προχειρογραμμένο φυλλάδιο καὶ πρόκειται μᾶλλον γιὰ μιὰ ἀυστηματοποίητη καταγραφή προσωπικῶν σημειώσεων, ὅπως γίνεται καταφανές καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο τίτλο. Παραθέτει σύντομες περιλήψεις τῶν ἐγγράφων. Ἀκολουθεῖ σὲ γενικὲς γραμμὲς τὴν ἀρίθμηση τοῦ καταλόγου τοῦ 1888, ἀλλὰ σὲ ὀρισμένους περιπτώσεις διορθώνει λάθη τῆς καταλογογράφησης¹⁵.

Ὁ δευτερός ἐπιγράφεται *Κατάλογος τῶν ἐγγράφων τῆς κτηματικῆς περιουσίας τῆς μονῆς* καὶ εἶναι ἐνταγμένος στὴν ἱστορία τῆς μονῆς ποὺ συνέγραψε

15 Ἀπὸ τὸν κατάλογο αὐτὸ συνάγεται ὅτι ὁ κατάλογος τοῦ 1888 εἶχε ἐλλείψεις στὴν πληρότητα τῆς καταγραφῆς. Ὑπῆρχαν ἔγγραφα καταχωρισμένα σὲ ἄλλο κατάλογο (ἔνδειξη Στ.) καὶ ἔγγραφα ποὺ δὲν ἦταν καθόλου καταχωρισμένα σὲ κατάλογο. Ἐνδεικτικὲς εἶναι οἱ ἀκόλουθες περιπτώσεις:

- Τὸ πωλητήριο ἔγγραφο τῆς μονῆς Φιλοθέου “εἰς τύπον ὁμολόγου κελιωτικῶν” (1533) παρατίθεται χωρὶς ἀρίθμηση, διότι κατὰ πάσα πιθανότητα δὲν εἶχε συμπεριληφθεῖ στὸν προηγούμενο κατάλογο.

- Τὸ σιγίλλιο τοῦ 1536 παρατίθεται χωρὶς ἀρίθμηση, ἐνῶ στὸν κατάλογο τοῦ 1888 φέρει τὸν ἀρ. 23. Μὲ τὸν ἀρ. 23 ὁ Γαβριήλ δίνει τὴν *Ὑποτίπωση* τοῦ Ἱερεμῆα. Προφανῶς διορθώνει λάθος τοῦ καταλόγου τοῦ 1888.

- Τὸ ἔγγραφο τοῦ 1571 παρατίθεται χωρὶς ἀρίθμηση (δὲν ὑπάρχει στὸν κατάλογο τοῦ 1888).

- Τὸ ἔγγραφο τοῦ 1586 παρατίθεται ἐπίσης χωρὶς ἀρίθμηση (μὲ τὴν συμπλήρωση: ἄνευ ἀριθ. Στ. 1220), ἐνῶ στὸν κατάλογο τοῦ 1888 ἔχει τὸν ἀρ. 5.

- Τὸ ἔγγραφο τοῦ 1628 μὲ τὴν ἔνδειξη ΑΣΚΑ. Ἡ ἔνδειξη ὑπάρχει καὶ στὸ ἴδιο τὸ ἔγγραφο.

- Τὸ ἔγγραφο τοῦ 1639 μὲ τὸν ἀρ. 5. Στὸν κατάλογο τοῦ 1888 στὸν ἀρ. 5 καταχωρίζεται τὸ ἔγγραφο τοῦ 1586 καὶ στὸν ἀρ. 6 τοῦ 1639.

- Τὸ ἔγγραφο τοῦ 1709 στὸν κατάλογο τοῦ 1888 δίνεται μὲ τὸν ἀρ. 14, ἐνῶ ἐδῶ μὲ τὴν ἔνδειξη: Στ. ΞΒ’.

- Τὸ ἔγγραφο τοῦ 1769 δίνεται μὲ τὴν ἔνδειξη: Στ./ Στ’ (δὲν ὑπάρχει στὸν κατάλογο τοῦ 1888). Ἡ ἔνδειξη ὑπάρχει καὶ στὸ ἴδιο τὸ ἔγγραφο.

ό ἴδιος Γαβριήλ Σταυρονικητιανός (*Περιγραφή καὶ ἱστορία τῆς ἱερᾶς μονῆς Σταυρονικήτα*, Χειρόγραφο Σταυρονικήτα 251, σελ. 359 - 386). Στὸν κατάλογο αὐτὸ ὁ Γαβριήλ συγκέντρωσε τὰ γενικὰ ἔγγραφα πὺν ἀφοροῦν στὴν κτηματικὴ περιουσία τῆς μονῆς καὶ τὰ καταχώρισε κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ, χωρὶς ἀπόλυτὴ συνέπεια ὅμως, ἐνῶ δὲν ἀναφέρει πάντα τὴ χρονολογία τῶν ἐγγράφων. Ἀκολουθοῦν κατὰ ομάδες τὰ ἔγγραφα τοῦ κάθε μετοχίου χωριστά¹⁶. Ὁ κατάλογος αὐτὸς εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὸν προηγούμενο. Δίνει καὶ ἐδῶ μιὰ σύντομη περίληψη τοῦ ἐγγράφου, τὴν ἀρχὴ τοῦ, τὶς σφραγίδες πὺν τυχὸν ὑπάρχουν καὶ σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις καὶ τὶς ὑπογραφές. Οἱ ἀριθμητικὲς ἐνδείξεις τοῦ παραπέμπουν στὴν ἀρίθμηση τοῦ καταλόγου τοῦ 1888, ἀλλὰ δὲν ἀποτυπώνονται στὰ ἴδια τὰ ἔγγραφα. Ὅταν τὸ ἔγγραφο ἐνὸς μετοχίου δὲν συμπεριλαμβάνεται στὸν κατάλογο τοῦ 1888, ἡ ἀναφορὰ σ' αὐτὸ γίνεται μὲ μιὰ ἐπιμέρους ἀρίθμηση, πὺν δὲν φαίνεται νὰ ὑπακούει σὲ μιὰ ἐνιαία λογικὴ. Ὅρισμένα μεμονωμένα ἔγγραφα παρατίθενται χωρὶς νὰ ἀντιστοιχίζονται μὲ κάποια ἀρίθμηση.

Στὴ σύγχρονη ἐποχὴ ἡ πρώτη ταξινόμηση τοῦ ἀρχείου τῆς μονῆς Σταυρονικήτα πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὸν πρῶην διευθυντὴ τοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν (Ι. Β. Ε.) Νίκο Οἰκονομίδη κατὰ τὴ διάρκεια δύο διαδοχικῶν ἀποστολῶν τὸ 1969. Ἡ καταγραφή τοῦ ἀρχείου πὺν ἔγινε τότε περιορίστηκε στὰ ἔγγραφα πὺν κάλυπταν τὴν περίοδο ἀπὸ τὴν ἰδρυση τῆς μονῆς μέχρι τὸ 1699. Καρτὸς τῆς ἐργασίας ἐκείνης ἦταν ἡ ἔκδοση τοῦ καταλόγου τοῦ ἀρχείου τῆς μονῆς¹⁷.

Μιὰ νέα ἀποστολὴ ὁργανώθηκε τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1986 ἀπὸ τὸ διευθυντὴ ἑρευνῶν τοῦ Ι. Β. Ε. καὶ ὑπεύθυνο τοῦ προγράμματος τῶν *Ἀρχείων τοῦ Ἁγίου Ὁρους* κ. Κρίτωνα Χρυσοχοϊδὴ μὲ τὴ συμμετοχὴ τοῦ νῦν ἐπίκουρου καθηγητῆ Βυζαντινῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἰωάννη Πολέμη, ὁπότε ἔγινε συστηματικὴ καταλογογράφηση τοῦ ἑλληνικοῦ ἀρχείου ὥς τὸ 1800.

Τέλος, τὸ Δεκέμβριο τοῦ 1998 πραγματοποιήθηκε στὰ πλαίσια τῆς παρουσίας ἐργασίας σύνταξης τῶν ἐπιτομῶν μιὰ ἀκόμη ἐπιτόπια ἐπίσκεψη προκειμένου νὰ ἐπιλυθοῦν ὀρισμένα παλαιογραφικὰ ζητήματα. Ἐπικεφαλῆς τῆς ἀποστολῆς ἦταν ὁ κ. Κρίτων Χρυσοχοϊδὴς καί, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν γράφοντα, συμμετεῖχε καὶ ὁ φιλόλογος κ. Ζήσης Μελισσάκης.

16 Ἀναφέρονται κατὰ σειρὰ τὰ μετόχια Πίνακας τῆς Κασσιάνδρας, Βηλαράς, Γομάτι, Πλανᾶς, Παζαράκια Πλανᾶ, Ρεβενίκεια, Ἅγιος Νικόλαος καὶ Δημητράκια, Ντεβελίκεια, Ἱερειόσος, Κάργιαννη, Φτέρη, Ἐξοβᾶ, Θεσσαλονίκη, Θάσος, Ἀδριανούπολις, Τούρναβον Βουλγαρίας, Λήμνος, Μετόχι τῆς Ρουμανίας, Αὐλών τῆς Ἡπείρου.

17 Οἰκονομίδης, Ι. Μ. Σταυρονικήτα, 437- 459.

Τὸ ἀρχεῖο ἀπόκειται σήμερα σὲ εἰδικὰ διαμορφωμένο χώρο στὴ Γραμματεία τῆς μονῆς. Μέχρι τὸ 1969 τὰ ἔγγραφα βρίσκονταν σὲ ξύλινο ἐρμάρι. Μὲ τὴν καταγραφή καὶ τὴν ταξινόμηση ποὺ ἔγινε ἐκεῖνη τὴ χρονιά τοποθετήθηκαν σὲ μεταλλικὴ ἀρχειοθήκη. Μετὰ τὴν ἀναταξινόμηση κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀποστολῆς τοῦ 1986 τὰ παλαιότερα καὶ τὰ μεγάλου μεγέθους περγαμινὰ καὶ χαρτῶα ἔγγραφα (ἀρ. 1, 4α - 16, 19, 21 - 24, 27 - 30), ποὺ συμπεριλαμβάνονται στὸν κατὰλογο Οἰκονομίδη, ἐναποτέθηκαν σὲ μεγάλων διαστάσεων ἀρχειοθήκη (συρτάρι 1), ἐνῶ τὰ μεταγενέστερα ἔγγραφα τοῦ 18ου αἰ. ἔχουν τοποθετηθεῖ μαζὶ κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ σὲ ξεχωριστὸ φάκελλο μὲ τὸν ἀρ. 1.

Στὸν παρόντα τόμο παρουσιάζονται 101 γενικὰ ἔγγραφα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀρχείου ποὺ χρονολογοῦνται ὥς τὸ 1800. Δὲν συμπεριλαμβάνονται οἰκονομικῆς φύσεως ἔγγραφα ποὺ ἔχουν τυποποιημένη μορφή (χρεωστικὲς ὁμολογίες, *ταβήλια*, ὁμόλογα κελλίων, οἰκονομικὰ κατὰστιχα). Ἡ παρουσίαση γίνεται μὲ ἐκτενεῖς - σὲ σύγκριση μὲ τὶς σύντομες περιλήψεις τοῦ Καταλόγου ποὺ εἶχε συντάξει ὁ Ν. Οἰκονομίδης - ἐπιτομές, ποὺ ἀποδίδουν κατὰ τὸ δυνατόν τὸ πλῆρες περιεχόμενο καὶ τὴ δομὴ τῶν ἐγγράφων καὶ κατὰ περίπτωσιν ἀκόμα καὶ τὶς ὑφολογικὲς ποικιλίες.

* * *

Ἡ παροῦσα ἐργασία ἔγινε στὰ πλαίσια τοῦ προγράμματος “Ἀρχεῖα τοῦ Ἀγίου Ὁρους”, ποὺ ἀποσκοπεῖ, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα, στὴ σύνταξη ἐπιτομῶν τῶν ἐγγράφων τῶν ἐπιμέρους ἀθωνικῶν μονῶν. Ἀσφαλῶς δὲν θὰ μπορούσε νὰ εὐοδωθεῖ χωρὶς τὴν ἀμέριστη συμπαράσταση τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σταυρονικήτα. Μόνο θερμὲς εὐχαριστίες ἔχω νὰ ἐκφράσω στὸν καθηγούμενο τῆς μονῆς ἀρχιμανδρίτη Τύχωνα καὶ τοὺς ὑπόλοιπους πατέρες γιὰ τὴ φιλοξενία καὶ τὴν πρόθυμην συνεργασία τοὺς κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀποστολῆς μας τὸ Δεκέμβριο τοῦ 1998.

Σὲ ὅλη τὴν προσπάθεια γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς ἐργασίας εἶχα τὴ βοήθεια καὶ τὴν ἐνίσχυση τοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν τοῦ Ἑθνικοῦ Ἰδρύματος Ἑρευνῶν. Ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνη μου. Ἰδιαίτερος εὐχαριστῶ τὸν ἀείμνηστο καθηγητὴ Νίκο Οἰκονομίδη, πρῶν διευθυντὴ τοῦ Ι. Β. Ε., γιὰ τὴ συμβολή του στὴ βελτίωση τοῦ τελικοῦ κειμένου μὲ τὶς καίριες ὑποδείξεις καὶ τὶς διορθώσεις του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν πολὺτιμη καθοδήγησή του ὡς ἐπὶ κατὰ τὴν ἐπιτομή μου στὸ μεταπτυχιακὸ κύκλον σπουδῶν. Εὐχαριστῶ ἐπίσης τὸ συνεργάτη τοῦ Κ. Ν. Ε. κ. Φλορίν Μαρινέσκου γιὰ τὶς μεταγραφὰς τῶν ρουμανικῶν ὑπογραφῶν, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς διαφωτι-

στικές πληροφορίες του για τὰ ἔγγραφα πού ἀφοροῦν στίς σχέσεις τῆς μονῆς Σταυρονικήτα μέ τίς ρουμανικές χώρες· τὸν κ. Κύριλλο Παυλικιάνωφ, πρῶην συνεργάτη τοῦ Ι. Β. Ε., γιά τίς μεταγραφές τῶν σλαβικῶν ὑπογραφῶν· τὸν κ. Ἀντώνη Ἀναστασόπουλο γιά τὴν πολύτιμη βοήθειά του στὴ διευκρίνιση τῶν τουρκικῶν ὄρων· τίς κυρίες Βαρβάρα Δεληβοριά - Κουταβά καὶ Ἑλένη Βλαχοπούλου - Καραμπίνα γιά τὴν προσφορά τῶν εἰδικῶν γνώσεών τους· τὸν κ. Ζήση Μελισσάκη γιά τὴν ἀποτελεσματικὴ συμβολή του στὴν ἐπίλυση παλαιογραφικῶν προβλημάτων, ἀλλὰ καὶ τὴ βοήθειά του κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐπίσκεψής μας στὴ μονὴ τὸ Δεκέμβριο τοῦ 1998· τὴν κα Ζαμπέλα Λεοντάρη πού ἐπιμελήθηκε τὴν τελικὴ μορφοποίηση τοῦ κειμένου. Ὅλως ἰδιαίτερος ὀφείλω νὰ εὐχαριστήσω τέλος τὸν κ. Κρίτωνα Χρυσοχοΐδη γιά τὴν ἐμπιστοσύνη πού μοῦ ἔδειξε, τὴν ἐνθάρρυνση καὶ τὴν οὐσιαστικὴ καθοδήγηση, κυρίως ὅμως γι' αὐτὴ τὴ σχέση δασκάλου - μαθητῆ πού γενναϊόδωρα ἐπέτρεψε νὰ δημιουργηθεῖ. Εἶναι αὐτονόητο πὼς χωρὶς τίς γνώσεις καὶ τὴν πείρα του ἡ ἐργασία αὐτὴ δὲν θὰ ἦταν δυνατὸν οὔτε νὰ ἀναληφθεῖ οὔτε, πολὺ περισσότερο, νὰ περατωθεῖ. Ἡ εὐθύνη βεβαίως γιά τὰ ὅποια λάθη βαρύνει ἀποκλειστικά τὸν γράφοντα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΩΝ

- Actes de Kutlunus*: P. Lemerle, *Actes de Kutlunus*, Archives de l'Athos II², Παρίσι 1945.
- Γαβριήλ, Κατάλογος τοῦ ἀρχείου: Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς Ἱερᾶς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα* (Χειρόγραφο Ἀρχείου Μ. Σταυρονικήτα).
- Γαβριήλ, *Περιγραφή*: Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Περιγραφή καὶ ἱστορία τῆς Ἱερᾶς μονῆς Σταυρονικήτα*, Χειρόγραφο Σταυρονικήτα 251, 359 - 386.
- Γουναρίδης, *Ἰ. Μ. Ξηροποτάμον*: Π. Γουναρίδης, *Ἀρχεῖο τῆς Ἰ. Μ. Ξηροποτάμον*. Ἐπιτομὲς μεταβυζαντινῶν ἐγγράφων, Ἀθωνικά Σύμμεικτα, 3 Ἀθήνα 1993.
- Λάμπρος, Ἐνθυμήσεις: Σ. Λάμπρος, “Ἐνθυμήσεων ἤτοι χρονικῶν σημειωμάτων συλλογὴ πρώτη”, *Νέος Ἑλληνομνήμων*, 7 (1910), 113-313.
- Οἰκονομίδης, *Ἰ. Μ. Σταυρονικήτα*: Ν. Οἰκονομίδης, “Ἰ. Μ. Σταυρονικήτα. Κατάλογος τοῦ ἀρχείου”, *Σύμμεικτα*, 2 (1970), 437 - 459.
- Πάρδος, *Ἰ. Μ. Παντοκράτορος*: Ἀ. Πάρδος, *Ἀρχεῖο τῆς Ἰ. Μ. Παντοκράτορος*. Ἐπιτομὲς ἐγγράφων 1039 - 1081, *Μέρος Α'*, Ἀθωνικά Σύμμεικτα, 5 Ἀθήνα 1998.
- Σμυρνάκης: Γ. Σμυρνάκης, *Τὸ Ἅγιον Ὄρος*, Καρυές 1903 (φωτ. ἀνατύπωση Καρυές 1988).

ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

1 Ἐπικυρωτικό γράμμα τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιά τήν πώληση τοῦ καθίσματος τοῦ Σταυρονικήτα ἀπό τή μονή Φιλοθέου στό Γρηγόριο Γηρομερίτη

15 Ἰουνίου, ἰνδ. 6, 7041 (1533)

Συρτάρι 1. Πρωτότυπο. Περγαμηνή 652 x 402. Τό κείμενο ἐκτείνεται στό recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι καστανόχρωμο καί στίς ὑπογραφές μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Συντομογραφίες πολλές. - Βλ. Πίν. 1 καί 2.

Κάποτε ἡ μονή Φιλοθέου ἦταν φημισμένη γιά τό πλῆθος τῶν προσόδων καί τῶν κτημάτων πού τῆς ἀνήκαν, ἀλλά καί γιά τό μεγάλο ἀριθμό τῶν μοναχῶν της. Ἡ εὐημερία αὐτή ἴσχυσε γιά ὅσο διάστημα *τά τοῦ γένους ἡμῶν ἀνακτόρια* παρέμεναν ἀταπεινῶτα καί ἀήτητα. Ὅταν ὅμως, ἄγνωστο ἀπό ποιά ροπή τῶν πραγμάτων, χάθηκε ἡ εὐδαμονία τῆς βασιλείας, μαζί της χάθηκαν οἱ πρόσοδοι καί τὰ εἰσοδήματα τῆς μονῆς Φιλοθέου. Καθώς μάλιστα δέν βρισκόταν κανεῖς γιά νά ἀναλάβει τήν ἀνοικοδόμησι τῆς μονῆς, περιῆλθε σέ τέτοια κατάστασι ἔνδειας, ὥστε οἱ μοναχοὶ ἀπελπισμένοι τήν ἐγκατέλειπαν. Στήν κρίσιμη στιγμή ὅμως προσῆλθε στή μονή ὁ καθηγούμενος καί πατριαρχικός ἑξαρχος Γρηγόριος, παρακινημένος ἀπό θεία ἐμπνευσι, καί ζήτησε νά τοῦ παραχωρηθεῖ τό κáθισμα τὸ ἐπονομαζόμενον τοῦ Σταυρονικήτα, πού ἀπό πολὺ παλιὰ ἦταν ἐρείπιο. Σκόπευε νά τὸ ἀνακτίσει ἐκ θεμελίων ὡς μνημόσυνο γιά τὸν ἴδιο, τὸν ἀδελφὸ του τὸ μακαρίτη μοναχὸ Κάλλιστο καί τοὺς γονεῖς του καί νά τὸ καταστήσει φρούριο, γιά νά προστατεύονται οἱ μοναχοὶ πού θὰ συγκεντρώνονταν ἐκεῖ στό μέλλον, ἀλλά καί ὅλη ἡ βόρεια πλευρὰ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἀπὸ τίς ληστρικὰς ἐπιδρομὰς τῶν πειρατῶν. Σ' αὐτὸ θὰ συνέβαλλε ἡ φυσικὴ θέσι τοῦ καθίσματος κοντὰ στήν ἀκτὴ καί ἡ μελλοντικὴ του ὀχύρωσι μὲ ἰσχυρὸ τείχος. Ἔτσι ὁ Γρηγόριος ζήτησε νά τοῦ ἐκχωρηθεῖ ὁ πύργος, τὰ κελιά, ὁ ναὸς καί ὅλα τὰ κτήματα τοῦ καθίσματος, ὥστε νά γίνῃ δυνατὴ ἡ συγκρότησι μονῆς. Τὸ τίμημα τῆς ἀγορᾶς ἦταν τέσσερις χιλιάδες ἀσπρὰ καί ἓνα ἐτήσιο τέλος ἐκατὸ ἀσπρων, πού θὰ ἐπιβάρυνε ὄχι μόνον τὸ Γρηγόριο, ἀλλὰ

καὶ τοὺς κληρονόμους του καὶ τοὺς *ἐποίκους* στή μονή πού ἐπρόκειτο νά ἀνοικοδομηθεῖ. Ἡ τελευταία θά ἦταν ἀδούλωτη, ἐλεύθερη, αὐτοδιοικούμενη *αὐτεξουσίως καὶ ἀδεσπότως* καὶ ἡ μονή Φιλοθέου δὲν θά μπορούσε νά προβάλει κανένα δικαίωμα στά περιουσιακά της στοιχεῖα. Ἡ συμφωνία ἀνάμεσα στά δύο μέρη κοινολογήθηκε στή Σύναξη τοῦ Πρωτάτου καὶ ἔτυχε τῆς ὁμόφωνης ἔγκρισης ὅλων τῶν πατέρων, ὡς ἡ πλέον συμφέρουσα λύση τόσο γιὰ τὸ ἴδιο τὸ κάθισμα ὅσο καὶ γιὰ τὴ μονή Φιλοθέου πού ἀντιμετώπιζε ὑπέρογκα χρέη καὶ ἔξοδα.

Μὲ ἐχέγγυο πιά τὴν ἀπόφαση τῆς Σύναξης ἡ μονή Φιλοθέου παρέδωσε στὸ Γρηγόριο ἔναντι τεσσάρων χιλιάδων ἄσπρων τὸ κάθισμα τὸ ἐπονομαζόμενον τοῦ Σταυρονικήτα μαζί μὲ τὸν πύργο, τὸ ναό, τὰ κελλιά καὶ ὅλη τὴν περιοχὴ του. Ἐπιπλέον τοῦ παρέδωσαν τὸ ναὸ πού βρίσκεται κοντὰ καὶ τιμᾶτα στὸ ὄνομα τῆς Θεοτόκου τῆς Παντάνασσας. Ὁ Γρηγόριος θά ἔχει τὴν πλήρη *κυριότητα* τοῦ καθίσματος καὶ θά καρπώνεται ὅλα τὰ κτήματα καὶ τὰ εἰσοδήματα πού ἀνήκουν σ' αὐτό. Τὰ ἴδια δικαιώματα μεταβιβάζονται καὶ σ' ὅλους τοὺς *κληρονόμους* του. Συγκεκριμένα ὁ Γρηγόριος ἔχει τὸ δικαίωμα νά καρπώνεται ὅλα τὰ εἰσοδήματα τῶν ἀμπελώνων, τῶν ἐλαοδένδρων, τῶν περιβολιῶν, τῶν ἁλσῶν καὶ τῶν ὑπόλοιπων δέντρων καὶ βλαστημάτων καθὼς καὶ τὸ δικαίωμα χρήσης καὶ ἐκμετάλλευσης τῶν ἄκαρπων δέντρων καὶ τῶν λιβαδιῶν πού βρίσκονται στὴν περιοχὴ τοῦ καθίσματος πού τοῦ ἔχει ἐκχωρηθεῖ. Ὅφειλε νά καταβάλλει ἐτησίως, αὐτὸς καὶ οἱ διάδοχοί του, τὸ ποσὸ τῶν ἑκατὸ ἄσπρων, ὅπως ἀκριβῶς εἶχε συμφωνηθεῖ, χωρὶς καμμιά περαιτέρω ὑποχρέωση καὶ χωρὶς νά παρενοχλεῖται ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τῆς μονῆς Φιλοθέου. Ὡς τεκμήριο πνευματικῆς ἀγάπης ἀνάμεσα στὶς δύο μονὲς παρέχεται στὴ μονή πού θά ἀνεγερθεῖ στὸ ἐν λόγω κάθισμα τὸ δικαίωμα νά προμηθεύεται ξυλεία ἀπὸ τὴ μονή Φιλοθέου, ἀφοῦ προηγουμένως ζητήσει τὴν ἀδεία της. Οἱ δύο μονὲς ὀφείλουν νά διατηρήσουν τὴν εἰρήνη καὶ τὴν πνευματικὴ ἀγάπη ἀνάμεσά τους κατὰ τὸ ἀποστολικὸ παράδειγμα. Ἐπισηαίνονται ἀρᾶς γιὰ ὅσους τυχὸν ἐπιχειρήσουν νά ἀμφισβητήσουν αὐτὰ πού ἔχουν συμφωνηθεῖ ἀνάμεσα στὴ μονή Φιλοθέου καὶ τὸ Γρηγόριο καὶ ἔχουν ἐγγαχαχθεῖ σὲ αὐτὰ ἐδῶ τὰ ἐγκυρότατα *γράμματα* καὶ ἐπικυρωθεῖ μὲ ἰδιόχειρες ὑπογραφὰς ἐνώπιον τοῦ Πρώτου καὶ τῆς Συνάξεως. Πρὸς δὴλωση τῶν παραπάνω ἐπιδόθηκε ἡ παρούσα *ἐπικυρωτικὴ γραφὴ* στὸν καθηγούμενο καὶ πατριαρχικὸ ἑξαρχο Γρηγόριο γιὰ τὴ διηκενὴ ἀσφάλεια τῆς μονῆς του πού παλιότερα ὀνομαζόταν τοῦ Σταυρονικήτα.

Ὑπογράφουν: ὁ Πρῶτος τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἱερομόναχος Εὐθύμος (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ἀπὸ τὴ Λαύρα ὁ καθηγούμενος Ἰωακείμ. Ὁ Ἀθανάσιος ἱερομόναχος καὶ προηγούμενος τοῦ Βατοπεδίου.

Ἀρχ.: † *Ἦν χρόνος ὅτε ἡ σεβασμία καὶ ἱερὰ μονὴ αὕτη ἡ ἡμετ(έ)ρ(α) τοῦ Φιλοθέου ὀνομαζομένη ...*

Πρβλ. ἀρ. 2.

*Εκδ.: Σμυρνάκης, 112 - 117. - Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 2 (1918), 371 - 374. - Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἰ. Μ. Σταυρονικήτα, 444 - 445, ἀρ. 8.

2 Ἐπικυρωτικό γράμμα τῆς μονῆς Φιλοθέου στοῦ μοναχοῦ Γρηγόριου Γηρομερίτη γιὰ τὸ κάθισμα τοῦ Σταυρονικήτα

15 Ἰουνίου 7041 (1533)

Ἀντίγραφο. Ἰ. Μ. Σταυρονικήτα, κώδ. ἀρ. 104, φφ. 41 - 42ν [δὲν βρέθηκε στοῦ ἀρχεῖο· οἱ ἐνδείξεις παρέχονται ἀπὸ τὸ Γαβριήλ Σταυρονικητιανό].

Ὁ μοναχὸς Γρηγόριος [Γηρομερίτης] παρουσιάστηκε στὴ μονὴ Φιλοθέου καὶ ζήτησε νὰ τοῦ ἐκχωρηθεῖ τὸ κάθισμα τοῦ Σταυρονικήτα, μαζὶ μὲ τὸν πύργο καὶ τὴν περιοχὴ του. Σκόπευε νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὸν πύργο, τὰ κελλιά καὶ τὰ τεῖχη, νὰ ἀνακαινίσῃ τὸ ναὸ καὶ νὰ συγκεντρώσῃ μοναχοὺς στοῦ μονύδριου ποὺ θὰ δημιουργοῦσε, εἰς μνήμη αἰώνια τόσο τοῦ ἴδιου ὅσο καὶ τοῦ μακαρίτη ἀδελφοῦ του, μοναχοῦ Καλλίστου. Πὰ νὰ περιέλθῃ στοῦ Γρηγόριου καὶ στοὺς κληρονομοδιαδόχους του ἡ δεσποτεία καὶ ἡ κυριότητα τοῦ καθίσματος, ποὺ ἀνῆκε ἀπὸ παλιὰ στὴ μονὴ Φιλοθέου, προσφέρθηκε ὁ ἴδιος ὁ Γρηγόριος νὰ καταβάλῃ τέσσερις χιλιάδες ἄσπρα στὴ μονὴ Φιλοθέου καὶ ἐπιπλέον ἑκατὸ ἄσπρα ἐτησίως. Δεσμεύτηκε ἀκόμη νὰ προσφέρει στὴ μονὴ τὴν πίστη, τὴν ἀγάπη καὶ τὴ συνδρομὴ του. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τους οἱ μοναχοὶ τῆς Φιλοθέου ἀναλάμβαναν τὴν ὑποχρέωση, σὲ περίπτωση ποὺ ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναχῶν τοῦ μονυδρίου μειωνόταν ὑπερβολικά, νὰ τοὺς συνδράμουν στὴ συντήρηση τῶν κτημάτων καὶ τῶν ἐξαρτημάτων τους, χωρὶς αὐτὸ ὅμως νὰ σημαίνει ὅτι ἀποκτοῦσαν ὅποιοδήποτε δικαίωμα στὰ εἰσοδήματά του πέρα ἀπὸ τὸ καθορισμένο *χαράτζιο*. Τὸ μονύδριο θὰ εἶναι παντελῶς ἐλεύθερο, ἀδούλωτο καὶ αὐτεξούσιο τόσο ἔναντι τῆς μονῆς Φιλοθέου ὅσο καὶ τῶν ὑπόλοιπων μονῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Πὰ ὅποιον μάλιστα ἐπιχειρήσῃ νὰ τὸ προσηλώσῃ ἄλλου προβλέπεται ἡ ποινὴ τοῦ ἀφορισμοῦ.

Οἱ μοναχοὶ τῆς Φιλοθέου ἀντιμετώπισαν εὐνοϊκὰ τὸ αἶτημα τοῦ Γρηγορίου καὶ ἐκτίμησαν τὴν ἀγαθὴν του προαίρεση, καθὼς ἀπὸ καιρὸ ἤδη ἐπζητοῦσε νὰ ἀνακαινίσῃ ἓνα μονύδριο. Ἦθελαν ὅμως νὰ συμβουλευτοῦν προηγουμένως καὶ κάποιους ἄλλους μοναχοὺς. Ἐκεῖνοι πράγματι τοὺς συμβούλευσαν νὰ μὴ δημιουργήσουν πρόσκομμα στοῦ Γρηγόριου. Ἔτσι, μὲ κοινὴ

ἀπόφαση οἱ ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ τῆς Φιλοθέου ἐκχώρησαν στὸ Γρηγόριο, ἔναντι τῶν τεσσάρων χιλιάδων ἄσπρων ποὺ εἶχαν συμφωνήσει, τὸν πύργο τοῦ Σταυρονικήτα μὲ ὅλη τὴν περιοχὴ του καὶ τὸ ναὸ τῆς Θεοτόκου τῆς Παντάνασσας. Ὁ Γρηγόριος καὶ οἱ *κληρονομοδιάδοχοί* του θὰ ἔχουν καὶ θὰ νέμονται ὅλα τὰ κτήματα καὶ τὶς προσόδους τῆς περιοχῆς, τὰ ἀμπέλια, τοὺς ἐλαιῶνες καὶ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα. Ἡ μονὴ Φιλοθέου θὰ λαμβάνει ἐτησίως τὸ *χαράτζιο* τῶν ἑκατὸ ἄσπρων καὶ θὰ κατέχει ἕξι νερατζιές (*νερατζίων ξυλάρια* ἕξ). Συμφώνησαν ἐπίσης μὲ τὸ Γρηγόριο νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα οἱ μοναχοὶ τῆς Φιλοθέου νὰ χρησιμοποιοῦν ὡς βοσκοτόπια γιὰ τὰ ζῶα τους τὶς χέρσες ἐκτάσεις τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, χωρὶς νὰ καταστρέφουν τὰ σπαρμένα χωράφια, καὶ νὰ δημιουργήσουν ἐκεῖ ἕνα κατάλυμα γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῶν βοσκῶν. Ὡς ἀντάλλαγμα, παραχωρεῖται στοὺς μοναχοὺς τῆς Σταυρονικήτα τὸ δικαίωμα νὰ προμηθεύουν οἰκοδομήσιμη ξυλεία (*τετράγκωνα σανίδια*) ἀπὸ τὸ λόγγο τῆς μονῆς Φιλοθέου. Ἀνάμεσα στὶς δύο μονὲς θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχει πνευματικὴ καὶ ἀδελφικὴ ἀγάπη. Π' αὐτὸ ἐπισείονται ἄρès γιὰ ὅποιον ἐπιχειρήσει νὰ ἀνατρέψει ὅσα συμφωνήθηκαν ἀνάμεσα στὴ μονὴ Φιλοθέου καὶ τὸ γέροντα Γρηγόριο. Πρὸς δῆλωση καὶ βεβαίωση τῶν παραπάνω συντάχθηκε ἡ παρούσα *ἐπικυρωτικὴ γραφή*, ἐνώπιον τοῦ Πρώτου καὶ τῆς Συνάξεως καὶ ἐπιδόθηκε στὸ Γρηγόριο.

Ἀρχ.: † *Τοῦ ὁσιωτάτου ἐν μοναχοῖς καὶ ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφοῦ κ. Γρηγορίου ...*

Πρβλ. ἀρ. 1.

Ἔκδ.: Σμυρνάκης, 117 - 118 (μερικὴ ἔκδοσις). - Γαβριὴλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 4 (1920), 431 - 433. - Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ι. Μ. Σταυρονικήτα, 451, ἀρ. 20.

3 Πατριαρχικὸ ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα τοῦ Ἱερεμίου Α' πρὸς τὸν καθηγούμενο τῆς μονῆς Γηρομερίου Γρηγόριο

Μάιος 7044 (1536)

Ἀντίγραφο. Ι. Μ. Σταυρονικήτα, κώδ. ἀρ. 104, φ. 29 [δὲν βρέθηκε στὸ ἀρχεῖο· οἱ ἐνδείξεις παρέχονται ἀπὸ τὸ Γαβριὴλ Σταυρονικητιανό].

Ὁ Χριστὸς κατὰ τὴν ἐπίγεια παρουσίᾳ του ἄλλοτε πραγματοποιοῦσε θαύματα καὶ ἄλλοτε δροῦσε ὡς ἄνθρωπος ὑπηρετώντας πάντοτε τὴν οἰκονομία τοῦ θείου ἔργου. Ἄλλοτε δίδασκε μὲ ἄμεσο καὶ κυριολεκτικὸ λόγο καὶ ἄλλοτε μιλοῦσε ἀλληγορικά. Ἔτσι μὲ τὴν παραβολὴ τῶν ταλάντων ἔδειξε ὅτι πρέπει κανεὶς νὰ φροντίζει νὰ ἐπαυξήσῃ τὸ χάρισμα ποὺ δέχθηκε ἀπὸ τὸ Θεό, ὅπως αὐτὸς ποὺ πῆρε τὰ πέντε τάλαντα καὶ μὲ τὴν ἐργασία του τὰ αὖξηση σὲ δέκα.

Μόνο οί πιστοί οἰκονόμοι θά τιμηθοῦν ἀπὸ αὐτὸν ποὺ τοὺς ἔδωσε τὰ τάλαντα. Ἀκολουθώντας τὴν παραβολὴ αὐτὴ ὁ Γρηγόριος, καθηγούμενος τῆς πατριαρχικῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου, τῆς ἐπονομαζόμενης τοῦ Γηρομερίου [στὴ Θεσπρωτία], δὲν περιορίστηκε μόνο στὴν προστασία τῆς συγκεκριμένης μονῆς, ἀλλὰ τὴ βελτίωσε καὶ ἀνήγειρε καὶ δεύτερο μοναστήρι στὰ μέρη ἐκεῖνα, πρὸς τιμὴν τοῦ ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη τοῦ Θεολόγου. Τὸ τελευταῖο διαθέτει πολλὰ ἀφιερώματα καὶ τὸν ἀπαιτούμενο ἀριθμὸ μοναχῶν. Ὁ Γρηγόριος ὁμως θέλησε νὰ ιδρῦσει κι ἄλλο μοναστήρι, στὸ Ἅγιον Ὅρος τοῦ Ἁθῶ. Ἀγόρασε λοιπὸν πρόσφατα, μὲ τὴ σύμφωνη γνώμη τῆς Συνάξεως τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἔναντι τεσσάρων χιλιάδων ἄσπρων τῇ μονῇ τῆς Θεοτόκου, τὴν ἐπονομαζόμενη τοῦ Σταυρονικήτα, ποὺ εἶχε παραμεληθεῖ γιὰ μεγάλο χρονικὸ διάστημα καὶ εἶχε περιέλθει στὴν ἐξουσία τῆς μονῆς Φιλοθέου. Παρέλαβε πρῶτα μὲν τὸ μοναστήρι μαζὶ μὲ τὰ κελλιά ποὺ βρίσκονται μέσα κι ἔξω ἀπὸ αὐτό, ὅπως τὸ πιστοποιοῦν καὶ τὰ γράμματα ποὺ ἐπιδόθηκαν σ' αὐτόν, καὶ ἀμέσως φρόντισε νὰ τὸ ἀνοικοδομήσει καὶ νὰ τὸ βελτιώσει. Ὅσοι βρέθηκαν ἐκεῖ τὸ γνωρίζουν καλὰ. Ὅταν μὲ τὴν ἐπιστάσια τοῦ Πρώτου τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τῆς Συνάξεως καθορίστηκαν τὰ σύνορα τῆς μονῆς μὲ γράμματα ποὺ ἐπιδόθηκαν στὸν καθηγούμενο τοῦ Γηρομερίου Γρηγόριου, αὐτὸς διαβίβασε τὰ γράμματα στὸν πατριάρχη καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ τοῦ ἐπιδώσει δικό του γράμμα ποὺ θά τὰ ἐπικύρωνε καὶ θά τὰ ἐπιβεβαίωνε, ὥστε νὰ εἶναι ἀπαρασάλευτα. Ὁ πατριάρχης ἀποδεχόμενος ὡς εὐλογία τὴν αἴτηση τοῦ Γρηγορίου ὁρίζει ὅτι ἡ μονὴ τοῦ Σταυρονικήτα, ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσα στὶς μονὲς Παντοκράτορος καὶ Κουτλουμουσίου καὶ τὴν ἀγόρασε ὁ καθηγούμενος τῆς μονῆς Γηρομερίου Γρηγόριος ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τῆς Φιλοθέου καὶ τὴν ἀνοικοδόμησε μὲ πολλοὺς κόπους, περιέρχεται στὴν ἐξουσία του καὶ διοικεῖται ἀπ' αὐτόν, ὅπως διαλαμβάνουν τὰ γράμματα τῶν πατέρων ποὺ τοῦ ἐπιδόθηκαν. Μαζὶ μὲ τὸ μοναστήρι περιέρχονται στὸ Γρηγόριο καὶ ὅλα τὰ κελλιά ποὺ βρίσκονται μέσα κι ἔξω ἀπ' αὐτό, ὁ πύργος, τὰ ἀμπέλια καὶ ὅλα τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα ποὺ ἀνήκουν στὴ μονή, χωρὶς νὰ δικαιῶται κανεὶς ἀπὸ τοὺς Φιλοθεῖτες νὰ ἀμφισβητήσῃ αὐτὰ ποὺ ὁρίζονται ἢ νὰ ἰδιοποιηθεῖ ὅποιοδὴποτε ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῆς μονῆς, πέρα ἀπὸ τὰ ἐκατὸ ἄσπρα ποὺ δεσμεύτηκε νὰ καταβάλλει ἐτησίως ὁ ἡγούμενος στὴ μονὴ Φιλοθέου. Ἡ ὑποχρέωση αὐτὴ πιστοποιεῖται ἀπὸ τὸ γράμμα τῶν Φιλοθεϊτῶν, ποὺ ἐκθέτει διεξοδικὰ ὅλα ὅσα παραλείπονται στὸ παρόν, γιὰ νὰ ἀποφευχθεῖ ἡ μακρηγορία. Ἐπιπλέον καμμία ἀπὸ τίς ὑπόλοιπες μονὲς ἢ τοὺς προστάτες τοὺς δὲν μπορεῖ νὰ παρεμβαίνει στὶς ὑποθέσεις τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ἢ νὰ ἐπιζητῇ τὴν ἰδιοποίησιν τῶν εἰσοδημάτων τῆς. Ἡ μονὴ θά εἶναι παντελῶς ἐλεύθερη, ἀδούλωτη καὶ ἀκαταπάτητη.

Ἐπισείονται ἄρες γὰ ὁποιονδήποτε ἐπιχειρήσει νὰ ἀνατρέψει αὐτὰ πὺν ὀρίζονται ἀπὸ τὸν πατριάρχη στὴν παροῦσα *ἐπικυρωτική γραφή*, πὺν ἐπιδόθηκε στὸν καθηγούμενο Γρηγόριο καὶ μέσω αὐτοῦ στὴν ἀνακαινισμένη μονὴ Σταυρονικήτα.

Ῥπογράφει ὁ Ἱερεμίας ἐλέϋ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἀρχ.: † Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεὸς τὰς κατὰ γῆν ποιούμενος διατριβὰς ...

Πρβλ. ἀρ. 1 καὶ ἀρ. 2.

Ἔκδ.: Γαβριήλ Σταυρονικητιανὸς, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 4 (1920), 169 - 170. - Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ι. Μ. Σταυρονικήτα, 440, ἀρ. 1.

4 α) Γράμμα τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιὰ τὴ διένεξη τῶν μονῶν Σταυρονικήτα καὶ Παντοκράτορος σχετικὰ μὲ τὴ μονὴ τοῦ Φακηνοῦ.

Ἰανουάριος, ἰνδ. 14, 7049 (1541)

β) Ἐπικυρωτικὸ συνοδικὸ σιγίλλωδες γράμμα γιὰ τὰ κτήματα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα

Μάιος, ἰνδ. 14, 7049(1541)

α) Συρτάρι 1. Πρωτότυπα. Περγαμινὴ 1460 x 410 (τρία τεμάχια: α' 573, β' 600, γ' 305). Τὸ κείμενο καὶ τῶν δύο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου: τὸ 4α στὸ α' τεμάχιο καὶ τὸ 4β στὰ τεμάχια β' καὶ γ'. Οἱ τρεῖς πρῶτοι στίχοι τοῦ 4β εἶναι γραμμένοι ἀμέσως μετὰ τις ὑπογραφὰς τοῦ 4α. Μελάνι καστανόχρωμο καὶ σὲ μερικὰς ὑπογραφὰς μαῦρο. - Διατήρηση καλή: ὑγρασία. - Συντομογραφίες πολλές. - Βλ. Πίν. 3, 4, 5, 6, 7.

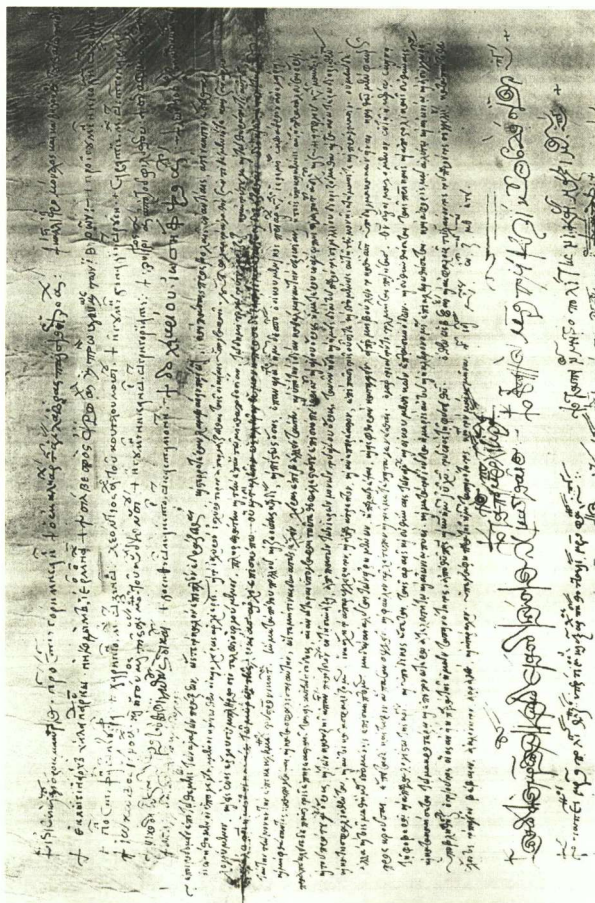
β) Φάκελλος 1. Ἀντίγραφο τοῦ 4α ἐπικυρωμένο ἀπὸ τὸν πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριο Ε'. Χαρτὶ δίφυλλο 355 x 240. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' καὶ τοῦ β' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση ἀριστη. - Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναγράφεται ὁ ἀριθμὸς 31. - Συντομογραφίες λίγες. Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα.

α) Ἡ Σύναξη τῶν Καρυῶν ἐπανειλημμένως εἶχε ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ πρόβλημα τῆς ἐρημώσεως τῶν μονῶν καὶ τῶν κελιῶν. Σύμφωνα μὲ ὅσα εἶχαν θεσπιστεῖ, ἀλλὰ καὶ τὴ συνήθεια πὺν εἶχε διαμορφωθεῖ ἀπὸ παλιά, τὰ ἐρειπωμένα κελιά καὶ μοναστήρια ὑπόκεινται στὸ Πρωτᾶτο πὺν διατηρεῖ τὴν κυριότητα, μέχρι νὰ βρεθεῖ κάποιος πὺν θὰ ἀναλάβει τὴν ἀνέγερσὴ τους ὑποβάλλοντας τὸ σχετικὸ αἶτημα στὴ Σύναξη. Τὸ αἶτημά του ἱκανοποιεῖται, ἀφοῦ προηγουμένως καταβάλει τὸ ποσὸ πὺν δικαιοῦται τὸ Πρωτᾶτο βάσει τῶν ἀναγνωρισμένων

δικαιωμάτων του. Σὲ ἐρήμωση βρισκόταν καὶ ἡ μονὴ ἡ λεγομένη τοῦ Φακηνοῦ. "Όταν ἔφθασε σχεδὸν εἰς τὸ μὴ ὄν, τὴ σφετερίστηκε ἡ μονὴ Παντοκράτορος χωρὶς νὰ τὸ γνωστοποιήσει στὴ Σύναξη. "Όταν ὁμως ὁ πατριαρχικὸς ἑξαρχος Γρηγόριος θέλησε νὰ ἀνεγείρει τὴ μονὴ τοῦ Σταυρονικήτα, ζήτησε ἀπὸ τὴ Σύναξη νὰ τοῦ παραχωρηθεῖ καὶ ἡ ἐρειπωμένη μονὴ τοῦ Φακηνοῦ *πρὸς πλα- τυσμόν καὶ ἀνάπασιν τῆς στενώσεως τοῦ Σταυρονικήτα*. Πράγματι, ἡ Σύναξη ἐξέδωσε γράμματα πού ὀριζαν ὅτι ἡ μονὴ Φακηνοῦ μὲ τὸν τόπο πού κατεῖχε ἀνῆκε πλέον στὴ *δεσποτεία καὶ χρῆση* τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. Ὡστόσο, μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Γρηγορίου τὸ ἔργο του ἔμεινε ἡμιτελές. Ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ὁμως Ἱερεμίας [Α'] θέλοντας νὰ ἐπισπεύσει τὴν ἀνέγερση τῆς μονῆς, μὲ *πατριαρχικὸ γράμμα* του πρὸς τὴ Σύναξη ζήτησε νὰ ἐπικυρωθεῖ στὸ πρόσωπό του ἡ παλιότερη παραχώρηση πού εἶχε γίνει στὸ Γρηγόριο. Ἐκείνη συγκατένευσε στὴν ἐπιθυμία τοῦ πατριάρχου καὶ μὲ *γράμμα* πού ἐξέδωσε ἐπιβεβαίωσε τὴν *ἐπίδοση* τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸν πατριάρχη Ἱερεμία, ὥστε νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ προστασία τῆς περιοχῆς καὶ νὰ τιμηθεῖ καὶ ἡ μνήμη τοῦ ἴδιου. Ἐνῶ ὁμως ὁ πατριάρχης εἶχε ἀναλάβει τὸ ἔργο τῆς ἀνοικοδόμησης τῆς μονῆς, ὁρμησαν οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Παντοκράτορος καὶ σώριασαν σὲ ἐρεῖπια τὴν ἐκκλησίαν τῆς μονῆς Φακηνοῦ, πού ὑπῆρχε ἀκόμη τότε. Στὴν ἴδια περιοχὴ μάλιστα οἰκοδόμησαν κελλιά καὶ φύτεψαν ἀμπελώννα ἀποσκοπώντας στὴν ἰδιοποίησιν τοῦ τόπου. "Όταν τὰ ἄκουσε αὐτὰ ὁ πατριάρχης, πῆγε ἐκεῖ αὐτοπροσώπως καὶ ζήτησε ἀπὸ τὴ Σύναξη ἐπιβεβαίωση τῶν ὑπεσχημένων, ὥστε ν' ἀπαλλαγεῖ τὸ μοναστήρι του ἀπὸ κάθε σκάνδαλο. Ἔτσι κι ἔγινε. Οἱ ἔγκριτοι τοῦ Ἀγίου Ὅρους ἐπιτίμησαν τοὺς Παντοκρατορινοὺς γιὰ τίς πράξεις τους καὶ ζήτησαν τὴν ἄμεση ἀπόδοσιν ἐκ μέρους τους ὅλων ὅσα εἶχαν ἀποκτήσει μὲ παράνομο τρόπο. Ὁ πατριάρχης ὥστόσο συγχώρησε τοὺς Παντοκρατορινοὺς, τοὺς ἐπέτρεψε νὰ διατηρήσουν ἓνα μέρος τῆς περιοχῆς τοῦ Φακηνοῦ καὶ τοὺς ἀφαίρεσε μόνο τὸ μέρος ἐκεῖνο πού ἔβλεπε (*κατὰ πρόσωπον*) πρὸς τὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Κατόπιν τὰ μέλη τῆς Συνάξεως καὶ ὁ ἴδιος ὁ πατριάρχης μετέβησαν ἐπὶ τόπου γιὰ τὴν ὀριοθέτηση τῆς μονῆς. Ξεκίνησαν λοιπὸν ἀπὸ τὴ δυτικὴ πλευρὰ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, πρὸς τὴ μονὴ Παντοκράτορος, καὶ ἀφοῦ πέρασαν ἀπὸ τὰ *παλαιοκέλλια* στὴν ἀκτὴ, ἔφθασαν μέχρι τὸν *παλαιό- πυργο* πού ἐπονομάζεται Κορακοφωλέα. Ἀπὸ ἐκεῖ ἀνέβηκαν τὸ *ράχωνα* μέχρι τὴν *ἄλωνα* καὶ στὴν πλάκα πού βρῆκαν κάτω ἀπ' αὐτὴν ἔμπηξαν σταυρό, ἀντι- κρυστὰ στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Ἐν συνεχείᾳ στράφηκαν νότια. Βρῆκαν στὸ δρόμο τους σὲ ἀπόσταση βολῆς τόξου μιὰ μεγάλῃ πέτρα *στρινάρην* (<στορύνη, στορυνάριον, νεοελλ. στουρνάρι: πέτρα σκληρὴ καὶ αἰχμηρὴ) καὶ ἀπὸ ἐκεῖ περ- νώντας κάτω ἀπὸ τὸ νεοπαγὴ ἀμπελώννα καὶ ἀπὸ τὸ ρυάκι, κάτω ἀπὸ τὸν *ἀγκώνα* τοῦ ἀμπελιοῦ, ἔμπηξαν ὡς ὄριο πάνω στὸ *ράχωνα* μιὰ μεγάλῃ πέτρα.

Ἀπὸ τὸ σημεῖο ἐκεῖνο κατευθύνθηκαν πρὸς τὸ σύνορο τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά τοῦ ἀγκώνα τοῦ ἀμπελιοῦ, καὶ λίγο μακρύτερα ἐντόπισαν μιὰ ἐλιά κάτω ἀπὸ τὴν ὁποία εἶχε τοποθετηθεῖ μιὰ μεγάλη πέτρα. Ἀνεβαίνοντας στὴ ράχη βρῆκαν στὸ πλάι μιὰ λευκὴ πέτρα, ἀντικρουστὰ στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Στὴν κορυφὴ τῆς ράχης, στὴ *βίγλα*, βρῆκαν δύο μεγάλες πέτρες ριζιμῆς. Μετὰ κατεβαίνοντας τὸ *ραχοῦνι*, στὰ δυτικά, ἀκολούθησαν τὸ ρυάκι μέχρι τὴν πηγὴ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ. Ἐπειτα προχώρησαν ἀνατολικά μέχρι τὴν ὁδὸ τοῦ Φακηνοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Ἡλιοῦ. Ἐτσι ὀρίστηκαν τὰ σύνορα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα καὶ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ. Ἀκολούθησαν κατόπιν τὸ δρόμο τῆς μονῆς Παντοκράτορος μέχρι τὴ δημόσια ὁδὸ ποὺ ὁδηγεῖ στὴ μονὴ Ἰβήρων. Ἀφοῦ προσπέρασαν τὴ δημόσια ὁδὸ, πῆραν ἐν συνεχείᾳ ἐκεῖνη ποὺ ὁδηγεῖ στὶς Καρυὲς μέχρι τοῦ σημείου ποὺ συναντᾶ τὸ μεγάλο ρυάκι, τὸ λεγόμενο τοῦ *Λιβαδογένη*. Διέσχισαν τὸ ρυάκι καὶ ἀνέβηκαν στὴ ράχη μέχρι τὴ δημοσιακὴ ὁδὸ καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο κατηφόρισαν πρὸς τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ μέχρι τὴ θάλασσα ἀκολουθώντας τὴ *διωραχαία*, ὅπως ἐπονομάζεται, ποὺ καταλήγει στὴν ἀκτὴ στὴν παλιὰ ἀποθήκη τῶν Ρώσων καὶ ὀριοθετεῖ ἔτσι τὴν περιοχὴ τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου. Τὰ παραπάνω ὄρια διασφαλίζονται γιὰ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα καὶ ἐπισείονται ἄρες γιὰ ὁποιον τυχὸν τὰ ἀμφισβητήσει εἴτε ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα εἴτε τοῦ Παντοκράτορος εἴτε τοῦ Κουτλουμουσίου εἴτε τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ. Πρὸς ἀσφάλεια καὶ βεβαίωση τῆς ἀλήθειας συντάχθηκε τὸ παρὸν *γράμμα* τῆς Συνάξεως καὶ ἐπιδόθηκε στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Ἡ τελευταία ὀφείλει νὰ καταβάλλει κατ' ἔτος στὸ Πρωτάτο τρεῖς λίτρες κερὶ καὶ τρεῖς λίτρες λάδι.

Ὑπογράφουν (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα): Ὁ Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους Μακάριος. Ὁ Πρώτος τοῦ Ἀγίου Ὁρους Μισαήλ (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ ἐκκλησιάρχης τῆς Ἀγίας Λαύρας Παῖσιος ἱερομόναχος. Ὁ Κάλλιστος, ἱερομόναχος καὶ καθηγούμενος τοῦ Βατοπεδίου. Ὁ ἐκκλησιάρχης Νικόδημος Χιλανδαρινὸς ἱερομόναχος (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ Σίλβεστρος, ἱερομόναχος καὶ πρῶην ἡγούμενος τῶν Ἰβήρων. Ὁ προηγούμενος Νικόδημος τοῦ Ξηροποτάμου (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ παπα Στέφανος τοῦ Ζωγράφου (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ Χαρίτων, μοναχὸς τοῦ Ξενοφώντος (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ Λεόντιος, μοναχὸς τοῦ Κουτλουμουσίου. Ὁ ἡγούμενος Γεννάδιος τῶν Ρώσων (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ Σαββάτιος, μοναχὸς τοῦ Ἀγίου Παύλου (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ Ἰάκωβος, ἱερομόναχος καὶ ἡγούμενος τῆς ἁγίας μονῆς τοῦ κυρὸ Διονυσίου. Ὁ ἡγούμενος Νικάνωρ τοῦ Γρηγορίου (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ Γρηγόριος, μοναχὸς ἀπὸ τοῦ Φιλοθέου. Ὁ Σεραφεῖμ ὁ πρῶην Πρώτος. Ὁ Νικόδημος *τάχα καὶ ἱερομόναχος* τοῦ Ἐσφιγμένου καὶ δικαίος. Ὁ Δοσίθεος,

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 - Υπογραφές στο γράμμα της Μεγάλης Συνάξεως των Καριών (Γανουάριος 1541): Έγγραφο 4α (πάνω) - Επιπυροποιημένο συνοδικό σφραγισμένο γράμμα (Μάιος 1541): Έγγραφο 4β (κάτω)

μαίστωρ τοῦ Κασταμονίτου (σλαβική ὑπογραφή). Ὁ Δοχειαρίου Ἰωσήφ ἱερομόναχος. Ὁ Λεόντιος, μοναχὸς τοῦ Καρακάλλου καὶ δικαίος. Ὁ Δαβίδ, ἱερομόναχος τοῦ Παντοκράτορος.

Ἀρχ.: *Πολλάκις πολλὴν ἐνεστησάμεθα φροντίδα, περὶ τῆς ἐπισυνμβαίνουσας ἐρημώσεως τῶν μονῶν καὶ κελλείων* ...

Περβλ. Πάρδος, *Ι. Μ. Παντοκράτορος*, ἀρ. 39.

Ἔκδ.: Σιμωνάκης, 118 - 120. - Γαβριήλ Σταυρονικητανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 4 (1920), 171 - 173. - Περβλ. Οἰκονομίδης, *Ι. Μ. Σταυρονικήτα*, 445, ἀρ 9α. - Πάρδος, *Ι. Μ. Παντοκράτορος*, ἀρ. 40.

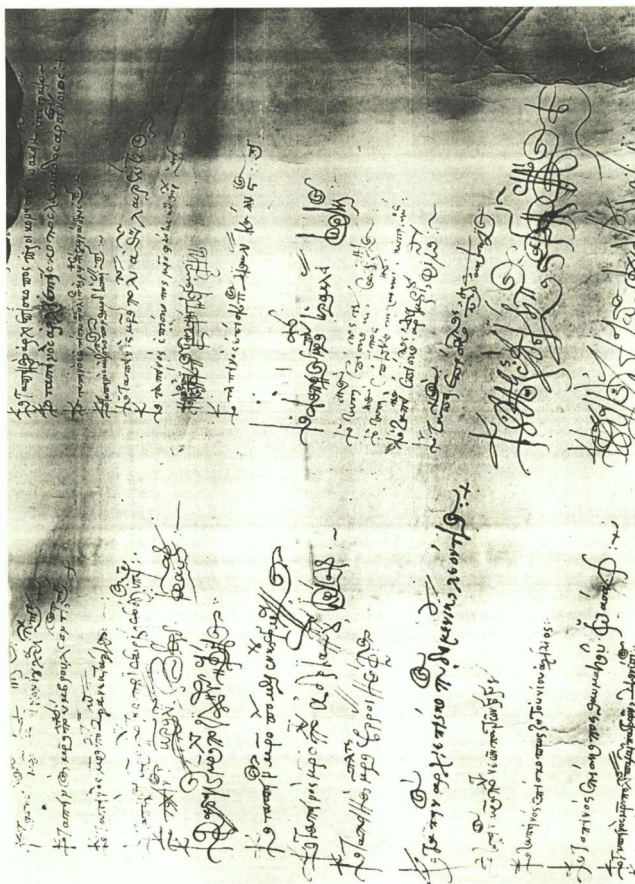
β) Οἱ ἄρχιερεῖς ποὺ ὑπογράφουν ἰδιοχείρως τὸ *σιγίλλιο* ἔχουν τὴν πρόθεσιν νὰ χτίσουν μὲ θεμέλιο τὶς ἀγαθὲς πράξεις, ὥστε τὸ ἰσχυρὸ νὰ γίνῃ ἰσχυρότερο καὶ τὸ καλὸ νὰ παγιωθεῖ μὲ τὴν ὁλοκλήρωση ἑνὸς ἔργου ποὺ θὰ ἀποφέρει καὶ τὴ μέγιστη ἀνταμοιβὴ στὸ δημιουργό του καὶ θεράποντα τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ μεγάλο πατέρα Νικόλαο, ἀρχιεπίσκοπο Μύρων τῆς Λυκίας, στὸ δνομα τοῦ ὁποίου τιμᾶται ἡ μονή. Οἱ ἄρχιερεῖς δὲν μπόρεσαν νὰ ὑπογράψουν τὸ γράμμα τῆς Συνάξεως τῶν Καρῶν ποὺ φέρει τὶς ὑπογραφὰς τοῦ ἐπισκόπου Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους Μακαρίου, τοῦ Πρώτου τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ τῶν πρωτευόντων ὄλων τῶν μονῶν καὶ διασφαλίζει τὴ μονὴ Σταυρονικήτα, τὴν ὁποία τώρα ἀνεγείρει ἐκ βάθρων ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας [Α'], ἀπὸ τὶς ἐπιβουλὰς ὁποιοδήποτε Δελήσῃ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἐξουσία του σ' αὐτήν. Γι' αὐτὸ προσυπογράφουν τώρα ὅσα ὀρίζονται σ' ἐκεῖνο τὸ γράμμα, ὥστε νὰ εἶναι ἀπολύτως κατοχυρωμένο πέρα ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἀμφισβήτηση *τὸ ἀπαρεργεῖσθαι καὶ ἀπαράτρεπτον καὶ ἀνεπηρέαστον τῶν κτημάτων καὶ τῶν πραγμάτων* ποὺ ἔχει τώρα ἡ μονή, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ποὺ θὰ ἀποκτήσῃ στὸ μέλλον. Κανεὶς ἀπὸ τοὺς μεταγενέστερους νὰ μὴ διαστρέψῃ οὔτε νὰ καταλύσῃ ὅ,τι ἔχει ἀποφασιστεῖ, ἂν δὲν θέλῃ νὰ προσκορῶσιν στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ προκαλώντας σύγχυση στὴν καθιερωμένη τάξιν νὰ ἀποτελέσῃ *φαῦλο ἀρχέτυπο*. Πὰ ὅποιον ὅμως τὸ ἀποτολμήσῃ ἐπισείονται ἀρᾶς καὶ ἡ ποινὴ τοῦ ἀφορισμοῦ. Πρὸς βεβαίωση καὶ ἀσφάλεια τῶν παραπάνω συντάχθηκε τὸ παρὸν *σιγίλλιο*, ποὺ εἶναι *πάγιον, βέβαιον, ἀκλόνητον, ἀρραγὲς καὶ ἀτάραχον*.

Ὑπογράφουν: Ὁ μητροπολίτης Ἡρακλείας Ματθαῖος. Ὁ μητροπολίτης Νικομηδείας Διονύσιος. Ὁ μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, ὑπέρτιμος καὶ ἑξαρχος πάσης Θετταλίας, Μητροφάνης. Ὁ μητροπολίτης Σερρών Ἀρσένιος. Ὁ μητροπολίτης Λαρίσης Νεόφυτος. Ὁ μητροπολίτης Φιλίππων Θεοδόσιος. Ὁ μητροπολίτης Πισιδίας Ἀντιοχείας καὶ ἑξαρχος Μυρῶν Σίδης καὶ Ἀτταλείας Βασίλειος. Ὁ μητροπολίτης Εὐρύτου Τιμόθεος. Ὁ μητροπολίτης Μυτιλήνης Μακάριος. Ὁ μητροπολίτης Λήμνου Παχώμιος. Ὁ μητροπολίτης Σμύρνης

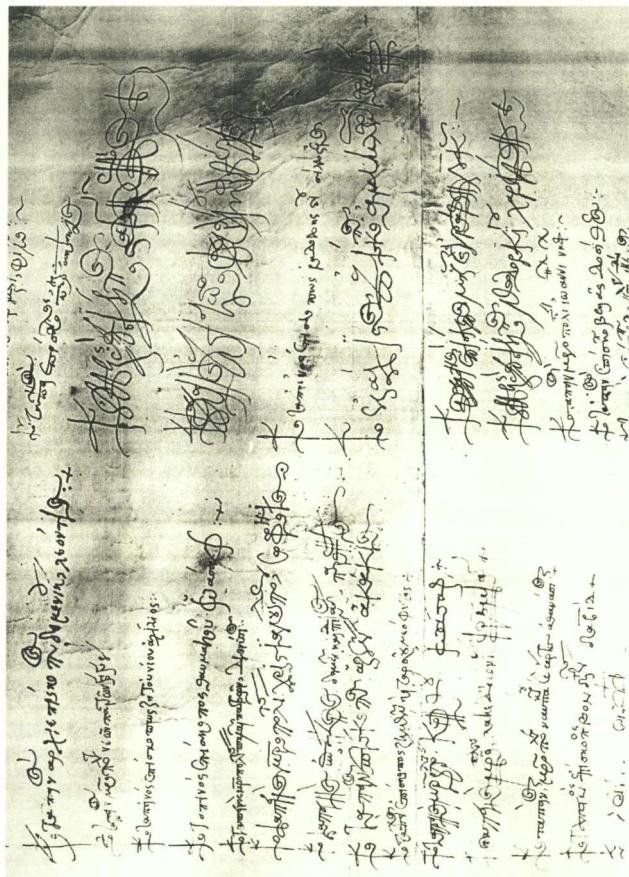
Δανιήλ. 'Ο μητροπολίτης 'Ικονίου Χαρίτων. 'Ο μητροπολίτης 'Ιμβρου Λεόντιος. 'Ο μητροπολίτης Δράμας Νεκτάριος. 'Ο μητροπολίτης Περιθεωρίου Θεόδουλος. 'Ο μητροπολίτης Θιβών 'Ιωάσαφ. 'Ο μητροπολίτης Ζιχνών Νεόφυτος. 'Ο μητροπολίτης Μελενίκου Γερμανός. 'Ο μητροπολίτης 'Αδριανουπόλεως 'Ιωάσαφ. 'Ο μητροπολίτης Βερροίας Νεόφυτος. 'Ο ἀρχιεπίσκοπος Δομενίκου Λεόντιος. 'Ο μητροπολίτης Νέων Πατρών Γρηγόριος. 'Ο ἐπίσκοπος Ζητουνίου 'Αχίλλειος. 'Ο ἐπίσκοπος Θανμακού 'Ιωάσαφ. 'Ο μητροπολίτης Παλαιών Πατρών Διονύσιος. 'Ο μητροπολίτης Χριστιανουπόλεως Σωφρόνιος. 'Ο ἐπίσκοπος Δαμαλῶν καὶ Πεδιάδος Παρθένιος. 'Ο ἐπίσκοπος 'Ωλένης 'Ακάκιος. 'Ο ἐπίσκοπος Ζημενῶν καὶ Ταρσοῦ Νεόφυτος. 'Ο μητροπολίτης Κορίνθου 'Ιωάσαφ. 'Ο μητροπολίτης Λακεδαμονίας 'Ιερεμίας. 'Ο μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης Ἀθανάσιος. 'Ο ἐπίσκοπος Βονδίτζης Δαβίδ. 'Ο ἐπίσκοπος Ἄετοῦ Παχώμιος. 'Ο ἐπίσκοπος Ἀχελῶου Μακάριος. 'Ο ἐπίσκοπος Πολυφέγγου 'Ιωάσαφ. 'Ο ἐπίσκοπος Σερβίων Γερόντιος. 'Ο μητροπολίτης Κυζίκου Θεοδόσιος. 'Ο μητροπολίτης Νικαίας Μάξιμος. 'Ο μητροπολίτης Μονεμβασιάς 'Ιωάσαφ. 'Ο μητροπολίτης Ρόδου Θεοδόσιος. 'Ο μητροπολίτης Σηλυβρίας Ἀθανάσιος. 'Ο μητροπολίτης Σωζοπόλεως Γρηγόριος. 'Ο μητροπολίτης Παροναξίας 'Ιερεμίας. 'Ο μητροπολίτης Ἀργους καὶ Ναυπλίου Δωρόθεος. 'Ο ἀρχιεπίσκοπος Προικοννήσου 'Ιωακείμ. 'Ο ἀρχιεπίσκοπος Λευκάδος Ἀρσένιος. 'Ο ἐπίσκοπος Λιτῆς καὶ Ρεντίνης Γεννάδιος. 'Ο ἐπίσκοπος Πορθμοῦ Ἡσαΐας. 'Ο μητροπολίτης Ἀθηνῶν Λαυρέντιος. 'Ο ἐπίσκοπος Μητροφάνης Κυθήρων. 'Ο ἐπίσκοπος Μενδινίτζης Γαβριήλ. 'Ο ἐπίσκοπος Διανυλίας Κάλλιτος. 'Ο μητροπολίτης Ἡρακλείας Κύριλλος. 'Ο ἐπίσκοπος Κίτρους Σωφρόνιος. 'Ο ἐπίσκοπος Πολεαίνης Κυπριανός. 'Ο ἐπίσκοπος Ἀρδαμερίου Φιλόθεος. 'Ο ἐπίσκοπος Πέτρας Ἀκάκιος. 'Ο ἐπίσκοπος Σταγῶν Νεόφυτος. 'Ο ἐπίσκοπος Φαναρίου Μαρτύριος. 'Ο ἐπίσκοπος Ραδοβισδίου Σίλβεστρος. 'Ο ἐπίσκοπος Ἀμυκλῶν 'Ιωακείμ. 'Ο ἐπίσκοπος Λιτῆ καὶ Ἀγρᾶφων Λουκάς. 'Ο ἐπίσκοπος Λωδορικίου Χαρίτων. 'Ο μητροπολίτης 'Ιωαννίνων Νήφων. 'Ο ἐπίσκοπος Βελᾶς Δοσίθεος. 'Ο ἐπίσκοπος Δρυινουπόλεως Νικόδημος ἔχοντας καὶ τὴ σύμφωνη γνώμη τοῦ ἐπισκόπου Γλυκῆως. 'Ο ἀρχιεπίσκοπος Πωγωνιανῆς 'Ιωακείμ.

Ἀρχ.: † Ἐποικοδομεῖν ἐπὶ τῇ θεμελίῳ τῶν ἀγαθῶν πράξεων, ὥστε τὸ καλὸν ἐπιπλέ-
 ον ἐδράζεσθαι ... / διενεώθημεν οἱ ὑπογεγραμμένοι κάτωθεν οἰκιοχεῖρας ἀρχιερεῖς
 κ(αὶ) τὸ ἰσχυρόν ἰσχυρότερον ἀπεργάεσθαι ...

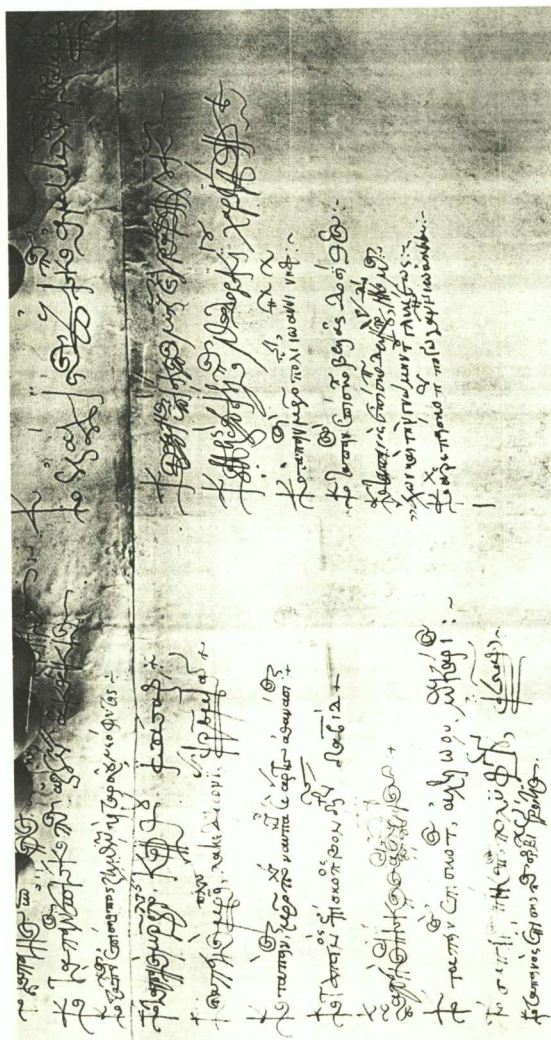
*Εκδ.: Σμυρνάκης, 120 - 123 (παρалаίπονται οἱ ὑπογραφές). - Γαβριήλ Σταυρονικηπανός,
 Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, 4 (1920), 224 - 226 - Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, 445 - 446, ἀρ.
 9β.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 - Υπογραφέας του εγγράφου 4β

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 - Υπογραφές του ἐγγράφου 4β

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 - Υπογραφές του έγγραφου 4β

5 Διαθήκη και Διατύπωση του πατριάρχη 'Ιερεμία Α'

[μεταξὺ Μαΐου 1541 καὶ Ὀκτωβρίου 1543]

Σურτάρι 1. Χαρτί 200 x 138, δερματόδετο τεύχος, φφ. 1+77 (Ι. Μ. Σταυρονικήτα, κώδ. ἀρ. 103, σύμφωνα με τὸν κατάλογο τοῦ 1888). Τὰ φ. 34 - 36 σὲ χαρτί διαφορετικῆς ποιότητος. Γραφεῖς: Α, στὸ φ. 1' Β, στὰ φ. 2 γ - 25 γ (ἐκτὸς τοῦ τίτλου): Γ, στὰ φ. 2 γ (τίτλος), 26 γ - 30 ν' Δ, στὰ φ. 34 γ - 66 ν. Ἀγραφα φύλλα: 1 ν, 31 γ - 33 ν, 67 γ - 76 γ, 77 ν.

Στὸ φ. 1 γ ἀναγράφεται τὸ σημείωμα: *† ἐκομίσθη ὁ παναγιώτατος ἡμῶν αὐθέντης / καὶ δεσπότης, καὶ ἡκουμένικὸς π(ατ)ριάρχης / κυρ 'Ιερεμί(ας) ὁ διὰ τοῦ θεοῦ κ(αὶ) μεγάλου καὶ ἀ- / γγελικοῦ σχήματος μετόνομασθῆς 'Ιω(άν)ν(η)ς. / ἐν ἔτη 'ξνδ' ἰν(δοκτιῶ)ν(ο)ς Δ'. τὸν αὐτ(όν) / χρόνον ἐξαγρα- φίσθη καὶ ἡ ἐκκλησία / παρὰ Θεοφάνους μοναχοῦ, καὶ Συμεὼν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, / ἐν μηνὶ 'Ιάννου- αρίῳ ιζ'.*

Στὸ φ. 76 ν μερικὴ ἀπομίμηση τῆς ὑπογραφῆς τοῦ πατριάρχη 'Ιερεμία.

Στὸ φ. 77 γ ἡ μονοκονδυλιά: *† 'Ο Θ(εσσα)λον(ίκης) Θεωνᾶς. Οἱ λέξεις: ψεύστης ἔσται ἐγώ.*

α) Πρωτότυπο. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ φ. 2 γ ἕως τὸ φ. 25 ν. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση πολὺ καλῇ. - Συντομογραφίες. - Τίτλος: *'Η διαθήκη τοῦ παναγιωτάτου, δεσπότη, αὐθεν- / τὸς, καὶ κτή- τορος ἡμῶν, κυροῦ 'Ιερεμίου, π(ατ)ρι- / ἀρχου, Κωσταντινουπόλεως εὐλόγ(ησον), π(ἀτ)ερ.* - Στὸ φ. 2 γ, ἄνω δεξιὰ, ἡ ἔνδειξη φύλλ(α) γγ. Τὸ φ. 25 ν καταλαμβάνεται ἀπὸ τὴν ἰδιόχειρη πατριαρχικὴ ὑπογραφή.

β) Παράφραση τῆς Διαθήκης τοῦ πατριάρχη 'Ιερεμία στὴ δημώδη. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ φ. 34 γ - 59 ν. Μελάνι μαῦρο. Ἐρρυθρογράμματα (φ. 34γ, 43γ, 48γ, 55γ, 57γ), ἐπίτιτλο (φ. 34γ). - Διατήρηση πολὺ καλῇ. - Συντομογραφίες λίγες.

Ὁ πατριάρχης ἀναγνωρίζει ὡς ὕψιστο χρέος του τὴν ἀπόδοση τιμῆς σ' ὅλους τοὺς ἁγίους ὡς ἀνταμιβὴ γιὰ τὰ ἀγαθὰ ποὺ τοῦ χορήγησε ὁ Θεὸς κατὸ πιν δικῆς τοὺς μεσολαβήσεως. Ἀπὸ ὅλες τὶς θεοφιλεῖς πρᾶξεις ἄλλωστε, αὐτὴ ἀποτελεῖ τὸ πιὸ ὠφέλιμο καὶ εὐφρόσυνο ἔργο ποὺ μποροῦσε νὰ προσφέρει, ὥστε νὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ ψάλλει μαζί με τὸν προφήτη Δαβὶδ καὶ νὰ ἀναφωνεῖ πρὸς τὸν Κύριο: *ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου ὁ Θεός, λίαν ἐκραταιώ- θησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν.* Εἰδικότερα γιὰ τὸν ἅγιο Νικόλαο, ποὺ ἡ ἐκκλησία τῶν Μυρέων ἀναγόρευσε πρόεδρο, ἥδη ἀπὸ νεαρὴ ἡλικία ἀναζητοῦσε διακαῶς τρόπους νὰ τοῦ ἀνταποδώσει τὴν τιμὴ γιὰ τὴν ἀρωγὴ ποὺ τοῦ πρόσφερε καὶ γιὰ τὴν ἀπολύτρωσή του ἀπὸ τὰ δεινὰ, ἀπὸ τοὺς ἀφανεῖς καὶ φανεροὺς ἐχθρούς. Παρακινήμενος λοιπὸν ἀπὸ τὸν ἐνθεο πόθο ἀποφάσισε νὰ ἀνεγείρει μίαν μονὴ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου, πρὸς δόξα τοῦ Θεοῦ ποὺ παρήγαγε τὸ εἶναι ἀπὸ τὸ μὴ ὂν μόνο μετ' ὁ Λόγος. Ἡ μονὴ αὕτῃ θὰ προσφέρει ἀνεκτίμητη ὠφέλεια στοὺς μοναχοὺς ποὺ θὰ βροῦν καταφύγιο ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ ἀνεκλάλητη χαρὰ στὸ θεράποντα τοῦ Θεοῦ Νικόλαο. Ὅπως ὁ ὁμοτίμος τῶν οὐρανίων νόων Νικόλαος μετέχει στὴν ἀνέκφραστη χαρὰ, ἔτσι καὶ κάθε ἄνθρωπος ποὺ μετα- νοεῖ καὶ μμειται τὸ Θεὸ καὶ τοὺς θεράποντές του θὰ ἀξιωθεῖ καὶ αὐτὸ τὸ προ- νόμιο.

Κατά την επίσκεψή του στο "Άγιον Όρος" ο πατριάρχης διαπίστωσε με τὰ ἴδια του τὰ μάτια πὼς ἡ μονὴ τοῦ Σταυρονικήτα, ὅπως ὀνομαζόταν παλαιά, εἶχε ἐρημωθεί παντελῶς. Παρόλο που εἶχε περιτειχιστεῖ πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἀπὸ τὸ μοναχὸ Γρηγόριο Πηρομερίτη, ἀμέσως μετὰ τὸ θάνατό του¹ περιέπεσε σὲ πλήρη ἐρήμωση. Ὁ πατριάρχης κατόπτευσε προσεκτικὰ τὸ χώρο καὶ διαπίστωσε τὴν προνομακὴ θέσιν τῆς μονῆς κοντὰ στὴ θάλασσα, τὸ εὐκρατο κλίμα, τὴ γῆ ποὺ ἦταν κατ'ἀλλήλη γιὰ κάθε γεωργικὴ καλλιέργεια καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴν ἀμπελοκαλλιέργεια. Τότε ἀκριβῶς ὅλη ἡ Σύναξι τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὁ Πρωτεύων ἐκείνη τὴν περίοδο μαζί μὲ τοὺς ἡγουμένους καὶ τοὺς γέροντες τῶν βασιλικῶν μονῶν, τῶν λαυρῶν καὶ τῶν *σκήτων*, παρακάλεσαν τὸν πατριάρχη, ὅπως κατ' ἐπανάληψιν εἶχαν κάνει μὲ ἔγγραφη αἴτησή τους στὸ παρελθόν, νὰ ἀναλάβει τὴν ἀνέγερσιν τῆς μονῆς. Ἡ ἀνοικοδόμησις καὶ ἡ περιτείχισις τῆς μονῆς καί, ἀκόμη περισσότερο, ὁ ἐξοπλισμὸς τῆς θὰ ἀπάλλασσε τοὺς μοναχοὺς ἀπὸ τὸ φόβο τῶν θαλάσσιων ἐπιδρομῶν τῶν ληστῶν καὶ θὰ ἐνίσχυε τὴν ἄμυνα τῆς περιοχῆς συνολικά, καθὼς ἡ μονὴ βρισκόταν ἀπέναντι ἀπὸ τὸ Πρωτὰτο καὶ τὶς σκῆτες τῶν Καρυῶν καὶ συνόρευε μὲ τὰ μεγάλα μοναστήρια τῶν Ἰβήρων καὶ τοῦ Παντοκράτορος. Ὁ πατριάρχης ἔκανε πράγματι δεκτὴ τὴν ἔγγραφη αἴτησιν τῆς Συνάξεως καὶ ἀνέλαβε τὴ μονή. Ἀπὸ κοινοῦ μάλιστα μὲ τὰ μέλη τῆς Συνάξεως, τὸν Πρῶτο καὶ τοὺς γέροντες, ὄρισαν ἐπὶ τόπου τὰ σύνορα καὶ καθόρισαν τὰ *τοπιὰκὰ* δικαιώματα καὶ τὰ προνόμια τῆς. Ὁ πατριάρχης ἐν συνεχείᾳ ἀνοικοδόμησε τὴ μονή καὶ ἀνήγειρε ἐκ θεμελίων τὸ ναό, ποὺ ἔγινε ἰδιαίτερα περικαλλής, ἐνῷ τὸ μονύδριον ποὺ προϋπῆρχε ἐκεῖ καὶ κάποια κελλιὰ ποὺ κτίστηκαν ἀπὸ τὸ Γρηγόριο εἶχαν καεῖ. Ἐκτισε ἐπιπλέον κελλιὰ καὶ ἐστία κοινοβιακὴ καὶ νοσοκομεῖα καὶ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα οἰκήματα, καθὼς ἐπίσης καὶ πύργους σ' ὅλη τὴν περιφέρεια τῶν τειχῶν. Καὶ ὁλοκλήρωσε τὴν κατασκευὴν τους, ὅσο ἦταν δυνατό, φροντίζοντας παρ'ἀλλήλα καὶ γιὰ τὸν καλλωπισμὸν τους. Φύττεινε ἀκόμη ἀμπελῶνες, κήπους καὶ ἐλαῶνες ἔξω ἀπὸ τὴ μονή καὶ ὕστερα ἀπὸ μεγάλο μόχθο τὴν ἐφοδίασε μὲ πόσιμο νερό. Ἀφιέρωσε ἀκόμη καὶ βιβλία ἱερὰ, μικροῦ καὶ μεγάλου μεγέθους, περγαμηνοὺς κώδικες καὶ βομβύκινους χαρτῶνους κώδικες σὲ μεγάλο ἀριθμὸ, σεβάσματα ἁμφια, ἱερὰ σκεύη, εἰκόνες ἁγίων, ἱερὰ κεμίλια. Προσάρτησε ἀκόμη στὴ μονὴ μετόχια καὶ καθίσματα καὶ ἐξασφάλισε ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέσα διαβίωσης.

Ἀφοῦ πραγματοποιήθηκαν ὅλα αὐτὰ, θεώρησε ἀναγκαῖο ὁ πατριάρχης νὰ καθορίσει τὰ προνόμια τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἀλλὰ καὶ τοὺς κανόνες σύμφωνα μὲ τοὺς ὁποίους ὀφείλουν νὰ διαβιοῦν οἱ μοναχοὶ ποὺ ἀσκοῦνται σ' αὐτὴν. Πρῶτον, μὲ *σιγυλιῶδες πατριαρχικὸ γράμμα* ὁρίζεται ὅτι ἡ μονὴ εἶναι ἀδούλωτη καὶ ἀκαταπάτητη ἀπὸ ὁποιονδήποτε ἀρχιεπίσκοπο, ἐπίσκοπο ἢ

πολιτικό ἀξιώματοῦχο (καὶ λοιποῦ ὑπερέχοντος τάγματος) καὶ γίνεται πατριαρχικό σταυροπήγιο πού τελεῖ ὑπὸ τὴν περιωπὴ τῆς Καθολικῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Δεύτερον, με' ὁμόφωνη γνώμη ὅλων τῶν μοναχῶν καὶ με' τὴν ἐγκριση τῶν πατέρων τῆς Συνάξεως ὀρίζει ὁ πατριάρχης τὸν ἡγούμενο τῆς μονῆς καὶ τοῦ παραδίδει ἐγγράφως, ὅπως καὶ στο' διάδοχό του, τὴν ἀκόλουθη ἐντολή: νὰ διαφυλάσσει τὸν κοινοβιακό τύπο τῆς μονῆς χωρὶς νὰ ἐπιφέρει καμμιά ἀλλαγὴ· νὰ μὴν ἀποκτήσει κοσμικὰ εἶδη καὶ νὰ μὴν ἀποθησαυρίσει *ἰδιορρυθμῶς* οὔτε ἕνα ἀργύριο· νὰ μὴν περισπάται ἀπὸ ἄλλες φροντίδες, οὔτε ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους του, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἀφοσιωμένος ἀποκλειστικά στοὺς πνευματικούς του ἀδελφούς καὶ γιούς· νὰ μὴ μεταβιβάζει στοὺς συγγενεῖς καὶ στοὺς φίλους του πράγματα τῆς μονῆς σύμφωνα με' τὸ κληρονομικὸ δίκαιο, ἀφοῦ ἔχει ἀπαρνηθεῖ τὸν κόσμον. Ἄν ὅμως προσέλθουν κάποιοι στο' *τάγμα*, σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι νὰ τοὺς φροντίσει κι αὐτούς, ὅπως ἀκριβῶς καὶ τοὺς λοιποὺς ἀδελφούς. Νὰ μὴ συντηρεῖ θηλυκὰ ζῶα, ἀφοῦ ἔχει ἀπαρνηθεῖ ὀλοκληρωτικά τὸ θῆλυ· νὰ μὴ δέχεται στὴ μονὴ νέους ἀγένειους· νὰ μερμινᾷ, ὥστε κανεὶς νὰ μὴν ἰδιοποιεῖται τίποτα ἀπὸ τὰ κοινὰ τῆς ἀδελφότητος· νὰ διέπει τίς σχέσεις του με' τοὺς πνευματικούς του πατέρες, ἀδελφούς καὶ τέκνα ἢ ἰσότητα τῆς εὐλκρινοῦς ἀγάπης· νὰ μὴ συνάπτει ἀδελφοποιὰ ἢ συντεκνία ἢ ἄλλες *φιλοτησίες* με' κοσμικοὺς· νὰ ἐμπιστευεῖται στοὺς οἰκονόμους τὰ χρήματα σὲ περίπτωσι κατεπίγουσας ἀνάγκης. Αὐτοὶ με' τὴ σειρὰ τους θὰ λογοδοτοῦν γιὰ τὴ διαχειρίσει τους στὸν ἡγούμενο, πού ἔχει τὴν ἐξουσία νὰ ἀποφασίζει γιὰ ὅλα τὰ θέματα με' τὴ σύμφωνη ὅμως γνώμη τῆς συνάξεως τῶν γερόντων τῆς μονῆς. Νὰ μὴν ἀποκτήσει ἱματισμὸ πολυτελεῖ ἢ διαφορετικὸ ἀπὸ τὸν καθιερωμένον· νὰ μὴν εἶναι ἀβροδίατος· νὰ μὴν περιπλανᾶται ἄνευ ἀνάγκης ἐγκαταλείποντας τὴ μονὴ του· νὰ μὴν ἐπιτρέπει ἐπίσης καὶ στοὺς μοναχοὺς νὰ ἀπέρχονται ἀπὸ τὴ μονὴ ἀνεξέλεγκτα, ἔχοντας πάντα κατὰ νοῦ ὅτι ἢ ἐπὶ μακρὸν διαβίωσι ἔξω ἀπὸ τὸ κελλί καὶ ὁ συγχρωτισμὸς με' τοὺς κοσμικοὺς ἐπιφέρει, σύμφωνα με' τὸ μέγα Ἀντώνιο, τὸν ψυχικὸ θάνατο· νὰ μὴν ἐγκαταλείψει τὸ ποίμνιό του γιὰ κάποιο ἄλλο ἢ γιὰ ἕνα μεγαλύτερο ἀξίωμα· νὰ μὴν ἐμποδίζει τὴν ἐπιχορήγησι τῶν φτωχῶν καὶ νὰ μὴν περιορίσει τὴν παροχὴ φιλοξενίας· νὰ μὴ θέσει ὑπεράνω τοῦ συμφέροντος τῆς ἀδελφότητος πρόσωπο πού κατέχει πολιτικὴ ἐξουσία· νὰ διαφυλάσσει με' αὐτοθυσίαν τοὺς θεῖους νόμους καὶ ἐντολὰς καὶ τίς διαταγὰς τοῦ Σωτῆρα.

Αὐτὲς εἶναι οἱ ἐντολὰς πού δίνονται στὸν καθηγούμενο καὶ τοὺς διαδόχους του. Οἱ ὑπόλοιποι μοναχοὶ ὀφείλουν νὰ ὑποτάσσονται πλήρως στὸν καθηγούμενο καὶ νὰ συμβιώνουν με' ἀγάπη καὶ ὁμόνοια σύμφωνα με' τὸν κοινοβιακὸ τύπο. Ἡ πείρα καὶ ὁ χρόνος ἀπέδειξαν ἄλλωστε ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ ἄριστο καὶ

πλέον ακίνδυνο σύστημα, αφού ανταποκρίνεται στο ένιαίο θέλημα και τὸν ένιαίο σκοπὸ τῆς σωτηρίας τοῦ χριστεπώνυμου πληρώματος τῶν μοναχῶν ποὺ ἀποτελοῦν, κατὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο, ἓνα σῶμα συναρμολογημένο ἀπὸ διαφορετικά μέλη. Ἡ ἀληθινὴ ὑποταγὴ τῶν μοναχῶν στὸν καθηγούμενο πιστοποιεῖται, ὅταν ἀποφεύγουν νὰ διαπράττουν χωρὶς τὴ συμβουλὴ τοῦ ὄχι μόνο τὰ ἄτοπα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπαινετά. Ὁ μισθὸς τῆς ὑπακοῆς εἶναι ἀνώτερος τοῦ κατορθώματος τῆς ἐγκράτειας κατὰ τὴν προσφυῇ διατύπωση τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτη. Ὁφείλουν ἀκόμα νὰ συντρώγουν· νὰ ἐπιτελοῦν ἀπὸ κοινοῦ ὅλες τὶς ἐκκλησιαστικὲς ἀκολουθίες τηρώντας τὸ Τυπικὸ τῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους· νὰ ἐκτελοῦν πρόθυμα κάθε ἐκκλησιαστικὴ ὑπηρεσία· νὰ ἀναλαμβάνουν τὰ βάρη τῶν πῶ ἀπλοϊκῶν μοναχῶν καὶ νὰ στηρίζουν τοὺς ἀδελφούς μὲ νοουθεσίες καὶ διδασκαλίες· νὰ διαφυλάσσουν τὶς ἀσκητικὲς διατάξεις μέχρι τὴν τελευταία τους ἀναπνοή. Ὅλοι οἱ ἐνασκούμενοι στὴ μονὴ ὀφείλουν νὰ διατηροῦν μεταξύ τους τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ὁμόνοια, ὥστε νὰ ἀποφεύγονται τὰ σχίσματα, οἱ διχογνωμίες, οἱ ἔριδες, οἱ ἰδιαιτέρως φιλίες καὶ οἱ συνακόλουθες δολιότητες, οἱ κοσμικὲς *φιλοτησίες καὶ ἐταιρεῖες*. Ἐπομένως πρέπει νὰ πιστοποιοῦνται πάντοτε τὰ τεκμήρια τοῦ πνευματικοῦ καρποῦ, δηλαδὴ ἡ πίστις, ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη, ἡ μακροθυμία, ἡ χρηστότητα, ἡ ἀγαθοσύνη, ἡ πραότιτα καὶ ἡ ἐγκράτεια. Αὐτὸν ποὺ θὰ ἐπιχειρήσει, παρ' ἐλπίδα, νὰ καταλύσει τὴν κοινοβιακὴ διάταξη καὶ κατάσταση μὲ διαβολικὲς προφάσεις, νὰ τὸν ἀπομονώσουν καὶ νὰ τὸν ἐκδιώξουν τὸ ταχύτερο *ὡς λυμεῶνα καὶ παλαιὰν ζύμην*. Ἄν ἐπιπλέον ἐντοπισθεῖ κάποιος συνεργὸς του, νὰ ὑποστῇ κ' ἐκεῖνος τὴν ἴδια ἐπιτίμηση. Νὰ ἔχουν ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ μεταξύ τους ἀγαθὴ διάθεση καὶ πνευματικὴ ἀγάπη. Ἰδιαιτέρα πρέπει σύμφωνα μὲ τὴν κυριακὴ ἐντολὴ νὰ ὑπεραγαποῦν καὶ νὰ ἐλεοῦν ὅσους τοὺς ἐχθρεύονται καὶ ἐπιχειροῦν νὰ τοὺς βλάψουν. Οἱ τελευταῖοι, ὅπως ἔχει ἀποδείξει ἡ πείρα, μὲ τὴ συμπεριφορὰ τους ἀδικοῦν τοὺς ἑαυτοὺς τους, ἐνῶ προσφέρουν μέγιστη ὠφέλεια σ' αὐτοὺς ποὺ ἐπιβουλεύονται. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο νὰ διατηροῦν τὴν ἀγάπη καὶ τὴν εἰρήνη στὴ σχέση τους μὲ τὸν ἑκάστοτε Πρῶτο, τοὺς ὑπόλοιπους ἡγουμένους τῶν μονῶν καὶ τοὺς γέροντες τῆς Συνάξεως ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα τοῦ ἰδίου τοῦ πατριάρχου. Ὅσοι ἀναλαμβάνουν τὶς ὑπηρεσίες τῆς μονῆς, νὰ τὶς ἐπιτελοῦν μὲ προθυμία καὶ νὰ χαίρουν τῆς τιμῆς ὅλων τῶν μοναχῶν. Σὲ περίπωση θανάτου τοῦ καθηγουμένου νὰ συναθροίζονται ὅλοι ἀνεξαιρέτως καὶ νὰ συσκέπτονται γιὰ νὰ ἐγκαταστήσουν ἀπροσπολήπτως καὶ ἀπαθῶς ὡς νέο καθηγούμενο ἐκεῖνον ποὺ θὰ ὀρίσει ὁ Θεὸς καὶ θὰ εὐδοκήσει νὰ ἀποκαλύψει διὰ μέσου τῆς γνώμης τῆς πλειοψηφίας. Ὁφείλουν νὰ συμπαραστέκονται στὸν καθηγούμενο καὶ νὰ τὸν ὑπακούουν, ὥστε νὰ ἔχει πλήρη ἐξουσία καὶ *κυριότη-*

τα στη διοίκηση τῆς μονῆς καὶ σὲ ὅλες τὶς ὑποθέσεις, πνευματικὲς καὶ ὑλικές, χωρὶς νὰ παρακωλύεται ἀπὸ κανέναν τὸ ποιμαντικὸ τοῦ ἔργου. Ἄν ὅμως ἀποδειχθεῖ ὅτι ὁ καθηγούμενος ἐπιτελεῖ τὸ ἔργο του μὲ τρόπο πού ὀδηγεῖ στὴ διαφθορὰ καὶ στὴν ἀπώλεια τῶν ψυχῶν τῆς ἀδελφότητος καὶ παραμένει ἀμετανόητος παρὰ τὶς ἐπισημάνσεις, τότε οἱ μοναχοὶ μὲ κοινὴ τους ἀπόφαση νὰ τὸν στερήσουν ἀπὸ τὴν πνευματικὴ τους προστασία καὶ νὰ προχειρίσουν ἄλλον στὴ θέση του, αὐτὸν πού θὰ κρίνουν ἀρμοδιότερο καὶ ἱκανὸ νὰ ἀνταποκριθεῖ στὰ καθήκοντά του κατὰ τρόπο ἐπωφελεῖ μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς του.

Συμπερασματικά, ὅλοι οἱ μοναχοὶ ὀφείλουν νὰ τηροῦν ἀπαρασάλευτα τὶς διατάξεις τοῦ πατριάρχου, νὰ διατηροῦν ἀνόθευτη καὶ ἀδιάπτωτη τὴν κοινοβιακὴ κατάσταση καὶ πολιτεία, νὰ μὴ λησμονοῦν τὴν ἐλεημοσύνη καὶ τὴ φιλοξενία τῶν φτωχῶν, νὰ μερμνοῦν γιὰ τὴν ἐμπέδωση τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, νὰ ἐφαρμόζουν τὶς ἀσκητικὲς διαταγές. Ὅλοι ἀνεξαίρετως, νέοι καὶ γέροντες, πρῶτοι καὶ ἔσχατοι, νὰ ἐπιδεικνύουν ἀνυπόκριτη ὑποταγὴ στὸν καθηγούμενο ἐπὶ ποινῇ ἀλύτου ἀφορισμοῦ. Νὰ μὴ διαψεύσουν τὴν ὑπόσχεση πού ἔδωσαν: νὰ μὴν ἐπιστρέψουν στὰ ἔργα τοῦ κόσμου, ἀφοῦ μίσησαν τὸν κόσμο. Νὰ μὴν ἐγκαταλείψουν τὴν προσπάθεια καὶ ἐνδώσουν σὲ σαρκικὲς σχέσεις, οὔτε ἐξαιτίας κάποιας ὀλιγωρίας νὰ ἀποσκιρτήσουν ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς ὑποταγῆς καὶ γίνουν *ἐπίχαρμα δαμονίων*. Μὲ τὴν ἐγκατεῖρηση καὶ τὴν ταπεινοφροσύνη τους θὰ ἐπιβραβευτοῦν ἀπὸ τὸ Θεὸ μὲ τὸν ἀμάραντο στέφανο τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς δικαίωσης. Στὶς προσευχὲς καὶ τὶς δεήσεις τους νὰ μνημονεύουν ἀδιάλειπτα τὸ ὄνομα τοῦ πατριάρχου, γιὰ νὰ βρεῖ ἔλεος καὶ ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν του κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Κρίσεως. Ἄν διαφυλάξουν τὴν παρακαταθήκη του μέχρι τὴν τελευταία τους ἀναπνοή, μὲ τὶς δεήσεις τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου θὰ γίνουν δεκτοὶ στὸ χορὸ τῶν ὁσίων καὶ στεφανηφόροι θὰ ἀπολαύσουν τὰ αἰώνια ἀγαθὰ στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ὑπογράφει ἰδιοχειρὼς ὁ Ἱερεμίας ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ἀρχ.: *Καὶ τὸ τοῖς ἄλλοις μὲν πᾶσιν ἁγίοις τοῖς τ(ὴν) φύσιν / ἀρνησασμένοις καὶ ὑπὲρ φύσιν ἀγωνισαμ(έν)οις / δι' ἀρετῆς τε καὶ καθαρότητος ...*

1. Ὁ θάνατος τοῦ Γρηγορίου Πηρομερίτη τοποθετεῖται πρὶν τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1538. Βλ. Παῖδος, *Ι. Μ. Παντοκράτορος*, ἀρ. 39.

Σημ.: Σὲ μὴ Ἐνθύμηση πού περιέχεται στὸ φ. 230ν τοῦ κώδικα 210 τῆς μονῆς Ἰβήρων ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς: “*Κατὰ τῶ ζν' ἔτους [1541/1542] ἦλθεν ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας ἐν τῷ ἁγίῳ ἡμῶν Ὁρὶ τοῦ Ἀθωνος καὶ ἐπίρσεν τὸ μοναστήριον του κοινόβιον μετὰ ταῦτα ἐπαρεκάλεσεν καὶ τὸν ὁσιώτατον κῆρ Σήλβεστρον προηγούμενον ἐκ τῆς μονῆς τῶν Ἱβήρων καὶ ἐποίησεν αὐτὸν καθηγούμενον εἰς Σταυρωνικήτα*”. Βλ. Λάμπρος, Ἐνθυμήσεις, 174, ἀρ. 191. Ὁ Σίλβεστρος ἐμφανί-

ζεται να υπογράψει το Έγγραφο 4α με αυτήν ακριβώς την ιδιότητα: *ιερομόναχος και πρώην ήγου-
μενος τῶν Ἱβήρων*. Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1541 λοιπὸν ὁ Σίλβεστρος δὲν ἦταν ἀκόμη ἡγούμενος τῆς
μονῆς Σταυρονικήτα καὶ ἐπομένως ἡ σύνταξη τῆς *Διαθήκης*, στὴν ὁποία ἐμπεριέχονται καὶ οἱ γρα-
πτές ὁδηγίες τοῦ Ἱερεμίου πρὸς τὸν ἡγούμενο τῆς μονῆς του, πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ μετὰ τὴν ἡμερο-
μηνία αὐτὴ ἢ καὶ μετὰ τὸ Μάιο τοῦ 1541, ἀφοῦ οὔτε στὸ ἀρ. 4β γίνεται λόγος γιὰ κοινοβιακὸ σύστη-
μα. Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1543 (βλ. ἔγγραφο ἀρ. 6) ἀναφέρεται ὅτι εἶχε συντελεστεῖ ἡ ἀνέγερση τῆς
μονῆς, εἶχε διακοσμηθεῖ λαμπρὰ καὶ εἶχαν συναθροιστεῖ μοναχοί, ἀλλὰ τῆς ἔλειπαν ὥστόσο ὀρισμέ-
να ἀναγκαῖα: ἓνα ξυλοφόρο βουνὸ καὶ ἓνας ὑδρόμυλος. Ὁ Ἱερεμίας μερμινᾷ γιὰ νὰ ἱκανοποιηθοῦν
καὶ αὐτὲς οἱ ἀνάγκες γιὰ τίς ὁποῖες δὲν γίνεται καμμία νύξη στὴ *Διαθήκη*. Ἡ τελευταία προηγεῖται
συνεπῶς τοῦ ἐγγράφου ἀρ. 6, τὸ ὁποῖο προϋποθέτει ὅλα ὅσα ἀναφέρονται στὴ *Διαθήκη*.
Συμπερασματικά, ἡ σύνταξη τῆς *Διαθήκης* μπορεῖ νὰ τοποθετηθεῖ μετὰ Μαΐου 1541 καὶ
Ὀκτωβρίου 1543 καὶ μάλιστα πλησιέστερα πρὸς τὸ πρῶτο ὄριο, ἐπειδὴ εἶναι προφανές ὅτι ἡ ἀνακή-
ρυξη τῆς μονῆς σὲ κοινοβιακὴ μὲ τὴν ταυτόχρονη ἐκλογή ἡγουμένου, ἀφενός, καὶ οἱ γραπτές
ὁδηγίες ποὺ δίνονται στὸν ἴδιο τὸν ἡγούμενο μέσα ἀπὸ τὴ *Διαθήκη*, αφετέρου, δὲν μποροῦν νὰ
ἀπέχουν χρονικὰ μετὰ τὸν πολὺ.

Ἔκδ.: Σμυρνάκης, 124 - 132. - Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 3 (1919),
564 - 572. - Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἰ. Μ. Σταυρονικήτα, 440 - 441, ἀρ. 2.

6 Γράμμα τῆς Μεγάλῃς Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιὰ τὴν ἐκχώρηση ξυλοφό- ρου βουνοῦ καὶ ὑδρόμυλου ἀπὸ τὸ Πρωτάτο στὴ μονὴ Σταυρονικήτα

Ὀκτώβριος, ἰνδ. 2, 7052 (1543)

Συρτάρι 1. Πρωτότυπο. Περγαμινὴ 605 x 530. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου.
Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ: ὑγρασία, μικρὲς ὀπές. - Συντομογραφίες λίγες. Ὁρθογραφικὰ
σφάλματα λίγα.

“Ὅπως ἀκριβῶς ὁ πατέρας παροτρύνει τὰ παιδιά του ν’ ἀκολουθήσουν τὸ
καλὸ καὶ χαιρέται γιὰ τὴν προκοπὴ τους, κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ ἡ βασιλικὴ
μονὴ τοῦ Πρωτάτου, ποὺ ἔχει ὀριστεῖ ἀπὸ τοὺς φυλευσεβεῖς βασιλεῖς καὶ τοὺς
οἰκουμενικοὺς πατριάρχες ὡς ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα τῶν ὑποκείμενων
σ’ αὐτὴν μονῶν, συνηθίζει νὰ τίς ἐπιβραβεύει. Ὅπως ὁ πατέρας λοιπὸν κληρο-
δοτεῖ τὴν ἀκίνητη περιουσία του στὰ παιδιά του, ἔτσι καὶ ἡ μονὴ τοῦ Πρωτάτου
ἐπιχωρεῖ τίς ὑποκείμενες μονὲς κληροδοτώντας τοὺς ἐκτάσεις γῆς ποὺ ἔχει
στὴν ἰδιοκτησία της (ἐξ ὧν γε τόπων πλουτεῖ). Τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ γιὰ τὴ μονὴ τοῦ
μεγάλου Νικολάου, προέδρου τῶν Μύρων τῆς Λυκίας, τὴν ἐπονομαζόμενη τοῦ
Σταυρονικήτα. Ἡ μονὴ αὐτὴ εἶχε ἐρημωθεῖ καὶ εἶχε ἀπομείνει μόνον ὁ πύργος
ποὺ λειτουργοῦσε ὡς *βίγλα* τῶν Καρυῶν. Ἡ μονὴ ἀνοικοδομήθηκε πρόσφατα
ἀπὸ τὸν οἰκουμενικὸ πατριάρχη Ἱερεμία, ὕστερα ἀπὸ ἔγγραφη αἴτηση τοῦ τότε

Πρώτου και τῶν γερόντων τῆς Συνάξεως τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ὁ πατριάρχης ἀνήγειρε τὴ μονή, τὴ διακόσμησε λαμπρά, συνάθροισε σ' αὐτὴν μοναχοὺς καὶ τὴν ἐφοδίασε μὲ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὸν καλλωπισμὸ τῆς. Ἐλείπαν ὁμως κάποια ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα, ἓνα ξυλοφόρο βουνὸ δηλαδὴ καὶ ἓνας ὑδρομύλος. Γι' αὐτὸ ἡ Σύναξι τῶν καθηγουμένων καὶ τῶν γερόντων στὸ Πρωτάτο, στὴν ὁποία παρευρίσκονταν ὁ μητροπολίτης Λαρίσης Νεόφυτος, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος δευτέρας Θεσσαλίας καὶ ἐπέχων τὸν τόπο τοῦ Ἐφέσου, ὁ μητροπολίτης Θηβῶν Ἰωάσαφ, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Βοιωτίας, ὁ ἐπίσκοπος Ζητουνίου Ἀχιλλεῖος, ὁ ἐπίσκοπος Πορθμοῦ Ἡσαΐας καὶ ὁ ἴδιος ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἱερεμίας, κτίτορας τῆς μονῆς, ἀποφάσισε μὲ τὴ σύμφωνη γνώμη τοῦ Πρώτου Μωυσέως νὰ παραχωρηθεῖ στὴ μονὴ Σταυρονικήτα ἓνα ξυλοφόρο βουνὸ τοῦ Πρωτάτου, ποὺ θα ἐπαρκοῦσε γιὰ τὴ μόνιμη κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῆς σὲ οἰκοδομήσιμη ξυλεία (*τετράγωνα ξύλα τε καὶ σανίδια*). Ἡ συνοριακὴ γραμμὴ του, σύμφωνα μὲ τὴν ὀριοθέτηση ποὺ ἔγινε ἐπὶ τόπου, ξεκινοῦσε ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο πάνω ἀπὸ τὸ κελλὶ τοῦ Βενεδίκτου καὶ ἀκολουθοῦσε τὸ *λαγκοῦδι* μέχρι τὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ. Ἀπὸ ἐκεῖ ἐπέστρεφε στὸ δρόμο ποὺ ὀδηγοῦσε στὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου καὶ στὸ τέλος τοῦ δρόμου στρεφόταν πρὸς βορρᾶν μέχρι τὸ σταυρὸ ποὺ λεγόταν *τοῦ Μποζίδαρου*. Ἐν συνεχείᾳ κατέβαινε ἀκολουθώντας τὸ δημόσιο δρόμο καὶ ὀλοκληρώνοντας τὸν κύκλο τελείωνε στὸ σημεῖο ἀπ' ὅπου εἶχε ἀρχίσει. Ἐπιπλέον ἀποφάσισαν νὰ παραχωρήσουν στὴ μονὴ Σταυρονικήτα τὸ *μυλοθέσιον εἰς τοῦ Λιβαδογένη*, ποὺ βρίσκεται ἀπέναντι ἀπὸ τὸ ρυάκι ποὺ κυλάει κάτω ἀπὸ τὸ Πρωτάτο, μαζί μὲ τὴν περιοχὴ του πάνω ἀπὸ τὸ μύλο μέχρι ἓνα μίλι (*μῆλιον*). Τὰ σύνορά του ἐκτείνονται μέχρι τὸ κελλὶ τοῦ Ἀκακίου, προχωροῦν ἀνατολικά, κατεβαίνουν στὸ σταυροδρόμι κάτω ἀπὸ τὸ δρόμο τῶν Ἰβήρων καὶ ὁ κύκλος κλείνει πάλι στὸ ρυάκι. Τὰ παραπάνω παραδόθηκαν ὡς μόνιμη ἰδιοκτησίᾳ (*κεκτηῖσθαι καὶ διακρατεῖν*) στὴ νέα πατριαρχικὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τὴν ἐπονομαζόμενη τοῦ Σταυρονικήτα, ἡ ὁποία ἀποδέχθηκε νὰ καταβάλλει ἐτησίως ὡς ἀντίτιμο δύο *δεκάρια* κερὶ. Ἐπισηαίνονται ἄρες καὶ ἡ ἀπειλὴ τοῦ ἀναθέματος γιὰ ὅποιον τυχὸν καταπατήσει τὴν περιοχὴ τοῦ ξυλοφόρου βουνοῦ ἢ τὸν ὑδρομύλο, τὰ σύνορα τῶν ὁποίων ἔχουν ὀριστεῖ ἐπακριβῶς. Πρὸς δῆλωση καὶ βεβαίωση τῶν συνόρων αὐτῶν ἐπιδόθηκε στὴ μονὴ Σταυρονικήτα ἡ παροῦσα *γραφὴ* τῆς Συνάξεως τῶν γερόντων στὸ Πρωτάτο, ποὺ τὴν ἔχουν ὑπογράψει ἰδιοχείρως.

Ἐπογράφουν: Ὁ μητροπολίτης Λαρίσης Νεόφυτος. Ὁ μητροπολίτης Θηβῶν Ἰωάσαφ. Ὁ ἐπίσκοπος Πορθμοῦ Ἡσαΐας. Ὁ ἐπίσκοπος Ζητουνίου Ἀχιλλεῖος. Ὁ Πρῶτος τοῦ Ἁγίου Ὁρους Μωυσῆς ἱερομόναχος (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ ἡγούμενος τῆς Λαύρας Παΐσιος ἱερομόναχος. Ὁ γέροντας τοῦ Βατοπεδίου κὺρ Δοσίθεος. Ὁ πρῶην Πρῶτος τῆς Λαύρας Γρηγόριος ἱερομό-

ναχος. 'Ο Φιλόθεος ἀπὸ τὸ Βατοπέδι. 'Ο μοναχὸς Θεόκτιστος ἀπὸ τῶν Ἱβήρων. 'Ο πρῶην Πρῶτος ἀπὸ τοῦ Χιλανδαρίου Ἀναστάσιος (σλαβικὴ ὑπογραφή). 'Ο Ματθαῖος ἀπὸ τοῦ Ξηροποτάμιου (σλαβικὴ ὑπογραφή). 'Ο παπα Νικάνωρ ἀπὸ τοῦ Γρηγορίου (σλαβικὴ ὑπογραφή). 'Ο Δαβίδ, ἱερομόναχος τοῦ Παντοκράτορος. 'Ο Γεννάδιος, μοναχὸς ἀπὸ τοῦ Κουτλουμουσίου. 'Ο Χαρίτων ἀπὸ τοῦ Ξενοφῶντος (σλαβικὴ ὑπογραφή). 'Ο Βασίλειος ἀπὸ τοῦ Ζωγράφου (σλαβικὴ ὑπογραφή). 'Ο Μανασσῆς ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Παύλου (σλαβικὴ ὑπογραφή). 'Ο μοναχὸς Δοσίθεος ἀπὸ τοῦ Διονυσίου. 'Ο Σίλβεστρος ἀπὸ τῶν Ρώσων (σλαβικὴ ὑπογραφή). 'Ο ἱερομόναχος Νήφων τοῦ Ἑσφιγμένου. 'Ο Δοσίθεος ἀπὸ τοῦ Κασταμονίτου (σλαβικὴ ὑπογραφή). 'Ο Ἰλαρίων τοῦ Δοχειαρίου. 'Ο πρῶην Πρῶτος Σεραφεῖμ. 'Ο μοναχὸς Νικάνορας ἀπὸ τοῦ Φιλοθέου. 'Ο μοναχὸς Ραφαὴλ ἀπὸ τοῦ Σίμωνος τὴν Πέτρην. 'Ο ἱερομόναχος Ἀνθίμιος ἀπὸ τοῦ Καρακάλλου.

Ἀρχ. : † *Εἰ καὶ π(α)τήρ τὰ ἴδια τέκνα καλῶς διεξαγόμενα βλέπων χαίρει τῇ τούτων σπουδῇ ...*

Ἐκδ.: Σμυρνένης, 123 - 124. - Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 4 (1920), 227 - 229. - Πεβλ. Οἰκονομίδης, Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, 446, ἀρ. 10.

7 Παραίνεση τοῦ πατριάρχη Ἱερεμία Α' στοὺς μοναχοὺς τῆς μονῆς Σταυρονικήτα (Ὑποτύπωση)

Μάρτιος, ἰνδ. 3, [1545]

α) Συρτάρι 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 423 x 310 (ἐντὸς μαύρης κορνίζας). Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο - Διατήρηση μέτρια: ὑγρασία, μικρὲς ὀπές. - Συντομογραφίες λίγες. - Βλ. Πίν. 8.

β) Συρτάρι 1. Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, κώδ. 103 (Κατάλογος τοῦ 1888. Βλ. ἀρ. 5). Ἀντίγραφο. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ φ. 26 ρ ἕως τὸ φ. 30 ν. Μελάνι μαῦρο, ἐρυθογραφημένο πρωτόγραμμα στὸ φ. 26 ρ. - Διατήρηση καλὴ. - Συντομογραφίες.

γ) Συρτάρι 1. Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, κώδ. 103 (Κατάλογος τοῦ 1888). Παραφράση τῆς Παρανέσεως στὴ δημόδιη. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ φ. 60 ρ ἕως τὸ φ. 66 ν. Μελάνι μαῦρο, ἐρυθογραφημένο πρωτόγραμμα στὸ φ. 60 ρ. Στὸ φ. 66 ν μὲ ἐρυθρὸ μελάνι παανομιότυπα τῆς πατριαρχικῆς ὑπογραφῆς τοῦ φ. 25 ν καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ μηνολογίου τοῦ φ. 30 ν. - Διατήρηση πολὺ καλή.

'Ο πατριάρχης Ἱερεμίας διαβεβαιώνει τοὺς μοναχοὺς τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου γὰρ τὶς ἀγαθές του προθέσεις, ποὺ πιστοποιοῦνται τόσο μὲ τὰ ἔργα ὅσο καὶ μὲ τὰ λόγια του, καὶ τοὺς ὑπενθυμίζει τὶς προσπάθειες ποὺ κατέβαλε, ἀλλὰ καὶ τὶς δαπάνες στίς ὁποῖες ὑποβλήθηκε γὰρ τὴν ἀνοικοδόμησι ἐκ βάθρων τῆς μονῆς καὶ τὴν ἀποπεράτωσι τῶν οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν. "Ὅλα

αὐτὰ εἶναι περιττό νὰ τὰ ἀφηγηθεῖ καταλεπτῶς, ἀφοῦ ἄλλωστε μπορεῖ νὰ τὰ ἐπιβεβαιώσει ἡ τῶν πραγμάτων ἀκριβὴς θεωρία. Γράφει ἐπομένως τὸ παρὸν γιὰ νὰ συμβουλευθεῖ ὅλους τοὺς ἱερομονάχους καὶ τοὺς μοναχοὺς νὰ ἔχουν πάντοτε κατὰ νοῦ ἀφενὸς τὸ φόβο τοῦ Θεοῦ, ὡς ἀρχὴ σοφίας ποὺ διασφαλίζει τὴν τήρηση τῶν θείων ἐντολῶν καὶ τὴν ψυχικὴ σωτηρία, ἀφετέρου τὴν ἀγάπη τοῦ παντοκράτορα καὶ τοῦ πλησίον. Νὰ τηροῦν ἀπαρέγκλιτα τὶς θεῖες ἐντολές, ποὺ θὰ τοὺς ἀποφέρουν τοὺς πνευματικοὺς καρπούς: ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότητα, ἀγαθοσύνη, πίστη, πραότητα, ἐγκράτεια. Νὰ διαφυλάσσουν τὸ κοινοβιακὸ σύστημα μένοντας πιστοὶ στὴ δέσμευση ποὺ ἀνέλαβαν, ὅταν ἐνδύθηκαν τὸ μοναχικὸ σχῆμα, ἀλλὰ καὶ ὑπακούοντας στὴν ἐντολὴ τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων πατέρων. Αὐτῶν τὰ θεσπίσματα ἀκολουθώντας ὁ πατριάρχης ὄρισε στὴ διαθηκῶα διαταγὴ καὶ διατύπωση¹ ὅτι οἱ μοναχοὶ τῆς Σταυρονικήτας ὀφείλουν νὰ τρῶνε ἀπὸ κοινοῦ, νὰ ἐκτελοῦν ἀπὸ κοινοῦ ὅλες τὶς ὑπηρεσίες καὶ νὰ ζοῦν σύμφωνα μὲ τὸ κοινοβιακὸ σύστημα. Παράλληλα ἐπισειόταν ἡ ποινὴ τοῦ ἀλύτου ἀφορισμοῦ καὶ τοῦ αἰωνίου ἀναθέματος γιὰ ἐκεῖνον ποὺ θὰ ἐπιχειροῦσε νὰ καταλύσει τὴν παραπάνω πατρικὴ διάταξη. Οἱ μοναχοὶ ὀφείλουν ἐπιπλέον σταθερὴ καὶ ἀνυπόκριτη ἀγάπη καὶ ἀλληλοὑποστήριξη, νὰ μὴ χειροδικοῦν, ὑβρίζουν, συκοφαντοῦν, κατηγοροῦν, ἐχθρεύονται κρυφὰ τοὺς ἀδελφούς τους, οὔτε νὰ ὑπεξαιροῦν ἀντικείμενα, ἄμφια, σκεύη, βιβλία, εἰκόνες ἢ νὰ κλέβουν καὶ νὰ σφετερίζονται τὰ χρήματα τῆς μονῆς. Ὁ ἐνοχος αὐτῶν τῶν ἀνοσιουργημάτων θὰ εἶναι ἀφορισμένος καὶ ἀσυγχώρητος - ἀφοῦ αὐτὸς ποὺ ὑφαρπάξει ὅ,τι ἔχει ἀφιερωθεῖ στοῦ Θεοῦ εἶναι ἱερόσυλος - μέχρι νὰ ἐπιστρέψει στοῦ μοναστηρίου ὅλα ὅσα εἶχε συλήσει, ὁπότε θὰ τύχει συγχωρήσεως. Αὐτὸ τὸ ἁμάρτημα θέλοντας νὰ τιμωρήσει ὁ ἀπόστολος Πέτρος καταδίκασε τὸν Ἀνανία καὶ τὴ σύζυγό του τὴ Σαπφείρα σὲ πρόωρο καὶ αἰφνίδιο θάνατο, διότι εἶπαν ψέματα ὅχι ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἐνώπιον τοῦ ἰδίου τοῦ Θεοῦ. Εὐχεται ὁμοῦς ὁ πατριάρχης νὰ τοὺς στηρίξει ὁ παντοκράτορας τοῦ ὁποίου ἡ πάνσοφη πρόνοια διενεργεῖ τὰ πάντα γιὰ τὸ συμφέρον τῆς δικῆς μας ψυχικῆς σωτηρίας καί, ὅπως πληθαίνει τὰ μικρὰ ἔλλογα ποίμνιά του καὶ τὰ ὀδηγεῖ στὶς νομὲς τῆς σωτηρίας, ἔτσι νὰ τοὺς ἐνδυναμώσει καὶ αὐτοὺς στὴν προσπάθειά τους νὰ διαφυλάξουν τὴ μονὴ ἄτρωτη, ἀνεπηρέαστη καὶ ἀπρόσβλητη ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, ὥστε νὰ ἀξιωθοῦν μὲ τὴ μεσολάβηση τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου, τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῶν Μύρων τῆς Λυκίας, νὰ κληρονομήσουν τὴν αἰώνια ζωὴ καὶ τὴν ἀνεκλάλητη τρυφή.

Μηνολόγιο.

¹ Ἀρχ.: † Ἀδελφοὶ κ(αὶ) π(ατέ)ρες οἱ τῇ σεβασμῷ κ(αὶ) π(ατ)ριαρχικῇ ἡμετ(έ)ρ(α) μονῇ ἐνασκούντες...

1. Βλ. τὴ Διαθήκη καὶ Διατύπωση τοῦ πατριαρχοῦ Ἱερεμία Α', ἔγγραφο ἀρ. 5.

Ἔκδ.: Γαβριὴλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 4 (1920), 472 - 474, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 6 (1922), 397 - 399. - Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, 441 - 442, ἀρ. 3.

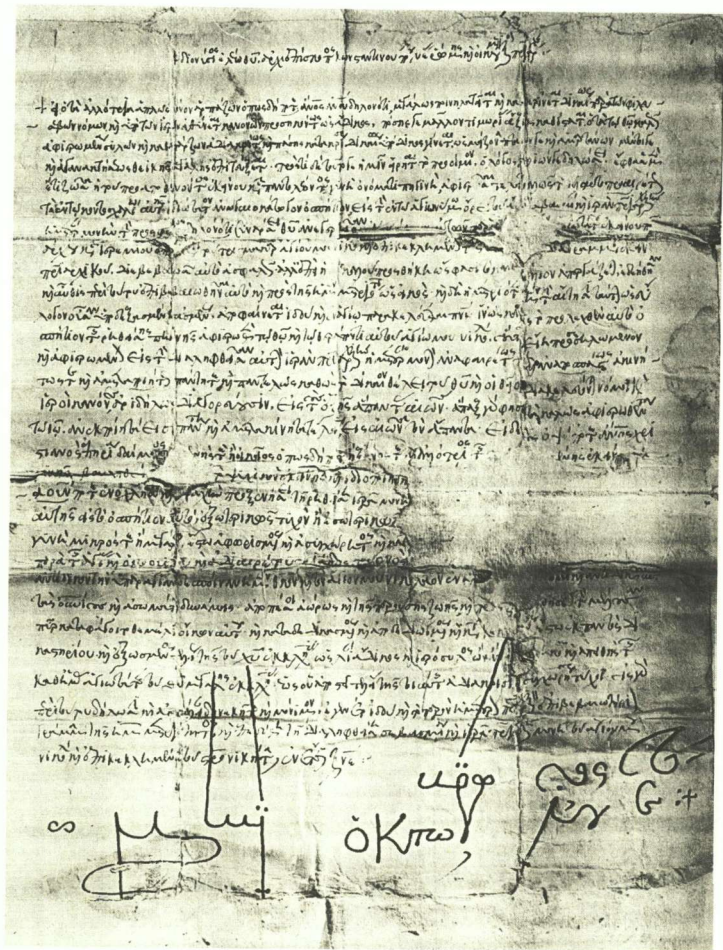
8 Πατριαρχικὸ ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα τοῦ Διονυσίου Β' γιὰ τὴν ἀφιέρωση σπιτιοῦ στοῦ Κοντοσκάλι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τὴν Πηγινή, χήρα τοῦ Παντολέοντος

Ὁκτώβριος, ἰνδ. 5, 7055 (1546)

Συρτάρι 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 372 x 318. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἔγγραφου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση κακὴ: λείπουν τεμάχια τοῦ ἔγγραφου, ἐξίτηλοι στίχοι στὴ δεξιὰ πλευρά, σχισίματα στὶς διπλώσεις, ὑγρασία. - Τὸ ἔγγραφο ἐπικολλημένο σὲ χοντρὸ χαρτί. - Συντομογραφίες. - Βλ. Πίν. 9.

Ἄν ὁ ἄνθρωπος ποὺ σφετερίζεται αὐτὰ ποὺ δὲν τοῦ ἀνήκουν τιμωρεῖται αὐστηρὰ καὶ θεωρεῖται ἄδικος σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους καὶ τοὺς ἱερούς κανόνες, αὐτὸς ποὺ ὑφαρπάξει τὰ ἀφιερωμένα στὸ Θεὸ θεωρεῖται πολὺ περισσότερο ὑπόδικος γιὰ μεγάλο ἁμάρτημα καὶ ἐπισύρει ἐναντίον του τὴ θεϊκὴ ἀγανάκτηση. Ὅταν ἦταν ἀκόμη ἐν ζωῇ ἡ Πηγινή, ἡ χήρα τοῦ Παντολέοντος, εἶχε ἀφιερώσει στὴ μονὴ τοῦ Σταυρονικήτα τὸ ἰδιόκτητο *ἀνωγαιοκάτωγο* σπίτι τῆς ποὺ βρισκόταν στὸ Κοντοσκάλι. Ἡ ἀφιέρωση ἐκείνη εἶχε ἐπιβεβαιωθεῖ μὲ πατριαρχικὸ γράμμα τοῦ πρώην πατριαρχοῦ Ἱερεμία. Ὡστόσο, οἱ μοναχοὶ τῆς Σταυρονικήτα ζήτησαν ἐκ νέου ἐπικύρωση τοῦ πατριαρχικοῦ ἐκείνου γράμματος. Ὁ πατριάρχης [Διονύσιος] ἀποδέχθηκε τὸ αἶτημά τους καὶ ἀποφαίνεται ὅτι στὸ ἐξῆς τὸ σπίτι ποὺ εἶχε ἀφιερώσει ἡ Πηγινὴ στὸ Θεὸ καὶ τὸν θεράποντά του ἅγιο Νικόλαο θὰ εἶναι προσηλωμένο καὶ ἀφιερωμένο στὴν πατριαρχικὴ μονὴ Σταυρονικήτα *ἀναφαιρέτως, ἀναποσπάστως, ἀκινήτως καὶ ἀμεταποιήτως* σύμφωνα μὲ τὸ δίκαιο τοῦ Θεοῦ, τοὺς θείους νόμους καὶ τοὺς ἱερούς κανόνες. Ἄλλωστε αὐτὰ ποὺ κάποτε ἀφιερώθηκαν στὸ Θεὸ εἶναι ἀνεκποίητα καὶ ἀμετακίνητα στὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Ἐπισείονται ἄρès καὶ ἡ ποινὴ τοῦ ἀφορισμοῦ γιὰ ὅποιον χριστιανό, συγγενὴ τῆς Πηγινῆς ἢ καὶ ξένο, ἐνοχλήσει τὴ μονὴ καὶ προκαλέσει ἐκ τῶν ὑστέρων ταραχές γιὰ τὸ συγκεκριμένο σπίτι. Πρὸς δὴλωση καὶ ἀσφάλεια τῶν παραπάνω συντάχθηκε τὸ παρὸν *πατριαρχικὸν ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα* καὶ ἐπιδόθηκε στὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τὴν ἐπονομαζομένην τοῦ Σταυρονικήτα.

Μηνολόγιο.

Ἄρχ.: † Εἰ ὁ τὰ ἀλλότρια ἀπλῶς μόνον ἀρπάζων ὁπωσδήποτε ἄν(θρωπ)ος ἀν(θρώπ)ου δηλονότι, μεγάλως ποινηλατεῖται ...

Ἔκδ.: Γαβριὺλ Σταυρονικηπανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 4 (1920), 596 - 598. - Περβλ. Οἰκονομίδης, *Ι. Μ. Σταυρονικήτα*, 442, ἀρ. 4.

9 Γράμμα τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρῶν γιὰ τὴν πώληση τοῦ κελλιοῦ τοῦ Ἰωακείμ τοῦ χαλκέως στὸ μοναχὸ Μακάριο καὶ τὸν ἀδελφὸ του Νικόδημο

Πέμπτη 22 Αὐγούστου, ἰνδ. 14, 7064 (1556)

α) Συρτάρι 1. Ἐπικυρωμένο ἀντίγραφο τῆς γραμματείας τοῦ Πρωτάτου, σύγχρονο μὲ τὸ πρωτότυπο. Χαρτί διπύλλο 320 x 218. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ : σχισμὰτα στίς διπλώσεις στὴν ἀριστερὴ πλευρά. - Λίγα ὀρθογραφικὰ σφάλματα, λίγες συντομογραφίες. - Στὸ μέσο τῆς κάτω ὥας τοῦ ἐγγράφου ἀποτύπωμα κέρηνης σφραγίδας.

β) Οἱ ἐνδείξεις γιὰ τὸ πρωτότυπο, ποὺ δὲν σώζεται στὸ ἀρχεῖο τῆς μονῆς, παρέχονται ἀπὸ τὸ Γαβριὺλ Σταυρονικηπανό: Ἀρχεῖο, ἀρ. 12 (Κατάλογος τοῦ 1888). Περιγραμμὴ 220 x 320. - Τὸ ἐγγράφο εἶναι ἐπικολλλημένο σὲ χοντρὸ χαρτί. - Στὸ τέλος κέρηνη σφραγίδα ποὺ φέρει ἀπεικόνιση τῆς Πλατυτέρας.

Στὴ Σύναξη ποὺ εἶχε συνέλθει γιὰ τὸ χαράτζι τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ γιὰ ἄλλες ὑποθέσεις καὶ ἐνώπιον τοῦ Πρώτου ἱερομονάχου Ἀντωνίου καὶ ὅλων τῶν γερόντων τῶν μοναστηριῶν παρουσιάστηκε ὁ Ἰωακείμ ὁ χαλκεὺς καὶ ζήτησε νὰ πουλήσῃ τὸ κελλί ποὺ εἶχε κτίσει ἐκ θεμελίων. Ἡ Σύναξη μὲ ὁμόφωνη γνώμη ἔκρινε τὴν πρόταση συμφέρουσα καὶ ἀποφάσισε νὰ τὸ πουλήσῃ στὸ μοναχὸ Μακάριο καὶ τὸν ἀδελφὸ του Νικόδημο, ἀνθρώπους καλοὺς καὶ εἰρηνικοὺς, ἔναντι χιλίων πεντακοσίων ἄσπρων. Ἡ πώληση γίνεται σὲ τρία πρόσωπα: α) τὸ μοναχὸ Μακάριο, β) τὸ μοναχὸ Νικόδημο, γ) [κενόν]. Αὐτοὶ ἔχουν στὴν ἐξουσία τους τὸ κελλί καὶ μποροῦν νὰ τὸ ὀρίζουν, νὰ τὸ δουλεύουν, νὰ τὸ ἀνακαινίζουν, νὰ τὸ σκάβουν, νὰ τὸ φυτεύουν. Ὑποχρεοῦνται νὰ παρέχουν τρεῖς παγκοινίες (*παγγενίαις*) στὸν Πρῶτο, ὅπως καὶ οἱ ὑπόλοιποι καθισματάρχιοι, νὰ τὸν ὑπακούουν καὶ νὰ τὸν σέβονται. Τὰ ὄρια τοῦ κελλιοῦ ἐκτείνονται μέχρι τὸ ὕψωμα (*τὸν ὄκτον*), τίς ἄσπρες πέτρες πάνω στὴ ράχη, τὴ στράτα καὶ τὸ πρωτατνὸ ἀμπέλι. Πρὸς τὰ κάτω ἐκτείνονται μέχρι τὸ νερὸ καὶ τὸ φράχτη τοῦ ρωσικοῦ κελλιοῦ. Οἱ μοναχοὶ τοῦ ρωσικοῦ κελλιοῦ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ παρενοχλοῦν τὸ Μακάριο καὶ τὸ Νικόδημο γιὰ τὸ νερὸ, ἀλλὰ ἀντίθετα ὀφείλουν νὰ ἀφήσουν τὸ νερὸ ἔξω ἀπὸ τὸ φράχτη τους, ὅπως ὄρισε ἡ Σύναξη, καὶ

νά τοποθετήσουν τὸ φράχτη στὴν ἀρχική του θέση. Οἱ κάτοχοι τοῦ κελλιοῦ ὀφείλουν νὰ καταβάλλουν ἐτησίως στὸν Πρῶτο ἓνα μέτρο κρασί. Ἐπιπλέον, ὅταν πεθαίνει τὸ ἓνα πρόσωπο, τὸ δεύτερο ποὺ βρίσκεται ἐν ζωῇ ἔχει τὸ ἀπεριόριστο δικαίωμα νὰ ἐγγράψει τὸ τρίτο πρόσωπο. Ἐπισείονται ἀρᾶς γὰρ ἐκεῖνον ποὺ θὰ ἀμφισβητήσῃ ἐνδεχομένως αὐτὰ ποὺ ὀρίζονται στὸ παρὸν *συνακτικὸν γράμμα*. Τέλος, μετὰ τὴν ἀποβίωση τῶν τριῶν προσώπων τὸ κελλὶ περιέρχεται καὶ πάλι στὴ *δεσποτεία* τοῦ Πρωτάτου.

Ἐπογράφουν (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα): Ὁ Πρῶτος ἱερομόναχος Ἀντώνιος. Ὁ μοναχὸς τῆς Λαύρας Μαρκιανός. Ὁ μοναχὸς καὶ σκευοφύλαξ τοῦ Βατοπεδίου Γρηγόριος. Ὁ μοναχὸς τῶν Ἰβήρων Σάββας. Ὁ ἱερομόναχος τοῦ Διονυσίου καὶ πρῶν Πρῶτος Χριστόφορος. Ὁ ἱερομόναχος τοῦ Παντοκράτορος καὶ προηγούμενος Μακάριος. Ὁ μοναχὸς τῆς Σίμωνος Πέτρας Ἰάκωβος. Ὁ μοναχὸς τοῦ Φιλοθέου Γερβάσιος. Ὁ μοναχὸς τοῦ Σμιένου Κάλλιστος.

Ἀρχ.: † *Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ π(α)τρ(ὸ)ς καὶ τοῦ νιῶν καὶ τοῦ ἁγίου Πν(εύμα)τος· κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν ἦτις / ἐστὶν μὴν αὐγουστος κβ' ἡμέρα ε' τῆς ἐβδομάδος, συνάξεως γενομένης ...*

Πρβλ. ἀρ. 10, 32, 36.

Ἔκδ.: Γαβριὴλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 5 (1921), 858 - 859 (15 - 16). - Πρβλ. Οἰκονομίδης, Γ. Μ. Σταυρονικήτα, 446 - 447, ἀρ. 11.

10 Γράμμα τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν γὰρ τὴν πώληση τοῦ κελλιοῦ τοῦ Ἰωακείμ τοῦ χαλκῆως, τοῦ Σκαπετοράχη, στὸν ἱερομόναχο Ματθαῖο τῆς μονῆς Σταυρονικήτα

(α) 7066 (1557/ 1558)

(β) 27 Αὐγούστου 7074 (1566)

α) Συρτάρι 1. Πρωτότυπο. Χαρτὶ δίφυλλο 315 x 276. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστοναύρωμο. - Διατήρηση μετριότατη: ὑγρασία, ὀπές, σχισμὰτα. - Συντομογραφίες πολ-
λές. Ὁρθογραφικὰ σφάλματα. - Στὸ μέσο τῆς κάτω ὥας κέρνη σφραγίδα τοῦ Πρωτάτου (διάμε-
τρος 37 χιλ.).

β) Συρτάρι 1. Ἀντίγραφο τοῦ 20οῦ αἰ. Χαρτὶ 267 x 210. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ.

(α) Οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα παρουσιάστηκαν στὴ Σύναξη τοῦ Πρωτάτου καὶ ζήτησαν νὰ τοὺς ἐκχωρηθεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ πρωταρινὰ κελλιὰ, δεδο-
μένου ὅτι δὲν διέθεταν κελλὶ στὶς Καρυές. Ἡ Σύναξη διαπίστωσε τὴν ἐνδειὰ

τους και τούς έδωσε τὸ κελλὶ ποὺ εἶχε ἀνεγείρει ἐκ βάθρων ὁ Ἰωακείμ ὁ χαλκεύς, ὁ ἐπονομαζόμενος Σκαπετοράχης. Ἡ ἐκχώρηση, ἔναντι χιλίων ὀκτακοσίων ἄσπρων, ἔγινε σὲ τρία πρόσωπα, τὸν ἱερομόναχο Ματθαῖο καὶ ἄλλους δύο. Τὰ δικαιώματά τους στὸ κελλὶ δὲν μπορούσε νὰ τὰ ἀμφισβητήσῃ κανεὶς, οὔτε Πρῶτος οὔτε κελλιῶτης οὔτε κάποιος ἀπὸ τὴ Σύναξη. Θὰ ἦταν κατοχυρωμένα ὅσο ζοῦσαν τὰ τρία πρόσωπα. Γιὰ τὴν ἀσφάλεια τῶν παραπάνω συντάχθηκε τὸ παρὸν *γράμμα*. Παρόντες στὴ Σύναξη ἦταν: ὁ Πρῶτος ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Χελανταρίου ἱερομόναχος Διονύσιος, ὁ μοναχὸς καὶ γέροντας Μαρκιανὸς ἀπὸ τὴ Λαύρα, ὁ μοναχὸς καὶ γέροντας Δεμετίος ἀπὸ τὸ Βατοπέδι, ἀπὸ τῶν Ἰβήρων ὁ ἱεροδιάκονος καὶ γέροντας Σαμουὴλ, ἀπὸ τοῦ Παντοκράτορος ὁ μοναχὸς καὶ γέροντας Κοσμάς, ἀπὸ τοῦ Διονυσίου ὁ μοναχὸς καὶ γέροντας Ἰωάσαφ, ἀπὸ τοῦ Φιλοθέου ὁ μοναχὸς καὶ γέροντας Γερβάσιος, ἀπὸ τὸ Κωτλομῶσι (Κουτλουμούσι) ὁ μοναχὸς καὶ γέροντας Ἀνανίας, ἀπὸ τοῦ Ἑσφιγμένου οἱ μοναχοὶ καὶ γέροντες Νικηφόρος καὶ Γαβριήλ, ἀπὸ τοῦ Ζωγράφου ὁ μοναχὸς καὶ γέροντας Στέφανος, ἀπὸ τὸν Ἅγιον Παῦλο ὁ ἱερομόναχος Ματθαῖος, ἀπὸ τοῦ Γρηγορίου ὁ μοναχὸς Δεμετιανός, ἀπὸ τοῦ Σίμωνος τὴν Πέτρα ὁ μοναχὸς Δαβίδ.

Ὑπογράφει: Ὁ Πρῶτος τοῦ Ἁγίου Ὁρους Διονύσιος ἱερομόναχος (ὀλαβικὴ ὑπογραφή).

(β) Προσθήκη (ἀπὸ ἄλλο γράφει): Στις 27 Αὐγούστου 7074 (1566), ὅταν ἦταν Πρῶτος ὁ ἱερομόναχος Νεόφυτος, συνήλθε ἡ Σύναξη γιὰ τὸ *χαράτζι* καὶ ἔγινε ἡ ἐγγραφή τῶν δύο προσώπων, τοῦ παπα Ματθαίου καὶ τοῦ Εὐθυμίου.

Σημ. α': Ὁ γραφέας τῆς προσθήκης τοῦ 1566 ἐκ παραδρομῆς παρενέβαλε τὸ ὄνομα τοῦ ἱερομόναχου Εὐθυμίου μεταξὺ τῶν παρόντων στὴ Σύναξη, καὶ ὄχι μεταξὺ τῶν ἀγοραστῶν τοῦ κελλιοῦ μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ματθαίου.

Σημ. β': Σὲ σημείωμα στὸ verso τοῦ β' φύλλου τοῦ ἐγγράφου τὸ κελλὶ τοῦ Ἰωακείμ τοῦ χαλκεύς ποὺ ἀγόρασαν οἱ Σταυρονικητικοὶ ταυτίζεται μὲ τὸ κελλὶ τῶν Ἁγίων Πάντων: / † *το γράμμα / ἐτοῦτω εἶναι διὰ / καλῇ ὁποῦ ἔχομεν / εἰς τές Καρές* (α' γραφέας)

/ *ὁ [...]* *νὰ τὸ κελλὶ τῶν Ἀγίων Πάντων* / *ὅ[...]* *α τῆς Μεγάλης Μέσης / ἀκόμη νὰ ποληθοῦν τὰ κελ- / λία [τοῦ] Πρωτάτου εἰς τὰ μοναστήρια* (β' γραφέας)

/ *ἐν ἔτει ἀπὸ μὲν Ἀδάμ, ζξξ ἀπὸ / δὲ Χ(ριστο)ῦ, αφνη^ω ιγ^{ον}* (γ' γραφέας)

Ἀρχ.: † *Κατὰ τὸ, ζξξ ἔτος, ἦλθον οἱ ἐκ τῆς ἐρ(ᾶς) καὶ π(ατ)ριαρχικ(ῆς) μον(ῆ)ς τοῦ Σταυρονικήτα, εἰς τὸ Πρωτάτ(ον) ...*

Πρβλ. ἀρ. 9, 32, 36

*Εκδ.: Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 5 (1921), 859 - 860 (16 - 17). - Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἰ. Μ. Σταυρονικήτα, 446 - 447, ἀρ. 11.

11 Ἀναγραφή χωραφίων τοῦ μετοχίου τῆς Κάριανης

1 Μαρτίου 7070 (1562)

Σურτάκι 1. Ἀντίγραφο τοῦ 16ου αἰ. Χαρτί δίφυλλο 315 x 218. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' καὶ τοῦ β' φύλλου. Μελάνι καστονόχρωμο καὶ στοὺς τίτλους κόκκινο. - Ἡ διατήρηση μέτρια: ὀπές, ὑγρασία. - Συντομογραφίες λίγες. Ὁρθογραφικά σφάλματα.

Ὑπόδειξις τῶν χωραφίων τοῦ μετοχίου τῆς Κάριανης [στὸ Στρυμόνα], ποὺ ἀνῆκαν παλαιότερα στὸ Μεχεμετ βοϊβόντα: 1/ Τὸ λιβάδι συνορεύει ἀπὸ τὴ μία πλευρὰ μὲ [τὸ χωράφι] τοῦ Χουσεϊνῆ, ἀπὸ τὴν ἄλλη μὲ τὰ ἀμπέλια, ἐνῶ ἡ τρίτη πλευρὰ εἶναι πρὸς τὴ θάλασσα. 2/ Τὸ χωράφι εἰς τοῦ γιαιτροῦ τὸν λάκκον συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Ἀχουμάτ Μπαλῆ, τοῦ Γερακῆ, τοῦ Κώστα τοῦ Βασίλη καὶ τοῦ Κοσίνα τοῦ Σουσούλη. 3/ Τὸ χωράφι εἰς τοῦ Μορφηνοῦ συνορεύει ἀπὸ τὴ μία πλευρὰ μὲ [τὸ χωράφι] τοῦ Κώστα τοῦ Βασίλη, στὶς ἄλλες δύο πλευρὲς του ὀρίζεται ἀπὸ ἓνα λάκκο καὶ ἡ τέταρτη πλευρὰ εἶναι πρὸς τὴ θάλασσα. 4/ Τὸ χωράφι εἰς τὸ βρωμοπήγαδον συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Μπρεῖμη τῆς Σέλως, τοῦ Θεόδωρου τοῦ Τόμπολου, ἡ τρίτη πλευρὰ ὀρίζεται ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ στὴν τελευταία συνορεύει μὲ [τὸ χωράφι] τοῦ Γεράκη. 5/ Ἄλλο χωράφι εἰς τὸ βρωμοπήγαδον συνορεύει μὲ [τὸ χωράφι] τοῦ Κώστα Κοσίνα. Ἡ δευτέρα πλευρὰ ὀρίζεται ἀπὸ λάκκο καὶ οἱ δύο τελευταῖες ἀπὸ [τὰ χωράφια] τοῦ παπα Φράγκου καὶ τοῦ Κώστα τοῦ Στεφάνου. 6/ Τὸ χωράφι εἰς τὴν Καρίαν συνορεύει ἀπὸ τὴ μία πλευρὰ μὲ τὰ χωράφια ποὺ πῆρε ἡ μονὴ Σταυρονικήτα ἀπὸ τὸ Μεμὴ τζελεπή (celebi, τσελεμπή), ἀπὸ τὶς ἄλλες δύο πλευρὲς μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Μαχουμούτη τοῦ Ἀλαγκῆζη καὶ τοῦ παπα Μανόλη, ἐνῶ ἡ τέταρτη πλευρὰ ὀρίζεται ἀπὸ ἓνα λάκκο. 7/ Τὸ χωράφι εἰς τοῦ Ζαράκλα στὶς δύο πλευρὲς του ὀρίζεται ἀπὸ λάκκο καὶ στὶς ἄλλες δύο ἀπὸ τὸ βοννί. 8/ Τὸ χωράφι εἰς τοὺς φόρονους περιβάλλεται καὶ ἀπὸ τὶς τρεῖς πλευρὲς ἀπὸ βοννί καὶ πουρνάρια. 9/ Τὸ χωράφι εἰς τὰς ξεβίλες (;) ... 10/ Τὸ χωράφι εἰς τοῦ Κακογιάννη συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Ἀλέξη τοῦ Γεγετέρη, τοῦ Μουσταφᾶ τῆς Σέλως, ἡ τρίτη πλευρὰ του ὀρίζεται ἀπὸ λάκκο καὶ στὴν τελευταία συνορεύει μὲ [χωράφι] τοῦ Δήμου τοῦ Συναδιοῦ. 11/ Τὸ χωράφι εἰς τὸν παλαιόπυργον συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Πισούφη Λαγουντίνη, τοῦ Τουργούτη τοῦ Ἀχουμάτη, τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Ἀργυροῦ καὶ τοῦ Μουσταφᾶ τῆς Σέλως. 12/ Τὸ χωράφι εἰς τὴν Κλαδερί συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Ἰσοῦφη τοῦ Σερφετήνη, τοῦ Μιχάλη τοῦ Ἀθανάση, τοῦ Μαυρουδῆ τοῦ Ἀργυροῦ καὶ τοῦ Δημήτρη τοῦ παπᾶ. 13/ Τὸ χωράφι εἰς τοῦ Τζήν τὴν ραχούρα συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Γεώργη τοῦ παπᾶ, τοῦ Δήμου τοῦ Μελαντίνου, τοῦ Δήμου τοῦ Ἀθανάση, καὶ τοῦ Δήμου, τοῦ ράπτη. 14/ Τὸ χωρά-

φι εἰς τὸ παλαιόκαστρον· ἡ μία πλευρὰ του ὀρίζεται ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ στὶς ἄλλες συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Τόγτζια τοῦ Καρατζία, τοῦ Δήμου [γιου] τοῦ ἀγελαδάρη καὶ μετὰ τὰ Ὁρφανιώτικα (ρουφανιώτικα) χωράφια. 15/ Τὸ χωράφι εἰς ταῖς κουκουδιάς συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Μιχάλη τοῦ Δούκα, τοῦ Μίχου τοῦ Καζῆ καὶ ἀπὸ τὶς ἄλλες δύο πλευρὲς μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Δούκα τοῦ Μιχάλη. 16/ Τὸ χωράφι εἰς τὴν ἀχαιρώνα· ὀρίζεται στὴ μία πλευρὰ ἀπὸ λάκκο καὶ στὶς ὑπόλοιπες ἀπὸ [τὸ χωράφι] τοῦ Αὐγουστήνη τοῦ Ἀντώνη, τὸν ἀχυρῶνα καὶ τὸ ἁλώνι τοῦ μοναστηριοῦ. 17/ Τὸ χωράφι στὴν πάνω πλευρὰ ἀπὸ τὸ ἁλώνι. 18/ Τὸ χωράφι ποὺ ὀρίζεται στὴ μία πλευρὰ του ἀπὸ λάκκο καὶ στὶς ὑπόλοιπες συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Μπαλῆ τοῦ Μοράτη, τοῦ Δήμου Ἀγελαδάρη, μὲ τὴν κροκινιά¹ τοῦ Μεμῆ τζελεπῆ, στὴν πάνω πλευρὰ, καὶ μὲ [τὸ χωράφι] τοῦ Ἰωάννη τοῦ Σουσοῦλη. 19/ Τὸ χωράφι πάνω, εἰς τὰς κροκινές· συνορεύει μὲ τὰ χωράφια τοῦ Ἰωάννη τοῦ Σούλα καὶ τοῦ Μπαλῆ τοῦ Μωράτη (sic) καὶ ὀρίζεται στὶς ἄλλες δύο πλευρὲς ἀπὸ λάκκο καὶ μία μεγάλη ἐλιά. 20/ Ἐνα χωράφι κροκινιά· στὴν πάνω πλευρὰ ὀρίζεται ἀπὸ τὴ στράτα δημοσία τῆς χώρας, στὶς δύο πλευρὲς ἀπὸ λάκκο καὶ ἀπὸ κάτω βρίσκεται τὸ σπίτι τοῦ Τημάνου, ὁ κῆπος καὶ τὰ σπῖτια. Γείτονας ἀπὸ τὴ μία πλευρὰ εἶναι ὁ Μεχεμετής, στὶς δύο πλευρὲς βρίσκονται λάκκοι καὶ στὴν πάνω πλευρὰ στράτα μεγάλη. Γείτονας εἶναι καὶ ὁ Μπρεῖμης, ὅπως γειτονικό εἶναι καὶ τὸ περιβόλι στὸ λάκκο μὲ τὶς συκιές.

Ἀρχ.: Ὑπόδειξις διὰ τοῦ μετοχίου τῆς Καρίανης τὰ χωράφια τοῦ Μεχεμέτ / βοιβό-
ντα ...

1. Πρόκειται γὰρ χωράφι στὸ ὁποῖο καλλιεργοῦσαν κρόκο.

Πρβλ. ἀρ. 12.

Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἰ. Μ. Σταυρονικήτα, 451, ἀρ. 21.

12 Ἀναγραφή χωραφίων ποὺ ἀγόρασε ἡ μονὴ Σταυρονικήτα ἀπὸ τὸ Μεμῆ τζελεπῆ καὶ τοὺς σουμπασάδες τῆς Κάριανης.

1 Ἰουνίου 7072 (1564)

Συρτάρι 1. Ἀντίγραφο τοῦ 16ου αἰ. Χαρτί διφύλλο 317 x 217. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο καὶ στοὺς τίτλους κόκκινο. - Διατήρηση καλή. - Συντομογραφίες λίγες. Ὁρθογραφικά σφάλματα. - Γραφέας ὁ ἴδιος μὲ τοῦ ἐγγράφου ἀρ. 11.

Ὑπόδειξις τῶν χωραφίων ποὺ ἀγόρασε ἡ μονὴ ἀπὸ τὸ Μεμῆ τζελεπῆ καὶ ἀπὸ τοὺς σουμπασάδες τῆς Κάριανης: 1/ Τὸ χωράφι τοῦ Μορφηνοῦ· συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Θεόδωρου τοῦ Τόμπολου, τοῦ Σιλημνῆ, τοῦ Κώστα

τοῦ Κούτζουπα καὶ τοῦ παπα Φράγκου. 2/ Τὸ χωράφι πού λέγεται *εἰς τοῦ γαιτροῦ τὸν λάκκον* συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Γεράκη τοῦ Πέιου, τοῦ Ἀχουμάν Μπαλῆ, τοῦ Ρούτζη τοῦ Συγκούρη, ἐνῶ ἡ τέταρτη πλευρὰ εἶναι πρὸς τὴ θάλασσα. 3/ Τὸ χωράφι *εἰς τοῦ Ραμαντάνη τὸ πηγᾶδι* συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Γεώργη τοῦ Μελαντίνου, τοῦ Κωνσταντᾶ τοῦ Στεφάνου, τοῦ Χάϊτταρη τοῦ Μουσταφᾶ καὶ τοῦ Σινάνη τοῦ Συγκούρη. 4/ Τὸ χωράφι *εἰς τοῦ Τούτζηνου τὴ ραχούδα* στὶς δύο πλευρὲς του ὀρίζεται ἀπὸ τὸ δρόμο, ἐνῶ στὶς ἄλλες δύο συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Γεώργη τοῦ παπᾶ καὶ τοῦ Δήμιου, τοῦ ράπτη. 5/ Τὸ χωράφι *εἰς τὸ παλαιόκαστρο* συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Ρούτζη τοῦ Συγκούρη, τοῦ Γεώργη τοῦ παπᾶ, τοῦ παπα Φράγκου καὶ τοῦ Μαυροειδῆ τοῦ Ἀργυροῦ. 6/ Τὸ χωράφι *εἰς τὴν Καρέαν* συνορεύει μὲ [τὰ χωράφια] τοῦ Μαχουμούτη τῆς Κονιάρας, τοῦ Μανόλη τοῦ παπᾶ καὶ στὴν τρίτη πλευρὰ του ὀρίζεται ἀπὸ λάκκο. Τὸ *γράμμα* συντάχθηκε πρὸς ἀσφάλεια καὶ βεβαίωση τῶν παραπάνω.

Ἀρχ.: † Υπόδειξις, *περι τὰ χωράφια, ὅπου ἐγγράσαμεν ἀπὸ τὸν Μεμὴ / Τζελεπῆ. κ(αι) ἀπὸ τοὺς σουμπασάδες τῆς Καρίανης ...*

Πρβλ. ἀρ. 11.

Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, 451 - 452, ἀρ. 22.

13 Ὁμολογία πώλησης τόπου ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους Λαυρέντιο στὴ μονὴ Σταυρονικήτα

5 Ἰουλίου 7079 (1571)

Συρτάκι 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 212 x 158. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση μέτρια: ὑγρασία, σχισίματα. - Συντομογραφίες λίγες. Πολυάριθμα ὀρθογραφικά σφάλματα. - Βλ. Πίν. 10.

Ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Σταυρονικήτα παρουσιάστηκε στὸν ἐπίσκοπο Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους Λαυρέντιο γιὰ νὰ διεκτραγωδήσει τὴν κατάστασή του, ἐπειδὴ τὸ κελλί του [στὴν Ἱερισσό] ἦταν ἀπομονωμένο ἀπὸ τὸ δρόμο. Ὁ τελευταῖος, μαζὶ μὲ τοὺς κληρικούς τῆς ἐκκλησίας του, ἀποφάσισε νὰ παραχωρήσει στὴ μονὴ Σταυρονικήτα τὸν *τόπο* τῆς ἐκκλησίας του ἀπὸ τὴν γωνία τῆς πόρτας τοῦ μοναστηριοῦ (κελλιοῦ) μέχρι τὴ *στρέχα* τοῦ Κύρκου καὶ χαμηλὰ πρὸς τὴ θάλασσα, ἐνῶ ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Σταυρονικήτα κατέβαλε τριακόσια ἄσπρα καὶ ἓνα *ταυρί*. Ὁρίστηκε ἀκόμη νὰ περνάει ἀπὸ τὴν γωνία τοῦ Κύρκου καὶ τὸ κελλί τῆς μονῆς καὶ ἡ ἐπισκοπὴ Ἱερισσοῦ, γιὰ νὰ μποροῦν οἱ

ἄνθρωποι τῆς νὰ πηγαίνουν στοὺς *ἀχούρι*, καὶ νὰ ἀποτελεῖ *φάρτης* (περιοχή; ἰδιοκτησία;) τῆς μονῆς Σταυρονικήτα μόνο ἢ ἔκταση ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ κάτω. Γιὰ τὴ βεβαίωση τῶν παραπάνω συντάχθηκε ἡ παρῶσα *ὁμολογία*.

Ὑπογράφουν ἰδιοχείρως: Ὁ ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους Λαυρέντιος. Ὁ ἱερεὺς Δημήτριος (α'). Ὁ ἱερεὺς καὶ σκευοφύλαξ Ἀναστάσιος. Ὁ ἱερεὺς καὶ χαρτοφύλακας Δημήτριος. Ὁ ἱεροδιάκονος Κύριλλος. Ὁ ἱερεὺς Δημήτριος (β'). Ὁ ἱερεὺς Νικόλαος. Ὁ Δῆμος τοῦ παπα Ἀναστάση. Ὁ Κύρκος Θεοδο...

Ἀρχ.: *Ἔτος, ζοθ' ἐν μηνί ωῶλό εἰς τ(ας) ε' ἐλθόν πρὸς ἡμ(ας) ὃ καθυγούμενος / τῆς οἱ(ας) κ(αι) πατριάρχικῆς μόνῃς του Στ(αυ)ρονικήτα ...*

Σημ.: Σὲ σημείωμα τοῦ 18ου - 19ου αἰ. στοὺς verso τοῦ β' φύλλου τοῦ ἐγγράφου ἀναφέρεται ὅτι ἡ ὁμολογία συντάχθηκε ἀπὸ τὸ ἐπίσκοπο Ἱερισσοῦ: *† ὁμολογία τοῦ ἐπισκόπου / που του Ιερισσου κ(αι) με / τους κληρικούς διὰ / τὸν δρόμον.*

*Εκδ.: Γαβριήλ Σταυρονικήτιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 15 (1931), 230. - Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, 444, ἀρ. 7.

14 Γράμμα τῆς Μεγάλῃς Συνάξεως τῶν Καρῶν γιὰ τὴ διένεξη τῶν μονῶν Σταυρονικήτα καὶ Κουτλουμουσίου

Μάρτιος 7094 (1586)

α) Συρτάρι 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 420 x 310. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στοὺς recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι καστανόχρωμο καὶ μαῦρο. - Διατήρηση μέτρια: σχισίματα στὶς διπλώσεις, ὑγρασία. - Συντομογραφίες λίγες. Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. - Τὸ ἔγγραφο ἐπικολημένο σὲ χοντρὸ χαρτί. - Στὸ μέσο τῆς ἄνω ὡας τοῦ ἐγγράφου σφραγίδα ἀπὸ κίτρινο κερί (διάμετρος 35 χιλ.) τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου.

β) Συρτάρι 1. Μερικὸ ἀντίγραφο τοῦ 1870, ἐμπεριέχει μόνο τὴν περιγραφὴ τῶν ὁρίων. Χαρτί 233 x 164. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλὴ.

Ἐπειδὴ ὁ ἔχθρὸς μισεῖ τὸ καλὸ καὶ κατέχει τὴν τέχνη νὰ διεγείρει διαμάχες, κατόρθωσε νὰ προκαλέσει ἀντιδικία ἀνάμεσα στὶς μονὲς Κουτλουμουσίου καὶ Σταυρονικήτα. Ὁ καθορισμὸς τῶν ὁρίων ἀνάμεσα στὶς δύο μονὲς στάθηκε ἡ ἀφορμὴ φιλονικιών ἐπὶ δέκα, ἴσως καὶ δώδεκα χρόνια. Κατὰ τὴν παρῶσα χρονιά ὅμως ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου Ἀνανίας καὶ ὁ δικαῖος τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Θεοφάνης θέλησαν νὰ διώξουν τὸ μνησίκακο ἔχθρὸ ἀπὸ τὰ μοναστήρια τους: μὲ τὴ σύμφωνη γνώμῃ τῶν γερόντων τῶν μονῶν τους, παρουσιάστηκαν στὴν Σύναξη τοῦ Πρωτάτου, ποὺ εἶχε συγκληθεῖ τότε γιὰ τὸ χαράτζι, καὶ ζήτησαν νὰ μεταβεῖ ἡ Σύναξη ἐπιτόπου γιὰ νὰ διαχωρίσει τὰ ὅρια

τῶν δύο μονῶν. Τὸ αἵτημά τους ἱκανοποιήθηκε, ἀλλὰ ἡ πρώτη προσπάθεια τῆς Σύνταξης νὰ εἰρηνεύσει τὶς δύο μονές ἔπεσε στὸ κενό. Τὴν ἐπόμενη ὁμως ἡμέρα προσήλθαν καὶ πάλι οἱ μοναχοὶ ἀπὸ τὶς δύο μονές στὴ Σύνταξη ἐπιμένοντας μὲ φωνές καὶ ὀλοθυγμοὺς νὰ τὴν ἐξουσιοδοτήσουν γιὰ τὴν ὀριοθέτηση, ὥστε νὰ λάβουν τέλος οἱ φιλονικίες. Συμφώνησαν μάλιστα τὰ δύο μέρη ὅτι τὰ ὄρια αὐτὰ θὰ ἦταν στὸ ἔξῃς ἀπαρασάλευτα, καθὼς στὴ χάραξή τους ἔφορος θὰ ἦταν ὁ Θεὸς γιὰ νὰ ἀποφευχθεῖ ὅποιαδήποτε μεροληψία. Ἀφοῦ ἐπιθεώρησε τὸ διαφιλονικούμενο τόπο, ἡ Σύνταξη ἔθεσε ὡς ἀρχικὸ ὄριο τὴ βούλλα ποὺ διαχωρίζει τὰ ὄρια τῶν Κουτλουμουσιανῶν ἀπὸ τὸ χιλανδαρινὸ κελλί, ποὺ τώρα κατέχεται ἀπὸ τὸν Πισασκᾶ. Κατόπιν ἀκολούθησαν τὴ δημοσιακὴ ὁδὸ ποὺ ὀδηγεῖ στὴ μονὴ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ μεγάλο ρυάκι ποὺ κατεβαίνει ἀπὸ τοῦ *Λιβαδογενείου*. Στὶς ὄχθες του βρῆκαν δύο μεγάλες πλάκες, στὶς ὁποῖες σημείωσαν τὸ ὄριο. Μετὰ ἐπέστρεψαν στὴ δημοσιακὴ ὁδὸ τῶν Ἰβήρων, διέσχισαν ὕστερα ἀπὸ λίγο δύο κοιλάδες καὶ ἀνέβηκαν στὴν κορυφὴ τῆς ράχης, ὅπου βρῆκαν ἕναν παλιὸ ἐρειπωμένο τοῖχο. Ἐκεῖ ἔμπηξαν ἕναν ξύλινο σταυρό. Ἐν συνεχείᾳ ἀκολουθώντας τὴν κατεύθυνση ποὺ σηματοδοτοῦσε ὁ σταυρὸς κατηφόρισαν ἀπὸ τὸν παλιὸ τοῖχο στὸ ρυάκι ποὺ κυλάει κάτω ἀπὸ τὸ κελλί ποὺ ἐπονομάζεται τοῦ παπα Δωροθέου, ὅπου χάραξαν βούλλα. Μετὰ ἀκολούθησαν καὶ πάλι τὸ ρυάκι χωρὶς νὰ παρεκκλίνουν καθόλου καὶ ἔφθασαν μέχρι τὴν ἀκτὴ, ὅπου βρίσκεται ἡ *διωραχαία* καὶ ἡ παλαιὰ ἀποθήκη τῶν *Ρουσῶν*. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὀλοκληρώθηκε ἡ ὀριοθέτηση καὶ σύμφωνα μ' αὐτὴν τὸ νότιο μέρος περιέρχεται στὴ *δεσποτεία* τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου, ἐνῶ τὸ βόρειο στὴ *δεσποτεία* τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. Οἱ δύο μονές εὐχαρίστησαν τὸ Θεὸ καὶ τὴ Σύνταξη γιὰ τὸ διακανονισμό. Πὰ ἐκείνους ποὺ θὰ ἀμφισβητήσουν τὰ ὄρια ἐπισημαίνεται ἡ ποινὴ τοῦ ἀφορισμοῦ. Πὰ νὰ διασφαλιστοῦν τὰ παραπάνω, ὥστε νὰ τὰ γνωρίζουν καὶ οἱ μεταγενέστεροι, συντάχθηκαν δύο *γράμματα* καὶ ἐπιδόθηκαν τὸ ἓνα στὴ μονὴ Κουτλουμουσίου μὲ τὴ συνήθη σφραγίδα τοῦ Σταυρονικήτα καὶ τὸ ἄλλο στὴ μονὴ Σταυρονικήτα μὲ τὴ συνήθη σφραγίδα τοῦ Κουτλουμουσίου. Ἄλλο ἓνα *γράμμα* ὅμοιο μὲ τὰ προηγούμενα ὑπάρχει καὶ στὸν κώδικα τοῦ Πρωτάτου.

Ὑπογράφουν ἰδιοχειρῶς: Ὁ δικαῖον τοῦ Ἁγίου Ὁρους μοναχὸς Νικόδημος, γραφέας τοῦ γράμματος. Ὁ μοναχὸς Βενιαμὴς τῆς Λαύρας. Ὁ μοναχὸς Νεῖλος Βατοπεδινός. Ὁ προηγούμενος τοῦ Χιλανδαρίου ἱερομόναχος Παΐσιος (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ γέροντας τοῦ Ζωγράφου μοναχὸς Συμεὼν (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ἀπὸ τῶν Ἰβήρων ὁ μοναχὸς Φιλόθεος. Ὁ γέροντας τοῦ Ἁγίου Παύλου Γερβάσιος (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ἀπὸ τοῦ Διονυσίου ὁ μοναχὸς Παλλάδιος. Ὁ Ἰωήλ, ἱερομόναχος καὶ προηγούμενος τοῦ Ξηροποτάμου. Ὁ

μοναχὸς Μελέτιος τοῦ Παντοκράτορος. Ἀπὸ τοῦ Φιλοθέου ὁ ἱερομόναχος Καλλίνικος. Ἀπὸ τοῦ Ἑσφιγμένου ὁ μοναχὸς Ἀνόμιος. Ὁ μοναχὸς Καλλίνικος τῆς Σίμωνος Πέτρας. Ὁ ἱερομόναχος Λογγίνος τοῦ Δοχειαρίου. Ἀπὸ τοῦ Καρακάλλου ὁ ἱερομόναχος Φίλιππος. Ὁ Παχώμιος τοῦ Κασταμονίτου. Ὁ μοναχὸς Παχώμιος τοῦ Ξενοφώντος (σλαβικὴ ὑπογραφή).

Ἀρχ.: † Ἐπεὶ τέχνη κ(αὶ) σπουδ(ή) ἐστι τοῦ μισοκάλ(ου) ἐχθροῦ ἀείποτ(ε) διεγείρειν μάχας κ(αὶ) σκάνδαλ(α) ...

Πρβλ. ἀρ. 28. Γιά τὸ ἀντίστοιχο ἔγγραφο τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου, βλ. *Actes de Kutlumuş*, ἀρ. 59, 180 - 181.

Ἐκδ.: Γαβριὴλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 14 (1930), 70 - 72. - Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἰ. Μ. Σταυρονικήτα, 447 - 448, ἀρ. 13.

15 Γράμμα τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιὰ τὴ διένεξη ἀνάμεσα στὸν ἀγιογράφο Νεόφυτο καὶ τὸν ὑπηρέτη τοῦ Τιμόθεο σχετικὰ μὲ τὰ πράγματα τοῦ παπα Μάρκου

27 Φεβρουαρίου 7099 (1591)

Συρτάρι 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 217 x 161. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση μέρη: σχισίματα στὶς διπλώσεις, ὑγρασία. - Συντομογραφίες λίγες. - Στὴν κάτω ὠα τοῦ ἐγγράφου ἔχνη σφραγίδας ἀπὸ ἰσπανικὸ χερὶ ποὺ ἔχει ἐκπέσει (διάμετρος 31 χιλ.).

Ἐνώπιον τοῦ Πρώτου τοῦ Ἀγίου Ὁρους Φιλοθέου καὶ τῆς Συνάξεως τοῦ Ἀγίου Ὁρους παρουσιάστηκαν μοναχοὶ ἀπὸ τὶς μονὲς Ἰβήρων καὶ Σταυρονικήτα καθὼς ἐπίσης καὶ ὁ Νεόφυτος ὁ ἀγιογράφος μαζὶ μὲ τὸν ὑπηρέτη τοῦ καὶ ὑπηρέτη τοῦ παπα Μάρκου, τὸν Τιμόθεο, καὶ ζήτησαν δίκαιη κρίση γιὰ τὰ πράγματα τοῦ παπα Μάρκου. Οἱ Ἰβηρίτες κατέβαλαν στὸν Τιμόθεο ὀκτὼ χιλιάδες ἀσπρά καὶ ἡ μονὴ Σταυρονικήτα θὰ κατέχει τὸν πύργο, χωρὶς νὰ μπορεῖ οὔτε ὁ Νεόφυτος νὰ προβάλλει διεκδικήσεις εἰς βάρος τῆς μονῆς Σταυρονικήτα οὔτε ὁ Τιμόθεος εἰς βάρος τῆς μονῆς Ἰβήρων. Ἐπιπλέον δὲν θὰ ὑπάρχει στὸ ἔξῃ ἀντιδικία μεταξὺ τῶν δύο μοναστηριῶν. Ἐπισείονται ἀρὲς γιὰ ὅποιον ἀπὸ τοὺς ἐμπλεκόμενους ἐπιμείνει στὴ διένεξη. Σ' αὐτὸν τὸ διακανονισμὸ μπροστὰ στὴ Σύναξη συμφώνησαν οἱ Ἰβηρίτες, οἱ μοναχοὶ τῆς Σταυρονικήτα, ὁ Νεόφυτος καὶ ὁ Τιμόθεος.

Ἐπογράφουν (μὲ τὸ χερὶ τοῦ γραφέα): Ὁ Πρῶτος τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἱερομόναχος Φιλόθεος. Ὁ μοναχὸς Ἀβέρκιος ἀπὸ τὴ Λαύρα. Ὁ μοναχὸς καὶ γέρο-

ντας τοῦ Βατοπεδίου Νεῖλος. Ἰδιοχείρως: Ὁ καθηγούμενος τῆς βασιλικῆς μονῆς τῶν Ἱβήρων ἱερομόναχος Θεωνᾶς.

Ἀρχ.: Ἐν ἔτει ,ζ'θω ἐν μηνὶ Φεβρουαρίῳ κζ' τοῦ αὐτοῦ μηνός / προκαθεζομένου τοῦ πανόσιωτ(ά)τ(ου) π(α)τρ(ό)ς ἡμ(ῶν) κ(αί) πρῶτον τοῦ ἁγίου/ ὄρους κύρ Φιλοθέου ...

Σημ. α': Σὲ σημείωμα στὸ verso τοῦ ἐγγράφου διευκρινίζεται ὅτι τὸ κελλὶ τοῦ πύργου ἀνήκε στὸν Τιμόθεο: / *ὑπόθεσης του Νεό- / φήτου του ζογράφου / και του Ηβερου δια / τον πυργον του Τημο- / θεου* (α' γραφέας) ἐν ἔτει ἀπὸ μέν / Ἀδάμ ,ζ'θ' ἀπὸ δὲ Χ(ριστο)ῦ / ,αφ'αὼ *ιαον* (β' γραφέας)

Σημ. β': Ὁ Γαβριὴλ Σταυρονικητιανὸς ἐρμηνεύει τὰ ἀναφερόμενα στὸ ἔγγραφο ὡς ἑξῆς: “ Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἐγγράφου ἀσαφής. Κατ’ ἐμὲ ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν Ἱ. Συναξὶ Τιμόθεος ἦν ὑποτακτικὸς τοῦ παπᾶ Μάρκου μονάζοντος μετὰ τοῦ κ. Νεοφύτου Ἀγιογράφου ἔχοντος καὶ ὑπηρέτην τινὰ ἐν τῷ Πύργῳ (τανῶν κελλίον τῶν Εἰσοδίων τῆς μονῆς Σταυρονικήτα). Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ παπᾶ Μάρκου φαίνεται ὅτι ὁ κύρ Νεόφυτος ἐγκαταλιπὼν τὸ κελλὶον καὶ τὸν Τιμόθεον ἐκοινοβίασεν εἰς τὴν Ἱ. μονὴν Ἱβήρων συμπεριλαβὼν μεθ’ ἑαυτοῦ τὰ πράγματα τοῦ παπᾶ Μάρκου καὶ τὸ ὁμολογον τοῦ κελλίου, ὁ δὲ Τιμόθεος ὅστις ἴσως ἦν τὸ τρίτον ἐν τῷ ὁμολόγῳ γεγραμμένον πρόσωπον ἐκοινοβίασεν ἐν τῇ τοῦ Σταυρονικήτα. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἠδικήθη, ἐζήτησε διὰ τῆς μονῆς παρὰ τῆς Ἱ. Συναξέως τὸ δικαῶν του. Ἡ Συναξὶς ἐκδικάσασα τὴν ὑπόθεσιν ἀπεφράσισεν ὅπως ἡ Ἱ. μονὴ τῶν Ἱβήρων ὡς ἐκπροσωποῦσα τὸν συνάδελφον αὐτῆς Νεόφυτον δίνῃ ὀκτὼ χιλ. ἄσπρα εἰς τὸν Τιμόθεον, ὁ δὲ Πύργος νὰ μένῃ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Σταυρονικήτα καὶ ἐφεξῆς οὔτε οἱ Ἱβηρίται καὶ Νεόφυτος νὰ ἔχουν καμμίαν ἀξίωσιν καὶ ἀπαίτησιν οὔτε οἱ Σταυρονικητιανοὶ καὶ ὁ Τιμόθεος”. Βλ. Γαβριὴλ, Κατάλογος τοῦ ἀρχείου, ἀρ. 10, σελ. 6.

Ἐκδ.: Γαβριὴλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 7 (1923), 272 - 273. - Περβλ. Οἰκονομίδης, *Ι. Μ. Σταυρονικήτα*, 448, ἀρ. 14.

16 Ἐξοφλητικὸ γράμμα τῆς Μεγάλης Συναξέως τῶν Καρυῶν γὰρ χρέος τῆς μονῆς Σταυρονικήτα

10 Σεπτεμβρίου 7111 (1602)

Σურτάρι 1. Πρωτότυπο. Χαρτὶ δίφυλλο 310 x 215. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλή. - Συντομογραφίες λίγες. Ὅρθογραφικὰ σφάλματα. - Στὴν ἄνω ὠα τοῦ ἐγγράφου ἔχνη τῆς κέρινης σφραγίδας τοῦ Πρωτάτου (διάμετρος 26 χιλ.).

Ἡ Μεγάλῃ Συναξὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους συνήλθε γὰρ νὰ ἀντιμετωπίσει τὰ ὑπέρογκα χρέη τῆς Μεγάλῃς Μέσης, ποὺ τὴν εἶχαν ὀδηγήσει σὲ μιὰ δυσάρεστη κατάστασι οἰκονομικῆς πίεσης *ὑπὸ τῶν ἑξῶθεν*. Τὸ χρέος ἰδιαίτερα τῆς παρούσας χρονίᾳς ἦταν τόσο ἐπαχθές, ὥστε ὅλα σχεδὸν τὰ μοναστήρια ἄγγιξαν τὸ ἕσχατο ὄριο τῆς φτώχειας καὶ ἀδυνατοῦσαν νὰ συνεισφέρουν τὸ ποσὸ τῆς φορολογίας ποὺ τοὺς ἀναλογοῦσε. Προκλήθηκαν μάλιστα σκάνδαλα καὶ ἀντε-

γκλήσεις μεταξύ τῶν μονῶν, καθώς κάποιες ἀπ' αὐτὲς ἀρνοῦνταν ν' ἀποδώσουν τὸ φόρο (*ἔρανο*), ὅπως ὀφείλαν. Ὅσες μονὲς ὅμως εἶχαν συμφωνήσει καὶ εἶχαν καταβάλει τὸ φόρο ποὺ τοὺς ἀναλογοῦσε ζήτησαν ἀπὸ τὴ Σύναξη ἓνα βεβαιωτηριῶδες *γράμμα* ποὺ νὰ ὀρίζει ὅτι στὸ ἐξῆς ἡ κάθε μονὴ θὰ πολυτεύεται ὅπως μπορεῖ καὶ θέλει καὶ θὰ διαχειρίζεται τὶς ὑποθέσεις τῆς ξεχωριστὰ γιὰ νὰ ἀποφεύγονται ταραχὲς καὶ γογγυσμοί. Κατ' ἐξάιρεση θὰ καταβάλλεται ἀπὸ κοινοῦ μόνο τὸ ἐτήσιο *χαράτζιον*, σύμφωνα μὲ τὴν πάγια συνήθεια ποὺ ἀνάγεται στοὺς παλαιοὺς γέροντες, ποὺ εἶχαν κατορθώσει μετὰ ἀπὸ πολλοὺς κόπους νὰ πληρῶνουν μὲ ἀντίστοιχο τρόπο τὸ *τοπιάτικο* στὴ βασιλεία. Τὰ δοσίματα πρὸς τὸ μπέη, τὸν κατὴ καὶ οἱ ἄλλες ὑποχρεώσεις θὰ πληρῶνονται ἀπὸ τὴν κάθε μονὴ χωριστὰ, χωρὶς νὰ ὑπολογίζει στὴ βοήθεια καὶ τὴν ὑποστήριξη τῶν ἄλλων. Ἡ συγκεκριμένη ἀπόφαση λαμβάνεται, διότι εἶχαν ὑποχρεωθεῖ νὰ καταβάλουν τὸ 1601 ἑπτακόσιες χιλιάδες ἄσπρα καὶ ἄλλα τόσα τὸ 1602. Ὅσα μοναστήρια εἶχαν ἤδη ἐξοφλήσει τὸ χρέος τους πρὸς τὴ Μεγάλῃ Μέσῃ ποὺ ἀνερχόταν συνολικὰ σὲ δεκατέσσερα φορτὰ (=1.400.000 ἄσπρα) ἔλαβαν καὶ τὸ παρὸν *γράμμα* τῆς Συνάξεως ποὺ τὸ πιστοποιοῦσε. Ὅπως ἀκριβῶς εἶχε ἐπιδοθεῖ στὴ Μεγίστῃ Λαύρα, τὸ ἴδιο γράμμα ἐπιδίδεται καὶ στὴ μονὴ Σταυρονικήτα καὶ πιστοποιεῖ ὅτι ἡ τελευταία ἔχει ἐξοφλήσει τὸ χρέος τῆς.

Στὴ Σύναξη ἦταν παρόντες: Ἀπὸ τὴ Λαύρα ὁ γέρον Ἀβέρκιος. Ἀπὸ τῶν Ἰβήρων ὁ ἱερομόναχος καὶ ἡγούμενος Ἰεζεκιήλ. Ἀπὸ τοῦ Διονυσίου ὁ γέρον Μισαήλ. Ἀπὸ τοῦ Παντοκράτορος ὁ παπα κὺρ Συμεών. Ἀπὸ τοῦ Ξηροποτάμου ὁ γέρον Ἰωάσαφ. Ἀπὸ τοῦ Κουτλουμουσίου ὁ γέρον Ἰωάσαφ. Ἀπὸ τοῦ Δοχειαρίου ὁ γέρον Σάββας. Ἀπὸ τοῦ Καρακάλλου ὁ Ἰωαννίκιος.

Ἀρχ.: † Κατὰ τὸ *ζῤια^ω μηνὶ σεπτεβριω ι'* συναθροισμένης οὔσης τ(η)ς μεγάλης συνάξεως τοῦ Ἁγίου Ὁρους ...

Σημ. α': Σὲ σημείωμα στὸ verso τοῦ ἐγγράφου διευκρινίζεται ὅτι ὁ φόρος ποὺ κατέβαλε ἡ μονὴ ἀποτελοῦσε μέρος τοῦ μονακά (mukataa) ποὺ ὀφείλε ἡ Μεγάλῃ Μέσῃ: *γράμμα κ(αι) ἀπόδειξις τοῦ Ἁγίου Ὁρους ὅτι ἐπλήρωσε / τὸ μοναστήριόν μ(ας) τὸ ἀναλογον / τοῦ μονακέμ πόρτζι του (mukaddem borç, παλαιὸ χρέος), ἐν / ἔτει ἀπὸ μὲν Ἀδάμ, ζῤια' / ἀπὸ δε Χ(ριστο)ῦ, αχχ' / η^{ον}*

Σημ. β': Ἀντίστοιχα ἐξοφλητικὰ γράμματα ἔχουν ἐκδοθεῖ καὶ γιὰ τὶς μονὲς Ξηροποτάμου (Γουναρίδης, *Ι. Μ. Ξηροποτάμου*, ἀρ. 15· τὸ ἐγγράφο τῆς Ξηροποτάμου ὑπογράφει καὶ ὁ μοναχὸς τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Διονύσιος) καὶ Παντοκράτορος (Πάρδος, *Ι. Μ. Παντοκράτορος*, ἀρ. 59).

Πρβλ. Οἰκονομίδης, *Ι. Μ. Σταυρονικήτα*, 448 - 449, ἀρ. 15.

17 Γράμματα τῆς Μεγάλῃς Συνάξεως τοῦ Πρωτάτου γιὰ τὴν ἐκχώρηση τοῦ κελλιοῦ τοῦ Ἀγίου Νικολάου στὴ μονὴ Σίμωνος Πέτρως

(α) 7111 (1602/ 3)

(β) 7114 (1605/ 6)

Φάκελλος 1. Ἀντίγραφο 18ου αἰ. Χαρτί 236 x 174. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση μέτρια: φθορὲς στὶς διπλώσεις.

α) Τὸ 1602/3 τὸ Πρωτᾶτο ἔδωσε τὸ κελλί τοῦ Ἀγίου Νικολάου τοῦ *Καπροῦλη* στοὺς Σιμωνοπετρίτες, σὲ πέντε πρόσωπα. Ὡς πρῶτο πρόσωπο ὀρίστηκε ὁ ἡγούμενος ἱερομόναχος Συμεὼν καὶ συμφώνησαν, ὅταν ἐγγράψουν τὸ δεύτερο πρόσωπο, νὰ καταβληθοῦν στὸ Πρωτᾶτο χίλια ἄσπρα. Ἐδωσαν ἐπιπλέον τρία φλουριά καὶ πῆραν ὡς *μούλκι* (müllk) τοῦ κελλιοῦ τοῦ Ἀγίου Νικολάου τὸν τόπο ἀνάμεσα στὴν *Ψωριαρίαν* καὶ τὸ σταυρονικητιανὸ κελλί.

β) Τὸ 1605/ 6 παρουσιάστηκαν οἱ Σιμωνοπετρίτες στὴ Μεγάλῃ Σύναξι τοῦ Πρωτάτου γιὰ νὰ ἐγγράψουν τὸ δεύτερο πρόσωπο, τὸ μοναχὸ Φιλήμονα. Πλήρωσαν τὰ χίλια ἄσπρα καὶ ἐπαναβεβαιώθηκε ἡ ἀρχικὴ συμφωνία, ὅτι μετὰ τὸ θάνατο καθενὸς ἀπὸ τὰ πέντε πρόσωπα θὰ ἔδιναν ἀπὸ χίλια ἄσπρα στὸ Πρωτᾶτο γιὰ νὰ κατέχουν τὸ κελλί στὸ διηνεκές.

Ἀρχ.: Κατὰ τὸ *Ἱζριά*, δηλονότι, *δεδώκαμεν τοῦ / Καπροῦλη τὸ κελλίον τοῦ ἁγίου Νικόλαον ...*

Σημ.: Τὸ σταυρονικητιανὸ κελλί ποῦ ἀναφέρεται στὸ ἔγγραφο εἶναι ἐκεῖνο τῶν Ἀγίων Πάντων (Κονάσι) στὶς Καρυές. Πρβλ. ἀρ. 10.

18 Ὁμολογία πώλησης χωραφιοῦ στὴ Μαγλυκιά ἀπὸ τὸ Βλάικο

7117 (1608/ 1609)

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 210 x 157. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο (καὶ στὶς ὑπογραφές). - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ. Λίγες συντομογραφίες.

Ὁ Βλάικος δηλώνει ὅτι πούλησε τὸ χωράφι του στὴ Μαγλυκιά [τῆς Θάσου] ἑκτασῆς ἑννέα *μουτζουριών* στοὺς μοναχοὺς τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ἔναντι τεσσάρων χιλιάδων πεντακοσίων ἄσπρων. Τὸ χωράφι συνορεύει μὲ ἰδιοκτησίεις τοῦ Συρίκα, τοῦ Μίχου τοῦ Καρακούση, τοῦ Στεριανοῦ τοῦ Μακρυνικόλα καὶ τοῦ Ἰωάννη τοῦ Πούλου. Πρὸς πίστωση καὶ βεβαίωση τῶν

παραπάνω γράφτηκε ή παροῦσα *ὁμολογία* ἐνώπιον τῶν μαρτύρων *εἰς τοῦ γραμματικοῦ τὸ ἐργαστήρι*.

Ἐπογράφουν ὡς μάρτυρες (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα): Ὁ Γεώργης γραμματικός, γραφέας τοῦ ἐγγράφου. Ὁ Γεώργης τοῦ Πετκόση καὶ *συνδρομητής*. Ὁ Καστρέτζης τοῦ Μανόλη. Ὁ παπα Ἰωάννης. Ὁ Πάντζος. Ὁ Στάμος τῆς Δρακούλας. Ὁ Μακρυνικόλας. Οἱ Καρακουνσάδες Φίλιππος καὶ Μίχος. Ὁ Ἰωάννης [γίος] τοῦ γραμματικοῦ.

Ἀρχ.: † Κατὰ τὸ ,*ξριζ* ἔτος / διὰ τῆς παροῦσης *ὁμολογί(ας)* διλοπῶ ἐγὼ ὁ Βλάηκος ...

Σημ.: Τὸ ὄνομα τῆς τοποθεσίας εἶναι οβησιμένο καὶ διορθωμένο ἀπὸ ἄλλο χέρι.

19 Ὁμολογία ἀφιέρωσης τῆς περιουσίας τοῦ ἄρχοντα Σηρθόπουλου στὴ μονὴ Σταυρονικήτα

Αὐγουστος 7120 (1612)

Συρτάρι 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 210 x 150. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι φαιό. - Διατήρηση μέτρια: ὑγρασία, σχισίματα στίς διπλώσεις. - Συντομογραφίες λίγες. Ὁρθογραφικά σφάλματα. - Στὸ κάτω μέρος ἀποτύπωμα σφραγίδας (διάμετρος 23 χιλ.) τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ποὺ φέρει παράσταση τοῦ ἁγίου Νικολάου σὲ ἐγκόλπιο.

Στὴ σύναξη τῆς μονῆς Σταυρονικήτα καὶ ἐνώπιον τοῦ πρῶην ἡγουμένου παπα Ἀρσενίου, τῶν ἱερομονάχων, γερόντων καὶ λοιπῶν ἀδελφῶν παρουσιάστηκε ὁ *ἄρχων* κύρ Σηρθόπουλος καὶ ἀφιέρωσε (*ἐπροσήλωσεν*) στὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ὅλη τὴν κινητὴ καὶ ἀκίνητη περιουσία του: ἓνα σίπι(ι), στοῦ Καπήδου ἓνα χωράφι καὶ εἰκοσιπέντε ποτιστικὰ δέντρα, στοῦ Τρικαράδου πενήντα δέντρα, ἔξι δέντρα στὴ *Μέση*, ἓνα ἀμπέλι δύο στρέμματα, τὸ ἓνα μυτιληνὸ καὶ τὸ ἄλλο τοπικόν, ποὺ βρίσκεται στὸ πηγάδι κοντὰ στὸ *Νοπόρτη*, τὸ μερτικὸ του ἀπὸ ἓνα χωράφι στοῦ Πατζιλῆ, ποὺ εἶναι δύο κιλὰ, τὸ μερτικὸ του [ἀπὸ χωράφι] στὴ *βίγλα*, πενήντα γίδια, ὅσα μελίσσια βρεθοῦν στὸ μερτικὸ του, δύο *βουτζιά*, τὸ ἓνα χωρητικότηας σαράντα μέτρων καὶ τὸ ἄλλο εἴκοσι, δύο βόδια, ἓνα μουλάρι — ἐὰν βρεθεῖ στὸ μερτικὸ του — ἓνα χάλκωμα καὶ τρία πιθάρια. Τὰ περιουσιακὰ αὐτὰ στοιχεῖα θὰ τὰ ἔχει στὴν ἐξουσία του ὁ ἴδιος ὅσο εἶναι ἐν ζωῇ καὶ μετὰ τὸ θάνατό του θὰ περιέλθουν στὴ μονή, χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ τὰ διεκδικήσει οὔτε ἀδελφός οὔτε παιδί οὔτε ἐξάδελφος οὔτε κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς του. Πὰ ὅποιον τυχὸν παραβιάσει αὐτὴ τὴν ἀπόφαση ἐπισείεται ἡ ποινὴ τοῦ ἀφορισμοῦ. Πρὸς βεβαίωση τῶν παραπάνω συντάχθηκε ἡ παροῦσα *ὁμολογία* ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων.

‘Υπογράφουν οἱ μάρτυρες (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα): ‘Ο κυρ Ζάχος. ‘Ο κυρ Καπήδης. ‘Ο Μιχάλης τοῦ Βαφέα. ‘Ο Λευθέρης τοῦ Θηριανοῦ.

‘Επιπλέον μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Σηρβόπουλου ἡ σύζυγός του διατηρεῖ τὸ δικαίωμα νὰ μένει στὸ σπίτι καὶ μετὰ τὸ θάνατό της θὰ περιέλθουν στὸ μοναστήρι καὶ τὰ δικὰ της περιουσιακὰ στοιχεῖα.

‘Υπογράφουν ἰδιοχειρῶς οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα: ‘Ο προηγούμενος ἱερομόναχος Ἀθανάσιος. ‘Ο δικαῖος ἱερομόναχος Θεοφάνης. Καὶ μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα: ‘Ο μοναχὸς καὶ γέροντας Ἀνθίμιος. ‘Ο μοναχὸς καὶ γέροντας Ἰωάσαφ. ‘Ο μοναχὸς καὶ γέροντας Δαβίδ. ‘Ο μοναχὸς καὶ γέροντας Πακράτιος. ‘Ο μοναχὸς καὶ γέροντας Διονύσιος. ‘Ο μοναχὸς καὶ γέροντας Μάξιμος. ‘Ο μοναχὸς καὶ γέροντας Νήφων.

Ἀρχ.: † *Συναθροσμέν(η)ς οὔσης τῆς συνάξεως ἡμ(ῶν) τ(ῆ)ς μον(ῆ)ς τοῦ Στ(αυ)ρονικήτα ...*

Σημ.: Στὸ ἔγγραφο δὲν κατονομάζεται ὁ τόπος τῆς ἀμέρωσης.

Περβλ. Οἰκονομίδης, ‘Ι. Μ. Σταυρονικήτα, 452, ἀρ. 23.

20 Ἐχώρηση κελλιοῦ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸν παπα Ζωσιμᾶ

15 Ἰουνίου [περίπου 1612]

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 160 x 110. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση ἄριστη. - Συντομογραφίες. Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ.

‘Ο παπα Ζωσιμᾶς παρουσιάστηκε στοὺς μοναχοὺς τῆς μονῆς Σταυρονικήτα καὶ ἐνώπιον τοῦ κυρ Μαθαίου, τοῦ κυρ Μανόλη, τοῦ κυρ Γεώργη, τοῦ παπα Βασιλικοῦ, τοῦ Ἀτρόνικου, τοῦ Σερβόπουλου καὶ τοῦ Γεώργη ἔδωσε στὴ μονὴ Σταυρονικήτα τριανταπέντε δέντρα ποὺ εἶχε στὸ πηγάδι, στὴ *Μέση*. Τὰ τριαντατρία ἀπὸ αὐτὰ βρίσκονταν στὸ πηγάδι καὶ δύο στοὺς ἀχυρῶνες. Ὡς ἀντάλλαγμα πῆρε τὸ κελλί τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ποὺ βρίσκεται *εἰς τοὺς κήπους* μαζί μὲ τὴν περιοχὴ του. Ὅσο ξεῖ θὰ τὸ κατέχει ὁ ἴδιος ἔχοντας τὸ δικαίωμα νὰ τὸ καλλιεργεῖ καὶ νὰ τὸ ἐκμεταλλεύεται, ἀλλὰ μετὰ τὸ θάνατό του θὰ περιέλθει καὶ πάλι στὴ δικαιοδοσίᾳ τῆς μονῆς.

‘Υπογράφουν: ‘Ο ἱερομόναχος Συμεών. ‘Ο ἱερομόναχος Μαρκιανός.

Ἀρχ.: † *Κατα τ(ὴν) σμερον ἡμέρα μινῆ εἰόντιος εἰς τας / ιε' ἐλθόν προς ἡμᾶς ὁ παπ(α) κύρ Ζωσιμᾶς κατε-/νέπροσθεν εἰς καλούς ἀνθρώπους ...*

Σημ.: Τὸ ἔγγραφο εἶναι ἀχρονολόγητο. Ἡ χρονολόγησή του συνάγεται ἀπὸ τὸ προηγούμενο (πρβλ. ἀρ. 19) μὲ τὸ ὁποῖο εἶναι φανερό ὅτι συνδέεται. Καὶ στὰ δύο ἔγγραφα μνημονεύεται ὁ Σηρβόπουλος/ Σερβόπουλος καὶ ἡ *Μέση*.

21 Πατριαρχικὸ καὶ συνοδικὸ σιγilliωδὲς γράμμα τοῦ Τιμοθέου Α' στὸν ἱερομόναχο παπα Μᾶρκο γιὰ τὸ μετόχι στὴν Ἐξοβὰ τῶν Σερρών

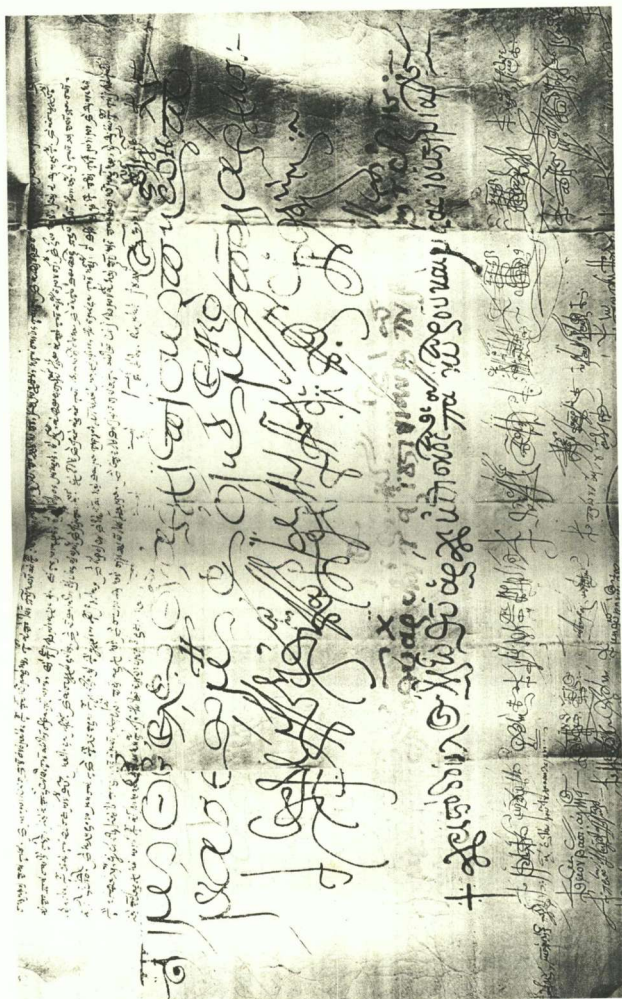
21 Ἰουλίου, ἰνδ. 12, 7122 (1614)

α) Σურτάρι 1. Πρωτότυπο. Περγαμινὴ 748 x 572. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἔγγραφου. Μελάνι μαῦρο καὶ καστανόχρωμο (ὑπογραφή τοῦ πατριαρχῆ), πράσινο (ὑπογραφή τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀχρίδων) καὶ κόκκινο (ὑπογραφή τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου). - Διατήρηση καλή: ὕγρασία. - Συντομογραφίες πολλές. - Στὸ κάτω μέρος, ἀνάμεσα στὶς ὑπογραφὰς τῶν συνοδικῶν, μικρογραφία τοῦ ἁγίου Νικολάου μὲ μελάνι μαῦρο καὶ κυανόφαιο. - Βλ. Πίν. 11 καὶ 12.

β) Φάκελλος 1. *Μεταφρασὶς κτημάτων Ἐξουβας*. Μερικὸ ἀντίγραφο τοῦ ἔγγραφου τοῦ πρώμου 18ου αἰῶνα, περιλαμβάνει μόνον τὸν τίμημα μὲ τὸν περιορισμὸ. Χαρτὶ δίφυλλο 224 x 167. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ ἔγγραφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση πολὺ καλή. - Συντομογραφίες. Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα.

γ) Φάκελλος 1. Μερικὸ ἀντίγραφο τοῦ ἔγγραφου τοῦ 18ου αἰῶνα, περιλαμβάνει μόνον τὸν τίμημα μὲ τὸν περιορισμὸ. Χαρτὶ 281 x 205. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἔγγραφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση πολὺ καλή. - Συντομογραφίες λίγες. Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ.

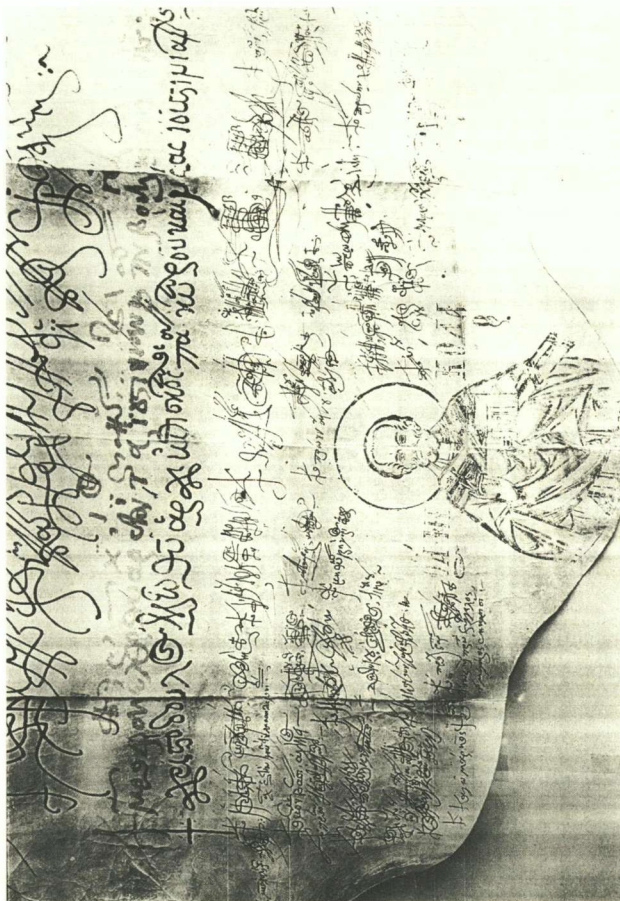
Οἱ παλαιοὶ ὀνόμαζαν εὐφυῆ καὶ σοφὸ Προμηθεὶς αὐτὸν ποὺ διαβλέπει τὸ μέλλον καὶ στοχεύει σωστά, ὅσο εἶναι ἐφικτὸ αὐτὸ βέβαια γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Ἀντίθετα, Ἐπιμηθεὶς θεωροῦσαν αὐτὸν ποὺ μεταβάλλει ἀποψη μετὰ τὴν ἐκβαση τῶν πραγμάτων, ὅταν πιά εἶναι πολὺ ἄργα. Π' αὐτὸ λοιπὸν οἱ εὐσεβεῖς ὀφείλουν νὰ εἶναι Προμηθεῖς, ὥστε τὸ ἔργο τοῦ μόχθου τους νὰ μὴ θεμελιωθεῖ στὴν ἄμμο, ἀλλὰ νὰ διαρκέσει ἐπὶ πολὺ μὲ τὴν ἀρωγὴ καὶ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἐχοντας αὐτὸ κατὰ νοῦ ὁ ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς Μᾶρκος ἀπὸ τὴν πατριαρχικὴ μονὴ τοῦ πατρὸς Νικολάου Μύρων τῆς Λυκίας, τοῦ Σταυρο-νικήτα, θέλησε νὰ ἐπιβεβαιώσει καὶ νὰ ἐπικυρώσει πρὸς ὄφελος τῆς μονῆς ὅσα κτήματα καὶ ἄλλα περιουσιακὰ στοιχεῖα εἶχε ἀποκτήσει στὴν Ἐξοβὰ τῆς ἐπαρχίας Σερρών μὲ δικά του ἔξοδα καὶ μόχθο καὶ μὲ τὴ σύμφωνη γνώμη τῶν ὑπολοίπων μοναχῶν. Φοβούμενος μήπως μετὰ τὸ θάνατό του κάποιος, εἴτε ξένος εἴτε ἀπὸ τὴ μονὴ προερχόμενος, ἰδιοποιηθεῖ τὰ περιουσιακὰ του στοιχεῖα, προσέφυγε στὸν πατριάρχη γιὰ νὰ ζητήσῃ συνοδικὸ γράμμα. Ὁ τόπος ποὺ περιέχει τὰ κτήματα εἶναι τοῦ *Σουλτάν Μπαγιαζήτ* καὶ ἔχει τὰ ἑξῆς σύνορα: τὸ φράγμα τοῦ ποταμοῦ τοῦ Κασταμονίτου, ποὺ κατεβαίνει μέχρι τὸ μύλο τοῦ παπα Δουκράνη· τὴ ράχη, σὲ ἀπόσταση ὀγδονταπέντε ὀργυῶν πάνω ἀπὸ τὸν

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 - Πατριαρχικό και συνοδικό σιγγιλιώδες γράμμα του Τιμοθέου Α' (21 Ιουλίου 1614): Έγγραφο 21 (τέλος του έγγραφου και υπογραφές)

τοῦχο τοῦ μύλου, στήν ὁποία ὑπάρχει μία πέτρα μέ βούλλα τοῦ μοναστηριοῦ καί ἕνας κέδρος. Πῶς πέρα ὑπάρχει ἀσπρόχωμα καί ἕνας παλιός δρόμος, πού ἐνώνεται μέ τὸ δημόσιο δρόμο τῆς Ἐξοβάς καί τῶν Στεφανιανῶν. Ἐκεῖ ὑπάρχει μιὰ μεγάλη πέτρα καί στοῦ μέρος πάνω ἀπ' αὐτήν ἄλλη πέτρα ριζωμένη καί δρόμος πού ἔρχεται ἀπὸ τὸ χωριὸ Τζίτζο. Σύνορο ἔπειτα εἶναι ἡ ράχη πάνω στήν ὁποία ἔχουν τοποθετηθεῖ ὡς σημάδι τρεῖς πέτρες καί, τέλος, ὁ δρόμος πού φθάνει μέχρι τὰ μνημεῖα τῶν *Κοϊνάρων*, τὸ μύλο τοῦ *Παιγνιώτου*, τὸ μεγάλο ποταμὸ καί τὸ φράγμα πάλι τοῦ Κασταμονίτου. Ἐντὸς τῆς τοποθεσίας αὐτῆς βρίσκονται οἱ μύλοι τοῦ Χιλιαδᾶ καί τοῦ παπα Νοβάκου καί τὰ *Κρναήμερα*, οἱ παλιοὶ μύλοι δηλαδή τοῦ μοναστηριοῦ, καί τὸ *Παλαιόκαστρο*. Ἐπιπλέον βρίσκεται ὁ μύλος τοῦ Μουσταφᾶ τζελεπῆ, πού τὸν ἀγόρασε ὁ Μάρκος, πέντε μύλοι καί μιὰ νεροτριβὴ πού κατασκεύασε ὁ ἴδιος μέ δικὰ του χρήματα καί δύο παλιοὶ μύλοι, ὁ *Σελινάρης* καί ὁ *Ζερβός*. Ὁ Ζερβός δέχεται τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ μύλο τῆς *Παπαγιαννοῦς*. Κάτω ἀπὸ τὸ αὐλάκι του ὑπάρχει δρόμος, κοντὰ στὸν ὁποῖο βρίσκονται χωράφια πού ἀγόρασε ὁ Μάρκος ἀπὸ τὸ Μανουήλ Κυριακὸ καί τὴ θυγατέρα του Νίνα μέ *τεσκερε* τοῦ ντζαπῆ! (*cabi*) ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Ὁ Σελινάρης δέχεται τὸ νερὸ ἀπὸ τὴν Ἐπισκοπὴ καί ὑπάρχουν ἐκεῖ τρεῖς κῆποι, δύο σπίτια καί ἀμπέλια. Ὑπάρχει ἀκόμα κι ἄλλος τόπος πάνω στοῦ βουνό, ἐαρινὸ βοσκοτόπι γιὰ τὶς ἀγέλαδες τοῦ μοναστηριοῦ, τὸ *Κρύο νερό*, οἱ *Σκουριές*, τῆς *Συλίνγους* τὸ νερό, τοῦ *Μάντζαρη* τὸ *τραπέζι*, ὁ *Καραβιδόλακος*, ἡ *Παλαιὰ χώρα* καί παλιά ἀμπέλια στὴ Λεπενίτζα μέχρι τοὺς μύλους τοῦ μοναστηριοῦ.

Ὁ πατριάρχης [Τιμόθεος Α'] κρίνοντας δίκαιο καί εὐλογοῦ τὸ αἶτημα τοῦ Μάρκου ἀποφασίζει, μέ τὴ σύμφωνη γνώμη τῆς συνόδου, τοῦ πατριάρχη Ἱεροσολύμων Θεοφάνους, τοῦ ἀρχιεπισκόπου πρῶτης Ἰουστινιανῆς καί πάσης Βουλγαρίας (Ἀχριδῶν) Μητροφάνους, τοῦ ἀρχιεπισκόπου πάσης Κύπρου καί Νέας Ἰουστινιανῆς Χριστοδούλου καί τῶν ὑπολοίπων ἀρχιερέων καί ὑπερτίμων πού ἔτυχε νὰ παρευρεῖσονται στὴ σύνοδο, τὰ κτήματα καί τὰ ὑπόλοιπα περιουσιακὰ στοιχεῖα πού ἀναφέρθηκαν παραπάνω ὀνομαστικά νὰ ἀφιερωθοῦν καί νὰ προσηλωθοῦν στήν πατριαρχικὴ μονὴ τοῦ Σταυρονικήτα. Οἱ προσεστώτες τῆς μονῆς νὰ τὰ διοικοῦν ἐπιμελῶς καί νὰ τὰ καλλιεργοῦν, ὥστε ἀπὸ τὶς προσόδους τοὺς νὰ ἐξασφαλίζουν ὅσα εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴ διαβίωση ὄλων τῶν μοναχῶν. Νὰ μνημονεύουν ἐπιπλέον τὸ ὄνομα τοῦ παπα Μάρκου γι' αὐτὰ πού ἀπόκτησε κι ἀφιέρωσε στὴ μονὴ μέ δαπάνες ἀπὸ τὴν πατρικὴ του κληρονομιά. Γιὰ ὅποιον ἐπιχειρήσει νὰ ἰδιοποιηθεῖ μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Μάρκου κάποιον ἀπὸ τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα πού ἀφιέρωσε στὴ μονή, ἐπισείονται ἀρᾶς καί ἡ ποινὴ τοῦ ἀφορισμοῦ. Πρὸς ἀσφάλεια τῶν παραπάνω ἐπιδόθηκε τὸ

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 - Έγγραφο 21 (υπογραφές)

παρὸν πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγίλλωδες γράμμα στὸν ἱερομόναχο καὶ πνευματικὸ Μᾶρκο καὶ μέσῳ αὐτοῦ στὴν πατριαρχικὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Σταυρονικήτα.

Ὑπογράφουν ἰδιοχείρως: Ὁ Τιμόθεος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης. Ὁ Θεοφάνης ἐλέῳ Θεοῦ πατριάρχης ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ. Ὁ Μητροφάνης ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας. Ὁ Χριστόδουλος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος πάσης Κύπρου καὶ Νέας Ἰουστινιανῆς. Ὁ μητροπολίτης Ἡρακλείας Γαβριήλ. Ὁ Φιλαδελφείας Παρθένιος. Ὁ Θεσσαλονίκης Παῖσιος. Ὁ ἐκ Μονεμβασίας Ἰωάσαφ. Ὁ Τραπεζοῦντος(;) Γαβριήλ(;). Ὁ Λαρίσης Τιμόθεος. Ὁ μητροπολίτης Ἀγχιάλου Παρθένιος ἔχοντας καὶ τὴ σύμφωνη γνώμη τοῦ Λακεδαιμονίας. Ὁ Μονεμβασίας Ἀχιλλεῖος. Ὁ Ἀδριανουπόλεως Ἀνθίμος. Ὁ Μεσημβρίας Κυπριανός. Ὁ πρῶην Αἰνίου Μελέτιος. Ὁ Τουρνόβου Γαβριήλ. Ὁ Βερροίας Ἀβέρκιος. Ὁ μητροπολίτης Παροναξίας Νικηφόρος. Ὁ πρῶην Ἀθηνῶν Ἀνθίμος. Ὁ Νικομηδείας(;) Γαβριήλ. Ὁ Μηθύμνης Γρηγόριος. Ὁ πρῶην Φιλίππουπόλεως Δανιήλ. Ὁ πρῶην Χριστιανουπόλεως Συμεών. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Προκοννήσου Κλήμης. Ὁ Δομενίκου καὶ Ἐλασσόνος Τιμόθεος. Ὁ μητροπολίτης Κορίνθου Ἀνθίμος. Ὁ Βιδύνης Σωφρόνιος. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Δημητζίανης Ἀθανάσιος. Ὁ Κερασούντος Νεόφυτος. Ὁ Ναυπλίου καὶ Ἀργους Σωφρόνιος(;). Ὁ Διδυμοτείχου Ἀνθίμος. Ὁ Βελᾶς Ἰωάσαφ. Ὁ ἐπίσκοπος ... Γαβριήλ. Ὁ πρῶην Βάρνης Θεοδώρητος. Ὁ ἱερομόναχος Μᾶρκος, κτίτωρ καὶ πρωτοσύγγελος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἀρχ.: † Εὐμήχανον μὲν (καὶ) σοφώτατον Προμηθέα εἶναι οἱ παλαιοὶ ὠνόμασαν ... Τούτου χάριν (καὶ) ὁ ἀπὸ τ(ῆς) θεί(ας) (καὶ) π(ατ)ριαρχικῆς μονῆς, τοῦ ἐν ἁγ(ίους) π(ατ)ρ(ὸς) ἡμῶν Νικολάου ...

1. Στὰ δύο ἀντίγραφα τοῦ ἐγγράφου ἀρ. 21 ὁ ὅρος ντζαπὴς ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸν ὅρο ζαμπίτης.

*Εκδ.: Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 4 (1920), 739 - 742. - Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, 443, ἀρ. 5.

22 Γράμμα της Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιὰ τὴ διένεξη ἀνάμεσα στὴ μονὴ Σταυρονικήτα καὶ τὸ μοναχὸ Ἀνθίμο τοῦ πρωτατινοῦ κελλιοῦ τοῦ Ἀγίου Ὁνουφρίου

21 Ἰουλίου 7122 (1614)

Συρτάρι 1. Πρωτότυπο. Χαρτὶ δίφυλλο 330 x 228. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστονόχρωμο καὶ μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ: ὑγρασία. - Συντομογραφίες λίγες. - Στὸ μέσο τῆς ἄνω ὥας τοῦ ἐγγράφου ἡ κέρυνη σφραγίδα τοῦ Πρωτάτου (διάμετρος 31 χιλ.). - Ὁ γραφέας ἴδιος μὲ τοῦ ἐγγράφου ἀρ. 16.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συνεδρίασης τῆς Μεγάλης Συνάξεως τοῦ Ἀγίου Ὁρους στὸ Πρωτάτο μὲ ἀφορμὴ τὴν πρώτην βαρυτάτην συδοσίαν τοῦ βασιλικοῦ προστάγματος, παρουσιάστηκαν οἱ γέροντες καὶ μοναχοὶ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα γιὰ νὰ διαμαρτυρηθοῦν. Ἀνακοίνωσαν περίλυποι ὅτι ὁ μοναχὸς Ἀνθίμος τοῦ πρωτατινοῦ κελλιοῦ τοῦ Ἀγίου Ὁνουφρίου εἶχε ὑπερβεῖ τὰ ὄρια τοῦ κελλιοῦ του καὶ εἶχε ἰδιοποιηθεῖ μεγάλο μέρος τῆς περιοχῆς ποὺ ἀνῆκε στὴ μονὴ Σταυρονικήτα πάνω ἀπὸ τὸ μύλο, ὅπου εἶχε φυτέψει ἀμπελώνια. Εἶχε ἐπιχωματώσει ἀκόμη καὶ τὸ αὐλάκι τοῦ μύλου καὶ κάτω ἀπ' αὐτὸ εἶχε κάνει κήπους καὶ κτήρια. Ὅταν ἄκουσε ἡ Σύναξη μὰ τέτοια θρασυτάτη καὶ ἀλαζονικὴ πράξη, μὲ κοινὴ ἀπόφαση ἐπισκεφθῆκαν τὸν τόπο τοῦ σκανδάλου καί, ἀφοῦ διάβασαν τὸ σταυρονικήτιανὸ *χρυσόβουλλο* ποὺ ἀφοροῦσε στὴν περιοχὴ τοῦ μύλου καὶ τὸ *γράμμα* τοῦ κελλιοῦ τοῦ Ἀγίου Ὁνουφρίου, ἔκριναν ὅτι οἱ Σταυρονικήτιανοὶ ἦταν ἀδικημένοι καὶ ὅτι ὁ νέος ἀμπελῶνας εἶχε φυτευτεῖ πράγματι στὸ δικό τους τόπο. Ἔτσι ἀποφάσισαν νὰ τὸν ξεριζώσουν. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχε καταβληθεῖ πολὺς κόπος γιὰ τὴ δημιουργία του καὶ ἐπιπλέον ὁ ἀμπελῶνας ἦταν γεμάτος καρπὸς, ἀναίρεσαν τὴν ἀπόφασί τους. Ἔθεσαν ὅμως νέα ὄρια στέρεα καὶ ἀπαρασώλευτα, τὰ ὁποῖα ὁ κάτοχος τοῦ κελλιοῦ δὲν μπορεῖ στὸ μέλλον νὰ τὰ παραβεῖ πρὸς τὸ βορρᾶ οὔτε *ἕως ἡνὸς ποδός*. Ἀντίθετα, μπορεῖ νὰ ἐπεκτείνει τὸν ἀμπελῶνα καὶ τὴν περιοχὴ του ἐπάνω, πρὸς τὸ δημόσιο δρόμο, χωρὶς κανέναν νὰ τὸν ἐμποδίσει. Σὲ περίπτωσι ὅμως ποὺ παραβιάσει τὰ ὄρια καὶ καλλιεργήσει τὴ γῆ στὸ βόρειο μέρος ἔξω ἀπὸ τὸ φράχτι νὰ τιμωρεῖται ὁ ἴδιος καὶ νὰ ζημιώνεται τὸ κελλὶ του. Σύμφωνα μὲ τὴν ὀριοθέτηση αὐτὴ ὁ κάτοχος τοῦ κελλιοῦ δὲν θὰ πλησιάζει πάνω ἀπὸ τὴ *δέση* τοῦ μύλου σὲ ἀπόσταση μικρότερη ἀπὸ τρεῖς ὀργυιές. Ἔθεσαν ἐπίσης ὡς ὄριο τὸ νέο μεγάλο πεζοῦλι πάνω ἀπὸ τὸ αὐλάκι μέχρι ἐκεῖ ποὺ τελειώνει. Τὸ πεζοῦλι αὐτὸ κατέρχεται μέχρι τὸ λάκκο, στὸ σημεῖο ὅπου βρίσκονται ἀντικρυστὰ μὰ σκλήθρα καὶ ἓνα πλατάνι, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἀνεβαίνει πρὸς τὸ δημόσιο δρόμο στὴν ἄκρη τοῦ ἀμπελῶνα. Ἐκεῖ σημείωσαν μερικὲς σαθεῖς πέτρες καὶ μὰ βελανιδιὰ καὶ στὴν

πάνω πλευρά τις καστανιές κάτω από το δρόμο. Πρὸς ἀσφάλεια καὶ βεβαίωση τῶν παραπάνω συντάχθηκε μετὰ τὴ σύμφωνη γνώμη τῶν γερόντων τῆς Συνάξεως τὸ παρὸν *γράμμα* καὶ ἐπιδόθηκε στοὺς Σταυρονικητιανούς.

Ὑπογράφουν: Ἀπὸ τῶν Ἰβήρων ὁ Θεοφύλακτος (μετὰ τὸ χέρι τοῦ γραφέα). Ὁ μοναχὸς Ἰωακεῖμ τοῦ Βατοπεδίου (μετὰ τὸ χέρι τοῦ γραφέα). Ἀπὸ τοῦ Παντοκράτορος ὁ μοναχὸς Μανασσῆς (μετὰ τὸ χέρι τοῦ γραφέα). Ὁ ἱερομόναχος Ἱερεμίας Λαυριώτης. Ὁ Νικηφόρος Χιλανδαρινός. Ὁ μοναχὸς Καλλίνικος τοῦ Κουτλουμουσίου (μετὰ τὸ χέρι τοῦ γραφέα). Ἀπὸ τοῦ Σίμωνος Πέτρας ὁ μοναχὸς Στέφανος (μετὰ τὸ χέρι τοῦ γραφέα). Ὁ Σωφρόνιος τοῦ Δοχειαρίου (μετὰ τὸ χέρι τοῦ γραφέα). Ἀπὸ τοῦ Διονυσίου ὁ μοναχὸς Ματθαῖος. Ὁ ἱερομόναχος Διονύσιος τοῦ Καρακάλλου. Ὁ μοναχὸς Σάββας τοῦ Γρηγορίου (μετὰ τὸ χέρι τοῦ γραφέα).

Ἀρχ.: † Κ(α)τ(ὰ) τὸ *ἔτος μηνὶ ἰουλί(ω) καὶ συναθροισμένης οὔσης τ(ῆς) μεγάλης συνάξεως τοῦ Ἁγίου Ὁρους ...*

Πρβλ. ἀρ. 30.

*Εκδ.: Γαβριὴλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 17 (1933), 113 - 114. - Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, 449, ἀρ. 16.

23 Ἀφίερωση τοῦ καθίσματος τῆς Ἁγίας Ἄννας ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Τζιᾶς

22 Νοεμβρίου 1628

α) Συρτάρι 1. Ἀντίγραφο σύγχρονο μετὰ τὸ πρωτότυπο. Χαρτὶ δίφυλλο 210 x 150. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ α' φύλλου. Μελάνι φαιόχρωμο. - Διατήρηση κακὴ· λείπει τὸ κάτω μέρος τοῦ ἐγγράφου ποὺ περιλάμβανε πολλὲς ἀπὸ τὶς ὑπογραφές. - Λίγες συντομογραφίες. Πολλὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα.

β) Συρτάρι 1. Ἀντίγραφο 19ου αἰ. Χαρτὶ 200 x 194. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλὴ. - Τὸ ἀντίγραφο αὐτὸ ἔγινε μετὰ τὴν ἀποκοπὴ τοῦ κάτω μέρους τοῦ ἐγγράφου (α). - Παραλείπονται πολλὲς ὑπογραφές ποὺ διασώζονται στὸ (α).

Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γέροντες τοῦ νησιοῦ τῆς Τζιᾶς, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν στὸ νησί τους ἱερομόναχοι καὶ καλόγεροι γιὰ νὰ ἀνακαινίσουν τὸ καθίσμα τῆς ἁγίας καὶ θεοπρομήτορος Ἄννας, τὸ προσηλώνουν στὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Ὁρους τοῦ Μεγάλου Νικολάου ποὺ ἐπωνομάζεται τοῦ Σταυρονικήτα¹. Τὸ παραχωροῦν μετὰ δική τους θέληση μαζί με τὰ ἀμπέλια, τὰ χωράφια καὶ ὅλα του τὰ δικαίωματα στὸ νησί, ὑπὸ τὸν ὄρο οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα νὰ μὴν ἐπιφέρουν καμμιὰ ἀλλαγὴ στὰ πράγματα τοῦ μοναστηριοῦ. Μποροῦν μόνο

νά τὸ ἀνακαινίσουν καὶ νά τὸ νοικοκυρέψουν, ὅπως ἀκριβῶς καὶ τὸ καθολικὸ τῆς μονῆς. Ἀφοῦ ὁλοκληρωθεῖ ἡ ἀνακαινισὴ του, τὸ τυχὸν πλεόνασμα θὰ περιέχεται στὸ καθολικὸ τῆς μονῆς. Ἐπιπλέον θὰ μνημονεύονται οἱ χριστιανοὶ ποὺ ἔκαναν καὶ θὰ κάνουν στὸ μέλλον κάποιο ἀφιέρωμα εἴτε στὸ μοναστήρι στὴ Τζιά εἴτε στὸ καθολικὸ τῆς μονῆς. Πρὸς πίστωση τῆς ἀλήθειας ὑπογράφουν ἰδιοχείρως οἱ μάρτυρες.

Ῥυπογράφουν: Ὁ ἱερομόναχος Γρηγόριος. Ὁ μοναχὸς γερο Γεράσιμος. Ὁ ἱερομόναχος Βενιαμίν, γραφέας τοῦ ἐγγράφου. Ὁ Κωστατῆς Θεολογίτης, πρωτοτάριος. Ὁ Ἰωάννης Χωματιανός. Ὁ Τζουάνε Τελίνι. Ὁ Πάκουμος Τελίνι. Ὁ Γεώργης Κότζας. Ὁ Νικόλας Ζαπρούς. Ὁ Ἰωάννης Ζαπρούς. Ὁ Δημήτρης Κράβαρι. Ὁ Πέτρος Ἰωάννου Μάνεση. Ὁ Δημήτρης Σαρατηνός. Ὁ Σταμάτις Πάτζος. Ὁ Ἀνδρέας Μορφονέος. Ὁ Γεώργης Μαδοῦρος. Ὁ Μιχάλης Ἀντώνη Ρεβίθη. Ὁ Δημήτρης Κόντζας. Ὁ Μιχάλης Νικόλα Πέτρου. Ὁ Ἰωάννης Νικορῆζης. Ὁ Νικόλας Μαδοῦρος. Ὁ Πέτρος Μουζάκης. Ὁ ... Ὁ Δῆμος Λέκα Κληδᾶ. Ὁ Ἰωάννης Λικατζός. Ὁ Ἰωάννης Νικόλα Μαδοῦρος. Ὁ Μιχάλης Νικολοῦ Ἀνέξας. Ὁ Μιχάλης Γούναρι. Ὁ Ἀντώνης Χαροκόπο(ς). Ὁ Νικόλας Λέγιος. Ὁ Δημήτρης Νικολοῦ Ἀνέξας. Ὁ Ἰωάννης Πεπέρης. Ὁ Πέτρος Ζαπρούς. Ὁ Γεώργης Ψαρεῖς. Ὁ Δημήτρης Μανούσος. Ὁ Πέτρος Γεώργη Λάψη. Ὁ Ἰωάννης Χαμοθώρης. Ὁ Νικολὸς Κήρυκα. Ὁ Γεώργης Παπαμάρκου.

Ἀρχ.: 1628 νοεβρίου 22 / † Τὴν σήμερον ἱερῆς καὶ γερόντες / του νησιου Τζια / ἡ κάτοθεν ὑπογεγραμμένοι ...

1. Ἀρχικά εἶχε γραφεῖ «Δοχειαρίου» καὶ ἐν συνεχείᾳ ἔχει διαγραφῆ ἀπὸ τὸ γραφέα.

Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἰ. Μ. Σταυρονικήτα, 452, ἀρ. 24 καὶ 24α.

24 Ἀφιέρωση τοποθεσίας στὴν Ἀδριανούπολη ἀπὸ τὴν Κουρτέσα, κόρη τοῦ Γεουρτζόγλου καὶ σύζυγο τοῦ Θωμᾶ Κλάδου

Φεβρουάριος, ἰνδ. 12 (sic), 7138 (1630)

Συρτάρι 1. Πρωτότυπο. Χαρτὶ δίφυλλο 300 x 205. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ: μικρὲς φθορὲς. - Λίγες συντομογραφίες. Λίγα ὀρθογραφικὰ σφάλματα.

Ἡ Κουρτέσα, κόρη τοῦ Γεουρτζόγλου καὶ σύζυγος τοῦ Θωμᾶ Κλάδου, μετὰ τὴ σύμφωνη γνώμη τοῦ γιοῦ της Ἀλεξίου ἀφιερώνει στὴ μονὴ Σταυρονικήτα τὴν τοποθεσίαν ποὺ βρίσκεται ἀπέναντι ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Σωτῆρος

Χριστοῦ [στήν Ἀδριανούπολη] κοντά στὸν τοῖχο τοῦ *κυρίτζη Μύττου*. Σ' αὐτὴν οἱ μοναχοὶ τῆς Σταυρονικήτα ἔχουν κτίσει μὲ δική τους δαπάνη κελλὶ στὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Νικολάου προκεμένου νὰ διαμένουν, ὅταν ἔρχονται μὲ τὴν ἄδεια τοῦ ἐκάστοτε ἡγουμένου τους *ἐνεκεν τῆς τοῦ ἀδελφάτου συναθροίσεως*. Οἱ μοναχοὶ θὰ ἐγγράφουν στὴν πρόθεση τρία ὀνόματα: τὸ Δημήτριο, τὴν Κουρτέσα καὶ τὸ μοναχὸ Δαβίδ, ἐνῶ ὁ πνευματικὸς παπα Παρθένιος, ὅπως καὶ ὁ ἄλλος πνευματικὸς παπα Νικηφόρος, ὁ γέροντας Χρῦσανθος καὶ οἱ μοναχοὶ ποὺ κατὰ καιροὺς διαμένουν στὸ συγκεκριμένο κελλὶ θὰ ἔχουν τὴν *κυριότητα* καὶ τὴ *δεσποτεία* του, χωρὶς νὰ ἐμποδίζονται ἢ νὰ ἐνοχλοῦνται ἀπὸ κανένα. Γιὰ τὴ δήλωση τῶν παραπάνω συντάχθηκε τὸ παρὸν καὶ ἐπιδόθηκε στοὺς μοναχοὺς ποὺ προαναφέρθηκαν.

Ὑπογράφουν: Ὁ ἱερομόναχος καὶ ἐφημέριος τῆς ἐνορίας τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ Νεκτάριος, γραφέας τοῦ ἐγγράφου. Ὁ μοναχὸς Δαβίδ, πατέρας τῆς Κουρτέσας. Ὁ Ἀλέξιος, γιὸς τῆς Κουρτέσας. Οἱ μάρτυρες: Γεώργιος Κωστατίνου. Ὁ Χρυσόσκουλος Κωσταντίνου. Ὁ Ἀντώνιος Γεωργίου. Ὁ Δημήτρης Κωστατίνου. Ὁ Μεχεμέτη Ἰσμαήλ. Ὁ Κασαῦμη Καυρίμη. Ὁ Χασάνι Μεχεμέτη.

Ἀρχ.: † Διὰ τ(ῆ)ς παρούσ(ης) ὁμολογί(ας) δειλοποιῶται: ὡς ὅτι ἐγὼ Κουρτέσα ...

Σημ. α': Στὸ ἔγγραφο δὲν ἀναγράφεται ὁ τόπος τοῦ ἀφιερώματος. Σὲ σημείωμα (18ου αἰ.) στὸ verso τοῦ ἐγγράφου ἀναφέρεται ὅτι βρίσκεται στὴν Ἀδριανούπολη: *χοτζέτι κ(αι) ὁμολογία δια τὸ κελλὶ τ(ῆς) Αντριανουπόλε(ως)*

Σημ. β': Ἡ 12η ἰνδικτιῶνα ἀντιστοιχεῖ στὸ ἔτος 7137 (1629) καὶ ὄχι στὸ 7138 (1630).

Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, 453, ἀρ. 25.

25 Πατριαρχικὸ καὶ συνοδικὸ σιγilliωδες γράμμα τοῦ Κυρίουλλου Α' γιὰ τὸ μετόχι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸν Πίνακα τῆς Κασσάνδρας

Αὐγουστος, ἰνδ. 7 (sic), 7140 (1632)

Πρωτότυπο. Περιγραμνὴ 588 x 378. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλὴ: ὑγρασία. - Συντομογραφίες λίγες. - Στὸ κάτω μέρος τοῦ ἐγγράφου, ἀπὸ γαλάζια μῆρινθο ἀπαιρεῖται ἡ μολύβδινη πατριαρχικὴ σφραγίδα (διάμετρος 48 χιλ.) [δὲν βρέθηκε στὸ ἀρχεῖο: γιὰ τὶς παραπάνω ἐνδείξεις, βλ. Οἰκονομίδης, Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, ἀρ. 6].

Οἱ παλαιοὶ ὀνόμαζαν εὐφυῆ καὶ σοφὸ Προμηθέα αὐτὸν ποὺ διαβλέπει τὸ μέλλον καὶ στοχεύει σωστά, ὅσο εἶναι ἐφικτὸ αὐτὸ βέβαια γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Ἀντίθετα, Ἐπιμηθέα θεωροῦσαν αὐτὸν ποὺ μεταβάλλει ἄποψη μετὰ τὴν

ἐκβαση τῶν πραγμάτων, ὅταν πιά εἶναι πολὺ ἀργά. Π' αὐτὸ λοιπὸν οἱ εὐσεβεῖς ὀφείλουν νὰ εἶναι Προμηθεῖς, ὥστε τὸ ἔργο τοῦ μόχθου τοὺς νὰ μὴ θεμελιωθεῖ στὴν ἄμμο, ἀλλὰ νὰ διαρκέσει ἐπὶ πολὺ μὲ τὴν ἀρωγὴ καὶ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἐχοντας αὐτὸ κατὰ νοῦ οἱ πατέρες τῆς πατριαρχικῆς καὶ σταυροπηγιακῆς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα, ποὺ τιμᾶται σὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Νικολάου Μύρων τῆς Λυκίας, θέλησαν νὰ ἐπιβεβαιώσουν καὶ νὰ ἐπικυρώσουν ὅσα κοσμικά (ὀθωμανικά) καὶ ἐκκλησιαστικά ἔγγραφα (*σενέτια*, *senet*) διασώθηκαν ἀπὸ τὴν πυρκαγιὰ ποὺ εἶχε ξεσπάσει στὴ μονὴ πρὶν ἀπὸ εἰκοσιπέντε χρόνια. Παρουσιάστηκαν στὸν πατριάρχη καὶ τοῦ ζήτησαν νὰ τοὺς ἐπιδώσει γράμμα ποὺ θὰ διασφάλιζε τὴν κατοχὴ τῆς μονῆς σὸ μετόχι τῆς στὴ χερσονήσο τῆς Κασσάνδρας. Ὁ πατριάρχης εἶδε τὰ ὀθωμανικά καὶ ρωμαϊκά γράμματα, λείψανα ποὺ διασώθηκαν ἀπὸ τὴν πυρκαγιὰ, καὶ ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς ἀρχιερεῖς ἐπικύρωσε γιὰ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα τὸ μετόχι καὶ τὰ σύνορά του. Αὐτὰ ξεκινοῦν ἀπὸ τὸ *Μεσσηνίσι*, στὴ δυτικὴ ἀκτὴ τῆς χερσονήσου καὶ ἀνέρχονται πρὸς τὸ χεῖλος τῆς *παλαιολυκῆς* τῆς Σίμωνος Πέτρας μέχρι τὸ δρόμο. Ἀκολουθοῦν τὴν κατεύθυνση τοῦ δρόμου ἀνατολικά καὶ διασχίζοντας τὴν κοιλάδα ἀνεβαίνουν στὴ ράχη, ἀπ' ὅπου διακρίνεται ἡ καλύβα τοῦ παπα Γεωργίου. Ἀπὸ τὸ σημεῖο ἐκεῖνο ἀνέρχονται βόρεια μέχρι τὴ ράχη ποὺ ὀνομάζεται *Κρεμανταλὰς* ἀκολουθώντας τὴ ροὴ τῶν νερῶν τῆς βροχῆς, ποὺ ὀρίζει στὰ ἀριστερὰ περιοχὴ ποὺ ἀνήκει στὴ μονὴ Διονυσίου καὶ στὰ δεξιὰ τὸ μετόχι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. Ἀπὸ τὴν ἴδια ράχη ἡ συνοριακὴ γραμμὴ στρέφεται ἀνατολικά ἀκολουθώντας πάντα τὴ ροὴ τῶν νερῶν τῆς βροχῆς, ποὺ ὀρίζει τώρα στὰ ἀριστερὰ περιοχὴ ποὺ ἀνήκει στὴ μονὴ Ἑσφιγμένου, καὶ φτάνει μέχρι τὴν κοιλάδα στὴν ὁποία συγκεντρώνονται ὅλα τὰ νερά ἀπὸ τὰ ἀνατολικά καὶ τὰ δυτικὰ μέρη, προτοῦ καταλήξουν στὴ θάλασσα. Ἀπὸ ἐκεῖ συνεχίζοντας κατὰ μῆκος τοῦ χειμάρρου ἡ συνοριακὴ γραμμὴ φθάνει μέχρι τὴ θάλασσα ἀφήνοντας στὰ ἀριστερὰ τὸ χωριὸ Πίνακα. Ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς στὰ δυτικὰ φθάνει μέχρι τὴν *παλαιολυκὴ* τῆς Σίμωνος Πέτρας, ἀπ' ὅπου ξεκίνησε ἡ ὁριοθέτηση. Ὁ τόπος ποὺ περικλείεται σ' αὐτὰ τὰ σύνορα καὶ ἀποτελεῖ κτῆμα ποὺ εἶχε ἀγοράσει ὁ ἀείμνηστος πατριάρχης Ἱερεμίας [Α'] ἀνήκει στὴ μονὴ Σταυρονικήτα ὡς ἀναπόσπαστο κτῆμα τῆς. Ἐπισηαίνονται ἀρὲς καὶ ἡ ποινὴ τοῦ ἀφορισμοῦ γιὰ ὅποιονδήποτε, μοναχὸ ἢ κοσμικὸ, ἐπιχειρήσει νὰ ἰδιοποιηθεῖ κάποιον περιουσιακὸ στοιχεῖο τῆς μονῆς. Πρὸς ἀσφάλεια τῶν παραπάνω ἐπιδόθηκε τὸ παρὸν πατριαρχικὸ καὶ συνοδικὸ *σιγυλιῶδες γράμμα* στοὺς πατέρες καὶ μέσῳ αὐτῶν στὴν πατριαρχικὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Σταυρονικήτα.

Ὑπογράφουν: Ὁ Κύριλλος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης. Ὁ Ἡρακλείας Ἰωαννίνιος. Ὁ Ἀδριανουπόλεως Παρθένιος. Ὁ Δρύστρας Ἀντώνιος (;). Ὁ Λαρίσ-

σης Γρηγόριος. 'Ο Ἀθηνῶν Δανιήλ. 'Ο Θεσσαλονίκης Καλλίνικος. 'Ο Σάμιον Ἀνθίμος(:). 'Ο Βερροίας Ἰωαννίκιος(:). 'Ο Κορίνθου Ἰωάσαφ. 'Ο Ἰωαννίνων Παρθένιος. 'Ο Φερσάλλων Θεοφάνης. 'Ο Σερρῶν Δανιήλ.

Ἀρχ.: *Εὐμήχανον μὲν καὶ σοφώτατον Προμηθεά εἶναι, οἱ παλαιοὶ ὠνόμασαν... Τούτου χάριν καὶ οἱ ἀπὸ τῆς θείας ἡμετέρας Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα...*

Σημ.: Στὸ ἔτος 7140 ἀντιστοιχεῖ ἡ 15ῃ καὶ ὄχι ἡ 7ῃ ἰνδικτιῶνα.

*Εκδ.: Γαβριὴλ Σταυρονικήτιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 7 (1923), 269 - 271. - Περβλ. Οἰκονομίδης, *Ι. Μ. Σταυρονικήτα*, 443, ἀρ. 6.

26 Ὁμολογία πώλησης κτημάτων ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ Πίνακα στὴ μονὴ Σταυρονικήτα

3 Φεβρουαρίου 1633

Φάκελλος 1. Ἀντίγραφο. Χαρτί 222 x 170. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση μέτρια: φθορὲς στὶς διπλώσεις. - Ὄρθογραφικὰ σφάλματα.

Οἱ κάτοικοι τῆς χώρας τοῦ Πίνακα [στὴν Κασσάνδρα] πούλησαν στὴ μονὴ Σταυρονικήτα τὸν τόπο καὶ τὰ χωράφια τοῦ *Καζηλεβέντι* ποὺ εἶχαν στὴν Κύνια ἔναντι ἔντεκα χιλιάδων τετρακοσίων σαράντα ἄσπρων. Ὁ τόπος ἀνήκει στὸ ἐξῆς στὴ μονὴ καὶ κανεὶς ἀπὸ τοὺς κατοίκους ἢ τὰ παιδιά τους δὲν μπορεῖ νὰ σφετεριστεῖ οὔτε σπιθαμὴ. Ἡ ὁροθετικὴ γραμμὴ ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν Κύνια, ἀπὸ τὸ *Ποτόκη*, καὶ περνώντας ἀπὸ τὸ λάκκο ἀνέρχεται σὲ ἀπόσταση δύο τουφεκιές, ὅπου τοποθετήθηκε πέτρα μὲ βούλλα τῆς μονῆς. Ἀπὸ ἐκεῖ στρέφεται δυτικὰ ἀφήνοντας στὰ δεξιὰ τὸν τόπο τοῦ χωραφιοῦ καὶ στὰ ἀριστερὰ πρὸς τὸ γυαλὸ τὸν τόπο τῆς μονῆς, ἀκολουθεῖ τὸ *λακόνι* καὶ φθάνει σὲ ἀπόσταση μιᾶς τουφεκιᾶς, στὸ σημεῖο ὅπου τοποθετήθηκε καὶ πάλι πέτρα μὲ βούλλα τῆς μονῆς. Κατόπιν ἀνεβαίνει πάνω στὸ *ραχόνι* στὸ σημεῖο ὅπου βρίσκεται ἡ καλύβα, πάνω ἀπὸ τὴν ὁποία ἔβαλαν μιὰ πέτρα γιὰ σημάδι, καὶ προχωρᾷ δυτικὰ πρὸς τὸν *Καζηλεβέντι* σὲ ἀπόσταση τέσσερις τουφεκιές μέχρι τὴν πέτρα ποὺ ἔβαλαν στὸ *ραχόνι* πάνω ἀπὸ τὸ λάκκο. Ἀφήνοντας τὸ λάκκο καὶ προχωρώντας συνεχῶς δυτικὰ φθάνει στὸ *ραχόνι* ποὺ περιβάλλεται καὶ ἀπὸ τίς δύο μεριές ἀπὸ λάκκους καὶ ἀπὸ τὸ ὁποῖο φαίνεται ὁ *πύργος* καὶ τὸ *Μεσονήσι*. Ἐκεῖ τοποθετήθηκε πέτρα μὲ τὴ βούλλα τῆς μονῆς. Ἐν συνεχείᾳ ἀπὸ τὴν κορυφὴ ἀκολουθώντας τὴ μία ράχη μετὰ τὴν ἄλλη κατέρχεται μέχρι τὸ *καραβοστάσιον* στὴ θάλασσα. Πρὸς πίστωση καὶ βεβαίωση τῆς ἀλήθειας συντάχθηκε ἡ παροῦσα

ὁμολογία. Ἐπιπλέον γὰ τὴν ἐπιβεβαίωση τῆς πώλησης ἐπιδόθηκαν στὸ σκευο-
φύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα παπα Γρηγόριο τὰ ἀντίστοιχα πιστοποιητικά
γοράμματα ἀπὸ τὸν ἀγὰ τοῦ τόπου Ἀχμέταγα.

Ὑπογράφουν: Ὁ Κασσανδρείας Διονύσιος. Ὁ παπα Γεώργ(γ)ιος. Ὁ
Μανόλης τοῦ Φίλιππα. Ὁ παπα Βασίλειος. Ὁ Μεντζέπασιας τοῦ Ἀγὰ. Ὁ
Μεμέτπασιας τοῦ Ἰμπεῆ. Ὁ παπα Γεώργιος Μικρός. Ὁ πνευματικὸς Ἱερεμίας.
Ὁ γραφέας τῆς ὁμολογίας Χαρίτων Λογοθέτης ἐκ μέρους ὅλων τῶν κατοίκων
τοῦ Πίνακα μικρῶν καὶ μεγάλων.

Ἀρχ.: Ἰσίου τοῦ παλαιοῦ χοιρογράφου τῆς ὁμολογίας διὰ τὸν τόπον τῆς / Κύψας
τὸν ἐπόλησαν οἱ κάτοικοι τῆς χώρας Πίνακος. / Ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς οἱ τῆς χώρας
Πίνακος μικροὶ καὶ μεγάλοι ...

Σημ.: Ὁ Γαβριὴλ Σταυρονικήτιανὸς παραθέτει ἑλληνικὴ μετάφραση τοῦ ἀντίστοιχου ὁθωμα-
νικοῦ ἐγγράφου (Γαβριήλ, *Περιγραφή*, 344-346).- Ἐκδ. τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως: Γαβριήλ
Σταυρονικήτιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 5 (1921), 511, ὅπου ἐκ λάθους ἀναγράφεται ὡς ἔτος
ἐκδοσης τὸ 1627.

27 Συστατικὴ ἐπιστολὴ τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν

7147 (1638/ 1639)

[2 Σεπτεμβρίου 1638]

Συτράρι 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 298 x 195. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι
καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλὴ. - Λίγες συντομογραφίες. Ὁρθογραφικὰ σφάλματα. - Στὸ μέσο
τῆς ἀνω ὥας τοῦ ἐγγράφου ἀποτύπωμα τῆς κέρινης σφραγίδας τοῦ Πρωτάτου (διάμετρος 26 χιλ.).

Ὅταν στὸ Ἅγιον Ὅρος ἐξουσίαζε ὁ Ἰσλάμ ἀγὰς μὲ τὸ Χουσεῖν μπέη,
δημιουργήθηκε κάποια ὑπόθεσις σκανδάλου ἀνάμεσα στὸν ἀγὰ καὶ τοὺς
Λαυριώτες. Πὰ τῇ διευθέτησιν τῆς ἀντιδικίας ὁ Ἰσλάμ ἀγὰς ἔστειλε στὸν μπο-
σταντζήμπαση στὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ Χουσεῖν μπέη καὶ τὸ γέροντα
Σαμουὴλ Σταυρονικήτιανό, μὲ τὴ σύμφωνη μάλιστα γνώμη τῶν γερόντων τῆς
Μεγάλης Συνάξεως. Οἱ ἐνέργειές τοὺς ἐπομένως δὲν ἔγιναν στὰ κρυφὰ, ἀλλὰ
εἶχαν ἐπίσημη ἐπικύρωση καὶ ὅποιοι ἀμφισβητήσῃ τις προθέσεις τοὺς νὰ δερ-
νεται καὶ νὰ παιδεύεται.

Ὑπογράφουν ὡς μάρτυρες τὰ μέλη τῆς Συνάξεως (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα):
Ὁ παπα Μελέτιος προηγούμενος Χιλανδαρινός. Ὁ Διονυσίου Ἀκάκιος (ἔχει
διαγραφῆ καὶ ἀπὸ ἄλλο χέρι ἔχει συμπληρωθῇ τὸ ὄνομα Μητροφάνης). Ὁ
Βατοπεδινὸς Κωνστάντιος. Ὁ Ἰβηρίτης Ἱεζεκιήλ. Ὁ Σίμωνος Πέτρως
Δαμιασκηνός. Ἀπὸ τὸ Κουτλουμούσι ὁ Δαβίδ. Ὁ Δοχειαρίου Κάλλιστος. Ὁ

Ξηροποτάμου Παχώμιος. Ὁ Γρηγορίου Χριστόφορος. Ὁ Ροῦσος Ἀνθίμος. Ὁ Ἀγιοπαυλῆτης Καλλίνικος (ἀπὸ ἄλλο χέρι, ἐκεῖνο ποὺ ἔχει συμπληρώσει τὸ ὄνομα Μητροφάνης).

Ἀρχ.: † Κατὰ τὸ ζῶμα, ἔστοντας νὰ ἐξουσιάζω ἐγὼ ὁ Ἰσλάμ ἀγάς με τ(ὸν) Χον- / σεὺν μπεγι εἰς το Ἅγιον Ὅρος ...

Σημ.: Μετὰ τὸ ἑλληνικὸ κείμενο τοῦ ἐγγράφου ἀκολουθεῖ τουρκικὸ κείμενο τοῦ ζαμπίτη (zâbit) Ἰσλάμ ἀγά ποὺ ἀναφέρεται στὴν ἴδια ὑπόθεση μὲ ἀνάλογες διατυπώσεις. Περιέχει τὸ χαρ-
κτηρισμὸν *tezker* καθὼς καὶ ἀποτύπωμα τουρκικῆς σφραγίδας τοῦ Ἰσλάμ ἀγά (διάμετρος 18 χιλ.).
Φέρει χρονολογικὴ ἔνδειξη: 22 - I Rebiyülâhir 1048 [2 Σεπτεμβρίου 1638].

Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, 453, ἀρ. 26.

28 Γράμμα τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιὰ τὴ διένεξη τῶν μονῶν Σταυρονικήτα καὶ Κουτλουμουσίου

14 Δεκεμβρίου 7148 (1639)

Σურτάρι 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 420 x 298. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλὴ: μικρὰ σχισίματα. - Λίγες συντομογραφίες. Ὁρθογραφικὰ σφάλ-
ματα λίγα. - Στὴν ἄνω ὠα τοῦ ἐγγράφου στὴν ἀριστερὴ πλευρὰ ἀποτύπωμα τουρκικῆς σφραγίδας
τοῦ καϊμακάμη τοῦ Ἀγίου Ὁρους Χασάν ἀγά (διάμετρος 17 χιλ.) καὶ στὸ μέσον ἀποτύπωμα σφρα-
γίδας τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου (διάμετρος 36 χιλ.).

Τὸ παρὸν *γράμμα* τῆς Μεγάλης Συνάξεως καθορίζει ἐκ νέου τὰ ὅρια ἰδιο-
κτησίας τῶν μονῶν Κουτλουμουσίου καὶ Σταυρονικήτα ἐπὶ μῆς διαφιλονικού-
μενης τοποθεσίας, ποὺ προκαλοῦσε ἔριδες καὶ σκάνδαλα ἀνάμεσα στὶς δύο
μονές ἐδῶ καὶ πενήντα τέσσερα χρόνια¹. Ἔτσι οἱ κριτὲς ἐντόπισαν στὴν
περιοχὴ κάτω ἀπὸ τὸ χιλανδαρινὸ κελλὶ πλάκες, ὅπου εἶχε σημειωθεῖ ἡ βούλλα
τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου. Ἀπὸ ἐκεῖ πέρασαν τὸν παλιὸ δρόμο καὶ τὸ μεγάλο
ρυσάκι ποὺ κατεβαίνει ἀπὸ τοῦ *Λιβαδογενείου*, στὶς ὄχθες τοῦ ὁποίου βρῆκαν
δύο μεγάλες πλάκες μὲ βούλλες καὶ τῶν δύο μονῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἀκολούθησαν
τὴ δημοσιακὴ ὁδὸ ποὺ ὀδηγεῖ στὴ μονὴ Ἰβήρων καὶ σὲ κάποιον σημεῖο τῆς ἐμπη-
ξαν βούλλες καὶ τῶν δύο μονῶν. Ἀνέβηκαν μετὰ λοξὰ πρὸς τὴν κατεύθυνση
τοῦ σταυροῦ, ὅπου ἐμπηξαν δύο βούλλες, καὶ ἀκολουθώντας τὴν κατεύθυνση
ποὺ σηματοδοτοῦσε ὁ σταυρὸς κατῆλθαν ἀπὸ τὸν παλαιὸ τοῖχο στὸ ρυσάκι ποὺ
κυλάει κάτω ἀπὸ τὸ κελλὶ ποὺ ἐπωνομάζεται τοῦ παπα Δωροθέου. Βρῆκαν κι
ἐκεῖ παλιές βούλλες τῶν δύο μονῶν καὶ ἀκολουθώντας πάλι σταθερὰ τὸ ρυσάκι
ἔφθασαν μέχρι τὴν ἀκτὴ, ὅπου βρίσκεται ἡ *διωραχαία* καὶ ἡ παλαιὰ ἀποθήκη τῶν

Ρώσων. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁλοκληρώθηκε ἡ ὀριοθέτηση καὶ σύμφωνα μὲ αὐτὴν τὸ νότιο μέρος περιέρεχεται στὴν *κυριότητα* καὶ τὴ *δεσποτεία* τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου, ἐνῶ τὸ βόρειο στὴν *κυριότητα* καὶ τὴ *δεσποτεία* τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. Τὸ *γράμμα* ἐκδίδεται κατόπιν αἰτήσεως τῶν δύο μονῶν πρὸς τοὺς ζαμπίτηδες τοῦ Ἁγίου Ὁρους Χασάναγα καὶ Ἀλουμπεγη καὶ πρὸς τὴ *γερονσία* τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τὰ μέλη τῆς ὁποίας ἐπισκέφθηκαν ἀπὸ κοινουὶ τὸν ἐπίμαχο τόπο. Στὸ ἔξης ὀφείλουν τὰ δύο μοναστήρια νὰ εἰρηνεύσουν καὶ ἐπισείεται ἡ ποινὴ τοῦ ἀφορισμοῦ γιὰ ὅποιον τολμήσει νὰ ἀμφισβητήσει τὰ ὅρια. Πὰ νὰ διασφαλιστοῦν τὰ παραπάνω ἀποστέλλονται δύο *γράμματα* στὰ δύο μοναστήρια ἀντίστοιχα.

Ὑπογράφουν (μὲ τὸ χερί τοῦ γραφέα): Ἀπὸ τὴ Λαύρα ὁ μοναχὸς Κοσμάς. Ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Βατοπεδίου ὁ μοναχὸς καὶ γέροντας Παλάτιος. Ὁ γέρον Μηνᾶς Χιλανδαρινὸς (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ἀπὸ τὴ μονὴ τῶν Ἰβήρων ὁ μοναχὸς Γεράσιμος. Ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ κῦρ Διονυσίου ὁ μοναχὸς Δαβίδ. Ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Παντοκράτορος ὁ μοναχὸς Καλλίνικος. Ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Ξηροποτάμου ὁ μοναχὸς Παχώμιος. Ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Δοχειαρίου ὁ μοναχὸς Ἡσαΐας. Ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ ἁγίου Σίμωνος Πέτρας ὁ μοναχὸς Φιλήμων. Ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Ἐσφιγμένου ὁ μοναχὸς Γεράσιμος. Ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Παύλου ὁ μοναχὸς Διονύσιος. Ἀπὸ τὴ μονὴ τῶν Ρώσων ὁ μοναχὸς Ἀνθίμος. Ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Καρακάλλου ὁ μοναχὸς Παρθένιος. Ὁ καθηγούμενος τῆς πατριαρχικῆς μονῆς τοῦ Κουτλουμουσίου ἱερομόναχος Ἀνάκιος.

Ἀρχ.: † *Οἷς τὸ παρὸν ἐμφανίζεται γράμμα τῆς μεγάλης συνάξεως ...*

1. Πρβλ. ἀρ. 14. - Ἀντίστοιχο ἔγγραφο ἐκδόθηκε γιὰ τὴ μονὴ Κουτλουμουσίου. Βλ. *Actes de Kutlumuş*, ἀρ. 69, 196 - 197.

Ἐκδ.: Γαβριὴλ Σταυρονικήτανος, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 17 (1933), 114 - 116. - Πρβλ. Οἰκονομίδης, Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα, 449 - 450, ἀρ. 17.

29 Συμφωνητικὸ γράμμα τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιὰ τὴν ἀπαλλαγὴ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ἀπὸ τῆ συνδοσίας τῶν δύο ἄσπρων

Ὁκτώβριος 7149 (1640)

Σურτάρι 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 290 x 197. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι καστονόχρωμο καὶ μαῦρο. - Διατήρηση μέτρια: ὀπές, ὑγρασία. - Λίγες συντομογραφίες. Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. - Στὴν ἄνω ὠα τοῦ ἐγγράφου ἀποτύπωμα τουρκικῆς σφραγίδας (διάμετρος 16 χιλ.) τῶν ἀγάδων τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Μεταξὺ τοῦ κειμένου καὶ τῶν ὑπογραφῶν ἀποτύπωμα τῆς κέρινης σφραγίδας τοῦ Πρωτάτου (διάμετρος 26 χιλ.). - Ὁ γραφέας εἶναι ὁ ἴδιος μὲ τοῦ ἀρ. 28. - Βλ. Πίν. 13.

Ἡ μονή Σταυρονικήτα διαμαρτυρήθηκε ἐνώπιον τῆς Μεγάλης Συνάξεως γὰρ τὴν ἀδικία πού ὑφίσταται ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα μοναστήρια, καθὼς τῆς εἶχε ἐπιβληθεῖ τὸ δυσβάστακτο φορτίο νὰ πληρῶνει τὸ *συνδόσμιον* ἄλλου μοναστηρίου. Καὶ μάλιστα ἐνῶ ἡ ἴδια εἶναι ἡ μικρότερη μονή τοῦ Ὁρους, μὲ περιορισμένη κτηματικὴ περιουσία καὶ παντελῇ ἔλλειψη νεροῦ καὶ ξύλων σὲ ἀντίθεση πρὸς τὰ ἄλλα μοναστήρια πού ἔχουν σὲ ἀφθονία ὅλα τὰ ἀναγκαῖα. Ἡ Μεγάλη Σύναξις προέβη σὲ λεπτομερῆ ἔρευνα αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως καὶ κάλυψε τὸν ἱερομόναχο καὶ προηγούμενο παπα Κωνστάντιο Ξηροποταμινὸ νὰ παρουσιαστεῖ ἐνώπιόν της. Αὐτὸς ὁμολόγησε ρητὰ ὅτι τὰ δύο ἄσπρα μὲ τὰ ὁποῖα εἶχε ἐπιβαρυνθεῖ ἐπιπλέον ἡ μονή Σταυρονικήτα ἀποτελοῦσαν μέρος τῆς *συνδοσίας* τῆς μονῆς Ξηροποτάμου πού εἶχε μεταβιβαστεῖ στὴ μονή Σταυρονικήτα. Μετὰ ἀπ' αὐτὴ τὴν ὁμολογία, μὲ κοινὴ ἀπόφασις ὅλων τῶν γερόντων πού παρευρέθησαν στὴ Μεγάλη Σύναξις παρουσία καὶ τῶν ἐξουσιαστῶν Χασάναγα καὶ Ὁμέρμπασια, ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις τὴν πληρωμὴ τῶν δύο ἄσπρων τῆς *συνδοσίας*, πού εἶχε ἐπιβληθεῖ στοὺς μοναχοὺς τῆς Σταυρονικήτα, νὰ ἀναλάβουν ἐκ νέου οἱ Ξηροποταμινοί, σύμφωνα μὲ τὸ δίκαιο, ὡς δικό τους ἀποκλειστικὸ *συνδόσμιον*. Κατὰ συνέπεια ὀφείλουν ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς νὰ τὸ καταβάλλουν χωρὶς ἀντιρρήσεις, ὥστε νὰ μὴν ἀδικοῦνται οἱ πῶ ἀδύνατοι ἀπὸ τοὺς ἰσχυρότερους καὶ ν' ἀνακουφιστοῦν καὶ οἱ Σταυρονικητιανοὶ ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἀδικίας. Πρὸς βεβαίωση τῆς ἀλήθειας ἡ Σύναξις συνέταξε τὸ παρὸν *σύμφωνον γράμμα* καὶ τὸ ἐπέδωσε στὴ μονή Σταυρονικήτα σφραγισμένο καὶ μὲ τὴ βούλλα τῶν ἀγάδων.

Ὑπογράφουν: Ἀπὸ τὴ Μεγάλη Λαύρα ὁ ἱερομόναχος Μελέτιος. Ὁ Μητροφάνης Χιλανδαρινὸς (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ἀπὸ τὸ Βατοπέδι ὁ μοναχὸς Παλάτιος. Ὁ μοναχὸς Διονύσιος τῶν Ἰβήρων. Ὁ Παχώμιος τοῦ Ξηροποτάμου. Ὁ Μητροφάνης τοῦ Παντοκράτορος. Ἀπὸ τὴ Σιμόπετρα ὁ Ἀζαρίας. Ἀπὸ τοῦ Γρηγορίου ὁ Θεοφάνης. Ἀπὸ τοῦ Κουτλουμουσιῶν ὁ ἱερομόναχος Ἀζαρίας. Ἀπὸ τοῦ Σιμένου (Ἑσφιγμένου) ὁ Θεόδουλος. Ἀπὸ τοῦ Καρακάλλου ὁ [μοναχός] καὶ σκευοφύλακας Παρθένιος. Ὁ Γαβριὴλ τοῦ Ἀγίου Παύλου. Ἀπὸ τοῦ Διονυσίου ὁ Ἀναστάσιος. Ἀπὸ τοῦ Δοχειαρίου ὁ Ἡσαΐας. Ὁ ἱερομόναχος Θεοδόσιος τοῦ Ξενοφώντος (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ ἱερομόναχος Ματθαῖος τοῦ Ζωγράφου (σλαβικὴ ὑπογραφή).

Ἀρχ.: Ἐπειδὴ ἡ ἱερά μονή τοῦ Στ(αυ)ρονικήτα *προσαγορευομένη, δυσβάστακτον φορτίον οὕσα / πεφορτισμένη ...*

30 Πωλητήριο της Μεγάλης Συνάξεως των Καρυῶν γιὰ τὸ κελλὶ τῶν Ἀρχαγγέλων στὶς Καρυὲς καὶ τὸ κελλὶ τοῦ Ἀγίου Ὁνούφριου

Ἀπρίλιος 1661

Συρτάρι 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 302 x 214. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλὴ: ὑγρασία. - Λίγες συντομογραφίες. Λίγα ὀρθογραφικὰ σφάλματα. - Στὸ μέσο τῆς ἄνω ὥας τοῦ ἐγγράφου ἀποτύπωμα τῆς κέρυνης σφραγίδας τοῦ Πρωτάτου (διάμετρος 26 χιλ.).

Στὴ Μεγάλῃ Σύναξῃ τοῦ Ἀγίου Ὁρους παρουσίᾳ τῶν ἡγουμένων, τῶν δικαίων καὶ τῶν πρώτων ὄλων τῶν μοναστηριῶν, μεταξύ ἄλλων, ἔγινε λόγος καὶ γιὰ τὸ ἀνυπόφορο χρέος τῆς Μεγάλης Μέσης. Ἀποφάσισαν ὁμόφωνα νὰ πουλήσουν τὰ κελλιά τῆς Μεγάλης Μέσης, τὰ πρωτατίνᾳ, ἐπιλογή πού κριθῆκε ἀναγκαῖα προκειμένου νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸ βαρύντατο χρέος. Στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς ἀπόφασης ἔδωσαν στοὺς Σταυρονικητιανοὺς τὸ κελλὶ τῶν Ἀρχαγγέλων τοῦ παπα Μανασσῆ πού βρίσκεται κοντὰ στὸ σταυρονικητιανὸ κονάκι μὲ ὅλη τὴν περιοχὴ του, τὰ σύνορα τῆς ὁποίας εἶχαν καθοριστεῖ ἀπὸ παλιά, καὶ μὲ τὰ ὑπόλοιπα δικαιώματά του, ὅπως διαλαμβάνει τὸ παλαιὸ γράμμα τοῦ Πρωτάτου. Ἐπίσης ἓνα δεῦτερο κελλί, τὸν Ἅγιο Ὁνούφριο, μὲ ὅλη τὴν περιοχὴ καὶ τὰ δικαιώματά του. Πᾶ τὴν ἀγορὰ τους οἱ μοναχοὶ τῆς Σταυρονικητῆς ἔδωσαν ἑκατὸν δεκαπέντε γρόσια. Ἡ πρᾶξι τῆς πώλησης εἶναι *τελεία* καὶ τὰ δύο κελλιά θεωροῦνται στὸ ἕξις πλήρης ἰδιοκτησία (*μούλκια*, *milk*) καὶ κτήματα τῆς μονῆς τοῦ Μεγάλου Νικολάου τοῦ Σταυρονικητῆς, χωρὶς νὰ τοὺς ἐνοχλεῖ κανεὶς ἀπὸ τὴ Μεγάλῃ Μέσῃ ἢ ἀπὸ ὁποιοδήποτε μοναστήρι. Τὰ παραπάνω ἀποφασίστηκαν μὲ τὴ σύμφωνη γνώμη τῶν ἡγουμένων καὶ τῶν δικαίων πού ὑπογράφουν τὸ ἔγγραφο.

Ὑπογράφουν: Ὁ δικαίος καὶ σκευοφύλαξ τῆς Λαύρας Ναθαναήλ, ἱερομόναχος καὶ προηγούμενος. Ὁ δικαίος τοῦ Βατοπεδίου προηγούμενος Παρθένιος. Ὁ προηγούμενος Βίκτωρ Χιλανδαρινός (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ ἡγούμενος τοῦ Ἀγίου Παύλου Τιμόθεος (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ δικαίος καὶ προηγούμενος τῶν Ἰβήρων Σεραφεῖμ ἱερομόναχος. Ὁ ἡγούμενος τοῦ Ξενοφῶντος Παρθένιος (σλαβικὴ ὑπογραφή). Ὁ δικαίος τοῦ Παντοκράτορος ἱερομόναχος Μάξιμος. Ὁ δικαίος τοῦ Διονυσίου ἱερομόναχος Ἀθανάσιος. Ὁ καθηγούμενος ἱερομόναχος Γεδεών Ξηροποταμινός. Ὁ προηγούμενος Φιλάρετος τοῦ Καρακάλλου. Ὁ δικαίος Ἀρσένιος Ροῦσος. Ὁ δικαίος τῆς Σιμόπετρας ἱερομόναχος Ἀκάκιος. Ὁ δικαίος Θεοδόσιος Κασταμονίτης. Ὁ δικαίος ἱερομόναχος Μακάριος Κουτλουμουσιανός. Ἀπὸ τοῦ Στριγμένου ὁ Γεώργιος. Ὁ δικαίος τοῦ Φιλοθέου Διονύσιος. Ὁ δικαίος τοῦ Γρηγορίου Σέργιος. Ὁ

προηγούμενος του Καρακάλλου Φιλάρετος (αναγράφεται δεύτερη φορά). 'Ο δικαίος ιερομόναχος Καλλίνικος Ζωγραφίτης (σλαβική ύπογραφή). 'Ο δικαίου του Δοχειαρίου μοναχός 'Ιωάσαφ.

Ἀρχ.: Ἐν ἔτει, ἀχξά μηνὶ ἀπριλίῳ συναθροισμ(έν)(η)ς τῆς μεγάλης συνάξεως τοῦ Ἀγίου Ὁρους ...

Πεβλ. ἀφ. 22.

Ἔκδ.: Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 15 (1931), 271 - 273. - Πεβλ. Οἰκονομίδης, *Ι. Μ. Σταυρονικήτα*, 450 - 451, ἀφ. 19.

31 Συμφωνητικὸ γράμμα τοῦ προηγούμενου τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Ἰωακεῖμ μετὰ τὸ μέγα στόλνικο Κωνσταντῖνο γιὰ τὸν ὀρισμὸ ἡγουμένου στῇ μονῇ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων

[μεταξὺ 25 Μαρτίου 1683 καὶ 1688]

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 328 x 155. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. Χρήση διαφορετικῶν μελανιῶν στὶς ὑπογραφές (καστανόχρωμο στὴν ὑπογραφή τοῦ Γρηγορίου Μπουζαίου). - Διατήρηση πολὺ καλὴ. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ. Συντομογραφίες. - Βλ. Πίν. 14.

Ὁ μητροπολίτης Σωτηριουπόλεως Παρθένιος μετὰ γράμμα πού εἶχε στείλει στὴ μονὴ Σταυρονικήτα προσφερόταν νὰ μεσολαβήσει στὸν ἡγεμόνα [τῆς Βλαχίας] Σεργάνο βοεβόδα (Serban Cantacuzino) καὶ τοὺς ὑπόλοιπους ἄρχοντες γιὰ τὴν ἐξασφάλιση ἐλεημοσύνης πρὸς τὴ μονή. Ὅταν ὅμως ὁ προηγούμενος Ἰωακεῖμ Σταυρονικητιανός ἦρθε στὸ Βουκουρέστι γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό, ὁ Παρθένιος δὲν ἦταν πιά ζωντανός. Κατέφυγε λοιπὸν στὸν κτίτορα τῆς μονῆς του, τὸ μέγα στόλνικο (stolnic) Κωνσταντῖνο [Καντακουζηνὸ Β(;)] καὶ τοὺς ὑπόλοιπους ἄρχοντες, γιὰ νὰ διευθετήσουν ἀπὸ κοινοῦ τὴν κατάσταση στὸ μετόχι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, τὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτη πού τιμᾶται στὸ ὄνομα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου¹. Μετὰ τὴ συμφωνὴ γνώμη τοῦ μητροπολίτη [Οὐγγροβλαχίας] καὶ ὄλων τῶν ἡγουμένων ὁ Κωνσταντῖνος καὶ οἱ ἄλλοι κτίτορες ζήτησαν τὴ συγκατάθεση τῆς μονῆς Σταυρονικήτα γιὰ νὰ ἐπιλέγουν στὸ μέλλον ὡς ἡγούμενο ὁποιοὺ πρόσωπο ἤθελαν ἐκεῖνοι, γιὰ νὰ ἱεουργεῖ στὴ συγκεκριμένη μονή καὶ νὰ φροντίζει τὰ μετόχια τῆς (ταῖς μοσί-αῖς). Ἐπιπλέον συμφώνησαν ὅτι ὁ ἡγούμενος θὰ ἔχει τὴν ὑποχρέωση νὰ δίνει τριάντα γρόσια ἐτησίως στὴ μονὴ Σταυρονικήτα, ἀντὶ τῶν δεκαπέντε πού δίνονταν παλιότερα. Μετὰ τὴ ρύθμιση αὐτὴ ἔλαβε ὁ προηγούμενος Ἰωακεῖμ τὸ ἐμπα-

τίκιον τριῶν ἐτῶν, δηλαδή ἐνενήντα γρόσια, καὶ δεσμεύτηκε ὅτι κανεὶς ἀπὸ τοὺς πατέρες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα δὲν πρόκειται νὰ παρενοχλήσει τὸν ἡγούμενο πού θὰ ὀριστεῖ. Πρὸς ἔνδειξη καὶ ἐπιβεβαίωση τῆς συμφωνίας αὐτῆς ἐπέδωσε τὸ παρὸν *συμφωνητικὸν γράμμα* στὸν ἄρχοντα καὶ κτίτορα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, τὸ μέγα στόλνικο Κωνσταντῖνο. Τὸ *μαπατίκιον* θὰ τὸ στέλνουν κάθε χρόνο στὴ μονὴ Σταυρονικήτα, τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Ὑπογράφουν ὡς μάρτυρες: Ὁ προηγούμενος Ἰωακείμ. Ὁ ἐπίσκοπος Ριμνίκου Στέφανος (σλαβορουμανική ὑπογραφή). Ὁ Γρηγόριος ἐπίσκοπος Μπουζαίου (σλαβορουμανική ὑπογραφή). Ὁ μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας Θεοδόσιος (ἐπιβεβαιωτική ὑπογραφή στὴν ὡα στὸ πάνω μέρος τοῦ ἐγγράφου).

Προσθήκη στὸ verso τοῦ α' φύλλου τοῦ ἐγγράφου: Ὁ προηγούμενος Ἰωακείμ σημειώνει ὅτι παρέλαβε ὅσα πρόβλεπε ἡ διαθήκη τοῦ μητροπολίτη Σωτηριουπόλεως: ἓνα ἐγκόλπιο, ἓνα δισκάρι, ἓναν ἀστερίσκο, ἓνα δισκοπότηρο, καλύμματα, ἓνα πετραχήλι, ἓνα φελόνι, ἓνα στιχάριο, ὑπομάνικα, ἓνα ὑπογονάτιο (sic), μιά πατερίτζα, ἓνα μανδύα καὶ πενήντα γρόσια.

Ἀρχ.: † Διὰ τοῦ παρόντος μου συμφωνητικοῦ γράμματος / δηλωποῶ ἐγὼ, ὁ παπ(α) Ἰωακείμ προηγούμενος, ὁ ἔ-χων τὴν μετάνι(αν) μου εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος, εἰς τὴν μονὴν τοῦ / Στ(αν)ρωνικήτα ...

Σημ.: Τὸ ἔγγραφο εἶναι ἀχρονολόγητο. Ὁ Σεμιπὰν Καντακουζηνὸς ἦταν ἡγεμόνας τῆς Βλαχίας τὴν περίοδο 1678 - 1688. Ἐπομένως ἡ ἐκδοσις τοῦ ἐγγράφου πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ τὸ ἀργότερο μέχρι τὸ 1688. Ἀπὸ τὸν *Κατάλογο τοῦ ἀρχείου* συνάγεται ὅτι ὁ Σεμιπὰν δώρισε στὴ μονὴ Σταυρονικήτα ὡς μετόχι τὴ μονὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων στίς 25 Μαρτίου 1683: *Ἐγγραφον (Βλαχιστί) μεμβρ. δι' οὗ ὁ ἡγεμὼν / τῆς Βλαχίας Σερβὰν Ἰωάννης δωρεῖ τό / ἐν Βλαχία μετόχιον τῇ μονῇ τό / ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων / (Χρονολ. 7191=1683) Μαρτίου 25(;) .* Ὁ Γαβριήλ παρατέμπει στὸν ἀρ. 101 τοῦ καταλόγου τοῦ 1888. Ἐκεῖ πράγματι ὑπάρχει ἡ ἀκόλουθη καταχώρισις: 101. Χρυσόβουλλον εἰς γλώσσαν βλαχικήν αὐθεντικὸν ὡς φαίνεται ἀπὸ τῆς σφραγίδος. Τὸ ἴδιο καὶ στὸν κατάλογο τῶν ἐγγράφων πού ἔχει ἐνσωματώσει στὴν *Περιγραφή καὶ ἱστορίαν τῆς ἱερᾶς μονῆς Σταυρονικήτα* (βλ. Γαβριήλ, *Περιγραφή*, 385 - 386) ἀναφέρει: Ἀριθ. 168 - 101. Χρυσόβουλλον (βλαχιστί) τοῦ ἡγεμόνος Σερβὰν Κατακουζηνοῦ ἐπὶ μεμβράνης χρονολογίας 1683 Μαρτίου 15(;) ἀναφέρον περὶ τοῦ ἐν Βλαχίᾳ ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ(αἱ) Παύλου Μετοχίου τῆς Μονῆς (Γοσπίλας).

1. Στὸ κείμενο τοῦ ἐγγράφου ἡ μονὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ταυτίζεται μὲ τὴ μονὴ Ἀρχιμανδρίτου. Βλ. ἀρ. 40, 69, 70, 86, 87, 88.

32 Γράμμα της Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν στοῦ Νικηφόρο γιὰ τὸ νερὸ τοῦ σταυρονικητιανοῦ κελλιοῦ τῶν Ἀγίων Πάντων

1 Φεβρουαρίου 1709

Φάκελλος 1. Ἀντίγραφο (τέλη 18ου αἰ.). Χαρτί δίφυλλο 244 x 173. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στοῦ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Πολλὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα.

Δίνεται ἄδεια στοῦ Νικηφόρο, ποὺ κατέχει τὸ σταυρονικητιανὸ κονάκι, νὰ περάσει τὸ νερὸ ποὺ εἶχε πάρει ἀπὸ τὸ χιλανδαρινὸ τόπο διὰ μέσου τοῦ πρωτατινοῦ τόπου ποὺ εἶχε παραχωρηθεῖ στοῦ Χατζή, ὁ ὁποῖος κατοικεῖ στὰ δωμάτια κάτω ἀπὸ τὸ κωδωνοστάσιο τοῦ Πρωτάτου (*εἰς ταῖς καύγαις τοῦ καμπαναρίου ταῖς κάτω*). Πὰ τὴ βεβαίωση τῆς ἀλήθειας δόθηκε στοῦ Νικηφόρο τὸ παρὸν μὲ τὴ σφραγίδα τῆς Μεγάλης Μέσης, ὥστε νὰ μὴν ἔχει ἐνοχλήσεις ἀπὸ τοὺς μεταγενέστερους προεστοὺς καὶ γέροντες τῆς Συνάξεως, ἀφοῦ ἡ παραχώρηση τοῦ νεροῦ ἔγινε μὲ τὴ σύμφωνη γνώμη *τῆς κοινότητος*.

Ὑπογράφουν (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα): Ὁ γερο Δανιὴλ Λαυριώτης. Ὁ γερο Λεόντιος Βατοπεδινός. Ὁ γερο Δανιὴλ Χιλανδαρινός. Ὁ γερο Βενέδικτος Ἰβηρίτης.

Ἀρχ.: † *Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν γράμματος δίδομεν ἄδειαν / τοῦ Νικηφόρου ...*

Πρβλ. ἀρ. 9, 10 καὶ 36.

Σημ.: Σὲ σημείωμα στοῦ verso τοῦ β' φύλλου τοῦ ἐγγράφου ταυτίζεται τὸ σταυρονικητιανὸ κονάκι μὲ τὸ κελλὶ τῶν Ἀγίων Πάντων: *Ἰσον τῆς / Ὁμολογίας τῆς [[της]] μεγάλης / μέσης διὰ τὸ νερόν ὅπου λαμβάνη τὸ κελ-/λίον τῶν Ἀγίων Πάντων, ἐκ τόν / πρωτατινόν τόπον, εἰς ὅτι ἔχει / ἀγορασμένον τόν τόπον, ἀπὸ τόν ὁποῖ-ον περὶ τὸ νερόν*

33 Γράμμα τοῦ ἱερομονάχου Γρηγορίου, γιοῦ τοῦ Μητροφάνη, στοῦ θεοῦ παπα Γαβριήλ

25 Ὀκτωβρίου 1713

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 357 x 240. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στοῦ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καφέ σκοῦρο. Χρήση διαφορετικῶν μελανιῶν στὶς ὑπογραφές. - Διατήρηση καλή. Λίγα σημεῖα ἐξέτιгла. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ. Συντομογραφίες. - Στὸ τέλος τοῦ κεμένου καὶ στήν ἀρχὴ τῶν ὑπογραφῶν ἀποτύπωμα σφραγίδας τοῦ ἱερομονάχου Γρηγορίου ποὺ φέρει στοῦ μέσον παράσταση τῆς Μεταμόρφωσης τοῦ Σωτήρος.

Ὁ ἱερομόναχος Γρηγόριος, γιὸς τοῦ Μητροφάνη, βρισκόταν μὲ ὁμάδα μοναχῶν (*συννοεῖα*) στοῦ κουτλουμουσιανὸ κελλί τῆς Παναγίας μαζὶ μὲ τὸν

πατέρα του καὶ τὸν πνευματικὸ παπα Γαβριήλ, ἀδελφὸ τοῦ πατέρα του. Ἐνῶ ἦταν ἀκόμη ἐν ζωῇ ὁ πατέρας του, ὁ ἴδιος ἀποχώρησε ἀπὸ τῆ *συνοδεία* καὶ ἔλαβε τὸ μερίδιο ποῦ τοῦ ἀναλογοῦσε ἀπὸ τὴν κοινὴ τους περιουσίᾳ. Ἀργότερα πέθανε ὁ πατέρας του Μητροφάνης καὶ ὁ πνευματικὸς τοῦ ἀπέδωσε ὅ,τι τοῦ ἀνῆκε ἀπὸ τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα τοῦ πατέρα του, ὅπως βεβαιώνουν οἱ προηγούμενοι ποῦ ὑπογράφουν παρακάτω. Ὡς ἐκ τούτου δὲν προβάλλει καμμία διεκδίκηση στὸν πνευματικὸ καὶ θεῖο του παπα Γαβριήλ καὶ στὴ *συνοδεία* του, οὔτε γιὰ τὰ κινητὰ οὔτε γιὰ τὰ ἀκίνητα. Π' αὐτὸ ἐπιδόθηκε τὸ παρὸν *ὁμολόγον* στὰ χέρια τοῦ πνευματικοῦ παπα Γαβριήλ ἐνώπιον τῶν προηγουμένων [τῆς Μεγάλης Συνάξεως].

Ὑπογράφει: Ὁ ἱερομόναχος Γρηγόριος. Ἀκολουθοῦν οἱ ὑπογραφές: Ὁ καθηγούμενος Γρηγόριος. Ὁ προηγούμενος Νεόφυτος καὶ σκευοφύλαξ τῆς Λαύρας. Ὁ προηγούμενος Ἱερεμίας. Ὁ προηγούμενος τῆς Λαύρας Ἰωσήφ. Ὁ προηγούμενος Καλλίνικος. Ὁ καθηγούμενος τῶν Ἰβήρων Παρθένιος. Ὁ προηγούμενος τῶν Ἰβήρων Διονύσιος. Ὁ προηγούμενος καὶ σκευοφύλαξ Φιλόθεος Βατοπεδινός. Ὁ σκευοφύλαξ τῶν Ἰβήρων Δαμασκηνός. Ὁ καθηγούμενος τοῦ Βατοπεδίου Μακάριος. Ὁ προηγούμενος τοῦ Κουτλουμουσίου Ἀζαρίας. Ὁ προηγούμενος τοῦ Κουτλουμουσίου Συμεών. Ὁ ἱερομόναχος Τιμόθεος Κουτλουμουσιανός, σκευοφύλαξ. Ὁ πρῶν Μελένικου Γρηγόριος, μάρτυς.

Ἄρχ.: † *Διὰ τοῦ παρ(όν)τος μου γράμματος δειλοπῶ ἐγὼ ὁ ἐν ἱερομονάχοις Γρηγόριος τοῦ ποτ(αι) / γέρο Μητροφάνη υἱός...*

34 Γράμμα τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιὰ τὴ διένεξη τῶν κελιωτῶν Χατζῆ Δαβίδ Διονυσιάτη, παπα Ἱεροθέου Βατοπεδινοῦ, παπα Θεοκλήτου Κουτλουμουσιανοῦ καὶ γέρο Ραφαήλ Λαυριώτη

1722

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 320 x 215. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο ἐξίτηλο. - Διατήρησης μέτρια. Μικρὴ φθορὰ στὶς διπλώσεις. - Ὅρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ. Συντομογραφίες λίγες. - Στὸ μέσο τῆς ἄνω ὥας τοῦ ἐγγράφου ἔντυπη σφραγίδα τῆς Μεγάλης Μέσης ποῦ φέρει παράσταση τῆς Θεοτόκου.

Στὴ Μεγάλῃ Σύναξῃ τῶν ἡγουμένων, προηγουμένων καὶ σκευοφυλάκων ὅλων τῶν μονῶν παρουσιάσθηκαν κάποιοι κελιωῖτες γιὰ νὰ κάνουν ἀγωγὴ γιὰ τὰ βρόχια νερά ποῦ ἔτρεχαν στὸ δρόμο ἀνάμεσα στὰ σύνορά τους. Ἦταν ὁ Διονυσιάτης Χατζῆ Δαβίδ ποῦ ἔχει τὸ κελλὶ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὁ Βατο-

πεδινὸς παπα Ἱερόθεος πού ἔχει τὸ κελλὶ τῆς Ἀναλήψεως, ὁ Κουτλουμουσιανὸς παπα Θεόκλητος πού ἔχει τὸ κελλὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ ὁ Λαυριώτης γερο Ραφαήλ πού ἔχει τὸ κελλὶ τῆς Ἁγίας Τριάδας. Ὁ Βατοπεδινὸς διαμαρτυρήθηκε, γιατί τὰ νερά μαζεύονταν καὶ ἔμπαιναν μέσα στοῦ δικό του κελλὶ μὲ ἀποτέλεσμα νὰ προκαλοῦνται φθορὲς στὴν ιδιοκτησία του (μούλκι, mülk). Τὸ ἴδιο συνέβαινε καὶ στοῦ Διονυσιάτη. Π' αὐτὸ ἀποφάσισαν νὰ φράξουν τὸ πέρασμα, ὥστε νὰ μὴν μπαίνουν τὰ νερά στὰ κελλιά τους, ἀλλὰ νὰ τρέχουν κάτω στοῦ δρόμο. Οἱ ἄλλοι δύο κελλιῶτες ὅμως, ὁ Κουτλουμουσιανὸς καὶ ὁ Λαυριώτης, εἶχαν ἀντίθετη γνώμη. Δὲν ἤθελαν νὰ τρέχουν τὰ νερά κάτω γιὰ νὰ μὴ χαλάσει ὁ δρόμος καὶ μάλιστα, ἀφοῦ ἀπὸ ἐκεῖ περνοῦσαν οἱ ἴδιοι. Πὰ νὰ σταματήσει ἡ διχόνοια αὐτὴ καὶ νὰ εἰρηνεύσουν οἱ κελλιῶτες, ἡ Μεγάλῃ Σύναξι μετέβη ἐπὶ τοῦ τοῦ καὶ ὕστερα ἀπὸ λεπτομερῆ ἔρευνα πληροφορήθηκαν ἀπὸ ἀξιόπιστους ἀνθρώπους μεγάλῃς ἡλικίας ὅτι τὰ νερά ἀπὸ παλιὰ ἔτρεχαν στοῦ δρόμο καὶ ὄχι μέσα στὶς ιδιοκτησίεσ τοῦ Βατοπεδινοῦ καὶ τοῦ Διονυσιάτη. Ἀποφάσισαν λοιπὸν ὅτι, ὅπως καὶ παλιότερα, ἔτσι καὶ στοῦ μέλλον πρέπει νὰ ἐξακολουθήσουν τὰ νερά νὰ τρέχουν κάτω στοῦ δρόμο. Ὅταν αὐτὸς χαλάσει ἀπὸ τὰ νερά, θὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι ὅλοι οἱ κελλιῶτες πού περνοῦν ἀπὸ ἐκεῖ καὶ τὰ κελλιά τους συνορεύουν νὰ τὸν ἐπισκευάσουν ἀπὸ κοινοῦ, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχουν σκάνδαλα μεταξύ τους. Ὅποιοι κελλιῶτης δὲν μείνει ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὴν ἀπόφαση αὐτὴ καὶ παρενοχλήσει τοὺς ὑπόλοιπους, νὰ τιμωρεῖται ἀπὸ τὴ Σύναξι καὶ νὰ δίνει στὴν ἐκκλησία τοῦ Πρωτάτου δέκα ὀκάδες κερὶ. Πρὸς ἐπιβεβαίωση τῶν παραπάνω, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐνδειξη καὶ ἀσφάλεια τῶν μεταγενεστέρων, συντάχθηκε τὸ παρὸν γράμμα πού φέρει τὴ σφραγίδα τῆς Μεγάλῃς Μέσης.

Ὑπογράφουν (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα): Ὁ προηγούμενος Παρθένιος Λαυριώτης. Ὁ προηγούμενος καὶ σκευοφύλαξ τοῦ Βατοπεδίου Φιλόθεος. Ὁ καθηγούμενος τῶν Ἱβήρων Γαβριήλ. Ὁ προηγούμενος καὶ σκευοφύλαξ τοῦ Διονυσίου Ἰωακείμ. Ὁ προηγούμενος καὶ δικαῖος τοῦ Κουτλουμουσίου Γρηγόριος. Ὁ προηγούμενος καὶ σκευοφύλαξ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Γρηγόριος.

Ἀρχ.: † *Συναθροζομένης τῆς μεγαλῆς συνάξεως, κ(αὶ) προκαθημένων τῶν πανοσιωτῶν καθηγουμ(έν)ων τε / κ(αὶ) προηγουμένων, κ(αὶ) σκευοφυλάκων ...*

35 Πωλητήριο γράμμα τῶν προεστῶν τῆς μονῆς Σίμωνος Πέτρας πρὸς τὴ μονὴ Σταυρονικήτα γιὰ τὸ κελλὶ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ

15 Ἰανουαρίου 1724

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 330 x 220. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο (καὶ στίς ὑπογραφές). - Διατήρηση πολὺ καλὴ. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ. Συντομογραφίες λίγες. - Στὸ μέσο τῆς ἀνω ὥας τοῦ ἐγγράφου ἐντυπὴ σφραγίδα τῆς μονῆς Σίμωνος Πέτρας ποὺ φέρει παράσταση τῆς Γεννήσεως.

Οἱ Σιμοπετριῶτες προεστοί, ὁ σκευοφύλαξ γερο Συμεών, ὁ γερο Ἰωάσαφ καὶ ὅλοι οἱ ὑπόλοιποι, παρουσία καὶ τῶν Σταυρονικητιανῶν, τοῦ σκευοφύλακα Νεόφυτου καὶ ὅλων τῶν προεστῶν, ὁμολογοῦν πὼς πούλησαν στὴ μονὴ Σταυρονικήτα τὸ κελλὶ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ ποὺ εἶχαν στὰ σταυρονικητιανὰ σύνορα. Οἱ Σιμοπετριῶτες εἰσέπραξαν τριακόσια ὀκτὼ ἀσλάνια καὶ τὸ κελλὶ περιήλθε στὴν ἐξουσία τῶν Σταυρονικητιανῶν. Τὰ σύνορα τῆς περιοχῆς τοῦ κελλιοῦ ξεκινοῦν ἀπὸ τὸν κῆπο καὶ τὴν πηγὴ πρὸς τὸν ἀνήφορο, ἀκολουθοῦν τὴ φορὰ τῶν νερῶν στὴ ράχη μέχρι τὸ μονοδένδρι καὶ κατεβαίνουν μέχρι τὴν περιοχὴ τοῦ *Φακιανοῦ*, ὅπου εἶναι ὁ ἀμπελώνας, καὶ ἐκεῖ τελειώνουν. Πρὸς ἀσφάλεια συντάχθηκε τὸ παρὸν *γράμμα*, ὥστε νὰ μὴν παρενοχληθοῦν οἱ Σταυρονικητιανοὶ ἀπὸ κανένα μεταγενέστερο.

Ὑπογράφουν (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα) οἱ μοναχοὶ τῆς Σιμόπετρας: Ὁ σκευοφύλαξ γερο Συμεών. Ὁ γερο Ἰωάσαφ. Ὁ Χατζὴ Παΐσιος. Ὁ προηγούμενος παπα Καλλίνικος. Ὁ προηγούμενος παπα Μακάριος.

Ἀρχ.: † *Δια τοῦ παρῶντος γράματος παρῶντες οἱ προεστοὶ οἱ Σιμοπετριῶτες, ὁ τε / σκευοφύλαξ γερο Συμεών, γερο Ἰωάσαφ...*

*Εκδ.: Γαβριὴλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 15 (1931), 273 - 274.

36 Γράμμα τῆς Μεγάλης Μέσης γιὰ τὴν πώληση πρωτατινοῦ τόπου στὸ κελλὶ τῶν Ἀγίων Πάντων τοῦ παπα Κοσμᾶ Σταυρονικητιανοῦ

27 Ὀκτωβρίου 1729

Πρωτότυπο. Χαρτί 220 x 160. - Στὴν ἀνω ὥα σφραγίδα τῆς Συνάξεως, ποὺ φέρει τὴν ἐπιγραφή: *Σφραγὶς τῆς κελλιῆς μονῆς τοῦ Πρωτάτου ἐν Ἀθῶ τοῦ Ἀγίου Ὁρους 1683* [δὲν βρέθηκε στὸ ἀρχεῖο. Οἱ ἐνδείξεις παρέχονται ἀπὸ τὸ Γαβριὴλ Σταυρονικητιανό].

Οἱ γέροντες τῆς Μεγάλης Μέσης ὁμολογοῦν ὅτι πούλησαν στὸν παπα Κοσμᾶ ἀπὸ τὸ σταυρονικητιανὸ κελλὶ τῶν Ἀγίων Πάντων, ποὺ ὀνομάζεται καὶ

κονάκι, ἔναντι δεκαῆξι γροσίων τὸν τόπο τῆς Μεγάλης Μέσης πού βρίσκεται ἀνάμεσα στὰ κελλιὰ τοῦ Ἀγίου Βασιλείου καὶ τῶν Ἀγίων Πάντων. Πρὸς βεβαίωση καὶ ἀσφάλεια ἐπιδόθηκε τὸ παρὸν *γράμμα* μετὰ τὴ σφραγίδα τῆς Μεγάλης Μέσης στὸν παπα Κοσμᾶ.

Ὑπογράφουν: Ὁ Ἀνανίας Λαυριώτης. Ὁ Σάββας Βατοπεδινός. Ὁ Μισαήλ Ἰβηρίτης. Ὁ Παρθένιος Κουτλουμουσιανός.

Ἀρχ.: *Διὰ τοῦ παρόντος γράμματος ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς οἱ γέροντες τῆς Μεγάλης Μέσης...*

Πρβλ. ἀρ. 9, 10, 32.

*Εκδ.: Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 15 (1931), 274.

37 Ἐπιστολὴ τοῦ ἱεροδιακόνου Ἰωάσαφ στὸν καθηγούμενο καὶ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γρηγόριο

20 Ἰουλίου 1740

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 230 x 198. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ. Ὅπῃ στὴν ἀριστερὴ πλευρά. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ. Συντομογραφίες λίγες. - Στὸ verso τοῦ β' φύλλου σφραγίδα ἀπὸ ἰσπανικὸ κερδί.

Ὁ ἱεροδιάκονος Ἰωάσαφ πληροφορεῖ τὸν καθηγούμενο καὶ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα παπα Γρηγόριο ὅτι ὁ θεὸς του Ἰωαννίκιος, πρῶην μητροπολίτης Προϊάβου, ἀπεβίωσε. Παλιότερα, ὅσο ζοῦσε, εἶχε στείλει στοὺς Σταυρονικητιανούς κάποιον ἐνέχυρο (*ἀμανέτι*) μετὰ τὸν ἑξαρχο Χατζη Κωνσταντῖνο. Τοὺς προτρέπει νὰ ἔχουν τὸ νοῦ τους μὴ τυχὸν ἔρθῃ κανεὶς ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς τους καὶ τοὺς ἐξαπατήσῃ γιὰ νὰ τοὺς τὸ ἀποσπᾶσῃ. Πὰ νὰ μὴ δημιουργηθοῦν λοιπὸν καυγάδες, τοὺς συνιστᾷ νὰ περιμένουν μέχρι νὰ ἔρθῃ ὁ ἴδιος γιὰ νὰ προσκομίσει τίς ἀποδείξεις καὶ νὰ τὸ πάρει, σύμφωνα μετὰ τὴν προσταγὴ τοῦ μακαρίτη.

Ὑπογράφει ὁ ἱεροδιάκονος Ἰωάσαφ.

Ἀρχ.: † Πανοσιώτατε ἅγιε καθηγούμενε παπ(α) κύρ Γρη-γόριαι κ(αί) σκεβον-φήλαξι τῆς ἁγίας κ(αί) ἱεράς / [μ]ονοῖς του Σταυρονικήτα ...

38 Ἐπιστολή τοῦ Ἱεροθέου πρὸς τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα γερο Δανιήλ

27 Ἰουλίου 1746

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 220 x 160. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. Σχίσιο στὴν ἄνω δεξιὰ πλευρά. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. Συντομογραφίες λίγες. - Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἔχνη σφραγίδας ἀπὸ ἱσπανικὸ κερί.

Ὁ Ἱεροθέος ἐκφράζει τὴ χαρὰ του γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς υἱείας τοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα γέροντα Δανιήλ. Τὰ νέα γιὰ τὴν ἀσθένειά του τὰ ἔμαθε μὲ τὸν ἐρχομὸ τῶν προεστῶν τῆς Μεγάλης Μέσης. Τὸν πληροφοροῦν ὅτι ἡ “ὑπόθεση” βρίσκεται ἀκόμη στὸ ἴδιο σημεῖο. Κουράστηκε νὰ πηγαينوέρχεται κάθε μέρα στὸ *Μουστατζέ* γιὰ νὰ τοῦ ζητάει συμβιβασμό (*σούλφη*, *sulh*) κι ἐκεῖνος νὰ κωλυσιεργεῖ καθησυχάζοντάς τον παραπλανητικά. Παρόλα αὐτὰ ὅμως ἐλπίζει πὼς σὲ λίγες μέρες ἡ “ὑπόθεση” θὰ πάρει τέλος. Τὸν παρακαλεῖ νὰ στείλει τὸ συντομότερο δυνατό ἐκεῖνα γιὰ τὰ ὁποῖα τοῦ εἶχε γράψει καὶ νὰ φροντίσει νὰ μὴν τοὺς λείψουν σὲ καμμιὰ περίπτωση τὰ *τξημπούκια*. Νὰ στείλει μάλιστα ἄνθρωπο ἐπὶ τόπου γιὰ νὰ τὰ βρεῖ. Ὑπάρχουν ἐκεῖ στὸ Ἅγιον Ὅρος μέσα στὰ ρέματα, λέγονται *μοσαῖ τξημπούκια* (*müsa çubuk*) καὶ εἶναι μαῦρα.

Ὑπογράφει ὁ Ἱεροθέος.

Σὲ προσθήκη στὴν ἀριστερὴ ὥα τοῦ α' φύλλου συμπληρώνει ὅτι ἦρθαν ἄνθρωποι ἀπὸ τὴ Μοσχοβία καὶ τὸν πληροφορόρησαν πὼς ὁ παπα Ἀθανάσιος πῆγε [στὴ Ρωσία].

Ἀρχ.: † Ὁσιώτατε ἐν μοναχοῖς κ(αι) ἅγιε σκευοφύλ[αξ] / γερω κὴρ Δανιήλ ...

Σημ.: Στὸ ἔγγραφο δὲν διευκρινίζεται οὔτε ἡ ιδιότητα τοῦ Ἱεροθέου οὔτε ὁ τόπος ἀπὸ τὸν ὁποῖο στέλνει τὴν ἐπιστολή. Ἐπιπλέον καμμιὰ συγκεκριμένη νύξη δὲν ἐμπεριέχεται γιὰ τὴν “ὑπόθεση” ποὺ εἶχε ἀναλάβει νὰ διεκπεραιώσει ὁ Ἱεροθέος.

39 Ὁμολογία ἀφιέρωσης σπιτιοῦ στὸ Νοβοσέλο ἀπὸ τὴ Μαυρομάτα

1751

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 215 x 162. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση πολὺ καλή. Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ.

Ἡ Μαυρομάτα ἀπὸ τὸ Νοβοσέλο [τῶν Μαδεμοχωρίων] ἀφιερώνει τὸ σπίτι μὲ τὸν τόπο του, τὸ χωράφι καὶ δεκαοκτὼ μουριές στὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου

Νικολάου του Σταυρονικήτα ἔναντι ἐγγραφῆς γιὰ πενήντα γρόσια στήν παρ-
ρησία τῆς μονῆς. Ἡ ἀφιέρωση γίνεται γιὰ τὴν ψυχὴ τῆς κι ἂν κανεῖς συγγενῆς
(ἀκραπάς, akraab) παρενοχλήσει τὸ μοναστήρι καὶ θελήσει νὰ τὰ πάρει, νὰ ἔχει
τὴν κατάρα τοῦ ἁγίου Νικολάου. Πρὸς ἐπιβεβαίωση τῆς ἀλήθειας ἔδωσε τὴν
ὁμολογία τῆς ἐνώπιον μαρτύρων.

Ὑπογράφουν οἱ μάρτυρες (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα): Ὁ παπα Δημήτρης. Ὁ
γερο Πωργάκης. Ὁ γερο Βασίλης. Ὁ γερο Ποβάνης. Ὁ Δημήτρης. Ὁ Στέριος.
Ὁ Πώργης. Ὁ γραμματικὸς Πρακούδης.

Ἀρχ.: † *Δια της παρουσις ομολογιας και καθολικης αποδιξης / ομολογο ηγο η*
Μαυροματα απο τοπον τον Νεβοσελω ...

40 Γράμμα τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Νεοφύτου στὸν προηγούμενο καὶ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα παπα Χρῦσανθο

Ἰούλιος 1754

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτὶ δίφυλλο 305 x 210. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ
ἀ' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση κακὴ: ἔξιπλο, ὅπῃ στὸ πάνω μέρος τοῦ ἐγγράφου. -
Συντομογραφίες λίγες.

Ὁ Νεόφυτος πληροφορεῖ τὸν προηγούμενο καὶ σκευοφύλακα τῆς μονῆς
Σταυρονικήτα παπα Χρῦσανθο ὅτι ἀνέλαβε τὴ μονὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων
[στὸ Βουκουρέστι] ὕστερα ἀπὸ παρακίνηση τοῦ ἄρχοντα [μεγάλου βόρνικου
Κωνσταντίνου Ντουδέσκου, Constantin Dudesco], ὥστε νὰ ἀποφύγει κάθε
πίεση ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ. Ἐλπίζει μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ νὰ προσφέρει ὅλες του τὶς
δυνάμεις στὸ μοναστήρι προκειμένου νὰ ἐπισκευαστοῦν οἱ σκεπές τῶν σπιτιῶν
καὶ νὰ διορθωθεῖ ὅ,τι εἶναι χαλασμένο. Τὸ χρηματικὸ πλεόνασμα ποὺ θὰ
ἀπομείνει ἐνδεχομένως μέσα στὴ χρονιά ὕστερα ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς δαπάνες ὁ
ἴδιος δὲν τὸ χρειάζεται καθόλου, ἀφοῦ οἱ προσωπικὲς του ἀνάγκες εἶναι ἐλάχι-
στες. Πέρα ἀπὸ ἓνα κελλάκι γιὰ νὰ κάθεται δὲν θέλει οὔτε φαγητὸ οὔτε τίποτα
ποὺ νὰ ζημῶνει τὴ μονή. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ θάνατό του δὲν θὰ προκληθεῖ καμ-
μὰ ζημιὰ ἐξαίτιας του. Ἐν συντομίᾳ τὰ πράγματα εἶναι ὅπως τὰ περιγράφει ὁ
ἄρχοντας στὸ γράμμα του. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ παρακαλεῖ νὰ τοῦ στείλουν
καὶ δύο ὀκάδες ἄνθρη νερατζιοῦ μὲ κάποιον ἄνθρωπο καλὸ.

Ὑπογράφει ἰδιοχείρως ὁ ἡγούμενος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Νεόφυτος.

Ἀρχ.: † Τόν παντο[δύναμον Θεόν] δεόμενος ὁποῦ διαφυλάττοι ὑμᾶς ἀπαξά-
/παντας ὕγαι[νοντας] καθεκάτερον καί εὐήμεροῦντας μετὰ μακρο-βιότητος ...

Πεβλ. ἀρ. 41.

41 Γράμμα τοῦ μοναχοῦ Ἀνθίμου ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων πρὸς τὸν προηγούμενο καὶ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα παπα Χρῦσανθο

Βουκουρέστι, 25 Σεπτεμβρίου 1755

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διπύλλο 315 x 225. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ
α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση μέτρια. Ὅπες. - Ὁρθογραφικά σφάλματα πολλά. Συντο-
μογραφίες λίγες. - Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἔχνη σφραγίδας ἀπὸ ἰσπανικὸ κερί. - Βλ. Πίν. 15.

Μὲ τὸ γράμμα του ὁ μοναχὸς Ἀνθίμος πληροφορεῖ τὸ σκευοφύλακα τῆς
μονῆς Σταυρονικήτα παπα Χρῦσανθο καὶ τοὺς ἄλλους πατέρες τῆς μονῆς ὅτι ὁ
ἐνδοξότατος ἄρχων μέγας βόρνικος (vornic) Κωνσταντῖνος Ντουδέσκος
(Constantin Dudesco), κτίτορας καὶ ἐπίτροπος τοῦ μοναστηριοῦ [τοῦ Ἀρχι-
μανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων στὸ Βουκουρέστι], τὸν ἐπέλεξε καὶ τὸν
ἐγκατέστησε ὡς ἡγούμενο στὸ μοναστήρι. Τόσα χρόνια ποὺ ἦταν ἡγούμενος ὁ
Μακάριος κανένα ὄφελος δὲν εἶχε προκύψει οὔτε γιὰ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα
οὔτε γιὰ τὸ μοναστήρι στὸ Βουκουρέστι ποὺ εἶχε μείνει παντέρημο. Βλέποντας
ὁ ἄρχοντας τὴν κακὴ κατάσταση στὴν ὁποία εἶχε περιέλθει τὸ μοναστήρι, ὅρισε
ἡγούμενο τὸ Νεόφυτο. Αὐτὸς ἔδωσε καὶ ἰδιόγραφο μὲ τὸ ὁποῖο δεσμευόταν ὅτι
θὰ ἀνήκει καὶ ὁ ἴδιος στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Ἐνῶ ὁμως εἶχε ὑποσχεθεῖ τὴν
ἀνασύσταση τῆς μονῆς, ὁ δαίμονας τῆς φιλαργυρίας δὲν τὸν ἄφησε νὰ κάνει
τίποτα. Ἔτσι ὁ κτίτορας τὸν καθαίρεσε κι αὐτὸν κι ἔβαλε στὴ θέση του τὸν
Ἀνθίμο, ποὺ ἀνῆκε ἐπίσης στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Ἀμέσως ὁ Ἀνθίμος ἄρχισε
νὰ ἐπισκευάζει τὴ σκεπὴ τοῦ μοναστηριοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ μαγαζιοῦ ποὺ κινδύ-
νευε νὰ γκρεμιστεῖ, καθὼς ἔσταζαν μέσα τὰ νερά τῆς βροχῆς, νὰ ἀποκαθιστᾶ
τὶς ζημιές στὸ μύλο καὶ στὰ σπίτια, νὰ φροντίζει τὰ ἀμπέλια. Ὅλα ἦταν κατα-
ρημαγμένα καί, σὰ νὰ μὴν ἔφταναν αὐτά, κατέβαλλαν βαρὺτατα δοσίματα στὴ
βασίλεια καὶ πλήρωναν καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ σπιτιοῦ καὶ τὶς ρόγες τῶν ἀνθρώπων
ποὺ δούλευαν γι' αὐτοὺς ἔξω καὶ μέσα στὸ μοναστήρι καὶ τὴν ἐκκλησία.
Παρ' ὅλη τὴ στενόχωρη οἰκονομικὴ κατάσταση κατόρθωσε ὡστόσο νὰ στείλει
στὴ μονὴ Σταυρονικήτα ἑκατὸ γρόσια μὲ τὸν προηγούμενο Σεραφεῖμ καὶ μὲ τὴ
βοήθεια τοῦ Θεοῦ θὰ τοὺς στείλει τὴν ἐπόμενη χρονιά καὶ ἄλλα. Παρακαλεῖ

λοιπόν τὸ σκευοφύλακα καὶ τοὺς ὑπόλοιπους πατέρες καὶ συγκοινοβίατες του νὰ μὴν καταφέρονται ἐναντίον του, ἐπειδὴ ἔγινε ἡγούμενος. Ὁ ἴδιος δὲν τὸ εἶχε ποτὲ κατὰ νοῦ οὔτε ἄσκησε πιέσεις στὸν ἄρχοντα γι' αὐτὸ τὸ θέμα. Ἀπλῶς ὁ κτίτορας ἔριξε λαχὸν ἀνάμεσα στὸν παπα Διονύσιο καὶ σ' ἐκείνον καὶ ὁ λαχνὸς ἔπεσε στὸν Ἄνθιμο. Αὐτὰ βεβαιώνονται καὶ ἀπὸ τὸ γράμμα ποὺ τοὺς στέλνει ὁ ἄρχοντας. Ὁ προηγούμενος Σεραφεῖμ ὁμως ἀναχώρησε ἐνῶ ὁ Ἄνθιμος ἔλειπε ἔξω στὰ ἀμπέλια, χωρὶς νὰ ἐνημερώσει γιὰ τὴν ἀναχώρησή του οὔτε κἂν τὸν ἄρχοντα, ποὺ ἐνοχλήθηκε ιδιαίτερα, γιατί ἤθελε νὰ στείλει καὶ ἀρκετὴ βοήθεια, τὴν ὁποία πάντως στέλνει τώρα μὲ τὸν ἀρχιμανδριτὴ παπα Ἀκάκιο Ζωγρα-φίτη. Οἱ πατέρες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα νὰ κάνουν λοιπόν ὅσα θὰ τοὺς παραγγέλλει μὲ τὸ γράμμα του ὁ αὐθέντης καί, ὅταν βροῦν ἄνθρωπο γιὰ τὴ Βλαχία, νὰ στείλουν στὸν ὑψηλότετο αὐθέντη [ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας Κων-σταντῖνο Ρακοβίτσα, Constantin Racoviță] συστατικὰ γράμματα γιὰ τὸν Ἄνθιμο καὶ ἄλλα γράμματα εὐχαριστήρια στὸν ἄρχοντα μέγα βόρνικο Κων-σταντῖνο Ντουδέσκο, τὸ γιό του καὶ τὴ θυγατέρα του, τὴν κοκὸνα Ζωϊτζα, ὅπως καὶ στὸν ἀρχιερέα τοῦ τόπου καὶ στὸν ἄρχοντα *μεδενλιτζάρη* (medelnicer) Χατζὴ Ἀπόστολο. Ὁ τελευταῖος σκοπεύει ἐπίσης νὰ τοὺς γράψει γιὰ τὰ συμ-βάντα, ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος λείπει ἔξω στὰ ἀλταωρυχεῖα (*ταῖς ὥκνες*).

Ὑπογράφει ἰδιοχειρὼς ὁ μοναχὸς Ἄνθιμος, ἀδελφὸς καὶ συγκοινοβιάτης τῶν Σταυρονικητιανῶν.

Προσθήκη στὸ verso τοῦ α' φύλλου: Ὁ Ἄνθιμος στέλνει τοὺς ἀσπασμούς του στὸν προηγούμενο παπα Σεραφεῖμ, στὸν παπα Διονύσιο, τὸ γερο Δανυῆλ καὶ τὸ γερο Νικηφόρο.

Ἀρχ.: † *Μὲ τω τάπεινόν μας γράμμα σας δείνωμαι ἡδύσην το π(ος) με ἐκλεξεν ω ενδοξῶ-ῖτατος ἄρχων μέγας βόρνικ(ος) κύριος κύρ Κωνσταντεῖνως Ντουδέσκως ...*

Πρβλ. ἀρ. 40, γιὰ τὸν ἡγούμενο Νεόφυτο, καὶ ἀρ. 43.

42 Ὑγγραφο δανεισμοῦ τοῦ Παναγιώτη καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Σαραφιανοῦ ἀπὸ τὸν Πίνακα

4 Φεβρουαρίου 1756

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 335 x 220. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση μέτρια. Ἐξίτηλο. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ. Συντομογραφίες λίγες.

Ὁ Παναγιώτης καὶ ὁ ἀδελφός του ὁ Σαραφιανὸς ἀπὸ τὸν Πίνακα [στὴν Κασσάνδρα] πῆραν δάνειο ἄτοκο (*ἀδιαφόρητα*) σαράντα γρόσια ἀπὸ τὸν

οικονόμο γερο Νικηφόρο Σταυρονικητιανό. Ὡς ὑποθήκη (*ἀμανάτι*) παραχώρησαν τὸ χωράφι τοὺς ποὺ εἶναι δικτῶ *μουζουριῶν* καὶ βρίσκεται κοντὰ στοῦ Κυριάκου *εἰς τὸ καλογερισκόν*. Ἡ συμφωνία (*καβούλη*, καν(i)l) πρόβλεπε ὅτι τὰ δύο ἀδελφία μποροῦσαν νὰ ἐκμεταλλευστοῦν τὰ χεῖματα, ὅπως μποροῦσε ἀντίστοιχα ὁ γερο Νικηφόρος νὰ ἐκμεταλλεύεται τὸ χωράφι. Μετὰ ἀπὸ τέσσερα χρόνια ὀφείλαν νὰ ἀποδώσουν τὰ σαράντα γρόσια χωρὶς τόκο καὶ νὰ πάρουν πίσω τὸ χωράφι τοὺς. Πρὸς δήλωση καὶ ἔνδειξη τῶν παραπάνω συντάχθηκε τὸ παρόν.

Ὑπογράφουν οἱ μάρτυρες: Ὁ Χατζη Ἰωάννης (γραφέας τοῦ ἐγγράφου). Ὁ Ἀθανάσιος Βικίλιας. Ὁ γερο Κωστατῆς. Ὁ Γεώργης Σιομάνογλους. Ὁ Γεωργάκης τοῦ Πακέλη.

Ἀρχ.: † *Ομωλόγῳ ο Πανάγιώτης κ(αί) ὁ ἀδελφὸς μου Σαράφηνανδὸς ἀπὸ των Πηνακα ...*

43 Ἐπιστολὴ τοῦ Χατζη Ἀποστόλου πρῶην μεδελνιτζάρη στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Χρύσανθος

Βουκουρέστι, 28 Φεβρουαρίου 1756

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 240 x 175. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ. - Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἔχνη σφραγίδας ἀπὸ ἰσπανικὸ κερὶ.

Ὁ Χατζη Ἀπόστολος εὐχαριστεῖ τὸ σκευοφύλακα καὶ τοὺς ἄλλους πατέρες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα γιὰ τὸ γράμμα ποὺ τοῦ ἔστειλαν καὶ τοὺς πληροφορεῖ ὅτι ἔλαβε γνῶση καὶ τοῦ ἀντιγράφου τῆς ὁμολογίας ποὺ τοῦ εἶχε στείλει ὁ πρῶην [μητροπολίτης] Ράσκας (Ράικας). Δὲν βρῆκε ἀσφαλὴ τρόπο νὰ στείλει στὸ μοναστήρι τὰ ἄσπρα, καθὼς ὑπῆρχε φόβος νὰ πάθουν ὅ,τι καὶ μὲ τὰ ἑκατὸ γρόσια. Γι' αὐτὸ τὰ στέλνει τώρα μὲ κάποιο πραγματευτὴ ποὺ ἀναχωρεῖ γιὰ τὸ πανηγύρι *τῆς Σλήβου*, τὸν κυρ Διαμάντη Λυσιάνο, ποὺ ἔχει ἐργαστήρι καὶ στὴ Θεσσαλονίκη καὶ εἶναι ἔμπιστος ἄνθρωπος. Τοὺς καθησυχάζει πὼς θὰ τὰ λάβουν γρήγορα ἀπὸ τὰ χεῖρια τοῦ πρῶην μητροπολίτη Ράσκας. Ἐχει ἐπίσης γράψει στὸν τελευταῖο καὶ τοῦ ἐξηγεῖ τὴν αἰτία τῆς ἀργοπορίας του. Πὰ τὸ Χατζη Δανιὴλ, ποὺ τὸν θεωρεῖ ἀδελφὸ του καὶ ποὺ πρόκειται νὰ ἔρθει στὸ Ἅγιον Ὅρος μετὰ τὸ Πάσχα, τοὺς συνιστᾷ θερμὰ νὰ τὸν κάνουν δεκτὸ στὴ μονὴ καὶ τοὺς ὑπενθυμίζει πὼς καὶ ἄλλοτε τοὺς εἶχε γράψει σχετικὰ μ' αὐτὸ τὸ θέμα. Ἐπιπλέον δὲν πρέπει νὰ προκαλοῦνται ἀντιδικίες γιὰ τὸν ἡγούμενο

[Ἄνθιμο] τῆς μονῆς τοῦ Ἀρχιμανδρίτου [τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων στοῦ Βουκουρέστι] καί μάλιστα, ἀφοῦ προέρχεται ἀπό τὸ δικό τους μοναστήρι. Τοὺς διαβεβαιώνει ὅτι εἶναι ἄξιος σὲ ὅλα, ὅτι κυβερνάει ὅπως πρέπει μὲ κάθε ἐπιμέλεια τὸ μοναστήρι, στοῦ ὁποῖο ἔχτισε καινούργια σκεπή καὶ ἔκανε ἐπισκευές στὰ ἐξωτερικά πού ἦταν ὅλα ἐτοιμόρροπα. Τὰ διόρθωσε ὅλα αὐτὰ καὶ πολλὰ ἀκόμη θὰ διορθώσει, καθὼς εἶναι καλὸς οἰκονόμος. Πρέπει ἐπομένως κι ἐκεῖνοι νὰ τοῦ στείλουν ἕνα ἐπαινετικὸ *περιποιητικὸν γράμμα*. Τέλος, ὁ ἡγούμενος τοὺς στέλνει καὶ ἑκατὸ γρόσια μὲ τὸ Λαυριώτη καλόγερο.

Ὑπογράφει ὁ Χατζῆ Ἀπόστολος πρώην *μεδενλιτζάρης*.

Ἀρχ.: Πανοσιώταται, κ(αι) αἰδεσμιώταται ἀγίαι σκευοφύλακα· κύριε / κύριε Χρῦσανθε ... † Ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ στεριώνῃ τῷ ιερὸν μοναστήριον κ(αι) νὰ [δια] δια-/φυλλάτῃ τὴν πανοσιωτητὰ σου μὲ ὑγείαν κ(αι) ψυχικὴν σωτηρείαν ...

Ποβλ. ἀρ. 41.

44 Ἀφιερωτήριο γράμμα τοῦ ιεροδιακόνου Χρυσάνθου ἀπὸ τὴ χώρα Τζίτζου

Ἰούνιος 1762

α) Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 315 x 217. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στοῦ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικά σφάλματα λίγα. Συντομογραφίες λίγες.

β) Φάκελλος 1. Ἀντίγραφο. Χαρτί δίφυλλο 308 x 213. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στοῦ recto καὶ τὸ verso τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικά σφάλματα λίγα. Συντομογραφίες λίγες.

Ὁ ιεροδιάκονος Χρῦσανθος ἀπὸ τὴ χώρα Ζίντζου [τῶν Σερρών] δηλώνει μὲ τὸ παρὸν ἐνυπόγραφο *γράμμα* του ὅτι ἀφιερώνει στὴ μονὴ γιὰ τὴν ψυχικὴ του σωτηρία χωράφια ἑπτασῆς σαρανταπέντε στρεμμάτων ὡς ἑξῆς: πέντε στρέμματα στὸν τόπο πού ὀνομάζεται Γλυψιάρι· τέσσερα στρέμματα στὸν ἴδιο τόπο ἀπὸ τὴν πάνω πλευρά· δύο στρέμματα στὸν τόπο πού ὀνομάζεται Ἀλουπότρυπαις· ἕνα στρέμμα πέρα ἀπὸ τὸ λάκκο· δύο στρέμματα στὴ *μυλωνόστρατα*· τεσεεράμιση στρέμματα ψηλότερα στὸν τόπο πού ὀνομάζεται Πυργουδία· δύομιση στρέμματα χαμηλότερα, κοντὰ στοῦ δρόμο ἀπὸ τὸν ὁποῖο μετέφεραν τὴν ξυλεία, στὸν τόπο πού ὀνομάζεται Μάρμαρα· ἕνα στρέμμα κοντὰ στὴ χώρα, ἔξω στὰ πλατάνια· συνολικὰ εἰκοσιδύο στρέμματα πού βρίσκονται πάνω ἀπὸ τὴ χώρα πρὸς τὰ ἀμπέλια. Ἄλλα δέκα στρέμματα βρίσκονται κάτω στὸν κάμπο σὲς ἑξῆς τοποθεσίες: δύο στρέμματα στὸν τόπο πού ὀνομάζεται Βοτίτζα· τρία στρέμματα στὸν τόπο πού ὀνομάζεται Χάλικα· τρία-

μους στρέμματα στὸν τόπο πού ὀνομάζεται Μακέδων· ἀπὸ αὐτὰ τὰ δυνάμους βρίσκονται στὴ μία πλευρὰ καὶ τὸ ἓνα ἀπέναντί τους ἀπομονωμένο. Ἐνάμις στρέμμα στὸν ἴδιο τόπο, ἀλλὰ λίγο ἀπόμακρο· συνολικὰ τριανταδύο στρέμματα μαζί μὲ αὐτὰ τοῦ κάμπου. Τὰ ὑπόλοιπα δεκατρία στρέμματα βρίσκονται κάτω στὸ σύνορο τῆς Ἑξοβάς, πρὸς τὸν γκρεμό (*ἀσμάκι*). Αὐτὰ τὰ στρέμματα τὰ εἶχε πουλήσει ὁ μακαρίτης ὁ παπα Δανιήλ, μὲ τὴν ἄδεια τοῦ Χρυσάνθου, καὶ σὲ ἀντικατάστασή τους εἶχε ἀγοράσει ἄλλα δεκατρία στρέμματα στὸ σύνορο τοῦ Ζίντζου. Τὰ σαρανταπέντε στρέμματα καὶ τὰ τριάμις στρέμματα ἀμπέλια τὰ ἀφιερώνει ὁ Χρυσάνθος στὴ μονὴ Σταυρονικήτα, ὥστε νὰ ἔχει αὐτὴ πάντοτε ἓνα μετόχι μέσα στὴ χώρα. Ἐπισείονται ἀρᾶς γιὰ ἐκείνους τοὺς προοσιῶτες τῆς μονῆς ἢ τοὺς οἰκονόμους τοῦ μετοχίου πού θὰ ἐπιχειρήσουν νὰ πουλήσουν κάποιον ἀπὸ τὰ χωράφια πού ἔχουν ἀφιερωθεί στὴ μονή. Πρὸς ἔνδειξη τῶν παραπάνω συντάχθηκε τὸ παρόν.

Ῥυπογράφουν: Ὁ ἱεροδιάκονος Χρυσάνθος, γραφέας τοῦ ἐγγράφου. Ὁ προηγούμενος Γρηγόριος. Ὁ προηγούμενος Καλλίνικος.

Ἀκολουθεῖ μεταγενέστερη ὑπογραφή τοῦ Χρυσάνθου, ὡς καθηγουμένου πλέον τῆς μονῆς Σταυρονικήτα.

Προσθήκη στὴν ἀριστερὴ ὡα τοῦ ἐγγράφου: Ὁ Χρυσάνθος πρωύτερα εἶχε συντάξει μιὰ ἄλλη ὁμολογία γιὰ εἰκοσιπέντε στρέμματα, ἢ ὅποια ὁμως χάθηκε. Σὲ περίπτωσι πού βρεθεῖ νὰ εἶναι ἄκυρη.

Ἀρχ.: † Διὰ τοῦ παρόντος μου ἐνυπογράφω γράμμα ὁμολογῶ ἐγὼ ὁ ἱεροδιάκ(ων) Χρυσάνθος ἀπὸ / χωρὰν Ζίντζου...

45 Ἀφιέρωση σπιτιοῦ στὸ Τζίτζο ἀπὸ τὸ γερο Σάββα

Καρυές, 26 Αὐγούστου 1765

Φάκελλος 1. Ἀντίγραφο σύγχρονο μὲ τὸ πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 218 x 160. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρησις καλὴ. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα.

Ὁ γερο Σάββας ἀπὸ τὸ χωριὸ Τζίτζο [στὴν περιοχὴ τῶν Σερρών] ἀφιερώνει τὸ σπίτι πού ἔχει στὸ χωριὸ του στὴ μονὴ Σταυρονικήτα γιὰ τὴ σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του. Οἱ πατέρες τῆς μονῆς θὰ μποροῦν νὰ ἐξουσιάζουν τὸ σπίτι, νὰ τὸ διαθέτουν κατὰ βούλησι, χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ τὸ διεκδικήσει κανεὶς, οὔτε ὁ ἀδελφός του οὔτε ἡ ἀδελφή του οὔτε ὁ γαμπρός του οὔτε κανένας ἄλλος. Ὅποιοι τυχὸν ἀπὸ τοὺς δικούς του θελήσει νὰ παρενοχλήσει τοὺς πατέρες νὰ

εἶναι ἀφορισμένος. Πρὸς ἐπιβεβαίωση τῆς ἀλήθειας ἔδωσε τὸ παρὸν *χοτζέτι*, ὥστε νὰ εἶναι ἐξασφαλισμένοι οἱ μεταγενέστεροι ἀδελφοί.

ῥΥπογράφει ὁ μοναχὸς Ἡσαΐας, γραφέας τοῦ ἐγγράφου.

ῥΑρχ.: † 1765 αὐγούστου, 26, φανερώνω ἐγὼ ὁ γέρο Σάββας, ἀπὸ χωρίον Τζιτζῶ ...

Σημ.: Σὲ σημείωμα στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναφέρεται ὅτι ὁ γερο Σάββας εἶναι πλέον Ἰβηρίτης μοναχός: *αψξεω αὐγούστου κγ' / ὁμολογία τοῦ γερο Σάββα / τοῦ νῦν Ἰβηρίτου, ὅτι ἀφιέρωσε τὸ σπήτι του ὁποῦ ἔχη / εἰς τὸν Ζίντζον, εἰς τὸ μοναστήριον*

46 Ὁμολογία δανεισμοῦ τῆς Λένης τοῦ Στιριανοῦ ἀπὸ τὸν παπα Δαμιανὸ Σταυρονικητιανὸ

23 Δεκεμβρίου 1769

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτὶ διφύλλο 160 x 110. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση μετρία: μικρὲς ὀπές. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ. Συντομογραφίες λίγες.

ῥἩ Λένη, κόρη τοῦ Στιριανοῦ, ἀπὸ τὸν Πίνακα [τῆς Κασσάνδρας], δανείστηκε ἀπὸ τὸν πνευματικὸ παπα Δαμιανὸ Σταυρονικητιανὸ εἰκοσιεῖς γρόσια συνολικά, κεφάλαιο καὶ τόκο (*διάφορο*). ῥἩ προθεσμία ἐξόφλησης τοῦ δανείου λήγει τὴν πρώτη γιορτὴ τῆς Παναγίας [15 Αὐγούστου 1770]. Πρὸς ἔνδειξη καὶ ἀσφάλεια ἔδωσε στὸν πνευματικὸ τὴν παροῦσα *ὁμολογία*. ῥἌν ὑπερβεῖ τὴν καθορισμένη προθεσμία, ὑποχρεοῦται ἡ Λένη νὰ καταβάλλει τὸ φόρο (*ρεσμί, resm*).

ῥΥπογράφουν (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα): ῥΟ Δημήτρης, γαμπρὸς [τῆς Λένης], ὡς μάρτυρας. ῥΟ παπα Νικόλας, γραφέας τοῦ ἐγγράφου.

ῥΑρχ.: ῥΟμολογὸ κ(αὶ) φανέρωνο ἐγὼ ἡ Λένη τοῦ / Στιριάνου ἀπὸ τον Πήνακα ...

47 ῥΑφιερωτήριο γράμμα τοῦ ῥΑργύρη, γιοῦ του Χατζηαγγέλου, ἀπὸ τὴ Λιαρίγγοβη

15 Σεπτεμβρίου 1771

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτὶ διφύλλο 160 x 110. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' καὶ τοῦ β' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα.

ῥΟ ῥΑργύρης, γιὸς τοῦ Χατζηαγγέλου, καὶ τὰ ἀδελφία του Δημος, Δημήτρης καὶ Χρασσοῦς [ἀπὸ τὴ Λιαρίγγοβη] δηλώνουν μὲ τὸ *γράμμα* τους αὐτὸ

ὅτι ἀφιέρωσαν στή μονή Σταυρονικήτα τὰ ἐλαιόδενδρα ποὺ κατέχουν. Ὁ γερο Νικίτας, ὁ γερο Βασιλικὸς καὶ ὁ κυρ Μαυρουδῆς νὰ ἔχουν ὑπόψη τους ὅτι τὰ ἐλαιόδενδρα αὐτὰ ἀνήκουν στή μονή καὶ οἱ πατέρες τῆς μονῆς νὰ τὰ σημειώσουν ὅπωςδῆποτε.

Ὑπογράφει ὁ Ἀργύρης ἐξ ὀνόματος καὶ τῶν ἀδελφῶν του.

Ἐπιπλέον ὁ Ἀργύρης ἐπισημαίνει στὸ γερο Βασιλικὸ ὅτι δὲν τοῦ ἔστειλε ἀπόκριση γιὰ τὴν *ὁμολογία* ποὺ τοῦ εἶχε δώσει. Εἶτε λοιπὸν ἐκεῖνος τὴν ἔχει λάβει ἤδη εἴτε ὄχι, νὰ φροντίσει νὰ σταλοῦν τὰ χρήματα στὸ σκευοφύλακα καὶ τοὺς πατέρες τῆς μονῆς καὶ ὁ ἴδιος κατόπιν θὰ τὰ πάρει ἀπὸ ἐκεῖ.

Ἀρχ.: † *Δια του παροντους μου γραμα φανερονουν-μι εμης του Χατζηανγγελου τα πηδηα ...*

Σημ. : Σὲ σημείωμα (18ος αἰ.) στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναφέρεται ὅτι ὁ Ἀργύρης εἶναι ἀπὸ τὴ Λιαρίγγοβη καὶ ὅτι τὰ ἐλαιόδενδρα βρίσκονται στή Θῆσο (sic): 1771 *ὁμο<λο>γία τοῦ Ἀργίγι ἀπο την Λιαρί- / γκοβη δια τες ελθαῖς ὅπου ἔδοσαν / εἰς την Θῆσο δένδρα*

48 Συμφωνητικὸ γράμμα τῶν γερόντων τοῦ Γοματίου μὲ τὴ μονή Σταυρονικήτα

1772

Φάκελος 1. Ἡμιτελὲς ἀντίγραφο (τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα). Χαρτί δίφυλλο 267 x 210. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση μέτρια: σχίσμο στὴ δίπλωση στὴν ἀριστερή καὶ δεξιὰ πλευρά.

Οἱ γέροντες καὶ ραγιάδες ἀπὸ τὸ χωριὸ Γομάτι [στὴ Χαλκιδική], μικροὶ καὶ μεγάλοι, ὁ γέροντας γερο Γεώργιος, ὁ παπα Κώστας, ὁ παπα Δημήτρης, ὁ παπα Στεριανὸς Παταξῆς, ὁ γερο Θεόδωρος, ὁ γερο Τριαντάφυλλος, ὁ γερο Κόβους, ὁ γερο Κώστας, ὁ γερο Στεριανός, ὁ γερο Ἀγγελος, ὁ Στυλιανὸς Λάμους, ὁ Παναγιώτης Στόγιους, ὁ Ἠλίας καὶ ὁ Φίλιππος Παγιάδες, συμφώνησαν μὲ τοὺς πατέρες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα νὰ τοὺς παραχωρηθεῖ τὸ μερίδιο ποὺ ἔχουν οἱ τελευταῖοι ἀπὸ τὸν *θύλακον* στοὺς τόπους πρὸς τὴ χώρα τοῦ Γοματίου. Οἱ ἱερεῖς, γέροντες καὶ λοιποὶ χριστιανοὶ ἀπὸ τὸ Γομάτι ποὺ ἀναγράφονται παραπάνω ὑπόσχονται ἀπὸ τὴν πλευρά τους νὰ καταβάλλουν ἐτησίως στὴ μονή *τὸν ἀντίστορον*. Πρὸς βεβαίωση τῶν παραπάνω ἐπέδωσαν τὸ παρὸν *γράμμα* στὰ χέρια τῶν Σταυρονικήτιανῶν πατέρων. Ὡς σύνορα τοῦ τόπου ὀρίζονται ὁ δοχειαριτικὸς παλιόμυλος στὸ παλιομέτοχο, ὁ λάκκος καὶ ἡ εὐθεία τοῦ δρόμου. Συμφώνησαν ὁ ἑαυτῶν τοῦ τόπου ... (τὸ ἀντίγραφο διακόπτεται στὸ σημεῖο αὐτό).

Ἄρχ.: Διὰ τοῦ παρόντος γράμματος δηλοποιούμεν ἡμεῖς / οἱ γέροντες καὶ ραγιάδες ἐκ τοῦ χωρίου Γοματίου ...

Πρβλ. ἀρ. 75.

49 Ἐξοφλητικὸ γράμμα τῶν πατέρων τῆς μονῆς Σίμωνος Πέτρας πρὸς τὸν παπα Διονύσιο Σταυρονικητιανὸ

5 Ἰουνίου 1773

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 310 x 210. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα. - Στὸ μέσο τῆς ἄνω ὥας τοῦ ἐγγράφου ἐντυπὶ σφραγίδα τῆς μονῆς Σίμωνος Πέτρας ποὺ φέρει παράσταση τῆς Γεννήσεως.

Οἱ πατέρες τῆς βασιλικῆς μονῆς τῆς Σιμόπετρας δηλώνουν ὅτι ἡ διαφορὰ ποὺ εἶχαν μὲ τὸν προηγούμενο παπα Διονύσιο [Σταυρονικητιανό] διευθετήθηκε ἀπὸ τὰ ἐκκλησιαστικά καὶ τὰ κοσμικὰ δικαστήρια καὶ οἱ μεταξὺ τους σχέσεις ἔχουν πλέον ἀποκατασταθεῖ. Στὸ ἐξῆς δὲν ἔχουν νὰ παίρνουν οὔτε ὀβολὸ καὶ ὁ παπα Διονύσιος θὰ εἶναι ἀνενόχλητος καὶ ἀπερίσπαστος. Σὲ περίπτωσι ποὺ ζημιωθεῖ, θὰ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πάρει τὴν ἀποζημίωσή του διπλὴ ἀπὸ τὸ μοναστήρι τους. Πρὸς ἐπιβεβαίωσι τῆς ἀλήθειας τοῦ ἔδωσαν τὸ παρὸν *ἐξοφλητικὸν γράμμα*, ποὺ φέρει τὴ σφραγίδα τοῦ μοναστηριοῦ.

Ὑπογράφουν: Ὁ προηγούμενος τοῦ Βατοπεδίου καὶ ἐπιστάτης τοῦ Ἁγίου Ὁρους Φιλόθεος. Ὁ Παντολέον, γέροντας τῆς Μεγάλης Μέσης. Ὁ Σεραφεῖμ Ἰβηρίτης καὶ γέροντας τῆς Μεγάλης Μέσης (οἱ τρεῖς ὑπογραφὲς ἀπὸ τὸ ἴδιο χέρι). Ὁ σκευοφύλαξ τῆς ἱερᾶς καὶ βασιλικῆς μονῆς τοῦ Σίμωνος Πέτρα Νικόδημος (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα).

Ἄρχ.: † *Μέ τό παρὸν μας ἐξοφλι<τι>κόν γράμμα φανερόνωμεν ἡμεῖς ἅπαντες οἱ πα-/τέραις τῆς ἱερᾶς κ(αί) βασιλικῆς μονῆς τῆς Συμώπετρας ...*

Σημ.: Σὲ σημείωμα (19ου αἰ.) στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναφέρεται ὅτι ὁ προηγούμενος Διονύσιος ἀνῆκε στὴ μονὴ Σταυρονικήτα: *τό ἐξοφλητικὸν τῆς Σιμώ- / πετρας / Γράμμα ἐξοφλητικόν / 5 Ἰουνίου 1773 / Ἱ. Μονῆς Σιμωνοπέτρας / διὰ τὴν ὑπόθεσιν παπᾶ / Διονυσίου Στ(αυρονικη-
τια)νοῦ*

50 Εὐχαριστήριον γράμμα τοῦ δικαίου τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Κοσμᾶ στὸν παπα Χρῦσανθο

12 Μαρτίου 1776

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διπύλλο 310 x 220. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' καὶ τοῦ β' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση μέτρια: ἐξίτηλο. - Συντομογραφίες λίγες. - Στὴν ἀριστερὴ πλευρὰ τῆς ἀνω ὥας τοῦ ἐγγράφου ἐντυπη σφραγίδα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ποὺ φέρει παράσταση τοῦ ἁγίου Νικολάου σὲ ἐγκόλπιο.

‘Ο δικαῖος τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Κοσμᾶς εὐχαριστεῖ τό [διδάσκαλο] παπα Χρῦσανθο γιὰ τὰ ἑκατὸ γρόσια ποὺ τοῦ ἔστειλε γιὰ τὰ χαράτζια ποὺ ὀφειλε ἡ μονὴ καὶ ἐξατίας τῶν ὁποίων εἶχε βρεθεῖ φυλακισμένος εἰς τὸν πύργον. ‘Ο Κοσμᾶς παρέλαβε τὰ χρήματα ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ προηγουμένου τῆς Λαύρας, τοῦ παπα Μακαρίου. ‘Η ἐλεημοσύνη αὐτῇ τοῦ παπα Χρυσάνθου ἀνέβηκε στὸν οὐρανό, ὅπως κάποτε τοῦ Κορνηλίου, καὶ ὁ Κοσμᾶς προσεύχεται νὰ κερδίσει γιὰ τὴν πράξη του αὐτῇ τὴν οὐράνια βασιλεία, μὲ τὴ διαμεσολάβηση τοῦ ἁγίου Νικολάου. ‘Ο σκευοφύλακας τῆς μονῆς, ὁ Σάββας, βρισκόταν στὴ Θάσο ἀπὸ τοῦ ἁγίου Δημητρίου [26 Ὀκτωβρίου 1775] γιὰ νὰ μαζέψει τὶς ἐλῖες καὶ τώρα βγάζει τὸ λάδι. ‘Ολο αὐτὸ τὸ διάστημα εἶχε ἀφήσει στὴ μονὴ τὸ δικαῖο Κοσμᾶ, ποὺ ἀναγκάστηκε νὰ καταφύγει σὲ δανειστὲς γιὰ νὰ πληρώσει ἡ μονὴ τὰ ὀφειλόμενα χαράτζια. Καθὼς λοιπὸν περιέμενε τὴν ἐπάνοδο τοῦ Σάββα ἀπὸ τὴ Θάσο, ὅπως τοῦ εἶχε συστήσει μὲ τὸ γράμμα του νὰ κάνει καὶ ὁ προηγούμενος, ὁ Κοσμᾶς καθυστέρησε νὰ ἐπιστρέψει τὰ δανεικὰ μὲ ἀποτέλεσμα νὰ βρεθεῖ στὴ φυλακὴ καί, ἂν δὲν ἦταν τὰ ἑκατὸ γρόσια ποὺ τοῦ ἔστειλε ὁ παπα Χρῦσανθος, θὰ εἶχε μείνει στὴ φυλακὴ μέχρι τὸ Πάσχα ὅχι μόνο ὁ ἴδιος, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι προεστοὶ ἀπὸ ἄλλες μονές. Τώρα ὅμως πῆρε τὰ γρόσια καὶ κατὰφερε νὰ ἐξοφλήσει τὸ χρέος καὶ νὰ βγεῖ ἀπὸ τὴ φυλακὴ.

‘Υπογράφει ὁ δικαῖος τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Κοσμᾶς.

‘Αρχ.: Τὴν ὑμετέραν πανοσιολογώτητα ἐν Χ(ριστ)ῷ ἀδελφέ / ἡμῶν παπᾶ κύρ Χρῦσανθε ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα ...

Σημ. α': Στὸ recto τοῦ β' φύλλου ἀναφέρεται ὅτι κοιμητὴς τοῦ γράμματος ἦταν ὁ Σπυρίδων ποὺ τὸ παρέλαβε ἀσφράγιστο στὸν Ἅγιο Ἀθανάσιο, χωρὶς κοντὰ στὴ Δράμα: καὶ ἐγὼ ὁ Σπυρίδων τὴν προσκυνῶ γονικητῶς / ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν της αὐτό τό γράμμα / μὲ τό ἔφεραν ἔτσι ξεβούλτον ἀπὸ τὸν ἅγιον / Ἀθανάσιον (καὶ) αὐθὺς τὴν προσκυνῶ (καὶ) μένω εἰς / τὰς προσταγὰς της

Σημ. β': Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναγράφεται ὁ παραλήπτης τοῦ γράμματος: ὁ διδάσκαλος παπα Χρῦσανθος Σταυρονικητιανός, ποὺ βρισκόταν στὴ Δράμα: ἱπὸ πανοσιωτάτη κ(αὶ) λογιωτάτη ἀγίῳ / διδασκάλῳ παπᾶ κύρ Χρυσάνθῳ / τῷ Σταυρονικητιανῷ. / ὑγιὼς κ(αὶ) πανεντυχῶς δοθεὶ / εἰς Δράμα

51 Πωλητήριο χωραφιοῦ στὴν Τόπα

1 Μαρτίου 1782

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 210 x 150. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση μέτρια: φθορές στὶς διπλώσεις. - Πολλὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Συντομογραφίες λίγες.

‘Ο Μαργαρίτης καὶ ὁ Νικόλας λόγῳ οἰκονομικῶν δυσχερειῶν ἀναγκάστηκαν νὰ πουλήσουν τὸ χωράφι τοὺς τῶν δυνάμει *μουζουριῶν* [καὶ ...] στὴν Τόπα στὸ Νικόλα τοῦ Πολυχρόνη. Ἡ πράξη τῆς πώλησης εἶναι πλήρης καὶ κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ἀμφισβητήσει. Πρὸς βεβαίωση τῆς ἀλήθειας ἐπιδόθηκε τὸ παρὸν στὰ χέρια τοῦ Νικόλα.

‘Υπογράφουν οἱ μάρτυρες (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα): Μανολόδης. Θανάσης Περπερόδης. Χατζηκωστατῆς.

‘Αρχ.: *Ὡμολογον κ(αὶ) φανερόν εἶναι ὡ Μαργαριτης κ(αὶ) Νηκολας ...*

Σημ.: Στὸ ἔγγραφο δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἐνδειξη γιὰ τὸν τόπο ὅπου βρισκόταν τὸ συγκεκριμένο χωράφι.

52 Γράμμα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸ μοναχὸ Παρθένιο

14 Ἰουνίου 1782

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 280 x 193. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. Συντομογραφίες λίγες. - Στὸ μέσο τῆς ἀνω ὥας τοῦ ἐγγράφου ἐντυπη μικρὴ σφραγίδα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα.

‘Ο μοναχὸς Παρθένιος παρουσιάστηκε στοὺς προεστώτες καὶ γέροντες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα καὶ *ἀγόρασε τὸ ψωμί του*, σύμφωνα μὲ τὴ συνήθεια τοῦ Ἁγίου Ὁρους, δίνοντας ἑκατὸν πενήντα γρόσια. Ὡς ἀντάλλαγμα θὰ τοῦ χορηγοῦνται ἔξι ὀκάδες λάδι τὸ χρόνο καὶ θὰ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παίρνει ὅ,τι δίνει ἢ τράπεζα τῆς μονῆς καὶ ὅ,τι ἄλλο τύχει. Ἐπιπλέον ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση νὰ πηγαίνει στὶς παγκοινιές (*παγγενείας*). Μόνο τὸν καιρὸ τοῦ μαζέματος τῶν ἐλιῶν, τοῦ τρύγου, καθὼς καὶ στὸ ζύμωμα τοῦ ψωμοῦ ὀφείλει νὰ βοηθᾷ καὶ αὐτός, ὅπως καὶ οἱ ὑπόλοιποι μοναχοί. Σὲ περίπτωση ποὺ δεχθεῖ τίς ὁποιοσδήποτε ἐνοχλήσεις ἔχει τὴν ἄδεια νὰ καταφύγει στὰ δικαστήρια γιὰ νὰ πάρει πίσω τὰ ἄσπρα του. Πρὸς βεβαίωση τῆς ἀλήθειας καὶ γνώση τῶν μεταγενεστέρων προεστώτων τοῦ ἐπιδόθηκε τὸ παρὸν *ἐκσφραγιστον γράμμα*.

Ἵπογράφουν (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα): Ὁ σκευοφύλαξ Γρηγόριος. Ὁ καθηγούμενος Καλλίνικος. Ὁ προηγούμενος Δαβίδ. Ὁ προηγούμενος Διονύσιος. Ὁ γέροντας Σαμουήλ. Ὁ γέροντας Ἰάκωβος.

Ἀρχ.: *Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ἐκσφραγίστου γράμματος, φανερώ-ἴνωμεν ἡμεῖς, οἱ ἐν τῇ ἱερᾷ κ(αὶ) πατριαρχικῇ μονῇ τοῦ Σταυρο-ἱνικήτα εὐρισκόμενοι προσεστώται ...*

53 **Συστατικό γράμμα τῶν ἐπιστατῶν τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὸν προηγούμενο καὶ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα παπα Χρύσανθο**

9 Σεπτεμβρίου 1783

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 235 x 175. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Συντομογραφίες λίγες. - Στὴ δεξιὰ πλευρὰ τῆς κάτω ὡας τοῦ ἐγγράφου ἔντυπη τετραμερὴς σφραγίδα τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ὁ προηγούμενος καὶ σκευοφύλαξ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα παπα Χρύσανθος ἔλαβε μαζὶ μὲ τὴ συνοδεία του τὸ ταξίδιον τῆς ἐπαρχίας τοῦ ἁγίου Σεργῶν γιὰ τέσσερα χρόνια. Ὡς ἐκ τούτου ἔχει τὴν ἄδεια νὰ περιέρχεται τὸ ταξίδιον εἴτε ὁ ἴδιος, ὅταν εὐκαιρεῖ, εἴτε ἡ συνοδεία του. Πρὸς ἔνδειξη καὶ ἀσφάλεια τῶν παραπάνω συντάχθηκε τὸ παρὸν γράμμα πού φέρει τὴ σφραγίδα τῆς Κοινότητος καὶ τὴν ὑπογραφὴ τῶν ἐπιστατῶν τοῦ Ὁρους καὶ ἐπιδόθηκε στὸν παπα Χρύσανθο.

Ἵπογράφουν οἱ ἐπιστάτες τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα): Ὁ ἀρχιμανδρίτης τῆς Λαύρας Ναθαναήλ. Ὁ σκευοφύλαξ τοῦ Δοχειαρίου Κύριλλος. Ὁ προηγούμενος τοῦ Ξενοφώντος Καλλίνικος.

Ἀρχ.: *† Διὰ τοῦ παρόντος γίνεται δηλόν, ὅτι ὁ τὸ παρὸν ἐσφραγίστον ἐπιφέρων γράμμα προηγούμενος κ(αὶ) σκευοφύλαξ τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα, παπ(ᾶ) κύρ Χρύσανθος ...*

54 Ἀποδεικτικὸ γράμμα γιὰ τὴ χειροτονία τοῦ τιτουλαρίου μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου

Βουκουρέστι, 7 Ἰανουαρίου 1784

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 348 x 240. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστονόχρωμο. Χρήση διαφορετικῶν μελανιῶν στὶς ὑπογραφές. - Διατήρηση πολὺ καλὴ. - Στὴν κάτω ὡα τοῦ ἐγγράφου καὶ ἀριστερὰ ἀπὸ τὶς τρεῖς ὑπογραφές, τρεῖς ἐντυπες σφραγίδες τοῦ Οὐγγροβλαχίας Γρηγορίου, τοῦ Σίδης Γρηγορίου καὶ τοῦ Θηβαΐδος Μελετίου. - Βλ. Πίν. 16.

‘Ο οἰκουμενικὸς πατριάρχης Γαβριήλ [Δ'] με πατριαρχικὴ *ἐκδοσιν* ζήτησε νὰ χειροτονηθεῖ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως ὁ ἀρχιμανδρεὶτης τῆς μονῆς τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων Γρηγόριος. Ἡ χειροτονία του, μετὰ ἀπὸ κανονικὲς ψήφους, ὡς τιτουλαρίου μητροπολίτη Σταυρουπόλεως ἔλαβε χώρα στὴ μητρόπολη [τοῦ Βουκουρεστίου], στὸ ναὸ τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. Τὸ παρὸν *ἐνδεικτικὸν γράμμα*, ὑπογεγραμμένο καὶ σφραγισμένο, δόθηκε πρὸς ἀσφάλεια στὸ Σταυρουπόλεως Γρηγόριο.

Ἐπογράφουν ἰδιοχείρως: Ὁ Οὐγγροβλαχίας Γρηγόριος. Ὁ Σίδης Γρηγόριος. Ὁ Θηβαΐδος Μελέτιος.

Ἀρχ.: Ἡ ταπεινότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος δῆλον καθίστησιν, ὅτι ἐπειδὴ καὶ ὁ παναγιώτατος ἡμῶν ἀνθένης / καὶ δεσπότης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης κύριος κύριος Γαβριήλ ...

55 Γράμμα τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους γιὰ τὴ διαφορὰ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα μετὰ τὴ μονὴ τῶν Ρώσων καὶ τὸ γερο Φιλόθεο

22 Ὀκτωβρίου 1784

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 310 x 222. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. Συντομογραφίες. - Στὴν κάτω πλευρὰ τοῦ α' φύλλου καὶ ἀριστερὰ ἀπὸ τὶς ὑπογραφές ἐντυπὴ τετραμερὴς σφραγίδα τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους.

‘Ο κελλιώτης τῶν Ρώσων γερο Τιμόθεος, ποὺ εἶχε ἀγοράσει τὸ παλιὸ κονάκι τοῦ μοναστηριοῦ του μαζί με τὰ ἐργαστήρια, δανείσθηκε τὴν 1η Αὐγούστου 1780 ἀπὸ τὸν παπα Γεράσιμο Σταυρονικητιανὸ διακόσια πενήντατρία γρόσια. Πὰ τὸ δάνειο αὐτὸ ἔδωσε στὸν παπα Γεράσιμο τὴν ὁμολογία τοῦ σπιτιοῦ του καὶ μιὰ χρεωστικὴ ὁμολογία ποὺ ὅριζε ὅτι, ἂν δὲν πλήρωνε στὸ δανειστή του τὰ χρεωστούμενα σὲ διάστημα ἑνὸς χρόνου, θὰ ἦταν *τέλειος οἰκοκύρης* στὸ σπίτι

του ό παπα Γεράσιμος Σταυρονικητιανός, που κρατούσε άλλωστε ένέχυρο την όμολογία. Με τά δανεικά αυτά χρήματα ό γερο Τιμόθεος οικόδόμησε τά εργα-
στήρια κάτω από τό σπίτι, σύμφωνα με τους μάρτυρες που ύπογράφουν στο τέλος του έγγραφου. Ό θάνατος όμως είναι άδηλος. Πράγματι, ύστερα από ένα χρόνο πέθανε ό γερο Τιμόθεος αφήνοντας άπλήρωτα τά χρήματα που χρω-
στούσε. Τό δίκαιο και ή συνήθεια του Άγίου Όρους άπαιτούσαν ή να έγκατα-
σταθεί ό παπα Γεράσιμος στο σπίτι του ως τέλειος οίκοκύρης ή να πληρώσουν
τά χρεωστούμενα οί Ρώσοι, ως κληρονόμοι του γερο Τιμοθέου, και να πάρουν
πίσω τη χρεωστική όμολογία και την όμολογία του σπιτιού. Αυτοί έδωσαν την
ύπόσχεση τότε ότι θά τά πληρώσουν, αλλά τελικά δέν τά πλήρωσαν. Τό ίδιο
σπίτι αγόρασε έν συνεχεία ό γερο Φιλόθεος, παρά την αντίθετη γνώμη του
παπα Γερασίμου που τό είχε ένέχυρο. Μετά από δύο χρόνια κίνησαν άγωγή οί
Σταυρονικητιανοί πατέρες, έχοντας ένέχυρο την όμολογία του σπιτιού και τη
χρεωστική όμολογία, ζητώντας από τους Ρώσους τά διακόσια πενήντα γρόσια
κεφάλαιο και από τό γερο Φιλόθεο τό ένοίκιο (τόν κυρά, kira) του σπι-
τιού και των εργαστηρίων. Η Κοινότητα του Άγίου Όρους βλέποντας τό δίκιο
των Σταυρονικητιανών έπεισε τό γερο Φιλόθεο να δώσει στους Σταυρονι-
κητιανούς τά χρεωστούμενα και να πάρει από αυτούς τις όμολογίες, ώστε να
είναι στο έξής άνενόχλητος. Κατόπιν ό ίδιος θά έπαιρνε τά χρήματα από τους
Ρώσους, αφού ήταν συγκοινοβιάτης και κελιώτης τους. Οί Σταυρονικητιανοί
από την πλευρά τους έκαναν χάρη στο μοναστήρι των Ρώσων και στο γερο
Φιλόθεο και δέχθηκαν να πάρουν από τά χρεωστούμενα μόνο διακόσια είκοσι-
πέντε γρόσια κεφάλαιο. Αυτά τά πήραν πράγματι από τό γερο Φιλόθεο και του
έδωσαν στο χέρι τις όμολογίες. Έτσι επιτεύχθηκε ή συνδιαλλαγή μεταξύ των
δύο μοναστηριών και του γερο Φιλοθέου. Τό μόνο που απέμενε ήταν να
δώσουν οί Ρώσοι τά διακόσια είκοσιπέντε γρόσια στο γερο Φιλόθεο και να
πάρουν από αυτόν τις όμολογίες. Π' αυτό τό λόγο έγινε και τό παρόν *ένσφρά-
γιστον έξοφλητικόν γράμμα* και επιδόθηκε και στις δύο πλευρές.

Ύπογράφουν οί έπιστάτες της Κοινότητας του Άγίου Όρους (με τό χέρι
του γραφέα) : Ό προηγούμενος του Βατοπεδίου Ίερεμίας. Ό σκευοφύλαξ του
Κουτλουμουσίου Νεόφυτος. Ό σκευοφύλαξ του Καρακάλλου Γεράσιμος.

Άρχ.: † Διά του παρόντος γίνεται δήλον, ότι κατά τό *αψπον* σωτήριον έτος αγγού-
σπου α^{ης} δανείζοντας ό Σταυρονι-κητιανός παπ(α) Γεράσιμος ...

56 Ἐξοφλητικὸ γράμμα τοῦ Παναγιώτη Δημανάζου γιὰ χρέος τοῦ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου

20 Αὐγούστου 1786

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 175 x 120. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. Συντομογραφίες λίγες.

Ὁ Παναγιώτης Δημανάζου εἶχε δανείσει στὸν ἅγιο Σταυρουπόλεως Γρηγόριο χίλια πεντακόσια γρόσια, τὰ ὁποῖα σήμερα πήρε πίσω μαζί με τὸν τόκο (διάφορο). Ἐπειδὴ δὲν στάθηκε δυνατό νὰ βρεθεῖ ἡ χρεωστικὴ ὁμολογία γιὰ νὰ σκιστεῖ, ὅπως συνηθίζοταν, ἐπέδωσε τὸ παρὸν *ἐξοφλητικὸν γράμμα* στὸ Γρηγόριο ἐνώπιον ἀξιοπίστων μαρτύρων. Ἄν λοιπὸν βρεθεῖ κάποτε ἡ χρεωστικὴ ὁμολογία τοῦ Γρηγορίου στὰ χέρια εἴτε τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Παναγιώτη, τοῦ Γεωργίου, εἴτε τῶν παιδιῶν του, νὰ εἶναι ἄκυρη σὲ ὅποιοδήποτε δικαστήριον καὶ νὰ ἀποτελεῖ χαρτὶ ἄγραφο καὶ ἄχρηστο. Πρὸς ἔνδειξη καὶ ἀσφάλεια τῶν παραπάνω παραδόθηκε τὸ παρὸν στὸ Γρηγόριο Σταυρουπόλεως.

Ὑπογράφουν: ὁ Παναγιώτης Δημανάζου (γραφέας τοῦ ἐγγράφου). Οἱ μάρτυρες (ιδιοχειρῶς): Ὁ Πανταζῆς Διαμ(αντῆ) Μάλτ(έζος). Ὁ Θηβαΐδος Μελέτιος.

Ἀρχ.: Διὰ τ(ῆς) παρουσίας ἡμῶν δήλον γίνεται, ὅτι εἴχαμεν δανήσει τὸν πανιερώτατον ἅγιον Σταυροπόλεως κύριον Γρηγόριον ...

57 Γράμμα τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸ μοναχὸ Παχώμιο

25 Αὐγούστου 1786

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 310 x 210. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Συντομογραφίες λίγες. - Στὴν ἀριστερὴ πλευρὰ τῆς ἄνω ὡς ἔντυπη σφραγίδα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ποὺ φέρει παράσταση τοῦ ἁγίου Νικολάου σὲ ἐγκόλπιον.

Ὁ μοναχὸς Παχώμιος, ποὺ βρίσκεται κοντὰ στὴ μονὴ Σταυρονικήτα, ἔδωσε διακόσια γρόσια στὴ μονὴ μετὰ τὴ συμφωνία νὰ παίρνει ἐφ' ὅρου ζωῆς δύο *μουζούρια* σιτάρι ἐτησίως. Μετὰ τὸ θάνατό του τὰ διακόσια γρόσια θὰ περιέλθουν στὴ μονὴ Σταυρονικήτα, χωρὶς κανεὶς νὰ μπορεῖ νὰ τὰ διεκδικήσει γιὰ λογαριασμό του. Πρὸς ἔνδειξη τῶν παραπάνω συντάχθηκε τὸ παρὸν *ἐνσφραγιστον γράμμα* καὶ ἐπιδόθηκε στὸ μοναχὸ Παχώμιο ἐξ ὀνόματος ὅλων τῶν πατέρων τῆς μονῆς Σταυρονικήτα.

Ἄρχ.: † Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ἐνοφραγίστου γράμματος δῆλον γίνεται, / ὅτι ἔδωσεν εἰς τὸ ἱερὸν ἡμῶν μοναστήριον ὁ ὁσιώτατος ἐν μο-/ναχοῖς γερο Παχώμους ...

Σημ.: Τὸ ἔτος ποῦ εἶχε ἀναγραφεῖ ἀρχικά ἦταν 1796 καὶ διορθώθηκε ἐκ τῶν ὑστερῶν.

58 Γράμμα τοῦ ἱερομονάχου Γερβασίου Διονυσιάτη ἀπὸ τῆ Λευκάδα στὸν προηγούμενο καὶ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Χρῦσανθο

22 Ἰουλίου 1787

Φάκελος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 262 x 185. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο ἐξίτηλο. - Διατήρηση καλὴ. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ.

Ὁ ἱερομόναχος Γερβάσιος Διονυσιάτης πληροφορεῖ τὸν προηγούμενο καὶ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Χρῦσανθο καὶ τοὺς ὑπόλοιπους πατέρες τῆς μονῆς ὅτι ὁ πνευματικὸς παπα Ζαχαρίας ἀπεβίωσε στὴν Ἁγία Μαύρα τὸν Ἰανουάριο. Ἄφησε ἐπίτροπο τὸν κυρ Μῆτζο Μαυρομάτη, στὸν ὁποῖο ἐμπιστεύθηκε τὰ ἅγια λείψανα καὶ ὅ,τι ἄλλο βρέθηκε καθὼς ἐπίσης καὶ λίγα χρήματα, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴ διαθήκη του. Ὁ κυρ Μῆτζος ρώτησε τὸ Γερβάσιο ἂν εἶχαν ἤδη πληροφορηθεῖ τὸ θάνατο τοῦ Ζαχαρία οἱ πατέρες τῆς μονῆς, γιατί τοὺς εἶχε στείλει σχετικὸ γράμμα γιὰ νὰ ἔρθουν νὰ παραλάβουν τὰ ἅγια λείψανα καὶ τὰ ὑπόλοιπα πράγματα. Τοῦ ἀπάντησε πὺς δὲν ἤξεραν τίποτα καὶ ὁ κυρ Μῆτζος ζήτησε τότε ἀπὸ τὸ Γερβάσιο νὰ στείλει καὶ ἐκεῖνος γράμμα. Ὁ Γερβάσιος λοιπὸν ἀπὸ τὴν Ἁγία Μαύρα στέλνει μὲ τὸν ἀνιψιὸ τοῦ κυρ Θεόκλητου τοῦ δασκάλου, ποῦ ἐπρόκειτο νὰ ἔρθει στὸ Ἅγιον Ὅρος, τὸ παρὸν γράμμα. Ζητάει ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα νὰ στείλουν στὸν κυρ Μῆτζο ἄνθρωπο μὲ γράμμα ποῦ θὰ φέρει τὴ σφραγίδα τοῦ μοναστηριοῦ, γιὰ νὰ παραλάβουν ὅ,τι τυχὸν ὑπάρχει.

Ὑπογράφει ὁ ἱερομόναχος Γερβάσιος Διονυσιάτης.

Ἄρχ.: † Πανοσιώτατε ἅγιε προηγούμενε κ(αι) σκευοφυλάξ τῆς ἱερᾶς μονῆς / τοῦ Σταυρονικήτα κύριε κύρη Χρῦσανθε ...

Περβλ. ἀφ. 61.

59 Γράμμα τοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Χρυσάνθου στοῦ πρωτοπαπᾶ τῆς Ζακύνθου Βασίλειο Καρρέρη

8 Σεπτεμβρίου 1787

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 286 x 200. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στοῦ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικά σφάλματα. Συντομογραφίες λίγες. - Στὴν ἀριστερὴ πλευρὰ τῆς ἀνω ὥας τοῦ ἐγγράφου ἐντυπὴ σφραγίδα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ποὺ φέρει παρὰσταση τοῦ ἁγίου Νικολάου σὲ ἐγκόλπιο καὶ στὴν κάτω δεξιὰ ὡς ἐντυπὴ σφραγίδα τοῦ προηγούμενου Χρυσάνθου(.). - Βλ. Πίν. 17.

Ὁ ἱερομόναχος Χρυσάνθος, σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, στέλνει τοὺς χαίρετισμούς του στοῦ Βασίλειο Καρρέρη, πρωτοπαπᾶ τῆς Ζακύνθου καὶ τὸν πληροφορεῖ γιὰ τὴν οἰκτρὴ οἰκονομικὴ κατάσταση στὴν ὁποία ἔχει περιέλθει ἡ Μεγάλῃ Μέσῃ λόγω τοῦ δυσβάστακτου χρέους της. Τὸ χρέος, ποὺ ἐπιμεριζόταν ἀναλογικὰ στὶς μονές, ὑπερέβαινε ἤδη τὰ ὀκτακόσια *πουνγγεῖα* (= 400.000 γρόσια) καὶ αὐτὸ ποὺ ὀφείλε ἡ μονὴ Σταυρονικήτα κατάντησε νὰ εἶναι τόσο βαρὺ, ὥστε νὰ μὴν προφταίνουν νὰ πληρώνουν τοὺς ἐτήσιους τόκους στοὺς δανειστὲς τους καὶ τὰ βασιλικά *δοσίματα*. Ἐπιπλέον εἶχαν ἐπιβαρυνθεῖ μὲ μιὰ ἀκόμα οἰκονομικὴ δαπάνη, καθὼς ἀνακαίνισαν τὸ μέρος τῆς μονῆς ποὺ εἶχε καεῖ καὶ τὸ νάρθηκα. Καὶ τώρα ἐξακολουθοῦν νὰ χρωστοῦν περισσότερα ἀπὸ τὰ τετρακόσια *πουνγγεῖα* ποὺ ἔδωσαν. Ἀπὸ πούθενά ὅμως δὲν φαίνεται νὰ ἔρχεται βοήθεια καὶ ἐνίσχυση. Μάλιστα, ἀντὶ γιὰ τὴν προσοδωκώμενη βοήθεια, ἔλαβαν οἱ Σταυρονικητιανοὶ ἓνα γράμμα ἀπὸ τὸν προηγούμενο παπα Ἰάκωβο ποὺ τοὺς πληροφοροῦσε γιὰ τὶς ἀνευλάβειες μερικῶν. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως οἱ Σταυρονικητιανοὶ ἔγραψαν τὸ Βασίλειο μαζί μὲ τοὺς γεννήτορές του στὴν ἱερὴ πρόθεση, γιὰ νὰ μνημονεύονται αἰῶνια ὡς νέοι κτίτορες τῆς μονῆς. Τὸν παρακαλοῦν ἐπίσης νὰ ἔχει πάντα ὑπὸ τὴ σκέπη του τὸν παπα Ἰάκωβο, ὅπως ἀκριβῶς ζητάει καὶ ὁ ἴδιος στὴν ἐπιστολὴ του. Ἀντίστοιχα, ἂν βρεθεῖ κανένας ταξιδιώτης ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα στὴ Ζακύνθο, νὰ ἀναγνωρίζει τὸν παπα Ἰάκωβο ὡς *ἀνώτερον ἐπίτροπον καὶ συντηρητὴν*.

Ὑπογράφει ὁ ἱερομόναχος Χρυσάνθος, σκευοφύλαξ τῆς βασιλικῆς καὶ πατριαρχικῆς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα.

Ἀρχ.: *Παρακαλοῦντες κ(ύριο)ν τὸν ἐλεήμονα Θεὸν κ(αι) τὴν Παναγίαν Παρθένον κ(αι) τὸν ἅγιον Νικόλαον / τὸν θαυματουργόν· ὑπὲρ τῆς καλῆς σας υἱείας κ(αι) ψυχικῆς της σωτηρίας...*

Πρβλ. ἀρ. 60.

Σημ.: Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναγράφεται ὁ ἀποδέκτης τοῦ γράμματός, ὁ πρωτοπαπᾶς Ζακύνθου Βασίλειος Καρρέρης : *† τῷ πανοσιωτάτῳ κ(αι) πᾶν αἰδεσμωντάτῳ ἁγίῳ / πρωτοπαπᾶ*

κ(υρί)ω κ(υρί)ω κὺρ Βασίλειω / Καρέζόεις προσκυνητῶς ἀπὸ Ἁγίων / Ὁρος τοῦ Ἀθωνος εἰς
Ζακύνθον

60 Γράμμα τοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Χρυσάνθου στὸν πρωτοπατὰ τῆς Ζακύνθου Βασίλειο Καρρέρη

8 Σεπτεμβρίου 1787

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 268 x 190. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα. Συντομογραφίες λίγες. - Στὴν ἀριστερὴ πλευρὰ τοῦ ἐγγράφου ἔντυπη σφραγίδα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ποὺ φέρει παράσταση τοῦ ἁγίου Νικολάου σὲ ἐγκόλπιό καὶ προσωπικὴ τοῦ Χρυσάνθου. - Ὁ γραφέας εἶναι ὁ ἴδιος μὲ τοῦ ἐγγράφου ἀρ. 59.

Ὁ ἱερομόναχος Χρῦσανθος, σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, στέλνει τοὺς χαιρετισμούς του στὸ Βασίλειο, πρωτοπατὰ τῆς Ζακύνθου καὶ τὸν πληροφορεῖ γιὰ τὴν οἰκτρὴ οἰκονομικὴ κατάσταση στὴν ὁποία ἔχει περιέλθει ἡ Μεγάλῃ Μέσῃ λόγῳ τοῦ δυσβάστακτου χρέους τῆς. Τὸ χρέος, ποὺ ἐπιμεριζόταν ἀναλογικὰ στὶς μονές, ὑπερέβαινε ἤδη τὰ ὀκτακόσια *πουνγγεῖα* (= 400.000 γρόσια) καὶ αὐτὸ ποὺ ὀφείλε ἡ μονὴ Σταυρονικήτα κατάντησε νὰ εἶναι τόσο βαρὺ, ὥστε νὰ μὴν προφταίνουν νὰ πληρώνουν τοὺς ἐτήσιους τόκους στοὺς δανειστὲς τους καὶ τὰ βασιλικά *δοσῖματα*. Ἐπιπλέον εἶχαν ἐπιβαρυνθεῖ μὲ μὰ ἀκόμα οἰκονομικὴ δαπάνη, καθὼς ἀνακαίνισαν τὸ μέρος τῆς μονῆς ποὺ εἶχε καεῖ καὶ τὸ νάρθηκα τῆς ἐκκλησίας. Δὲν ὑπῆρχε ὁμως καμμιὰ ἐλπίδα γιὰ βοήθεια ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς. Ἀπὸ καιρὸ βρίσκεται ἐκεῖ [στὴ Ζάκυνθο] στὴ Βενετικὴ ἐπικράτεια (*εἰς τὸ στάζω τοῦ βενετζηάνου*) ὁ μοναχὸς Συμεὼν. Στὸ ἔξιγῃ ἡ ἀπανταχοῦσα του δὲν θὰ ἔχει καμμιὰ ἰσχὺ. Ἀντίθετα, τὸν πρώην καθηγούμενο παπα Ἰάκωβο, ποὺ εἶναι δικό τους πρόσωπο, θὰ τὸν ἀναγνωρίζουν ὡς *ἀνώτερον ἐπιτηρητὴν νοικοκύρη*. Ὅσα ἔχουν συμβεῖ μέχρι στιγμῆς καλῶς καμωμένα, ἀλλὰ στὸ μέλλον νὰ ἐνεργοῦν ὄχι ἀνάλογα μὲ τὶς ἐπιθυμίες τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ μὲ γνώμονα τὴν ἀγάπη τους πρὸς τὴ μονὴ Σταυρονικήτα καὶ νὰ βοηθοῦν τὸν προηγούμενο παπα Ἰάκωβο. Ἐγραψαν τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλείου καὶ τῶν γεννητόρων του στὴν ἱερὴ πρόθεση, γιὰ νὰ μνημονεῦνται αἰώνια ὡς νέοι κτίτορες τῆς μονῆς. Ἄν κάποιος ταξιδιώτης ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα ἔρθει ἐκεῖ, νὰ τὸν βοηθήσουν, ὅπως θὰ ὀρίζει ἡ ἀπανταχοῦσα του.

Ὑπογράφει ὁ ἱερομόναχος Χρῦσανθος, σκευοφύλαξ τῆς βασιλικῆς καὶ πατριαρχικῆς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα.

Ἄρχ.: Παρακαλοῦντες κ(ύριο)ν τὸν ἐλεήμονα Θεὸν κ(αὶ) τὴν Παναγίαν Παρθένον / κ(αὶ) τὸν ἅγιον Νικόλαον τὸν θαυματουργὸν ὑπὲρ τῆς καλῆς σας ὑγείας / κ(αὶ) ψυχικῆς τῆς σωτηρίας ...

Πρβλ. ἀρ. 59.

61 Νοταριακὸ ἔγγραφο τοῦ Θεοδώρου Καμπᾶ γιὰ τὴ διαθήκη τοῦ ἱερομονάχου τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Ζαχαρία

18 Ἰανουαρίου 1788

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 277 x 195. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση πολὺ κακὴ: ἐξίτηλο ἀπὸ τὴν ὑγρασία στὴν ἄνω καὶ κάτω δεξιὰ πλευρὰ τοῦ α' φύλλου καὶ στὴν ἄνω δεξιὰ πλευρὰ τοῦ β' φύλλου. Φθορὲς στὶς διπλώσεις. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα.

Στὸ κάγγελμα τοῦ νοταρίου Θεοδώρου Καμπᾶ [στὴν Ἁγία Μαύρα] παρουσιάστηκε ὁ κυρ Ζώης τοῦ Δημητρίου ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα ποὺ κατοικεῖ *εἰς τήνδε τὴν χώραν* καὶ ὁ μοναχὸς Χαντζῆς Γεράσιμος ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα καὶ τοῦ εἶπαν νὰ σημειώσει τὰ ἀκόλουθα: ὁ ἱερομόναχος Ζαχαρίας ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα *ἀπέρασε εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν* καὶ μὲ τὴ διαθήκη του ποὺ εἶχε συντάξει τὴν 1η Ἰανουαρίου 1787 στὸ χωριὸ Κατούνα *τῆς στερεᾶς* διὰ χειρὸς τοῦ κυρ Κωνσταντίνου Ζαβόγιαννη, παρουσίᾳ ἄλλων δύο μαρτύρων, δήλωνε ὅτι ἀφήνει στὰ χέρια τοῦ Ζώη διακόςια χρυσὰ τζεκίνα (= 1.050 γρόσια), ἓνα κουτὶ μὲ δεκαοκτὼ ἄγια λείψανα, μία ζώνη ἀξίας ἔξι γροσιῶν, ἓνα μεταξωτὸ ζωνάρι, μία βούλλα τοῦ μοναστηριοῦ, ἓνα πέτζινο δισάκι. Γιὰ ὅλα αὐτά, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ ὑπόλοιπα πράγματα ποὺ ἀναφέρονται στὴ διαθήκη τοῦ Ζαχαρία, οἱ πατέρες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ἔστειλαν στὴν Ἁγία Μαύρα τὸ μοναχὸ Χαντζῆ Γεράσιμο μὲ *ἐπιτροπικὴ* τους τῆς 29ης Αὐγούστου 1787, ποὺ φέρει τὶς σφραγίδες τῆς μονῆς καὶ τῆς Μεγάλης Μέσης, καὶ μὲ μιά *γραφὴ* μὲ ἡμερομηνία 6 Σεπτεμβρίου 1787 ποὺ ἀπευθυνόταν στὸν κυρ Μῆτζο Μαυρομάτη, τὸν ὁποῖο ὁ *ρηθείς*(;) Γρηγόριος εἶχε διορίσει ὡς ἐπίτροπο τοῦ Ζαχαρία καὶ ἔτσι μποροῦσε νὰ βοηθήσει τὸ Γεράσιμο (*νὰ δώσῃ τὴν ἀσιστέντζα*), ὥστε νὰ παραλάβει ὅλα τὰ πράγματα, σολδία καὶ τὰ ὑπόλοιπα, ποὺ φανερώνει ἡ διαθήκη. Μὲ τὰ γραμμιατὰ αὐτὰ στὰ χέρια του ὁ μοναχὸς Χαντζῆς Γεράσιμος ἤρθε *εἰς τοῦτα τὰ μέρη* καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸ Ζώη νὰ τοῦ ἀποδώσει τὰ τζεκίνα, τὰ λείψανα καὶ τὰ ὑπόλοιπα πράγματα. Ἐκεῖνος ἐφανέρωσε *μὲ τὴ συνειδήσή του* τὰ τριακόσια σαράντα τούρκικα γρόσια ποὺ εἶχαν ἀπομείνει στὰ χέρια του, τὸ κουτὶ μὲ τὰ ἄγια λείψανα, τὴ ζώνη καὶ τὸ ζωνάρι. Ὅλα αὐτὰ ἀποδόθηκαν τώρα στὸ μοναχὸ

Χαντζή Γεράσιμο με τὸ *ρηθὲν τίτολον* ἐνώπιον τοῦ νοταρίου καὶ τῶν μαρτύρων. Πὰ τὰ σολδία ποὺ ὑπολείπονται, ὁ *signor* Χαράλαμπος Βαλαωρίτης ὑπόσχεται νὰ γίνει ἐγγυητὴς γιὰ τὸ Ζώη (*νὰ τὸν γεραντίρη*), σὲ περίπτωση ποὺ τύχει κάποια ἀντιξοότητα στὸν τελευταῖο, ἀφοῦ μάλιστα γνωρίζει πολὺ καλὰ ὅτι ὁ μοναχὸς Χαντζῆς Γεράσιμος ἔχει σταλεῖ ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα κι ὅτι τὰ γράμματα ποὺ ἔχει μαζί του εἶναι βέβαια καὶ ἀληθινά. Τὰ γράμματα αὐτά, δηλαδή ἡ ἐπιτροπικὴ καὶ ἡ γραφή, παραμένουν γιὰ ἀσφάλεια (*διὰ καουτέλα τῶν μερῶν*) εἰς τὴν *φίλτζαν* (*filza*, δέσμη ἐγγράφων).

Ὑπογράφουν καὶ βεβαιώνουν (μετὰ τὸ χέρι τοῦ νοταρίου): Ὁ Χαντζῆς Γεράσιμος, μοναχὸς ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Ὁ Χαράλαμπος Βαλαωρίτης. Ὑπογράφουν οἱ μάρτυρες (μετὰ τὸ χέρι τοῦ νοταρίου): Ὁ ἱερεὺς Ἀνδρέας Κράλης. Ὁ ἱερεὺς Στάμος Παπαλάτης. Ὁ Σάββας, ἱερομόναχος ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα, συναδελφὸς τοῦ Γερασίμου. Ὁ νοτάριος Θεόδωρος Καμπᾶς, Teodoro Cambà.

Ἄρχ: 1788 *ιάννουαρίου 18* ἐτι ἐν[εφάνισθησαν εἰς τὸ κάγ -] / *γελο* μου ἀπὸ τό ἐνά ὁ κύρ Ζώης γ[α . κρ ... τοῦ ποτα] *Δημητρίου ἀπὸ Ἰωάννηνα ...*

Πρβλ. ἀρ. 58.

62 Γράμμα τοῦ μοναχοῦ Συμεὼν στοὺ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Διονύσιο γιὰ τοὺς μύλους καὶ τὰ κτήματα τῆς μονῆς στοὺ Τζίτζο

3 Σεπτεμβρίου 1790

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 250 x 207. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ *recto* τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο ἐξίτηλο. - Διατήρηση καλὴ. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ. Συντομογραφίες λίγες. - Ἱχνη σφραγίδας ἀπὸ ἰσπανικὸ κερί στὸ *verso* τοῦ β' φύλλου.

Ὁ οἰκονόμος τῆς μονῆς Σταυρονικήτα μοναχὸς Συμεὼν πληροφορεῖ τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Διονύσιο πὼς οἱ *Κουνάροι* (Κοῖνάροι) ἔδωξαν τοὺς μυλωνάδες καὶ λεηλάτησαν τοὺς μύλους τους. Ὁ Συμεὼν ἔστειλε ἄλλους μυλωνάδες, ἀλλὰ ἔπαθαν κι αὐτοὶ τὰ ἴδια μετὰ ἀποτέλεσμα νὰ ζημιωθεῖ οἰκονομικὰ καὶ ὁ ἴδιος, καθὼς δὲν εἰσπράχθηκε ὁ *πάχτος* (τὸ μίσθωμα τῶν μύλων). Ἐπειδὴ εἶναι προφανὴς ἡ πρόθεσή τους νὰ ἰδιοποιηθοῦν τοὺς μύλους, ὁ Συμεὼν προτρέπει τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς νὰ πάρει τὸ *χάτη σερίφη* τῆς Μεγάλης Μέσης καὶ μαζί μετὰ τὴ γραμματικὴ τοῦ ἀγὰ νὰ ἔρθει ἐπὶ τόπου γιὰ νὰ ἐπιληφθεῖ τῆς ὑποθέσεως. Νὰ φροντίσει μάλιστα νὰ ἔρθει ὄχι τοῦ ἀγίου Δημητρίου, ἀλλὰ τὸ γρηγορότερο δυνατόν, χωρὶς νὰ σκεφθεῖ τὰ ἔξοδα. Καθὼς ὁ ἴδιος εἶναι

ἄρρωστος καὶ κινδυνεύει νὰ πεθάνει, ἐπείγει ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ἀπὸ ἄλλον οἰκονόμο, πού θὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐπιστατεῖ τὰ χωράφια στὴ χώρα τοῦ Τζίτζου. Προσκυνάει τὸν προηγούμενο παπα Γαβριήλ, τὸν ἅγιο διδάσκαλο [Χρύσανθο] καὶ τὸν παπα Δαμιανὸ τὸ γείτονά του καὶ τοὺς ὑπόλοιπους ἀδελφούς.

Ἀρχ.: † Πανοσιώτατε ἄγχε σκευοφύλαξ κήρη κήρηαι παπ(α) κηρ Διονήσιε / την ημητέραν πανοσιώτητα γληκός προσκηνό ...

Σημ. α': Διδάσκαλος εἶναι ὁ Χρύσανθος. Περβλ. ἀρ. 50, 67.

Σημ. β': Στὸ verso τοῦ β' φύλλου συνδέεται λανθασμένα τὸ γράμμα μὲ τὸ μετόχι τῆς μονῆς στὴν Κασσάνδρα.

63 Ἀφιέρωση τόπου στὴν Κάριανη ἀπὸ τὴ Χάιδω τὴν κυρὰ Χατζήδαινα

17 Δεκεμβρίου 1791

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφυλλο 275 x 190. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλά.

Ἡ Χάιδω, κόρη τοῦ μακαρίτη Καμάρη ἀπὸ τὸ χωριὸ Κάριανη, στοχαζόμενη τὸ ἀπρόβλεπτο τοῦ θανάτου ἀποφάσισε νὰ ἀφιερώσει στὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τὸν τόπο πού εἶχε ἀγοράσει ἀπὸ τὸ Μάλαμα, γιὸ τοῦ μακαρίτη τοῦ Πώργη. Ἡ συμφωνία ἀνάμεσα στὰ δύο μέρη προβλέπει ὅτι γιὰ ὅσο διάστημα ἡ Χάιδω βρίσκεται ἐν ζωῇ ὁ τόπος θὰ ἀνήκει ἀποκλειστικὰ στὴ δικὴ της ἐξουσία. Ἄν τὸ ἀπαιτήσουν οἱ μεταβολές τῶν περιστάσεων, μπορεῖ νὰ κτίσει μέσα ἓνα μικρὸ οἶκημα γιὰ νὰ μένει ἕως ὅτου πεθάνει, ὅποτε θὰ περιέλθει καὶ ὁ τόπος πλήρως στὴν ἐξουσία τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. Ἄν ἐπιχειρήσει κανεὶς, εἴτε ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς εἴτε ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς τῆς Χάιδως, νὰ ἀποσπάσει ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα τὸν τόπο πού τῆς ἀφιέρωσε, θὰ ἔχει ἀντίδικο τὸν ἅγιο Νικόλαο.

Ὑπογράφουν (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα) ἡ Χάιδω καὶ οἱ μάρτυρες: ὁ Χατζή Προυνσας. Ὁ Χατζή Ἀθανάσης, ἀδελφὸς τῆς Χάιδως καὶ γραφέας τοῦ ἐγγράφου. Ὁ Δῆμος, ἀδελφὸς τῆς Χάιδως.

Ἀρχ.: ἐτὶ 1791 δεκεμβρήου 17 / † δια του παρόντος γινετε δήλον στοχαζόμενοι ἐγὼ η / θιγάτηρ του μακαρήτη Καμάρη η Χάιδου απο χορήον Κάριανη ...

Σημ.: Σὲ σημείωμα (ἀρχῶν 19ου αἰ.) στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναφέρεται ὅτι ὁ τόπος ἔγινε περιβόλι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα: το ἠπόγραμμα τῆς κυρὰς Χατζήδινας, της Χάδους, διὰ τὸν τόπον ὁ- / πο ἔδουσε εἰς τὸ μοναστήριον κ(αί) ἔγινε περιβόλεον τοῦ μοναστη- / ρίου

64 Έγγραφο δανεισμοῦ τοῦ παπα Ἱερεμίας Θεσσαλονικέως ἀπὸ τὸν παπα Θεοδόσιο Χιώτη

11 Μαΐου 1792

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 186 x 141. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο ἐξίτηλο. - Διατήρηση πολὺ κακή: σχίσμο στὴ δεξιὰ πλευρὰ τοῦ ἐγγράφου καὶ ἐγκάρσιο σχίσμο καὶ ἀποκοπὴ τοῦ κάτω μέρους τοῦ ἐγγράφου. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ.

Ὁ παπα Ἱερεμίας Θεσσαλονικὸς ἐξαιτίας τῆς συμφορᾶς πού τὸν βρῆκε ἀναγκάστηκε νὰ δανειστεῖ ἑκατὸ γρόσια ἀπὸ τὸν παπα Θεοδόσιο Χιώτη. Ὡς ἐνέχυρο (*ἀμανέτι*) γιὰ τὸ χρέος του τοῦ παρέδωσε ἓνα ἅγιο λείψανο, τὸν κάλαμο τοῦ δεξιοῦ χειροῦ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, καὶ ἓνα διακοσμημένο σταυρό. Ἡ συμφωνία πού συνήψαν πρόβλεπε τὴν ἐξόφληση τοῦ δανείου ὕστερα ἀπὸ ἐνενηνταμία ἡμέρες. Μὲ τὴν παρέλευση τῆς καθορισμένης προθεσμίας (*ἐρχόμενος ὁ διωρισμένος βατές*, *vade*) ὁ παπα Ἱερεμίας ὄφειλε δίχως ἀντιρρήσεις νὰ καταβάλλει τὰ χρεωστούμενα. Πρὸς βεβαίωση τῶν παραπάνω ἐπέδωσε τὸ παρὸν στὸν παπα Θεοδόσιο ἐνώπιον τῶν μαρτύρων.

Υπογράφουν: Ὁ παπα Ἱερεμίας ὁ Θεσσαλονικέος (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα τοῦ ἐγγράφου). Οἱ μάρτυρες: Γεώργης Φρατζέλας, Γεώργης παπουτζῆς *εἰς τὸ τζαβάτζη χάνι*. Γάνης παπουτζῆ.

Ἀρχ.: Διὰ τὸ παρὸν μου γίνεται δῖλον ὅτι με το να με ακολουθήσε η συν-/μφοράν κ(αι) ἔμνα χρεόστης εἰς στον παπά κυρ Θεοδόσιον / Χιώτην ...

65 Γράμμα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸ Χατζη Γεώργιο

10 Αὐγούστου 1792

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 347 x 243. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι καστανόχρῳο. - Διατήρηση πολὺ καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα. - Στὴν ἀριστερὴ πλευρὰ τῆς ἄνω ὡας τοῦ ἐγγράφου ἐντυπὶ σφραγίδα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα μὲ παράσταση τοῦ ἁγίου Νικολάου σὲ ἐγκόλπιο.

Ὁ Χατζη Γεώργιος παρουσιάστηκε τὸ 1792 στὴ μονὴ Σταυρονικήτα καὶ ζήτησε νὰ ἀγοράσει τὸ *ψωμί του*, σύμφωνα μὲ τὴ συνήθεια τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καὶ νὰ συγκοινοβιάσει μὲ τοὺς μοναχοὺς. Πράγματι, τὸ αἶτημά του ἔγινε δεκτό. Ἔτσι ἔδωσε ὁ ἴδιος γιὰ τὴ σίτισή του στὴ μονὴ τετρακόσια γρόσια καὶ ὡς ἀντάλλαγμα ἀπαλλάχθηκε ἀπὸ κάθε βαρὺ παγκοινιά (*παγγενιάν*) ἐκτὸς ἀπὸ τὶς καθορισμένες ὑπηρεσίες πού ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ προσφέρουν καὶ οἱ ὑπόλοιποι μοναχοί. Μποροῦσε νὰ παίρνει δώδεκα ὀκάδες λάδι τὸ χρόνο καὶ ἔξι

οκάδες ρακί από τὸ καζάνι καὶ ὅ,τι ἄλλο προσφέρει ἡ τράπεζα τῆς μονῆς, ὅπως καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἀδελφοί. Τοῦ παραχώρησαν ἐπιπλέον καὶ δωμάτιο (*κάβια*) μὲ τζάκι καὶ ἕναν ὑποτακτικό. Κανεὶς ἀπὸ τοὺς τωρινούς ἢ τοὺς μεταγενέστερους προσεστώτες δὲν μπορεῖ νὰ τὸν παρενοχλήσει παραβιάζοντας ὅσα ἐγγράφως ἔχουν συμφωνήσει. Ἄν ὅμως συμβεῖ κάτι τέτοιο, τότε ὀφείλουν νὰ τοῦ ἐπιστρέψουν τὰ ἄσπρα του. Ἄν πάλι περιπέσει αὐτὸς σὲ σύγχυση καὶ θελήσει ὁ ἴδιος νὰ ἀποχωρήσει ἀπὸ τὴ μονὴ ἀρνούμενος νὰ εἰσακούσει τὶς παρακλήσεις τοῦ προσεστώτος καὶ τῆς ἀδελφότητος, τότε θὰ κατακρατηθοῦν τὰ ἄσπρα του γιὰ τὴν ἀποπληρωμὴ τῆς σίτισής του, σύμφωνα μὲ τὴ συνήθεια τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Πρὸς ἔνδειξη τῶν παραπάνω συντάχθηκε τὸ παρὸν *γράμμα* ποὺ φέρει τὴ σφραγίδα τῆς μονῆς.

Ῥυπογράφει ὁ σκευοφύλαξ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Διονύσιος.

Ἀρχ.: *Διὰ τοῦ παρόντος δηλον γινετ(αι) ὅτι ἐν τό ,αψ'ιβ' σωτήριον ἔτος ...*

66 Ἐξοφλητικὸ γράμμα τῆς Περιστερας καὶ τοῦ ἱερομονάχου Παρθενίου

14 Σεπτεμβρίου 1792

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 210 x 155. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ. - Βλ. Πίν. 18.

Ῥολοι οἱ συγγενεῖς, ἀδελφοὶ καὶ ἀνιψιοί, τοῦ μακαρίτη τοῦ προηγούμενου [Δαβίδ] Σταυρονικητιανοῦ δηλώνουν ὅτι ἀπὸ σήμερα καὶ στὸ ἐξῆς δὲν ἔχουν καμμιὰ περαιτέρω *ληψοδοσία* μὲ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα καὶ παραιτοῦνται ἀπὸ οποιαδήποτε διεκδίκηση. Αὐτὸ ἰσχύει τόσο γιὰ ὅλους τοὺς συγγενεῖς ὅσο καὶ γιὰ τὴν Περιστερά εἰδικότερα, καθὼς ἔλαβε αὐτὰ ποὺ τῆς ἀναλογοῦσαν. Πρὸς ἔνδειξη καὶ βεβαίωση τῆς ἀλήθειας συντάχθηκε τὸ παρὸν *ἐξοφλητικὸν γράμμα*, ὥστε νὰ εἶναι ἀνενόχλητοι ἀπὸ τοὺς πατέρες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα.

Ῥυπογράφουν: Ἡ Περιστερά, ἀδελφὴ τοῦ μακαρίτη (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα). Ὁ ἱερομόναχος Παρθένιος, ἀνιψιὸς τοῦ μακαρίτη παπα Δαβίδ, γραφέας τοῦ ἐγγράφου. Οἱ μάρτυρες (ἰδιοχείρως): Ὁ ἱερεὺς Θεόδωρος. Ὁ Νίκος Τοῦτζος.

Ἀρχ.: *Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ἐξοφλητικὸν γράμματος δηλον καθί- / σταται ...*

67 Γράμμα του Τζιανίτη, ἐπίτροπου τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, στὸν ἐπίτροπο καὶ ἐπιστάτη τῆς μονῆς παπα Χρύσανθο

17 Ἰανουαρίου 1793

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 215 x 155. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση πολὺ καλὴ. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα.

‘Ο Τζιανίτης στέλνει τοὺς ἀσπασμούς του στὸν οἰκουμενικὸ πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως καὶ πληροφορεῖ τὸν ἐπίτροπο τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, δάσκαλο παπα Χρύσανθο, καὶ τοὺς ὑπόλοιπους πατέρες τῆς μονῆς ὅτι θὰ τοὺς στείλει τὶς ἐλιές ποὺ τοῦ εἶχαν ζητήσει μὲ τὸ γράμμα τους. Ἡ δεκατία ποὺ ὀφείλει ἡ μονὴ στὸν ἀγὰ [τῆς Θάσου] εἶναι ἑκατὸν δεκατέσσερις ὀκάδες ἐλιές. ‘Ο τελευταῖος θέλει νὰ τοῦ ἀποδοθεῖ αὐτὴ ἡ ποσότητα σὲ λάδι. Αὐτὲς τὶς ἐλιές στέλνει τώρα στὴ μονὴ Σταυρονικήτα, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζει ὁ ἀγὰς. Π’ αὐτὸ ὅταν λάβουν τὸ δεῦτερο γράμμα του, νὰ τοῦ στείλουν τὰ ἄσπρα γιὰ νὰ ἀγοράσει τὴν ἀντίστοιχη ποσότητα λαδιοῦ ποὺ ὀφείλει νὰ παραδώσει στὸν ἀγὰ. Ἵσως μάλιστα καταφέρει νὰ τὸ ἀγοράσει σὲ χαμηλότερη τιμὴ.

Ὑπογράφει ὁ Τζιανίτης, ἐπίτροπος τῆς μονῆς.

Ἀρχ.: *Τὸ παναγιωτάτου κ(αί) εικουμενικου πατριάρχου / τις Κουστατινοπολεως δολικος προσκυνο ... το τατηνόν μου πρότον να τις προσκυνίσουν κ(αί) δέφ-/τερον να τις φανερῶσον ἅγιε ἐπίτροπε ...*

Σημ. α': Στὸ verso τοῦ β' φύλλου διευκρινίζεται ὅτι τὸ γράμμα ἀποστέλλεται ἀπὸ τὶς Μαριές τῆς Θάσου: *το πανοσιώτάτου τις εἴερας τοῦ / Σταβρονίκητα εἰς στον Ὅρος παπα / κυρ Χρῖσανθε ἐπιστάτη εἰγιός / δόθιτο απου Μαριες*

Σημ. β': Ὁ μνημονεύμενος πατριάρχης εἶναι ὁ Προκόπιος, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἐκθρόνισή του τὸ 1789 ἐξορίστηκε στὸ Ἅγιον Ὅρος, στὴ μονὴ Λαύρας. Χρεωστικὴ ὁμολογία τῆς μονῆς Σταυρονικήτα (7 Ἀπριλίου 1795) πιστοποιεῖ τὶς οἰκονομικὲς του δοσοληψίες μὲ τὴ μονὴ καὶ ἐπιπλέον τὴν παρουσία του στὸ Ὅρος: *αψ'ε' ἀπριλλίου ζ'95 ἔστειλα / τὴν καθ'αὐτὸ ὁμολογία / τοῦ Θεοδωράκη Κομνηνοῦ / Αἰμναίου πιστελματζῆ εἰς / Σμήρην τῷ κυρ Παναγῇ / Γαῖνοπούλῳ νὰ παρα- / λάβῃ τὰ χῆλια γρ(ό)σι(α) / κ(αί) εὐθέ(ως) νὰ ἀποκριθῇ / νὰ τὰ λάβῃ καὶ γὼ / παρὰ τοῦ αὐταδέλφου του / κυρ Ἀναστάση διατρίβον- / τος ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὅρει / ὁ πατριάρχης Προκόπιος*

Στὸ κατὰστιχο τῶν χρεωστικῶν ὁμολογιῶν τοῦ 1796 συμπεριλαμβάνονται πεντακόσια γρ-οσια ποὺ ὀφείλε ἡ μονὴ τῷ παναγιωτάτῳ πατριάρχει κ(υρ)ῳ Προκοπίῳ.

68 Συμφωνητικό γράμμα τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους

22 Φεβρουαρίου 1793

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο γαλάζιο 340 x 230. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Συντομογραφίες λίγες. - Στὴν ἄνω ὠα τοῦ ἐγγράφου ἐντυπὴ τετραμερὴς σφραγίδα τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ὁ Σουλτάνος εἶχε ἐπιβάλει στὸ Ἅγιον Ὅρος τὸ δασμὸ (*γιουμπρούκι*) γιὰ τὰ κρασί καὶ τὸ ρακί, ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἡ ἐντόπια παραγωγή αὐτῶν τῶν εἰδῶν δὲν ἐπαρκοῦσε γιὰ νὰ καλύψει τὶς ἀνάγκες τοῦ Ἀθωνοῦ καὶ ἀναγκάζονταν νὰ τὰ ἀγοράζουν ἀπὸ ἀλλοῦ. Π' αὐτὸ ὅλοι οἱ μοναστηριακοί, οἱ κελλιῶτες καὶ οἱ ἀσκητὲς τοῦ Ἁγίου Ὁρους δηλώνουν ὅτι, ἂν τυχὸν συλληφθεῖ κελλιώτης ἢ κάποιος ἄλλος νὰ πουλάει κρασί ἢ ρακί ἔξω ἀπὸ τὸ Ὅρος σὲ καΐκια, ἀγωγιάτες ἢ μεταπράτες προκαλώντας ἔτσι ζημιὰ στὸ Ὅρος, ὁ ἐνοχος θὰ πληρώσει τὴ ζημιὰ καὶ θὰ τιμωρεῖται. Ἀκόμα κι ἂν δὲν προκληθεῖ ζημιὰ, ὅμως καὶ πάλι θὰ τιμωρεῖται ἀπὸ τὸν ἀγὰ [τοῦ Ἁγίου Ὁρους] μὲ ξυλιᾶς καὶ ἐπιβολὴ προστίμου (*ντζερεμέ*), ἐπειδὴ παραβίασε τὴν παρούσα συμφωνία. Ἄν μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἀντιληφθεῖ τὸ σφάλμα του καὶ διορθωθεῖ, ἔχει καλῶς. Ἄν ὅμως προσφύγει σὲ κάποιο κοσμικὸ δικαστήριον, τότε θὰ ξεσηκωθοῦν ἐναντίον του ὅλοι οἱ μοναστηριακοί, οἱ κελλιῶτες καὶ οἱ ἀσκητὲς καὶ θὰ παρουσιάσουν στὸ δικαστήριον τὸ παρὸν ἔγγραφο. Σὲ κάθε περίπτωσιν θὰ τὸν ὑποχρεώσουν νὰ πληρώσει γιὰ τὴ ζημιὰ ποὺ θὰ μπορούσε νὰ προκύψει ἀπὸ τὴ δικαστικὴ ἀπόφαση. Ἐπιπλέον θὰ πουληθεῖ τὸ κελλί του στὴν τιμὴ ποὺ τὸ εἶχε ἀγοράσει, ὅπως ἀναφέρεται στὴν ὁμολογία του, καὶ θὰ ἐκδιωχθεῖ ὁ ἴδιος ἀπὸ τὸ Ὅρος ὡς κακεντρεχὴς καὶ κακότροπος. Ἄν μάλιστα προσπαθῇ νὰ τὸν ὑπερασπιστεῖ κάποιος μοναστηριακός, κελλιώτης ἢ ἀσκητὴς, θὰ τιμωρεῖται κι αὐτὸς ἐξίσου. Πρὸς δὴλωση τῶν παραπάνω συντάχθηκε τὸ παρὸν *συμφωνητικὸν γράμμα*, ποὺ φέρει τὴ σφραγίδα τῆς Κοινότητος καὶ ὑπογράφεται καὶ ἀπὸ τοὺς κελλιῶτες καὶ τοὺς ἀσκητὲς, γιὰ νὰ εἶναι ἔγκυρον σὲ κάθε δικαστήριον.

Ὑπογράφουν: Ὁ πνευματικὸς πᾶπα Ἰγνάτιος ἀπὸ τὸ κελλί τῶν Ἁγίων Πάντων. Ὁ παπα Ζαχαρίας ἀπὸ τὸ κελλί τῶν Ἀρχαγγέλων. Ὁ παπα Γρηγόριος ἀπὸ τὸ κελλί τοῦ Ἁγίου Ὀνουφρίου.

Ἀρχ.: *Διὰ τοῦ παρόντος ἐνυπογράφου συμφωνητικοῦ καὶ ἐσφραγίσ(ου) γράμματος ἡμῶν ὑποσχετικοῦ ...*

Σημ.: Ἀπὸ τὶς ὀνομασίαις τῶν κελλιῶν συνάγεται ὅτι καὶ οἱ τρεῖς ποὺ ὑπογράφουν εἶναι κελλιῶτες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα.

69 Γράμμα του Γεωργίου Καστρισιού στο μητροπολίτη Σταυρουπόλεως
Γρηγόριο στο Βουκουρέστι για τη μήτρα του επίσκοπου Ριμνίκου

Βιέννη, 27 Μαρτίου 1795

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 230 x 185. Τό κείμενο εκτείνεται στο recto και τὸ verso τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλή. - Ορθογραφικά σφάλματα πολλά.

Ὁ Γεώργιος Καστρισιού εἶχε λάβει γράμμα ἀπὸ τὸ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως [Γρηγόριο], μὲ τὸ ὁποῖο τοῦ ζητοῦσε νὰ ἐπιστατήσῃ στοὺς κέντημα μᾶς μίτρας. Ταυτόχρονα ἔλαβε καὶ τὸ *ὀρνέκια*¹ ποὺ περικλειόταν στὸ γράμμα του. Ὁ Καστρισιού δεσμεύεται ὅτι θὰ προσπαθῇ νὰ τὴν κάνει ὅπως οἷός τῃς καλὴ καλὴ ἀπὸ τὴν προηγούμενη, στὴν κατασκευὴ τῆς ὁποίας εἶχε ἐπιστατήσῃ ὁ μακαρίτης ὁ ἀρχιμανδρίτης καὶ προοριζόταν γιὰ τὸ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως. Ἄλλωστε καὶ ὁ ἴδιος ἔχει κάνει μιά-δυὸ μίτρες γιὰ τὴν Τουρκία καὶ ἕνας φίλος του ἐτοιμάζει μίαν γιὰ τὴ Μολδαβία ποὺ εἶναι πραγματικὰ ἀξιοθαύμαστη. Ὅσο γιὰ τὴν τιμὴ τοῦ κάθε ὑλικοῦ χωριστά, τοῦ ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴ στὸ γεγονός ὅτι τὸ *μάλαμα*² τώρα ἔχει ἀκριβύνει πολὺ μὲ προφανεῖς ἐπιπτώσεις στὴ διαμόρφωση τῶν τιμῶν. Ἔτσι σχετικὰ μὲ τὸ σύρμα γιὰ τὰ *κρυστάλια* ἀπὸ *μπερλιαντὴρ γρεσηντέν*³, ποὺ ὅπως ἔλεγε στὸ γράμμα του ὁ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως δὲν τὸ εἶχαν βάλει στὴν προηγούμενη μίτρα ποὺ εἶχε ἀναλάβει ὁ μακαρίτης ὁ ἀρχιμανδρίτης, δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ προσδιοριστῇ μὲ ἀκρίβεια ἂν θὰ κοστίζει τριάντα πάνω ἢ τριάντα κάτω. Ὅσὸ ὅσο θὰ προσπαθῇ νὰ κάνει τὴν καλὴ καλὴ δυνατὴ δουλειὰ γιὰ νὰ τὸν ἐκανοποιήσει. Βλέπει ἀκόμα στὸ περιθώριο τοῦ χαρτιοῦ στὸ ἴδιο μῆκος μὲ τὴ σειρὰ τῶν γραμμῶν μίαν σημείωση ὅτι ἀπομένει νὰ ἔρθῃ τὸ ἀτλάζι⁴. Τὸν συμβουλεύει μὲ βάση τὴν ἐμπειρία του τὸ κέντημα τῆς μίτρας νὰ μὴ γίνῃ πάνω σὲ ἀτλάζι, ἀλλὰ σὲ κόκκινο κατιφέ⁵. Πὰ νὰ τοὺς διευκολύνῃ στὴν ἐπιλογὴ τοὺς τοὺς στέλνῃ ἕνα δείγμα τοῦ ὑφάσματος (σχέδιο;) καὶ περιμένει μὲ τὸ πρῶτο ταχυδρομεῖο (*πόστια*) νὰ τὸν ἐνημερώσουν γιὰ τὴν τελικὴ τοὺς ἀπόφαση σ' αὐτὸ τὸ θέμα, ἂν θὰ εἶναι *συμπιραννο* (συμπήρυνο;) ὡς τὰ *ὑπομάνικα*⁶. Ἐπιπλέον πρέπει νὰ διευκρινίσουν ἂν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐτοιμαστῇ ἡ μίτρα στὴ Βιέννη ἢ νὰ ὁλοκληρώσουν τὴ φιλοτέχνησίν της στὸ Βουκουρέστι. Ἄν φτιαχτῇ στὴ Βιέννη, τότε πρέπει ἐπιτόπου νὰ προσαρμώσουν ταυτόχρονα καὶ τὸ καλὸ μαργαριτάρη⁷, ἀφοῦ αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅπως εἶπε ἡ κεντήστρα. Μποροῦν λοιπὸν νὰ τὸ δώσουν στὸν κύριον Μιχάλη, τὸν ἀνιψιὸ τοῦ μακαρίτη τοῦ Κώστα, καὶ νὰ τὸ στείλῃ αὐτὸς στὴ Βιέννη μὲ τὴν *πόστια*. Ἄν πάλι δὲν ἔχουν μαργαριτάρη, μποροῦν νὰ βροῦν αὐτὸ ποὺ χρειάζονται στὴ Βιέννη. Πάντως *τὸν γῦρον, τὸν τηπέν*⁸ καὶ τὰ ὑπόλοιπα τὰ

ἔχει ἤδη δώσει γιὰ κατεργασία καὶ αὐτὸ ποὺ ὑπολείπεται πιά εἶναι νὰ ἀποσαφηνιστεῖ πάνω σέ ποιὸ ὕψος θὰ γίνεῖ τὸ κέντημα καὶ ἂν θέλουν νὰ φτιάξουν τὴ μίτρα καὶ εἰς κολόφῃ⁹. Μαζὶ μὲ τὴν ἀπόκρισή του νὰ δώσει ὁ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως στὸν κύρ Μιχάλη καὶ σαρανταπέντε φλωριά καὶ ἐκεῖνος θὰ τοῦ δώσει λογαριασμὸ γιὰ τὰ ἔξοδα.

Ὑπογράφει ἰδιοχείρως ὁ Γεώργιος Καστρισίου.

Ἀρχ.: *Τὴν πανηρωτικὰ της εὐλαβ(ῶς) πρῶσκηνῶ τὴν δεξιάν της / ἀσπάζωμε ... Τὸ πανιαρόν της γράμμα λαβὸν ...*

1. *δρνέκια* (örnek): τὸ πρότυπο τοῦ κεντήματος, πιθανότατα τὸ ἀνθίβολο ποὺ θὰ χρησιμοποιοῦσαν γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς μίτρας (διακοσμητικὸ σχέδιο καὶ παραστάσεις, συνήθως μετὰ ἄλλα μὲ τὶς μορφές τῶν εὐαγγελιστῶν συνοδευμένων ἀπὸ τὰ σύμβολά τους).

2. *μάλαμα*: τὸ χρυσάφι ποὺ θὰ χρησιμοποιοῦσαν στὸ κέντημα σὲ διάφορες μορφές (χρυσὸ σύρμα, κορδόνι, τριτῖο, πούλιες).

3. *κρυστάλια*: οἱ διακοσμητικοὶ πολύχρωμοι λίθοι, πολύτιμοι ἢ ἡμιπολύτιμοι, ποὺ χρησιμοποιοῦσαν στὸ στολισμὸ τῆς μίτρας. Τὸ σύρμα ἦταν πεπλατυσμένη στενὴ λάμα ἀπὸ χρυσὸ ἢ ἀσήμι. *μπερλιαντήρ*: μπριγιαντένια, διαμαντένια. Ὁ ὅρος *γρεσηντέν* εἶναι ἀσαφές. Πιθανὸν πρόκειται γιὰ κάποιον ὕλικὸ ἢ τὸν τόπο προέλευσής του.

4. *ἀτάλαξ*: βαρὺ μεταξωτὸ σατέν.

5. *κατιφές*: κόκκινο κοφτὸ βελούδο, ὁ βυζαντινὸς καμουχάς.

6. *ὑπομάνικα*: ἐπιμάνικα ἢ ἐπιμανίκια, ἀποτελοῦν στοιχεῖο τῆς ἱερατικῆς ἐνδυμασίας.

7. *τὸ καλὸ μαργαριτάρ*: πρόκειται γιὰ τὰ ἀληθινὰ μαργαριτάρια - ὅχι τὰ ψευδομαργαριτάρια - ποὺ χρησιμοποιοῦσαν στὴ διακόσμηση τῆς μίτρας. Τοποθετοῦνταν στὴ διάκρεια τοῦ κεντήματος μέσα στὸ σχέδιο, συνήθως στὰ περιγράμματα καὶ στὰ φωτιστέφανα γι' αὐτὸ καὶ δὲνμποροῦσαν νὰ τοποθετηθοῦν ἀργότερα.

8. *γῦρος, τηπές* (tere): Ὁ πρῶτος ὅρος δηλώνει τὸ κάτω μέρος τῆς μίτρας, ποὺ ὀνομάζεται στεφάνη. *Τηπές* εἶναι τὸ πάνω μέρος, ἡ τρούλλα. Τὰ τμήματα αὐτά, ὅπως καὶ τὰ ὑπόλοιπα, ἔπρεπε νὰ κεντηθοῦν χωριστὰ πάνω σὲ σκληρὸ χαρτόνι καὶ στὴ συνέχεια ἐπικολλοῦνταν στὸ ἀτλαξένιο ἢ βελούδινο ὕλικὸ τοῦ βάθους.

9. *νὰ τὴν φκιάσω καὶ εἰς κολόφῃ*: πιθανὸν νὰ ἐννοεῖ τὴν ιδιαίτερα τρουλλωτὴ μίτρα.

Σημ. α': Σὲ σημειώμα ἀπὸ ἄλλο γραφέα (τὸ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως;) στὸ τέλος τοῦ ἐγγράφου ἀναφέρεται ὅτι στίς 19 Μαΐου 1795 δόθηκαν τὰ σαρανταπέντε βασιλικά φλωριά στὸ Μιχάλη γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς μίτρας: *1795 μαῖον 19 ἔδοσα τὸν Μιχάλη ἀναφίον τοῦ μακαρίστου / Κῶνστα τὰ ἄνω γεγραμμένα <να> τεσσαράκοντα πέντε φλορία / βασιλικά*

Σημ. β': Σὲ σημειώμα στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναφέρεται ὁ παρωλήπτης τοῦ γράμματός, ὁ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως στὸ Βουκουρέστι, καὶ διευκρινίζεται ὅτι ἡ μίτρα προοριζόταν γιὰ τὸν ἅγιο Ρμνίκου: *διὰ τὴν μίτραν τοῦ ἁγίου Ῥμνήκου / τῷ πάντρωτῳ ἁγίῳ δεσπότη / Σταυροπολιαννοῦ πρῶσκηνιτος / Βουκουρέστι*

Σημ. γ': Σὲ σημειώμα τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1797 στὰ κατάστιχα τῆς μονῆς ἀναφέρει ὁ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως τὰ χρηματικὰ ποσὰ ποὺ κατέβαλε γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς μίτρας τοῦ ἁγίου Ρμνίκου:

97: Φευροναρίον 15

γρ(όσια)	20	ἐπλήρωσα τὸ σύγμα διὰ τὴν μήτραν Ρμινήκου
	3:20	εἰς τὸ ἀτλάζη
	50	φθιαστικά τῆς κετίστριας
	49	εἰς φλορία βασιλικά διὰ τὸν σταυρόν
	100	εἰς τὰ πετράδια μέ τὸ δέσμὸν τους

Σημ. δ': Σὲ κατάστιχο ἐξόδων τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸ Βουκουρέστι τοῦ ἔτους 1799 ἀναφέρεται ἡ πληρωμὴ ἑξακοσίων ἐβδομήντα γροσίων γιὰ *κουσούρια* τῆς μίτρας τοῦ ἐπισκόπου Ρμινίκου:

1799 Ὀκτωμβρίον 16 : δῶσις

670 ἐπληρώσαμε τῷ ἀγίῳ Ῥμινήκῳ κουσού- / ρια τῆς μήτρας χρέος τοῦ μακαρίτου

70 Ἀποδεικτικὸ γράμμα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγόριο

15 Αὐγούστου 1795

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 312 x 217. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ· μικρὲς φθορὲς στὴν ἀριστερὴ πλευρά. - Στὸ μέσο τῆς ἄνω ὥας τοῦ ἐγγράφου ἔντυπη σφραγίδα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ποὺ φέρει παράσταση τοῦ ἀγίου Νικολάου σὲ ἐγκόλπιο.

Οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ἔλαβαν πέντε χιλιάδες γρόσια μὲ ἐνοφράγιση χρεωστικὴ ὁμολογία ἀπὸ τὸ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγόριο, ποὺ εἶναι συγκοινοβίτης τους καὶ ἐπίτροπος τῆς μονῆς τῶν Ἀποστόλων στὴ Βλαχία, ποὺ ἐπονομάζεται τοῦ Ἀρχιμανδρίτου. Στὸ ἐξῆς οἱ Σταυρονικητινοὶ γιὰ ὅσο καιρὸ θὰ εἶναι ἐν ζωῇ ὁ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως δὲν θὰ λαμβάνουν αὐτοὶ τὸ *ἐτήσιον διδόμενον*, ἀλλὰ ὁ ἴδιος ὁ Γρηγόριος προκειμένου νὰ ἀποπληρωθεῖ ὁ τόκος (τὸ *διάφορον*) τῶν πέντε χιλιάδων γροσίων ποὺ δάνεισε στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Πρὸς ἔνδειξη τῶν παρσπάνω συντάχθηκε τὸ παρὸν *ἀποδεικτικὸν γράμμα* ποὺ φέρει τὴ σφραγίδα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα καὶ ἐπιδόθηκε στὸ Γρηγόριο Σταυρουπόλεως.

Ὑπογράφει ὁ ἀρχιμανδρίτης καὶ σκευοφύλαξ τοῦ Σταυρονικήτα Καλλίνικος.

Ἀρχ.: † Διὰ τοῦ παρόντος ἀποδεικτικοῦ ὑποσχετικοῦ καὶ ἐνοφραγίστου γράμματος, δηλοποιοῦμεν ὅλοι ἡμεῖς οἱ ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τοῦ Σταυρονικήτα ...

Σημ.: Πρόκειται ένδεχομένως γιά τὸ *συμφωνητικὸν γράμμα* ποὺ ἀπέστελαν ἐκ τῶν προτέ-
ρων οἱ Σταυρονικητιανοὶ στὸ Σταυρουπόλεως Γρηγόριο γιά νὰ ἐξασφαλίσουν τὴ χορήγηση ἐκ
μέρους τοῦ τῶν πέντε χιλιάδων γροσίων. Πρβλ. ἀρ. 71.

71 Γράμμα τοῦ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου πρὸς τὸν ἀρχιμαν- δρίτη καὶ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Καλλίνικο

21 Νοεμβρίου 1795

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 342 x 236. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου.
Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή: μικρὲς φθορὲς στὶς διπλώσεις. - Συνομογραφίες λίγες. - Στὸ
verso τοῦ β' φύλλου σφραγίδα ἀπὸ ἰσπανικὸ κερί. - Βλ. Πίν. 19.

Ἡ κακὴ συγκυρία τῆς παρούσας χρονιᾶς ἔφερε μαζεμένα ὅλα τὰ κακὰ
στὴ Βλαχία μὲ ἀποτέλεσμα νὰ περάσουν τέσσερις μῆνες μέχρι νὰ ἐπιστρέψει
στὸ Βουκουρέστι ὁ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως Γρηγόριος. Τὰ κατάφερε
τελικά, παρόλο ποὺ τὸ κακὸ δὲν ἔχει σταματήσει ἀκόμη, ἀλλὰ συνεχίζει νὰ τοὺς
χτυπάει προκαλώντας σύγχυση. Ὅταν ἦρθε τελικά στὸ Βουκουρέστι, βρῆκε
γράμματα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα σταλμένα ἀπὸ τὴν 23ῃ Ἰουλίου, ποὺ ἀναφέ-
ρονταν στὴν *ὁμολογία* καὶ τὸ *συμφωνητικὸν γράμμα*. Τὰ δύο τελευταῖα τὰ
ἔλαβε ἐπίσης καὶ ἔμεινε ἀπολύτως ἱκανοποιημένος, γιατί εἶχαν συνταχθεῖ σύμ-
φωνα μὲ τὸ αἷτημά του. Ἐξαιτίας τῶν ἀλλεπάλληλων δυστυχημάτων αὐτῆς τῆς
χρονιᾶς κακοπάθησαν ὅλοι οἱ πραγματευτὲς καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς
χρεωκόπησαν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴν μπορεῖ κανεὶς νὰ στείλει ἄσπρα διὰ μέσου
τῶν πραγματευτῶν σὲ ὁποιοδήποτε μέρος. Μόλις ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ στείλει
πόλιτza μὲ ἀσφάλεια στὴν Κωνσταντινούπολη. Ἐπομένως δὲν εἶναι δυνατό νὰ
σταλεῖ ἡ *πόλιντζa* τῶν δέκα πουργιών (= 5.000 γροσίων) στὴ Θεσσαλονίκη,
ὅπως ζητοῦν οἱ Σταυρονικητιανοὶ μὲ τὸ γράμμα τους. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ
βροῦν διὰ μέσου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου [Γερασίμου Γ'] κάποιον σίγουρο
μέρος στὴν Κωνσταντινούπολη καί, ὅταν τοὺς τὸ γνωστοποιήσουν, νὰ στείλει
κι αὐτὸς τὴν *πόλιτza* ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολη. Ὁ
πατριάρχης θὰ φροντίσει νὰ λάβει τὰ χρήματα ἐπιτόπου καὶ νὰ τὰ διαθέσει,
στὰ πλαίσια τῆς συμφωνίας του μὲ τὴ μονή, γιά τὴν ἐξόφληση τοῦ χρέους τῆς
μονῆς Σταυρονικήτα στὴν Κωνσταντινούπολη, χωρὶς νὰ ἑοδευτεῖ οὔτε ἓνα
ἄσπρο γιά ἄλλο σκοπὸ. Παράλληλα ἡ μονὴ Σταυρονικήτα νὰ λάβει τὶς ἐξοφλη-
μένες ὁμολογίες καὶ νὰ τοῦ τις ἀποστελεῖ πρὸς ἐνημέρωσή του. Πρέπει ὅμως
αὐτὸ νὰ γίνῃ τὸ συντομότερο δυνατό, γιατί εἶναι ἄγνωστο πῶς θὰ ἐξελιχθοῦν
τὰ πράγματα.

Ἐπογράφει ὁ Σταυρουπόλεως Γρηγόριος.

Ζητάει ἐπιπλέον νὰ τοῦ στείλουν μὲ τὴν πρώτη εὐκαιρία σκάρφη, δένδρο-λίβανο, ρίγανη, δαφνόλαδο καὶ κανένα πανωκαλίμανυο γιὰ τὰ ὁποῖα εἶναι πρόθυμος νὰ πληρώσει, ὥστε νὰ μὴ ζημωθεῖ ἡ μονή.

Ἀρχ.: † Δεόμενοι του ἁγίου Θεοῦ ἵνα διαφυλάττῃ ὑμᾶς ὑγιαίνοντας ἄκρω κ(αί) πανευμεροῦντας μετὰ τῆς ἐπιτευξ(εως) τῶν ἐφετῶν ὑμῖν καταθυμίων ...

Πρβλ. ἀρ. 70.

Σημ. α': Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναγράφεται ὁ παραλήπτης τοῦ γράμματος, ὁ ἀρχιμανδρίτης καὶ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Καλλίνικος: τῷ πανοσιωτάτῳ ἁγίῳ ἀρχιμανδρίτῃ κ(αί) σκευοφύλακι τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Σταν- / ρονικήτα κυρίῳ Καλλινίκῳ σὺν τῇ λοιπῇ τῶν πατέρων συνάξει, τοῖς ἐν / Χ(ριστῷ) ἡμῖν ἀγαπητοῖς.

Σημ. β': Ἡ πόλιτις τῶν δέκα πουργίων ἔφθασε τελικὰ στὴ μονὴ Σταυρονικήτα, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸν κατάλογο τῶν χρεωστικῶν ὁμολογίων τῆς 15ης Δεκεμβρίου 1796 ποὺ ἐξοφλήθηκαν μὲ αὐτὰ τὰ χρήματα καὶ σώζεται στὰ οἰκονομικὰ κατὰστιχα τῆς μονῆς: ἀψῆς¹ δεκεμβρίου ιε'ῖ: κατὰ-λογος τῶν ἐσφραγίσ(ων) χρεωστικῶν ὁμολογιῶν τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου / ἡμῶν τοῦ Στ(αυ)ρονικήτα, ὅπου ἐξοφλήσαμεν, ἐκ τῆς σταλείσης ἡμῖν ἐδῶ εἰς Ἁγιὸν Ὅρος πολίτζης / τῶν δέκα πουργί(ων) ἄσπρ(ων) τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Στ(αυ)ροπόλεως κυρίου Γρηγορίου συγκαιοβιάτου μ(ας) / δι' ἐπιστασί(ας) κ(αί) θαωρίας τῶν πανοσιωτῶν προεστώτων τῆς ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἱβήρων κ(αί) ἡμῶν τῶν / Στ(αυ)ρονικητιανῶν, κ(αί) τὰς ἐξαποστέλλομεν ὁμοῦ μὲ τὴν πανοσιότητά της τῷ διαληφθέντι ἁγίῳ Στ(αυ)- / ροπόλ(εως) εἰς Βουκορέστι, κατὰ τὴν διὰ γράμματος ἡμῖν ὀρδινίαν τῆς αὐτοῦ πανιερότης, πρὸς / ἐντελεστέραν πληροφορίαν τῆς πανερότητός του κ(αί) ἀνάπανον, κ(αί) ἡμετέραν ἀναμφίβολον πίστωσιν.

72 Ἐξοφλητικὸ γράμμα τοῦ Ἰωάννη Γούτα Κανταντζιόγλου στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Τιμόθεο

Θεσσαλονίκη, 7 Ἰουνίου 1796

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 320 x 220. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνη καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλὴ. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. Συντομογραφίες πολ-
λές.

Ὁ Ἰωάννης Γούτα Κανταντζιόγλου ἔλαβε τὴν εὐχετικὴ ἐπιστολὴ τῆς 31ης Μαΐου, ποὺ τοῦ εἶχε στείλῃ ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Τιμόθεος. Τοῦ τὴν παρέδωσε ὁ ἐπίτροπος τῆς Ρωσικῆς μονῆς Γρηγέντιος. Μαζὶ μὲ τὴν ἐπιστολὴ παρέλαβε ἐπ' ὀνόματι τοῦ Γεωργίου Χέλπα ποὺ βρισκόταν στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ τὰ χρήματα τῆς χρεωστικῆς ὁμολογίας ποὺ εἶχε ἐκδοθεῖ γιὰ τοὺς Σταυρονικητιανούς, τὰ ὁποῖα ἀνέρχονταν συνολικὰ, κεφάλαιο καὶ τόκος, σὲ χίλια ἑκατὸν ἐξήντα ἀσλάνια. Ἀντίστοιχα ἔδωσε κι ὁ ἴδιος

στον κύρ Γρηγόριο, σύμφωνα με την παραγγελία των Σταυρονικητιανών, τη χρεωστική όμολογία της μονής σχισμένη (ἀκυρωμένη).

Ύπογράφει ὁ Ἰωάννης Γούτα Καυταντζιόγλου.

Ἀρχ.: † Διατηροῦν αὐτὴν κ(ύριω)ς ὁ Θεός ὕγει, εὐθυμον ... / Τὴν ἀπὸ λα' παρελθ(όν)τος σεβασμ(ι)αν μοι εὐχετικήν σας μετ' ἐνλαβείας ἀποδεξάμενος ...

Σημ. α': Στὸ verso τοῦ ἐγγράφου ἀπὸ ἄλλο γραφέα διευκρινίζεται ὅτι ἡ συγκεκριμένη ὁμολογία συμπεριλαμβάνεται στὶς χρεωστικὲς ὁμολογίες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ποὺ ἐξοφλήθηκαν μὲ τὰ δέκα πουργεῖα ποὺ εἶχαν σταλεῖ ἀπὸ τὴ Βλαχία στὴ μονή: αἱ ἐξωφλημένα ὁμολογ(ί)α των / Σταυρονικητιανῶν διὰ τὰ ἀπο / Βλαχίας δέκα πουργία. - Πρβλ. ἀρ. 71.

Σημ. β': Στὸ verso τοῦ ἐγγράφου ἀναγράφεται ὁ παρωλήπτης τοῦ γράμματος, ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Τιμόθεος: Τῷ πανοσιωτ(ά)τῳ ἀγίῳ σκευοφύλακι τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ / Σταυρονικήτα κυρίῳ κ(υρίῳ) Τιμόθεῳ, κ(αί) τοῖς περὶ αὐτὸν / τοῖς ἐν Χ(ριστῷ) μοι σεβασμίσις προσκυνητῶς κ(αί) εὐτυχῶς / εἰς τὴν τοῦ Σταυρονικήτα κατὰ τὸ Ἅγιον Ὅρος.

Σημ. γ': Ἡ χρεωστικὴ ὁμολογία τῶν χιλίων γροσίων, ποὺ διασώζεται στὸ ἀρχεῖο τῆς μονῆς, εἶχε ἐκδοθεῖ τὴν 1η Ἰουνίου 1786 γιὰ ἓνα χρόνο μὲ τόκο σαράντα γρόσια ἐτησίως γιὰ κάθε πουργεῖο. Ἐξοφλήθηκε τὴν 1η Ἰουνίου 1796, ἀφοῦ κατέβαλαν οἱ Σταυρονικητιανοὶ μαζί μὲ τὸ κεφάλαιο καὶ τὸ διάφορο δύο χρόνων. Ἡ σχισμένη ὁμολογία στάλθηκε στὸ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγόριο, ὅπως εἶχε ζητήσει ὁ ἴδιος. - Πρβλ. ἀρ. 71.

Σημ. δ': Στὰ οἰκονομικὰ κατὰστιχα τῆς μονῆς συμπεριλαμβάνεται κατὰλογος τῶν χρεωστικῶν ὁμολογιῶν τῆς ποὺ ἐξοφλήθηκαν μὲ τὴν πόλιτζα τῶν δέκα πουργεῶν τοῦ ἀγίου Σταυρουπόλεως Γρηγορίου. Ἡ πρώτη χρεωστικὴ ὁμολογία ποὺ ἀναφέρεται εἶναι αὐτὴ τοῦ Γεωργίου Χόλπα (sic):

Γρ(ό)σ(ια)

1160

ἡ α' ἐξοφλημένη ὁμολογία τῆς πόλε(ως), ἡ εἰς ὄνομα Γεωργίου Χόλπα

κεφ(ά)λαιον κ(αί) διάφ(ορον) δύν δεδον- / λευμένον χρόν(ων) γρ(ό)σ(ια) 160
πρὸς 8 τὰ 100 ἀπὸ 28 Ἰουνίου α'ῤῥῥ ἕως 37 Ἰουνίου α'ῤῥ

73 Συμφωνητικὸ γράμμα τοῦ ἀγιογράφου γερο Νικोधήμου γιὰ τὸ σταυρονικητιανὸ κελλὶ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ

26 Αὐγούστου 1796

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτὶ διφύλλο 215 x 158. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση πολὺ καλὴ. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. Συντομογραφίες.

Ὁ ἀγιογράφος γερο Νικόδημος ἀγόρασε τὸ σταυρονικητιανὸ κελλὶ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ καὶ ὑποσχέθηκε ἐνώπιον τῆς συνάξεως τῶν προεστώτων καὶ τῶν ὑπολοίπων πατέρων τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ὅτι τὸν ἐρχόμενο Μάρτιο θὰ ἀρχίσει νὰ ἐπισκευάζει τὸ κελλὶ καὶ οἱ ἐργασίες θὰ ὁλοκληρωθοῦν μέχρι τὸ

τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ. Θὰ προσθέσει δύο-τρεῖς καινούργιους ὀντάδες καὶ ὅ,τι ἄλλο μερεμέτι χρειάζεται καὶ στοὺς ἐξῆς θὰ κατοικοῦν στοὺς κελλὶ εἴτε ὁ ἴδιος καὶ ἕνας ἀπὸ τὴ συνοδεία του εἴτε δύο ἄνθρωποι ἀπὸ τὴ συνοδεία του, γιὰ νὰ μὴν ἐρημώσῃ. Ἄν δὲν τηρήσῃ τὴ συμφωνία αὐτή, τότε ἡ μονὴ Σταυρονικήτα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πάρῃ πίσω τὸ κελλὶ καὶ νὰ τὸ πουλήσῃ σὲ ὅποιον θέλῃ ἐπιστρέφοντας στοὺς Νικόδημο μόνο τὰ ἑκατὸ γρόσια ἀπὸ τὰ τριακόσια ποὺ εἶχε δώσει γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ κελλιοῦ. Πρὸς δὴλωση τῶν παραπάνω συντάχθηκε τὸ παρὸν συμφωνητικὸν γράμμα.

Ἐπογράφει μὲ τὸ χερὶ τοῦ γραφέα ὁ γερο Νικόδημος ὁ ἀγιογράφος.

Ἀρχ.: † Διὰ τοῦ παρόντος μου συμφωνητικοῦ γράμματος, / δηλοποιῶ ἐγὼ ὁ γερο(ων) Νικόδημος ἀγιογράφος ...

74 Ἀπανταχοῦσα τοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ γιὰ τὴ συλλογὴ συνδρομῶν ὑπὲρ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα

[μετὰ τὸ 1796]

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 720 x 535. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στοὺς recto τοῦ α' φύλλου. Μετὰ κατανόησιν. - Διατήρηση κακῆ: σχοιῖα στὶς διπλώσεις, φθαμένη ἡ δεξιὰ πλευρὰ τοῦ ἐγγράφου, ὑγρασία. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. - Στὴν ἀνω ὠα τοῦ ἐγγράφου ἐγκόλπιον μὲ προτομὴ τοῦ ἁγίου Νικολάου. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ τοῦ ἐγκολπίου παραστάσεις τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου. Ψηλότερα στοὺς ἀριστερὰ καὶ δεξιὸ ἄκρο τῆς ἀνω ὠας δύο ἐντυπες σφραγίδες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα μὲ παράσταση τοῦ ἁγίου Νικολάου σὲ ἐγκόλπιον.

Ἡ βασιλικὴ καὶ πατριαρχικὴ μονὴ τοῦ Σταυρονικήτα ποὺ τιμᾶται στοὺς ὄνομα τοῦ ἁγίου Νικολάου τῶν Μύρων, τοῦ Ἀστριδᾶ ὅπως ἐπωνομάζεται ἀπὸ τὴν ἁγία του εἰκόνα, περιέπεσε σὲ ἄλλεπάλληλες συμφορὰς μὲ ἀποτέλεσμα νὰ βρεθῇ ἀντιμέτωπη μ' ἕνα βαρὺτατο χρέος καὶ νὰ πιέζεται διαρκῶς ἀπὸ τοὺς δανειστὲς τῆς καὶ τὴν κοσμικὴ ἐξουσία. Ἡ μόνη δυνατότητα ποὺ τῆς ἀπομένει πλέον γιὰ νὰ καλύψῃ τὰ καθημερινὰ δοσίματα καὶ τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα εἶναι νὰ καταφύγῃ στὰ φιλεύσπλαχνα αἰσθήματα τῶν χριστιανῶν τοῦ ὁρθοδόξου πληρώματος. Ἀλλωστε μὲ τὴν ἐλεημοσύνη τῶν χριστιανῶν συντηροῦνται μέχρι σήμερα τὰ μοναστήρια τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἐτοί λοιπὸν μὲ κοινὴ ἀπόφαση τῆς σύναξης τῆς μονῆς ἐπέλεξαν τὸν ἀρχιμανδριτὴ Παμαφίλιον (sic) ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα καὶ τὸν στέλνουν σὲ ζητεῖα. Ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ κάνει ἔκκληση στοὺς χριστιανούς νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν ἀρχιμανδριτὴ μὲ φιλελεήμονα αἰσθήματα συνεισφέροντας οἰκονομικὰ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἀναγκῶν τῆς μονῆς.

‘Υπογράφει ὁ σκευοφύλαξ τῆς βασιλικῆς καὶ πατριαρχικῆς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα ἱερομόναχος Γαβριήλ.

‘Αρχ.: *Οἱ ἀπανταχοῦ τὴν ὑπ’ οὐρανὸν νοητῶς διανυγάζοντες ἀστέρες πολύφωτοι τοῦ νοητοῦ στερεώματος, [π]ανιερώτατοι, καὶ θειώτατοι, [μη]-τροπολῖται...*

Σημ. α’: Τὸ ἔγγραφο εἶναι ἀχρονολόγητο. Ἡ ἔκδοσή του πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ τουλάχιστον τὸ 1796, ἀφοῦ ἡ πρώτη μνεία τοῦ Γαβριήλ ὡς σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα εἶναι ἡ ὑπογραφή του σὲ χρεωστικὴ ὁμολογία τῆς μονῆς μὲ ἡμερομηνία 15 Ἰουλίου 1796.

Σημ. β’: Στὸ verso τοῦ β’ φύλλου ἀναφέρεται ὅτι εἶναι γράμμα γιὰ συλλογὴ συνδρομῶν γιὰ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα καὶ ἐσφαλμένα ἀναγράφεται ὡς χρονολογικὴ ἔνδειξη τὸ ἔτος 1735.

75 Γράμμα τῶν προηγούμενων καὶ ἐπιτρόπων τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Χρυσάνθου καὶ Γαβριήλ γιὰ τὴν ἐνοικίαση στοῦ ἐπίτροπο τῆς μονῆς Δημήτριου, γιὸ τοῦ Γερακούδη, μοναστηριακοῦ κτήματος στοῦ Πλανᾶ

18 Ἰανουαρίου 1797

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτὶ δίφυλλο 310 x 113. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α’ φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ. - Συντομογραφίες λίγες. - Στὴν ἀνω ὠα τοῦ ἐγγράφου ἔντυπη σφραγίδα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ποὺ φέρει παράσταση τοῦ ἁγίου Νικολάου σὲ ἐγκόλπιο. - Ὁ γραφέας εἶναι ὁ ἴδιος μὲ τοῦ ἐγγράφου ἀρ. 73.

Οἱ πατέρες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ἐκχώρησαν μὲ ἐνοίκιο (*κέσμι*, *kesme*) στοὺν ἐπίτροπο τῆς μονῆς Δημήτριο, γιὸ τοῦ μακαρίτη Γερακούδη ἀπὸ τὴ Ρεβενίκεια, ἓνα μέρος μοναστηριακοῦ τόπου στοῦν Πλανᾶ [στὴν περιοχὴ Σιδηροκαυσίων τῆς Χαλκιδικῆς] τριάντα περίπου *μουζουριών*, ποὺ στὸ παρελθὸν εἶχε ἐκχωρηθεῖ (*ξανοιγμένον*) καὶ στοὺν πατέρα του τὸ μακαρίτη Γερακούδη γιὰ νὰ τὸν φροντίζει. Ὁ τόπος περιέχεται στὴν ἐξουσία του γιὰ δέκα ὁλόκληρα χρόνια ἀπὸ σήμερα ἔχοντας τὸ δικαίωμα νὰ τὸν δουλεύει καὶ τὴν υποχρέωση νὰ καταβάλλει ἐτήσιο *κέσμι* στὴ μονὴ δέκα γρόσια. Κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τοῦ ἀφαιρέσει τὸν τόπο πρὶν περάσουν τὰ δέκα χρόνια, ἀκόμα κι ἂν ἡ μονὴ θελήσει νὰ ἐγκαταστήσει ἐκεῖ ζῶα (*ζαγάρια*). Μετὰ τὴν παρέλευση τῆς καθορισμένης προθεσμίας θὰ ἀκολουθήσει ἄλλη συμφωνία, ἐκείνη ποὺ θὰ κριθεῖ τότε εὐλογη. Ὁ Δημήτριος ἔχει τὴν ἐπιτροπικὴν υποχρέωση νὰ συγκεντρώνει τὸ *ἀντίσπορον* ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους χριστιανοὺς τῆς χώρας τῆς Ρεβενίκειας καὶ τοῦ Γομάτου ποὺ ἔχουν ἐκχερῶσει καὶ καλλιεργοῦν (*ανοίγωσι*) τὰ μοναστηριακὰ χωράφια στοὺν τόπο τοῦ Πλανᾶ καὶ νὰ τὸ παραδίδει κάθε χρόνο στὴ μονή. Πᾶ τὴν πιστοποίηση τῶν παραπάνω συντάχθηκε τὸ παρὸν γράμμα καὶ ἐπιδόθηκε στὸ Δημήτριο.

‘Υπογράφουν (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα) οἱ προηγούμενοι καὶ ἐπίτροποι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Χρῦσανθος καὶ Γαβριήλ.

Ἀρχ.: † *Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ἐνσφραγίστου γράμματος δηλοποιούμεν ἡμεῖς οἱ πατέ-ρες τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα, ὅτι ἐδώσαμεν μὲ κέσμι ...*

Πρβλ. ἀρ. 48.

Σημ.: Στὸ verso τοῦ α΄ φύλλου τοῦ ἐγγράφου ἀπὸ ἄλλο γραφέα, προφανῶς τὸν ἴδιο τὸ Δημήτριο Γερακοῦδη, ἔχουν καταγραφεῖ οἱ ἐτήσιες δόσεις τοῦ ἐνοικίου στὴ μονὴ Σταυρονικήτα γιὰ τὰ ἔτη 1798, 1801, 1802, 1803 καὶ 1804.

76 Πατριαρχικὸ γράμμα τοῦ Γρηγορίου Ε΄ γιὰ τὴν παραμονὴ τοῦ πρώην πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως Νεοφύτου Ζ΄ στὴ μονὴ Σταυρονικήτα

4 Ἰανουαρίου 1798

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 350 x 240. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α΄ φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο (καὶ στὴν ὑπογραφή). - Διατήρηση καλὴ. Λίγο τσαλακωμένο. - Στὸ verso τοῦ ἐγγράφου στὸ μέσο τῆς κάτω ὡς πατριαρχικὴ σφραγίδα ἀπὸ ἰσπανικὸ κερί. Φέρεται στὸ μέσο δικέφαλο ἀετὸ καὶ γύρω ἀπ’ αὐτὸν τὴν ἐπιγραφή: “ΠΡ - ΠΣ. ΚΕ. 1797”. - Βλ. Πίν. 20.

‘Ο πατριάρχῃς Γρηγόριος [Ε΄] ἀπευθύνει τὶς εὐχὲς καὶ τὴν εὐλογία του στοὺς πατέρες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα καὶ τοὺς πληροφορεῖ ὅτι μὲ συνοδικὴ ἀπόφαση ποὺ ἐπικυρώθηκε δι’ ὑψηλοῦ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ ὁρισμοῦ πρόκειται νὰ ἀποσυρθεῖ στὴ μονὴ τους ὁ πρώην πατριάρχῃς Κωνσταντινουπόλεως Νεοφύτος [Ζ΄]. Τοὺς παραγγέλλει νὰ τὸν δεχθοῦν ὅπως τοῦ ταιριάζει, παρόλο ποὺ ἔχει παραιτηθεῖ ἐνόρκως μὲ ιδιόχειρῃ ὑπογραφή του ἀπὸ κάθε ἀρχιερατικὴ ἐνέργεια καὶ ἀρχιερατικὸ ὑποὔρηγμα. Οἱ μοναχοὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦν ὅτι ἔχει χρηματίσει πατριάρχῃς καὶ ἐπομένως ὀφείλουν νὰ τοῦ ἀποδώσουν τὸν προσήκοντα σεβασμὸ, χωρὶς αὐτὸ βέβαια νὰ ἀποβεῖ εἰς βάρος τῆς μονῆς. Παράλληλα ὅμως ἔχουν τὴν ὑποχρέωση νὰ μνημονεύουν τὸ κανονικὸ ὄνομα τοῦ ἐκάστοτε πατριαρχεύοντος οἰκουμενικοῦ πατριάρχῃ, καὶ ὄχι κάποιου ἄλλου, διαφυλάσσοντας τὰ προνόμια τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀπαράτρεπτα καὶ ἀπαράβιατα.

‘Υπογράφει ἰδιοχειρῶς ὁ Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος.

Ἀρχ.: † *‘Οσιώτατοι προεστώτες καὶ λοιποὶ πρόδρομοι πατέρες ... / Ἐπειδὴ παραγίνεται εἰς τὰ αὐτόθι κατὰ κοινὴν / γνώμην καὶ συνοδικὴν διάγνωσην ...*

Ἔκδ.: Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 5 (1921), 203 - 204.

77 Γράμμα του Ἰωάννη Γούτα Καυταντζιόγλου στη μονή Σταυρονικήτα

Θεσσαλονίκη, 31 Μαρτίου 1798

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 320 x 218. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Συντομογραφίες πολλές. - Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἔχνη σφραγίδας ἀπὸ ἰσπανικὸ κερί.

Μετὰ ἀπὸ πολλοὺς κόπους καὶ προσπάθειες ὁ Ἰωάννης Γούτα Καυταντζιόγλου κατάφερε νὰ ἐκδοθοῦν γιὰ λογαριασμὸ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα τὸ *ταπί*, τὸ *ιλλιάμι* καὶ τὸ *χοτζέτι* γιὰ τὰ ὁποῖα ξόδεψε συνολικὰ ἑκατὸν τριανταεξί γρόσια. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ εἰκοσιπέντε ἦταν γιὰ τὸ *ταπί* καὶ τὰ ὑπόλοιπα γιὰ τὸ *ιλλιάμι* καὶ τὸ *χοτζέτι*. Πρὸς τὸ παρὸν ἔχει τὰ *χοτζέτια* στὴ Θεσσαλονίκη καὶ ζητάει νὰ τοῦ ποῦν σὲ ποιὸν νὰ τὰ παραδώσει.

ἽΠογράφει ἰδιοχείρως ὁ Ἰωάννης Γούτα Καυταντζιόγλου.

Ἄρχ.: † Μετὰ τὰς χρεωστικὰς μου προσκυνήσεις σὰς δηλοποιῶ, ὅτι μετὰ πολλῶν / μου κόπων, (καὶ) ἀγών(ων) εὗγαλα τό *ταπί*, *ιλλιάμι*, (καὶ) *χοτζέτι* ...

Πρβλ. ἀρ. 78, 80.

78 Γράμμα του Ἰωάννη Γούτα Καυταντζιόγλου στη μονή Σταυρονικήτα

Θεσσαλονίκη, 19 Ἀπριλίου 1798

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 310 x 220. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλή. - Συντομογραφίες λίγες.

Ὁ Ἰωάννης Γούτα Καυταντζιόγλου περικλείει μαζί μὲ τὸ γράμμα ποὺ στέλνει στοὺς μοναχοὺς τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, τὸ *ιλλιάμι* καὶ ἓνα γράμμα ποὺ ἀπευθύνεται πρὸς τὸν μαλκιανὲ σαΐμπη (*mâlikâne sahibî*) στὴν Κωνσταντινούπολη. Ὅταν τὰ λάβουν, νὰ τὰ στείλουν μαζί στὸν μαλκιανὲ σαΐμπη, ὥστε νὰ ἐκδώσει αὐτὸς φερμάνι γιὰ τὸ διαφυλονικούμενο τόπο. Ἔτσι θὰ περιέλθει ὀριστικὰ στὴν *κυριότητα* τῆς μονῆς ποὺ θὰ εἶναι στὸ ἐξῆς ἀνενόχλητη. Τὸ *ταπί* καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἔγγραφα (*σινέτια*) τῆς μονῆς ἐξακολουθοῦν νὰ βρῖσκονται στὰ χέρια του, καθὼς δὲν διακινδύνευσε (*ἐπερκολάρισε*) νὰ τὰ στείλει κι αὐτὰ τώρα μὲ τὸν παρόντα γραμματοκομιστή. Ἄν θέλουν ὅμως, ἂς στείλουν ἄνθρωπο στὴ Θεσσαλονίκη νὰ τὰ πάρει.

ἽΠογράφει ἰδιοχείρως ὁ Ἰωάννης Γούτα Καυταντζιόγλου.

Ἄρχ.: † Ἰδού σὰς περικλείω τό *ιλλιάμι* ὁμοῦ (καὶ) *γραφὴν* ...

Πρβλ. ἀρ. 77, 80.

79 Γράμμα τοῦ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου στὸν Ἀναστάση Βαγίτζη γιὰ τὸ κτῆμα Κακαμέι τῆς μονῆς τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων

(α) 23 Ἀπριλίου 1798

(β) 25 Φεβρουαρίου 1799

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 210 x 157. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλή. - Συνομογραφίες λίγες.

α) Ὁ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως Γρηγόριος ἐκμισθώνει τὸ ιδιόκτητο κτῆμα (μούλκι, mülk) ποὺ ἔχει ἡ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου [τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων στὸ Βουκουρέστι] μὲ βάλτο (μπάλτα) στὸ καδύλκι τῆς Παλομίτζας, τὸ λεγόμενο Κακαμέι, στὸν κύρ Ἀναστάση Βαγίτζη γιὰ ἓνα χρόνο. Συγκεκριμένα, ὁ τελευταῖος ὀφείλει νὰ καταβάλει στὴ μονὴ γιὰ τὸ χρονικὸ διάστημα ἀπὸ 23 Ἀπριλίου 1798 μέχρι 22 Ἀπριλίου 1799, δηλαδή ἀπὸ τὴ γιορτὴ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆς μᾶς χρονιάς μέχρι τὴ γιορτὴ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆς ἄλλης χρονιάς, ὡς ἀντίτιμο γιὰ τὴν ἐκμίσθωση (τὸ βενίδον) τοῦ μουλκίου πεντακόσια γρόσια καὶ διακόσιες ὀκάδες σιτάρι ἀπὸ τὸ εἰσόδημά του. Ὡς ἐκ τούτου ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἰδιοποιηθεῖ ὅλο τὸ εἰσόδημα ποὺ ἀποφέρει τὸ μούλκι ἀπὸ τὰ ποχέτια, ἀπὸ τὸ σιτάρι τῆς μπάλτας καὶ τὸ ἓνα δέκατο ἀπὸ ὅ,τιδήποτε ἄλλο μπορεῖ νὰ σπείρει στὸ μούλκι, χωρὶς νὰ ἐμπλέκεται ἡ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου οὔτε σὲ περίπτωση κέρδους οὔτε σὲ περίπτωση ζημιᾶς. Πρὸς ἔνδειξη καὶ ἀσφάλεια τῶν παραπάνω ἐπιδόθηκε τὸ παρὸν ἐνυπόγραφον γράμμα στὸν κύρ Ἀναστάση Βαγίτζη.

Ὑπογράφει ἰδιοχείρως ὁ Σταυρουπόλεως Γρηγόριος.

β) Στὸ verso τοῦ ἐγγράφου διευκρινίζεται ὅτι τὸ μούλκι δόθηκε ἀμέσως καὶ ὅτι ἡ τελικὴ συμφωνία κατόπιν προσταγῆς τοῦ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως πρόβλεπε τὴν ὑποχρέωση τοῦ κύρ Ἀναστάση Βαγίτζη νὰ εἰσφέρει πεντακόσια εἰκοσιπέντε γρόσια καὶ ἐπὶ πλεόν πέντε μελίσσια.

Ὑπογράφει μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα ὁ [ἀνιψιὸς τοῦ Σταυρουπόλεως Γρηγορίου] Ζαφείρης.

Ἀρχ.: † Διὰ τοῦ παρόντός μου ἐν ὑπόγραφον φανερώνω, ἔχοντας τό καθ' ἡμᾶς / ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἀρχιμανδρίτου μούλκι ...

80 Γράμμα του Ἰωάννη Γούτα Καυταντζιόγλου στο σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ.

Θεσσαλονίκη, 31 Μαΐου 1798

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 315 x 220. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. Συντομογραφίες πολλές.

Ὁ Ἰωάννης Γούτα Καυταντζιόγλου ἔλαβε τὸ εὐχετικὸν γράμμα ποὺ τοῦ εἶχε στείλει ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ στὶς 25 Μαΐου 1798. Ἐπίσης ἔλαβε μὲ τὸ γερο Ἀνανία Λαυριώτη τὰ ἑκατὸν τριανταεξὶ γρόσια ποὺ εἶχε ξοδέψει γιὰ τὰ *χοτζέτια* τῆς μονῆς ποὺ τοὺς ἀπέστειλε καὶ τὰ χρήματα αὐτὰ τὰ καταχώρισε στὸ λογαριασμὸ τῆς. Τὰ *χοτζέτια* καὶ τὰ *σινέτια* αὐτὰ τὰ περικλείει εἰς *πλοῦκον* καὶ τὰ βάζει μέσα στὸ δέμα (*τὸν μποχτζιάν*, βοήθα), ὅπως τοῦ γράφουν νὰ κάνει οἱ Σταυρονικητιανοί. Ὅταν τὰ παραλάβουν καὶ αὐτὰ, νὰ τὸν ἐνημερώσουν σχετικὰ γιὰ νὰ εἶναι ἥσυχος.

Ὑπογράφει ἰδιοχείρως ὁ Ἰωάννης Γούτα Καυταντζιόγλου.

Ἀρχ.: *Τὴν ὑμετέρ(αν) σεβασμωτ(ά)την μοι πανοσιότητα εὐλαβῶς προσκυνῶ. / † Εὐχετικὸν σας σεβάσμιόν μοι ἀπὸ τὰς 25 τρέχ(οντος) Μαΐου ...*

Πρβλ. ἀρ. 77, 78.

Σημ.: Στὸ verso τοῦ ἐγγράφου ἀναγράφεται ὁ παραλήπτης τοῦ γράμματος, ὁ σκευοφύλαξ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ: *Τῷ πανοσιωτ(ά)τη καὶ σεβασμωτ(ά)τη μοι ἀγίῳ σκευοφύλακι τῆς ἱερᾶς/μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα κυρ Γαβριήλ καὶ λοιποῖς π(α)τράσι/πανευλαβῶς/εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος.*

81 Γράμμα τοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ στὸ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγόριο

12 Ἰου(ν)ίου 1798

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 313 x 115. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση μέτρια: φθορὲς στὶς διπλώσεις, ἐξίτηλο σὲ ὀρισμένα σημεῖα στὴν κάτω πλευρά. - Συντομογραφίες λίγες. - Στὰ λευκὰ σημεῖα καὶ στὸ verso τοῦ ἐγγράφου σημειώματα ἄσχετα πρὸς τὸ ἐγγράφο (τροπάρια κλπ.). - Βλ. Πίν. 21.

Ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ ἀναγνωρίζει ὅτι ὁ μητροπολίτης πάντοτε ἀποδεχόταν μὲ εὐχαρίστηση τὰ αἰτήματα τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς Σταυρονικήτα λόγῳ τῆς ἀγάπης ποὺ ἔτρεφε γιὰ τὸ ἱερό του μοναστηρίου. Εὐελπιστεῖ λοιπὸν ὅτι μὲ τὴν ἴδια προθυμία θὰ σπεύσει νὰ ἐκανοποιήσει

καὶ τὸ τελευταῖο τοὺς αἵτημα. Ὁ διακομιστὴς τοῦ γράμματος γερο Κύριλλος [Ἰβηρίτης], τὸν ὁποῖο [ὁ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως Γρηγόριος] γνωρίζει, ἀναχώρησε γιὰ ἐκεῖ (γιὰ τὴ Βλαχία;) ἔχοντας προηγουμένως ἀφήσει πεντακόσια γρόσια στὴ μονὴ Σταυρονικήτα μὲ χρεωστικὴ ὁμολογία. Μετὰ τὸ θάνατό του μάλιστα τὰ χρήματα αὐτὰ θὰ ἔμεναν στὴ μονή. Παρακαλοῦν λοιπὸν [τὸ Γρηγόριο] νὰ δεχθεῖ νὰ καταβάλλει τὸν ἐτήσιο τόκο στὸν Κύριλλο ἐλπίζοντας πὼς θὰ καταφέρει μὲ κατὰλληλους τρόπους νὰ ἐξοικονομήσει τὰ ἀπαραίτητα χρήματα χωρὶς ἐπιβαρυντικὲς συνέπειες γιὰ τὰ δικά του εἰσοδήματα.

Ὑπογράφει ὁ ἱερομόναχος Γαβριήλ, σκευοφύλαξ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα.

Ἄρχ: † *Τὴν ὑμετέραν θεσπεσί(αν) καὶ ἐνεργετικωτάτην ἡμῶν πανιερότητα δουλικάτως προσκυνούμεν ... δημοποιούμεν τῇ ὑμετέρᾳ σεβασ[μί-] / α πανιερότητι, ὅτι ἀπὸ ἀγάπης πολλὴν ὅπου σώζει εἰς τὸ ἱερόν της μοναστήρι- / ον τοῦ Σταυρονικήτα ...*

Σημ.: Τὸ γράμμα προφανῶς ἀπευθύνεται στὸ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγόριο ποὺ ἦταν συγκοινοβίατης τῆς μονῆς Σταυρονικήτα καὶ ἐπίτροπος τῆς μονῆς τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Ὁ Γρηγόριος κατὰ καιροῦς εἶχε προσφέρει οἰκονομικὴ ἐπιχορήγηση στὴ μονή καὶ αὐτὴ τὴν ἀποδεδειγμένη γενναιοδωρία του ἐπικαλεῖται ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. Πρβλ. ἀρ. 70, 71, 84. Σὲ κατάστιχο ἐξόδων τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸ Βουκουρεστί τοῦ ἔτους 1799 μνημονεύεται ἡ καταβολὴ τοῦ τόκου δύο ἐτῶν στὸν Κύριλλο Ἰβηρίτη, ποὺ προφανῶς πρέπει νὰ ταυτιστεῖ μὲ τὸν ἀναφερόμενο στὸ ἔγγραφο γερο Κύριλλο.

1799 Ὀκτωμβρίου 16: δῶσις

80 *τῷ γέρῳ Κυρίλλῳ Ἰβηρητῇ διάφορον χρ(όν)(ων) / δύο τῶν πεντακοσί(ων) γροσί(ων)*

82 Γράμμα τοῦ Σύρου τοῦ παπα Παναγιώτη στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ

22 Αὐγούστου 1798

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 315 x 108. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ. - Πολλὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Συνομογραφίες λίγες. - Στὸ verso τοῦ ἐγγράφου ἔχνη σφραγίδας ἀπὸ ἰσπανικὸ κερί.

Ὁ Σύρος στέλνει [ἀπὸ τὸ μετόχι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὴν Κασσάνδρα] μὲ τὸν καλόγερο τῆς μονῆς Συμεὼν τὸ μερίδιο ἀπὸ τὸ σιτάρι καὶ τὸ κριθάρι ποὺ ἀναλογεῖ στὴ μονή. Συγκεκριμένα, στέλνει ὀδόντα μουζούλια σιτάρι καί, ἐπιπλέον, ἄλλα τριάντα μουζούλια ποὺ εἶναι τὸ ἐνοίκιο (*κέσμιον*, *kesim*) ποὺ εἶχαν συμφωνήσει: σύνολο ἑκατὸν δέκα μουζούλια. Ἐπίσης στέλνει τὸ μερίδιο τῆς μονῆς ἀπὸ τὸ περσινὸ κριθάρι ποὺ ἀνέρχεται σὲ ἐξήντα μουζού-

λια μαζί με τὸ περσινὸ *κέσμο*, εἴκοσι μουζούλια, τὸ μερίδιο ἀπὸ τὸ φρετινὸ κρι-
θάρι, δεκαἑξὶ μουζούλια, καὶ τὸ φρετινὸ *κέσμο*, εἴκοσι μουζούλια: σύνολο
ἑκατὸν δεκαἑξὶ μουζούλια. Ἀκόμα τέσσερα μουζούλια κουκιά καὶ ἓνα μου-
ζούλι ρεβίθια. Αὐτὰ εἶναι ὅλα κι ὅλα τὰ μουζούλια αὐτῆς τῆς χρονιᾶς λόγῳ τῆς
δυστυχίας ποὺ ἐνέσκηψε. Τὸ χρέος τῆς μονῆς Σταυρονικήτα γιὰ τὸ μερίδιό της
αὐτὸ εἶναι τριακόσια ἑβδομηνταἑξὶ γρόσια, γιὰ τὰ σπίτια καὶ τὸ χωράφι ὀγδο-
νταεπτὰ γρόσια καὶ γιὰ τὴ *ρόγα* τοῦ γελαδάρη σαρανταπέντε γρόσια. Ἀπὸ τὰ
πεντακόσια ὀκτὼ γρόσια ποὺ εἶναι τὸ συνολικὸ ποσό, στὸ ὁποῖο συμπεριλαμ-
βάνονται τὰ *χαρτία* (χαρατζοχάρτια) τῆς Μεγάλης Μέσης καὶ τῆς μονῆς
Σταυρονικήτα, ἡ μονὴ ἔχει καταβάλει τὰ τετρακόσια, ἐνῶ τοῦ χρωστοῦν τὰ
ἑκατὸν ὀκτὼ. Νὰ στείλουν μάλιστα οἱ Σταυρονικητιανοὶ στὸ Σῦρο καὶ μερικὰ
ἄσπρα παραπάνω μὲ τὸ Γεωργάκη ρεῖζη στὸν ὁποῖο θὰ πληρώσουν καὶ τὰ
ναῦλα του.

Ὑπογράφει (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα) ὁ Σῦρος τοῦ παπα Παναγιώτη.

Ἀρχ.: † *Με τὴν ταπεινὴν μου προσκυνῆσιν / διλοποῶ τῇ ὑμετέρᾳ πανοσιώτῃτα /
ὅτι τὴν στέλνω με τὸν καλογερόν της γέ- / ρο Συμεὸν ...*

Πρβλ. ἀρ. 85, ἀπὸ τὸ ὁποῖο συνάγεται ὅτι ὁ Σῦρος ἀποστέλλει τὸ γράμμα ἀπὸ τὸ μετόχι τῆς
μονῆς στὴν Κασσάνδρα, στὸ ὁποῖο πρέπει νὰ βρισκόταν καὶ τὸν Αὐγούστο τοῦ 1798, ὅπως καὶ τὸν
Αὐγούστο τοῦ 1799. Ὁ ἀποδέκτης τοῦ γράμματος ἀσφαλῶς πρέπει νὰ εἶναι ὁ σκευοφύλακας τῆς
μονῆς Γαβριήλ.

83 Γράμμα τοῦ παπα Ξανθοῦ γιὰ τὴ διάθεση τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ μακαρίτη Στεφανῆ, γιοῦ τῆς Ἀνθούλας

25 Μαΐου 1799

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 218 x 155. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου.
Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή.

Ὁ παπα Ξανθός, ἀπὸ τὸ χωριὸ Μαριές [τῆς Θάσου], πῆγε στὸ Ἅγιον
Ὄρος γιὰ νὰ μαζέψει τὰ πράγματα τοῦ μακαρίτη Στεφανῆ ὕστερα ἀπὸ αἶτημα
τῆς μητέρας του Ἀνθούλας. Πράγματι, τὰ συγκέντρωσε ὅλα καί, ἀφοῦ πῆρε
ἀνθρώπους γιὰ νὰ τὰ ἐκτιμήσουν, τὰ πούλησε στὸν παπα Συμεὼν ἔναντι σαρα-
νταεπτὰ γροσιῶν καὶ εἰκοσιἑξὶ παράδων. Κανεὶς ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς τῆς
Ἀνθούλας δὲν μπορεῖ κατὰ συνέπεια νὰ τὸν παρενοχλήσει στὸ μέλλον. Πρὸς
ἐνδειξὴ καὶ βεβαίωση τῶν παραπάνω ἐπιδόθηκε τὸ παρὸν *γράμμα* στὸν παπα
Συμεὼν ἐνώπιον τῶν ἀξιολπίστων μαρτύρων.

‘Υπογράφουν : Οἱ μάρτυρες, Ἰγνάτιος ράπτης καὶ Στέφανος ράπτης. ‘Ο συντάκτης τοῦ γράμματος μοναχὸς Ἰγνάτιος.

Ἀρχ.: † Διὰ τοῦ παρόντος γράμματος φανερώνω καὶ ὁμολογῶ, / ἐγὼ ὁ παπᾶ Ξανθὸς, ἀπὸ χωρίου Μαργαῖας ...

84 Γράμμα τοῦ μητροπολίτη Οὐγγροβλαχίας Δοσιθέου πρὸς τὴ μονὴ Σταυρονικήτα γιὰ τὸ διορισμὸ ἡγουμένου στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων

29 Αὐγούστου 1799

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 310 x 210. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. Συντομογραφίαι. - Στὸ verso τοῦ ἐγγράφου ἔχνη σφραγίδας ἀπὸ ἰσπανικὸ κερί.

‘Ο διακαὴς ζῆλος καὶ ἡ ἀφοσίωση ποὺ τρέφει ὁ μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας γιὰ τὸ Ἅγιον Ὅρος τὸν ὑποχρεώνουν νὰ φροντίζει τίς μονές τῆς Βλαχίας ποὺ εἶναι προσηλωμένες στὶς μονές τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ νὰ βοηθάει μὲ λόγια καὶ ἔργα τοὺς ἐπιστάτες τους. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἔρχεται νὰ κάνει καὶ στὴ συγκεκριμένη περίστασι. Πρὸ ἡμερῶν ἀπεβίωσε ὁ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως Γρηγόριος ποὺ ἐξῆσε σεμνὰ καὶ μὲ ἀδελφικὴ ἀγάπη καὶ διηύθυνε τὴ μονὴ [τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων] ὡς ζηλωτὴς καὶ γνήσιο τέκνο τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ τὸ μετόχι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ἔμεινε χωρὶς προστάτη προσπάθησε ἕκαστος τῶν βακαδίδων, καὶ ἀπολελυμένων ὑποκειμένων μὲ πλάγια μέσα νὰ παρεισφρήσει στὴ μονὴ καὶ νὰ γίνεῃ ἡγούμενος ἢ νὰ προσκολληθεῖ προσποιούμενος ὅτι θέλει νὰ κοινοβιάσει. Ὅταν ὅμως ὁ μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας Δοσίθεος διάβασε τὸ γράμμα τῶν Σταυρονικητιανῶν πρὸς τὸ μακαρὶτὴ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως καὶ τὸ ἀντίστοιχο πρὸς τὸν Καλλίνικο, ποὺ εἶχε διατελέσει πρὶν ἀπὸ χρόνια μαθητὴς τοῦ μακαρίτη Γρηγορίου, ἀποφάσισε νὰ παρέμβει. Μεσολάβησε, ὥστε νὰ ὀριστοῦν ὡς ἐπίτροποι τῶν Ἀγιορειτῶν μὲ προσταγὴ τοῦ ἡγεμόνα [τῆς Βλαχίας] γιὰ τὴν καταγραφὴ τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τῆς μονῆς ὁ ἀρχιμανδρίτης Κοτροτζάνου Βησσαρίων καὶ ὁ Καλλίνικος. ‘Ο τελευταῖος ἦταν ἀσκημένος στὴ διαχείριση καὶ τὸ σεμνὸ βίο καὶ ὁ Δοσίθεος γνώριζε ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸ Γρηγόριο ὅτι σκόπευε νὰ τὸν ὀρίσει ὡς διάδοχό του καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ ἀποσυρθεῖ στὴ μονὴ Σταυρονικήτα γιὰ νὰ ζήσει τὸ ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς του - αἷτημα ποῦ, ὅπως πληροφορεῖται ἀπὸ τὸ γράμμα τῶν Σταυρονικητιανῶν, εἶχε

γίνει δεκτό. Πά τήν κατάσταση τῆς μονῆς [τοῦ Ἀρχιμανδρείτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων] οἱ Σταυρονικητιανοὶ θά ἐνημερωθοῦν ἐπακριβῶς ἀπὸ τὸν ἀρχιμανδρίτη Βησσαρίωνα. Ὁ Δοσίθεος τοὺς συμβουλευε περαιτέρω, ἔχοντας καὶ τὴν ἐγκριση τοῦ ἡγεμόνα, νὰ διορίσουν ἡγούμενο τῆς μονῆς τὸν Καλλίνικο ποὺ εἶναι ἄνθρωπος τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, ζηλωτῆς, δοκιμασμένος ἀπὸ τὸ μακαρίτη, γνώστης τῆς τοπικῆς γλώσσας καὶ τῶν ἐθίμων καὶ χαίρει ἀγαθῆς ὑπόληψης ἀπὸ ὅλους. Δὲν ἀποκλείεται βέβαια νὰ ὑπάρχουν καὶ στὸ Ὅρος καλοὶ ἄνθρωποι, κατάλληλοι ὅμως γιὰ ἄλλα ὑπουργήματα καὶ ὄχι γιὰ τὴ συγκεκριμένη θέση. Ἐπιπλέον νὰ στείλουν κάποιον γιὰ νὰ ἀσκηθεῖ κοντὰ στὸν Καλλίνικο, ὥστε νὰ τὸν ἀντικαταστήσει κατόπιν στὰ τωρινὰ του καθήκοντα. Ὁ Δοσίθεος εὐελπιστεῖ ὅτι θά εἰσακουστεῖ ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τῆς Σταυρονικήτα, ἀφοῦ ἡ συμβουλή του ἔχει ὡς ἀποκλειστικὸ γνώμονα τὸ ὄφελος καὶ τὸ συμφέρον τῆς μονῆς τους. Ἄν ὅμως δὲν τὸν ἀκούσουν, θά μετανιώσουν καὶ ὁ ἴδιος δὲν θά φέρεται καμμία εὐθύνη γιὰ ὅ,τι ἐπακολουθήσει.

Ὑπογράφει ὁ Οὐγγροβλαχίας Δοσίθεος.

Ἀρχ.: † Διαφυλάττει ὑμᾶς ὁ ἅγιος Θεός ὑγιαίνοντας καθ' ἑκάτερον, κ(αι) προκόποντας ... / Ὁ πόθος τὸν ὅποιον ἀνέκαθεν ἔχω μετὰ διακαοῦς ζήλον / πρὸς τὸ ἀγώνυν-
μον Ὅρος γενικῶς ...

Πρβλ. ἀρ. 86, 87, 90, 93, 94, 96, 97.

85 Γράμμα τοῦ γερο Καλλίνικου στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ

30 Αὐγούστου 1799

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 240 x 175. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα. Συντομογραφίες λίγες.

Ὁ γερο Καλλίνικος καὶ ὁ κυρ Σῦρος ἦρθαν [στὸ μετόχι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα] στὴν Κασσάνδρα γιὰ νὰ θεωρήσουν τὸ λογαριασμὸ τῆς μονῆς καὶ τώρα στέλνουν ἀντίγραφό του μετὰ τὸν κυρ Συμεὼν καὶ ἓνα καῖκα μετὰ ἑκατὸν ἑξηνταοκτὼ [μουζούρια] σιτάρι. Ἐπειδὴ μέχρι στιγμῆς ἔχουν πληρωθεῖ μόνο τριακόσια εἴκοσι γρόσια, τὰ ἑκατὸν εἴκοσι τοῦ Συμεὼν καὶ τὰ διακόσια ποὺ δόθηκαν στοὺς ἰδίους, πρέπει ἡ μονὴ Σταυρονικήτα νὰ τοὺς στείλει καὶ τὰ ὑπόλοιπα, καθὼς ἡ συνολικὴ ὀφειλὴ τῆς υπερβαίνει τὰ τετρακόσια γρόσια. Σχετικὰ μετὰ τὸ μετόχι τῆς μονῆς δὲν ἐγινε καμμία συζήτηση μέχρι τώρα. Οἱ μεσάροι¹ ἔχουν ἀκόμη νὰ ἀλωνίσουν ἄλλες δύο φορὲς καὶ ὡς ἐκ τούτου πρέπει νὰ παρευρίσκεται συνεχῶς ἐπὶ τόπου ἄνθρωπος τῆς μονῆς μέχρι νὰ τελειώσουν τὸ

αλώνισμα. Ὁ κυρ Σῦρος ὁμως δὲν δέχεται μὲ κανέναν τρόπο νὰ τὸ κάνει καὶ δὲν ὑπάρχει ἐλπίδα νὰ βροῦν κανέναν ἄλλον. Ὁ γερο Καλλίνικος παρακαλεῖ ἀκόμα τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ νὰ τοῦ στείλει ἑκατὸ γρόσια *τούρκικα* ἀπὸ τὰ χρήματα ποὺ τοῦ εἶχε ἀφήσει. Νὰ πεῖ καὶ στὸν παπα Κύριλλο τοῦ γερο Ἀρσενίου νὰ κοιτάξει τὸ σιτάρι κι ἂν τοῦ ἀρέσει, νὰ τοῦ γράψει γιὰ νὰ τοῦ πάρει κι ἐκεῖνον. Τὸ κόστος τῆς μεταφορᾶς του μέχρι ἐκεῖ εἶναι πέντε γρόσια καὶ εἴκοσι παραδες. Ἐπιπλέον νὰ τοῦ ἐπιστρέψει γεμάτο μὲ καλὸ ρακὶ τὸ παγούρι ποὺ φέρνει τώρα ὁ γερο Συμεὼν καὶ νὰ στείλει καὶ στὸ Σῦρο ἑκατὸ δράγμα ταμπάκο. Νὰ τὰ δώσουν μάλιστα βουλωμένα καλὰ στοὺς ἀνθρώπους ποὺ θὰ τὰ φέρουν. Τέλος, νὰ βάλει τὸ Συμεὼν στὸ πατητήρι.

Ὑπογράφουν (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα) ὁ γερο Καλλίνικος καὶ ὁ Σῦρος.

Στὴν ἀριστερῇ ὡς τοῦ ἐγγράφου συμπληρώνεται ἀπὸ τὸν ἴδιο γραφέα ὅτι τὰ ναῦλα γιὰ τὸ καΐκι ποὺ θὰ μεταφέρει τὸ σιτάρι εἶναι μισὸ γρόσι γιὰ κάθε *μον-στούρι*.

Προσθήκες (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα) στὸ κάτω μέρος τοῦ ἐγγράφου:

α) Ὁ Σῦρος προσκυνᾷ τὸ σκευοφύλακα Γαβριήλ.

β) Ἐνῶ ὁ προηγούμενος παπα Ἀνανίας ἰσχυριζόταν ὅτι εἶχε δώσει στὸ Νικόλαο ἀπὸ τὸν Πίνακα δεκαέξι γρόσια, στὴν πραγματικότητα εἶχε δώσει μόνο δώδεκα, σύμφωνα μὲ ὅσα λέει ὁ Σῦρος. Στὸ τεφτέρι ἀναγράφεται ὅτι ὁ λογαριασμός ἀνέρχεται συνολικὰ σὲ εἴκοσι γρόσια καὶ ὁ Νικόλαος περριμένει τὴν ἀπόκριση τοῦ παπα Ἀνανία.

Ἀρχ.: *Τὴν ὑμετέραν σεβασμίαν ἡμῶν πανοσιότητα, δουλικῶς προσκυνοῦμεν / ἡμετα τὴν δουλικὴν μας προσκύνησιν δειλωποιοῦμεν τὴν ὑμετέραν πανοσιότητα ὅτι / ἐρχόμενοι ἐδῶ εἰς Κασσάνδραν ...*

Ποβλ. ἀρ. 82

1. Οἱ *μεσάροι* ἦταν προφανῶς μισακάρηδες καλλιεργητὲς στὰ κτήματα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸ μετόχι τῆς Κασσάνδρας, ποὺ ὑποχρεοῦνταν νὰ πληρώνουν κάθε χρόνο μὲ καθορισμένη ποσότητα (*kesim*) σιτηρῶν στὴ μονή.

Σημ. α: Στὸ verso τοῦ β' φύλλου τοῦ ἐγγράφου ἀναγράφεται ὁ παραλήπτης τοῦ γράμματός, ὁ σκευοφύλαξ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ: *τῷ πανοσιωτάτῳ ἀγίῳ σκευοφύλακι τῆς καθ' ἡμᾶς / ἱεραῶς κ(αὶ) σεβασμίας μονῆς τοῦ Στ(αυ)ρονικήτα, κυριῷ / κυριῷ κύρι Γαβριήλ προσκυνητῶς / εἰς Ἅγιον Ὅρος.*

Σημ. β: Στὸν κατάλογο χρεωστικῶν ὁμολογιῶν τῆς 4ης Ἰανουαρίου 1796 συμπεριλαμβάνονται οἱ ἀκόλουθες ὀφειλὲς τῆς μονῆς:

200 [γρόσια] εἰς Κασσάνδραν χρεωστούμενα τῷ Σίρῳ

60 τῷ ἡσυρλῇ, τῷ πορτάρη, τῷ Σμοπετριώτῃ, τῷ / Μουμούση κ(αὶ) διάφ(ορον)
Σίρου, ὅλα χρέος τοῦ μετοχίου

86 Γράμμα τῶν Ἀγιορειτῶν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ γιὰ τὸ διορισμὸ ἡγουμένου στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων

30 Αὐγούστου 1799

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 357 x 250. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο καὶ καφέ τοῦ σημειώματος στὸ verso τοῦ α' φύλλου. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. Συντομογραφίες. - Ὁ γραφέας τοῦ συμπληρωματικοῦ σημειώματος στὸ verso τοῦ ἐγγράφου εἶναι ὁ ἴδιος μὲ τοῦ ἐγγράφου ἀρ. 88.

Στις 17 Αὐγούστου 1799 ἀπεβίωσε ὁ Σταυρουπόλεως Γρηγόριος, ὁ συγκοινοβιάτης τῶν Ἀγιορειτῶν καὶ ἐπιστάτης τῆς μονῆς τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων στὸ Βουκουρέστι, ποὺ ἀποτελεῖ μετόχι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. Ὁ θάνατός του σ' ἓναν τέτοιο καιρὸ προκάλεσε μεγάλη λύπη σὲ ὅλους ὅσοι βρίσκονται στὸ Βουκουρέστι. Ὅμως, ἀμέσως ἔσπευσαν ἀπὸ τὸ ταμεῖο τῶν ἐλεημοσυνῶν (τὸ *κουτί*) καὶ σφράγισαν τὴν περιουσία του θέλοντας νὰ ἀκολουθήσουν κατὰ γράμμα ὅσα διαλάμβανε τὸ χρυσόβουλλο τοῦ [πρώην ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας Κωνσταντίνου] Χαντζερῆ (Constantin Hangerli). Ἐπειδὴ βέβαια τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦταν νὰ μὴν ἀπομείνει τίποτα ἀπὸ τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα τοῦ Γρηγορίου, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Ἀγιορεῖτες ποὺ βρίσκονταν στὸ Βουκουρέστι προσέφυγαν χωρὶς χρονοτριβὴ στὸν ἡγεμόνα [τῆς Βλαχίας Ἀλέξανδρο Μουρούζη] καὶ τὸν ἐνημέρωσαν πῶς εἶχαν τὰ πράγματα. Ἀμέσως μὲ ὑψηλὴ προσταγὴ του ἀποσφραγίστηκαν τὰ σπίτια καὶ τὸ *κουτί* ἀποτραβήχτηκε κι ἔτσι ἔμειναν ἄθικτα τὰ πράγματα τοῦ μακαρίτη. Ὡστόσο, ἀφοῦ διευθετήθηκε αὐτὸ τὸ θέμα, ἀκολούθησε ἀμέσως ἄλλο κακὸ χειρότερο ἀπὸ τὸ πρῶτο: ὄρμησαν πολλοὶ γιὰ νὰ ὑφαρπάσουν τὴν ἐπιστασία τῆς μονῆς ἐπιχειρώντας μὲ δοσίματα ἀδρὰ καὶ μεγάλα μέσα νὰ ἐπηρεάσουν τὸν ἡγεμόνα γιὰ νὰ ἐκδώσει εὐνοϊκὴ γι' αὐτοὺς ἀπόφαση. Λίγο ἀκόμα καὶ θὰ κατὰφερναν νὰ πετύχουν αὐτὸ ποὺ ἤθελαν ὀδηγώντας ἔτσι καὶ τὴ μονὴ στὸν ἀναπόφευκτο ἀφανισμό. Π' αὐτὸ οἱ Ἀγιορεῖτες ἀποφάσισαν νὰ προστρέξουν καὶ πάλι στὸν ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας καὶ νὰ τὸν παρακαλέσουν νὰ φροντίσει, ὥστε νὰ μὴ χαθεῖ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἡ μονὴ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Πὰ τὸ καλὸ λοιπὸν καὶ τῶν δύο μονῶν νὰ προτιμήσει γιὰ τὴ θέση τοῦ ἡγουμένου ἄνθρωπο ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Ἐκεῖνος τοὺς ἀπάντησε πῶς ἀποδέχεται τὸ αἰτήμά τους, ἐφόσον τοῦ ὑποδείκνυναι κάποιον ποὺ νὰ προέρχεται ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα, νὰ βρίσκεται στὸ Βουκουρέστι καὶ νὰ εἶναι ἄξιος νὰ ἀναλάβει τὴν ἐπιστασία. Οἱ Ἀγιορεῖτες τοῦ ὑπέδειξαν τὸν ἐκκλησιαστικὸν τῆς μονῆς παπα Καλλίνικο προσκομίζοντας

καί τὰ γράμματα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα πρὸς τὸ μακαριτὴ Γρηγόριον καὶ πρὸς τὸν ἴδιον τὸν Καλλίνικο. Πράγματι, ὁ ἡγεμόνας συγκατένευσε νὰ τὸν διορίσει ἡγούμενον, ἀλλὰ οἱ Ἄγιορεῖτες ζήτησαν νὰ ὀριστεῖ πρὸς τὸ παρὸν ὁ Καλλίνικος ἐπίτροπος μαζί με τὸν ἀρχιμανδρίτη Βησσαρίωνα, ὅπως πρόβλεπε τὸ χρυσόβουλλο τοῦ Χαντζερῆ, μέχρι νὰ σταλοῦν τὰ συστατικά γράμματα τῆς ἡγουμενείας του ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα, γιὰ νὰ διαφυλαχθεῖ ἔτσι ἡ παλαιὰ τάξη τῶν μοναστηριῶν καί, ἐπιπλέον, νὰ μείνει ἀνενεργό τὸ ὀλέθριο χρυσόβουλλο τοῦ Χαντζερῆ. Ὁ ἡγεμόνας ὁμως ἀντέτεινε ὅτι πρέπει ἀμέσως νὰ γίνει ἡγούμενος ὁ Καλλίνικος καὶ στὸ μεταξὺ θὰ φθάσουν καὶ τὰ γράμματα ἀπὸ κάτω, ἀφοῦ εἶναι ἀπίθανο νὰ ἐπιλέξει ἡ μονὴ Σταυρονικήτα κάποιον ἄλλο, ἀδόκιμο καὶ ἀνίδεο ἀπὸ τίς ἐκεῖ μοναστηριακὲς ὑποθέσεις. Ἄν τυχὸν συνέβαινε κάτι τέτοιο, θὰ ἀφανίζονταν οἱ κόποι τοῦ Γρηγορίου καὶ σὲ ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα ἡ μονὴ θὰ ἐπανερχόταν στὴν προηγούμενη ἄθλια κατάστασι, στὴν ὁποία τὴν εἶχε ἀναλάβει ὁ Γρηγόριος. Οἱ Ἄγιορεῖτες μετὰ τὴ σειρά τους τὸν διαβεβαίωσαν ὅτι θὰ σταλοῦν τὰ συστατικά γράμματα γιὰ τὸν Καλλίνικο καὶ ὅτι οἱ φτωχοὶ πατέρες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ἀσφαλῶς θὰ τὸν εὐχαριστήσουν γιὰ τὴν ἐλεημοσύνη πού τοὺς πρόσφερε μετὰ τὴν παρέμβασή του, ἀφοῦ ἔτσι διατηρεῖται στὴν ἐξουσία τους ἡ μονὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ δὲν διασαλευεταὶ ἡ παλαιὰ τάξη. Ἐξῆλλου δὲν ἔχουν λόγο οἱ Σταυρονικητιανοὶ νὰ ἀνταχθοῦν στὸν Καλλίνικο, πού προέρχεται ἀπὸ τὴ μονὴ τους, εἶναι ἀναγνωρισμένος ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸ Γρηγόριο ὡς διάδοχός του, εἶναι γνωστός σὲ ὅλους στὸ Βουκουρέστι, στοὺς ἄρχοντες, στοὺς ἀρχιερεῖς καὶ στὸν ἴδιον τὸ μητροπολίτη [Οὐγγροβλαχίας] καὶ ἐπιπλέον θὰ φανεῖ χρήσιμος καὶ στὴ μονὴ Σταυρονικήτα.

Μὲ δυσκολία λοιπὸν κατάφεραν τελικὰ μετὰ αὐτὰ τὰ ἐπιχειρήματα νὰ πείσουν τὸν ἡγεμόνα νὰ διορίσει τὸν Καλλίνικο ἐπίτροπο μαζί με τὸν ἀρχιμανδρίτη Κοτροτζιανίου Βησσαρίωνα. Ἔτσι ἀπομακρύνθηκαν ὅλοι ἐκεῖνοι πού ἐπιζητοῦσαν νὰ ἀναλάβουν τὴν ἐπιστάσι τῆς μονῆς, γιὰ νὰ τὴν ὀδηγήσουν σὲ ὀλοκληρωτικὸ ἀφανισμό. Οἱ Σταυρονικητιανοὶ πρέπει νὰ ἔχουν κατὰ νοῦ ὅτι ὅλοι στὸ Βουκουρέστι πάσχισαν νὰ ἀποτρέψουν τὴ διέοδουσι κάποιου ξένου στὴ μονή, γιὰ νὰ διαφυλαχθεῖ ἡ ἀρχαία τάξη καὶ νὰ μείνει ἀνενεργό τὸ χρυσόβουλλο τοῦ Χαντζερῆ. Νὰ λάβουν ἐπομένως τὰ μέτρα τους, γιατί ἂν δὲν εἰσακουστῇ ἡ συμβουλὴ πού τοὺς δίνουν, θὰ ἐπακολουθήσουν ὅλα ἐκεῖνα τὰ κακὰ πού μόλις τὴν τελευταία στιγμὴ κατάφεραν νὰ ἀποσοβήσουν καὶ θὰ προκύψει ζημιὰ καὶ γιὰ τὰ δύο μοναστήρια. Ἐπιπλέον ὑποσχέθηκαν τὴν ἐπιστροφή τοῦ γραμματικομοστή (τοῦ πεζοῦ) σὲ σαράντα μέρες. Π' αὐτὸ νὰ φροντίσουν νὰ στείλουν τὸ συντομότερο ἄνθρωπο πού θὰ φέρει τὸ γράμμα γιὰ τὸ διορισμὸ τοῦ Καλλίνικου καὶ ταυτόχρονα θὰ παραλάβει τὴν περιουσία τοῦ

Γρηγορίου. Τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα τοῦ μακαρίτη φυλάσσονται ὅλα στή μονή τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ἀλλὰ τὰ διεκδικοῦν καὶ οἱ κληρονόμοι του καὶ τὸ κοινὸ καροφυλακτεῖ γὰρ νὰ ἐπωφεληθεῖ. Πὰ νὰ μὴν προκληθεῖ λοιπὸν καμμιὰ ζημιὰ γιὰ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα, νὰ στείλουν ἀνθρώπους εἰδήμονες ποὺ θὰ χειριστοῦν τὴν κατάσταση μὲ ἐπιτηδεϊότητα. Πὰ ὅλα τὰ παραπάνω ἀναμένουν τὴν ἀπάντησή τους.

Ὑπογράφουν οἱ Ἁγιορεῖτες ποὺ βρίσκονται στὸ Βουκουρέστι: Ὁ ἀρχιμανδρίτης Κοτροντζιανίου καὶ ἐπίτροπος τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Βησσαρίων Λαυριώτης. Ὁ Ναθαναὴλ Ραδουλιώτης. Ὁ Κύριλλος Μιχαλιώτης. Ὁ πνευματικὸς Παῖσιος ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Ξενοφώντος. Ὁ Ματθαῖος Γρηγοριάτης ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Σπύρου.

Σὲ προσθήκη στὸ περιθώριο στὸ κάτω μέρος τοῦ verso τοῦ ἐγγράφου (ἀπὸ ἄλλο χέρι) καλοῦνται οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα νὰ συμμορφωθοῦν μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ ἡγεμόνα καὶ νὰ μὴν ἐπιλέξουν κάποιον ἄλλο γιὰ ἡγούμενο, γιατί θὰ προκαλέσουν τὴν ἀγανάκτησή του, θὰ κατηγορηθοῦν ὡς ἀπειθαρχοί, αὐτὸς ποὺ θὰ ὀριστεῖ ἡγούμενος θὰ ἀναγκαστεῖ νὰ γυρίσει πίσω ἄπρακτος καὶ ἐπιπλέον θὰ ψυχρανθεῖ μαζί τους καὶ ὁ ἐκκλησιαάρχης ὁ Καλλίνικος. Ἵσως μάλιστα νὰ ἀποσκιρτήσει ἀπὸ τὴ μονή. Ἄς ἀναλογιστοῦν ὅτι, ἂν γίνεῖ ἡγούμενος κάποιος ξένος, δὲν θὰ μποροῦν ποτε πιά νὰ τὸν ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴ θέση του, ἐνῶ ὁ Καλλίνικος μὲ τὸ τέλος τῆς θητείας του μπορεῖ νὰ ἐπιστρέψει στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Ἐνας ξένος ἐξᾴλλου εἶναι πάντα ξένος καὶ δὲν θὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα μὲ τὴν ὁποία δὲν θὰ τὸν συνδέει τίποτα, σὲ ἀντίθεση πρὸς τὸν Καλλίνικο ποὺ θὰ εἶναι πρόθυμος νὰ τοὺς ἐφοδιάσει μὲ ὅ,τι χρειάζονται καὶ ὅ,τι τοὺς ζητήσουν.

Ἀρχ.: Δεόμενοι τοῦ ἁγίου Θεοῦ ἵνα διαφυλάττῃ τὴν ὑμετέρ(αν) πανοσιότητα ὑμῶν ... Μετὰ τὴν ἔρουναν τῆς περιπο- / θήτου ὑμῶν ὑγείας δηλοποιούμεν ὑμῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἱστῶν τοῦ ἡδὴ τρέχοντος αὐγούστου) ...

Πρβλ. ἀρ. 84, 87, 90, 93, 94, 96, 97

Σημ. α': Στὸ verso τοῦ β' φύλλου τοῦ ἐγγράφου ἀναγράφεται ὁ παραλήπτης τοῦ γράμματος, ὁ σκευοφύλαξ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα: τῷ πανοσιωτ(ά)τῳ ἁγίῳ σκευοφύλακι τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα, (καὶ) λοιποῖς / ἁγίοις προσεσῶσι (καὶ) γέρονσι τοῖς ἐν Χ(ριστῷ) μοι περιτομήτοις ἀδελφ[οῖς] ... / ἀσπασίως.

Σημ. β': Σκευοφύλαξ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ἦταν ὁ Γαβριήλ, ὅπως συνάγεται ἀπὸ τὸ προη-
τούμενο ἐγγράφο (ἀρ. 85) ποὺ φέρει τὴν ἴδια ἡμερομηνία.

87 Γράμμα τῶν ἐξάρχων τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὴ μονὴ Σταυρονικήτα γιὰ τὸ διορισμὸ ἡγουμένου στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων

Κωνσταντινούπολη, 1 Ὀκτωβρίου 1799

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 315 x 213. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ. - Ὀρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. Συντομογραφίες λίγες. - Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἔχνη σφραγίδας ἀπὸ ἰσπανικὸ κερὶ.

“Ὅταν πληροφορήθηκαν οἱ ἐξάρχοι τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀπὸ γράμμα τοῦ ἀρχιμανδρίτη Κοτροτζανίου Βησσαρίωνα ὅτι ἀπεβίωσε ὁ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως Γρηγόριος καὶ ὅτι διορίστηκε μάλιστα ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα [τῆς Βλαχίας] ὁ Βησσαρίων ὡς ἐπιστάτης στὴ μονὴ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ποὺ ἀποτελεῖ μετόχι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, θεώρησαν ἀδελφικό τους χρέος νὰ παρέμβουν, γιὰ νὰ μὴ χαθεῖ ἡ περιουσία τοῦ μακαρίτη Γρηγορίου καὶ ζημωθεῖ ἔτσι καὶ ἡ μονὴ Σταυρονικήτα. Παρακάλεσαν λοιπὸν τὸν οἰκουμενικὸ πατριάρχη νὰ στείλει στὸν ἡγεμόνα μὲ ἐπιστολὴν παρακλητικὴν, μὲ τὴν ὁποία νὰ τοῦ ζητάει νὰ ἐκδώσει *αὐθεντικὴν ἐπιταγὴν* νὰ καταγραφεῖ ἡ περιουσία τοῦ Γρηγορίου ἀπὸ τοὺς Ἀγιορεῖτες ἡγουμένους ποὺ βρίσκονται στὸ Βουκουρέστι καὶ τὸν κυρ Παῖσιο τὸν Ξενοφωντινὸ. Νὰ συνταχθοῦν συγκεκριμένα δύο κατὰστιχα ἐπικυρωμένα ἀπὸ τοὺς ἡγουμένους αὐτοὺς, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἓνα νὰ σταλεῖ μὲ ἔγγραφο τοῦ ἡγεμόνα στὸν πατριάρχη καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπὸ τὸν πατριάρχη στὴ μονὴ Σταυρονικήτα καὶ τὸ δεῦτερο νὰ τὸ κρατήσουν οἱ ἴδιοι οἱ ἡγούμενοι. Ὅταν μεταβεῖ ἐπομένως στὸ Βουκουρέστι ἄνθρωπος τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, θὰ παραλάβει τὴν περιουσία τοῦ Γρηγορίου, ὅπως καταγράφεται στὸ συγκεκριμένο κατὰστιχο, καὶ θὰ διοριστεῖ ταυτὸχρονα ἡγούμενος τῆς μονῆς τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων.

Ὁ πατριάρχης ἀνταποκρίθηκε πράγματι στὸ αἶτημά τους. Στὴν ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν ἡγεμόνα ἀναφέρει μάλιστα ὅτι εἶχε ἤδη ζητήσει ἀπὸ τοὺς Σταυρονικητιανούς, σὲ προηγούμενο γράμμα του, νὰ στείλουν ἄνθρωπὸ τους στὴ Βλαχία ὡς ἡγούμενο γιὰ τὴ μονὴ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Ὁ ἴδιος ὁ πατριάρχης ἀνέθεσε ἐπιπλέον στοὺς ἐξάρχους τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους νὰ στείλουν τὸ παρὸν στὴ μονὴ Σταυρονικήτα, γιὰ νὰ τοὺς κατατοπίσουν σχετικὰ καὶ νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν νὰ ἐκλέξουν ἀνάμεσα στοὺς ἀδελφούς τους μοναχοὺς τὸν πιὸ ἀξιόλογο καὶ ἱκανὸ καὶ νὰ τὸν στείλουν ἀμέσως ὡς ἡγούμενο στὴ μονὴ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Νὰ μὴ δεχθοῦν σὲ καμμία περίπτωση νὰ διοριστεῖ ἡγούμενος ὁ ὅποιοσδήποτε τυχὼν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι. Νὰ

φροντίσουν ιδιαιτέρως αὐτὸς ποὺ θὰ διοριστεῖ νὰ ἔχει μαζί του, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ *συστατικά γράμματα* τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, καὶ γράμματα τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους πρὸς τὸν ἡγεμόνα. Νὰ ἔχουν κατὰ νοῦ ὅτι πρέπει ὅπωςδήποτε νὰ στείλουν δικό τους μοναστηριακὸ ἀδελφὸ καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέψουν νὰ διοριστεῖ κανεὶς ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι, γιατί θὰ χάσουν τὴ μονὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἀπὸ τὰ χέρια τους. Ἐπίσης νὰ στείλουν ὡς ἑξαρχο γιὰ τὴν περιουσία τοῦ μακαρίτη Γρηγορίου καὶ ἓναν δεῦτερο δικό τους μοναστηριακὸ ἀδελφὸ, ποὺ νὰ εἶναι ἐξίσου ἱκανὸς καὶ ζηλωτής.

Ὑπογράφουν οἱ ἑξαρχοὶ τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους: Ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Βατοπεδίου ὁ Ἰωσήφ διδάσκαλος. Ἀπὸ τὴ μονὴ τῶν Ἰβήρων ὁ Νικηφόρος χαρτοφύλαξ.

Ἀρχ.: † Ἐπειδὴ καὶ ἀπεδήμησεν πρὸς κύριον ὁ μακαρίτης Στ(αυ)ροπόλεως Γρηγόριος ὡς ἐπληροφορήθημεν ἀπὸ γράμ- / ματος τοῦ Κοτρετζανίου Βησσαρίων(ος) ...

Πρβλ. ἀρ. 84, 86, 90, 93, 94, 96, 97

88 Γράμμα τοῦ Ζαφείρη, ἀνιψιοῦ τοῦ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου, στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ γιὰ τὴ διάθεση τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ Γρηγορίου Σταυρουπόλεως

2 Ἰανουαρίου 1800

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 210 x 150. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστονόχρωμο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. Συντομογραφίες λίγες.

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως [Γρηγορίου] περιῆλθαν στὴν κατοχὴ τοῦ ἀνιψιοῦ του Ζαφείρη τὰ ἀκόλουθα περιουσιακὰ στοιχεῖα: χίλια διακόσια ἐνενηνταπέντε γρόσια, ἑξὶ ξευγάρια μαχαιροπήρουνα καὶ ἓνα ρολοὶ τοῦ κόρφου. Ἀπὸ αὐτά, τὰ χίλια γρόσια, τὰ μαχαιροπήρουνα καὶ τὸ ρολοὶ τὰ παρέδωσε στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα [Γαβριήλ], ποὺ ἦταν ὁ νόμιμος κληρονόμος, ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα διακόσια ἐνενηνταπέντε γρόσια τοῦ χαρίστηκαν. Κατὰ συνέπεια κανεὶς Σταυρονικητιανὸς δὲν μπορεῖ στὸ μέλλον νὰ τοῦ ζητήσῃ τίποτα ἐπιπλέον, ἀλλὰ οὔτε κι αὐτὸς ἀντίστοιχα μπορεῖ νὰ διεκδικήσῃ ὅ,τιδήποτε μὲ βάση τίς *ληψοδοσίες* τοῦ μακαρίτη ποὺ ἔχει στὴν κατοχὴ του. Πρὸς ἔνδειξη τῶν παραπάνω ἐπέδωσε τὸ παρὸν στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα.

Ύπογράφουν: Ὁ Ζαφείρης(;), ἀνιψιὸς τοῦ μακαρίτη μητροπολίτη Σταυρουπόλεως. Ὁ ἀρχιμανδρίτης Κοττροτζιανίου Βησσαρίων μάρτυρας, γραφέας τοῦ ἐγγράφου (ὅπως συνάγεται ἀπὸ τὴ γραφή).

Ἀρχ.: † *Διὰ τοῦ παρόντος δηλὸν γίνε(αι) ὅτι τὰ ἄσπρα τοῦ θείου μου μακαρί-του ἁγίου Σταυροπόλεως ...*

Σημ. : Στὸ κατάστιχο λιθοδοσίας τοῦ μακαρίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου τοῦ ἔτους 1799 ἀναφέρεται ὅτι ἡ μονὴ Σταυρονικήτα εἰσέπραξε δύο χιλιάδες γρόσια σὲ δύο δόσεις ἀπὸ τὸ Ζαφείρη, ἀνιψιὸ τοῦ μακαρίτη, ἐξήντα γρόσια ἀπὸ δώδεκα *ζάρφια* καὶ ἓνα πιάτο τοῦ γλυκοῦ καὶ ὀδόντα γρόσια ἀπὸ ἓνα ρολοὶ τοῦ κόρφου.

89 Γράμμα τοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ στὸν Ἀναστάσιο τζελέπη

29 Ἰανουαρίου 1800

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 172 x 90. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα. Συντομογραφίες λίγες.

Ὁ κυρ Ἀναστάσιος τζελέπης (celebi, τσελεμπής) ἔστειλε γράμμα στὸ *σύντροφόν* του Νικόλαο τζελέπη στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ τοῦ ζητοῦσε νὰ δώσει στοὺς ἐπιτρόπους τοῦ Ἁγίου Ὁρους πέντε χιλιάδες γρόσια στὸ ὄνομα τοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ. Ὁ τελευταῖος μὲ τὸ παρὸν *δηλωτικὸν γράμμα* δεσμεύεται νὰ καταβάλει μὲ τὴ σειρά του καὶ χωρὶς ἀντιρρήσεις τὸ συγκεκριμένο ποσὸ στὸν κυρ Ἀναστάσιο τζελέπη, μὲ μὴ πληροφορηθεῖ ὅτι οἱ ἐπίτροποι πῆραν πράγματι τὰ χρήματα ἀπὸ τὸ Νικόλαο, τὸ σύντροφο τοῦ κυρ Ἀναστασίου, καὶ λάβει στὰ χέρια του καὶ τὶς σχετικὲς ἀποδείξεις τῶν ἐπιτρόπων.

Ύπογράφει ὁ σκευοφύλαξ τοῦ Σταυρονικήτα Γαβριήλ.

Σὲ μεταγενέστερη προσθήκη στὸ verso τοῦ ἐγγράφου ὁ Ἀναστάσιος τζελέπης σημειώνει ἰδιοχειρῶς ὅτι ἔλαβε στὸ Βουκουρέστι στίς 22 Ἀπριλίου τέσσερις χιλιάδες ἑξακόσια γρόσια. Ἀπὸ διαφορετικὸ γράφημα σημειώνεται καὶ ἡ ἐξόφληση τῶν ὑπολοίπων τετρακοσίων γροσίων.

Ἀρχ.: *Διὰ τὸ παρόντος δηλωτικὸν γράμμα γίνεται δηλὸν ὅτι ὁ κύρ Ἀναστάσιος τζελέπης ...*

Πρβλ. ἀρ. 90, 91.

Σημ.: Τὸ γράμμα τοῦ Γαβριὴλ ἀποστέλλεται ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι, ὅπως συνάγεται ἀπὸ τὸ ἀρ. 90, στὸ ὁποῖο γίνεται λόγος γιὰ ἓνα ἄλλο γράμμα τοῦ Γαβριὴλ μὲ τὴν ἴδια ἡμερομηνία (29 Ἰανουαρίου 1800) ποὺ ἀποστέλλεται ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι στὴν Κωνσταντινούπολη.

90 Γράμμα τῶν ἐπίτροπων τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ στὸ Βουκουρέστι

Κωνσταντινούπολη, 12 Μαρτίου 1800

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 220 x 155. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Συνομογραφίες. - Στὸ verso τοῦ ἐγγράφου ἔχνη σφραγίδας ἀπὸ ἰσπανικὸ κερί. - Βλ. Πίν. 22.

Οἱ ἐπίτροποι τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὴν Κωνσταντινούπολη ἔλαβαν τὰ γράμματα τοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ. Τὸ πρῶτο μὲ ἡμερομηνία 29 Ἰανουαρίου 1800 τὸ ἔλαβαν στὶς 27 Φεβρουαρίου. Μαζί μ' αὐτὸ καὶ τὴν *πόλιτζα* τῶν πέντε χιλιάδων γροσιῶν γιὰ τὸ Νικόλαο τζελέπη τῆς Βλαχίας. Τὸ δεύτερο μὲ ἡμερομηνία 15 Φεβρουαρίου 1800 τὸ ἔλαβαν στὶς 7 τρέχοντος Μαρτίου. Μαζί του ἔλαβαν ἀκόμα ἓνα γράμμα, πάλι γιὰ τὸ Νικόλαο τζελέπη. Οἱ ἐπίτροποι τοῦ τὸ ἐπέδωσαν, ὅπως ἄλλωστε τοῦ ἐμφάνισαν καὶ τὴν *πόλιτζα* ἀμέσως μόλις τὴν πῆραν μὲ τὸ πρῶτο γράμμα. Ἐκεῖνος τὴν προσυπέγραψε (*ἀτζετάρησε*), ὅπως συνηθίζεται, καὶ ὑποσχέθηκε νὰ τὴν ἐξοφλήσει μέσα στὴν προβλεπόμενη διορία. Περιμένουν λοιπὸν οἱ ἐπίτροποι καί, ὅταν λάβουν τὰ χρήματα, θὰ τὰ ἐμβάσουν στὴ μονὴ Σταυρονικήτα μέσῳ τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὅποτε θὰ εἰδοποιήσουν σχετικὰ καὶ τὸ Γαβριὴλ. Ὁ Νικόλαος τζελέπης δυσανασχέτησε περισσότερο, ὅταν τοῦ παρέδωσαν τὸ δεύτερο γράμμα. Ἐλπίζουν πάντως ὅτι θὰ τοὺς καταβάλει τὰ χρήματα στὴν καθορισμένη προθεσμία. Αὐτὰ τὰ γράφουν οἱ ἐπίτροποι γιὰ νὰ ἐνημερώσουν τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα καὶ νὰ τὸν καθησυχάσουν.

Ὑπογράφουν οἱ ἐπίτροποι τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους: Ὁ Χατζη Μακάριος Βατοπεδινός. Ὁ ἀρχιμανδρίτης τῶν Ἱβήρων Δαμασκηνός.

Προσθήκη στὸ κάτω ἀριστερὰ μέρος τοῦ ἐγγράφου: Οἱ ἐπίτροποι στέλνουν ἀδελφικούς χαιρετισμοὺς στὸ νεογενῆ καθηγούμενο τῆς μονῆς τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ποὺ εἶχε ὑποδειχθεῖ ἀπὸ τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ.

Ἀρχ.: † Μετὰ τὴν ἔρευναν τῆς περιτομήτου αὐτῆς ὑγιείας εἰδοποιούμεν αὐτῇ, ὅτι ἐλάβομεν τὰ ἀδελφικά της ...

Πρβλ. ἀρ. 89, 91.

Σημ. α': Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναγράφεται ὁ παραλήπτης τοῦ γράμματος, ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ, πού βρισκόταν ὡς ἑξαρχος στή μονή τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων στὸ Βουκουρέστι: *τῷ πανοσιωτάτῳ ἀγίῳ σκευοφύλακι τῆς ἱερᾶς κ(αί) σεβασμ(ας) μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα, τῷ κατὰ τὴν ἱεράν μονὴν τοῦ Ἀρ- / χιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ἑξαρχικῶς εὐρισκομένῳ / κυρίῳ κὺρ Γαβριήλ, τῷ ἐν Χ(ριστῷ) ἡμῖν ποθεινωτάτῳ / ἀδελφῷ ἀσπασί(ως) / εἰς Βουκουρέστιον.*

Σημ. β': Ὁ νεογενὴς καθηγούμενος τῆς μονῆς τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ἦταν ὁ ἐκκλησιαάρχης τῆς μονῆς, ὁ ἀρχιμανδρίτης Καλλίνικος. Πρβλ. ἀρ. 84, 86, 87, 93, 94, 96, 97. Σὲ χρεωστική ὁμολογία τῆς 1ης Δεκεμβρίου 1799 ἐμφανίζεται ὁ Καλλίνικος νὰ ὑπογράφει ὡς ἡγούμενος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου.

91 Γράμμα τῶν ἐπιτρόπων τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ στὸ Βουκουρέστι

1 Ἀπριλίου 1800

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτὶ δίφυλλο 218 x 155. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα λίγα. - Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἔχνη σφραγίδας ἀπὸ ἰσπανικὸ κερί.

Οἱ ἐπίτροποι τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἔλαβαν ἀπὸ τὸ Νικόλαο τζελέπη, πού εἶναι ὁ κομιστής τοῦ παρόντος, τὰ πέντε χιλιάδες ἄσπρα τῆς πόλιτζας πού τοὺς εἶχε στείλει ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα [Γαβριήλ]. Ἔτσι λοιπὸν σήμερα πού ἔστειλαν καὶ ἄλλα γράμματα εἰς τὸ Κοινόν, ἔστειλαν καὶ πόλιτζα πρὸς τοὺς ἐπιστάτες καὶ συγκεκριμένα πρὸς τὸν ἐπίτροπο τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. Αὐτὸς θὰ παραλάβει τὰ χρήματα ἀπὸ τοὺς ἐπιστάτες.

Ὑπογράφουν οἱ ἐπίτροποι τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους: Ὁ Χατζη Μακάριος Βατοπεδινός. Ὁ ἀρχιμανδρίτης τῶν Ἱβήρων Δαμιασκηνός.

Ἀρχ.: † *Ἐλάβομεν τὰ ἄσπρα τῆς πολήτζης της σφά γρόσια πέν- / τε χιλιάδες ...*

Πρβλ. ἀρ. 89, 90.

Σημ.: Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναγράφεται ὁ παραλήπτης τοῦ γράμματος, ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα [Γαβριήλ], πού βρισκόταν ὡς ἑξαρχος στή μονή τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων στὸ Βουκουρέστι: *Τῷ πανοσιωτάτῳ ἀγίῳ σκευοφύλακι τῆς ἱε- / ρᾶς κ(αί) σεβασμ(ας) μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα / τῷ ἑξαρχικῶς εὐρισκομένῳ εἰς τὸ τοῦ ἀρχιμαν- / δρίτου ἱερόν μοναστήριον τῶν Ἀγίων Ἀποστό- / λων, τῷ περιποθίτῳ ἡμῖν ἐν Χ(ριστῷ) ἀδελφῷ ἀσπασί(ως) / εἰς Βουκουρέστιον.*

92 Ἐξοφλητικὸ γράμμα τοῦ Ζαμφερίου, ἀνιψιοῦ τοῦ Γρηγορίου Σταυρουπόλεως, στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ

23 Ἀπριλίου 1800

Φάκελλος 1. Ἀντίγραφο σύγχρονο μὲ τὸ πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 280 x 195. Τὸ κείμενο ἐκείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα. Συντομογραφίες λίγες.

Ὁ Ζαμφερίου, ἀνιψιὸς τοῦ μακαρίτη μητροπολίτη Σταυρουπόλεως [Γρηγορίου], κοινοβιάτου τῆς μονῆς Σταυρονικήτα καὶ ἡγουμένου τῆς μονῆς τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων τοῦ Ἀρχιμανδρίτου στὸ Βουκουρέστι, εἶχε ὀριστεῖ ὑπεύθυνος ἀπὸ τὸν τελευταῖο γιὰ τὴ *ληψοδοσίαν* του, ὅπως καὶ γιὰ τὶς ἐσωτερικὲς καὶ ἐξωτερικὲς ὑποθέσεις τῆς μονῆς τοῦ Ἀρχιμανδρίτου. Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ μητροπολίτη ἦρθε [στὸ Βουκουρέστι] ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ, ὡς συγκοινοβιάτης τοῦ μακαρίτη, μὲ τὴ *συνοδεία* του. Οἱ Σταυρονικητιανοὶ παρέλαβαν τὰ πράγματα τοῦ μητροπολίτη καὶ θεώρησαν τὰς *ληψοδοσίας*, ἐνῶ ὁ Ζαμφερίου, ἀπὸ τὴν πλευρά του, ἐξόφλησε ὅποια χρέη ἐκκρεμοῦσαν ἀκόμα καὶ εἰσέπραξε ὅ,τι τοῦ ἀναλογοῦσε. Ἔτσι δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει καμμία οἰκονομικὴ ἀπαίτηση στὸ μέλλον ἀπὸ τὰ δύο μοναστήρια, τοῦ Σταυρονικήτα καὶ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου, ἀφοῦ δὲν ὑπολείπεται οὔτε ὀβολὸς ποῦ νὰ τοῦ ὀφείλουν. Ἄν βρεθεῖ νὰ ἔχει στὴν κατοχὴ του ἀπὸ τὴν περίοδο ποῦ ἐπιστατοῦσε, δηλαδὴ τὸ διάστημα τῶν τριῶν ἐτῶν καὶ ὀκτῶ μηνῶν ἀπὸ τὸ 1796 μέχρι τὸν Αὐγούστο τοῦ 1799, κάποιον *χρυσόβουλλο* εἴτε ὁμολογία κάποιου μουλκίου τῆς μονῆς τοῦ Ἀρχιμανδρίτου εἴτε ὁμολογία κάποιου μουλκίου ποῦ ἔχει πουληθεῖ καὶ δὲν εἶναι καταχωρισμένο στὰ κατὰστιχα, ὅπως ἡ ἀποθήκη (*ποιβνίτζα*) τῆς Μανδίκας καὶ τὸ μούλκι τὸ λεγόμενο *Ρυμνιτζάνι* ἀπὸ *Φωξένι*, ὀφείλει νὰ τὰ παραδώσει χωρὶς ἀντίρρηση. Σὲ περίπτωσι ποῦ πιστοποιηθεῖ ἀπὸ τὰ παραπάνω κάποιον χρέος, νὰ μὴ ζημιώνονται οἱ δύο μονές. Πρὸς ἐπιβεβαίωσι τῶν παραπάνω ὁ Ζαμφερίου ἐπέδωσε τὸ παρόν, ποῦ τὸ ὑπογράφουν καὶ ἄλλοι ἀξιόπιστοι μάρτυρες, στὸ σκευοφύλακα Γαβριήλ.

Ὑπογράφουν ὁ Ζαμφερίου, ἀνιψιὸς τοῦ μακαρίτη Σταυρουπόλεως καὶ ὁ Ματθαῖος Γρηγοριάτης ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Σπύρου.

Ἀρχ.: † Διὰ τοῦ παρόντος μου ὤηλον γίνεται ὅτι ἐγὼ ὁ κάτωθεν ὑπογεγραμμένος Ζαμφερίου ἀνιψιὸς / τοῦ μακαρίτου ἀγίου Σταυρουπόλεως ...

Σημ. α': Στὸ verso τοῦ β' φύλλου τοῦ ἐγγράφου σημειώνεται ἀπὸ διαφορετικὸ γράφεα, ἴσως τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ, ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴ γραφή, ὅτι τὸ ἀντίγραφο τοῦ ἐξοφλητικοῦ γράμματός τοῦ τὸ ἔδωσε ὁ Ζαφείρης: *τοῦ υἱον / ἐξοφλητικον οπου μοι ἔδωσεν / ὁ Ζαφείρης*.

- Σημ. β': Στά οικονομικά κατ'άσχετα της μονής Σταυρονικήτα σώζεται ή ληψοδοσία τοῦ Γρηγορίου Σταυρουπόλεως τῆς περιόδου 20 Ἰουνίου 1776 ἕως 31 Δεκεμβρίου 1798, στήν ὁποία ἀναφέρεται καί ἡ πώληση τοῦ μουλκίου *Ρμνιτζένι ἀπό φοξάνι*, πού μνημονεύεται στό ἔγγραφο, *ὡς δύσκολον νά τό κοιτάξῃ τό μοναστήριον* ὡς μακράν ὄν.

93 Ἐξοφλητικό γράμμα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα πρὸς τὸ Ζαφείρη, ἀνιψιὸ τοῦ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου

Ἀπρίλιος 1800

Φάκελλος 1. Ἀντίγραφο σύγχρονο μὲ τὸ πρωτότυπο. Χαρτί 240 x 175. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ: μικρὲς φθορὲς στὶς διπλώσεις. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα. Συντομογραφίες λίγες.

[Ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ καί] ὅλοι ὅσοι ὑπογράφουν τὸ παρὸν *ἐξοφλητικὸν* γράμμα δηλώνουν ὅτι θεώρησαν τὸ λογαριασμὸ *τῆς ληψοδοσίας* τῆς μονῆς τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων [στὸ Βουκουρέστι] γιὰ τὸ διάστημα πού ἐπιστατοῦσε ὁ Ζαφείρης, ἀνιψιὸς τοῦ μακαρίτη μητροπολίτη Σταυρουπόλεως [Γρηγορίου], καί παρέλαβαν ὅλα τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα τόσο τῆς μονῆς τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ὅσο καί τοῦ ἴδιου τοῦ μακαρίτη. Στὸ ἐξῆς δὲν μποροῦν οὔτε οἱ Σταυρονικητιανοὶ νὰ παρενοχλήσουν τὸ Ζαφείρη οὔτε ὁ Ζαφείρης νὰ διεκδικήσῃ (*πρετετέρι*) ὁ,τιδήποτε ἀπὸ τὴ μονὴ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καί τὸν τωρινὸ ἡγούμενό της, τὸν ἀρχιμανδρίτη Καλλίνικο. Πρὸς ἔνδειξη καί ἀσφάλεια τῶν παραπάνω ἐπιδόθηκε τὸ παρὸν στὸ Ζαφείρη.

Ἀρχ.: *Διὰ τοῦ παρόντος μου ἐξωφλητικοῦ φανερώωνμεν ἡμεῖς οἱ κάτωθεν ὑπογεγραμμένοι ...*

Πεβλ. ἀρ. 84, 86, 87, 90, 94, 96, 97.

Σημ.: Γραφῆς τοῦ ἀντιγράφου εἶναι μᾶλλον ὁ Ζαφείρης. Στὸ verso τοῦ ἐγγράφου σημειώνεται ἀπὸ διαφορετικὸ γράφεα, προφανῶς τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴ γραφή, ὅτι εἶναι τὸ ἀντίγραφο τοῦ ἐξοφλητικοῦ γράμματος πού ἔδωσαν οἱ Σταυρονικητιανοὶ στὸ Ζαφείρη: *το ὅσον / ἐξοφλητικοῦ ὁπού ἐδόσαμεν τοῦ / Ζαφίρι*.

94 Εὐχαριστήριο γράμμα τοῦ ἀρχιμανδριτοῦ Καλλίνικου πρὸς τὴ μονὴ Σταυρονικήτα γιὰ τὸ διορισμό του ὡς ἡγουμένου στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων

2 Ἰουνίου 1800

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφύλλο 350 x 240. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα ἐλάχιστα.

Μὲ τὸ παρὸν ὁ ἀρχιμανδριτὴς Καλλίνικος θέλει νὰ ἀποδώσει τὶς ὀφειλόμενες εὐχαριστίες στοὺς προεστώτες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, διότι συναίνεσαν μὲ κοινὴ τους ἀπόφαση νὰ τὸν συναριθμήσουν στὴ χορεία τῆς ἀδελφότη-
τας καὶ *συνοδείας* τῆς μονῆς τους. Βεβαίως αὐτὸ εἶχε ἤδη πραγματοποιηθεῖ ἀπὸ παλιά, ἐνῶ ἀκόμα ζοῦσε ὁ κοινὸς πατέρας ὅλων τους ὁ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως Γρηγόριος, ἀλλὰ μόνο σκιωδῶς. Τώρα ὅμως ποὺ τοῦ ἐμπι-
στεύτηκαν τὴν προστασία τῆς μονῆς [τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων] ἐπιβεβαιώθηκε ρητὰ ὅτι εἶναι *μέλος τοῦ κοινοῦ* καὶ θὰ εἶναι διὰ
βίου. Τοὺς παρακαλεῖ λοιπὸν νὰ προσεύχονται γι' αὐτὸν καὶ νὰ τὸν περιβάλ-
λουν μὲ ἀγάπη γνήσια καὶ χριστιανική, χωρὶς νὰ δίνουν σημασία στὶς ἀνυπό-
στατες διαβολὲς κάποιων σκολιῶν ὄψεων ποὺ φθονοῦν τὸ σύνδεσμο τῆς
ἀγάπης καὶ μηχανεύονται κάθε μέσο γιὰ νὰ τὸν διασπάσουν. Ἰδιαίτερα μάλι-
στα ὅταν ὅλα αὐτὰ διαδραματίζονται σ' ἓναν τόπο, ὅπου δὲν θριαμβεῦει ἡ
ἀλήθεια, ὅπου θὰ ἔχουν πληροφορηθεῖ καὶ ἀπὸ τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς
[Γαβριήλ]. Ὁ τελευταῖος εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὸν δυσκόλεψε ὑπερβολικὰ ἀσκό-
ντας του πολὺ μεγαλύτερη πίεση ἀπ' ὅση μποροῦσε ν' ἀντέξει. Δὲν τοῦ κακο-
φαίνεται ὡστόσο. Ἀντίθετα, ἐλπίζει ὅτι θὰ καταφέρει νὰ ἀφελήσει καὶ τὶς δύο
μονὲς στὸ βαθμὸ ποὺ τοῦ ἐπιτρέπουν οἱ δυνάμεις του.

Ὑπογράφει ὁ ἀρχιμανδριτὴς τοῦ Σταυρονικήτα Καλλίνικος.

Ἀρχ.: † *Δέομαι τοῦ ἁγίου Θεοῦ ... / Δέν ἔλειψα διὰ τοῦ παρόντος μοι ἀδελφικοῦ, πρῶ-
τον νὰ ἐρευνήσω περὶ τῆς ἐφετῆς μοι ὑγιείας σας, χρῆός μοι τοῦτο ἀδελφικόν /
ἐκπληρῶν ...*

Περὶλ. ἀρ. 84, 86, 87, 90, 93, 96, 97.

95 α - Γράμμα του Κύβου προς τὸ μητροπολίτη Ούγγροβλαχίας Δοσίθεο
β - Γράμμα του μητροπολίτη Ούγγροβλαχίας Δοσίθεου προς τὸ σκευο-
φύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ

(α) [πρὶν τὶς 27 Ἰουνίου 1800]

(β) 27 Ἰουνίου 1800

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί διφυλλο 235 x 170. Τὸ κείμενο τοῦ (α) ἐγγράφου ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Τὸ κείμενο τοῦ (β) ἐγγράφου ἐκτείνεται στὸ verso τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο ἐξίτηλο. - Διατήρηση μέτρια: φθορὴς στὶς διπλώσεις. - Καὶ τὰ δύο γράμματα ἔχουν συνταχθεῖ ἀπὸ τὸν ἴδιο γραφέα.

α) Ὁ Κύβος μὴν ἔχοντας τρόπο νὰ προσποριστῇ τὰ ἀναγκαῖα γιὰ τὴν ἐπιβίωσή του κατέφυγε στὸ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγόριο, κοντὰ στὸν ὁποῖο δούλεψε μὲ πίστη καὶ προθυμία. Σκέφτηκε ὅτι ἔτσι θὰ ἐξασφαλιζόταν οἰκονομικά, χωρὶς νὰ εἶναι ἐξαναστασιασμένος νὰ περιφέρεται ἀπὸ σπῖτι σὲ σπῖτι. Μιὰ τέτοιου εἴδους ἐξασφάλιση εἶχε κατὰ νοῦ νὰ τοῦ προσφέρει ὁ Γρηγόριος, ἀλλὰ ὁ αἰφνίδιος θάνατός του δὲν τοῦ ἐπέτρεψε νὰ ὑλοποιήσει τὴν πρόθεσή του. Τὸν θυμίστηκε ὥστόσο τὴν ὥρα τοῦ θανάτου του καὶ στὴ διαθήκη πού συνέταξε τοῦ ἄφησε ἑξακόσια γρόσια ὡς ἀμοιβή γιὰ τὶς ὑπηρεσίες πού τοῦ πρόσφερε γιὰ περισσότερο ἀπὸ δέκα χρόνια. Αὐτοὶ ὅμως τώρα πού πῆραν τὰ πράγματα τοῦ Γρηγορίου ἀρνοῦνται νὰ τοῦ δώσουν τὰ χρήματα ἰσχυρίζομενοι ὅτι ἡ διαθήκη τοῦ μητροπολίτη εἶναι ἀνυπόγραφη. Εἶναι παρ' ὅλα αὐτὰ φανερό, πέρα ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία, ὅτι ἡ διαθήκη ἐκφράζει τὴν πραγματικὴ βούληση τοῦ μακαρίτη, ὅπως ὅλοι τὸ ξέρουν. Π' αὐτὸ λοιπὸν παρακαλεῖ τὸ μητροπολίτη Ούγγροβλαχίας Δοσίθεο νὰ προστάξει τὸ σκευοφύλακα [τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ] τοῦ Ἁγίου Ὁρους, πού βρίσκεται ἐπιτόπου, νὰ τοῦ δώσει τὰ χρήματά του, διότι εἶναι ἁμαρτία νὰ δουλεῖ τόσα χρόνια καὶ νὰ μὴν τὸν ἐλέησουν οὔτε μ' ἓναν ὀβολό.

Ὑπογράφει (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα) ὁ Κύβος.

Ἀρχ.: Πανιερώτατε δέσποτα / † δακρυρρόων καταφεύγω εἰς τὰ φιλελήμονα σπλάγχνα τῆς πανιερότητός / τῆς ...

β) Ὁ μητροπολίτης Ούγγροβλαχίας Δοσίθεος συμβουλεῖ τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα [Γαβριήλ] νὰ δικαιώσει τὸ νέο, ἂν τὰ πράγματα εἶναι ὅπως τὰ γράφει, χωρὶς νὰ προβάλλει τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι ὁ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως δὲν εἶχε ὑπογράψει ἐκεῖνο τὸ σημεῖωμα. Ἀλλωστε ὅπως δέχτηκε ὅλα τὰ ὑπόλοιπα, ἔτσι πρέπει νὰ συμμορφωθεῖ καὶ μὲ αὐτὴ τὴ διαταγή. Διαφορετικά, ἔχει τὴν ἄδεια ὁ Κύβος νὰ κινήσει ἀγωγή ἐναντίον του καὶ νὰ

προσφύγει στὸν ἡγεμόνα [τῆς Βλαχίας]. Σὲ αὐτὴ τὴν περίπτωση ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα καὶ θὰ κατακριθεῖ καὶ θὰ ντραπεῖ βεβαίως γιὰ τὴ δικαστικὴ ἥττα του. Εἶναι προτιμότερο ἐπομένως νὰ συμβιβαστεῖ μὲ τὸν ἐνάγοντα, γιὰ νὰ ἀποφύγει καὶ τὴν ἁμαρτία καὶ τὴ ντροπή.

Ὑπογράφει ἰδιοχείρως ὁ Οὐγγροβλαχίας Δοσίθεος.

Ἀρχ.: *Πανοσιώτατε ἅγιε σκευοφύλαξ, ἂν αὐτός ὁ νέος ἔχει δίκαιον, καθὼς / γράφει ...*

Σημ.: Στὸ κατάστιχο τῆς ληροφοσίας τοῦ μακαρίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου τῆς 16ης Ὀκτωβρίου 1799 σημειώνεται ἡ καταβολὴ τριάντα γροσίων *μυθὸν εἰς τὸν Κῆβον δοῦλον τοῦ μακαρίτου*.

96 Γράμμα τοῦ Ματθαίου Γρηγοριάτη στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ

14 Ἰουλίου 1800

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτὶ δίφυλλο 245 x 175. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto καὶ τὸ verso τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα. - Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἔχνη σφραγίδας ἀπὸ ἰσπανικὸ κερί.

Ὁ Ματθαῖος Γρηγοριάτης [ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Σπύρου] ζητάει ἀπὸ τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ νὰ ἀνοίξει τὸν *πλίκον* τοῦ γέροντος(;) καὶ νὰ δώσει τὰ γράμματα στὸν Ἰωάννη, ποὺ κατευθύνεται στὴ Βασιλεύουσα μαζί μὲ τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σίμωνος Πέτρας, ὥστε νὰ μεταβεῖ ὁ Ἰωάννης ἐν συνεχείᾳ κατευθεῖαν ἀπὸ τὴ Βασιλεύουσα στὴν Πάτμο. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ ὅμως ὁ Ματθαῖος Γρηγοριάτης θέλει νὰ ἐνημερώσει τὸ Γαβριήλ γιὰ ὅσα συνέβησαν σχετικὰ μὲ τὸ λείψανο τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου. Εἶναι μεγάλη ἁμαρτία λοιπὸν νὰ ὑποπτεύονται οἱ Σταυρονικητιανοὶ γι' αὐτὴ τὴν ὑπόθεση τὸν ἀρχιμανδρίτη Καλλίνικο. Ὁ ἴδιος ὁ Ματθαῖος Γρηγοριάτης ἔτυχε νὰ βρίσκεται στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ἀναζητώντας τὸ Ζαφεῖρη τὴν ὥρα ἀκριβῶς ποὺ εἶχε ἔρθει στὴ μονὴ μὲ προσταγὴ τοῦ ἡγεμόνα [τῆς Βλαχίας] ἑνὸς ἀνδρὸς ἀπὸ τὴν αὐλή (*κούρτιν*) μὲ ἕνα *ραβάσι* τοῦ *δεύτερου καμαράση* (*camaras*), γιὰ νὰ ζητήσῃ τὸ ἅγιο λείψανο. Τὸ ἴδιο βράδυ ὁ Ματθαῖος ἦταν στὴν *κούρτιν* γιὰ μιὰ ὑπόθεσή του καὶ ἐκεῖ ἄκουσε τὸ γραμματικὸ τῆς κυρᾶς νὰ λέει ὅτι ὁ ἡγεμόνας εἶναι πολὺ θυμωμένος μὲ τὸν ἡγούμενο Καλλίνικο. Ρώτησε ὁ Ματθαῖος τὴν αἰτία καὶ ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε ὅτι ἡ κυρὰ εἶχε στείλει ἄνθρωπο γιὰ νὰ πάρῃ τὸ ἅγιο λείψανο, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔδωσε

ὁ ἡγούμενος. Ὁ Ματθαῖος Γρηγοριάτης τοῦ ἀπάντησε ὅτι αὐτὸ δὲν βρισκόταν πλέον στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου, ἀφοῦ τὸ εἶχαν πάρει οἱ μοναχοὶ στοῦ Ἁγίου Ὅρος. Ὁ γραμματικὸς τότε ἐξέφρασε τὸ φόβο του μήπως λάθει τίποτα ὁ Καλλίνικος. Θορυβημένος ὁ Ματθαῖος Γρηγοριάτης ἐπέστρεψε στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου, γιὰ νὰ τοὺς ἐνημερώσει γιὰ ὅσα ἄκουσε στὴν *κούρτιν*, ἀλλὰ δὲν βρῆκε κανέναν. Τρεῖς μέρες ἀργότερα πῆγε πάλι στὴ μονὴ καὶ βρῆκε τὸν Καλλίνικο βαθύτατα λυπημένο. Σκεφτόταν ὅτι, ἐνῶ πρόσφερε τὴ ζωὴ καὶ τὴν ψυχὴ του στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου, ἄρκεσε μόλις μία μέρα μετὰ τὴν ἀναχώρηση τῶν ἀδελφῶν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι γιὰ νὰ ἐπέλθει τέτοια σύγχυση ἐξαιτίας τοῦ συγκεκριμένου συμβάντος. Οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ θάπρεπε νὰ ζοῦν εἰρηνικά, ἀπαλλαγμένοι ἀπὸ τὴν καχυποψία ποὺ ἀναπόφευκτα δημιουργεῖται, ὅταν δίνουν πίστη στὰ λόγια τοῦ κόσμου. Αὐτὰ τοῦ ἔλεγε ἀπαρηγόρητος ὁ Καλλίνικος καὶ ἐπέμενε νὰ βρεῖ τρόπο νὰ στείλει [πίσω στὴ μονὴ Σταυρονικήτα] τὸ λείψανο τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου, παρόλο ποὺ ὁ Ματθαῖος Γρηγοριάτης τοῦ ἐξηγοῦσε ὅτι κάτι τέτοιο ἦταν ἀδύνατο νὰ γίνει ἐκείνη τὴ στιγμὴ.

Ὑπογράφει ὁ Ματθαῖος Γρηγοριάτης ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ *Σπύρου*. Ἀπευθύνει τοὺς ἀσπασμούς καὶ τὶς εὐχὲς του στὸν παπα Ἀνανία καὶ τὸν παπα Παῖσιο.

Ἀρχ.: † Μετὰ τὴν ἔρρευναν τῆς ἐφετῆς μοι νγιείας της, τῇ δηλοποιῶ ὅτι / εὗρων ὁκαζιόνα δὲν ἔλειψα νὰ τῆς φανερώσω τὸ ὅτι καὶ ἐγὼ θέλω / ὑγιαίνω ...

Πρβλ. ἀρ. 84, 86, 87, 90, 93, 94, 97.

Σημ.: Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναγράφεται ὁ παραλήπτης τοῦ γράμματος, ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ στοῦ Ἁγίου Ὅρος: *Τῷ πάνσοφωτάῳ ἁγίῳ σκευοφύλακι τῆς / ιερᾶς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα, κυρίῳ Γα- / βρυήλ τῷ ἐν Χριστῷ μοι περιποθήτω ἀδελ- / τῷ ἀσπασί(ως) / εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος.*

97 Γράμμα τοῦ Καλλίνικου στοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ γιὰ τὸ λείψανο τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου

3 Αὐγούστου 1800

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτὶ δίφυλλο 352 x 245. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στοῦ recto καὶ τὸ verso τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα. Συνομογραφίες λίγες. - Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἔχνη σφραγίδας ἀπὸ ἰσπανικὸ κερί. - Βλ. Πίν. 23.

Ὁ Καλλίνικος ἐπιθυμεῖ νὰ ἐνημερώσει τοὺς Σταυρονικήτιανους γιὰ τὸ θέμα ποὺ ἀνέκυψε σχετικὰ μὲ τὸ λείψανο τοῦ ἱερομάρτυρα Ἐλευθερίου. Μὲ ἄκρα προθυμία εἶχε ὑπακούσει ἀρχικὰ στὴν κοινὴ ἀδελφικὴ ἀπόφαση καὶ παρέδωσε ἀμέσως τὸ ἅγιο λείψανο στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Πιά νὰ ἀντιλη-

φθοῦν ὁμῶς τὴν τροπὴ πού πῆρε τὸ θέμα στὴ συνέχεια, εἶναι ἀναγκαῖο νὰ ἀφηγηθῇ τὰ γεγονότα ἀναλυτικά. Ἔτσι θὰ πεισθοῦν γιὰ τὶς ἀνιδιοτελεῖς του προθέσεις καὶ ὁ σκευοφύλακας Γαβριὴλ καὶ οἱ ὑπόλοιποι μοναχοὶ τῆς Σταυρονικήτα. Τοὺς ὑπενθυμίζει λοιπὸν ὁ Καλλίνικος ὅτι εἶχε σκοπὸ νὰ συνοδεύσει τοὺς Σταυρονικήτιανους κατὰ τὴν ἀναχώρησή τους ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι μέχρι τὸν Ἀναστάσιο, ἀλλὰ ἐξαιτίας τῶν ἀλόγων ἀναγκάστηκε νὰ μείνει στὴ μονὴ Βακαρεστίου. Ἔτσι γύρισε πεζὸς στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου ἀργά, τὴν πρώτη ὥρα τῆς νύχτας. Ὅταν ἔφθασε στὴν τράπεζα τῆς μονῆς, πληροφορήθηκε ὅτι ἡ κοκὸνα εἶχε στείλει ἀνθρώπους γιὰ νὰ πάρουν τὸ λείψανο τοῦ ἁγίου. Τὸ ζητοῦσε, γιατί εἶχε ἀρρωστήσει ἓνα παιδί τῆς δομνίτζας [Ἑλένης Μουρούζη], τῆς ἀδελφῆς τοῦ ἡγεμόνα [τῆς Βλαχίας Ἀλεξάνδρου Μουρούζη] καὶ γυναικας τοῦ σπαθαρίου Μπιτίκα (Ion Rosetti - Bibică). Οἱ ἀπεσταλμένοι της ἔφυγαν ἀπρακτοί, ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ λίγο, ὅπως τοῦ εἶπαν, ἦρθε στὴ μονὴ ἡ ἴδια ἡ κοκὸνα θυμωμένη καὶ μὲ ἔντονο ὕφος ζήτησε νὰ μάθει γιατί δὲν ἔδιναν οἱ μοναχοὶ τὸ ἅγιο λείψανο στὴ δομνίτζα. Τῆς ἀπάντησε ὁ παπα Βασίλης ὅτι τὸ εἶχαν πάρει μαζί τους οἱ μοναχοὶ στὸ Ὅρος. Ἀλλωστε, ὅταν τὸ εἶχαν ἐκεῖ δὲν τὸ τιμοῦσαν καὶ τὸ ζητοῦσαν τώρα, μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ τὸ εἶχαν ἀνάγκη. Τὴν ἴδια ἀπάντηση ἔδωσε ὁ παπα Βασίλης καὶ στοὺς ἀπεσταλμένους τῆς αὐλῆς (ἀπὸ τὴν κοῦρτιν) πού ἦρθαν μισὴ ὥρα ἀργότερα. Αὐτοὶ ζήτησαν νὰ δοῦν τὸν ἡγούμενο, ἀλλὰ ὁ παπα Βασίλης τοὺς εἶπε ὅτι ὁ Καλλίνικος εἶχε βγεῖ ἀπὸ τὴ μονή, γιὰ νὰ ξεπροβοδίσει τοὺς μοναχοὺς τῆς Σταυρονικήτα. Τοῦ ἀφῆσαν τότε τὸ ραβάσι πού εἶχαν μαζί τους - εἶναι αὐτὸ πού τοὺς στέλνει τώρα στὴ μονὴ Σταυρονικήτα - καὶ ἀποχώρησαν. Αὐτὰ λοιπὸν συνέβησαν μέχρι τὴ δέκατη ὥρα τῆς ἡμέρας. Τὴν ἐπόμενη μέρα, τὴν τέταρτη ὥρα, ἔφθασε στὴ μονὴ ἓνας *λουζητόρος* μὲ *ραβάσι* τοῦ Ἀναστάσι. Ἐγραφε στὸν Καλλίνικο νὰ πάει στὸ *δεύτερο ποστέλνικο* (postelnic) γιὰ νὰ πάρει πίσω τὸ λείψανο τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου. Ὁ Καλλίνικος τὸ ἄκουσε ἐκστατικός¹. Παρουσιάστηκε ἀμέσως στὸ *δεύτερο ποστέλνικο* ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἔμαθε ὅτι ὁ ἡγεμόνας ἦταν ὀργανισμένος ἐναντίον του, ἐπειδὴ εἶχε ἐπιτρέψει νὰ πάρουν οἱ Σταυρονικήτιανοὶ τὸ ἅγιο λείψανο πού βρισκόταν ἐπὶ τόσα χρόνια στὸ Βουκουρέστι. Ὁ Καλλίνικος τοῦ ἀπάντησε ὅτι τὸ ἅγιο λείψανο ἀνῆκε στὴ μονὴ Σταυρονικήτα καὶ τοῦ ἐπέδωσε καὶ τὸ *γράμμα* πού τοῦ εἶχαν ἀφήσει οἱ Σταυρονικήτιανοί. Ὁ ἄρχοντας τὸν παρέπεμψε τότε στὸν ἡγεμόνα, γιὰ νὰ διαβάσει κι ἐκεῖνος τὸ σχετικὸ γράμμα. Ὁ τελευταῖος ἀφοῦ τὸ διάβασε πράγματι, ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι θυμωμένος γιὰ τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ ἁγίου λειψάνου. Ὅταν ὁ Καλλίνικος τοῦ ἐξήγησε ὅτι τὸ ἅγιο λείψανο θὰ μεταφερόταν στὴν Κωνσταντινούπολη κι ἔτσι θὰ ἐξασφαλιζόταν γενναία οἰκονομικὴ ἐνίσχυση γιὰ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα πού χειμαζό-

ταν ἀπὸ τὰ χρέη της, ὁ ἡγεμόνας ἀντέτεινε ὅτι οὕτως ἢ ἄλλως τὰ ἐλέη πού εἶχε ἡ μονὴ Σταυρονικήτα στὸ Βουκουρέστι συγκεντρώνονταν διὰ μέσου τοῦ ἁγίου Ἑλευθερίου καὶ καταλόγιζε στοὺς Σταυρονικήτιανούς ἀχαριστία. “Υστερα ἀπὸ αὐτὰ ὁ Καλλίνικος ἀμετάπειστος παρουσιάστηκε στὸ μητροπολίτη [Οὐγγροβλαχίας] καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ μεσολαβήσει γιὰ νὰ σταλεῖ τὸ λείψανο τοῦ ἁγίου Ἑλευθερίου ἀμέσως πίσω στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Αὐτὸς τοῦ ἐξήγησε ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ γίνε ἐκείνη τῇ στιγμῇ. Ἔπρεπε νὰ περιμένουν μέχρι νὰ γεννηθεῖ ἡ κυρὰ καὶ τότε θὰ παρακαλοῦσε τὸν ἡγεμόνα νὰ δώσει ἄδεια στὸν Καλλίνικο νὰ στείλει τὸ ἅγιο λείψανο.

Ἔχουν περάσει ἤδη πεντέξι μέρες ἀπὸ τὴ γέννα τῆς κυρᾶς. Μόλις σαραντίσει ἡ δόμνα, ἐλπίζει ὁ Καλλίνικος νὰ καταφέρει νὰ τὸ στείλει ἀπὸ τὴν *κούρτιν*, ὅπου ἐξακολουθεῖ νὰ βρίσκεται, στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Τὴν εὐλικρινὴ του πρόθεση μπορεῖ νὰ ἐπιβεβαιώσει καὶ ὁ ἀρχιμανδρίτης Μιχαλιώτης, μὲ τὸν ὁποῖο εἶχε πρωτύτερα συνεννοηθεῖ γιὰ τὴ μεταφορὰ τοῦ ἁγίου λειψάνου, χωρὶς νὰ καταστεῖ αὐτὴ τελικὰ δυνατὴ. Λυπήθηκε πολὺ ὁ Καλλίνικος πού ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ ἔστειλε γράμμα σὲ φίλους καὶ τὸν ἴδιο τὸν λησιμόνησε. Τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν συγχωρήσει, ἂν ἔσφαλε, καὶ νὰ τοῦ γράψῃ γιὰ νὰ ξέρει πῶς νὰ χειριστεῖ τὸ θέμα τοῦ ἁγίου Ἑλευθερίου.

Ὑπογράφει ὁ Καλλίνικος.

Προσθήκη στὴν ὥα στὸ verso τοῦ α' φύλλου τοῦ ἐγγράφου: Ὁ Καλλίνικος στέλνει τοὺς ἀσπασμούς του στὸν κύρη Παῖσιο καὶ τοὺς ὑπόλοιπους πατέρες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα.

Ἄρχ.: *† Δέν ἔλειψα ἀμέσως, μετὰ τὸ κατεβodiόν της νὰ ἐρευνήσω διὰ τῆς ἀδελφικῆς ἀ-γάπης καὶ τὴν καλὴν αὐτῆς ὑγείαν καὶ ἐπομένως νὰ τῇ φανερώσω περὶ τοῦ ἁγίου / λειψάνου τοῦ ἱερομάρτυρος Ἑλευτερίου ...*

Πρβλ. ἀρ. 84, 86, 87, 90, 93, 94, 96.

1. Προφανῶς στὸ χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τὴ δέκατη ὥρα τῆς μᾶς ἡμέρας μέχρι τὴν τέταρτη ὥρα τῆς ἐπόμενης ἡμέρας οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας σταμάτησαν τοὺς Σταυρονικήτιανούς στὸ δρόμο καὶ τοὺς ἀπέσπασαν τὸ ἱερὸ λείψανο.

Σημ.: Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναγράφεται ὁ παραλήπτης τοῦ γράμματός, ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ στὸ Ἅγιον Ὅρος: *Τῷ πανοσιωτ(ά)τῳ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφῷ μοι περιτοθῆτ / ἀγίῳ σκευοφύλαξ τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Σταυρον- / κίτα κυριῷ μοι κυριῷ Γαβριήλ / πανευφροσύνως / εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος.*

98 Γράμμα του ἀρχιμανδρίτη Κοτροτζανίου Βησσαρίωνα στο σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ

5 Αὐγούστου 1800

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 300 x 210. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο. - Διατήρηση καλή. - Συντομογραφίες λίγες. - Στὸ verso τοῦ β' φύλλου σφραγίδα ἀπὸ ἰσπανικὸ κερὶ.

Μὲ τὸ παρὸν ἀδελφικὸ γράμμα ὁ ἀρχιμανδρίτης Κοτροτζανίου Βησσαρίων ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκφράσει τὴ λύπη ποὺ νιώθει, γιατί ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ ἀναχώρησε [ἀπὸ τὴ Βλαχία], χωρὶς νὰ τὸν συναντήσῃ. Ἡ λύπη του αὐτὴ θὰ διασκεδαστεῖ, ὅταν λάβῃ ἀντίστοιχο γράμμα ἀπὸ τὸ Γαβριήλ διὰ τὸ καλὸν κατενόδιον. Δὲν ἀμφιβάλλει ὥστόσο ὁ Βησσαρίων ὅτι ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα θὰ ἀνακοινώσῃ στὸν κατάλληλο ἀποδέκτη ὅσα δὲν πρόφθασε νὰ τοῦ παραγγεῖλῃ ὁ ἴδιος τὴν ἐποχὴ τῆς ἀναχώρησής του. Γνωρίζει ἐξ ἄλλου καλὰ ὅτι ὁ Γαβριήλ εἶναι φιλαλήθης καὶ φιλάδελφος.

Ὑπογράφει ὁ ἀρχιμανδρίτης Κοτροτζανίου Βησσαρίων.

Προσθήκη στὴν ὠα στὸ κάτω μέρος τοῦ ἐγγράφου: Ὁ Βησσαρίων στέλνει τοὺς ἀσπασμούς του στὸν κύρ Παῖσιο καὶ τοὺς ὑπόλοιπους πατέρες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα.

Ἀρχ.: † Διαφυλάττει αὐτὴν ὁ ἅγιος Θεὸς ἐν ὑγιείᾳ ἄκρα ... / διὰ τοῦ παρόντος μου ἀδελφικοῦ νὰ ἐμφανισθῶ πρὸς αὐτὴν ἐπομένως) δὲ νὰ τὴν διηγηθῶ ...

Σημ.: Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναγράφεται ὁ παραλήπτης τοῦ γράμματός, ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ στὸ Ἅγιον Ὄρος: τῷ πανοσιωτάτῳ ἀγίῳ προηγουμένῳ κ(αί) σκευοφύλακι τῆς ἀγίας / καὶ σεβασμίας μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα κυρίῳ κ(υρίῳ) / Γαβριήλ, τῷ ἐν Χ(ριστῷ) ἀγαπητῷ ἀδελφῷ / ἀσπασίῳ.

99 Γράμμα τοῦ Ἀναστασίου Μιχαήλ(;) τζελέπη στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ

Βουκουρέστι, 25 Αὐγούστου 1800

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 348 x 240. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλή. - Ὁρθογραφικὰ σφάλματα πολλὰ. - Στὸ verso τοῦ β' φύλλου σφραγίδα ἀπὸ ἰσπανικὸ κερὶ. - Τὸ σημεῖωμα στὴν κάτω ὠα τοῦ ἐγγράφου ἀπὸ τὸ ἴδιο χέρι μὲ τὸ ἀρ. 83.

Ὁ Ἀναστάσιος τζελέπης παρακαλεῖ τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ νὰ δεχθεῖ ὡς πεσκέσι τὰ δύο τουλούμα προβατίσιο βούτυρο ποὺ τοῦ στέλνει. Ζυγίζουν συνολικὰ ἑκατὸν ἑξὶ ὀκάδες μαζὶ μὲ τὰ τουλούμα. Καθὼς λοιπὸν ἔτυχε νὰ ταξιδεύουν αὐτὴ τὴν ἐποχὴ κάποιοι Βούλγαροι πραγματευτὲς ἀπὸ τὴ Βλαχία στὸ Ἅγιον Ὅρος, τὰ ἔδωσε σ' ἓνα φίλο του, τὸν κυρ Χρῆστο, γιὰ νὰ τὰ παραδώσει στοὺς Σταυρονικητιανούς. Πὰ τὰ ἔξοδα τῶν πραγματευτῶν νὰ μὴν πληρώσουν τίποτα, ἐπειδὴ τὰ ἔχει ὅλα προπληρώσει ἐκεῖνος. Ἄν θέλουν ὅμως, ἂς δώσουν ἀπὸ λίγο καὶ στοὺς ὑπόλοιπους μοναχοὺς. Ἰδιαίτερα νὰ καλοπιάσουν καὶ νὰ δώσουν παραπάνω σ' ἐκεῖνο τὸν πατέρα πού, ὅταν βρισκόταν στὴ Βλαχία, διέβαλλε τὸν Ἀναστάσιο στὸν πατριάρχη, ὥστε νὰ μὴ συνεχίσει νὰ λέει τὰ ἴδια ὅταν ἔρθει στὸ Ὅρος. Προσκυνάει ταπεινὰ τὸ σκευοφύλακα Γαβριήλ, τὸν κυρ Κωνστάντιο, ποὺ τουρτούριζε ἀπὸ τὸ κρὺο ὅταν ἦταν στὸ Βουκουρέστι, τὸν κυρ Παῖσιο καὶ παρακαλεῖ νὰ τὸν συγχωρήσουν ποὺ ἀστειεύεται. Νὰ τὸν εἰδοποιήσουν, ὅταν φθάσει στὸ Ὅρος αὐτὸς ποὺ μεταφέρει τὸ παρόν [γράμμα], γιὰ νὰ βεβαιωθεῖ ὅτι ἔλαβαν καὶ τὸ γράμμα καὶ τὸ βούτυρο.

Ὑπογράφει ὁ Ἀναστάσιος Μ(ι)χ(αήλ)(;) τζελέπης.

Προσθήκη στὴν ἀριστερὴ ὠα τοῦ ἐγγράφου: Ὁ Ἀναστάσιος τζελέπης ἀναφέρει ὅτι ὁ ἀρχιμανδρίτης χρωστοῦσε δύο χιλιάδες *σφάντζια* (sfantih(c), sfant) γιὰ τοὺς *ζαχερέδες*, δηλαδὴ χίλια γρόσια. Ὁ ἀρχιμανδρίτης ὅμως τοὺς ἀποκρίνεται ὅτι δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ τοὺς ἐξοφλήσει.

Σὲ σημείωμα στὴν κάτω ὠα τοῦ ἐγγράφου ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ μοναχοῦ Ἰγνατίου, ὁ Ξάνθος δηλώνει τὸ σεβασμὸ του στὸν κυρ Παῖσιο καὶ τοῦ ὑπενθυμίζει τὴν παλιότερη παραγγελία του νὰ δώσει τὰ εἰκοσιπέντε γρόσια στὸ θεῖο του, ὥστε νὰ πάρει κι αὐτὸς λίγο ἀλεύρι γιὰ νὰ ζήσει.

Ἀρχ.: † Δὲν ἔλειψα εἰς το νὰ ερεβνήσω περὶ τις αγαθῆς μοι εἰγίας σας νὰ χέρομε / καγὸ χάριτι θεία ἐγιένω παρὰκαλὸ τὴν πανόσιωτιτὰ σας νὰ δεχ-/θήτε αὐτὸ το μικρόν πεσκέσιον ...

Σημ.: Στὸ verso τοῦ β' φύλλου ἀναγράφεται ὁ παραλήπτης τοῦ γράμματος, ὁ σκευοφύλακας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ στὸ Ἅγιον Ὅρος: *τω πανοσιωτάτω αγίῳ σκεβοφύλαξει / κυρίῳ μοι κυρίῳ Γαβριήλ της κερὰς κ(αί) βα- / σιλικῆς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα / πανευλαβῶς / εἰς το Ἅγιον Ὅρος.*

100 Γράμμα του Παΐσιου στη μονή Σταυρονικήτα

13 Νοεμβρίου 1800

Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί 303 x 212. Τò κείμενο εκτείνεται στο recto του έγγραφου. Μελάνι μαυρό. - Διατήρηση κακή: όπές, σχίσμο στη δεξιά πλευρά, τσαλακωμένο. - Όρθογραφικά σφάλματα. Συντομογραφίες λίγες.

Ό Παΐσιος άναγνωρίζει ότι άργησε νά ίκανοποιήσει τó αίτημα του [σκευοφύλακα τής μονής Σταυρονικήτα:] καί άνησυχεί μήπως κατηγορηθεί γι' αυτό. Ό άργοπορία του δέν όφείλεται στο ότι τó λησιμόνησε, αλλά στο ότι δέν βρέθηκε τρόπος νά γίνει ή άπόδωσις, καθώς ... Έπιπλέον καί ό έπίτροπος τής μονής Σταυρονικήτα κύριος Άναστάσιος τόν έμπόδισε, έπειδή ήταν πικραμένος γιά τó θάνατο τής γυναίκας του. Θα βρούν όμως κάποιον τρόπο στο Όρος. Μπορούν νά λάβουν ένα τουλουμάκι μέ δεκαπέντε οκάδες μέλι άπό τόν Ίγνάτιο πού φέρνει τó παρόν γράμμα καί, άν βρούν εύκαιρία, νά του στείλουν δύο μουζούρια άλευρι, έπειδή είναι δυσεύρετο. Π' αυτό πήρε όγδόντα οκάδες σικαλίτηρο (άλευρι άπό σίκαλη;). Θα ήθελε όμως νά πληροφορηθεί καί πώς έξελίχθηκαν τά πράγματα στη μονή [Σταυρονικήτα] μέ τόν έρχομό τών συναδελφών τους. Άν λοιπόν τó κρίνει εύλογο, νά του στείλει ιδιόχειρο σημείωμα.

Όπογράφει ό Παΐσιος.

Προσθήκη στην άριστερή ώα του έγγραφου: Ό Παΐσιος μνημονεύει τόν προηγούμενο Άνανία.

Άρχ.: † *Όν διαφυλάττοι ό άγιος Θεός έν ύγειά κατ' άμφω κ(αι) σωτηρωδεστάτη κατα-/στάσει [β]έβη θέλει μέ μέμφεται ή πανοσιότης της διά τήν τσαύτην άργωπο-ρί(αν) ...*

Σημ. : Όπάρχουν πολλά προβλήματα κατανόησης του συγκεκριμένου έγγραφου. Ό αποστολέας είναι ό Παΐσιος, πού τόν Αύγουστο του 1800 βρισκόταν στο Όρος. Πρβλ. άρ. 99. Στο γράμμα εκείνο τó σημείωμα του Ξάνθου πού άπευθυνόταν στον Παΐσιο είναι γραμμένο άπό τó χέρι του Ίγνατίου, κατά πάσα πιθανότητα του ίδιου πού τώρα μεταφέρει τó γράμμα. Όρα ό Ίγνάτιος τόν Αύγουστο του 1800 βρισκόταν στο Βουκουρέστι. Ό Άνανίας, πού μνημονεύεται στο έγγραφο, βρισκόταν στο Όρος στις 14 Ιουλίου 1800. Πρβλ. άρ. 96. Έφόσον τó παρόν γράμμα του Παΐσιου τó μεταφέρει ό Ίγνάτιος, κάποιος πρέπει στο ένδιάμεσο διάστημα νά είχε μετακινηθεί (ό Παΐσιος πρòς τή Βλαχία ή ό Ίγνάτιος πρòς τó Όρος). Μπορεί κανείς άπάντως άπλως νά ύποθέσει, έπειδή άπό τó γράμμα φαίνεται ότι ό Παΐσιος ήταν κοντά στον Άναστάσιο (βλ. άρ. 97, στο όποιο πιστοποιείται ή παρουσία του Άναστασίου στη Βλαχία), ότι τó γράμμα άποστέλλεται άπό τή Βλαχία στη μονή Σταυρονικήτα στη *σεβασμωπάτην πανοσιότητα*, τó σκευοφύλακα Γαβριήλ.

101 Διαθήκη τοῦ οἰκονόμου Γρηγορίου Σταυρονικητιανοῦ

26 Νοεμβρίου 1800

α) Φάκελλος 1. Πρωτότυπο. Χαρτί δίφυλλο 303 x 115. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ. - Πολλὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Συντομογραφίες λίγες.

β) Φάκελλος 1. Ἀντίγραφο, σύγχρονο μὲ τὸ πρωτότυπο. Χαρτί 370 x 148. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ ἐγγράφου. Μελάνι μαῦρο. - Διατήρηση καλὴ. - Πολλὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Συντομογραφίες λίγες.

Ὁ οἰκονόμος Γρηγόριος Σταυρονικητιανὸς μὲ τὴ διαθήκην του ἀφήνει τὰ περιουσιακὰ του στοιχεῖα στὴν κόρη του Μόσχω: δώδεκα κιλά σιτάρι, εἴκοσι ὀκάδες φακές, εἴκοσι ὀκάδες φασούλια, πενήντα λαγίνια τοῦ κρασιοῦ, δέκα στάμνες γιὰ τὸ ρακί, ἓνα στῶμα, μία γιάμπολη, διακόσιες ὀκάδες *καρυδίτζια*, ἓνα πάπλωμα, ἓνα προσκέφαλο, ἓνα μπρίκι ἀπὸ μπακίρι, ἓνα μικρὸ καντάρι καὶ ἓνα πιστόλι. Τὰ Ματζοκούδια, ὁ Τόλιος καὶ ὁ Πάννης, ὀφείλουν νὰ δώσουν στὴ Μόσχου τέσσερα ἀσλάνια, ὁ Ἀγγελάκης δέκα ἀσλάνια καὶ ὁ Σαλονικὸς ἓνα πιστόλι. Τὰ παραπάνω ἀνήκουν στὴν κόρη του καὶ ἂν κανεὶς προσπαθῇ νὰ τὰ ἰδιοποιηθεῖ νὰ εἶναι ὑπόλογος στὸ Θεό. Στὴν Κάριανη ἔχει ἑπτακόσια γρόσια ποὺ προορίζονται γιὰ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ τριακόσια νὰ διατεθοῦν γιὰ τὴν τράπεζα καὶ τὰ μνημόσυνά του καὶ τὰ ὑπόλοιπα νὰ περιέλθουν στὴ μονή. Τὸ κρασί καὶ τὰ *καρυδίτζια* ἀνήκουν ἐπίσης στὴ μονή. Στὸ Γρηγόριο εἶναι χρεῶστες τὰ ἀκόλουθα πρόσωπα: Ὁ Μολὰ Ὁσμάνης τοῦ ὀφείλει ἑκατὸν πενήντα ἀσλάνια. Ὁ οἰκονόμος Γερμανὸς Σιναΐτης ἑκατὸ ἀσλάνια. Ὁ Ντασιὸς τοῦ Πολύμερου τὰ δεκαεπτὰ ἀσλάνια ποὺ πῆρε γιὰ νὰ θερίσει τὰ σιτηρὰ. Τέλος ὁ Γρηγόριος χρωστάει στοὺς ἐξῆς: Στὸ Σίμο εἰκοσιτρία ἀσλάνια. Στὸν Μπρούσα Παλαιοχάκη εἰκοσιπέντε ἀσλάνια. Στὸ Σαλονικὸ ἐκατὸν πέντε ἀσλάνια. Ὁ Μα(ρ)γιανὸς τοῦ ἔδωσε δεκαπέντε ἀσλάνια.

Ὑπογράφουν οἱ μάρτυρες (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα): Ὁ πρωτοπαπὰς Αὐγερινός. Ὁ οἰκονόμος Γερμανὸς Σιναΐτης. Ὁ Στέριος τοῦ Γεωργίου, γραφέας τοῦ ἐγγράφου. Ὁ Μιχαλάκης [τοῦ] Καλότα. Ὁ Δημήτρης Δράμαλης.

Ἀρχ.: *Ἐκαμεν διάθήκην ὁ ἡκονωμος ὁ Γρηγορης ὁ Σταυροκητηανὸς καὶ(αὶ) ἄφησεν τῷ κορητζί σηταρη κιλα 12 φακές οκ(άδες) 20 / φασούλια οκ(άδες) 20 κρασή λαγίνια ...*

Σημ.: Ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ κατάστιχο τῶν ἐξόδων ποὺ συνέταξε στὶς 5 Ἰανουαρίου 1797, ὁ Γρηγόριος ἦταν οἰκονόμος στὸ μετόχι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸ Τζιτζο.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ

Α΄. ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ

<i>Χρονολογία</i>	<i>Τίτλος έγγραφου</i>
Μάιος 7044 (1536)	Πατριαρχικό επιβεβαιωτήριο γράμμα του 'Ιερεμία Α΄ πρὸς τὸν καθηγούμενο τῆς μονῆς Γηρομερίου Γρηγόριο. 3
[μεταξὺ Μαΐου 1541 καὶ Ὀκτωβρίου 1543]	Διαθήκη καὶ Διατύπωση τοῦ πατριάρχου 'Ιερεμία Α΄. 5
Μάρτιος, ἰνδ. 3, [1545]	Παραίτηση τοῦ πατριάρχου 'Ιερεμία Α΄ στοὺς μοναχοὺς τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ('Υποτύπωση). 7
Ὁκτώβριος, ἰνδ. 5, 7055 (1546)	Πατριαρχικό ἐπιβεβαιωτήριο γράμμα τοῦ Διονυσίου Β΄ γιὰ τὴν ἀφέρωση σπιτιοῦ στὸ Κοντοσκάλι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τὴν Πιηνή, χήρα τοῦ Παντολέοντος. 8
21 Ἰουλίου, ἰνδ. 12, 7122 (1614)	Πατριαρχικό καὶ συνοδικὸ σιγλλωδὲς γράμμα τοῦ Τιμοθέου Α΄ στὸν ἱερομόναχο παπα Μᾶρκο γιὰ τὸ μετόχι στὴν Ἐξοβᾶ τῶν Σερρών. 21
Αὐγустος, ἰνδ. 7 (sic), 7140 (1632)	Πατριαρχικό καὶ συνοδικὸ σιγλλωδὲς γράμμα τοῦ Κυριλλου Α΄ γιὰ τὸ μετόχι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸν Πίνακα τῆς Κασσάνδρας. 25
4 Ἰανουαρίου 1798	Πατριαρχικό γράμμα τοῦ Γρηγορίου Ε΄ γιὰ τὴν παραμονή τοῦ πρώην πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νεοφύτου Ζ΄ στὴ μονή Σταυρονικήτα. 76

Β΄. ΙΕΡΑΡΧΩΝ

Μάιος, ἰνδ. 14, 7049 (1541)	β) Ἐπικυρωτικὸ συνοδικὸ σιγλλωδὲς γράμμα γιὰ τὰ κτήματα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. 4β
5 Ἰουλίου 7079 (1571)	Ὁμολογία πώλησης τόπου ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους Λαυρέντιο στὴ μονή Σταυρονικήτα. 13
7 Ἰανουαρίου 1784	Ἀποδεικτικὸ γράμμα γιὰ τὴ χειροτονία τοῦ τιτουλαρίου μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου. 54

21 Νοεμβρίου 1795	Γράμμα του μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου προς τον άρχιμανδρίτη και σκευοφύλακα της μονής Σταυρονικήτα Καλίνικο. 71
(α) 23 Ἀπριλίου 1798	Γράμμα του μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου στον Ἀναστάση Βαγίτζη γιά τὸ κτήμα Κακαμίε τῆς μονῆς τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. 79
(β) 25 Φεβρουαρίου 1799	Γράμμα τοῦ μητροπολίτη Οὐγγροβλαχίας Δοσιθέου πρὸς τὴ μονὴ Σταυρονικήτα γιά τὸ διορισμὸ ἡγουμένου στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. 84
29 Αὐγούστου 1799	α - Γράμμα τοῦ Κύβου πρὸς τὸ μητροπολίτη Οὐγγροβλαχίας Δοσίθεο
(α) [πρὶν τίς 27 Ἰουνίου 1800]	β - Γράμμα τοῦ μητροπολίτη Οὐγγροβλαχίας Δοσιθέου πρὸς τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ. 95
(β) 27 Ἰουνίου 1800	

Γ'. ΠΡΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

15 Ἰουνίου, ἰνδ. 6, 7041 (1533)	Ἐπικυρωτικὸ γράμμα τῆς Μεγάλῃς Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιά τὴν πώληση τοῦ καθίσματος τοῦ Σταυρονικήτα ἀπὸ τὴ μονὴ Φιλοθέου στὸ Γρηγόριο Πηρομερίτη. 1
Ἰανουάριος, ἰνδ. 14, 7049 (1541)	α) Γράμμα τῆς Μεγάλῃς Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιά τὴ διένεξη τῶν μονῶν Σταυρονικήτα καὶ Παντοκράτορος σχετικὰ μὲ τὴ μονὴ τοῦ Φακηνοῦ. 4α
Ὀκτώβριος, ἰνδ. 2, 7052 (1543)	Γράμμα τῆς Μεγάλῃς Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιά τὴν ἐκχώρηση ξυλοφόρου βουνοῦ καὶ ὑδρομύλου ἀπὸ τὸ Πρωτάτο στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. 6
Πέμπτη 22 Αὐγούστου, ἰνδ. 14, 7064 (1556)	Γράμμα τῆς Μεγάλῃς Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιά τὴν πώληση τοῦ κελλιοῦ τοῦ Ἰωακείμ τοῦ χαλκῆως στὸ μοναχὸ Μακάριο καὶ τὸν ἀδελφὸ του Νικόδημο. 9
(α) 7066 (1557/ 1558)	Γράμμα τῆς Μεγάλῃς Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιά τὴν πώληση τοῦ κελλιοῦ τοῦ Ἰωακείμ τοῦ χαλκῆως, τοῦ Σκαπετοράχη, στὸν ἱερομόναχο Ματθαῖο τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. 10
(β) 27 Αὐγούστου 7074 (1566)	Γράμμα τῆς Μεγάλῃς Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιά τὴ διένεξη τῶν μονῶν Σταυρονικήτα καὶ Κουτλουμουσίου. 14
Μάρτιος 7094 (1586)	Γράμμα τῆς Μεγάλῃς Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιά τὴ διένεξη ἀνάμεσα στὸν ἀγιογράφο Νεόφυτο καὶ τὸν ὑπηρέτη του Τιμόθεο σχετικὰ μὲ τὰ πράγματα τοῦ παπα Μάρκου. 15
27 Φεβρουαρίου 7099 (1591)	Ἐξοφλητικὸ γράμμα τῆς Μεγάλῃς Συνάξεως τῶν Καρυῶν γιά χρὸς τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. 16
10 Σεπτεμβρίου 7111 (1602)	Γράμματα τῆς Μεγάλῃς Συνάξεως τοῦ Πρωτάτου γιά τὴν ἐκχώρηση τοῦ κελλιοῦ τοῦ Ἀγίου Νικολάου στὴ μονὴ Σίμωνος Πέτρας. 17
(α) 7111 (1602/ 3)	
(β) 7114 (1605/ 6)	

21 'Ιουλίου 7122 (1614)	Γράμμα της Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν γὰ τὴ διένεξι ἀνάμει- σα στὴ μονὴ Σταυρονικήτα καὶ τὸ μοναχὸ Ἀνθίμο τοῦ πρωτατινοῦ κελλιοῦ τοῦ Ἀγίου Ὁνουφρίου. 22
7147 (1638/1639)	Συστατικὴ ἐπιστολὴ τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν. 27
[2 Σεπτεμβρίου 1638]	
14 Δεκεμβρίου 7148(1639)	Γράμμα τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν γὰ τὴ διένεξι τῶν μονῶν Σταυρονικήτα καὶ Κουτλουμουσίου. 28
Ὁκτώβριος 7149 (1640)	Συμφωνητικὸ γράμμα τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν γὰ τὴν ἀπαλλαγὴ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ἀπὸ τῆ συδοσία τῶν δύο ἁσπρῶν. 29
Ἀπρίλιος 1661	Πωλητήριο τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν γὰ τὸ κελλὶ τῶν Ἀρχαγγέλων στὶς Καρυές καὶ τὸ κελλὶ τοῦ Ἀγίου Ὁνουφρίου. 30
1 Φεβρουαρίου 1709	Γράμμα τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν στὸ Νικηφόρο γὰ τὸ νερό τοῦ σταυρονικητιανοῦ κελλιοῦ τῶν Ἀγίων Πάντων. 32
1722	Γράμμα τῆς Μεγάλης Συνάξεως τῶν Καρυῶν γὰ τὴ διένεξι τῶν κελλιωτῶν Χατζὴ Δαβὶδ Διονυσιάτη, παπα Ἱεροθέου Βατοπε- δινοῦ, παπα Θεοκλήτου Κουτλουμουσιανοῦ καὶ γερο Ραφαήλ Λαυριώτη. 34
27 Ὁκτωβρίου 1729	Γράμμα τῆς Μεγάλης Μέσης γὰ τὴν πώλησι πρωτατινοῦ τόπου στὸ κελλὶ τῶν Ἀγίων Πάντων τοῦ παπα Κοσμᾶ Σταυρονικητιανοῦ. 36
9 Σεπτεμβρίου 1783	Συστατικὸ γράμμα τῶν ἐπιστατῶν τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους στὸν προηγούμενο καὶ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυ- ρονικήτα παπα Χρύσανθο. 53
22 Ὁκτωβρίου 1784	Γράμμα τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους γὰ τὴ διαφορὰ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα μὲ τὴ μονὴ τῶν Ρώσων καὶ τὸ γερο Φιλόθεο. 55
22 Φεβρουαρίου 1793	Συμφωνητικὸ γράμμα τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους. 68
30 Αὐγούστου 1799	Γράμμα τῶν Ἀγορειτῶν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ γὰ τὸ διορισμὸ ἡγουμένου στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. 86
1 Ὁκτωβρίου 1799	Γράμμα τῶν ἐξάρχων τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους στὴ μονὴ Σταυρονικήτα γὰ τὸ διορισμὸ ἡγουμένου στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχι- μανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. 87
12 Μαρτίου 1800	Γράμμα τῶν ἐπιτρόπων τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ στὸ Βουκουρέστι. 90
1 Ἀπριλίου 1800	Γράμμα τῶν ἐπιτρόπων τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ στὸ Βουκουρέστι. 91

Δ΄. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΑ

- 15 'Ιουνίου 7041 (1533) 'Επιχωρητικό γράμμα της μονής Φιλοθέου στο μοναχό Γρηγόριο Πηρομερίτη γιά τὸ κάθισμα τοῦ Σταυρονικήτα. **2**
- 1 Μαρτίου 7070 (1562) 'Αναγραφὴ χωραφίων τοῦ μετοχίου τῆς Κάριανης. **11**
- 1 'Ιουνίου 7072 (1564) 'Αναγραφὴ χωραφίων ποὺ ἀγόρασε ἡ μονὴ Σταυρονικήτα ἀπὸ τὸ Μεμὴ τζελεπή καὶ τοὺς σουμπασάδες τῆς Κάριανης. **12**
- 15 'Ιουνίου [περίπου 1612] 'Εκχώρηση κελλιοῦ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸν παπα Ζωσιμᾶ. **20**
- [μεταξὺ 25 Μαρτίου 1683 καὶ 1688] Συμφωνητικὸ γράμμα τοῦ προηγουμένου τῆς μονῆς Σταυρονικήτα 'Ιωακείμ μετὰ τὸ μέγα στόλνικο Κωνσταντῖνο γιά τὸν ὀρισμὸ ἡγουμένου στὴ μονὴ τοῦ 'Αρχιμανδρίτου τῶν 'Αγίων 'Αποστόλων. **31**
- 15 'Ιανουαρίου 1724 Πωλητήριο γράμμα τῶν προσετῶν τῆς μονῆς Σίμωνος Πέτρας πρὸς τὴ μονὴ Σταυρονικήτα γιά τὸ κελλὶ τοῦ Προφίτου 'Ηλιοῦ. **35**
- 'Ιούλιος 1754 Γράμμα τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ 'Αρχιμανδρίτου τῶν 'Αγίων 'Αποστόλων Νεοφύτου στὸν προηγούμενο καὶ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα παπα Χρῦσανθο. **40**
- 25 Σεπτεμβρίου 1755 Γράμμα τοῦ μοναχοῦ 'Ανθίμου ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ 'Αρχιμανδρίτου τῶν 'Αγίων 'Αποστόλων πρὸς τὸν προηγούμενο καὶ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα παπα Χρῦσανθο. **41**
- 'Ιούνιος 1762 'Αφιερωτήριο γράμμα τοῦ ἱεροδιακόνου Χρυσάνθου ἀπὸ τὴ χώρα Τζίτζον. **44**
- 5 'Ιουνίου 1773 'Εξοφλητικὸ γράμμα τῶν πατέρων τῆς μονῆς Σίμωνος Πέτρας πρὸς τὸν παπα Διονύσιο Σταυρονικήτιανό. **49**
- 12 Μαρτίου 1776 Εὐχαριστήριο γράμμα τοῦ δικαίου τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Κοσμᾶ στὸν παπα Χρῦσανθο. **50**
- 14 'Ιουνίου 1782 Γράμμα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸ μοναχὸ Παρθένιο. **52**
- 25 Αὐγούστου 1786 Γράμμα τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸ μοναχὸ Παχώμιο. **57**
- 8 Σεπτεμβρίου 1787 Γράμμα τοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Χρυσάνθου στὸν πρωτοπαπὰ τῆς Ζακύνθου Βασίλειο Καρρέρη. **59**
- 8 Σεπτεμβρίου 1787 Γράμμα τοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Χρυσάνθου στὸν πρωτοπαπὰ τῆς Ζακύνθου Βασίλειο Καρρέρη. **60**
- 3 Σεπτεμβρίου 1790 Γράμμα τοῦ μοναχοῦ Συμεὼν στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Διονύσιο γιά τοὺς μύλους καὶ τὰ κτήματα τῆς μονῆς στὸ Τζίτζο. **62**
- 10 Αὐγούστου 1792 Γράμμα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸ Χατζὴ Γεώργιο. **65**
- 17 'Ιανουαρίου 1793 Γράμμα τοῦ Τζιανίτη, ἐπιτρόπου τῆς μονῆς Σταυρονικήτα, στὸν ἐπίτροπο καὶ ἐπιστάτη τῆς μονῆς παπα Χρῦσανθο. **67**
- 15 Αὐγούστου 1795 'Αποδεικτικὸ γράμμα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα στὸ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγόριο. **70**
- [μετὰ τὸ 1796] 'Απανταχοῦσα τοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ γιά τὴ συλλογὴ συνδρομῶν ὑπὲρ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. **74**

18 Ἰανουαρίου 1797	Γράμμα τῶν προηγουμένων καὶ ἐπιτρόπων τῆς μονῆς Σταυρο- νικήτα Χρυσάνθου καὶ Γαβριὴλ γιὰ τὴν ἐνοικίαση στὸν ἐπίτροπο τῆς μονῆς Δημήτριο, γιὸ τοῦ Γερακοῦδη, μοναστηριακοῦ κτήματος στὸν Πλανᾶ. 75
12 Ἰου(ν)ίου 1798	Γράμμα τοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ στὸ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγόριο. 81
22 Αὐγούστου 1798	Γράμμα τοῦ Σύρου τοῦ παπα Παναγιώτη στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ. 82
30 Αὐγούστου 1799	Γράμμα τοῦ γερο Καλλινίκου στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ. 85
29 Ἰανουαρίου 1800	Γράμμα τοῦ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ στὸν Ἀναστάσιο τζελέπη. 89
Ἀπρίλιος 1800	Ἐξοφλητικὸ γράμμα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα πρὸς τὸ Ζαφείρη, ἀνιψιὸ τοῦ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου. 93
2 Ἰουνίου 1800	Εὐχαριστήριον γράμμα τοῦ ἀρχιμανδρίτη Καλλινίκου πρὸς τὴ μονή Σταυρονικήτα γιὰ τὸ διορισμὸ του ὡς ἡγουμένου στὴ μονὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. 94
14 Ἰουλίου 1800	Γράμμα τοῦ Ματθαίου Γρηγοριάτη στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ. 96
3 Αὐγούστου 1800	Γράμμα τοῦ Καλλινίκου στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρο- νικήτα Γαβριὴλ γιὰ τὸ λείψανο τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου. 97
5 Αὐγούστου 1800	Γράμμα τοῦ ἀρχιμανδρίτη Κοτροτζανίου Βησσαρίωνα στὸ σκευο- φύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριὴλ. 98
13 Νοεμβρίου 1800	Γράμμα τοῦ Παΐσιου στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. 100

Ε΄ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΑ - ΙΔΙΩΤΙΚΑ

Αὐγουστος 7120 (1612)	Ὁμολογία ἀφιέρωσης τῆς περιουσίας τοῦ ἀρχοντα Σηρβόπουλου στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. 19
25 Ὀκτωβρίου 1713	Γράμμα τοῦ ἱερομονάχου Γρηγορίου, γιοῦ τοῦ Μητροφάνη, στὸ θεῖο του παπα Γαβριὴλ. 33
20 Ἰουλίου 1740	Ἐπιστολὴ τοῦ ἱεροδιακόνου Ἰωάσαφ στὸν καθηγούμενον καὶ σκευο- φύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γρηγόριο. 37
27 Ἰουλίου 1746	Ἐπιστολὴ τοῦ Ἱεροθέου πρὸς τὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρο- νικήτα γερο Δανιὴλ. 38
28 Φεβρουαρίου 1756	Ἐπιστολὴ τοῦ Χατζῆ Ἀποστόλου πρῶην μεδελνιτζάρη στὸ σκευο- φύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Χρῦσανθο. 43
22 Ἰουλίου 1787	Γράμμα τοῦ ἱερομονάχου Γερβασίου Διονυσιάτη ἀπὸ τὴ Λευκάδα στὸν προηγούμενον καὶ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Χρῦσανθο. 58

7 Ιουνίου 1796	Ἐξοφλητικὸ γράμμα τοῦ Ἰωάννη Γούτα Καυταντζιόγλου στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Τιμόθεο. 72
26 Αὐγούστου 1796	Συμφωνητικὸ γράμμα τοῦ ἀγιογράφου γερο Νικοδήμου γιὰ τὸ σταυρονικήτιανὸ κελλὶ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ. 73
31 Μαρτίου 1798	Γράμμα τοῦ Ἰωάννη Γούτα Καυταντζιόγλου στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. 77
19 Ἀπριλίου 1798	Γράμμα τοῦ Ἰωάννη Γούτα Καυταντζιόγλου στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. 78
31 Μαΐου 1798	Γράμμα τοῦ Ἰωάννη Γούτα Καυταντζιόγλου στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ. 80
2 Ἰανουαρίου 1800	Γράμμα τοῦ Ζαφείρη, ἀνιψιοῦ τοῦ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου, στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ γιὰ τὴ διάθεσι τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ Γρηγορίου Σταυρουπόλεως. 88
23 Ἀπριλίου 1800	Ἐξοφλητικὸ γράμμα τοῦ Ζαμφείρη, ἀνιψιοῦ τοῦ Γρηγορίου Σταυρουπόλεως, στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ. 92
25 Αὐγούστου 1800	Γράμμα τοῦ Ἀναστασίου Μιχαήλ(;) τζελέπη στὸ σκευοφύλακα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Γαβριήλ. 99

ΣΤ'. ΙΔΙΩΤΙΚΑ

7117 (1608/1609)	Ὁμολογία πώλησης χωραφιοῦ στὴ Μαγλυκιά ἀπὸ τὸ Βλάικο. 18
22 Νοεμβρίου 1628	Ἀμέρωση τοῦ καθίσματος τῆς Ἀγίας Ἄννας ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Τζιάς. 23
Φεβρουάριος, ἰνδ. 12 (sic), 7138 (1630)	Ἀμέρωση τοποθεσίας στὴν Ἀδριανούπολη ἀπὸ τὴν Κουρτέσα, κόρη τοῦ Γεουρτζιόγλου καὶ σύζυγο τοῦ Θωμᾶ Κλάδου. 24
3 Φεβρουαρίου 1633	Ὁμολογία πώλησης κτημάτων ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ Πίνακα στὴ μονὴ Σταυρονικήτα. 26
1751	Ὁμολογία ἀμέρωσης σπιτιοῦ στὸ Νοβοσέλο ἀπὸ τὴ Μαυρομάτα. 39
4 Φεβρουαρίου 1756	Ἐγγραφο δανεισμοῦ τοῦ Παναγιώτη καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Σαραφιανοῦ ἀπὸ τὸν Πίνακα. 42
26 Αὐγούστου 1765	Ἀμέρωση σπιτιοῦ στὸ Τζίτζο ἀπὸ τὸ γερο Σάββα. 45
23 Δεκεμβρίου 1769	Ὁμολογία δανεισμοῦ τῆς Λένης τοῦ Σταριανοῦ ἀπὸ τὸν παπα Δαμιανὸ Σταυρονικήτιανό. 46
15 Σεπτεμβρίου 1771	Ἀμερωτήριο γράμμα τοῦ Ἀργύρη, γιοῦ τοῦ Χατζηαγγέλου, ἀπὸ τὴ Λιαρίγγοβη. 47
1772	Συμφωνητικὸ γράμμα τῶν γερόντων τοῦ Γοματίου μὲ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα. 48
1 Μαρτίου 1782	Πωλητήριο χωραφιοῦ στὴν Τόπα. 51

20 Αυγούστου 1786	Ἐξοφλητικὸ γράμμα τοῦ Παναγιώτη Δημανάξου γιὰ χρέος τοῦ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγορίου. 56
18 Ἰανουαρίου 1788	Νοταριακὸ ἔγγραφο τοῦ Θεοδώρου Καμπᾶ γιὰ τὴ διαθήκη τοῦ ἱερομονάχου τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Ζαχαρία. 61
17 Δεκεμβρίου 1791	Ἀφέρωση τόπου στὴν Κάριανη ἀπὸ τὴ Χάιδω τὴν κυρὰ Χατζή-δανα. 63
11 Μαΐου 1792	Ἐγγραφο δανεισμοῦ τοῦ παπα Ἱερεμία Θεσσαλονικέως ἀπὸ τὸν παπα Θεοδόσιο Χιώτη. 64
14 Σεπτεμβρίου 1792	Ἐξοφλητικὸ γράμμα τῆς Περιτέρας καὶ τοῦ ἱερομονάχου Παρθενίου. 66
27 Μαρτίου 1795	Γράμμα τοῦ Γεωργίου Καστριεῖου στὸ μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Γρηγόριο στὸ Βουκουρέστι γιὰ τὴ μάτρα τοῦ ἐπισκόπου Ριμνίκου. 69
25 Μαΐου 1799	Γράμμα τοῦ παπα Ξανθοῦ γιὰ τὴ διάθεση τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ μακαρίτη Στεφανῆ, γιοῦ τῆς Ἀνθούλας. 83
26 Νοεμβρίου 1800	Διαθήκη τοῦ οἰκονόμου Γρηγορίου Σταυρονικητιανοῦ. 101

ΓΕΝΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

Οί παραπομπές γίνονται στους αριθμούς των εγγράφων του καταλόγου

Ἀβέρκιος¹, γέρων Λαύρας 15, 16

Ἀβέρκιος², μητροπολίτης Βερροίας 21
ἀγάς, τῆς Θάσου 67· - τῆς

Κασσάνδρας(:), βλ. Ἀχμέταγας, -
τοῦ Ἀγίου Ὁρους 29, 62, 68. - Βλ.
καὶ βούλλα, γραμματικὸς, σφραγί-
δα, - Ἰσλάμ ἀγάς, Μεντζέπασιας.

Ἀγγελάκης 101

Ἀγγελος, γερο-, ἀπὸ τὸ Γομάτι 48
ἀγελάδες 21

Ἀγία Λαύρα, βλ. Λαύρας μονή.
ἄγια λείψανα 58, 61· - ἁγίου Γρηγορίου
τοῦ Θεολόγου 64· - ἁγίου
Ἐλευθερίου 96, 97

Ἀγία Μαύρα 58, 61

Ἀγίας Ἄννας κάθισμα 23. - Βλ. καὶ
ἀμπέλι, δικαίωμα, χωράφι.

Ἀγίας Τριάδας κελλί, τῆς Λαύρας 34. -
Βλ. καὶ Ραφαήλ¹.

ἀγιογράφος, βλ. Νεόφυτος¹, Νικόδημος¹.

Ἄγιον Ὅρος 1 - 3, 5, 16, 23, 27, 29, 36, 38,
43, 52, 55, 58, 59, 65, 67, 68, 71, 72,
74, 80, 83 - 85, 95α - 100. - Βλ. καὶ
ἀγάς, ἀσκητής, γερονσία, ἔγκριτος,
ἐπιστάτης, ἐπίτροπος, Κοινότητα,
Μεγάλη Σύναξη, μονή, Πρωτεύων,
Πρῶτος, συνήθεια, Τυπικὸ, χαρά-
τζι(ον), - Ἀλούμπηγης, Γεράσιμος⁵,
Διονύσιος⁵, Ἱερεμίας⁸, Ἰσλάμ ἀγάς,
Νεόφυτος¹², Νικόδημος⁴,
Ὁμέριπασιας, Φιλόθεος⁷,
Χασάναγας.

Ἄγιορεῖτες 84, 86. - Βλ. καὶ ἐπίτροπος.

Ἄγιος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης 5

Ἄγιος Ἀθανάσιος, χωριὸ 50

Ἄγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, βλ. ἄγια
λείψανα.

Ἄγιος Ἐλευθέριος, βλ. ἄγια λείψανα.

Ἄγιος Ἡλιοῦ, βλ. Προφήτου Ἡλιοῦ
κελλί.

Ἄγιος Νικόλαος 5, 8, 50, 63· ἀρχιεπίσκο-
πος Μύρων τῆς Λυκίας 4β, 7, 25, 74·
Ἀστριδάς 74· πρόεδρος τῆς ἐκκλη-
σίας τῶν Μυρέων 5. - Ἀγίου
Νικολάου κελλί, σταυρονικητιανὸ
στὴν Ἀδριανούπολη 24. - Βλ. καὶ
ἀρές, εἰκόνα, μικρογραφία, παρά-
σταση.

Ἀγίου Βασιλείου κελλί 36

Ἀγίου Γεωργίου κελλί, μονῆς
Κουτλουμουσίου 34. - Βλ. καὶ
Θεόκλητος¹.

Ἀγίου Γρηγορίου μονή, βλ. Γρηγορίου
μονή.

Ἀγίου Δημητρίου κελλί, μονῆς Διονυσίου
34· - Βλ. καὶ Δαβίδ².

Ἀγίου Διονυσίου μονή, βλ. Διονυσίου
μονή.

Ἀγίου Νικολάου μονή, βλ. Σταυρονικήτα
μονή.

Ἀγίου Νικολάου τοῦ Καπρούλη κελλί 17

Ἀγίου Ὀνουφρίου κελλί, πρωτατὶνὸ 22,
30· σταυρονικητιανὸ 68. - Βλ. καὶ
δικαίωμα, περιοχή, - Ἀνθιμος¹⁰,
Γρηγόριος¹⁹.

Ἀγίου Παύλου μονή. - Βλ. Γαβριήλ¹,
Γερβάσιος¹, Διονύσιος⁸,
Καλλίνικος¹, Μανασσῆς¹,
Ματθαῖος³, Σαββάτιος, Τιμόθεος⁴.

Ἄγιων Ἀποστόλων μονή, βλ.

Ἀρχιμανδρίτου μονή.

- Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ναός,
μητροπόλη Βουκουρεστίου 54
- Ἀγίων Πάντων κελλί, σταυρονικητιανό
(κονάκι) 10, 17, 30, 32, 36, 68. - Βλ.
καὶ νερό, - Κοσμάς⁴, Νικηφόρος¹.
ἀγορά 1, 30, 73
- Ἀγιάλου μητροπολίτης, Παρθένιος⁷ 21
ἀγωγή 34, 55, 95β
ἀγωγιάτης 68
ἀδελφάτο 24
ἀδελφοποιία 5
ἀδελφότητα 5· - μονῆς Σταυρονικήτα 65,
94
ἀδιαφόρητα 42
- Ἀδριανούπολη 24· - μητροπολίτες
Ἄνθιμος³ 21· Ἰωάσαφ⁹ 4β·
Παρθένιος⁸ 25. - Βλ. καὶ Ἅγιος
Νικόλαος, ἔκκλησία, ἐνορία, -
Νεκτάριος¹.
- Ἄετοῦ ἐπίσκοπος, Παχώμιος¹ 4β
Ἀζαριάς¹, ἀπὸ τῆς Σιμόπετρα 29
Ἀζαριάς², ἱερομόναχος Κουτλουμουσίου
29
Ἀζαριάς³, προηγούμενος
Κουτλουμουσίου 33
- Ἀθανάσιος¹, βλ. Δημός τοῦ Ἀθανάσι,
Μιχάλης τοῦ Ἀθανάσι.
- Ἀθανάσιος², χατζή -, ἀδελφὸς τῆς
Χάιδως, μάρτυρας καὶ γραφέας 63.
- Βλ. καὶ Δημός¹, Χάδω
Χατζήδαινα.
- Ἀθανάσιος¹, ἀρχιεπίσκοπος Δημητζίανης
21
- Ἀθανάσιος², ἱερομόναχος, δικαῖος
Διονυσίου 30
- Ἀθανάσιος³, ἱερομόναχος καὶ προηγού-
μενος Βατοπεδίου 1
- Ἀθανάσιος⁴, ἱερομόναχος, προηγούμενος
Σταυρονικήτα 19
- Ἀθανάσιος⁵, μητροπολίτης Ναυπάκτου
καὶ Ἄρτης 4β
- Ἀθανάσιος⁶, μητροπολίτης Σηλυβρίας 4β
Ἀθανάσιος⁷, παπα- 38
- Ἀθανάσιος Βικίλιας, μάρτυρας 42
Ἀθηνῶν μητροπολίτης, Ἄνθιμος¹, πρῶην
21· Δανιήλ³ 25· Λαυρέντιος² 4β
Ἄθως 3, 5, 36, 59, 68. - Βλ. καὶ Ἅγιον
Ὅρος.
- Αἶνον μητροπολίτης, Μελέτιος², πρῶην
21
αἵτηση 28· - ἔγγραφη 5, 6
Ἀκάκιος¹ 6. - Βλ. καὶ κελλί.
Ἀκάκιος², Διονυσίου, μάρτυρας 27
Ἀκάκιος³, ἐπίσκοπος Πέτρας 4β
Ἀκάκιος⁴, ἐπίσκοπος Ὠλένης 4β
Ἀκάκιος⁵ Ζωγραφίτης, παπα-, ἀρχιμαν-
δρίτης 41
Ἀκάκιος⁶, ἱερομόναχος, δικαῖος
Σιμόπετρας 30
Ἀκάκιος⁷, ἱερομόναχος, ἡγούμενος
Κουτλουμουσίου 28
ἀκολουθίες ἐκκλησιαστικῆς 5
ἀκραπάς, akraha 39
ἀκτὴ (ὄροθέσιο) 1, 4α, 14, 25, 28
Ἀλαγκήξης, πατέρας τοῦ Μαχουμούτη,
βλ. Μαχουμούτης τοῦ Ἀλαγκήξη.
ἀλταωρυχεῖα 41. - Βλ. καὶ ὤκνες.
- Ἀλέξανδρος Μουρούξης, ἡγεμόνας τῆς
Βλαχίας 86· - ἀδελφῆ, βλ. Ἑλένη
Μουρούξη.
- Ἀλέξης τοῦ Γεγετέρη 11· - χωράφι στὴν
Κάριανη 11
- Ἀλέξιος, γιὸς τῆς Κουρτέσσας 24. - Βλ. καὶ
Δαβὶδ Γεουρτζόγλου, Θωμᾶς
Κλάδος.
- ἀλεύρι 99, 100
ἄλογο 97
- Ἀλούμπεγης, ζαμπίτης Ἅγιου Ὁρους 28
Ἀλουπότρυνπαις, τόπος 44
ἄλση, καθίσματος τοῦ Σταυρονικήτα 1
ἄλωνα, ἡ (ὄροθέσιο) 4α
ἁλών, μονῆς Σταυρονικήτα 11
ἁλώνισμα 85
ἁμαντί, ἁμανέτι 37, 42, 64
ἁμπέλι, - ια, 11· - καθίσματος τῆς Ἁγίας
Ἄννας 23· - μονῆς Ἀρχιμανδρίτου

- 41· - μονῆς Σταυρονικήτα 3· - μυτι-
ληνίς 19· - πάνω από τη χώρα
Ζίντζου 44· - πρωτατινό 9· - στη
Λεπενίτζα, παλιά 21· - στην
Ἐπισκοπή 21· - τοπικό 19
ἀμπελοκαλλιέργεια 5
ἀμπελώνας 4α, 22· - καθίσματος τοῦ
Σταυρονικήτα 1· - μονῆς
Σταυρονικήτα 5· - στην περιοχή τοῦ
Φακηνοῦ 4α, 35
Ἀμυκλῶν ἐπίσκοπος, Ἰωακείμ³ 4β
ἄμφια 5, 7
ἀναγραφή χωραφίων 11, 12. - Πρβλ. καί
ὑπόδειξις.
ἀνάθεμα, βλ. ποινή.
ἀνακτόρια 1
Ἀναλήψεως κελλί, τοῦ Βατοπεδίου 34. -
Βλ. καί Ἱερόθεος².
Ἀνανίας¹ 7
Ἀνανίας², ἡγούμενος Κουτλουμουσίου 14
Ἀνανίας³ Λαυριώτης 36
Ἀνανίας⁴ Λαυριώτης, γέρο- 80
Ἀνανίας⁵, μοναχός καί γέροντας
Κουτλουμουσίου 10
Ἀνανίας⁶, παπα-, προηγούμενος 85, 96,
100
Ἀναστάσης¹, ἀδελφός τοῦ Παναγῆ
Γαῖνόπουλου 67
Ἀναστάσης², Ἀναστάσιος¹, ἱερεὺς καί
σκευοφύλαξ, πατέρας τοῦ Δήμου
13. - Βλ. καί Δημος³.
Ἀναστάσης³, Ἀναστάσιος² 97· κύριος,
ἐπίτροπος Σταυρονικήτα 100. -
Ἀναστασίου, γυναίκα 100. - Βλ. καί
ραβάσι.
Ἀναστάσης Βαγίτζης, κύρ 79
Ἀναστάσιος³, ἀπὸ τοῦ Διονυσίου 29
Ἀναστάσιος⁴, ἀπὸ τοῦ Χιλανδαρίου,
πρώην Πρώτος 6
Ἀναστάσιος Μιχαὴλ τζελέτης, κύρ 89, 99·
- σύντροφος, βλ. Νικόλαος τζελέ-
της· - φίλος, βλ. Χρῖστος.
Ἀνδρέας Κράλης, ἱερεὺς, μάρτυρας 61
Ἀνδρέας Μορφονέος, μάρτυρας 23
ἀνεπηρέαστον 4β
ἄνθη νερατζιοῦ 40
ἀνθόλοιο 69
Ἀνθιμος¹(;), ἀρχιεπίσκοπος Σάμου 25
Ἀνθιμος², ἱερομόναχος Καρακάλλου 6
Ἀνθιμος³, μητροπολίτης
Ἀδριανουπόλεως 21
Ἀνθιμος⁴, μητροπολίτης Ἀθηνῶν, πρώην
21
Ἀνθιμος⁵, μητροπολίτης Διδυμοτείχου 21
Ἀνθιμος⁶, μητροπολίτης Κορίνθου 21
Ἀνθιμος⁷, μοναχός Ἑσφιγμένου 14
Ἀνθιμος⁸, μοναχός, ἡγούμενος
Ἀρχιμανδριτοῦ 41, 43· ἀδελφός καί
συγκοινοβιάτης τῶν
Σταυρονικητιανῶν 43
Ἀνθιμος⁹, μοναχός καί γέροντας
Σταυρονικήτα 19
Ἀνθιμος¹⁰, μοναχός, τοῦ πρωτατινοῦ κελ-
λιοῦ τοῦ Ἀγίου Ὀνουφρίου 22
Ἀνθιμος¹¹ Ροῦσος 27, 28· μάρτυρας 27
Ἀνθούλα, μητέρα τοῦ Στεφανῆ 83· - συγ-
γενεῖς 83
ἀνοίγω 75
ἀντίγραφο 2 - 4α, 7, 9 - 12, 14, 17, 21, 23,
26, 32, 44, 48, 92, 93, 101· - ἐξοφλητι-
κοῦ γράμματος 92, 93· - λογαρια-
σμοῦ 85· - ὁμολογίας 43
Ἀντοχείας Παιδιάς μητροπολίτης καί
ἐξαρχος Μυρέων, Σίδης καί
Ἀτταλείας, Βασιλεῖος² 4β
ἀντίπαρον, τό, *ἀντίπαρος*, ὁ 48, 75
Ἀντώνης, βλ. Αὐγουστήνης τοῦ Ἀντώνη.
Ἀντώνης Ρεβίθης, βλ. Μιχαὴλ Ἀντώνη
Ρεβίθη.
Ἀντώνης Χαροκόπο(ς), μάρτυρας 23
Ἀντώνιος¹, ἱερομόναχος, Πρώτος 9
Ἀντώνιος²(;), μητροπολίτης Δρύστρας 25
Ἀντώνιος Γεωργίου, μάρτυρας 24
ἄξιωμα 5
ἄξιωματοῦχος πολιτικός 5
ἀπανταχοῦσα 60, 74

ἀπαράτρεπτον 4β
 ἀπαρεγγεῖρητον 4β
 ἀπόδειξη 37, 89
 ἀπόδωσις 100
 ἀποζημίωση 49
 ἀποθήκη, παλιά τῶν Ρώσων (ὀροθέσιο)
 4α, 14, 28· - τῆς Μανδίκας 92
 Ἀπόστολος Παῦλος 5
 Ἀπόστολος Πέτρος 7
 Ἀπόστολος, χατζη-, ἄρχοντας μεδελνι-
 τζάρης, μεδελνιτζάρης
 (medelnicer) 41, 43· πρώην 43
 Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη τοῦ
 Θεολόγου μονή 3
 ἀπόφαση συνοδική 76
 Ἄργους καὶ Ναυπλίου μητροπολίτης,
 Δωρόθεος¹ 4β· Σωφρόνιος⁴ 21
 Ἀργύρης, γιὸς τοῦ Χατζηαγγέλου 47· -
 Βλ. καὶ ἐλαϊοδενδρα, - Δημήτρης¹,
 Δήμος², Χρασοῦς.
 ἀργύριο 5
 Ἀργυρός, βλ. Κωνσταντῖνος τοῦ
 Ἀργυροῦ, Μαυροειδῆς.
 Ἀρδαμερίου ἐπίσκοπος, Φιλόθεος⁴ 4β
 ἀρές 1 - 4β, 6, 8, 9, 15, 21, 25, 44· - κατάρα
 τοῦ ἁγίου Νικολάου 39
 Ἀρσένιος¹, ἀρχιεπίσκοπος Λευκάδος 4β
 Ἀρσένιος², γέρο- 85· - Βλ. καὶ Κύριλλος⁶.
 Ἀρσένιος³, μητροπολίτης Σεργῶν 4β
 Ἀρσένιος⁴, παπα-, πρώην ἡγούμενος
 Σταυρονικήτα 19
 Ἀρσένιος⁵ Ροῦσος, δικαῖος 30
 Ἀρχαγγέλων κελί 30· σταυρονιχητιανό
 68· - Βλ. καὶ δικαίωμα, περιοχή, -
 Ζαχαρίας², Μανασσῆς³.
 ἀρχιεπίσκοπος 5· - Δημητζίανης,
 Ἀθανάσιος¹ 21· - Δομενίκου,
 Λεόντιος¹ 4β· - Δομενίκου καὶ
 Ἐλασσόνος, Τιμόθεος² 21· -
 Ἰουστινιανῆς πρώτης καὶ πάσης
 Βουλγαρίας, Μητροφάνης¹ 21· -
 Κύπρου πάσης καὶ Νέας
 Ἰουστινιανῆς, Χριστόδουλος 21· -

Λευκάδος, Ἀρσένιος¹ 4β· - Μύρων
 τῆς Λυκίας, ἅγιος Νικόλαος 4β, 7,
 25, 74· - Προικοννήσου,
 Προκοννήσου, Ἰωακείμ¹ 4β·
 Κλήμης 21· - Πωγωνιανῆς,
 Ἰωακείμ² 4β· - Σάμου, Ἀνθίμος¹ 25
 ἀρχιερεὺς 4β, 21, 25, 86· τοῦ τόπου
 [Οὐγγροβλαχίας] 41
 ἀρχιμανδρίτης 69, 99· - Βλ. καὶ Ἀκάκιος⁵,
 Βησσαρίων Λανριώτης, Γρηγόριος²,
 Δαμασκηνός¹, Καλλίνικος¹⁰,
 Μιχαλιώτης, Ναθαναήλ¹,
 Παμαφίλιος.
 Ἀρχιμανδρίτου μονή, τῶν Ἁγίων
 Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου
 31, 40, 41, 43, 70, 79, 84, 86, 87, 90 -
 94, 96, 97· - μετόχι τῆς μονῆς
 Σταυρονικήτα 31, 84, 86, 87· - Βλ.
 καὶ ἐκκλησία, ἐπιστοασία, ἡγούμε-
 νος, κατὰστιχο, κτήμα, *ληψοδοσία*,
 μαγαζί, μετόχι, μύλος, ὁμολογία,
Ρυμνιτζάνι ἀπὸ *Φωξένι*, σπίτι, τρά-
 πεζα, χρυσόβουλλο, - Ἄνθιμος⁸,
 Βησσαρίων Λανριώτης, Γαβριήλ⁶,
 Γρηγόριος², Καλλίνικος¹⁰,
 Κωνσταντῖνος Ντουδέσκος,
 Μακάριος⁴, Νεόφυτος⁶.
 ἄρχοντας, *ἄρχων* 19, 31, 40, 41, 86, 97· -
 δευτέρος ποστέλνικος (postelnic)
 97· - Βλ. καὶ Ἀπόστολος, χατζη-,
 Κωνσταντῖνος Καντακουζηνός Β',
 Κωνσταντῖνος Ντουδέσκος,
 Σερβόπουλος.
 ἀσιστέντζα 61
 ἀσκητής, τοῦ Ἁγίου Ὁρους 68
 ἀσλάνια 35, 72, 101
ἀσμάκι (ὀροθέσιο) 44
 ἄσπρα 1 - 3, 9, 10, 13, 15 - 18, 26, 29, 43, 52,
 65, 67, 71, 82, 91
 ἄσπρες πέτρες (ὀροθέσιο) 9
 ἄσπρόχωμα (ὀροθέσιο) 21
 ἄστερίσκος 31
 Ἀστριδάς, βλ. Ἅγιος Νικόλαος.

ἀτζετάρω 90

ἀτλάζι 69

Ἀτταλείας, Μυρέων καὶ Σίδης ἑξαρχος,
βλ. Βασίλειος².

Ἀτρόνικος 20

Αὐγερινός, πρωτοπαπᾶς, μάρτυρας 101

Αὐγουστίνης τοῦ Ἀντώνη 11· - χωράφι
στήν Κάριανη 11

αὐθέντης, βλ. Ἱερεμίας¹ Α', Κωνσταντῖνος
Ραζοβίτσα.

αὐλάκα (ὁροθέσιο) 21, 22

αὐλή 96, 97

ἀφιέρωμα 23, 24

ἀφιέρωση 8, 19, 23, 24, 39, 45, 63

ἀχαιρώνα, ἡ 11. - Βλ. καὶ ἀχυρώνας.

Ἀχελώου ἐπίσκοπος, Μακάριος² 4β

Ἀχίλλειος¹, ἐπίσκοπος Ζητουίνου 4β, 6

Ἀχίλλειος², μητροπολίτης Μονεμβασίας
21

Ἀχμέταγας, ἀγὰς τῆς Κασσάνδρας(;) 26

Ἀχουμάν Μπαλή, Ἀχουμάτ Μπαλή,

Ἀχουμάτης 11, 12· πατέρας τοῦ

Τουργούτη 11· - χωράφι στήν

Κάριανη 11, 12. - Βλ. καὶ Μπαλῆς

τοῦ Μοράτη, Τουργούτης τοῦ

Ἀχουμάτη.

ἀχούρι 13

ἀχυρώνας 11, 20. - Βλ. καὶ ἀχαιρώνα.

βακαδῖβες 84

Βακαρεστίου μονή 97

βάλτος (μάλατα) 79

Βάρνης μητροπολίτης, Θεοδώρητος,
πρώην 21

βασιλεία 1, 16, 41

Βασίλειος¹, ἀπὸ τοῦ Ζωγράφου 6

Βασίλειος², μητροπολίτης Ἀντιοχείας

Παιδίας καὶ ἑξαρχος Μυρέων,

Σίδης καὶ Ἀτταλείας 4β

Βασίλειος³, παπα- 26

Βασίλειος Καρρέρης, πρωτοπαπᾶς τῆς
Ζακύνθου 59, 60· - γεννήτορες 59,
60

βασιλεῖς 6

Βασιλεύουσα, βλ. Κωνσταντινούπολη.

Βασιλῆς¹, γέρο-, μάρτυρας 39

Βασιλῆς², παπα- 97

Βασιλῆς³, βλ. Κώστας τοῦ Βασιλῆ.

Βασιλικός¹, γέρο- 47

Βασιλικός², παπα- 20

βατές, vade 64

Βατοπεδίου μονή, βλ. Ἀναλήψεως κελλί, -

Ἀθανάσιος³, Γρηγόριος¹⁷, Δεμέτιος,

Δοσίθεος², Ἱερεμίας⁸, Ἱερόθεος²,

Ἰωακεῖμ⁵, Ἰωσήφ¹, Κάλλιστος³,

Κωνσταντῖνος¹, Λεόντιος²,

Μακάριος¹, Μακάριος⁵, Νεῖλος,

Παλάτιος, Παρθένιος¹⁴, Σάββας¹,

Φιλόθεος¹, Φιλόθεος², Φιλόθεος⁷.

Βαφέας, βλ. Μιχάλης τοῦ Βαφέα.

βελανιδιά (ὁροθέσιο) 22

Βελᾶς ἐπίσκοπος, Δοσίθεος¹ 4β· Ἰωάσαφ⁵
21

βελούδο 69

Βενέδικτος¹ 6. - Βλ. καὶ κελλί.

Βενέδικτος² Ἰβηρίτης, γέρο- 32

Βενιαμῆς, μοναχὸς τῆς Λαύρας 14

Βενιαμίν, ἱερομόναχος, γραφέας 23

βενίδον 79

Βερροῖας μητροπολίτης, Ἀβέρκιος² 21·

Ἰωαννῆς²(;) 25· Νεόφυτος⁸ 4β

Βησσαρίων Λαυριώτης 86· ἀρχιμανδρίτης

Κοτρο(ν)τζ(ι)ανίου, Κοτροτζάνου

84, 86-88, 98· γραφέας 88· ἐπιστά-

της, ἐπίτροπος μονῆς

Ἀρχιμανδρίτου 86, 87· ἐπίτροπος

τῶν Ἀγιορειτῶν [στὴ Βλαχία] 84·

μάρτυρας 88

βιβλία 7· - ἱερὰ 5

βίγλα 4α, 19· - τῶν Καρυῶν 6. - Βλ. καὶ
χωράφι.

Βιδύνης μητροπολίτης, Σωφρόνιος³ 21

Βιέννη 69

Βίκτωρ Χιλανδαρινός, προηγούμενος 30

Βλάκος 18· - χωράφι στὴ Μαγλυκιά 18

βλαστήματα, καθίσματος τοῦ

Σταυρονικήτα 1

Βλαχία 41, 70 - 72, 81, 87, 90, 98 - 100· -

Βλ. και ἐπιστάτης, ἡγεμόνας, μονή,
- Ἀλέξανδρος Μουρούζης,
Βησσαρίων Λαυριώτης, Ἑλένη
Μουρούζη, Καλλίνικος¹⁰,
Κωνσταντῖνος Ραχοβίτσα,
Κωνσταντῖνος Χαντζερής,
Νικόλαος τζελέπης, Σερμπάν
Καντακουζηνός.

βόδια 19

βοεβόδας, βοιβόντας, βλ. Μεχεμέτ,
Σερμπάν Καντακουζηνός.

Βοιωτίας ἔξαρχος, βλ. Ἰωάσαφ¹⁰.

Βονδίτζης ἐπίσκοπος, Δαβίδ³ 4β

βόρνικος, βλ. Κωνσταντῖνος Ντουδέσκος.

βοσκοί 2

βοσκοτόπι, - ια, ἐαρινό 21· -

Σταυρονικήτα 2

Βοτίτζα, τόπος 44

Βουκουρέστι 31, 40, 41, 43, 54, 69, 71, 79,
81, 86, 87, 89, 90 - 93, 96, 97, 99, 100

- μητρόπολη, ναός Ἁγίων
Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης 54

Βουλγαρία, βλ. Μητροφάνης¹, πραγμα-
τευτές.

βούλλα 14· - ἀγάδων τοῦ Ἁγίου Ὄρους

29· - μονῆς Κουτλουμουσίου 28· -
μονῆς Σταυρονικήτα 21, 26, 28, 61

βουνι 11

βουνό 6, 21· - ξυλοφόρο 5, 6· - τοῦ

Πρωτάτου 6

βουτζιά 19

βούτυρο, προβατίσιο 99

Γαβριήλ¹, Ἁγίου Παύλου 29

Γαβριήλ² Δ', οἰκουμενικός πατριάρχης
Κωνσταντινουπόλεως 54

Γαβριήλ³, ἐπίσκοπος ... 21

Γαβριήλ⁴, ἐπίσκοπος Μενδινίτζης 4β

Γαβριήλ⁵, ἡγούμενος Ἰβήρων 34

Γαβριήλ⁶ ἱερομόναχος 74, 81· - ἔξαρχος
στή μονή Ἀρχιμανδρίτου 90, 91·
ἐπίτροπος μονῆς Σταυρονικήτα 75·
προηγούμενος 62, 75, 98· σκευοφύ-

λαξ μονῆς Σταυρονικήτα 74, 80 -
82, 85, 88 - 100· - γραφάς 92, 93· -
κληρονόμος τοῦ μητροπολίτη
Σταυρουπόλεως Γρηγορίου 88· βλ.
καὶ Γρηγόριος².

Γαβριήλ⁷, μητροπολίτης Ἡρακλείας 21
Γαβριήλ⁸, μητροπολίτης Νικομηδείας (;)
21

Γαβριήλ⁹, μητροπολίτης Τουρνόβου 21

Γαβριήλ¹⁰ (;), μητροπολίτης

Τραπεζοῦντος (;) 21

Γαβριήλ¹¹, μοναχός καὶ γέροντας
Ἐσφιγμένου 10

Γαβριήλ¹², παπα-, πνευματικός, ἀδελφός
τοῦ Μητροφάνη καὶ θεῖος τοῦ ἱερο-
μονάχου Γρηγορίου 33· - Βλ. καὶ
Γρηγόριος⁶, Μητροφάνης⁶.

Γαβριήλ¹³ Σταυρονικητιανός 2, 3, 9, 15, 31,
36

Γαῖνόπουλος, βλ. Παναγῆς Γαῖνόπουλος.

Γάνης, παπουτζή 64

Γεγετέρης, βλ. Ἀλέξης τοῦ Γεγετέρη.

Γεδεών Ξηροποταμινός, ἱερομόναχος,
ἡγούμενος 30

γελαδάρης 82

Γεννάδιος¹, ἐπίσκοπος Λιτῆς καὶ Ρεντίνης
4β

Γεννάδιος², ἡγούμενος τῶν Ρώσων 4α

Γεννάδιος³, μοναχός Κουτλουμουσίου 6

Γεουρτζόγλου, βλ. Δαβίδ Γεουρτζόγλου.

Γεράκης, Γερακῆς τοῦ Πείου 11, 12· -
χωράφι στήν Κάριανη 11, 12

Γερακούδης, Πρακούδης, γραμματικός,
μάρτυρας 39· πατέρας τοῦ
Δημητρίου 75· - Βλ. καὶ Δημήτριος³.

γεραντίω 61

Γεράσιμος¹, γέρο-, μοναχός, μάρτυρας 23

Γεράσιμος² Γ', οἰκουμενικός πατριάρχης
Κωνσταντινουπόλεως 71

Γεράσιμος³, μοναχός Ἐσφιγμένου 28

Γεράσιμος⁴, μοναχός Ἰβήρων 28

Γεράσιμος⁵, σχευοφύλαξ Καραάλλου,
ἐπιστάτης τῆς Κοινότητος τοῦ

- 'Αγίου Ὁρους, μάρτυρας 55
 Γεράσιμος⁶ Σταυρονικητιανός, παπα- 55·
 χαντζη - 61
 Γερβάσιος¹, γέροντας Ἁγίου Παύλου 14
 Γερβάσιος² Διονυσιάτης, ἱερομόναχος 58
 Γερβάσιος³, μοναχός καὶ γέροντας
 Φιλοθέου 9, 10
 Γερμανός¹, μητροπολίτης Μελενίκου 4β
 Γερμανός² Συναΐτης, οἰκονόμος, μάρτυρας
 101
 Γερόντιος, ἐπίσκοπος Σερβίων 4β
 γερονσία, τοῦ Ἁγίου Ὁρους 28
 Γεωργάκης¹, ρεΐξης 82
 Γεωργάκης² τοῦ Πακάλη, μάρτυρας 42
 Γεώργης¹ 20
 Γεώργης², [γίος τοῦ] παπα Μάρκου, μάρ-
 τυρας 23. - Βλ. καὶ Μᾶρκος².
 Γεώργης³, γραμματικός, γραφέας 18
 Γεώργης⁴, κῆρ 20
 Γεώργης Κότζας, μάρτυρας 23. - Βλ. καὶ
 Δημήτρης Κόντζας.
 Γεώργης Λώψης, βλ. Πέτρος Γεώργη
 Λώψη.
 Γεώργης Μαδοῦρος, μάρτυρας 23. - Βλ.
 καὶ Ἰωάννης Νικόλα Μαδοῦρου,
 Νικόλας Μαδοῦρος.
 Γεώργης, παπουτζῆς *εἰς τὸ τζαρβάτζη*
χάνι 64
 Γεώργης Σισμάνογλους, μάρτυρας 42
 Γεώργης τοῦ Μελαντίνου 12· - χωράφι 12.
 - Βλ. καὶ Δῆμος τοῦ Μελαντίνου.
 Γεώργης τοῦ παπᾶ 11, 12· - χωράφι στὴν
 Κάριανη 11, 12
 Γεώργης τοῦ Πετκάση, μάρτυρας καὶ
συνδρομητῆς 18
 Γεώργης Φρατζέλας, μάρτυρας 64
 Γεώργης Ψαράς, μάρτυρας 23
 Γεώργιος¹, ἀπὸ τοῦ Σφιγμένου 30
 Γεώργιος², γέρο-, ἀπὸ τὸ Γομάτι 48
 Γεώρ(γ)ιος³, παπα - 26· - καλύβα 25, 26
 Γεώργιος⁴, βλ. Ἀντώνιος Γεωργίου.
 Γεώργιος⁵, πατέρας τοῦ Στέρειου, βλ.
 Στέριος¹.
 Γεώργιος⁶, χατζη - 65
 Γεώργιος Δημιανάζου, ἀδελφὸς τοῦ
 Παναγώτῃ 56
 Γεώργιος Καστρισίου 69
 Γεώργιος Μικρός, παπα- 26
 Γεώργιος Χέλλας, Χόλλας 72
 Γεώργος Κωστατίνου, μάρτυρας 24. - Βλ.
 καὶ Δημήτρης Κωστατίνου.
 Γηρομερίου, μονή 3. - Βλ. καὶ Γρηγόριος³.
 Γιάκουμος Τελίνι, μάρτυρας 23. - Βλ. καὶ
 Τζουάνε Τελίνι.
 Παλομίτζας καδιλίκι 79
 γιαλός (ὄροθέσιο) 26
 γιάμπολη 101
 Γιάννης Ματζοκούδης 101. - Βλ. καὶ
 Τόλιος Ματζοκούδης.
 Γιάντζος, μάρτυρας 18
 γίδια 19
 Γιobάνης, γέρο-, μάρτυρας 39
γιουμπρούκι 68
 Γираκούδης, βλ. Γερακούδης.
 Γισούφης Λαγουντίνης 11· - χωράφι στὴν
 Κάριανη 11
 Γιωργάκης, γέρο-, μάρτυρας 39
 Γιώργης¹, μάρτυρας 39
 Γιώργης², πατέρας τοῦ Μάλαμα 63
 γκρεμός (ὄροθέσιο) 44
 Γλυκέως ἐπίσκοπος 4β
 Γλυφιάρη, τόπος 44
 Γομάτι 48, 75· Γομάτου, χώρα 48, 75· -
 γέροντες καὶ ραγιαδες 48· - ἱερεῖς,
 γέροντες καὶ λοιποὶ χριστιανοὶ 48. -
 Βλ. καὶ ζαμπίτης, τόπος, - Ἄγγελος,
 Γεώργιος², Δημήτρης⁴, Ἥλιος καὶ
 Φίλιππος Παγιάδες, Θεόδωρος¹,
 Κόβους, Κώστας¹, Κώστας³,
 Παναγώτης Στόγιους, Στεριανός,
 Στεριανὸς Παταζῆς, Στυλιανὸς
 Λάμιους, Τριαντάφυλλος.
 Γούναρης, βλ. Μιχάλης Γούναρη.
 γράμμα, - τα 1, 3 - 4β, 6, 9, 10, 12, 14 - 17,
 22, 25, 28, 31 - 36, 40, 41, 43, 47, 48,
 50, 52, 53, 55, 57 - 62, 65, 67, 69, 71,

74, 75, 77 - 91, 95α - 100· - ἀδελφικό
98· - ἀποδεικτικό 54, 70· - ἀφιερω-
τήριο 47· - βεβαιωτηριῶδες 16· -
δηλωτικόν 89· - ἐσφαράγιστον 52· -
ἐνδεικτικόν 54· - ἐσφαράγιστον 55,
57· - ἐνυπόγραφον 44, 79· - ἐξοφλη-
τικόν 16, 49, 55, 56, 66, 72, 92, 93·
ἀντίγραφο ἐξοφλητικού 92, 93· -
ἐπιβεβαιωτήριο 3, 8· - ἐπικυρωτικό
1, 2, 4β· - εὐχαριστήριο 41, 50, 94· -
εὐχετικόν 80· - Ὁθωμανικά 25· -
παλαιά 30· - πατριαρχικό 3, 4α, 8,
76· πατριαρχικό καὶ συνοδικό σιγίλ-
λωδες 21, 25· πατριαρχικό σιγίλ-
λωδες 5· - περιτομητικόν 43· -
πιστοποιητικά 26· - πωλητήριο 35· -
ρωμαϊκά 25· - συμφωνητικόν 29, 31,
48, 68, 70, 71, 73· - σύμφωνον 29· -
συνακτικόν 9· - συνοδικό 21· συνο-
δικό σιγίλλωδες 4β· - συστατικό 41,
53, 86, 87· - Βλ. καὶ *γραφή*, ἐπιστο-
λή, σιγίλλιο.

Γραμματεία, τοῦ Πρωτάτου 9

γραμματικός, τῆς κυράς 96· - τοῦ ἀγᾶ 62.

- Βλ. καὶ ἐργαστήρι, - Γεώργης³,

Γερακούδης, Ἰωάννης³.

γραμματοκομιστής 78, 86

γραμμή, ὁροθετική 26· - συνοριακή 6, 25

γραφάας 4α, 5, 9, 10, 12, 15, 18, 19, 22, 23,

27 - 29, 32, 34, 35, 39, 46, 49, 51 - 53,

55, 60, 63, 64, 66, 69, 72, 73, 75, 79,

82, 85, 86, 89, 95α β, 101· - Βλ. καὶ

Ἀθανάσης², Βενιαμίν, Βησσαρίων

Λανριώτης, Γαβριήλ⁶, Γεώργης³,

Γρηγόριος², Δημήτριος³, Ζα(μ)φεί-

ρης, Ἰσαΐας², Ἰγνάτιος¹, Ἰωάννης⁵,

Νεκτάριος¹, Νικόδημος⁴, Νικόλας²,

Παναγιώτης Δημανάζου,

Παρθένιος⁴, Στέριος¹, Χαρίτων²,

Χρύσανθος².

γραφὴ 88, 92, 93· - *γραφὴ* (γράμμα) 6, 61·

- ἐπικυρωτική 1, 2, 3· - Βλ. καὶ γράμ-

μα, ἐπιστολή, σιγίλλιο.

Γρηγέντιος, κύρ, ἐπίτροπος τῆς Ρωσικῆς
μονῆς 72

Γρηγόριος¹ 61

Γρηγόριος², ἀρχιμανδρίτης 54· - ἐπιστά-
της· - ἐπίτροπος· - ἡγούμενος μονῆς
τοῦ Ἀρχιμανδρίτου 70, 81, 84, 86,
92· μητροπολίτης τιτουλάριος
Σταυρουπόλεως 54, 56, 69 - 72, 79,
81, 84, 86 - 88, 92 - 95 β· (συγ)κοινο-
βιάτης τῆς μονῆς Σταυρονικήτα 81,
92· (συγ)κοινοβιάτης τῶν
Ἀγιορειτῶν 86· - γραφέας 69· - δια-
θήκη 95α· - εἰσοδήματα 81· - κατά-
στιχο 88, 95α β· - *ληψοδοσία* 88, 92,
95α β· - χρέος 56, 92· - Βλ. καὶ
Γαβριήλ⁶, Ζα(μ)φείρης,
Καλλίνικος¹⁰.

Γρηγόριος³ Γηρομερίτης 1, 2· γέροντας,
μοναχός 2, 5· - ἡγούμενος μονῆς τῆς
Θεοτόκου, τοῦ Γηρομερίου 3·
πατριαρχικός ἔξαρχος 1, 4α· -
γονεῖς 1· - διάδοχοι 1· - κάθισμα· -
μονή· - μονύδριο πού παλιότερα
ὀνομαζόταν τοῦ Σταυρονικήτα 1, 2·
- κληρονομοδιάδοχοι 2· - κληρονό-
μοι 1· - Βλ. καὶ κελλί, κτήμα· -
Κάλλιτος⁴.

Γρηγόριος⁴ Ε', οἰκουμενικός πατριάρχης
Κωνσταντινουπόλεως 4α, 76

Γρηγόριος⁵, ἐπίσκοπος Μπουζαίου, μάρ-
τυρας 31

Γρηγόριος⁶, ἡγούμενος 33

Γρηγόριος⁷, ἱερομόναχος, γιὸς τοῦ

Μητροφάνη 33· - σφραγίδα 33· -

Βλ. καὶ Μητροφάνης⁶.

Γρηγόριος⁸, ἱερομόναχος, μάρτυρας 23

Γρηγόριος⁹, ἱερομόναχος, πρώην Πρώτος
τῆς Λαύρας 6

Γρηγόριος¹⁰, μητροπολίτης Λαρίσης 25

Γρηγόριος¹¹, μητροπολίτης Μελενίκου,

πρώην, μάρτυς 33

Γρηγόριος¹², μητροπολίτης Μηθύμνης 21

Γρηγόριος¹³, μητροπολίτης Νέων Πατρῶν

4β

Γρηγόριος¹⁴, μητροπολίτης Ούγγροβλα-
χίας 54· - σφραγίδα έντυπη 54

Γρηγόριος¹⁵, μητροπολίτης Σίδης 54· -
σφραγίδα έντυπη 54

Γρηγόριος¹⁶, μητροπολίτης Σωζοπόλεως
4β

Γρηγόριος¹⁷, μοναχός και σκευοφύλαξ
Βατοπεδίου 9

Γρηγόριος¹⁸, μοναχός Φιλοθέου 4α

Γρηγόριος¹⁹, παπα -, από τὸ σταυρονικη-
τιανὸν κελλὶ τοῦ Ἁγίου Ὁνουφρίου
68

Γρηγόριος²⁰, παπα -, ἡγούμενος και σκευ-
οφύλαξ Σταυρονικήτα 37

Γρηγόριος²¹, παπα -, σκευοφύλαξ
Σταυρονικήτα 26

Γρηγόριος²², προηγούμενος και δικαῖος
Κουτλουμουσίου 34

Γρηγόριος²³, προηγούμενος και σκευοφύ-
λαξ Γρηγορίου 34

Γρηγόριος²⁴, προηγούμενος 44· σκευοφύ-
λαξ Σταυρονικήτα 52

Γρηγόριος²⁵ Σταυρονικητιανός, οἰκονό-
μος στὸ μετόχι τῆς μονῆς
Σταυρονικήτα στὸ Τζίτζο 101· -
διαθήκη 101· - κατὰστιχο ἐξόδων
101· - Βλ. και Μόσχω.

Γρηγορίου μονή, βλ. Γρηγόριος²³,
Δεμετιανός, Θεοφάνης¹,
Ματθαῖος², Νικάνωρ, Σάββας⁵,
Σέργιος, Χριστόφορος¹.

γρόσια 30, 31, 36, 39, 41 - 43, 46, 50, 52, 55 -
57, 59 - 61, 64, 65, 67, 69 - 73, 75, 77,
79 - 83, 85, 88 - 90, 95α β, 99, 101· -
τούρκικα 61, 85

γῦρος 69

Δαβίδ¹, ἀπὸ τὸ Κουτλουμουσί, μάρτυρας
27

Δαβίδ² Διονυσάτης, χατζη -, κελλιώτης
τοῦ Ἁγίου Δημητρίου 34

Δαβίδ³, ἐπίσκοπος Βονδίτης 4β

Δαβίδ⁴, ἱερομόναχος Παντοκράτορος 4α,

6

Δαβίδ⁵, μοναχός Διονυσίου 28

Δαβίδ⁶, μοναχός και γέροντας
Σταυρονικήτα 19

Δαβίδ⁷, μοναχός Σιμωνόπετρας 10

Δαβίδ⁸, προφήτης 5

Δαβίδ⁹, Σταυρονικητιανός, παπα -, προη-
γούμενος 52, 66· - ἀδελφοί, ἀνιψιοί,
συγγενεῖς 66· - Βλ. και Παρθένιος⁴,
Περσιτέρα.

Δαβιδ Γεουρτζόγλου, μοναχός, πατέρας
τῆς Κουρτέσας 24· - Βλ. και
Ἀλέξιος, Θωμᾶς Κλάδος.

Δαμαλὼν και Πεδιάδος ἐπίσκοπος,
Παρθένιος¹ 4β

Δαμασκηνός¹, ἀρχιμανδρίτης Ἰβήρων,
ἐπίτροπος τῆς Κοινότητος τοῦ
Ἁγίου Ὁρους 90, 91

Δαμασκηνός², Σίμωνος Πέτρας, μάρτυ-
ρας 27

Δαμασκηνός³, σκευοφύλαξ Ἰβήρων 33

Δαμιανός Σταυρονικητιανός, παπα-,
πνευματικός, γείτονας τοῦ μοναχοῦ
Συμεὼν 46, 62· - Βλ. και Συμεὼν⁷.

δανεικά 50

δάνειο 46, 55, 64· - ἄτοκο 42· - Βλ. και
ἐξόφληση.

δανειστής 50, 55, 59, 60, 74

Δανήλ¹, γέρο-, σκευοφύλαξ
Σταυρονικήτα 38, 41

Δανήλ² Λαυριώτης, γέρο - 32

Δανήλ³, μητροπολίτης Ἀθηνῶν 25

Δανήλ⁴, μητροπολίτης Σερρών 25

Δανήλ⁵, μητροπολίτης Σμύρνης 4β

Δανήλ⁶, μητροπολίτης Φίλιππουπόλεως,
πρώην 21

Δανήλ⁷, παπα- 44

Δανήλ⁸, χατζη - 43

Δανήλ⁹ Χιλανδαρινός, γέρο- 32

δασμός 68

δαφνόλαδο 71

δεκάρια 6

δεκατία 67

- δέμα 80
 Δεμετιανός, μοναχός Γρηγορίου 10
 Δεμέτιος, μοναχός και γέροντας
 Βατοπεδίου 10
 δενδρολίβανο 71
 δέντρα, καθίσματος Σταυρονικήτα 1· -
 ποτιστικά 19· - στη *Μέση* 19, 20· -
 στο πηγάδι 20· - στού Τρικαράδου
 19
δέση (του μύλου) 22
δεσποτεία 2, 4α, 9, 14, 24, 28
δεσπότης, βλ. 'Ιερεμίας' Α'.
 Δημιανάζος, βλ. Γεώργιος Δημιανάζου,
 Παναγιώτης Δημιανάζου.
 Δημητζίανης ἀρχιεπίσκοπος, Ἀθανάσιος¹
 21
 Δημήτρης¹, ἀδελφός του Ἀργύρη, γιός
 του Χατζηαγγέλου 47. - Βλ. και
 Δῆμος², Χρασοῦς.
 Δημήτρης², γαμπρός τῆς Λένης, μάρτυ-
 ρας 46. - Βλ. και Στριανός.
 Δημήτρης³, μάρτυρας 39
 Δημήτρης⁴, παπα-, ἀπὸ τὸ Γομάτι 48
 Δημήτρης⁵, παπα-, μάρτυρας 39
 Δημήτρης Δράμαλης, μάρτυρας 101
 Δημήτρης Κόντζας, μάρτυρας 23. - Βλ.
 και Γεώργης Κότζας.
 Δημήτρης Κράβαρι, μάρτυρας 23
 Δημήτρης Κωστατίνου 24. - Βλ. και
 Γεώργης Κωστατίνου.
 Δημήτρης Μανούσος, μάρτυρας 23
 Δημήτρης Νικολοῦ Ἀνέζας, μάρτυρας 23.
 - Βλ. και Μιχάλης Νικολοῦ Ἀνέζας.
 Δημήτρης Σαρατηνός, μάρτυρας 23
 Δημήτρης τοῦ παπᾶ 11· - χωράφι στὴν
 Κάριανη 11
 Δημήτριος¹ 24
 Δημήτριος², βλ. Ζώης.
 Δημήτριος³, γιός τοῦ μακαρίτη
 Γερακούδη, ἐπίτροπος τῆς μονῆς
 Σταυρονικήτα, γραφέας 75
 Δημήτριος⁴, ἱερεὺς 13
 Δημήτριος⁵, ἱερεὺς 13
 Δημήτριος⁶, ἱερεὺς και χαρτοφύλακας 13
 Δῆμος¹, ἀδελφός τῆς Χάιδως, μάρτυρας
 63. - Βλ. και Ἀθανάσιος², Χάιδω
 Χατζήδαινα.
 Δῆμος², ἀδελφός τοῦ Ἀργύρη, γιός τοῦ
 Χατζηαγγέλου, 47. - Βλ. και
 Δημήτρης¹, Χρασοῦς.
 Δῆμος³, τοῦ παπα Ἀναστάση 13. - Βλ. και
 Ἀναστάσης².
 Δῆμος Ἀγελαδάρης, Δῆμος, [γιός] τοῦ
 ἀγελαδάρη 11· - χωράφι στὴν
 Κάριανη 11
 Δῆμος Λέκα Κληδᾶ, μάρτυρας 23
 Δῆμος ράπτης 11, 12· - χωράφι στὴν
 Κάριανη 11, 12
 Δῆμος τοῦ Ἀθανάση 11· - χωράφι στὴν
 Κάριανη 11. - Βλ. και Μιχάλης τοῦ
 Ἀθανάση.
 Δῆμος τοῦ Μελαντίνου 11· - χωράφι στὴν
 Κάριανη 11. - Βλ. και Γεώργης τοῦ
 Μελαντίνου.
 Δῆμος τοῦ Συναδινοῦ 11· - χωράφι στὴν
 Κάριανη 11
 διάδοχος, - οἱ 5, 84. - Βλ. και Γρηγόριος³.
 διαθήκη, βλ. Γρηγόριος², Γρηγόριος²⁵,
 Ζαχαρίας¹, Ἱερεμίας¹ Α',
 Παρθένιος¹⁰.
διαθγκῶα διαταγή και διατύπωση, βλ.
 Ἱερεμίας¹ Α'.
 Διαμάντης Λυψιάνος, κύρ, πραγματευτής
 43. - Βλ. και ἐργαστήρι.
 διαταγή, - ἐς 95β· - ἀσκητικὲς 5· - τοῦ
 Σωτήρα 5
 διάταξη, - εἰς, ἀσκητικὲς 5· - πατρικὴ 7· -
 διάταξη και κατάσταση κοινοβιακὴ
 5. - Βλ. και Ἱερεμίας¹ Α'.
 Διαυλίας ἐπίσκοπος, Κάλλιστος² 4β
διάφορον 46, 56, 70, 72, 81, 85
 διδασκαλίες 5
 διδάσκαλος, βλ. Θεόκλητος², Ἰωσήφ¹,
 Χρύσανθος².
διδόμενον ἐτήσιον 70
 Διδυμοτείου μητροπολίτης, Ἀνθιμος² 21

δίκαιο 8, 15, 29, 55· - κληρονομικό 5
δικαῖος 30· - Ἁγίου Ὁρους, βλ.
Νικόδημος⁴· - μονῆς Βατοπεδίου,
βλ. Παρθένιος¹⁴· - Γρηγορίου, βλ.
Σέργιος· - Διονυσίου, βλ.
Ἀθανάσιος²· - Δοχειαρίου, βλ.
Ἰωάσαφ¹⁴· - Ἐσφιγμένου, βλ.
Νικόδημος⁷· - Ζωγράφου, βλ.
Καλλίνικος³· - Ἰβήρων, βλ.
Σεραφεῖμ²· - Καρακάλλου, βλ.
Λεόντιος⁴· - Κασταμονίτου, βλ.
Θεοδόσιος²· - Κουτλουμουσίου, βλ.
Γρηγόριος²², Μακάριος⁷· - Λαύρας,
βλ. Ναθαναήλ²· - Παντοκράτορος,
βλ. Μάξιμος¹· - Σίμωνος Πέτρας,
βλ. Ἀκάκιος⁶· - Σταυρονικήτα, βλ.
Θεοφάνης², Κοσμάς¹· - τῶν Ρώσων,
βλ. Ἀρσένιος⁵· - Φιλοθέου, βλ.
Διονύσιος².
δικαίωμα, - ατα 1, 2, 9, 10, 19, 20, 51, 75· -
καθίσματος τῆς Ἁγίας Ἄννας 23· -
κελλιοῦ τοῦ Ἁγίου Ὁνουφρίου 30· -
κελλιοῦ τῶν Ἀρχαγγέλων 30· -
Πρωτάτου 4α· - τοπικά 5
δικαστήρια 52, 56· - ἐκκλησιαστικά 49· -
κοσμικά 49, 68
Διονύσιος¹ Β', οἰκουμενικός πατριάρχης
Κωνσταντινουπόλεως 8
Διονύσιος², δικαῖος Φιλοθέου 30
Διονύσιος³, ἐπίσκοπος Κασσανδρείας 26
Διονύσιος⁴, ἱερομόναχος Καρακάλλου 22
Διονύσιος⁵, ἱερομόναχος Χελανταρίου,
Πρωτοῦ τοῦ Ἁγίου Ὁρους 10
Διονύσιος⁶, μητροπολίτης Νικομηδείας 4β
Διονύσιος⁷, μητροπολίτης Παλαιῶν
Πατρῶν 4β
Διονύσιος⁸, μοναχὸς Ἁγίου Παύλου 28
Διονύσιος⁹, μοναχὸς Ἰβήρων 29
Διονύσιος¹⁰, μοναχὸς καὶ γέροντας
Σταυρονικήτα 16, 19
Διονύσιος¹¹, προηγούμενος Ἰβήρων 33
Διονύσιος¹² Σταυρονικήτιανός, παπα- 41,
49· προηγούμενος 49, 52· σκευοφύ-

λας τῆς μονῆς Σταυρονικήτα 62, 65
Διονυσίου μονῆ 6. - Βλ. καὶ Ἁγίου
Δημητρίου κελλί, δρόμος, περιοχή, -
Ἀθανάσιος², Ἀκάκιος²,
Ἀναστάσιος³, Γερβάσιος², Δαβίδ²,
Δαβίδ⁵, Δοσίθεος⁵, Ἰάκωβος²,
Ἰωακείμ⁷, Ἰωάσαφ¹⁵, Ματθαῖος⁷,
Μητροφάνης², Μισαήλ¹,
Παλλάδιος, Χριστόφορος².
διωραχαία, ἡ, 4α, 14, 28
δισάκι πέτζινο 61
δισκάρι 31
δισκοπότηρο 31
Δομενίκου ἀρχιεπίσκοπος, Λεόντιος¹ 4β· -
Δομενίκου καὶ Ἐλασσόνος ἀρχιεπί-
σκοπος, Τιμόθεος² 21
δόμνα, δομνίτζα 97. - Βλ. καὶ Ἑλένη
Μουρούζη, κυρά.
δόσεις ἐτήσιες 75
Δοσίθεος¹, ἐπίσκοπος Βελᾶς 4β
Δοσίθεος², κύρ, γέροντας Βατοπεδίου 6
Δοσίθεος³, μαΐστωρ τοῦ Κασταμονίτου
4α, 6
Δοσίθεος⁴, μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας
84, 95α β
Δοσίθεος⁵, μοναχὸς Διονυσίου 6
δοσίματα 16, 41, 74, 86· - βασιλικά 59, 60
Δούκας τοῦ Μιχάλη 11· - χωράφι στήν
Κάριανη 11. - Βλ. καὶ Μιχάλης τοῦ
Δούκα.
Δουκράνης, παπα- 21· - μύλος 21
Δοχειαρίου μονή 23. - Βλ. καὶ παλιόμυ-
λος, - Ἡσαΐας³, Ἰλαρίων, Ἰωάσαφ¹⁴,
Ἰωσήφ², Κάλλιτος¹, Κύριλλος⁷,
Λογγίνος, Σάββας³, Σωφρόνιος¹.
Δρακούλα, βλ. Στάμος τῆς Δρακούλας.
Δράμα 50· - μητροπολίτης Νεκταρίου² 4β.
Δράμαλης, βλ. Δημήτρης Δράμαλης.
δράμι 85
δρόμος 4α, 11 - 13, 21, 22, 25, 34, 44, 48· -
ἀπὸ τὸ χωριὸ Τζίτζο 21· - δημόσιος
6, 21, 22· - μονῆς Ἰβήρων 6· - μονῆς
Παντοκράτορος 4α· - παλιὸς 21, 28·

- πού ὁδηγεῖ στὴ μονὴ Διονυσίου 6·
- τῆς Ἑξοβᾶς καὶ τῶν Στεφανιανῶν
21. - Βλ. καὶ ὁδός.
- Δρυνινοπόλεως ἐπίσκοπος, Νικόδημος²
4β
- Δρύστρας μητροπολίτης, Ἀντώνιος²(;) 25
δωμάτιο 32, 65
- Δωρόθεος¹, μητροπολίτης Ἄργους καὶ
Ναυπλίου 4β
- Δωρόθεος², παπα- 14, 28. - Βλ. καὶ κελλί.
ἐγγραφο, - α 1, 4α, 6 - 10, 13 - 17, 20 - 31,
34, 35, 38, 40, 44 - 46, 49 - 57, 59, 60,
64, 65, 68 - 70, 72, 74 - 76, 79 - 82, 84
- 87, 89, 90, 92, 93, 95α β, 97 - 101· -
δανεισμοῦ 42, 64· - ἐκκλησιαστικά
25· - κοσμικά 25· - μονῆς
Σταυρονικήτα 78· - νοταριακό 61· -
Ὁθωμανικά 25
- ἐγγυητής 61
- ἐγκόλπιο 31, 74
- ἐγκριτος, Ἁγίου Ὁρους 4α
- Ἑξοβᾶ, ἡ, μετόχι τῆς μονῆς
Σταυρονικήτα 21, 44. - Βλ. καὶ δρό-
μος, κτήμα, πρόσδοδο, σύννορο.
- εἶδη κοσμικά 5
- εἰκόνα, - ες 7· - ἁγίου Νικολάου 74· -
ἁγίων 5.
- εἰσόδημα, - τα 1, 79· - καθίσματος -, μονῆς
-, μονυδρίου Σταυρονικήτα 1, 2, 3· -
μονῆς Φιλοθέου 1. - Βλ. καὶ
Γρηγόριος².
- Εἰσοδίων κελλί, τῆς μονῆς Σταυρονικήτα
15. - Βλ. καὶ Πύργου κελλί,
Τιμόθεος⁹.
- ἐξδοσις πατριαρχικῆ 54
- ἐκκλησία, ἐπισκόπου Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου
Ὁρους 13· - Καθολικῇ Μεγάλῃ τοῦ
Χριστοῦ 5· - μονῆς Ἀρχιμανδρίτου
41· - μονῆς Σταυρονικήτα 60· -
μονῆς Φακηνοῦ 4α· - Μυρέων 5· -
Πρωτάτου 34· - Σωτήρος Χριστοῦ,
στὴν Ἀδριανούπολη 24. - Βλ. καὶ
ναός.
- ἐκκλησιάρχης, βλ. Καλλίνικος¹⁰,
Νικόδημος⁸, Παΐσιος².
- ἐκμίσθωση 79
- ἐκτάσεις, χέρες τῆς μονῆς Σταυρονικήτα
2
- ἐκχώρηση 10, 20
- ἐλαιόδενδρα, τοῦ Ἀργύρου, γιοῦ τοῦ
Χατζηαγγέλου, καὶ τῶν ἀδελφῶν
του, Δημήτρι, Δήμου καὶ Χρασοῦ
47· - καθίσματος Σταυρονικήτα 1
- ἐλαιῶνες, μονῆς Σταυρονικήτα 2, 5
- ἐλέη 97· - ἐλεημοσύνη 5, 31, 50, 74, 86
- Ἑλένη Μουρούζη, δομνίτζα, ἀδελφὴ τοῦ
ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας Ἀλεξάνδρου
Μουρούζη, γυναίκα τοῦ σπαθάρου
Μπιπίκα (Ion Rosetti Bibică) 97
- ἐλιά (ὀροθέσιο) 4α· - μεγάλη 11· - ἐλιές
50, 67· - μάζεμα 52
- (ἐ)μπατίκιον 31
- ἐνέργεια ἀρχιερατικῆ 76
- ἐνέχυρο 37, 55, 64
- Ἐνθύμησις 5
- ἐνοικίασις 75· - ἐνοίκιο 55, 75, 82
- ἐνορία, τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ στὴν
Ἀδριανούπολη 24. - Βλ. καὶ
Νεκτάριος¹.
- ἐντολή, - ἐς 5, 7· - θεῖες 5, 7· - κυριακῆ 5
- ἐξαρθήματα, μονυδρίου Σταυρονικήτα 2
- ἐξαρχος 87· - Κωνσταντῖνος² 37· -
Βοιωτίας, βλ. Ἰωάσασφ¹⁰· -
Θετταλίας, βλ. Μητροφάνης⁴,
Νεόφυτος² Α'· - Μυρέων, Σίδης καὶ
Ἀτταλείας, βλ. Βασίλειος²· -
πατριαρχικός, βλ. Γρηγόριος³· - στὴ
μονὴ Ἀρχιμανδρίτου, βλ. Γαβριήλ⁶·
- τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους
87· βλ. καὶ Ἰωσήφ¹, Νικηφόρος⁶.
- ἐξοδα 41, 62, 69, 74, 99· - μονῆς Φιλοθέου
1. - Βλ. καὶ Μάρκος¹.
- ἐξουσία 3, 4β, 5, 9, 15, 19, 35, 63, 75, 86· -
κοσμική 74· - πλήρης 5· - πολιτικὴ 5
- ἐξουσιαστής, βλ. Ὁμέριμπασις,
Χασάναγας.

ἐξόφληση, δανείου 46, 64· - χρέους 71
 ἐπαρχία, βλ. Σέρρες.
 ἐπίδοση 4α
 ἐπιδρομές¹· - θαλάσσιες 5
 ἐπικράτεια Βενετική 60. - Βλ. καὶ *στάζω*
τοῦ Βενετζηάνου.
 ἐπιμάνικα, ἐπιμανίκια 69
 Ἐπιμηθεὺς 21, 25
 Ἐπισκοπή 21. - Βλ. καὶ ἀμπέλι, κῆπος.
 ἐπισκοπή, βλ. Ἱερισσοῦς.
 ἐπίσκοπος 5· Γαβριήλ³ 21· - Ἄετοῦ,
 Παχώμιος¹ 4β· - Ἀμυκλῶν,
 Ἰωακείμ³ 4β· - Ἀρδαμερίου,
 Φιλόθεος⁴ 4β· - Ἀχελῶν,
 Μακάριος² 4β· - Βελᾶς, Δοσίθεος¹
 4β, Ἰωάσαφ⁵ 21· - Βονδίτζης,
 Δαβίδ³ 4β· - Γλυκῆς 4β· -
 Δαμάλων καὶ Πεδιάδος,
 Παρθένιος¹ 4β· - Διανιλίας,
 Κάλλιτος² 4β· - Δρυινοπούλεως,
 Νικόδημος² 4β· - Ζημενῶν καὶ
 Ταρσοῦ, Νεόφυτος³ 4β· -
 Ζητουνίου, Ἀχιλλεῖος¹ 4β, 6· -
 Θαυμακοῦ, Ἰωάσαφ⁶ 4β· -
 Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους,
 Λαυρέντιος¹ 13· Μακάριος³ 4α β· -
 Κασσανδρείας, Διονύσιος³ 26· -
 Κίτρον, Σωφρόνιος² 4β· -
 Κυθέρων, Μητροφάνης³ 4β· -
 Λιτζᾶ καὶ Ἀγράφων, Λουκάς 4β· -
 Λιτῆς καὶ Ρεντίνης, Γεννάδιος¹ 4β· -
 Λωδοριαίου, Χαρίτων¹ 4β· -
 Μενδινίτζης, Γαβριήλ⁴ 4β· -
 Μπουζαίου, Γρηγόριος⁵ 31· -
 Πέτρας, Ἀκάκιος³ 4β· -
 Πολεαίνης, Κυπριανός¹ 4β· -
 Πολυφύγγου, Ἰωάσαφ⁷ 4β· -
 Πορθμοῦ, Ἡσαΐας¹ 4β, 6· -
 Ραδοβιδίου, Σιλβεστρος² 4β· -
 Ριμνίκου 69· Στέφανος¹ 31· -
 Σερβίων, Γερόντιος 4β· - Σταγῶν,
 Νεόφυτος⁴ 4β· - Φαναρίου,
 Μαρτύριος 4β· - Ὡλένης, Ἀκάκιος⁴

4β
 ἐπιστοασία 3· - μονῆς Ἀρχιμανδρίτου 86
 ἐπιστάτης, - ες, μονῶν τῆς Βλαχίας 84· -
 Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους 53,
 55· βλ. καὶ Γεράσιμος⁵, Ἱερεμίας⁸,
 Νεόφυτος¹², Φιλόθεος⁷· - Κοινοῦ
 91· - μονῆς Ἀρχιμανδρίτου, βλ.
 Βησσαρίων Λαυριώτης, Γρηγόριος²·
 - μονῆς Σταυρονικήτα, βλ.
 Χρῦσανθος².
 ἐπιστολή 37, 38, 43, 59, 87· - εὐχετική 72· -
παρακλητική 87· - συστατική 27. -
 Βλ. καὶ γράμμα, *γραφῆ*, σγίλλιο.
 ἐπιταγή αὐθεντική 87
 ἐπιτηρητής, βλ. Ἰάκωβος⁴.
 ἐπιτίμηση 5
 ἐπιτροπική 61
 ἐπίτροπος, - οἱ 58, 61· βλ. καὶ Ἰάκωβος⁴,
 Μῆτζος Μαυρομάτης· - Κοινότητος
 τοῦ Ἀγίου Ὁρους 89-91· βλ. καὶ
 Δαμασκηνός¹, Μακάριος¹· - μονῆς
 Ἀρχιμανδρίτου, βλ. Βησσαρίων
 Λαυριώτης, Γρηγόριος²,
 Κωνσταντῖνος Ντουδέσκος· - μονῆς
 Σταυρονικήτα 91· βλ. καὶ
 Ἀναστάσης³, Γαβριήλ⁶, Δημήτριος³,
 Τζιανίτης, Χρῦσανθος²· - μονῆς τῶν
 Ρώσων, βλ. Γρηγέντιος· - τῶν
 Ἀγιορειτῶν 84· βλ. καὶ Βησσαρίων
 Λαυριώτης, Καλλίνικος¹⁰.
 ἔποικοι 1
 ἔρανος 16
 ἐργασίες οἰκοδομικῆς 7
 ἐργαστήρι, - ια 55· - τοῦ γραμματικοῦ 18·
 - τοῦ κυρ Διαιμάντη Λυψιάνου, στή
 Θεσσαλονίκη 43
 ἔργο ποιμαντικὸ 5
 ἔστια κοινοβιακή 5
 Ἐσφιγμένον μονή, βλ. περιοχή, -
 Ἀνθιμος⁷, Γαβριήλ¹¹, Γεράσιμος³,
 Γεώργιος¹, Θεόδουλος¹, Κάλλιτος⁵,
 Νήφων¹, Νικηφόρος³, Νικόδημος⁷.
 ἑταίρειες κοσμικῆς 5

Εὐθύμιος¹, ἱερομόναχος 10
 Εὐθύμιος², ἱερομόναχος, Πρῶτος τοῦ
 Ἀγίου Ὁρους 1
 Εὐρίπου μητροπολίτης, Τιμόθεος⁶ 4β
 Ἐφρεσος, βλ. Νεόφυτος² Α΄.
 ἔφημέριος, βλ. Νεκτάριος¹.
 ζαγάρια 75
 Ζάκυνθος 59, 60· - πρωτοπαπᾶς, βλ.
 Βασίλειος Καρρόρης. - Βλ. καὶ
 Ἰάκωβος⁴.
 ζαμπίτης, zăbit 21, 27, 28· - Ἀγίου
 Ὁρους, βλ. Ἀλούμπεγης, Ἰσλάμ
 ἀγάς, Χασάναγας· - τοῦ τόπου
 [Γοματίου:] 48
 ζάρφια 88
 Ζα(μ)φείρης, ἀνιψιὸς τοῦ Γρηγορίου
 Σταυρουπόλεως 79, 88, 92, 93, 96· -
 γραφέας 93. - Βλ. καὶ Γρηγόριος².
 Ζα(ν)προύς, βλ. Ἰωάννης Ζαπρούς,
 Νικόλας Ζαπρούς, Πέτρος
 Ζανπρούς.
 Ζαχαρίας¹, ἱερομόναχος Σταυρονικήτα
 61· παπα-, πνευματικός 58· - διαθή-
 κη 61· - ἐπίτροπος, βλ. Μήτζος
 Μαυρομάτης.
 Ζαχαρίας², παπα-, ἀπὸ τὸ σταυρονικη-
 τικὰν κελλὶ τῶν Ἀρχαγγέλων 68
 ζαχερέδες 99
 Ζάχος, κύρ, μάρτυρας 19
 Ζερβός, παλιὸς μύλος 21
 Ζημενῶν καὶ Ταρσοῦ ἐπίσκοπος,
 Νεόφυτος³ 4β
 ζητεία 74
 Ζητουνίου ἐπίσκοπος, Ἀχίλλιος¹ 4β, 6
 Ζιντζου, χώρα, βλ. Τζιτζο.
 Ζιχνῶν μητροπολίτης, Νεόφυτος⁹ 4β
 ζωᾶ 75· - θηλυκὰ 5· - μονῆς Φιλοθέου 2
 Ζωγράφου μονή, βλ. Ἀκάκιος⁵,
 Βασίλειος¹, Καλλίνικος³,
 Ματθαῖος⁴, Στέφανος³, Συμεών⁶.
 Ζώης, κύρ, τοῦ Δημητρίου 61
 Ζωίτζα, κοκίνα, θυγατέρα τοῦ
 Κωνσταντίνου Ντουδέσκου 41

ζωνάρι μεταξωτὸ 61· - ζώνη 61
 Ζωσιμᾶς, παπα- 20
 ἡγεμόνας 84, 86, 87, 96· - τῆς Βλαχίας 84,
 86, 87, 95β, 96, 97. - Βλ. καὶ
 Ἀλέξανδρος Μουρούζης,
 Κωνσταντῖνος Ραχοβίτσα,
 Κωνσταντῖνος Χαντζερῆς, Σερμπάν
 Καντακουζηνός.
 ἡγουμενεία 86
 ἡγούμενος 3, 5, 6, 30, 31, 34, 41, 43, 84, 86,
 87· Γρηγόριος⁶ 33· - μονῆς Ἀγίου
 Παύλου, βλ. Τιμόθεος⁴· -
 Ἀρχιμανδρίτου 31, 84, 86, 87, 90, 96,
 97· βλ. καὶ Ἀνθίμος⁸, Γρηγόριος²,
 Καλλίνικος¹⁰, Μακάριος⁴,
 Νεόφυτος⁶· - Βατοπεδίου, βλ.
 Κάλιστος³, Μακάριος⁵· -
 Γηρομερίου, βλ. Γρηγόριος³· -
 Γρηγορίου, βλ. Νικάνωρ· -
 Διονυσίου, βλ. Ἰάκωβος²· - Ἰβήρων,
 βλ. Γαβριήλ⁵, Θεωνάς¹, Ἰεζεκιήλ,
 Παρθένιος², Σιλβεστρος³· -
 Κουτλουμουσίου, βλ. Ἀκάκιος⁷,
 Ἀνανίας²· - Λαύρας, βλ. Ἰωακείμ⁴,
 Παῖσιος²· - Ξενοφώντας, βλ.
 Παρθένιος³· - Ξηροποτάμου, βλ.
 Γεδεών· - Σίμωνος Πέτρας, βλ.
 Συμεών³· - Σταυρονικήτα 5, 13, 24·
 βλ. καὶ Ἀρσένιος⁴, Γρηγόριος²⁰,
 Καλλίνικος⁴, Σιλβεστρος³,
 Χρύσανθος²· - τῶν Ρώσων, βλ.
 Γεννάδιος².
 Ἡλίας καὶ Φίλιππος Παγιάδες, ἀπὸ τὸ
 Γομάτι 48
 Ἡρακλείας μητροπολίτης, Γαβριήλ²¹·
 Ἰωαννίκιος³ 25· Κύριλλος⁴ 4β·
 Ματθαῖος⁶ 4β
 Ἡσαΐα¹, ἐπίσκοπος Πορθμοῦ 4β, 6
 Ἡσαΐας², μοναχός, γραφέας 45
 Ἡσαΐας³, μοναχός Δοχειαρίου 28, 29
 ἡσυρλής 85
 θάλασσα (δορθέσιο) 4α, 5, 11 - 13, 25, 26
 Θανάσης Περερόδης, μάρτυρας 51

Θάσος 18, 50, 67, 83. - Βλ. και ἀγάς,
Μαριές.
Θαυμακού ἐπίσκοπος, Ἰωάσαφ⁶ 4β
Θεοδόσιος¹, ἱερομόναχος Ξενοφῶντος 29
Θεοδόσιος² Κασταμονίτης, δικαῖος 30
Θεοδόσιος³, μητροπολίτης Κυζίκου 4β
Θεοδόσιος⁴, μητροπολίτης Οὐγγροβλα-
χίας, μάρτυρας 31
Θεοδόσιος⁵, μητροπολίτης Ρόδου 4β
Θεοδόσιος⁶, μητροπολίτης Φιλίππων 4β
Θεοδόσιος⁷ Χιώτης, παπα- 64
Θεόδουλος¹, ἀπὸ τοῦ Σιμένου
(Ἑσφιγμένου) 29
Θεόδουλος², μητροπολίτης Περιθεωρίου
4β
Θεοδωράκης Κομνηνός, Λημναῖος,
πιστελματίζης 67
Θεοδώρητος, μητροπολίτης Βάρνης,
πρώην 21
Θεόδωρος¹, γέρο-, ἀπὸ τὸ Γομάτι 48
Θεόδωρος², ἱερέυς, μάρτυρας 66
Θεόδωρος Καμπᾶς, Teodoro Cambà,
νοτάριος 61· - *κάγγελο* 61
Θεόδωρος τοῦ Τόμπολου 11, 12· - χωρά-
φι στὴν Κάριαν 11, 12
Θεόκλητος¹ Κουτλουμουσιανός, παπα-,
κελλιώτης τοῦ Ἀγίου Γεωργίου 34
Θεόκλητος², κύρ, δάσκαλος 58· - ἀνυμιός
58
Θεόκτιστος, μοναχός Ἰβήρων 6
Θεοτόκος ἡ Παντάνασσα, βλ. ναός.
Θεοτόκου μονή, ἡ ἐπονομαζόμενη τοῦ
Γηρομερίου, βλ. Γηρομερίου μονή.
Θεοτόκου μονή, ἡ ἐπονομαζόμενη τοῦ
Σταυρονικήτα, βλ. Σταυρονικήτα
μονή.
Θεοφάνης¹, ἀπὸ τοῦ Γρηγορίου 29
Θεοφάνης², ἱερομόναχος, δικαῖος μονῆς
Σταυρονικήτα 14, 19
Θεοφάνης³, μοναχός 5· - υἱός, βλ.
Συμεών¹².
Θεοφάνης⁴, πατριάρχης Ἱερουσαλὴμ 21
Θεοφάνης⁵, Φερσάλλων 25

Θεοφύλακτος, ἀπὸ τῶν Ἰβήρων 22
Θεσπρωτία 3
Θεσσαλονίκη 43, 71, 72, 77, 78, 80· -
μητροπολίτες Θεωνᾶς² 5,
Καλλίνικος⁶ 25, Μητροφάνης⁴ 4β,
Παῖσιος⁴ 21. - Βλ. καὶ Διαμάντης
Λυψιάνος, Ἱερεμίας².
Θετταλίας ἔξαρχος, βλ. Μητροφάνης⁴,
Νεόφυτος² Α΄.
Θεωνᾶς¹, ἱερομόναχος, ἡγούμενος
Ἰβήρων 15
Θεωνᾶς², μητροπολίτης Θεσσαλονίκης 5
θεωρία 7
Θηβαῖδος μητροπολίτης, Μελέτιος³ 54,
56· μάρτυρας 56
Θηβῶν μητροπολίτης, Ἰωάσαφ¹⁰ 4β, 6·
ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης
Βοιωτίας 6
Θηριανός, βλ. Λευθέρης τοῦ Θηριανοῦ.
Θῆσος 47
θύλακος 48
Θωμᾶς Κλάδος 24· - σύζυγος, βλ.
Κουρτέσα. - Βλ. καὶ Ἀλέξιος, Δαβίδ
Γεοντζόγλου.
Ἰάκωβος¹, γέροντας Σταυρονικήτα 52
Ἰάκωβος², ἱερομόναχος καὶ ἡγούμενος
Διονυσίου 4α
Ἰάκωβος³, μοναχός Σίμωνος Πέτρας 9
Ἰάκωβος⁴, παπα-, προηγούμενος 59, 60·
*ἀνώτερος ἐπίτροπος καὶ συντη-
ρητὴς στὴ Ζάκυνθο* 59· *ἀνώτερος
ἐπιτηρητὴς νοικοκυρίας* στὴ
Ζάκυνθο 60
Ἰβηρίτες 15
Ἰβήρων μονή 4α, 5, 14, 15, 28. - Βλ. καὶ
δρόμος, κώδικας, ὁδός, προεστός, -
Βενέδικτος², Γαβριήλ⁵, Γεράσιμος⁴,
Δαμασκηνός¹, Δαμασκηνός³,
Διονύσιος⁹, Διονύσιος¹¹,
Θεόκτιστος, Θεοφύλακτος,
Θεωνᾶς¹, Ἱεζεκιήλ, Κύριλλος²,
Μισαήλ², Νικηφόρος⁶, Παρθένιος²,
Σάββας², Σάββας⁶, Σαμουήλ²,

- Σεραφεΐμ¹, Σεραφεΐμ², Σίλβεστρος³, Φιλόθεος⁶.
- Ἰγνάτιος¹, μοναχός 83, 99, 100· γραφέας 83
- Ἰγνάτιος², παπα-, πνευματικὸς ἀπὸ τὸ σταυρονικητιανὸν κελλὶ τῶν Ἀγίων Πάντων 68
- Ἰγνάτιος ῥάπτης, μάρτυρας 83
ιδιώγραφο 41
ιδιοκτησία 6, 18, 28, 34· μόνιμη 6· πλήρης 30· - Βλ. καὶ Ἰωάννης τοῦ Πούλου, Στεριανὸς τοῦ Μακρυνικόλα, Συρίκας.
- Ἰεζεκιήλ Ἰβηρίτης, ιερομόναχος καὶ ἡγούμενος 16· μάρτυρας 27
- Ἰερεμίας¹ Α', οἰκουμενικὸς πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως 3· 7, 25· πρῶν 8· κτίτωρ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα 5, 6· *παναγιώτατος αὐθέντης καὶ δεσπότης, μετόνομασθῆς Ἰωάννης* 5· διαθήκη καὶ διατύπωση 5· *διαθηκῶα διαταγή καὶ διατύπωση* 7· διατάξεις 5· παραίνεση 7· παρακαταθήκη 5· παράφραση τῆς διαθήκης 5· *ὑποτύπωση* 7
- Ἰερεμίας² Θεσσαλονικέος, Θεσσαλονικέως, παπα- 64· - χρός 64
- Ἰερεμίας³ Λαυριώτης, ιερομόναχος 22
- Ἰερεμίας⁴, μητροπολίτης Λακεδαιμονίας 4β
- Ἰερεμίας⁵, μητροπολίτης Παροναξίας 4β
- Ἰερεμίας⁶, πνευματικὸς 26
- Ἰερεμίας⁷, προηγούμενος 33
- Ἰερεμίας⁸, προηγούμενος Βατοπεδίου, ἐπιστάτης τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους, μάρτυρας 55
- Ἰερισσός 13· ἐπισκοπή 13· - ἐπίσκοπος Ἰερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους 13· Λαυρέντιος¹ 13· Μακάριος³ 4α β· - κελλὶ σταυρονικητιανὸν 13
- Ἰερόθεος¹ 38
- Ἰερόθεος² Βατοπεδινός, παπα-, κελλώτης τῆς Ἀναλήψεως 34
- Ἰερουσαλὴμ πατριάρχης, Θεοφάνης⁴ 21
- Ἰκονίου μητροπολίτης, Χαρίτων³ 4β
- Ἰλαρίων τοῦ Δοχειαρίου 6
ἰλλιάμ 77, 78
ἱματισμός 5
- Ἰμβρου μητροπολίτης, Λεόντιος³ 4β
- Ἰμπεῖς, βλ. Μεμέτπασης τοῦ Ἰμπεῖ.
Ἰνδικτιῶνα 1, 4α· 9, 21, 24, 25
- Ἰουστινιανῆς πρῶτης καὶ πάσης Βουλγαρίας ἀρχιεπίσκοπος, Μητροφάνης¹ 21
- Ἰολάμ ἀγός, ζαμπίτης Ἀγίου Ὁρους 27· - σφραγίδα τουρκικὴ 27
- Ἰσμαήλ, βλ. Μεχεμέτ Ἰσμαήλ.
- Ἰσοῦφης τοῦ Σερφετεῖν 11· - χωράφι στὴν Κάριανη 11
- Ἰωακείμ¹, ἀρχιεπίσκοπος Προικονήσου 4β
- Ἰωακείμ², ἀρχιεπίσκοπος Πωγωνιανῆς 4β
- Ἰωακείμ³, ἐπίσκοπος Ἀμυκλῶν 4β
- Ἰωακείμ⁴, ἡγούμενος Λαύρας 1
- Ἰωακείμ⁵, μοναχὸς Βατοπεδίου 22
- Ἰωακείμ⁶ ὁ Σκαπετοράχης 10· ὁ χαλκεὺς 9· - κελλὶ 9, 10
- Ἰωακείμ⁷, προηγούμενος καὶ σκευοφύλαξ Διονυσίου 34
- Ἰωακείμ⁸ Σταυρονικητιανός, προηγούμενος, μάρτυρας 31
- Ἰωάννης¹ 96
- Ἰωάννης², βλ. Ἰερεμίας¹ Α'.
- Ἰωάννης³, λός τοῦ γραμματικοῦ, μάρτυρας 18
- Ἰωάννης⁴, παπα-, μάρτυρας 18
- Ἰωάννης⁵, χατζη -, γραφέας, μάρτυρας 42
- Ἰωάννης Γούτα Κανταντζιόγλου 72, 77, 78, 80
- Ἰωάννης Ζαπρούς, μάρτυρας 23· - Βλ. καὶ Νικόλας Ζαπρούς, Πέτρος Ζανπρούς.
- Ἰωάννης Λικατζός, μάρτυρας 23
- Ἰωάννης Μάνεσης, βλ. Πέτρος Ἰωάννου

Μάνεση.

Ἰωάννης Νικόλα Μαδούρου, μάρτυρας
23. - Βλ. καὶ Γεώργης Μαδοῦρος,
Νικόλας Μαδοῦρος.

Ἰωάννης Νικορῆζης, μάρτυρας 23

Ἰωάννης Πεπέρης, μάρτυρας 23

Ἰωάννης τοῦ Ποῦλου 18· - ἰδιοκτησία 18

Ἰωάννης τοῦ Σούλα 11· - χωράφι στήν
Κάριανη 11

Ἰωάννης τοῦ Σουσούλη 11· - χωράφι στήν
Κάριανη 11. - Βλ. καὶ Κοσίνας τοῦ
Σουσούλη, Κώστας Κοσίνα.

Ἰωάννης Χαμοθώρης, μάρτυρας 23

Ἰωάννης Χωματιανός, μάρτυρας 23

Ἰωαννίκιος¹, ἀπὸ τοῦ Καρακάλλου 16

Ἰωαννίκιος²(;), μητροπολίτης Βερροίας
25

Ἰωαννίκιος³, μητροπολίτης Ἡρακλείας 25

Ἰωαννίκιος⁴, μητροπολίτης Προῦλάβου,
πρώην, θεῖος τοῦ ἱεροδιακόνου
Ἰωάσαφ 37· - συγγενεῖς 37. - Βλ. καὶ
Ἰωάσαφ⁸.

Ἰωάννινα 61· - μητροπολίτες Νήφων² 4β,
Παρθένιος⁹ 25

Ἰωάσαφ¹, γέρο-, Σιμόπετρας 35

Ἰωάσαφ², γέρων Κουτλουμουσίου 16

Ἰωάσαφ³, γέρων Ξηροποτάμου 16

Ἰωάσαφ⁴, ἐκ Μονεμβασίας 21

Ἰωάσαφ⁵, ἐπίσκοπος Βελᾶς 21

Ἰωάσαφ⁶, ἐπίσκοπος Θαυμακοῦ 4β

Ἰωάσαφ⁷, ἐπίσκοπος Πολυφύγγου 4β

Ἰωάσαφ⁸, ἱεροδιάκονος 37· - συγγενεῖς 37.
- Βλ. καὶ Ἰωαννίκιος⁴.

Ἰωάσαφ⁹, μητροπολίτης

Ἀδριανουπόλεως 4β

Ἰωάσαφ¹⁰, μητροπολίτης Θηβῶν 4β, 6·
ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης
Βοιωτίας 6

Ἰωάσαφ¹¹, μητροπολίτης Κορίνθου 4β

Ἰωάσαφ¹², μητροπολίτης Κορίνθου 25

Ἰωάσαφ¹³, μητροπολίτης Μονεμβασίας
4β

Ἰωάσαφ¹⁴, μοναχός, δικαίου Δοχειαρίου

30

Ἰωάσαφ¹⁵, μοναχός καὶ γέροντας
Διονυσίου 10

Ἰωάσαφ¹⁶, μοναχός καὶ γέροντας
Σταυρονικήτα 19

Ἰωήλ, ἱερομόναχος καὶ προηγούμενος
Ξηροποτάμου 14

Ἰωσήφ¹, διδάσκαλος, ἀπὸ τῆς μονῆς
Βατοπεδίου, ἔξαρχος τῆς
Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους 87

Ἰωσήφ², ἱερομόναχος Δοχειαρίου 4α

Ἰωσήφ³, προηγούμενος Λαύρας 33
κάβια, ἡ 65

καβούλη, καν(ι) 42

κάγγελο, βλ. Θεόδωρος Καμπᾶς.

καδλίκι 79. - Βλ. καὶ Παλομίτζα.

καζάνι 65

Καζηλεβέντι, τοῦ, χωράφια στήν Κύπρια
26

Καζῆς, βλ. Μίχος τοῦ Καζῆ.

καθηγούμενος, βλ. ἡγούμενος.

κάθισμα, βλ. Ἁγία Ἄννα, Σταυρονικήτα,
- Γρηγόριος³ - καθίσματα, μονῆς
Σταυρονικήτα 5

καθισματάριοι 9

Καθολικὴ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ

Ἐκκλησία 5, 76· - προνόμιο 76· -
πρωτοσύγγελος, βλ. Μᾶρκος¹.

καθολικό, μονῆς Σταυρονικήτα 23

καῖκι 68, 85

καίμακαμης, βλ. Χασάναγας.

Καρίμη, βλ. Κασαῖμη Καρίμη.

Κακαμίε, βλ. κτῆμα.

καλλιέργεια γεωργικὴ 5

Καλλίνικος¹ Ἀγιοπαντίτης, μάρτυρας 27

Καλλίνικος², γέρο- 85

Καλλίνικος³ Ζωγραφίτης, ἱερομόναχος,
δικαῖος 30

Καλλίνικος⁴, ἡγούμενος Σταυρονικήτα 52

Καλλίνικος⁵, ἱερομόναχος Φιλοθέου 14

Καλλίνικος⁶, μητροπολίτης

Θεσσαλονίκης 25

Καλλίνικος⁷, μοναχός Κουτλουμουσίου

22

Καλλίνικος⁸, μοναχός Παντοκράτορος 28
 Καλλίνικος⁹, μοναχός Σίμωνος Πέτρας 14
 Καλλίνικος¹⁰, παπα- 86, 90, 97· ἀρχιμαν-
 δρίτης Σταυρονικήτα 70, 71, 90, 93,
 94, 96· ἐκκλησιάρχης Σταυρονικήτα
 86, 90· ἐπίτροπος τῶν Ἀγιορειτῶν
 στή Βλαχία 84, 86· ἡγούμενος μονῆς
 Ἀρχιμανδρίτου 90, 93, 94, 96, 97·
 μαθητῆς τοῦ Γρηγορίου
 Σταυρουπόλεως 84· σκευοφύλαξ
 Σταυρονικήτα 70, 71. - Βλ. καὶ
 Γρηγόριος².

Καλλίνικος¹¹, παπα-, προηγούμενος
 Σμόπετρας 35

Καλλίνικος¹², προηγούμενος 33

Καλλίνικος¹³, προηγούμενος Ξενοφώντας
 53

Καλλίνικος¹⁴, προηγούμενος
 Σταυρονικήτα 44

Κάλλιτος¹, Δοχειαρίου, μάρτυρας 27

Κάλλιτος², ἐπίσκοπος Διαυλίας 4β

Κάλλιτος³, ἱερομόναχος καὶ ἡγούμενος
 Βατοπεδίου 4α

Κάλλιτος⁴, μοναχός, ἀδελφός τοῦ
 Γρηγορίου Πηρομερίτη 1, 2. - Βλ. καὶ
 Γρηγόριος³.

Κάλλιτος⁵, μοναχός Σιμένου
 (Ἑσφιγμένου) 9

καλογερικόν 42

Καλότας, βλ. Μιχαλάκης τοῦ Καλότα.

καλύβα, βλ. Γεώργιος³.

καλύμματα 31

καμαράσης δεύτερος, *camaras* 96

Καμάρης 63· - κόρη, βλ. Χάιδω
 Χατζήδαινα. - Βλ. καὶ Ἀθανάσης²,
 Δημιος¹.

καμουχάς 69

Καμπάς, βλ. Θεόδωρος Καμπάς.

κάμπος, στή χώρα Ζίντζου 44

κανόνες 5· - ἱεροὶ 8

καντάρι 101

καοντέλα 61

Καπήδης, κύρ, μάρτυρας 19· - Καπήδου,
 στού, χωράφι 19

Καπρούλη κελλί, βλ. Ἀγίου Νικολάου
 τοῦ Καπρούλη κελλί.

Καραβιδόλακος 21

καραβοστάσιον 26

Καρακάλλου μονή, βλ. Ἄνθιμος²,
 Γεράσιμος⁵, Διονύσιος⁴,
 Ἰωαννίκιος¹, Λεόντιος⁴,
 Παρθένιος¹², Φιλάρετος, Φίλιππος.
 Καρακουσάδες, Καρακούσης, βλ. Μίχος
 τοῦ Καρακούση, Φίλιππος τοῦ
 Καρακούση.

Καρατζίας, βλ. Τόγτζιας τοῦ Καρατζία.

Καρέα, Καρία, βλ. Κάριανη.

Κάριανη, χωριό 11, 63, 101· - μετόχι τῆς
 μονῆς Σταυρονικήτα 11. - Βλ. καὶ
 λιβάδι, σουμπασάδες, χωράφι, -
 Ἀλέξης τοῦ Γεγετέρη, Αὐγουστήνης
 τοῦ Ἀντώνη, Ἀχουμάν Μπαλή,
 Γεράκης, Γεώργης τοῦ παπαῖ,
 Πισούφης Λαγουντίνης, Δημήτρης
 τοῦ παπαῖ, Δημιος Ἀγελαδάρης,
 Δημιος ράπτης, Δημιος τοῦ
 Ἀθανάση, Δημιος τοῦ Μελαντίνου,
 Δημιος τοῦ Συναδινού, Δούκας τοῦ
 Μιχάλη, Θεόδωρος τοῦ Τόμπολου,
 Ἰσούφης τοῦ Σερεφετήνη, Ἰωάννης
 τοῦ Σούλα, Ἰωάννης τοῦ Σουσουλή,
 Κοσίνας τοῦ Σουσουλή,
 Κωνσταντᾶς, Κωνσταντίνος τοῦ
 Ἀργυροῦ, Κώστας Κοσίνα, Κώστας
 τοῦ Βασίλη, Κώστας τοῦ Σουσουλή,
 Μανόλης³, Μαυροειδής,
 Μαχουμούτης τοῦ Ἀλαγκήζη,
 Μιχάλης τοῦ Ἀθανάση, Μιχάλης
 τοῦ Δούκα, Μίχος τοῦ Καζή,
 Μουσταφᾶς τῆς Σέλως, Μπαλῆς
 τοῦ Μοράτη, Μπρεϊμῆς τῆς Σέλως,
 Τόγτζιας τοῦ Καρατζία,
 Τουργούτης τοῦ Ἀχουμάτη,
 Φράγκος, Χουσεϊνῆς.

καρυδιτζια 101

Καρυές 1, 4α, 10, 17, 30, 45. - Βλ. και
βίγλα, Μεγάλη Σύναξη, ὁδός, πύρ-
γος, *σκήτεις*.
Κασαύμη Καρίμη 24
Κασσάνδρα 25, 26, 42, 46, 82, 85· - χερσό-
νησος 25. - Βλ. και χωράφι, -
Ἀχμέταγας.
Κασσανδρείας ἐπίσκοπος, Διονύσιος³ 26
Κασταμονίτου μονή, βλ. φράγμα, -
Δοσίθεος³, Θεοδόσιος², Παχώμιος².
καστανιές (ὀρθόεσις) 22
Καστρέτζης τοῦ Μανόλη, μάρτυρας 18
κατάλογος 7, 9, 31· - χρεωστικῶν ὁμολο-
γιῶν 71, 72, 85
κατάλυμα 2
κατάσταση και πολιτεία κοινοβιακή 5. -
Βλ. και διάταξη.
κατάστιχο, - α 87· - μονῆς Ἀρχιμανδρίτου
92· - μονῆς Σταυρονικήτα 69, 71, 72,
81, 92· - χρεωστικῶν ὁμολογιῶν 67.
- Βλ. και Γρηγόριος², Γρηγόριος²⁵.
κατενόδιον 98
κατῆς 16
κατιφές, κόκκινος 69
Κατούνα, χωριὸ τῆς στερεᾶς 61
κατοχή 25, 88, 92
καύμιας, τοῦ καμπαναρίου 32
κέδρος 21
κειμήλια ἱερὰ 5
κελλάκι 40. - Βλ. και κελλί.
κελλί, - ἄ 4α, 5, 10, 68· - καθίσματος τοῦ
Σταυρονικήτα 1, 2· - Μεγάλης
Μέσης 30· - μονῆς Βατοπεδίου, βλ.
Ἀναλήψεως κελλί· - μονῆς
Διονυσίου, βλ. Ἀγίου Δημητρίου
κελλί· - μονῆς Κουτλουμουσίου, βλ.
Ἀγίου Γεωργίου κελλί, Παναγίας
κελλί· - μονῆς Λαύρας, βλ. Ἀγίας
Τριάδας κελλί· - μονῆς Σίμωνος
Πέτρας, βλ. Προφήτου Ἡλιοῦ
κελλί· - μονῆς Σταυρονικήτα 2, 3, 5,
68· *εἰς τοὺς κήπους* 20· βλ. και
Ἅγιος Νικόλαος, Ἀγίου

Ὀνουφρίου κελλί, Ἀγίων Πάντων
κελλί, Ἀρχαγγέλων κελλί,
Εἰσοδίων κελλί, Ἱερισός,
Προφήτου Ἡλιοῦ κελλί, πύργος· -
μονῆς Φακηνοῦ 4α· - μονῆς
Χιλανδαρίου, βλ. Πισασκάς· - πρω-
τατινά 10, 30· βλ. και Ἀγίου
Ὀνουφρίου κελλί, Ἰωακεὶμ⁶· - ρωσι-
κό 9· βλ. και φράχτης· - τοῦ
Ἀκακίου 6· βλ. Ἀκάκιος¹· - τοῦ
Βενεδίκτου 6· βλ. Βενέδικτος¹· - τοῦ
Γρηγορίου Γηρομερίτη 5· βλ.
Γρηγόριος³· - τοῦ παπα Δωροθέου
14, 28· βλ. Δωρόθεος². - Βλ. και
Ἀγίου Βασιλείου κελλί, Ἀγίου
Νικολάου τοῦ Καπρουλή κελλί,
κελλάκι, ὁμολογία, περιοχή.
κελλιώτης 10, 34, 55, 68. - Βλ. και Δαβίδ²,
Θεόκλητος¹, Ἱερόθεος², Κοσμάς⁴,
Ραφαήλ¹, Τιμόθεος³, Φιλόθεος³.
κέντημα 69
κεντήστρα 69
Κερασσοῦντος μητροπολίτης, Νεόφυτος¹⁰
21
κερὶ 4α, 6, 34
κέσμιον 82, kesim 82, 85· - *κέσμι*, kesme
75· - ἐτήσιο 75
κεφάλαιο 46, 55, 72
κῆπος, - οἱ 11, 22, 35· - μονῆς
Σταυρονικήτα 5· - τρεῖς, στήν
Ἐπισκοπή 21
Κήρυκας, βλ. Νικολός Κήρυκα.
κιλό 19, 101
Κίτρους ἐπίσκοπος, Σωφρόνιος² 4β
Κλάδος, βλ. Θωμᾶς Κλάδος.
Κλήμης, ἀρχιεπίσκοπος Προκοννήσου 21
κληρονομία πατρική 21
κληρονομοδιάδοχοι, βλ. Γρηγόριος³.
κληρονόμος, - οἱ 55. - Βλ. και Γαβριήλ⁶,
Γρηγόριος³.
Κόβους, γέρο-, ἀπὸ τὸ Γομάτι 48
κουάδα, - ες 14, 25
Κοῖνάροι, *Κοννάροι* 62· - μνημεῖα 21

κοινοβιακή διάταξη και κατάσταση 5· -
κοινοβιακή κατάσταση και πολι-
τεία 5
κοινοβιακό σύστημα 5, 7
κοινοβιακός τύπος 5
κοινόβιον 5
Κοινόν 91· - μέλος 94
Κοινότητα, Ἁγίου Ὁρους 32, 53, 55, 68,
87, 90, 91· - ἔξαρχοι 87· βλ. και
Ἰωσήφ¹, Νικηφόρος⁶ - ἐπιστάτες
53, 55· βλ. και Γεράσιμος⁵,
Ἰερεμίας⁸, Νεόφυτος¹² - ἐπίτροποι
89-91· βλ. και Δαμασκηνός¹,
Μακάριος¹ - Βλ. και σφραγίδα.
*κοκόν*α, ἡ 97· - Βλ. και Ζωίτζα.
*κολόφ*η 69
κονάκι, παλιό τῆς μονῆς τῶν Ρώσων 55· -
σταυρονικητιανό, βλ. Ἀγίων
Πάντων κελλί.
Κονιάρα, βλ. Μαρουμουτῆς τῆς
Κονιάρας.
Κό(ν)τζας, βλ. Γεώργης Κότζας,
Δημήτρης Κόντζας.
Κοντοσκάλι 8· - Βλ. και
Κωνσταντινούπολη.
Κορακοφωλέα 4α
κορδόνι 69
Κορίνθου μητροπολίτης, Ἀνθιμος⁶ 21·
Ἰωάσαφ¹¹ 4β· Ἰωάσαφ¹² 25
Κορνήλιος 50
Κοσίνας τοῦ Σουσούλη, πατέρας τοῦ
Κώστα 11· - χωράφι στήν Κάριανη
11· - Βλ. και Ἰωάννης τοῦ
Σουσούλη, Κώστας Κοσίνα.
Κοσμάς¹, δικαῖος Σταυρονικήτα 50
Κοσμάς², μοναχός και γέροντας
Παντοκράτορος 10
Κοσμάς³, μοναχός Λαύρας 28
Κοσμάς⁴, παπα-, κελλιώτης τῶν Ἀγίων
Πάντων 36
κοσμικός 5, 25
Κοτρο(ν)τζί(ν)ιανίου -, Κοτροτζάνου ἀρχι-
μανδριτής, βλ. Βησσαρίων

Λαυριώτης.
κονικά 82
Κουνάροι, βλ. Κοινάροι.
Κουρτέσα, κόρη τοῦ Γεουρτζόγλου και
σύζυγος τοῦ Θωμά Κλάδου 24· -
Βλ. και Ἀλέξιος, Δαβίδ
Γεουρτζόγλου.
κούρτις 96, 97
κουνσούρια 69
Κούτζουπας, βλ. Κώστας τοῦ
Κούτζουπα.
κουτί (ταμεῖο ἐλεημοσυνῶν) 86
Κουτλουμουσιανοί 14
Κουτλουμουσίον μονή 3, 4α, 14, 28· - Βλ.
και Ἁγίου Γεωργίου κελλί, βούλλα,
Παναγίας κελλί, περιοχή, σφραγι-
δα, - Ἀζαρίας², Ἀζαρίας³,
Ἀκάκιος⁷, Ἀνανίας², Ἀνανίας⁵,
Γεννάδιος³, Γρηγόριος²², Δαβίδ¹,
Θεόκλητος¹, Ἰωάσαφ², Καλλίνικος⁷,
Λεόντιος⁵, Μακάριος⁷, Νεόφυτος¹²,
Παρθένιος⁵, Συμεών¹¹, Τιμόθεος⁵.
Κράβαρις, βλ. Δημήτρης Κράβαρι.
κρασί 9, 68, 101
Κρεμανταλάς, ράχη 25
κριθάρι 82
κρίση δίκαιη 15
κριτές 28
κροκινιά, - ἐς 11· - τοῦ Μεμῆ τζελεπῆ 11· -
Βλ. και χωράφι.
κρόκος 11
Κρναίμερα, μύλος παλιός τῆς μονῆς
Σταυρονικήτα 21
Κρύο νερό 21
κρυστάλια 69
κτῆμα, - τα 21, 25, 26· - καθίσματος
Σταυρονικήτα 1· - μονῆς
Ἀρχιμανδρίτου ιδιόκτητο, τὸ λεγό-
μενο Κακαμέι 79· - μονῆς
Σταυρονικήτα 4β, 30, 85· στήν
Ἐξοβά 21· στὸν Πλανά 75· στὸ
Τζίτζο 62· - μονῆς Φιλοθέου 1· -
μονυδρίου τοῦ Γρηγορίου

- Γηρομερίτη 2· - περιοχής του
Σταυρονικήτα 2. - Βλ. και
Γρηγόριος³, Μάρκος¹.
κτήρια 22
κτίωρ 21, 31, 59, 60. - Βλ. και
Ἱερεμίας¹ Α', Κωνσταντῖνος
Καντακουζηνός Β', Κωνσταντῖνος
Ντουδέσκος, Μάρκος¹.
Κύβος 95α β
Κυζίκου μητροπολίτης, Θεοδοσίος³ 4β
Κυθήρων ἐπίσκοπος, Μητροφάνης³ 4β
Κυπριανός¹, ἐπίσκοπος Πολεαίνης 4β
Κυπριανός², μητροπολίτης Μεσημβρίας
21
Κύπρου πάσης και Νέας Ἰουστινιανῆς
ἀρχιεπίσκοπος, Χριστόδουλος 21
κυρά 96, 97. - Βλ. και γραμματικός,
δόμνα.
κυράς, ὁ, kira 55
Κυριάκος 42. - Βλ. και Παναγιώτης¹,
Σαραφινός.
Κύριλλος¹ Α', οἰκουμενικός πατριάρχης
Κωνσταντινουπόλεως 25
Κύριλλος² Ἰβηρίτης, γέρο- 81
Κύριλλος³, ἱεροδιάκονος 13
Κύριλλος⁴, μητροπολίτης Ἡρακλείας 4β
Κύριλλος⁵ Μιχαλιώτης 86
Κύριλλος⁶, παπα-, τοῦ γερο Ἀρσενίου 85.
- Βλ. και Ἀρσένιος².
Κύριλλος⁷, σκευοφύλαξ Δοχειαρίου 53
κυρώτητα 1, 2, 4α, 5, 24, 28, 78
Κύρκος Θεοδο... 13. - Βλ. και στρέχα.
Κύψια 26· - τόπος 26· - χωράφι, τοῦ
Καζηλεβέντι 26
κώδικας, - ες, βομβύκιοι χαρτῶοι 5· -
περγαμηνοί 5· - 210 μονῆς Ἰβήρων
5· - 103 μονῆς Σταυρονικήτα 7· -
Πρωτάτου 14
κωδωνοστάσιο, τοῦ Πρωτάτου 32
Κωνσταντᾶς, Κώστας τοῦ Στεφάνου 12· -
χωράφι στήν Κάριανη 11, 12
Κωνσταντῖνος¹, βλ. Χρυσόσκυλος
Κωνσταντίνου.
Κωνσταντῖνος², χατζη -, ἔξαρχος 37
Κωνσταντῖνος Ζαβόγλιανης, κύρ 61
Κωνσταντῖνος Καντακουζηνός Β'(;),
μέγας στόλνικος (stolnic), ἀρχο-
ντας και κτίτορας τῆς μονῆς
Σταυρονικήτα 31
Κωνσταντῖνος Ντουδέσκος, Constantin
Dudescu, ἐνδοξότατος ἀρχων,
μέγας βόρνικος 40, 41· κτίτορας και
ἐπίτροπος τῆς μονῆς
Ἀρχιμανδρίτου 41· - γιός 41· - θυγα-
τέρα, βλ. Ζωίτζα.
Κωνσταντῖνος Ρακοβίτσα, Constantin
Racoviță, ὑψηλότατος αὐθέντης,
ἡγεμόνας τῆς Βλαχίας 41
Κωνσταντῖνος τοῦ Ἀργυροῦ 11· - χωράφι
στήν Κάριανη 11. - Βλ. και
Μαυροειδής.
Κωνσταντῖνος Χαντζερής, Constantin
Hangerli, ἡγεμόνας τῆς Βλαχίας,
πρώην 86. - Βλ. και χρυσόβουλλο.
Κωνσταντινούπολη 27, 71, 72, 78, 87, 89,
90, 96, 97· Κοντοσκάλι 8· - πατριαρ-
χεύων 76· - πατριαρχῆς οἰκουμενι-
κός 6, 67, 87· Γαβριήλ² Δ' 54·
Γεράσιμος² Γ' 71· Γρηγόριος⁴ Ε' 76·
Διονύσιος¹ Β' 8· Ἱερεμίας¹ Α' 3· 8,
25· Κύριλλος¹ Α' 25· Νεόφυτος⁵ Ζ',
πρώην 76· Προκόπιος 67· Τιμόθεος¹
Α' 21
Κωνσταντῖνος¹ Βατοπεδινός, μάρτυρας 27
Κωνσταντῖνος² Ξηροποταμινός, παπα-,
ἱερομόναχος και προηγούμενος 29
Κωνσταντῖνος³ Σταυρονικητιανός, κύρ 99
Κώστας¹, γέρο-, ἀπό τὸ Γομάτι 48
Κώστας², θεῖος τοῦ Μιχαήλ 69
Κώστας³, παπα-, ἀπό τὸ Γομάτι 48
Κώστας Κοσίνα 11· - χωράφι στήν
Κάριανη 11. - Βλ. και Ἰωάννης τοῦ
Σουσούλη, Κοσίνας τοῦ Σουσούλη.
Κώστας τοῦ Βασίλη 11· - χωράφι στήν
Κάριανη 11
Κώστας τοῦ Κούτζουπα 12· - χωράφι 12

Κώστας τοῦ Στεφάνου, βλ. Κωνσταντᾶς.

Κωστατῆς¹, γέρο-, μάρτυρας 42

Κωστατῆς², χατζη -, μάρτυρας 51

Κωστατῆς Θεολογίτης, πρωτονοτάριος 23

Κωστατῖνος, βλ. Γεώργιος Κωστατίνου, Δημήτρης Κωστατίνου.

λαγῆνι, τοῦ κρασιοῦ 101

Λαγουντίνης, βλ. Πισούφης Λαγουντίνη.

λάδι 4α, 50, 52, 65, 67

Λακεδαιμονίας μητροπολίτης 21·

Ἱερεμίας⁴ 4β

λάκκος, - οι (ὄροθέσιο) 11, 12, 22, 26, 44, 48· - με τίς συνιές 11

λακκούδι 6

λακόνι 26

Λάμιους, βλ. Στυλιανός Λάμιους.

Λαρίσσης μητροπολίτης, Γρηγόριος¹⁰ 25·

Νεόφυτος² Α' 4β, 6· Τιμόθεος⁷ 21

Λαύρας μονή 67· Μεγάλη 29· Μεγίστη 16.

- Βλ. καὶ Ἁγίας Τριάδας κελλί, -

Ἀβέρικος¹, Ἀνανίας³, Ἀνανίας⁴,

Βενιαμῆς, Γρηγόριος⁹, Δανιήλ²,

Ἱερεμίας³, Ἰωακείμ⁴, Ἰωσήφ³,

Κοσμᾶς³, Μακάριος¹⁰, Μαρκιανός²,

Μελέτιος¹, Ναθαναήλ¹, Ναθαναήλ²,

Νεόφυτος¹¹, Παῖσιος², Παρθένιος⁶,

Ραφαήλ¹.

Λαυρέντιος¹, ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ καὶ

Ἁγίου Ὁρους 13

Λαυρέντιος², μητροπολίτης Ἀθηνῶν 4β

λαῦρες 5

Λαυριώτες 27, 43

λαχνός 41

Λέγιος, βλ. Νικόλας Λέγιος.

λείψανα, βλ. ἅγια λείψανα.

Λέκας Κληδᾶς, βλ. Δήμος Λέκα Κληδᾶ.

Λένη, κόρη τοῦ Στιριανοῦ 46· - γαμπρός, βλ. Δημήτριος².

Λεόντιος¹, ἀρχιεπίσκοπος Δομενίκου 4β

Λεόντιος² Βατοπεδινός, γέρο- 32

Λεόντιος³, μητροπολίτης Ἱμβριου 4β

Λεόντιος⁴, μοναχός Καρακάλλου καὶ

δικαῖος 4α

Λεόντιος⁵, μοναχός Κουτλουμουσιού 4α

Λεπενίτσα 21. - Βλ. καὶ ἁμπέλι.

Λευθέρης τοῦ Θηριανοῦ, μάρτυρας 19

Λευκάδα 58. - ἀρχιεπίσκοπος Ἀρσένιος¹ 4β

Λήμιος, βλ. Θεοδωράκης Κοιμνηνός. -

Λήμιου μητροπολίτης, Παχώμιος³

4β

ληστές 5

ληψοδοσία 66· - μονῆς Ἀρχιμανδρίτου 93.

- Βλ. καὶ λογαριασμός, - Γρηγόριος².

Λιαρίγγοβη 47

λιβάδι, καθίσματος Σταυρονικήτα 1· -

στην Κάριανη 11

Λιβαδογενείου, - η μυλοθέσιον 6· - ρυάκι

μεγάλο 4α, 14, 28. - Βλ. καὶ περιοχῆ.

λίθοι διακοσμητικοί 69

Λικατζός, βλ. Ἰωάννης Λικατζός.

Λιτζᾶ καὶ Ἀγράφων ἐπίσκοπος, Λουκάς

4β

Λιτῆς καὶ Ρεντίνης ἐπίσκοπος, Γεννάδιος¹

4β

λίτρες 4α

λογαριασμός, ληψοδοσίας 93· - ἀντίγραφο 85

Λογγῖνος, ἱερομόναχος Δοχειαρίου 14

λόγγος, μονῆς Φιλοθέου 2

λουξητόρος 97

Λουκάς, ἐπίσκοπος Λιτζᾶ καὶ Ἀγράφων

4β

λυμεῶν καὶ παλαιὰ ζύμη 5

Λωδορικίου ἐπίσκοπος, Χαρίτων¹ 4β

μαγαζί, μονῆς Ἀρχιμανδρίτου 41

Μαγλυνιά 18. - Βλ. καὶ Βλάχος.

Μαδεμοχώρια 39. - Βλ. καὶ Νοβοσέλο.

Μαδοῦρος, βλ. Γεώργης Μαδοῦρος,

Ἰωάννης Νικόλα Μαδοῦρου,

Νικόλας Μαδοῦρος.

μαῖστωρ, βλ. Δοσίθεος³.

Μακάριος¹ Βατοπεδινός, χατζη -, ἐπίτρο-

πος τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου

Ὁρους 90, 91

- Μακάριος², επίσκοπος Ἀγγελώου 4β
 Μακάριος³, επίσκοπος Ἱερισσοῦ καὶ
 Ἀγίου Ὁρους 4α β
 Μακάριος⁴, ἡγούμενος Ἀρχιμανδρίτου 41
 Μακάριος⁵, ἡγούμενος Βατοπεδίου 33
 Μακάριος⁶, ἱερομόναχος Παντοκράτορος
 καὶ προηγούμενος 9
 Μακάριος⁷ Κουτλουμουσιανός, ἱερομό-
 ναχος, δικαῖος 30
 Μακάριος⁸, μητροπολίτης Μυτιλήνης 4β
 Μακάριος⁹, μοναχός, ἀδελφός τοῦ
 Νικοδήμου 9. - Βλ. καὶ Νικόδημος³.
 Μακάριος¹⁰, παπα-, προηγούμενος
 Λαύρας 50
 Μακάριος¹¹, παπα-, προηγούμενος
 Σμόπετρας 35
 Μακέδων, τόπος 44
 Μακρυνικόλας, πατέρας τοῦ Στεριανοῦ,
 μάρτυρας 18. - βλ. καὶ Στεριανός
 τοῦ Μακρυνικόλα.
μάλαμα 69
 Μάλαμας, γιὸς τοῦ Πώργη 63. - Βλ. καὶ
 Πώργης².
 Μαλκιανὲ σαῖμιτς, mālīkāne sahibi 78
 Μανασσῆς¹, ἀπὸ τοῦ Ἀγίου Παύλου 6
 Μανασσῆς², μοναχός Παντοκράτορος 22
 Μανασσῆς³, παπα- 30
 Μανδῖκα, βλ. ἀποθήκη.
 μανδύας 31
 Μανόλης¹, βλ. Καστρέτζης τοῦ Μανόλη.
 Μανόλης², κύρ 20
 Μανόλης³, παπα- 11· - χωράφι στὴν
 Κάριανη 11
 Μανόλης τοῦ παπᾶ 12· - χωράφι 12
 Μανόλης τοῦ Φιλίππα 26
 Μανολόδης, μάρτυρας 51
 Μανουῆλ Κυριακός 21· - χωράφι 21· -
 θυγατέρα, βλ. Νίνα.
 Μανοῦσος, βλ. Δημήτρης Μανοῦσος.
Μάντζαρη, τοῦ, τὸ τραπέζι 21
 Μάξιμος¹, ἱερομόναχος, δικαῖος
 Παντοκράτορος 30
 Μάξιμος², μητροπολίτης Νικαίας 4β
 Μάξιμος³, μοναχός καὶ γέροντας
 Σταυρονικήτα 19
 μαργαρίταρι καλὸ 69
 Μαργαρίτης 51· - χωράφι στὴν Τόπα 51. -
 Βλ. καὶ Νικόλας¹.
 Μαριές, χωριὸ 67, 83. - Βλ. καὶ Θάσος.
 Μα(ρ)γιανός 101
 Μαρκιανός¹, ἱερομόναχος Σταυρονικήτα
 20
 Μαρκιανός², μοναχός καὶ γέροντας
 Λαύρας 9, 10
 Μᾶρκος¹, παπα-, ἱερομόναχος καὶ πνευ-
 ματικός Σταυρονικήτα 21· κτίτωρ
 καὶ πρωτοσύγγελος τῆς Μεγάλης
 Ἐκκλησίας 21· - ἔξοδα 21· - κτήμα-
 τα 21· - μύλοι, πέντε 21· - μύλος τοῦ
 Μουσταφᾶ τζελεπιῆ 21· - νεροτριβή
 21· - χωράφια 21
 Μᾶρκος², παπα -, πατέρας τοῦ Γεώργη,
 βλ. Γεώργης².
 Μᾶρκος³, παπα- 15· - πράγματα 15· -
 ὑπηρέτης, βλ. Τιμόθεος⁹.
 Μάρμαρα, τόπος 44
 Μαρτύριος, επίσκοπος Φαναρίου 4β
 Ματζοκούδια, βλ. Πάννης Ματζοκούδης,
 Τόλιος Ματζοκούδης.
 Ματθαῖος¹, ἀπὸ τοῦ Ξηροποτάμου 6
 Ματθαῖος² Γρηγοριάτης, ἀπὸ τῆς μονῆς
 Σπύρου 86, 92, 96
 Ματθαῖος³, ἱερομόναχος Ἀγίου Παύλου
 10
 Ματθαῖος⁴, ἱερομόναχος Ζωγράφου 29
 Ματθαῖος⁵, κύρ 20
 Ματθαῖος⁶, μητροπολίτης Ἡρακλείας 4β
 Ματθαῖος⁷, μοναχός Διονυσίου 22
 Ματθαῖος⁸, παπα-, ἱερομόναχος
 Σταυρονικήτα 10
 Μαυρομάτα 39
 Μαυροειδής, Μαυρουδής¹ τοῦ Ἀργυροῦ
 11, 12· - χωράφι στὴν Κάριανη 11,
 12. - Βλ. καὶ Κωνσταντῖνος τοῦ
 Ἀργυροῦ.
 Μαυρουδής², κύρ 47

- μαχαροπήρουνα 88
 Μαχουμούτης τῆς Κονιάρας 12· - χωράφι 12
 Μαχουμούτης τοῦ Ἀλαγκίξη 11· - χωράφι στὴν Κάριαν 11
 Μεγάλη Μέση 10, 16, 30, 36, 59, 60. - Βλ. καὶ κελλί, ὁμολογία, προεστός, σφραγίδα, τόπος, *χαρτία*, χάτη σερίφη, χρέος, - Παντολέων¹, Σεραφεῖμ¹.
 Μεγάλη Σύναξη, τοῦ Ἀγίου Ὁρους 1 - 4α, 5, 6, 9, 10, 14 - 16, 22, 27, 30, 34· - τοῦ Πρωτάτου 1, 2, 6, 10, 14, 17· - τῶν Καρυῶν 1, 4α β, 6, 9, 10, 14 - 16, 22, 27, 30, 32· - μέλη 27. - Βλ. καὶ προεστός, προηγούμενος.
 Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, βλ. Καθολικὴ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία.
 μεγάλος ποταμὸς 21
 Μέγας Ἀντώνιος 5
 μέγας βόρnikov (vornic), βλ. Κωνσταντῖνος Ντουδέσκος.
 μέγας στόλνικος (stolnic), βλ. Κωνσταντῖνος Καντακουζηνὸς Β'.
 Μεγίστη Λαύρα, βλ. Λαύρας μονή.
 μεδελνιτζάρης, μεδελνιτζάρης (medelnicer), βλ. Ἀπόστολος.
 Μελαντίνος, βλ. Γεώργης τοῦ Μελαντίνου, Δῆμος τοῦ Μελαντίνου.
 Μελενίκου μητροπολίτης, Γερμανός¹ 4β· Γρηγόριος¹¹, πρῶν, μάρτυς 33
 Μελέτιος¹, ἱερομόναχος Λαύρας 29
 Μελέτιος², μητροπολίτης Αἵνου, πρῶν 21
 Μελέτιος³, μητροπολίτης Θηβαΐδος 54· μάρτυρας 56· - σφραγίδα ἔντυπη 54
 Μελέτιος⁴, μοναχὸς τοῦ Παντοκράτορος 14
 Μελέτιος⁵ Χιλανδαρινός, παπα-, προηγούμενος, μάρτυρας 27
 μέλι 100· - μελίσσια 19, 79
 Μεμέτπασης, τοῦ Ἰμπεῖ 26
 Μεμὴς τζελεπῆς 11, 12· - κροκινιά 11· - χωράφια 11
 Μενδινίτζης ἐπίσκοπος, Γαβριήλ⁴ 4β
 Μεντζέπασιας, τοῦ Ἀγᾶ 26
 μερεμέτι 73
μεσάροι 85
Μέση 19, 20. - Βλ. καὶ δέντρα, πηγὰδι. - Μέση, βλ. Μεγάλη Μέση.
 Μεσημβρίας μητροπολίτης, Κυπριανός² 21
 Μεσονήσι 25, 26
 μετάλλια 69
 μεταπράτης 68
μετάφρασις 21
 μετόχι, - ια, μονῆς Ἀρχιμανδρίτου 31· - μονῆς Σταυρονικήτα 5· βλ. καὶ Ἀρχιμανδρίτου μονή, Ἐξοβᾶ, Κάριανη, Πίνακας, Τζιτζο.
 μέτρο 9, 19
 Μεχεμέτ βοϊβόντας 11· - χωράφια 11
 Μεχεμέτη Ἰσμαήλ 24. - Βλ. καὶ Χασάν Μεχεμέτη.
 Μεχεμετής, γείτονας 11
 Μηθύμνης μητροπολίτης, Γρηγόριος¹² 21
μῆλιον, μίλι 6
 Μηνᾶς Χιλανδαρινός, γέρον 28
 μῆρινθος γαλάζια 25
 Μῆτζος Μαυρομάτης, κύρ, ἐπίτροπος 58, 61. - Βλ. καὶ Ζαχαρίας¹.
 μητρόπολη, βλ. Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ναός.
 μητροπολίτης 81· - Ἀγχιάλου, Παρθένος⁷ 21· - Ἀδριανουπόλεως, Ἀνθιμος³ 21· Ἰωάσαφ⁹ 4β· Παρθένος⁸ 25· - Ἀθηνῶν, Ἀνθιμος⁴, πρῶν, 21· Δανιήλ³ 25· Λαυρέντιος² 4β· - Αἵνου, Μελέτιος², πρῶν 21· - Ἀντισοείας Πισιδίας, Βασίλειος² 4β· - Ἀργους καὶ Ναυπλίου, Δωρόθεος¹ 4β· Σωφρόνιος⁴ 21· - Βάρνης, Θεοδώρητος, πρῶν 21· - Βερροίας, Ἀβέρκιος² 21·

Ἰωαννίνιος²(;) 25· Νεόφυτος⁸ 4β· -
 Βιδύνης, Σωφρόνιος³ 21· -
 Διδυμοτείχου, Ἀνθίμος⁵ 21· -
 Δράμας, Νεκτάριος² 4β· -
 Δρύστρας, Ἀντώνιος²(;) 25· -
 Εὐρίπου, Τιμόθεος⁶ 4β· - Ζιχνῶν,
 Νεόφυτος⁹ 4β· - Ἡρακλείας,
 Γαβριήλ⁷ 21· Ἰωαννίνιος³ 25·
 Κύριλλος⁴ 4β· Ματθαῖος⁶ 4β· -
 Θεσσαλονίκης, Θεωνᾶς² 5·
 Καλλίνικος⁶ 25· Μητροφάνης⁴ 4β·
 Παῖσιος⁴ 21· - Θηβαῖδος, Μελέτιος³
 54· - Θηβῶν, Ἰωάσαφ¹⁰ 4β, 6· -
 Ἰκονίου, Χαρίτων³ 4β· - Ἰμβρου,
 Λεόντιος³ 4β· - Ἰωαννίνων, Νήφων²
 4β· Παρθένιος⁹ 25· - Κερασσίντος,
 Νεόφυτος¹⁰ 21· - Κορίνθου,
 Ἀνθίμος⁶ 21· Ἰωάσαφ¹¹ 4β·
 Ἰωάσαφ¹² 25· - Κυζίκου,
 Θεοδόσιος³ 4β· - Λακεδαμονίας 21·
 Ἱερεμίας⁴ 4β· - Λαρίσης,
 Γρηγόριος¹⁰ 25· Νεόφυτος² Α' 4β, 6·
 Τιμόθεος⁷ 21· - Λήμνου, Παχώμιος³
 4β· - Μελένικου, Γερμανός¹ 4β·
 Γρηγόριος¹¹, πρῶν 33· -
 Μεσημβρίας, Κυπριανός² 21· -
 Μηθύμνης, Γρηγόριος¹² 21· -
 Μονεμβασίας, Ἀχιλλεῖος² 21·
 Ἰωάσαφ⁴ 4β· Ἰωάσαφ¹³ 21· -
 Μυτιλήνης, Μακάριος⁸ 4β· -
 Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης,
 Ἀθανάσιος⁵ 4β· - Νέων Πατρῶν,
 Γρηγόριος¹³ 4β· - Νικαίας, Μάξιμος²
 4β· - Νικομηδείας, Γαβριήλ⁸ 21·
 Διονύσιος⁶ 4β· - Οὐγγροβλαχίας 31,
 84, 86, 97· Γρηγόριος¹⁴ 54· Δοσίθεος⁴
 84, 95α β· Θεοδόσιος⁴, μάρτυρας 31·
 - Παλαιῶν Πατρῶν, Διονύσιος⁷ 4β·
 - Παροναξίας, Ἱερεμίας⁵ 4β·
 Νικηφόρος² 21· - Περιθεωρίου,
 Θεόδουλος² 4β· - Προϊλάβου,
 Ἰωαννίνιος⁴, πρῶν 37· - Ράσκας
 (Ράικας), πρῶν 43· - Ρόδου,

Θεοδόσιος⁵ 4β· - Σεργῶν,
 Ἀρσένιος³ 4β· Δανιήλ⁴ 25· -
 Σηλυβρίας, Ἀθανάσιος⁶ 4β· - Σίδης,
 Γρηγόριος¹⁵ 54· - Σμύρνης, Δανιήλ⁵
 4β· - Σταυρουπόλεως 69, 70, 79, 84,
 95β· Γρηγόριος² 54, 56, 69 - 72, 79,
 81, 84, 86 - 88, 92 - 95β· -
 Σωζοπόλεως, Γρηγόριος¹⁶ 4β· -
 Σωτηριουπόλεως, Παρθένιος¹⁰ 31· -
 Τουρνόβου Γαβριήλ⁹ 21· -
 Τραπεζοῦντος Γαβριήλ¹⁰(;) 21· -
 Φιλαδελφείας, Παρθένιος¹¹ 21· -
 Φιλιππουπόλεως, Δανιήλ⁶, πρῶν
 21· - Φιλίππων, Θεοδόσιος⁶ 4β· -
 Χριστιανουπόλεως, Συμεών⁵,
 πρῶν 21· Σωφρόνιος⁵ 4β
 Μητροφάνης¹, ἀρχιεπίσκοπος πρῶτης
 Βουλγαρίας (Ἀχριδῶν) 21
 Μητροφάνης², Διονυσίου, μάρτυρας 27
 Μητροφάνης³, ἐπίσκοπος Κυθήρων 4β
 Μητροφάνης⁴, μητροπολίτης
 Θεσσαλονίκης, ὑπέρτιμος καὶ ἑξαρ-
 χος πάσης Θετταλίας 4β
 Μητροφάνης⁵, Παντοκράτορος 29
 Μητροφάνης⁶, πατέρας τοῦ ἱερομονάχου
 Γρηγορίου 33. - Βλ. καὶ Γρηγόριος⁷.
 Μητροφάνης⁷ Χιλιανδαρινός 29
 μικρογραφία, ἁγίου Νικολάου 21
 Μισαήλ¹, γέρων Διονυσίου 16
 Μισαήλ² Ἰβηρίτης 36
 Μισαήλ³, Πρῶτος Ἀγίου Ὁρους 4α
 μισακήριδες 85
 μίσθωμα 62
 μίτρα, βλ. Ριμνίκου ἐπίσκοπος.
 Μιχαλάκης τοῦ Καλότα, μάρτυρας 101
 Μιχάλης Ἀντώνη Ρεβίθι, μάρτυρας 23
 Μιχάλης Γούναρι, μάρτυρας 23
 Μιχάλης, κύρ, ἀνιμῖος τοῦ μακαρίτη τοῦ
 Κώστα 69. - Βλ. καὶ Κώστας².
 Μιχάλης Νικόλα Πέτρου, μάρτυρας 23
 Μιχάλης Νικολοῦ Ἀνέζας, μάρτυρας 23. -
 Βλ. καὶ Δημήτρης Νικολοῦ Ἀνέζας.

- Μιχάλης τοῦ Ἀθανάση 11· - χωράφι στὴν
Κάριανη 11. - Βλ. καὶ Δῆμος τοῦ
Ἀθανάση.
- Μιχάλης τοῦ Βαφέα, μάρτυρας 19
- Μιχάλης τοῦ Δούκα 11· - χωράφι στὴν
Κάριανη 11. - Βλ. καὶ Δούκας τοῦ
Μιχάλη.
- Μιχαλιώτης, ἀρχιμανδρίτης 97. - Βλ. καὶ
Κύριλλος⁵.
- Μίχος τοῦ Καζῆ 11· - χωράφι στὴν
Κάριανη 11
- Μίχος τοῦ Καρακούση 18· - ἰδιοκτησία
18. - Βλ. καὶ Φίλιππος τοῦ
Καρακούση.
- μνημεῖα, βλ. Κοῖνάροι.
- μνημόσυνο 1, 101
- Μολά Ὁσμάνης 101
- Μολδαβία 69
- Μονεμβασίας μητροπολίτης, Ἀχίλλειος²
21· Ἰωάσαφ⁴ 21· Ἰωάσαφ¹³ 4β
- μονή, - ἐς 4α· - βασιλικές 5· - τῆς Βλαχίας
84· - τοῦ Ἀγίου Ὁρους 2, 5, 84. -
Βλ. καὶ Ἀγίου Παύλου -,
Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστῇ
Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου -,
Ἀρχιμανδρίτου -, Βακαρεστίου -,
Βατοπεδίου -, Γηρομερίου -,
Γρηγορίου -, Διονυσίου -,
Δοχειαρίου -, Ἐσφιγμένου -,
Ζωγράφου -, Ἰβήρων -,
Καρακάλλου -, Κασταμονίτου -,
Κουτλουμουσίου -, Λαύρας -,
Ξενοφώντος -, Ξηροποταμίου -,
Παντοκράτορος -, Πρωτάτου -,
Ρώσων -, Σίμωνος Πέτρας -,
Σπύρου -, Σταυρονικήτα -,
Φακηνοῦ -, Φιλοθέου μονή.
- μονοδένδρι 35
- μονοτούρι 85
- μονόδρομο, βλ. ἔξαρτήματα, Σταυρονικήτα,
- Γρηγόριος³.
- Μοράτης, Μωράτης, βλ. Μπαλῆς τοῦ
Μοράτη.
- μοσὰ τζημπούκια, mûsa çubuk 38
- μοσία 31
- Μοσχοβία 38
- Μόσχω, κόρη τοῦ Γρηγορίου
Σταυρονικητιανοῦ 101. - Βλ. καὶ
Γρηγόριος²⁵.
- Μουζάκης, βλ. Πέτρος Μουζάκης.
- μουζούλι 82
- μονκατά, mukataa 16· - *μονκατέμ πόρτζι*,
mukaddem borç 16
- μουλάρι 19
- μούλκι, mülk 17, 30, 34, 79· - μονῆς
Ἀρχιμανδρίτου, βλ. *Ρυμνιτζάνι ἀπό
Φωξένι*.
- Μουμούσης* 85
- μουριές 39
- Μουστατζές 38
- Μουσταφᾶς ἔξελεπῆς 21· - μύλος 21
- Μουσταφᾶς τῆς Σέλως, πατέρας τοῦ
Χάιτταρη 11, 12· - χωράφι στὴν
Κάριανη 11. - Βλ. καὶ Μπρεῖμης
τῆς Σέλως.
- μον(τ)ζούριον* 18, 42, 51, 57, 75, 85, 100
- μπακίρι 101
- Μπαλῆς τοῦ Μοράτη, Μωράτη, πατέρας
τοῦ Ἀχουμάν, Ἀχουμάτ 11· - χωρά-
φι στὴν Κάριανη 11. - Βλ. καὶ
Ἀχουμάν Μπαλῆ, Τουργούτης τοῦ
Ἀχουμάτη.
- μπάλτα, βλ. βάλτος.
- μπέης 16
- μπερλιαντήρ γρεσηντὲν* 69
- Μπιπίκας, Rosetti - Bibicã, Ion, σπαθά-
ριος 97· - γυναίκα, βλ. Ἑλένη
Μουρούζη.
- Μποξίδαρου*, τοῦ, σταυρὸς 6
- μποσταντζήπασης 27
- Μπουζαῖο ἐπίσκοπος, Γρηγόριος⁵, μάρ-
τυρας 31
- μποχτζιάς*, boħca 80
- Μπρεῖμης τῆς Σέλως 11· - χωράφι στὴν
Κάριανη 11· - γείτονας 11. - Βλ. καὶ
Μουσταφᾶς τῆς Σέλως, Χάιτταρης

- τοῦ Μουσταφᾶ.
μπρίκι 101
Μπρούσας Παλαιοχάκης 101
μυλοθέσιον, *εἰς τοῦ Λιβαδογένη* 6. - Βλ.
καὶ περιοχῇ.
μύλος - *οἱ* 6, 22· - *μονῆς* Ἀρχιμανδρίτου
41· - *μονῆς* Σταυρονικήτα, παλαιοί
21· *στό Τζίτζο* 62· βλ. καὶ
Κρυναίμερα, Νοβάκος, Χιλιαδᾶ· -
πέντε, βλ. Μᾶρκος¹. - Βλ. καὶ
Δουκράνης, Ζερβός, Μουσταφᾶς
τζελεπής, Σελινάρης, (τῆς)
Παπαγιαννοῦς, (τοῦ) *Παιγνιώτου*.
μυλωνάδες 62
μυλωνόστρατα 44
Μυρέων ἐκκλησία 5· - *πρόεδρος*, βλ.
Ἅγιος Νικόλαος. - Μυρέων, Σίδης
καὶ Ἀτταλείας ἑξαρχος, βλ.
Βασίλειος². - Μύρων τῆς Λυκίας
ἀρχιεπίσκοπος, ἅγιος Νικόλαος 4β,
7, 25, 74
Μυτιλήνης μητροπολίτης, Μακάριος⁸ 4β
Μύττου κυρίτζη, τοῖχος 24
Μωυσῆς, ἱερομόναχος, Πρῶτος τοῦ
Ἁγίου Ὁρους 6
Ναθαναήλ¹, ἀρχιμανδρίτης Λαύρας 53
Ναθαναήλ², ἱερομόναχος καὶ προηγούμε-
νος, δικαίου καὶ σκευοφύλαξ
Λαύρας 30
Ναθαναήλ³ Ραδουλιώτης 86
ναός, Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης,
μητρόπολη Βουκουρεστίου 54· -
Θεοτόκου τῆς Παντάνασσας 1, 2· -
καθίσματος Σταυρονικήτα 1, 2· -
μονῆς Σταυρονικήτα 5. - Βλ. καὶ
ἐκκλησία.
νάρθηκας, ἐκκλησίας τῆς μονῆς
Σταυρονικήτα 59, 60
Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης μητροπολίτης,
Ἀθανάσιος⁵ 4β
Ναυπλίου καὶ Ἀργους μητροπολίτης,
Δωρόθεος¹ 4β· Σωφρόνιος⁴ 21
Νεῖλος Βατοπεδινός, μοναχὸς καὶ γέρο-
- ντας 14, 15
Νεκτάριος¹, ἱερομόναχος καὶ ἐφημέριος
τῆς ἐνορίας τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ
στὴν Ἀδριανούπολη, γραφέας 24
Νεκτάριος², μητροπολίτης Δράμας 4β
νέοι ἀγένειοι 5
Νεόφυτος¹, ἁγιογράφος 15· - ὑπηρέτης,
βλ. Τιμόθεος⁹.
Νεόφυτος² Α', μητροπολίτης Λαρίσης
4β, 6· ὑπέρτιμος καὶ ἑξαρχος δευτέ-
ρας Θεσσαλίας καὶ ἐπέχων τὸν
τόπον τοῦ Ἐφέσου 6
Νεόφυτος³, ἐπίσκοπος Ζημιενῶν καὶ
Ταρσοῦ 4β
Νεόφυτος⁴, ἐπίσκοπος Σταγῶν 4β
Νεόφυτος⁵ Ζ', οἰκουμενικὸς πατριάρχης
Κωνσταντινουπόλεως, πρῶην 76
Νεόφυτος⁶, ἡγούμενος Ἀρχιμανδρίτου
40, 41
Νεόφυτος⁷, ἱερομόναχος, Πρῶτος 10
Νεόφυτος⁸, μητροπολίτης Βερροίας 4β
Νεόφυτος⁹, μητροπολίτης Ζιχῶν 4β
Νεόφυτος¹⁰, μητροπολίτης Κερασσύντος
21
Νεόφυτος¹¹, προηγούμενος καὶ σκευοφύ-
λαξ Λαύρας 33
Νεόφυτος¹², σκευοφύλαξ
Κουτλουμουσίου, ἐπιστάτης τῆς
Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους,
μάρτυρας 55
Νεόφυτος¹³ Σταυρονικητιανός, σκευοφύ-
λαξ 35
νερατζιές 2· - ἄνθη 40· - *νερατζίων ξυλά-
ρια* 2
νερό, - ἃ 9, 21, 25, 29, 34, 35· - βρόχινα 25,
34, 41· - κελλιὸν τῶν Ἁγίων
Πάντων 32· - πόσιμω 5
νεροτριβὴ 21
Νέων Πατρῶν μητροπολίτης, Γρηγόριος¹³
4β
Νήφων¹, ἱερομόναχος Ἐσφιγμένου 6
Νήφων², μητροπολίτης Ἰωαννίνων 4β
Νήφων³, μοναχὸς καὶ γέροντας

- Σταυρονικήτα 19
 Νικαίας μητροπολίτης, Μάξιμος² 4β
 Νικάνορας, μοναχός από τοῦ Φιλοθέου 6
 Νικάνωρ, παπα-, ἡγούμενος Γρηγορίου
 4α, 6
 Νικήτας, γέρο-, 47
 Νικηφόρος¹, ἀπὸ τὸ σταυρονικητιανὸ
 κονάκι 32
 Νικηφόρος², μητροπολίτης Παροναξίας
 21
 Νικηφόρος³, μοναχός καὶ γέροντας
 Ἐσφιγμένου 10
 Νικηφόρος⁴, παπα-, πνευματικὸς 24
 Νικηφόρος⁵ Σταυρονικητιανός, γέρο- 41·
 οἰκονόμος 42
 Νικηφόρος⁶, χαρτοφύλαξ Ἰβήρων, ἔξαρχος
 τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου
 Ὁρους 87
 Νικηφόρος⁷ Χιλανδαρινὸς 22
 Νικόδημος¹, γέρο-, ἀγιογράφος 73
 Νικόδημος², ἐπίσκοπος Δρυινουπόλεως
 4β
 Νικόδημος³, μοναχός, ἀδελφὸς τοῦ
 Μακαρίου 9. - Βλ. καὶ Μακάριος⁹.
 Νικόδημος⁴, μοναχός, δικαίον τοῦ Ἁγίου
 Ὁρους, γραφέας 14
 Νικόδημος⁵, προηγούμενος
 Ξηροποτάμου 4α
 Νικόδημος⁶, σκευοφύλαξ Σίμωνος
 Πέτρας 49
 Νικόδημος⁷, τάχα καὶ ἱερομόναχος
 Ἐσφιγμένου καὶ δικαῖος 4α
 Νικόδημος⁸ Χιλανδαρινός, ἱερομόναχος,
 ἐκκλησιαρχὴς 4α
 Νικόλαος¹, ἀπὸ τὸν Πίνακα 85
 Νικόλαος², ἱερεὺς 13
 Νικόλαος τζελέπης, τῆς Βλαχίας 89-91·
 σύντροφος τοῦ Ἀναστασίου τζελέ-
 πη 89. - Βλ. καὶ Ἀναστάσιος
 Μιχαὴλ τζελέπης.
 Νικόλας¹ 51· - χωράφι στὴν Τόπα 51. - Βλ.
 καὶ Μαργαρίτης.
 Νικόλας², παπα-, γραφέας 46
 Νικόλας Ζαπρούς, μάρτυρας 23. - Βλ. καὶ
 Ἰωάννης Ζαπρούς, Πέτρος
 Ζανπούς.
 Νικόλας Λέγιος, μάρτυρας 23
 Νικόλας Μαδοῦρος, μάρτυρας 23. - Βλ.
 καὶ Γεώργης Μαδοῦρος, Ἰωάννης
 Νικόλα Μαδοῦρου.
 Νικόλας Πέτρου, βλ. Μιχαῆλης Νικόλα
 Πέτρου.
 Νικόλας τοῦ Πολυχρόνη 51
 Νικολὸς Ἀνέζας, βλ. Δημήτρης Νικολοῦ
 Ἀνέζας, Μιχαῆλης Νικολοῦ Ἀνέζας.
 Νικολὸς Κήρυκα, μάρτυρας 23
 Νικομηδεῖας μητροπολίτης (:), Γαβριήλ⁸
 21· Διονύσιος⁶ 4β
 Νίκος Τοῦτζος, μάρτυρας 66
 Νικοριζής, βλ. Ἰωάννης Νικοριζής.
 Νίνα, θυγατέρα τοῦ Μανουὴλ Κυριακοῦ
 21
 Νοβάκιος, παπα- 21· - μύλος παλιὸς μονῆς
 Σταυρονικήτα 21
 Νοβοσέλο, χωριὸ τῶν Μαδεμοχωριῶν 39
 νοικοκύρης, βλ. Ἰάκωβος⁴.
 νόμοι 8· - θεοὶ 5, 8
 νοτάριος, βλ. Θεόδωρος Καμπᾶς.
 Νοτόρη 19. - Βλ. καὶ πηγᾶδι.
 νοσοκομεῖα 5
 Ντασιὸς τοῦ Πολύμερου 101
 ντζαπής, cabi 21
 ντζερεμές (πρόστιμο) 68. - Βλ. καὶ ποινή.
 Ξάνθος, Ξανθὸς 99, 100· παπα- 83· - θεῖος
 99
 ξανοιγμένος 75
 Ξενοφώντος μονή, βλ. Θεοδόσιος¹,
 Καλλίνικος¹³, Παῖσιος⁵, Παρθένιος³,
 Παχώμιος⁵, Χαρίτων⁴.
 Ξηροποταμιοὶ 29
 Ξηροποτάμου μονή 16. - Βλ. καὶ Γεδεών,
 Ἰωάσαφ³, Ἰωήλ, Κωνσταντιος²,
 Ματθαῖος¹, Νικόδημος⁵,
 Παχώμιος⁶.
 ξύλα 29· - τετράγωνα 6
 ξυλάρια νερατζιῶν 2

- ξυλεία 1, 44· - οικοδομήσιμη 2, 6
 ξυλιές 68. - Βλ. και ποινή.
 ὀβολός 49, 92, 95α
 ὀδός, δημοσιακή τῶν Ἱβήρων 4α, 14, 28· -
 δημόσια τῶν Καρυῶν 4α· - τοῦ
 Ἁγίου Ἡλιοῦ 4α· - τοῦ Φακηνοῦ
 4α. - Βλ. και δρόμος.
 οἶκημα, - τα 5, 63
 οἰκοκύρης τέλειος 55
 οἰκονόμος, - οι 3, 5, 43, 44, 62. - Βλ. και
 Γερμανός², Γρηγόριος²⁵,
 Νικηφόρος⁵, Συμεών⁷.
 ὀκά 34, 40, 52, 65, 67, 79, 99-101
 ὀκτος 9
 Ὁμέρμπασιας, ἐξουσιαστής τοῦ Ἁγίου
 Ὅρους 29
 ὁμολογία, - ες 13, 18, 19, 24, 26, 29, 39, 44,
 46, 47, 71, 72· - ἀντίγραφο 43· - κελ-
 λιοῦ 68· - Μεγάλης Μέσης 32· -
 μουλκίου, τῆς μονῆς
 Ἀρχιμανδρίτου 92· - σπιτιοῦ, τοῦ
 γερο Τιμοθέου 55· βλ. και
 Τιμόθεος³· - χρεωστική, - ἐς 55, 56,
 67, 70-72, 74, 81, 85. - Βλ. και κατὰ-
 λογος, κατὰστιχο.
 ὁμόλογον 33· - κελλιοῦ τοῦ Πύργου 15
 ὀντάς 73
 ὀργυιά 21, 22
 ὄριο, - ια 4α, 9, 14, 22, 28
 ὀριοθέτηση 4α, 6, 14, 22, 25, 28
 ὀρισμός, ὑψηλός βασιλικός προσκυνητός
 76
 ὀρνέκια, τό, ὄrnek 69
 Ὅρος, βλ. Ἅγιον Ὅρος.
 Ὁσμάνης, βλ. Μολά Ὁσμάνης.
 Οὐγγροβλαχίας, ἀρχιερέυς 41· - μητροπο-
 λίτης 31, 84, 86, 97· Γρηγόριος¹⁴ 54·
 Δοσίθεος⁴ 84, 95α β· Θεοδόσιος⁴ 31.
 ὀφελή, μονῆς Σταυρονικήτα 85
 ὄχθες 14, 28
 παγγεν(ε)ία, παγκοινία, - ἐς, 9, 52, 65
 παγούρι 85
 Παγγινώτου, μύλος 21
 Παῖσιος¹ 100· κύρ 97, 98, 99· παπα- 96
 Παῖσιος², ἱερομόναχος, ἐκκλησιάρχης
 Λαύρας 4α· ἡγούμενος Λαύρας 6
 Παῖσιος³, ἱερομόναχος, προηγούμενος
 Χιλανδαρίου 14
 Παῖσιος⁴, μητροπολίτης Θεσσαλονίκης 21
 Παῖσιος⁵, Ξενοφωντίνος, κύρ 87· πνευμα-
 τικός 86
 Παῖσιος⁶, χατζη - , τῆς Σιμόπετρας 35
 Πακάλης, βλ. Γεωργάκης².
 Πακράτιος, μοναχός και γέροντας
 Σταυρονικήτα 19
 παλαιά ζύμη 5
 Παλαιά χώρα 21
 παλαιοαλνική, Σίμωνος Πέτρας 25
 Παλαιόκαστρο 21
 παλαιοκέλλια 4α
 παλαιόπτωργος 4α
 Παλαιοσχάκης, βλ. Μπρούσας
 Παλαιοσχάκης.
 Παλαιῶν Πατρῶν μητροπολίτης,
 Διονύσιος⁷ 4β
 Παλάτιος, μοναχός και γέροντας
 Βατοπεδίου 28, 29
 παλιομέτοχο 48
 παλιόμυλος δοχειαρικός 48
 Παλλάδιος, μοναχός Διονυσίου 14
 Παμαφίλιος Σταυρονικητιανός, ἀρχιμαν-
 δρίτης 74
 Παναγῆς Γαῖνόπουλος 67
 Παναγίας κελλί, κουτλουμουσιανό 33· -
 πρώτη γιορτή 46
 Παναγιώτης¹, ἀδελφός τοῦ Σαραφιανοῦ
 42· - χωράφι εἰς τὸ καλογερικόν,
 κοντὰ στοῦ Κυριάκου 42
 Παναγιώτης², παπα- 82· - γιός, βλ. Σῦρος.
 Παναγιώτης Δημιανάζου, γραφέας 56· -
 ἀδελφός, βλ. Γεώργιος Δημιανάζου·
 - παιδιά 56
 Παναγιώτης Στόγιους, ἀπὸ τὸ Γομάτι 48
 πανηγύρι, βλ. Σλήβος.
 Πανταζῆς Διαμ(αντή) Μάλτ(έζος), μάρ-
 τυρας 56

Παντοκρατορινοὶ 4α

Παντοκράτορος μονή 3, 4α, 5, 16. - Βλ.
καὶ δρόμος, - Δαβίδ⁴, Καλλίνικος⁸,
Κοσμᾶς², Μακάριος⁶, Μανασσῆς²,
Μάξιμος¹, Μελέτιος⁴,
Μητροφάνης⁵, Συμεών¹⁰.

Παντολέων¹, γέροντας Μεγάλης Μέσης
49

Παντολέων², σύζυγος Πηγινῆς 8

πανωκαλίμανχο 71

Παπαγιαννοῦς, μύλος 21

Παπαλάτης, βλ. Στάμος Παπαλάτης.

πάπλωμα 101

παπουτζής, βλ. Γάνης παπουτζῆ, Γεώργης
παπουτζής.

παράδες 83, 85

παραίνεσι, βλ. Ἱερεμίας¹ Α'.

παρακαταθήκη, βλ. Ἱερεμίας¹ Α'.

παράστασι, ἁγίου Νικολάου 19, 50, 57,
59, 60, 65, 70, 74, 75· - Γεννήσεως 35,
49· - Θεοτόκου 34, 74· - Μετα-
μόρφωσης τοῦ Σωτῆρος 33· -
Πλατυτέρας 9· - Χριστοῦ 74

παράφρασι, βλ. Ἱερεμίας¹ Α'.

Παρθένιος¹, ἐπίσκοπος Δαμαλῶν καὶ
Πεδιάδος 4β

Παρθένιος², ἡγούμενος Ἰβήρων 33

Παρθένιος³, ἡγούμενος Ξενοφῶντος 30

Παρθένιος⁴, ἱερομόναχος, ἀνιψιὸς τοῦ
παπα Δαβίδ Σταυρονικητιανοῦ,
γραφεάς 66· μοναχός 52. - Βλ. καὶ
Δαβίδ⁹, Περιστερά.

Παρθένιος⁵ Κουτλουμουσιανός 36

Παρθένιος⁶ Λαυριώτης, προηγούμενος 34

Παρθένιος⁷, μητροπολίτης Ἀγχιάλου 21

Παρθένιος⁸, μητροπολίτης
Ἀδριανουπόλεως 25

Παρθένιος⁹, μητροπολίτης Ἰωαννίνων 25

Παρθένιος¹⁰, μητροπολίτης

Σωτηριουπόλεως 31· - διαθήκη 31

Παρθένιος¹¹, μητροπολίτης Φιλαδελφείας
21

Παρθένιος¹², μοναχός καὶ σκευοφύλακας

Καρακάλλου 28, 29

Παρθένιος¹³, παπα-, πνευματικός 24

Παρθένιος¹⁴, προηγούμενος, δικαῖος
Βατοπεδίου 30

Παροναξίας μητροπολίτης, Ἱερεμίας⁵ 4β·
Νικηφόρος² 21

παρρησία 39

Παταζής, βλ. Στεριανός Παταζής.

πατερίτζα 31

Πατζιλῆ, στοῦ, χωράφι 19

Πάτζος, βλ. Σταμάτις Πάτζος.

πατητήρι 85

Πάτμος 96

πατριάρχης 3, 4α, 5 - 7, 21, 25, 71, 76, 87,
99· - Ἱερουσαλήμ, Θεοφάνης⁴ 21· -
Κωνσταντινουπόλεως οἰκουμενικός
6, 67, 87· πατριαρχεῦων 76· βλ. καὶ
Γαβριήλ² Δ' 54, Γεράσιμος² Γ' 71,
Γρηγόριος⁴ Ε' 76, Διονύσιος¹ Β' 8,
Ἱερεμίας¹ Α' 3 - 8, 25, Κύριλλος¹ Α'
25, Νεόφυτος⁵ Ζ', πρῶν 76·
Προκόπιος 67, Τιμόθεος¹ Α' 21

πατριαρχικὸ σταυροπήγιο 5

πατρικὴ διάταξι 7

πάχτος 62

Παχώμιος¹, ἐπίσκοπος Ἀετοῦ 4β

Παχώμιος², Κασταμονίτου 14

Παχώμιος³, μητροπολίτης Λήμνου 4β

Παχώμιος⁴, μοναχός 57

Παχώμιος⁵, μοναχός Ξενοφῶντος 14

Παχώμιος⁶, μοναχός Ξηροποτάμιου 27 -
29· μάρτυρας 27

πεζός 86

πεζοῦλι μεγάλο (ὁροθέσιο) 22

Πείος, βλ. Γεράκης.

πειρατὲς 1

Πεπέρης, βλ. Ἰωάννης Πεπέρης.

περιβόλι, - ια, καθίσματος Σταυρονικήτα
1· - μονῆς Σταυρονικήτα, στήν
Κάριανη 63· - στοὺς λάκκους μὲ τις
συκιὰς 11

Περιθεωρίου μητροπολίτης, Θεόδουλος²
4β

περιορισμός 21

περιουσία 33, 86, 87· - κινητή και ἀκίνητη

19· - κτηματική 29

περιοχή 5, 6, 22· - καθίσματος

Σταυρονικήτα 1, 2· - κάτω ἀπὸ τὸ

χιλανδαρινὸν κελλί 28· - κελλιού

μονῆς Σταυρονικήτα εἰς τοὺς

κήτους 20· - κελλιού τοῦ Ἀγίου

Ὁνουφρίου 30· - κελλιού τοῦ

Προφήτου Ἡλιοῦ 35· - κελλιού τῶν

Ἀρχαγγέλων 30· - μονῆς Διονυσίου

25· - μονῆς Ἑσφιγμένου 25· - μονῆς

Κουτλουμουσίου 4α· - μονῆς

Σταυρονικήτα 22· - μονῆς

Φακηνοῦ 4α, 35· - μυλοθεσίου εἰς

τοῦ Λιβαδογένη 6· - πύργου τοῦ

Σταυρονικήτα 2· - Σεργῶν 45· -

Σιδηροκαυσίων 75·

Περιστέρα, ἀδελφὴ τοῦ Δαβὶδ

Σταυρονικητιανῶν 66· - Βλ. καὶ

Δαβὶδ⁹, Παρθένιος⁴.

περκολλάω 78

Περπερόδης, βλ. Θανάσης Περπερόδης.

πεσκέσι 99

Πετκάσης, βλ. Γεώργης τοῦ Πετκάση.

πέτρα, - ες (ὁροθέσιο) 21, 26· - ἄσπρες 9· -

λευκὴ 4α· - μεγάλῃ 4α, 21· - ριζιμῆς

4α· - ριζωμένη 21· - σαθρῆς 22· -

στρηνάρεν, στορνάριον, στορνίνη,

στορνάρι 4α

πετράδια 69

Πέτρος ἐπίσκοπος, Ἀκάκιος³ 4β

πετραχήλι 31

Πέτρος Γεώργη Λάψη, μάρτυρας 23

Πέτρος Ζαντρούς, μάρτυρας 23· - Βλ. καὶ

Ἰωάννης Ζαπρούς, Νικόλας

Ζαπρούς.

Πέτρος Ἰωάννου Μάνεση, μάρτυρας 23

Πέτρος Μουζάκης, μάρτυρας 23

πηγάδι, στή Μέση 20· - στο Νοπόρτη 19

πηγή, τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ 4α, 35

Πηγήν, χήρα Παντολέοντος 8· - σπίτι

ἀνωγαωκάτωγο στο Κοντοσκάλι 8·

- συγγενῆς 8· - σύζυγος, βλ.

Παντολέον².

πίατο τοῦ γλυκοῦ 88

πιθάρια 19

Πίνακας τῆς Κασσάνδρας, χώρα, - χωριό

25, 26, 42, 46, 85· - μετόχι μονῆς

Σταυρονικήτα 25, 62, 82, 85· - Βλ.

καὶ Νικόλαος¹.

Πισασκάς 14, 28· - κελλί χιλανδαρινὸν 14,

28· - Βλ. καὶ περιοχὴ.

πιστελματζής, βλ. Θεοδοωράκης

Κομνηνός.

πιστόλι 101

πλάκα, - ες (ὁροθέσιο) 4α, 28· - μεγάλες

14, 28

Πλανᾶς, τόπος μοναστηριακὸς τοῦ

Σταυρονικήτα 75· - Βλ. καὶ κτήμα,

χωράρι.

πλατάνι, - ια (ὁροθέσιο) 22, 44

πλ(ο)ῖκος 80, 96

ποιβνίτζα, ἡ (ἀποθήκη) 92

ποιμνιο, - α 5, 7

ποινή, ἀναθέματος 6· αἰωνίου 7· - ἀφορι-

σμοῦ 2, 4β, 8, 14, 19, 21, 25, 28, 45·

ἀλύτου 5, 7· - νά δέρνεται καὶ νά

παιδεύεται 27· ξυλιές 68· - πρὸς τιμο

(ντζερεμές) 68

Πολεανίνης ἐπίσκοπος, Κυπριανός¹ 4β

πόλι(ν)τζα, ἡ 71, 72, 90, 91

πολιτικός ἀξιωματοῦχος 5

Πολύμερος, βλ. Ντασιὸς τοῦ Πολύμερου.

Πολυφέργου ἐπίσκοπος, Ἰωάσαφ⁷ 4β

Πολυχρόνης, βλ. Νικόλας τοῦ

Πολυχρόνη.

Πορθοῦ ἐπίσκοπος, Ἡσαΐας¹ 4β, 6

πόρτα 13

πορτάρης 85

ποστέλνικος δεύτερος, postelnic 97

πόστια, ἡ (ταχυδρομεῖο) 69

ποταμὸς μεγάλος 21

Ποτόκη, τὸ 26

πονυγείων 59, 60, 71, 72

πούλιες 69

Πούλος, βλ. Ἰωάννης τοῦ Πούλου.

πουρνάρια 11

ποχέτια 79

πραγματευτές 71· - Βούλγαροι 99. - Βλ.
καὶ Διαμάντης Λυψιάνος.

προετετέρω 93

προέδρος, βλ. Ἅγιος Νικόλαος.

προεστός, - οί, προεστός, - ὄτες 21, 35, 44,
52, 65, 71, 73, 86, 94· - Μεγάλης
Μέσης 38· - Μεγάλης Συνάξεως 32·
- μονῆς Ἰβήρων 71· - μονῶν 50

προηγούμενος, - οι 34, 50· - Μεγάλης
Συνάξεως 33· - μονῆς Βατοπεδίου,
βλ. Ἀθανάσιος³, Ἱερεμίας⁸,
Παρθένιος¹⁴, Φιλόθεος², Φιλόθεος⁷.
- Γρηγορίου, βλ. Γρηγόριος²³. -
Διονυσίου, βλ. Ἰωακείμ⁷. - Ἰβήρων,
βλ. Διονύσιος¹¹, Σεραφεῖμ². -
Καρακάλλου, βλ. Φιλάρετος· -
Κουτλουμουσίου, βλ. Ἀζαριάς³,
Γρηγόριος²², Συμεών¹¹. - Λαύρας,
βλ. Ἰωσήφ³, Μακάριος¹⁰,
Ναθαναήλ², Νεόφυτος¹¹,
Παρθένιος⁶. - Ξενοφώντος, βλ.
Καλλίνικος¹³. - Ξηροποτάμου, βλ.
Ἰωήλ, Κωνστάντιος², Νικόδημος⁵. -
Παντοκράτορος, βλ. Μακάριος⁶. -
Σίμωνος Πέτρας, βλ. Καλλίνικος¹¹,
Μακάριος¹¹. - Σταυρονικήτα, βλ.
Ἀθανάσιος⁴, Γαβριήλ⁶, Γρηγόριος²⁴,
Δαβίδ⁹, Διονύσιος¹², Ἰωακείμ⁸,
Καλλίνικος¹⁴, Σεραφεῖμ³,
Χρῦσανθος². - Χιλανδαρίου, βλ.
Βίκτωρ, Μελέτιος⁵, Παῖσιος³. - Βλ.
καὶ Ἀνανίας⁶, Ἰάκωβος⁴, Ἱερεμίας⁷,
Καλλίνικος¹².

πρόθεση 24, 59, 60

προθεσμία 75, 90

Προκοννήσου, Προκοννήσου ἀρχιεπί-
σκοπος, Ἰωακείμ¹ 4β· Κλήμης 21

Προϊλάβου μητροπολίτης, Ἰωαννίκιος⁴,
πρώην, θεῖος τοῦ ἱεροδιακόνου
Ἰωάσαφ 37. - Βλ. καὶ Ἰωάσαφ⁸.

Προκόπιος, οἰκουμενικὸς πατριάρχης
Κωνσταντινουπόλεως 67

Προμηθεὺς 21, 25

προνόμιο, - α 5· - Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ
Ἐκκλησίας 76· - μονῆς Ἀγίου
Νικολάου 5

προσκέφαλο 101

πρόσοδοι, κτημάτων τῆς Ἐξοβάς 21· -
μονῆς Φιλοθέου 1· - περιοχῆς
Σταυρονικήτα 2

προσταγή 37, 79, 84, 96· - ὑψηλὴ 86

πρόσταγμα βασιλικὸν 22

προστασία 3, 4α· - πνευματικὴ 5

προστάτης 3

πρόστιμο 68

Προύσας, χατζη -, μάρτυρας 63

Προφήτης Δαβίδ, βλ. Δαβίδ⁸.

Προφήτου Ἠλιοῦ κελλί, μονῆς Σίμωνος
Πέτρας 35· - σταυρονικήτιανό 73. -
Βλ. καὶ ὁδός, περιοχὴ, πηγὴ, σύνο-
ρο.

Πρωτῶτο 4α, 5, 6, 9, 17, 22, 36· μονὴ βασι-
λική 6. - Βλ. καὶ βουνό, γραμματεία,
δικαίωμα, ἐκκλησία, κελλί, κώδικας,
κωδωνοστάσιο, Μεγάλῃ Σύναξι,
σφραγίδα, τόπος.

Πρωτεύων, - οντες, Ἀγίου Ὁρους 5· -
τῶν μονῶν 4β. - Βλ. καὶ Πρωτός.

πρωτονοτάριος, βλ. Κωστατῆς
Θεολογίτης.

πρωτοπαπᾶς, βλ. Αὐγερινός, Βασίλειος
Καρρέρης.

Πρωτός, - οι, Ἀγίου Ὁρους 1 - 3, 4β, 5, 6,
9, 10· - τῶν μονῶν 30. - Βλ. καὶ
Πρωτεύων, - Ἀναστάσιος⁴,
Ἀντώνιος¹, Γρηγόριος⁹, Διονύσιος⁵,
Εὐθύμοσ², Μισαήλ³, Μωυσῆς,
Νεόφυτος⁷, Σεραφεῖμ⁴, Φιλόθεος⁵,
Χριστόφορος².

πρωτοσύγγελος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας,
βλ. Μάρκος¹.

πύργος, - οι 26, 50· - καθίσματος -, μονῆς
Σταυρονικήτα 1-3, 15· βλ. καὶ περιο-

χή· - Καρυῶν 6· - τειχῶν τοῦ Σταυρονικήτα 5. - Πύργου κελλί, μονῆς Σταυρονικήτα 15. - Βλ. καὶ *ὁμόλογον*, *Εἰσοδίων κελλί*, *Τιμόθεος*⁹.

Πυργούδια, τόπος 44

Πωγωνιανῆς ἀρχιεπίσκοπος, Ἰωακείμ² 4β

πώληση 1, 9, 10, 13, 18, 26, 36, 51, 92· - πλήρης 51· - τελεία 30

πωλητήριο 30, 51

ραβάσι 96, 97· - τοῦ Ἀναστάση 97· - τοῦ δευτέρου καμάρηση 96. - Βλ. καὶ Ἀναστάσης³.

ραγιάδες, βλ. Γομάτι.

Ραδοβισδίου ἐπίσκοπος, Σίλβεστρος² 4β

ρακι 65, 68, 85, 101

ράπτης, βλ. Δήμος ράπτης, Ἰγνάτιος ράπτης, Στέφανος ράπτης.

Ράσкас (Ράκας) μητροπολίτης, πρῶην 43

Ραφαήλ¹ Λαυριώτης, γέρο- , κελλώτης τῆς Ἁγίας Τριάδας 34

Ραφαήλ², μοναχὸς Σίμωνος Πέτρης 6

ράχη (ὄροθέσιο) 4α, 9, 14, 21, 25, 26, 35. - Βλ. καὶ Κρεμανταλάς.

ραχόνι, ραχοῦνι, ράχωνας (ὄροθέσιο) 4α, 26

Ρεβενίκεια 75· - χώρα 75

ρεβίθια 82

ρεῖζης, βλ. Γεωργάκης¹.

ρέματα 38

ρεσίμ, resm 46

ρίγανη 71

Ριμνίκου ἐπίσκοπος 69· Στέφανος¹, μάργουρας 31· - μήτρα 69· - τρούλλα 69

ρόγα, - ες 41· - τοῦ γελαδάρη 82

Ρόδου μητροπολίτης, Θεοδόσιος⁵ 4β

ρολόι τοῦ κόρφου 88

Ρούτζης τοῦ Συγκοῦρη 12· - χωράφι 12. - Βλ. καὶ Σινάνης τοῦ Συγκοῦρη.

ρυνάκι 4α, 6, 14, 28· - ρυνάκι μεγάλο, τοῦ *Λιβαδογένη*, *Λιβαδογενείου* 4α, 14, 28

Ρυμνιτζάνι ἀπὸ Φωξένι, *Ρυμνιτζένι ἀπὸ φοξάνι*, μούλκι τῆς μονῆς Ἀρχιμανδριτοῦ 92

Ρωσία 38

Ρῶσοι 55

Ρῶσων μονή 55. - Βλ. καὶ ἀποθήκη, κελλί, κονάκι, - Ἀνθιμος¹¹, Γεννάδιος², Γρηγέντιος, Σίλβεστρος¹, Τιμόθεος³, Φιλόθεος³.

Σάββας¹ Βατοπεδινὸς 36

Σάββας², γέρο-, ἀπὸ τὸ Τζιτζιό 45· μοναχὸς Ἰβηρίτης 45· - ἀδελφή, ἀδελφός, γαμπρός, σπῆτι 45

Σάββας³, γέροντων Δοχειαρίου 16

Σάββας⁴, ιερομόναχος Σταυρονικήτα, συναδελφὸς τοῦ Γερασίμου 61

Σάββας⁵, μοναχὸς Γρηγορίου 22

Σάββας⁶, μοναχὸς Ἰβήρων 9

Σάββας⁷, σκευοφύλαξ Σταυρονικήτα 50

Σαββάτιος, μοναχὸς Ἁγίου Παύλου 4α

Σαλονικιὸς 101

Σάμου ἀρχιεπίσκοπος, Ἀνθιμος¹(;) 25

Σαμουήλ¹, γέροντας Σταυρονικήτα 52

Σαμουήλ², ιεροδιάκονος καὶ γέροντας Ἰβήρων 10

Σαμουήλ³ Σταυρονικητιανὸς, γέροντας 27

σανίδια 6· - τετράγωνα 2

Σαπφείρα 7

Σαρατηνός, βλ. Δημήτρης Σαρατηνός.

Σαραφινός, ἀδελφὸς τοῦ Παναγιώτη 42· - χωράφι εἰς τὸ καλογερινόν, κοντά στοῦ Κυριάκου 42. - Βλ. καὶ Παναγιώτης¹.

σατέν 69

Σελινάρης, παλιὸς μύλος 21

Σέλω, βλ. Μουσταφάς τῆς Σέλως, Μπρέιμης τῆς Σέλως.

σενέτια, σινέτια, senet 25, 78, 80

Σεραφεῖμ¹ Ἰβηρίτης, γέροντας τῆς Μεγάλης Μέσης 49

Σεραφεῖμ², ιερομόναχος, δικαῖος καὶ προηγούμενος Ἰβήρων 30

Σεραφεῖμ³, παπα-, προηγούμενος

Σταυρονικήτα 41

Σεραφεΐμ⁴, πρώην Πρώτος 4α, 6
 Σεργίων επίσκοπος, Γερόντιος 4β
 Σεργόπουλος, Σηργόπουλος, κύρ, *ἄρχων*
 19, 20· - αδελφός, εξάδελφος, παιδί,
 συγγενείς, σύζυγος 19
 Σέργιος, δικαῖος Γρηγορίου 30
 Σερμπάν Καντακουζηνός, Σερπάνος βοε-
 βόδας, Șerban Cantacuzino, ἡγεμό-
 νας τῆς Βλαχίας 31
 Σέρρες 5, 44, 45· - ἐπαρχία 21, 53· -
 μητροπολίτες Ἀρσένιος³ 4β·
 Δανιήλ⁴ 25· μητροπολίτου *ταξίδιον*
 53. - Βλ. καὶ περιοχὴ.
 Σερφετίνης, βλ. Ἰσούφης τοῦ Σερφετίνη.
 Σηλυβρίας μητροπολίτης, Ἀθανάσιος⁶ 4β
 σημείωμα 95β· - ιδιόχειρο 100
 Σημένου, Σιμένου, βλ. Ἐσφιγμένου μονή.
 Σηροπόπουλος, βλ. Σεργόπουλος
 σινύλιο 4β. - Βλ. καὶ γράμμα, *γραφή*,
ἐπιστολή.
 Σιδηροκάυσια 75. - Βλ. καὶ περιοχὴ.
 Σίδης μητροπολίτης, Γρηγόριος¹⁵ 54· -
 Σίδης, Μυρέων καὶ Ἀτταλείας
 ἔξαρχος, βλ. Βασίλειος².
 σικαλίτηρο, σίκαλη(:) 100
 Σιλβεστρος¹, ἀπὸ τῶν Ρώσων 6
 Σιλβεστρος², ἐπίσκοπος Ραδοβισδίου 4β
 Σιλβεστρος³, ἡγούμενος Σταυρονικήτα 5·
 ἱερομόναχος καὶ πρώην ἡγούμενος
 Ἰβήρων 4α, 5
 Σιλημάνης 12· - χωράφι 12
 Σιμένου (Ἐσφιγμένου), Θεόδουλος¹ 29
 Σιμόπετρα, Σίμωνος Πέτρου ἁγίου, μονή,
 βλ. Σίμωνος Πέτρας μονή.
 Σιμοπετριώτες, Σιμωνοπετριῖτες 17, 35, 85
 Σίμος 101
 Σίμωνος Πέτρας, βασιλικὴ μονή 17, 49. -
 Βλ. καὶ Προφήτου Ἠλιοῦ κελλί,
παλαιολογική, προεστός, σκευοφύ-
 λαξ, σφραγίδα, - Ἀζαρίας¹,
 Ἀκάκιος⁶, Δαβίδ⁷, Δαμασκηνός²,
 Ἰάκωβος³, Ἰωάσαφ¹, Καλλίνικος⁹,

Καλλίνικος¹¹, Μακάριος¹¹,
 Νικοδήμος⁶, Παῖσιος⁶, Ραφαήλ²,
 Στέφανος², Συμεών², Συμεών³,
 Φυλῆμων.

Σινάνης τοῦ Συγκούρη 12· - χωράφι 12. -
 Βλ. καὶ Ρούτζης τοῦ Συγκούρη.

Σισμάνογλους, βλ. Γεώργης

Σισμάνογλους.

σιτάρι 57, 79, 82, 85, 101· - *τῆς μπάλτας* 79
 σιτηρά 101

σίτιση 65

σκάνδαλο 4α, 16, 22, 28, 34· - σκανδάλου
 ὑπόθεσις 27

σκάρφη 71

σκεύη 7· - ἱερὰ 5

σκευοφύλαξ 34· - μονῆς Βατοπεδίου, βλ.

Γρηγόριος¹⁷, Φιλόθεος²· -

Γρηγορίου, βλ. Γρηγόριος²²· -

Διονυσίου, βλ. Ἰωακείμ⁷· -

Δοχειαρίου, βλ. Κύριλλος⁷· -

Ἰβήρων, βλ. Δαμασκηνός³· -

Καρακάλλου, βλ. Γεράσιμος⁵,

Παρθένιος¹²· - Κουτλουμουσιού, βλ.

Νεόφυτος¹², Τιμόθεος⁵· - Λαύρας,

βλ. Ναθαναήλ², Νεόφυτος¹¹· -

Σίμωνος Πέτρας 96· βλ. καὶ

Νικοδήμος⁶, Συμεών²· -

Σταυρονικήτα 47, 86, 88, 100· βλ.

καὶ Γαβριήλ⁶, Γρηγόριος²⁰,

Γρηγόριος²¹, Γρηγόριος²⁴, Δανιήλ¹,

Διονύσιος¹², Καλλίνικος¹⁰,

Νεόφυτος¹³, Σάββας⁷, Τιμόθεος⁸,

Χρύσανθος². - Βλ. καὶ Ἀναστάσης².

σκήτεις, σκήτεις τῶν Καρυῶν 5

σκληθρα, ἡ. (όροθέσιο) 22

Σκονριές 21

Σληβος, ἡ. 43· - πανηγύρι 43

Σμύρνη 67· - μητροπολίτης Δανιήλ¹ 4β.

σολδίων 61

Σούλας, βλ. Ἰωάννης τοῦ Σούλα.

Σουλτάνος 68· - *Σουλτάν Μπαγιαζίτ*,

τόπος 21

σούλη, sulh 38

σουμπασάδες τῆς Κάριανης 12· - χωρά-
φια 12
Σουσουλής, βλ. Ἰωάννης τοῦ Σουσουλή,
Κοσίνας τοῦ Σουσουλή.
σπαθάριος, βλ. Μπιτίκας.
σπίτι, - ια 11, 19, 39, 86, 95α· - ἀνωγαϊοκά-
τωγο 8· βλ. καὶ Πηγινή. - δύο, στήν
Ἐπισκοπή 21· - μονῆς
Ἀρχιμανδρίτου 40, 41· - μονῆς
Σταυρονικήτα, σὸ μετόχι τῆς
Κασσάνδρας [Πίνακα] 82. - Βλ. καὶ
Σάββας², Τιμάνος, Τιμόθεος³.
Σπυρίδων 50
Σπύρου, μονή 86, 92, 96. - Βλ. καὶ
Ματθαῖος².
Σταγῶν ἐπίσκοπος, Νεόφυτος⁴ 4β
στάζω τοῦ Βενετζήανου (Βενετική
ἐπικράτεια) 60
Σταμάτις Πάτζος, μάρτυρας 23
στάμινα 101
Στάμιος Παπαλάτης, ἱερεὺς, μάρτυρας 61
Στάμιος τῆς Δρακοῦλας, μάρτυρας 18
σταυροδρομία 6
Σταυρονικήτα, κάθισμα 1, 2· - μονῆς
Φιλοθέου 2. - Βλ. καὶ ἄλση, ἄμπε-
λώνας, βλαστήματα, δέντρα,
εἰσόδημα, ἐλαιόδενδρα, κελλί,
κτῆμα, λιβάδι, νάος, περιβόλι,
περιοχή, πύργος, τείχος, -
Γρηγόριος³.
Σταυρονικήτα, μονὴ βασιλικὴ καὶ
πατριαρχικὴ τοῦ Ἀγίου Νικολάου,
προέδρου τῶν Μύρων τῆς Λυκίας,
τοῦ Ἀστριδά 2 - 8, 10, 12 - 16, 18 -
26, 28 - 31, 35, 39, 41, 43 - 45, 47 - 50,
52, 55, 57 - 61, 63, 65 - 68, 70 - 78, 81,
84 - 94, 96 - 101· πατριαρχικὴ καὶ
σταυροπηγιακὴ 25· τῆς Θεοτόκου,
ἐπονομαζόμενη τοῦ Σταυρονικήτα
3· τοῦ Ἀγίου Νικολάου, τοῦ
Σταυρονικήτα, ὅπως ὀνομαζόταν
παλιὰ 1, 5· - μονῆς ἀνέγερση 4α, 5· -
ἀνοικοδόμησις 4α, 5, 7· διοίκησις 5·

- ἐξοπλισμός 5· 4α· - περιτείχιση 5. -
Βλ. καὶ ἀδελφότητα, ἀλώνι, ἀμπέλι,
ἀμπελώνας, βοσκοτόπι, βούλλα,
ἔγγραφο, εἰσόδημα, ἐκκλησία, ἐκτά-
σεις, ἐλαιῶνες, ἐπίτροπος, κάθισμα,
καθολικὸ, κατὰστιχο, κελλί, κήπος,
κτῆμα, κώδικας, μετόχι, μύλος,
νάος, νάρθηκας, ὀφειλὴ, περιβόλι,
περιοχή, προνόμιο, πρόσοδοι, πύρ-
γος, σκευοφύλαξ, σπῆτι, Σύναξη,
σύνορο, σφραγίδα, τείχος, τράπεζα,
χαρτί, χρῆος, χρυσόβουλλο, χωρά-
φι - Ἀθανάσιος⁴, Ἀναστάσις³,
Ἀνθιμος⁸, Ἀνθιμος⁹, Ἀρσένιος⁴,
Γαβριήλ⁶, Γαβριήλ¹³, Γεράσιμος⁶,
Γρηγόριος², Γρηγόριος³,
Γρηγόριος¹⁹, Γρηγόριος²⁰,
Γρηγόριος²¹, Γρηγόριος²⁴,
Γρηγόριος²⁵, Δαβίδ⁶, Δαβίδ⁹,
Δαμιανός, Δανιήλ¹, Δημήτριος³,
Διονύσιος¹⁰, Διονύσιος¹²,
Ζαχαρίας¹, Θεοφάνης², Ἰάκωβος¹,
Ἰερεμία¹ Α', Ἰωακείμ⁸, Ἰωάσαφ¹⁶,
Καλλίνικος⁴, Καλλίνικος¹⁰,
Καλλίνικος¹⁴, Κοσμάς¹,
Κωνσταντῖνος Καντακουζηνός Β',
Κωνσταντῖος³, Μάξιμος³,
Μαρκιανός, Μάρκος¹, Ματθαῖος⁸,
Νεόφυτος¹³, Νήφων³, Νικηφόρος⁵,
Πακράτιος, Παμαφίλιος, Σάββας⁴,
Σάββας⁷, Σαμουήλ¹, Σαμουήλ³,
Σεραφεῖμ³, Σίλβεστρος³, Συμεών¹,
Συμεών⁴, Συμεών⁷, Συμεών⁸,
Τζιανίτης, Τιμόθεος⁸, Χρυσάνθος².
Σταυρονικήτα μονύδριο 2, 5. - Βλ. καὶ
εἰσόδημα, ἑξαετήματα, -
Γρηγόριος³.
Σταυρονικήτανοι 10, 15, 21, 22, 29, 30, 35,
37, 44, 48, 52, 55, 59, 65, 70 - 73, 80,
82, 84, 86 - 88, 92 - 94, 96, 97, 99
σταυροπήγιο πατριαρχικὸ 5
σταυρός (ὁροθέσιο) 4α, 28· διακοσμημέ-
νος 64· - ξύλινος 14. - Βλ. καὶ (τοῦ)

Μποξίδαρον.

Σταυρουπόλεως τιτουλάριος μητροπολί-
της, βλ. Γρηγόριος².
στερεά(;) 61
Στεριανός, γέρο-, από τὸ Γομάτι 48
Στεριανὸς Παταξίης, παπα-, ἀπὸ τὸ
Γομάτι 48
Στεριανὸς τοῦ Μακρυνικόλα 18· - ἰδιο-
κτησία 18
Στέριος¹, τοῦ Γεωργίου, γραφέας, μάρτυ-
ρας 101
Στέριος², μάρτυρας 39
στεφάνη, τῆς μίτρας 69
Στεφανής, γιὸς τῆς Ἀνθούλας 83
Στεφανιανὰ 21· - Βλ. καὶ δρόμος.
Στέφανος¹, ἐπίσκοπος Ρμνίκου, μάρτυ-
ρας 31
Στέφανος², μοναχὸς Σίμωνος Πέτρας 22
Στέφανος³, παπα-, μοναχὸς καὶ γέροντας
Ζωγράφου 4α, 10
Στέφανος⁴, βλ. Κωνσταντᾶς.
Στέφανος ῥάπτης, μάρτυρας 83
Στριανὸς 46· - κόρη, βλ. Λένη. - Βλ. καὶ
Δημήτρης².
στιχάριο 31
Στόγιους, βλ. Παναγιώτης Στόγιους.
στόλνικος, βλ. Κωνσταντῖνος
Καντακουζηνὸς Β'.
στράτα 9· - δημοσία τῆς χώρας 11· - μεγά-
λη 11
στρέμματα 44
στρέχα τοῦ Κύρκου 13
Στρυμόνας 11
στρώμα 101
Στυλιανὸς Λάμιους, ἀπὸ τὸ Γομάτι 48
Συγκούρης, βλ. Ρούτζης τοῦ Συγκούρη,
Σινάνης τοῦ Συγκούρη.
συνδοσία, συνδόσιο 22, 29
Συλίνγους, τῆς, τὸ νερὸ 21
συμβιβασμὸς 38
Συμεών¹, γέρο, κύρ 85· καλόγερος
Σταυρονικήτα 82·
Συμεών², γέρο-, σκευοφύλαξ Σιμόπετρας

35

Συμεών³, ἱερομόναχος, ἡγουμένος
Σίμωνος Πέτρας 17
Συμεών⁴, ἱερομόναχος Σταυρονικήτα 20
Συμεών⁵, μητροπολίτης
Χριστιανουπόλεως, πρῶην 21
Συμεών⁶, μοναχὸς, γέροντας Ζωγράφου
14
Συμεών⁷, μοναχὸς, οἰκονόμος τῆς μονῆς
Σταυρονικήτα στὸ Τζίτζο 62· - γεί-
τονας, βλ. Δαμιανός.
Συμεών⁸, μοναχὸς Σταυρονικήτα 60
Συμεών⁹, παπα- 83
Συμεών¹⁰, παπα-, κύρ, ἀπὸ τοῦ
Παντοκράτορος 16
Συμεών¹¹, προηγούμενος
Κουτλουμουσίου 33
Συμεών¹², υἱὸς τοῦ μοναχοῦ Θεοφάνους
5· - Βλ. καὶ Θεοφάνης³.
συμπιραννο (συμπήρυνο) 69
συμφωνία 1, 17, 31, 42, 57, 63, 64, 68, 71,
73, 75, 79
Συναδινός, βλ. Δημὸς τοῦ Συναδινοῦ.
Σύναξη, Ἀγίου Ὁρους, βλ. Μεγάλη
Σύναξη· - μονῆς Σταυρονικήτα 5,
19, 73, 74· - μέλη 4α, 5· - πατέρες 5
συνδρομὴ 74
συνδρομητής, βλ. Γεώργης τοῦ Πετκάση.
συνήθεια, Ἀγίου Ὁρους 52, 55, 65
συνοδεία 33, 53, 73, 92, 94
σύνοδος 21
σύνορο, - α 3, 5, 6, 21, 25, 30, 34, 35, 48· -
μονῆς Σταυρονικήτα καὶ τοῦ
Προφήτου Ἡλιοῦ 4α· - σταυρονική-
τιανὰ 35· - τῆς Ἐξοβᾶς 44· - τοῦ
Ζίντζου 44
συντεκνία 5
συντηρητής, βλ. Ἰάκωβος⁴.
Συρίκας 18· - ἰδιοκτησία 18
σύρμα 69· - χρυσὸ 69
Σῦρος, κύρ 85· τοῦ παπα Παναγιώτη 82
σύστημα κοινοβιακὸ 7
σφάντζιρα, sfanti(c), sfant 99

- Σφιγμένου, βλ. Ἐσφιγμένου μονή.
 σφραγίδα, ἔντυπη 34, 35, 49, 50, 52 - 55, 57, 59, 60, 65, 68, 70, 74, 75· - κέρνιη 9, 14, 16, 22, 27, 29, 30· ἀπὸ ἰσπανικὸ κερὶ 15, 37, 38, 41, 43, 62, 71, 76, 77, 82, 84, 87, 90, 91, 96 - 99· - μολύβδινη 25· - ἀγάδων τοῦ Ἀγίου Ὁρους, τουρκική 29· - Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους, τετραμερής 53, 55, 68· - Μεγάλης Μέσης 32, 34, 36, 61· - μονῆς Κουτλουμουσιῶν 14, 28· συνήθης 14· - μονῆς Σίμωνος Πέτρας 35, 49· - μονῆς Σταυρονικήτα 19, 36, 50, 52, 57 - 61, 65, 70, 74, 75· συνήθης 14· - πατριαρχική 25, 76· - Πρωτάτου 16, 22, 27, 29, 30. - Βλ. καὶ Γρηγόριος⁷, Γρηγόριος¹⁴, Γρηγόριος¹⁵, Ἰσλάμ ἀγάς, Μελέτιος³, Χασάναγας, Χρῦσανθος².
 σχέδιο διακοσμητικὸ 69
 Σωξοπόλεως μητροπολίτης, Γρηγόριος¹⁶ 4β
 Σωτηριουπόλεως μητροπολίτης, Παρθένιος¹⁰ 31
 Σωτήρος Χριστοῦ ἐκκλησία, στήν Ἀδριανούπολη 24· - ἐνορίας ἐφημέριος, βλ. Νεκτάριος¹.
 Σωφρόνιος¹, Δοχειαρίου 22
 Σωφρόνιος², ἐπίσκοπος Κίτρους 4β
 Σωφρόνιος³, μητροπολίτης Βιδύνης 21
 Σωφρόνιος⁴(;), μητροπολίτης Ναυπλίου καὶ Ἀργους 21
 Σωφρόνιος⁵, μητροπολίτης Χριστιανουπόλεως 4β
 τάγμα 5
 τάλαντα 3
 ταμεῖο ἐλεημοσυνῶν 86
 ταμπάκο 85
 τάξη ἀρχαία 86· - παλαιά, τῶν μοναστηρίων 86
 ταξίδιον, βλ. Σέρρες.
 ταξιδιώτης 59, 60
 ταπί 77, 78
 ταυρί 13
 ταχυδρομεῖο 69. - Βλ. καὶ πόστια.
 τεῖχος, - η, καθίσματος Σταυρονικήτα 1, 2· - μονῆς Σταυρονικήτα 5
 Τελίνι, βλ. Πάκουμος Τελίνι, Τζουάνε Τελίνι.
 τέλος, ἐτήσιο 1
 τεσκερές, tezkere 21, 27
 τεφτέρι 85
 τζάκι 65
 τζαυβάτζη χάνι, βλ. Γεώργης παπουτζής.
 τζεκίνι 61· - χρυσὸ 61
 τζελέπης, τζελεπής, τσελεμπής, çelevbi, βλ. Ἀναστάσιος Μιχαήλ τζελέπης, Μεμής τζελεπής, Μουσταφᾶς τζελεπής, Νικόλαος τζελέπης.
 τζημπούκια 38
 Τζιανίτης, ἐπίτροπος μονῆς Σταυρονικήτα 67
 Τζιά 23· - ἱερεῖς καὶ γέροντες 23
 Τζίτζο, Ζίντζος, χώρα 44, 62· χωριὸν 21, 45, 62, 101· - μετόχι τῆς μονῆς Σταυρονικήτα 44, 101. - Βλ. καὶ ἀμπέλι, δρόμος, κάμπος, κτήμα, μύλος, σύνορο, χωράφι, - Σάββας², Συμεών⁷.
 Τζουάνε Τελίνι, μάγιστρος 23. - Βλ. καὶ Πάκουμος Τελίνι.
 Τημάνος 11· - σπίτι στὴν Κάριανη 11
 τηπές, tere 69
 Τιμόθεος¹ Α', οἰκουμενικὸς πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως 21
 Τιμόθεος², ἀρχιεπίσκοπος Δομενίκου καὶ Ἐλασσόνος 21
 Τιμόθεος³, γέρο-, κελλιώτης τῶν Ρώσων 55· - σπίτι 55· βλ. καὶ ὁμολογία.
 Τιμόθεος⁴, ἡγούμενος Ἀγίου Παύλου 30
 Τιμόθεος⁵ Κουτλουμουσιανός, ἱερομόναχος, σκευοφύλαξ 33
 Τιμόθεος⁶, μητροπολίτης Εὐρύπου 4β
 Τιμόθεος⁷, μητροπολίτης Λαρίσης 21

Τιμόθεος⁸, σκευοφύλαξ Σταυρονικήτα 72
 Τιμόθεος⁹, ὑπηρέτης τοῦ ἀγιογράφου
 Νεοφύτου καὶ τοῦ παπα Μάρκου
 15· - κελλί τοῦ πύργου 15. - Βλ. καὶ
 Εἰσοδίων κελλί, - Μᾶρκος³,
 Νεόφυτος¹.

τιτῖρ 69

τίτολον 61

Τόγτζιας τοῦ Καρατζία 11· - χωράφι στήν
 Κάριανη 11

τοιχος, παλαιός 14, 21, 28· - τοῦ *κυρίτζη*
Μύττου 24

τόκος, - οι 42, 46, 56, 70, 72, 81· - ἐτήσιος, -
 οι 59, 60, 81

Τόλιος Ματζοκούδης 101. - Βλ. καὶ
 Γιάννης Ματζοκούδης.

Τόμπολος, βλ. Θεόδωρος τοῦ Τόμπολου.

Τόπα 51. - Βλ. καὶ Μαργαρίτης, Νικόλας¹.

τοπιακά δικαιώματα 5

τοπιάτικο 16

τοποθεσία 18, 21, 24, 28, 44

τόπος, - οι 4α, 6, 13, 14, 17, 19, 21, 22, 24 -
 26, 28, 32, 38, 39, 44, 51, 63, 75, 78,
 94· - Μεγάλης Μέσης 36· - μονῆς
 Φακηνοῦ 4α· - πρὸς τὴ χώρα τοῦ
 Γοματίου 48· - πρωτατίνος 32, 36· -
 χιλανδαρινός 32. - Βλ. καὶ
 Ἀλουπότρυπαις, Βοτίτζα,
 Γλυψιάρι, Κύψια, Μακέδων,
 Μάρμαρα, Πλανᾶς, Πυργούδια,
Σουλτάν Μπαγιαζίτ, Χάλικα.

τουλουμάκι 100· - τουλούμι 99

Τουργούτης τοῦ Ἀχουμάτη 11· - χωράφι
 στήν Κάριανη 11. - Βλ. καὶ
 Ἀχουμάν Μπαλῆ, Μπαλῆς τοῦ
 Μοράτη.

Τουρκία 69

Τουρνόβου μητροπολίτης, Γαβριήλ⁹ 21

Τοῦτζος, βλ. Νίκος Τοῦτζος.

τράπεζα, μονῆς τοῦ Ἀρχιμανδρίτου 97· -
 μονῆς Σταυρονικήτα 52, 65, 101

Τραπεζοῦντος(;) μητροπολίτης, Γαβριήλ¹⁰
 (;) 21

Τριαντάφυλλος, γέρο-, ἀπὸ τὸ Γομάτι 48
 Τρικαράδου, στοῦ, βλ. δέντρα.

τρούλλα, βλ. Ρμνίκου ἐπίσκοπος.

τρύγος 52

τσελεμπής, *celebi*, βλ. τζελέπης.

Τυπικό, μονῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους 5

τύπος κοινοβιακός 5

ὑδρόμυλος 5, 6

ὑπέρτιμος 21. - Βλ. καὶ Ἰωάσαφ¹⁰,

Μητροφάνης¹, Νεόφυτος².

ὑπηρεσία, - ες 5, 7, 65, 95α· - ἐκκλησια-
 στική 5

ὑπογονάτιο 31

ὑπόδειξις (ἀναγραφή) 11, 12

ὑπόθεσις, - εἰς, πνευματικὲς καὶ ὑλικές 5· -
 σκανδάλου 27

ὑποθήκη 42

ὑπομάνικα 31, 69

ὑποτακτικὸς 65

Ὑποτύπωση, βλ. Ἱερεμίας¹ Α'.

ὑπούργημα, - τα 84· - ἀρχιερατικὸ 76

ῥφασμα 69

ῥηψωμα 9

ρακές 101

Φακηνοῦ μονή 4α. - Βλ. καὶ ἀμπελώνας,
 ἐκκλησία, κελλί, ὁδός, περιοχή,
 τόπος.

Φακιανοῦ, βλ. Φακηνοῦ μονή.

Φαναρίου ἐπίσκοπος, Μαρτύριος 4β

φάρτης 13

φασούλια 101

φελόνι 31

Φερσάλλων, Θεοφάνης⁵ 25

Φιλαδελφείας μητροπολίτης, Παρθένιος¹¹
 21

Φιλάρετος, προηγούμενος Καρακάλλου
 30

Φιλήμων, μοναχὸς Σίμωνος Πέτρως 17, 28

Φίλιππας, βλ. Μανόλης τοῦ Φίλιππα.

Φίλιππος, ἱερομόναχος Καρακάλλου 14

Φίλιππος τοῦ Καρακούση 18. - Βλ. καὶ

Μίχος τοῦ Καρακούση.

Φίλιππουπόλεως μητροπολίτης, Δανιήλ⁶,

πρώην 21
 Φιλίππων μητροπολίτης, Θεοδόσιος⁶ 4β
 Φιλοθέιτες 3
 Φιλόθεος¹, ἀπὸ τὸ Βατοπέδι 6
 Φιλόθεος² Βατοπεδινός, προηγούμενος
 καὶ σκευοφύλαξ 33, 34
 Φιλόθεος³, γέρο-, συγκοινοβιάτης καὶ
 κελλιώτης τῶν Ρώσων 55
 Φιλόθεος⁴, ἐπίσκοπος Ἀρδαμερίου 4β
 Φιλόθεος⁵, ἱερομόναχος, Πρῶτος τοῦ
 Ἀγίου Ὁρους 15
 Φιλόθεος⁶, μοναχός Ἰβήρων 14
 Φιλόθεος⁷, προηγούμενος Βατοπεδίου
 καὶ ἐπιστάτης τοῦ Ἀγίου Ὁρους 49
 Φιλοθέου μονή 1-3· - ἀνοικοδόμησι 1. -
 Βλ. καὶ εἰσόδημα, ἔξοδα, ζῶα,
 κτήμα, λόγγος, πρόσοδοι, χρέος, -
 Γερβάσιος³, Γρηγόριος¹⁸,
 Διονύσιος², Καλλίνικος⁵,
 Νικάνορας.
 φιλοξενία 5
 φιλοτησίες κοσμηκές 5
 φίλτζα, ἡ, filza 61
 φισμάνι 78
 φλουρία, φλωριά 17, 69· - βασιλικά 69
 φορολογία 16
 φόρος 16
 φορτία 16
 Φράγκος, παπα- 11, 12· - χωράφι στήν
 Κάριανη 11, 12
 φράγμα, ποταμοῦ τοῦ Κασταμονίτου 21
 Φρατζέλας, βλ. Γεώργης Φρατζέλας.
 φραχτής 22· - ρωσικοῦ κελλιῶ 9
 φρούριο 1
 φυλακή 50
 Χάιδω Χατζήδαινα, κόρη τοῦ Καμάρη
 63· - ἀδελφοί 63· βλ. καὶ
 Ἀθανάσιος², Δημιός¹.
 Χάιτταρης τοῦ Μουσταφᾶ 12· - χωράφι
 12. - Βλ. καὶ Μουσταφᾶς τῆς Σέλως,
 Μπρεΐμης τῆς Σέλως.
 Χάλικα, τόπος 44
 χαλκεύς, βλ. Ἰωακείμ⁶.

Χαλκιδική 48, 75
 χάλκωμα 19
 Χαμοθώρης, βλ. Ἰωάννης Χαμοθώρης.
 Χαντζῆς Γεράσιμος, βλ. Γεράσιμος⁶
 Χαράλαμπος Βαλαωρίτης, signor 61
 χαράτζι(ον), - ια 2, 10, 14, 50· - Ἀγίου
 Ὁρους 9· - ἐτήσιο 16
 χαρατζοχάρτια, βλ. χαρτία.
 Χαρίτων¹, ἐπίσκοπος Λωδορινίου 4β
 Χαρίτων² Λογοθέτης, γραφέας 26
 Χαρίτων³, μητροπολίτης Ἰκονίου 4β
 Χαρίτων⁴, μοναχός Ξενοφώντος 4α, 6
 χαρτί, ἄγραφο καὶ ἄχρηστο 56
 χαρτία (χαρατζοχάρτια), Μεγάλης
 Μέσης 82· - μονῆς Σταυρονικήτα 82
 χαρτοφύλαξ, βλ. Δημήτριος⁶, Νικηφόρος⁶.
 Χασάναγας, ἐξουσιαστής 29· ζαμπίτης
 τοῦ Ἀγίου Ὁρους 28· καίμακαμης
 τοῦ Ἀγίου Ὁρους 28· - σφραγίδα
 28
 Χασάνι Μεχεμέτι 24. - Βλ. καὶ Μεχεμέτι
 Ἰσμαήλ.
 Χατζηαγγέλου γιός, Ἀργύρης 47·
 Δημήτρης¹ 47· Δημιός² 47· Χρασσοῦς
 47
 Χατζη Ἀθανάσιος, βλ. Ἀθανάσιος².
 Χατζη Ἀπόστολος, βλ. Ἀπόστολος,
 χατζη-.
 Χατζη Γεώργιος, βλ. Γεώργιος⁶.
 Χατζη Δαβὶδ Διονυσιαίτης, βλ. Δαβίδ².
 Χατζη Δανιήλ, βλ. Δανιήλ⁸.
 Χατζη Ἰωάννης, βλ. Ἰωάννης⁵.
 Χατζη Κωνσταντῖνος, βλ. Κωνσταντῖνος².
 Χατζηκωστατής, βλ. Κωστατής².
 Χατζη Μακάριος Βατοπεδινός, βλ.
 Μακάριος¹.
 Χατζη Παΐσιος, βλ. Παΐσιος⁶.
 Χατζή προυνσας, βλ. Προυνσας.
 Χατζῆς 32
 χάτη σερίφη τῆς Μεγάλης Μέσης 62
 χείμαρρος 25
 χειροτονία 54
 Χιλανδαρίου μονή, βλ. τόπος, -

Ἀναστάσιος⁴, Βίκτωρ, Δανιήλ⁹,
 Διονύσιος⁵, Μελέτιος⁵, Μηνᾶς,
 Μητροφάνης⁷, Νικηφόρος⁷,
 Νικόδημος⁸, Παῖσιος³, Πισασκάς.
 Χιλιαδά, μύλος παλὶς τῆς μονῆς
 Σταυρονικήτα 21
 χοτζέτι 24, 45, 77, 80
 Χουσεϊνής 11· - χωράφι στὴν Κάριανη 11
 Χουσεϊν μπέης 27
 Χρασοῦς, ἀδελφὸς τοῦ Ἀργύρη, γιὸς τοῦ
 Χατζηαγγέλου, 47· - Βλ. καὶ
 Δημήτρη¹, Δημο².
 χρέος, - η 5, 30, 50, 74, 87· - Μεγάλης
 Μέσης 16, 30, 59, 60· - μοναστηριῶν
 πρὸς τὴ Μεγάλῃ Μέσῃ 16· - μονῆς
 Σταυρονικήτα 16, 59, 60, 71, 74, 82,
 97· - μονῆς Φιλοθέου 1· - παλαιό 16.
 - Βλ. καὶ ἐξόφληση, - Γρηγόριος²,
 Ἱερεμίας².
 χρεώσις 101
 χρήματα 5, 7, 21, 42, 47, 50, 55, 58, 71, 72,
 80, 81, 85, 89 - 91, 95α· - δανεικὰ 55
 χρήση 1, 4α
 Χριστιανουπόλεως μητροπολίτης,
 Συμεών⁵, πρῶν 21· Σωφρόνιος⁵ 4β
 Χριστόδουλος, ἀρχιεπίσκοπος πάσης
 Κύπρου καὶ Νέας Ἰουστινιανῆς 21
 Χρῖστος, κύρ, φίλος τοῦ Ἀναστασίου τζε-
 λέπη 99· - Βλ. καὶ Ἀναστάσιος
 Μιχαὴλ τζελέπη.
 Χριστόφορος¹, Γρηγορίου, μάρτυρας 27
 Χριστόφορος², ἱερομόναχος Διονυσίου
 καὶ πρῶν Πρῶτος 9
 Χρῦσανθος¹, γέροντας 24
 Χρῦσανθος² Σταυρονικητιανός, παπα -,
 40, 41, 50, 53, 67· ἱεροδιάκονος 44·
 ἱερομόναχος 59, 60· διδάσκαλος
 50, 62, 67· ἐπίτροπος καὶ ἐπιστάτης
 μονῆς Σταυρονικήτα 67, 75· ἡγού-
 μενος μονῆς Σταυρονικήτα 44·
 προηγούμενος μονῆς Σταυρονικήτα
 40, 41, 43, 53, 58, 59, 75· σκευοφύλαξ
 μονῆς Σταυρονικήτα 40, 41, 43, 53,

58, 59, 60· - γραφείας 44· - σφραγίδα
 ἔντυπη 59· - χωράφια στὴ χώρα
 Ζίντζου 44
 χρυσάφι 69
 χρυσόβουλλο, Κωνσταντίνου Χαντζερῆ
 86· - μονῆς Ἀρχιμανδριτοῦ 92· -
 σταυρονικητιανό 22
 Χρυσόσκουλος Κωνσταντίνου 24
 Χωματιανός, βλ. Ἰωάννης Χωματιανός.
 χώρα 11, 61· - Βλ. καὶ Γομάτι, Πίνακας,
 Ρεβενίκεια, Τζίτζο.
 χωράφι, - ια 11, 26, 39· - *εἰς ταῖς κοινον-
 δίας* [στὴν Κάριανη] 11· - *εἰς τὰς
 κροκινές* [στὴν Κάριανη] 11· - *εἰς
 τὰς ξεβύλες* [στὴν Κάριανη] 11· - *εἰς
 τὴν ἀχαιῶνα* [στὴν Κάριανη] 11· -
εἰς τὴν Καρέαν, Καρίαν [στὴν
 Κάριανη] 11, 12· - *εἰς τὴν Κλαδερί*
[στὴν Κάριανη] 11· - εἰς τὸ βρωμο-
πήγαδον (α') [στὴν Κάριανη] 11· -
εἰς τὸ βρωμοπήγαδον (β') [στὴν
 Κάριανη] 11· - *εἰς τὸν παλαιόπυρ-*
γον [στὴν Κάριανη] 11· - *εἰς τὸ*
παλαιόκαστρον [στὴν Κάριανη] 11,
 12· - *εἰς τοῦ γιατροῦ τὸν λάκκον*
[στὴν Κάριανη] 11, 12· - εἰς τοῦ
Ζαράκλα [στὴν Κάριανη] 11· - *εἰς*
τοῦ Κακογιάννη [στὴν Κάριανη]
 11· - *εἰς τοῦ Μορφηνοῦ* [στὴν
 Κάριανη] 11, 12· - *εἰς τοῦ*
Ραμαντάνη *τὸ πηγάδι* [στὴν
 Κάριανη] 12· - *εἰς τοὺς φόρονους*
[στὴν Κάριανη] 11· - εἰς τοῦ Τζήν
τὴ ραχούρα, εἰς τοῦ Τούτζηνον τὴ
ραχούδα [στὴν Κάριανη] 11, 12· -
καθίσματος τῆς Ἀγίας Ἄννας 23· -
κροκινὰ [στὴν Κάριανη] 11· -
 μονῆς Σταυρονικήτα, σπαρμένα 2·
 στὴ χώρα τοῦ Τζίτζου 62· στὸ μετό-
 χι τῆς Κασσάνδρας 82· στὸν Πλανᾶ
 75· τοῦ μετοχίου τῆς Κάριανης 11· -
 Ὁρφανιώτικα (*ρουφρανιώτικα*) 11· -
 στὴ βίγλα 19· - στὴν Κύψια τοῦ

Καζηλεβέντι 26· - στήν πάνω
 πλευρά από τὸ ἄλῶνι [στήν
 Κάριανη] 11· - τὸ λιβάδι [στήν
 Κάριανη] 11. - Βλ. καὶ Ἀλέξης τοῦ
 Γεγετέρη, Αὐγουστήνης τοῦ
 Ἀντώνη, Ἀχουμάν Μπαλῆ,
 Βλάχκος, Γεράκις, Γεώργης τοῦ
 Μελαντίνου, Γεώργης τοῦ παπᾶ,
 Πισούφης Λαγουντίνη, Δημήτρης
 τοῦ παπᾶ, Δήμος Ἀγελαδάκης,
 Δήμος ράπτης, Δήμος τοῦ
 Ἀθανάση, Δήμος τοῦ Μελαντίνου,
 Δήμος τοῦ Συναδινού, Δούκας τοῦ
 Μιχάλη, Θεόδωρος τοῦ Τόμπολου,
 Ἰσούφης τοῦ Σερφετήνη, Ἰωάννης
 τοῦ Σούλα, Ἰωάννης τοῦ Σουσουλή,
 Καπήδης, Κοσίνας τοῦ Σουσουλή,
 Κωνσταντᾶς, Κωνσταντῖνος τοῦ
 Ἀργυροῦ, Κώστας Κοσίνα, Κώστας
 τοῦ Βασίλη, Κώστας τοῦ
 Κούτζουπα, Κώστας τοῦ
 Σουσουλή, Κώστας τοῦ Στεφάνου,
 Μανόλης³, Μανόλης τοῦ παπᾶ,
 Μανουήλ Κυριακός, Μαργαρίτης,
 Μᾶρκος¹, Μαυροειδής,

Μαχουμούτης τῆς Κονιάρας,
 Μαχουμούτης τοῦ Ἀλαγκήζη,
 Μεμὴς τζελεπής, Μεχεμέτ βοϊβό-
 ντας, Μιχάλης τοῦ Ἀθανάση,
 Μιχάλης τοῦ Δούκα, Μίχος τοῦ
 Καζή, Μουσταφᾶς τῆς Σέλως,
 Μπαλῆς τοῦ Μοράτη, Μπεϊμης
 τῆς Σέλως, Νικόλας¹, Παναγιώτης¹,
 (στοῦ) Πατζιλῆ, Ρούτζης τοῦ
 Συγκούρη, Σαραφιανός,
 Σιλημάνης, Σινάνης τοῦ Συγκούρη,
 σουμπασάδες, Τόγτζιας τοῦ
 Καρατζία, Τουργούτης τοῦ
 Ἀχουμάτη, Φράγκος, Χάιταρης
 τοῦ Μουσταφᾶ, Χουσεϊνής,
 Χρῦσανθος².

χωριό, βλ. Ἅγιος Ἀθανάσιος, Γομάτι,
 Κάριανη, Κατούνα, Μαριές,
 Πίνακας.

Ψαράς, βλ. Γεώργης Ψαράς.

ψηφοὶ κανονικῆς 54

ψωμί 52, 65· - ζύμωμα 52

Ψωριαρία 17

ὥκνες (ἄλατωρυχεῖα) 41

Ὠλένης ἐπίσκοπος, Ἀκάκιος⁴ 4β

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ Ι. Μ. ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ»
ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΕ 700 ΑΝΤΙΤΥΠΑ
Η ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΕΓΙΝΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΘΗ ΓΚΟΡΟΥ
ΚΑΙ Η ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ-ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗ
ΖΑΜΠΕΛΑ ΛΕΟΝΤΑΡΑ
Η ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΓΙΝΕ ΑΠΟ ΤΗ
«Γ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Ε.Π.Ε.» ΤΟΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2001

NATIONAL HELLENIC RESEARCH FOUNDATION
INSTITUTE FOR BYZANTINE RESEARCH

ATHONIKA SYMMEIKTA 8

**ARCHIVES OF THE MONASTERY
OF STAVRONIKITA**

Summaries of the Documents, 1533-1800

ANTONIS GIANNAKOPOULOS

ATHENS 2001

MD0006056558

ISSN 1105-1604

ISBN 960-371-016-4